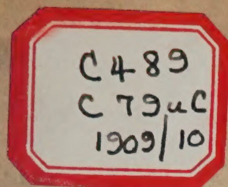

Aarbog

for

Københavns Universitet, Kommunitetet og den polytekniske Læreanstalt,

indeholdende

Meddelelser for det akademiske Aar 1909—1910

udgivet

efter Konsistoriums Foranstaltning

af

H. Munch-Petersen,
Professor, Dr. juris.

København.
Trykt i Universitetsbogtrykkeriet (J. H. Schultz A/S).
1914.

Aarbog

for

Københavns Universitet, Kommunitetet og den polytekniske Læreanstalt,

indeholdende

Meddelelser for det akademiske Aar 1909—1910

udgivet

efter Konsistoriums Foranstaltning

af

H. Munch-Petersen,
Professor, Dr. juris.

København.
Trykt i Universitetsbogtrykkeriet (J. H. Schultz A/S).
1914.

Medarbejdere:

Kontorchef *Alfr. Holck* (Legatmassen).

Inspektør *M. C. Harding* (den polytekniske Læreanstalt).

Konsistoriums Fuldmægtig *Povel Fønsſ* og Cand. mag. *E. C. Spang Hanssen* (Resten).

Indholdsfortegnelse

Første Afsnit.

Universitetets og den polytekniske Læreanstalts Forhold som Læreanstalter.

I.

Universitetet.

A. Almindelige Bestemmelser og Forhandlinger samt Afgørelser af enkelte Tilfælde.

B. Tilstand og Virksomhed.

II.

Den polytekniske Læreanstalt.

A. Almindelige Bestemmelser og Forhandlinger samt Afgørelser af enkelte Tilfælde.

B. Tilstand og Virksomhed.

Andet Afsnit.

Universitetets og Kommunitetets økonomiske Anliggender.

A. Almindelige Bestemmelser og Forhandlinger samt Afgørelser af enkelte Tilfælde.

B. Enkelte Foranstaltninger.

Tredje Afsnit.

Tillæg.

Den med Universitetet forbundne Legatmasse. Aaret 1910.

Første Afsnit.

Universitetets og den polytekniske Læreanstalts Forhold som Læreanstalter.

I.

Universitetet.

A. Almindelige Bestemmelser og Forhandlinger samt Afgørelser af enkelte Tilfælde.

I. Bestyrelse.

1. Andragende fra Udvalget for folkelig Universitetsundervisning om forhøjet Bevilling til Undervisningen.

(Jfr. Aarb. 1897—98 S. 935, 1898—99 S. 85—88 og 1900—01 S. 673—77).

Under 22de Oktober 1908 indsendte den akademiske Lærerforsamling med sin i Møde 15de s. M. enstemmig vedtagne Anbefaling til Ministeriet et Andragende fra Udvalget om ved Ændringsforslag til 2den Behandling af Finanslovforslaget for 1909—10 at søge det paa Ministeriets Budget under Finanslovens § 26 IV bevilgede Beløb, 8,000 Kr. forhøjet til 12,000 Kr.

Andragendet var motiveret dels ved de stadig stigende Udgifter, herunder de ved Takstforhøjelsen paa Statsbanerne forøgede Befordringsudgifter, dels ved Nødvendigheden af en Forhøjelse af Honorarerne for Foredragsrækkerne, jfr. Udvalgets trykte Beretning Nr. 11, 1909, S. 7—8, og Nr. 12, 1910, S. 6—7.

Under 2den November 1908 meddelte Ministeriet, »at man ikke ser sig i Stand til at stille Forslag om Forhøjelse paa Finansloven for indeværende Finansaar«, og at »forsaavidt Udvalget maatte ønske Sagen optaget til fornyet Overvejelse ved Udarbejdelsen af Forslaget til Finansloven for næste Finansaar, maa fornyet Andragende indgives til Ministeriet i Juni Maaned n. A.«.

Under 2den Juni 1909 indsendte derefter den akademiske Lærerforsamling med fornyet, i Møde den 27de Maj vedtaget Anbefaling til Ministeriet et Andragende fra Udvalget, hvori dette androg om, at der paa Forslag til Finansloven for 1910—11 maatte blive stillet Forslag om den samme Forhøjelse som ovenfor.

Der blev ikke paa Finanslovforslaget 1910—11 af Ministeriet stillet Forslag om Forhøjelse af Bevillingen.

Om Bevillingens senere Bortfald vil Meddelelse blive givet i Aarbogen for 1910—11 og om dens Genoptagelse paa Finansloven i Aarbogen for 1911—12.

2. Forhøjelse af Bevillingen til Kontorhold for Udvalget for folkelig Universitetsundervisning.

(Jfr. Aarbog 1900—01 S. 673—77 og 1901—02 S. 15—16).

Under 2den November 1908 indsendte Konsistorium med sin Anbefaling til Ministeriet et Andragende fra Udvalget, hvori dette udtalte:

»Som det vil være det høje Ministerium bekendt, har der til Kontorholdsudgifterne for Udvalget for den folkelige Universitetsundervisning i de senere Aar paa Universitetets Konto været bevilget 1,650 Kr. Arbejdet har for Udvalgets Regnskabsvæsens Vedkommende været udført af Formanden uden Honorar, og for de øvrige Sagers Vedkommende af Sekretæren mod et Honorar af 800 Kr. Til Assistance ved begges Arbejder har der aarlig været udgivet c. 160 Kr.

En Forandring i Bestyrelsens Sammensætning har medført, at den nye Formand ikke mere kan paatage sig det med Regnskabsvæsenet forbundne Arbejde, hvorfor dette maa udføres paa anden Maade. Udgifterne herved vil blive c. 240 Kr. aarlig.

Da de øvrige Kontorudgifter ogsaa efterhaanden er stegne noget, bl. a. ved Portoforhøjelsen, er det nu nødvendigt, at Bevillingen til Udvalgets Kontorhold gøres noget større end tidligere«.

Udvalget ansøgte derfor om, at der til 2den Behandling af Finanslovforslaget for 1909—10 maatte blive stillet Forslag om, at Bevillingen til Kontorhold paa Universitetets Budget forhøjedes fra 1,650 til 2,000 Kr.

I en vedlagt Erklæring oplyste Kvæstor, at Formandsskiftet*) havde fundet Sted 1ste April 1908, saaledes at der syntes at være god Føje til, ogsaa at søge Forhøjelsen optaget paa Forslaget til Lov om Tillægsbevilling for 1908—09.

Da der ikke af Ministeriet blev stillet Forslag desangaaende til Finansloven for 1909—10, indsendte Konsistorium under 9de Juni 1909 til Ministeriet et fornyet Andragende fra Udvalget, idet Konsistorium under Henvisning til sin fornævnte Skrivelse af 2den November og Kvæstors medfølgende Erklæring indstillede, at der paa Forslaget til Finansloven for 1910—11 maatte blive stillet Forslag om Forhøjelse af det paa Universitetets Udgiftspost 7. m. Til Kontorhold for Udvalget for folkelig Universitetsundervisning, bevilgede Beløb 1,650 Kr. til 2,000 Kr.

Den søgte Forhøjelse blev bevilget ved Finansloven 1910—11, jfr. Rigsdagst. 1909—10, Till. A. Sp. 1277—80.

Om Bevillingens senere Bortfald vil Meddelelse blive givet i Aarbogen for 1911—12.

3. Akademisk Disciplin.

Som sædvanlig har Konsistorium fra Københavns Politi faaet Udskrift af de Sager, der ved Københavns Kriminal- og Politiret har været anlagte mod Studenter. I Aaret 1909—10 har der været 8 saadanne Sager, hvoraf

*) Se Udvalgets trykte Beretning Nr. 10, 1908, S. 12, og om et senere Formandsskifte i Okt. 1909 sammes Beretning Nr. 12, 1910, S. 9.

de 7 angik Overtrædelse af Politivedtægten. Da de 2 af disse Sager angik Studenter, der var Kommunitets- og Regensalumner, anmodede Konsistorium Regensprovsten om at meddele disse Studenter en alvorlig Irettesættelse.

Den 8de Sag angik en Student, der havde taget Afgangseksamen i 1902 fra Schneekloths Skole, den filosofiske Prøve i 1903 og 1ste Del af den juridiske Embedseksamen i Sommeren 1905. Da han ved Københavns Kriminal- og Politirets Domme af 26de Oktober og 28de December 1909 for Tyveri var blevet anset med Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i ialt 160 Dage, blev han i Henhold til Konsistoriums Beslutning af 19de Januar 1910 relegeret fra Københavns Universitet.

4. Forskellige Sager.

Paa Foranledning af en fra Studentersamfundet modtaget Skrivelse af 4de Marts 1910 angaaende Oprettelse af et *Studenterraad* besluttede den akademiske Lærerforsamling efter at have forhandlet Sagen i 2 Møder (31te Marts og 26de Maj) under 2den Juni s. A., at der skulde indledes Forhandling mellem Rektor og Dekanerne og Repræsentanter for Studenterne, valgte dels af de 3 Studenterforeninger, dels paa Møder af Fakulteternes Studenter, der skulde indkaldes af Ny theologisk Forening, Juridisk Samfund og Juridisk Diskussionsklub i Fællesskab, Medicinsk Forening, Filologisk-historisk Samfund og — forsaavidt angik Studenterne under det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet — af de 3 Studenterforeningers Bestyrelser i Fællesskab. Det saaledes sammensatte Udvalg skulde forelægge Lærerforsamlingen Forslag. Lærerforsamlingen vedtog desuden et almindeligt Grundlag for Universitetets Repræsentanters Arbejde i Udvalget. Det nærmere herom vil blive meddelt under Beretningen om Studenterraadets Oprettelse, der vil blive givet i et senere Hefte af Aarbogen.

— Den 28de April 1910 aabnedes i det saakaldte »Panums Værelse« imellem Festsalen og Konsistoriums Sal en *Frokoststue for Studenter.*

— Paa Foranledning af Kommissionen til Undersøgelse af, i hvilket Omfang Virksomheden som Statsembedsmand kan forenes med anden indtægtsgivende Virksomhed og som Rigsdagsmand med anden indtægtsgivende Statsvirksomhed, udbad Ministeriet sig i Skrivelse af 13de Januar 1910 Oplysning om, i hvilket Omfang Embedsmænd, Bestillingsmænd og Funktionærer i Universitetets Tjeneste, der ved Siden af denne har indtægtsgivende Virksomhed, 1) ved anden Statsvirksomhed eller anden dem af Staten overdraget Virksomhed, 2) ved offentlige Institutioner samt Selskaber o. l. af ikke forretningsmæssig Karakter, 3) i Selskaber o. l. samt Interessentskaber m. v. af forretningsmæssig Karakter, havde indhentet deres foresattes Samtykke, forinden de paatog sig saadant Bierhverv. I den Anledning udtalte Konsistorium i Skrivelse af 20de s. M., at det, saavidt Konsistorium bekendt, til alle Tider havde været Praksis, at de under Universitetet sorterende Embeds- og Bestillingsmænd ikke havde søgt nogen Tilladelse hos deres Foresatte, naar de overtog saadan offentlig eller privat Bivirksomhed, som ikke hindrede deres Universitetsgernings forsvarlige Udførelse.

(Tilføjelse til Aarbogen for 1907—1908.)

Den akademiske Lærerforsamling afgav 19de September 1907 en saalydende Erklæring til Ministeriet:

»I Skrivelse af 25de Maj d. A. har det høje Ministerium udbedt sig Universitetets Erklæring angaaende den herved tilbagefølgende Sag om Oprettelse af et Universitet i Aarhus.

I Anledning heraf skulde den akademiske Lærerforsamling udtale, at den anser det for rettest, at de mangehaande Overvejelser, som dette Spørgsmaal maa fremkalde, behandles i en Kommission, som kan undersøge, hvorvidt der er Trang til et saadant nyt Universitet, hvilke Betingelser der er til Stede for dets Oprettelse, hvilke Opgaver det straks eller med Tiden skal sætte sig, og hvilke Midler der vil kræves til, at Planen iværksættes paa en værdig Maade.

Endvidere udtaler Lærerforsamlingen Forventningen om, at der i en saadan eventuel Kommission tilstaas Københavns Universitet en passende Repræsentation«.

II. Det akademiske Lærersamfund samt Censorerne ved Universitetets Eksaminer.

1. Professor, Dr. theol. P. Madsens Afgang fra Universitetet og midlertidig Lærer i nytestamentlig Eksegese, Lic. theol. J. P. Bangs Udnævnelse til Professor ordinarius under det theologiske Fakultet.

(Jfr. om Professor P. Madsen Aarbog 1873—75 S. 155, 1875—76 S. 84—85, 1889—90 S. 188 og 1903—04 S. 946, og om Professor J. P. Bang Aarbog 1899—1900 S. 352, 1902—03 S. 425—26, 1903—04 S. 845, 1906—07 S. 822).

Efter at Professor, Dr. theol. *P. Madsen* ved kgl. Resolution af 18de Oktober 1909 var blevet udnævnt til Biskop over Sjællands Stift fra 1ste Januar 1910, udbad Ministeriet sig i Skrivelse af 27de Oktober 1909 en Udtalelse fra Konsistorium, om det ledigt blivende Professorat ønskedes opslaaet ledigt. Under 29de s. M. indsendte Konsistorium til Ministeriet en Skrivelse af s. D. fra det theologiske Fakultet, i Tilslutning til hvilken Konsistorium indstillede, at Embedet blev opslaaet ledigt, og at de indkommende Ansøgninger maatte blive tilsendt Universitetet til Erklæring. Professoratet blev derefter opslaaet ledigt, og under 26de November 1909 sendte Ministeriet de indkomne syv Ansøgninger, fra Docent, Lic. theol. *J. P. Bang*, Lic. theol. *Chr. Glarbo*, Provst *P. Johs Jensen*, Lic. theol. *Alfr. Th. Jørgensen*, Sognepræst, Lic. theol. *H. Martensen-Larsen*, Pastor *N. Munk Plum*, og residerende Kapellan *T. Lomholt Thomsen* til Falkultetets Erklæring. Denne, der afgaves 2den December 1909, var saalydende:

»Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet har i Skrivelse af 26de November gennem Konsistoriet udbedt sig det theologiske Fakultets Erklæring om 7 Ansøgninger til det ledige Embede som Professor i Theologi.

I den Anledning skal Fakultetets Flertal (P. Madsen, J. C. Jacobsen, O. V. Ammundsen, F. E. Torm) udtale, at da der mellem Ansøgerne findes

flere, der ved litteraære Arbejder paa fyldestgørende Maade har godtgjort deres videnskabelige Dygtighed, kan den Omstændighed, at der ogsaa findes enkelte, om hvem dette ikke gælder, ikke tilstrækkelig motivere Afholdelsen af en skriftlig Konkurrence. Og samtidig med at Flertallet anerkender, at enkelte af Ansøgerne maa betragtes som kvalificerede til at bestride det ledige Embede, maa det dog menes, at midlertidig Lærer i nytestamentlig Eksegese, Licentiat i Theologien J. P. Bang saavel ved sin videnskabelige Produktion som ved sin lange Docentvirksomhed besidder saadanne Fortrin fremfor sine Medansøgere, at Flertallet anser ogsaa en mundtlig Konkurrence for overflødig. Fakultetets Flertal skal derfor anbefale, at midlertidig Lærer i nytestamentlig Eksegese, Licentiat i Theologien J. P. Bang udnævnes til Professor ved Københavns Universitet med Dogmatik og nytestamentlig Eksegese som Hovedfag fra 1ste Januar 1910 at regne.

Et Mindretal (H. Scharling) tiltræder ovenstaaende Erklæring dog med den Forskel, at Mindretallet anser flere af Ansøgerne for ligestillede i videnskabelig Dygtighed og derfor ikke kan give nogen enkelt af dem ubetinget Fortrin fremfor de andre. Den af en enkelt af dem i flere Aar udøvede Lærervirksomhed kan ikke sammenstilles med eller betragtes som egentlig Docentvirksomhed, efterdi den savner dennes videnskabelige Frihed i Bevægelsen, og kan derfor heller ikke give noget Fortrin. Mindretallet maa derfor tilraade, at der afholdes en mundtlig Konkurrence mellem Ansøgerne«.

Konsistorium indsendte 9de December 1909 Fakultetets Erklæring til Ministeriet med den Udtalelse, at det sluttede sig til Flertallets Indstilling, idet det efter Omstændighederne ikke fandt tilstrækkelig Anledning til at anbefale, at der afholdtes Konkurrence i det foreliggende Tilfælde.

Ved kgl. Resolution af 15de December 1909 blev derefter midlertidig Lærer i Dogmatik, Lic. theol. *J. P. Bang* udnævnt til Professor under det theologiske Fakultet ved Københavns Universitet fra 1ste Januar 1914 at regne.

2. Ansættelse af Lic. theol. Chr. Glarbo som midlertidig Lærer i nytestamentlig Eksegese.

(Jfr. Aarbog 1902—03 S. 414—26, om Lic. Glarbo smst. S. 425—26 samt 1903—04 S. 845).

Efter at Lic. theol. *J. P. Bang*, jfr. ovfr. S. 956—57, var blevet udnævnt til Professor ved Universitetet, udbad Ministeriet sig i Skrivelse af 22de December 1909 en Udtalelse fra Konsistorium, om den Lic. Bang tidligere overdragne Stilling som midlertidig Lærer i nytestamentlig Eksegese ønskedes opretholdt, idet Ministeriet i saa Fald forventede at modtage Indstilling om Stillingens Besættelse. Under 31te December indsendte Konsistorium en Skrivelse af 30te s. M. fra det theologiske Fakultet, i Tilslutning til hvilken Konsistorium indstillede, at Stillingen blev opslaaet ledig, og at de indkommende Ansøgninger maatte blive tilsendt til Erklæring.

Fakultetets anførte Skrivelse af 30te December var saalydende:

»Konsistoriet har i æret Skrivelse af 23de ds. i Henhold til en Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet af 22de ds. udbedt sig det

theologiske Fakultets Ytringer om, hvorvidt det ønsker Stillingen som midlertidig Lærer i nytestamentlig Eksegese opretholdt, og i saa Fald om hvorvidt Fakultetet ønsker denne Stilling opslaaet ledig eller foretrækker straks at gøre Forslag om Besættelse.

I den Anledning skal Fakultetet udtale, at da de midlertidige Lærerpladser i nytestamentlig Eksegese og i Kirkehistorie i sin Tid ikke blev oprettede med bestemte Personer for Øje, men for at imødekomme en af de studerende stærkt følt Trang til en tilfredsstillende Undervisning af Begyndere, som Fakultetet med de faa Lærerkræfter, hvorover det raadede, ikke saa sig i Stand til at yde, og da denne Trang, saalænge Fakultetets Lærerkræfter ikke er forøgede, nødvendigvis maa være til Stede i samme Grad, anser Fakultetet disse Stillinger for saadanne, der vil være at opretholde uafhængig af indtrædende Vakancer.

Som Følge deraf skal Fakultetet — med Henvisning til den tidligere Praksis, jfr. Univers. Aarbog 1902—03 S. 425—26 — tillade sig at foreslaa, at den med 2,000 Kr. aarlig lønnede Stilling som midlertidig Lærer i nytestamentlig Eksegese under det theologiske Fakultet bekendtgøres som ledig med tre Ugers Ansøgningsfrist, og saaledes, at dens Indehaver, der ansættes paa tre Aar, forpligtes til at undervise de begyndende Studerende i nytestamentlig Eksegese efter Fakultetets nærmere Anvisning med Ret til ogsaa derudover at docere nytestamentlig Eksegese, samt med Forpligtelse til, hvis det paalægges ham af Fakultetet, at deltage i Eksamensarbejdet uden særligt Vederlag.

Derhos tillader Fakultetet sig at anmode om, at Ansøgningerne efter Ansøgningsfristens Udløb maa blive det tilstillede til Erklæring«.

Stillingen blev derefter opslaaet ledig, og under 31te Januar 1910 sendte Ministeriet de indkomne fem Ansøgninger, fra Lic. theol. *Chr. Glarbo*, Pastor *H. Pjetursson*, Pastor *N. Munk Plum*, cand. theol. *C. I. Scharling* og cand. theol. *J. H. Wandall*, til Fakultetets Erklæring. Denne indsendtes 5te Februar 1910 til Konsistorium, der under 23de s. M. indstillede Lic. theol. Glarbo til Stillingen.

Fakultetets Erklæring af 5te Februar 1910 var saalydende:

»I æret Skrivelse af 1ste ds. har Konsistoriet udbedt sig det theologiske Fakultets Ytringer over de indkomne Ansøgninger til den ledige Lærerpost i nytestamentlig Eksegese.

I den Anledning skal Fakultetet (i hvis Forhandlinger Professor Scharling efter eget Ønske ikke har taget Del) udtale, at den ene af Ansøgerne, Lic. Glarbo, foruden sin Disputats allerede har offentliggjort flere andre Arbejder, deriblandt nogle dygtige, mindre Afhandlinger om nytestamentlige Emner, ligesom han ogsaa i flere Semestre har holdt Forelæsninger og Øvelser over nytestamentlige og andre Emner. Fakultetet maa betragte ham som særdeles kvalificeret til den ledige Lærerpost.

Pastor Plum og Kandidaterne Scharling og Wandall har med Flid dyrket deres Studium; Pastor Plum har offentliggjort enkelte mindre Arbejder, og de to Kandidater har vundet Universitetets Guldmedaille. Men ingen af dem har hidtil præsteret saadanne Arbejder, at de burde kunne komme i Betragtning i Sammenligning med Hr. Glarbo.

Om Pastor Pjetursson er der ikke Fakultetet noget bekendt, som kunde give Vidnesbyrd om videregaaende theologisk Studium.

I Henhold hertil skal Fakultetet varmt anbefale, at Hr. Glarbo ansættes som midlertidig Lærer i nytestamentlig Eksegese for et Tidsrum af tre Aar med Forpligtelse til at undervise de begyndende studerende i nytestamentlig Eksegese, samt til, hvis det paalægges ham af Fakultetet, at deltage i Eksamensarbejdet uden særligt Vederlag«.

Under 2den Marts modtog Konsistorium derefter fra *Ministeriet* følgende Skrivelse:

»Man skal herved meddele d'Hrr. Rektor og Professorer til behagelig Efterretning og videre Bekendtgørelse for det theologiske Fakultet, at man ved Skrivelse af Dags Dato har ansat Lic. theol. *Chr. Glarbo* som midlertidig Lærer i nytestamentlig Eksegese under det theologiske Fakultet for et Tidsrum af 3 Aar fra 1ste d. M. at regne mod et aarligt Honorar af 2,000 Kr. og med Forpligtelse til at undervise begyndende Studerende i nytestamentlig Eksegese efter Fakultetets nærmere Anvisning med Ret til ogsaa derudover at docere nytestamentlig Eksegese.

Det tilføjes, at det endvidere er fastsat som Vilkaar for hans Ansættelse, at han, for saa vidt det af Fakultetet paalægges ham, skal deltage i Eksamensarbejdet uden særligt Vederlag, samt at han under ingen Omstændigheder maa give privat Manuduction«.

3. Dr. jur. Knud Berlins Ansættelse som Docent i islandsk Ret.

(Jfr. Aarbog 1908—09 S. 476—78).

Efter at der under Universitetets Udgiftspost 7. a. 2. paa Finansloven for 1909—10 var blevet bevilget et Beløb paa 2,000 Kr. som Honorar til en Docent i islandsk Ret, indsendte Konsistorium under 12te Juni 1909 med sin Anbefaling en Skrivelse af 4de s. M. fra det rets- og statsvidenskabelige Fakultet, hvori dette anmodede om, at Ministeriet vilde indkalde Ansøgninger om Docenturen saavel her som paa Island, og at de indkommende Ansøgninger maatte blive tilstillet det til Erklæring. Stillingen blev derefter opslaaet ledig, og under 7de Oktober 1909 sendte Ministeriet de indkomne to Ansøgninger, fra Dr. jur. *Knud Berlin* og Cand. jur. *Jon Kristjansson* til Erklæring.

Under 4de November 1909 indsendte Konsistorium derefter en Erklæring af 2den s. M. fra det rets- og statsvidenskabelige Fakultet, i Tilslutning til hvilken Konsistorium indstillede, at Dr. jur. Knud Berlin ansattes som Docent i islandsk Ret med de i Fakultetets Erklæring anførte Forpligtelser.

Fakultetets Erklæring af 2den November var saalydende:

»I Skrivelse af 7de f. M. har Ministeriet udbedt sig Universitetets Ytringer over de fra Dr. jur. Knud Berlin og Cand. jur. Jon Kristjansson indgivne Ansøgninger om Posten som Docent i islandsk Ret ved Københavns Universitet.

I den Anledning skal det rets- og statsvidenskabelige Fakultet tillade sig at udtale, at Dr. jur. Knud Berlin som den ubetinget bedst kvalificerede

af Ansøgerne bør foretrækkes. Dr. Berlin kan vel i Følge sin Uddannelse ikke have et saa indgaaende Kendskab til de særlige islandske Retsforhold, som det i og for sig var ønskeligt, men Fakultetet gaar med Henblik paa hans hidtidige videnskabelige Virksomhed ogsaa paa den islandske Rets Omraade og hans derunder dokumenterede betydelige videnskabelige Evner ud fra, at han vil søge at supplere sin Uddannelse paa nævnte Omraade.

I Betragtning heraf tillader Fakultetet sig at indstille, at Dr. jur. Knud Berlin ansættes, foreløbig paa 5 Aar som Docent i islandsk Ret med Lønning som fast Docent for Tiden 2,000 Kr. aarlig, og med Pligt til, ligesom det tidligere er paalagt Fakultetets andre Docenter, at deltage i Fakultetets almindelige Arbejde efter Fakultetets nærmere Bestemmelse«.

Under 7de April 1910 modtog Konsistorium derefter fra Ministeriet en saalydende Skrivelse:

»Paa Ministeriets derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling har det under 5te d. M. behaget Hans Majestæt Kongen allernaadigst at bifalde, at der af det paa Universitetets Udgiftspost 7. a. — til videnskabelige Formaals Fremme — disponible Beløb fra 1ste d. M. at regne anvendes 2,000 Kr. til Honorar for en Docent i islandsk Ret, samt at Dr. juris *Knud Kugleberg Berlin* ansættes i denne Stilling fra nævnte Dato at regne.

Hvilket under Henvisning til d'Hrr. Rektors og Professorers Skrivelse af 4de November 1909 tjenstligst meddeles til Efterretning og videre Bekendtgørelse, idet tilføjes, at det i Henhold til det rets- og statsvidenskabelige Fakultets Indstilling er paalagt Docent Berlin, ligesom det tidligere er paalagt Fakultetets andre Docenter, at deltage i Fakultetets almindelige Arbejde efter dettes nærmere Bestemmelse«.

4. Docent, Dr. polit. L. V. Bircks Udnævnelse til Professor extraordinarius i Statsvidenskab.

(Jfr. Aarbog 1903—04 S. 846—50, 1905—06 S. 386—89 og 1907—08 S. 105—08).

Under 3die Februar 1910 indsendte det rets- og statsvidenskabelige Fakultet til Konsistorium et saalydende Andragende af 20de Januar 1910 fra Docent Dr. *L. V. Birck*:

»Undertegnede Docent Dr. polit. Laurits V. Birck, f. 1871, tillader sig herved at ansøge det høje Ministerium om Ansættelse som ekstraordinær Professor i Økonomi og Finansvidenskab.

Fra jeg i Sommeren 1902 modtog Doktorgraden, har jeg uafbrudt holdt Forelæsninger i Økonomi og Finansvidenskab ved Universitetet, saaledes at jeg i Oktober 1910 ialt har doceret i 8 Aar, — indtil 1ste Januar 1906 som Privatdocent uden Lønning, derefter modtog jeg, indtil 1ste Januar 1908, 1,000 Kr. aarlig, og ansattes fra 1ste Januar 1908 som Docent med 2,000 Kr.

Denne Lønning har nødsaget mig til at søge Bierhverv, uagtet det vilde være ønskeligt for en Universitetslærer de første halve Snes Aar af sin Funktionstid at kunne hellige hele sin Tid dels til at udvide sine Kundskaber, og dels til at foretage selvstændigt videnskabeligt Arbejde saa vel som til at udarbejde Lærebøger til Grundlag for Forelæsningerne.

Saafremt jeg imidlertid nu med Bibeholdelse af min Docentpost kunde erholde Udnævnelse til Professor extraordinarius, vilde jeg kunne opgive min Virksomhed som Rigsdagsmand, en Stilling, der tager uforholdsmæssig megen Tid.

Blandt mine Arbejder skal jeg særlig nævne: 1) Kreditøkonomiens Omsætningsmidler (1900), 2) Værdilære I—II (1902), 3) Bidrag til en Teori om de økonomiske Perioder (1903), 4) 1870—1900, et Rids over de økonomiske Svingninger (1903), Arveafgiften (1907), Sukkerets Historie (1909).

Desuden har jeg holdt en Række Forelæsninger over mere specielle Emner, hvoraf flere foreligger trykte som Afhandlinger: f. Eks. Middelstandens Fattigpleje, Seddelbanken i 120 Aar, tvende Afhandlinger om Kapital og Kapitalisation; dertil kommer en i Trykken værende større Afhandling om fransk Socialisme fra 1850. En Del Forelæsninger over Budgettet, Skatterne før 1660, Øresundstoldens Historie og Statsudgifterne foreligger ikke trykte, da de ikke ere udarbejdede i deres endelige Form. Saafremt dette mit Andragende maatte blive bevilget, vilde jeg sætte Pris paa, at min Udnævnelse kunde gælde fra 1ste Januar 1911 at regne, til hvilken Tid jeg da vilde kunne frigøre mig for det væsentlige af mine nuværende Biarbejder.«

Fakultetet udtalte i sin ovennævnte Skrivelse af 3die Februar følgende:

»Idet Fakultetet fremsender hoslagte Ansøgning, hvori Dr. i Statsvidenskab L. V. Birck andrager om Ansættelse som Professor extraordinarius i Økonomi og Finansvidenskab fra 1ste Januar 1911 med Bibeholdelse af den Docentpost, som han f. T. beklæder, skal det desangaaende bemærke, at Fakultetet finder det særdeles ønskeligt, at det kunde blive muliggjort for Dr. Birck i højere Grad at hellige sin Tid til sin Lærergerning ved Universitetet og mere udelukkende at samle sit Arbejde om videnskabelige Studier og Udarbejdelser, og at det derfor indtrængende tilraader en Ordning som den af Dr. Birck ansøgte og anbefaler hans Andragende herom paa det Bedste.

Man tillader sig at tilføje, at Formen for Gennemførelsen af den foreslaaede Ordning vistnok rettest vil være den, at der til en paa Finansloven søgt Bemyndigelse til fra 1ste Januar 1911 at ansætte Dr. Birck som Professor extraordinarius føjes: »med Forpligtelse til vedblivende at udføre den ham hidtil som Docent under det rets- og statsvidenskabelige Fakultet tildelte Universitetsgerning, saa at nævnte Docentpost indtil videre ikke bliver at besætte«. Det vil da være tilstrækkeligt, at der paa Finansloven for 1910—11 opføres en Bevilling af 400 Kr. til Supplering af det til Docentposten bevilgede Honorar«.

Konsistorium indsendte 23de Februar 1910 Sagen til Ministeriet, idet det i Tilslutning til Fakultetets Udtalelser indstillede, at der under Universitetets Udgiftspost 7. a. 2. søgtes en Bevilling til Ansættelse af Dr. i Statsvidenskab L. V. Birck som ekstraordinær Professor i Økonomi og Finansvidenskab fra 1ste Januar 1911.

Efter at der paa Finansloven for 1910—11 under Universitetets Udgiftspost 7. a. 2. var optaget en saalydende Anmærkning inden Linien: »Ministeriet bemyndiges til fra 1ste Januar 1911 at ansætte Docent, Dr. i Statsvidenskab L. V. Birck som Professor extraordinarius, saaledes at han skal være forpligtet til vedblivende at udføre den ham som Docent under det rets-

og statsvidenskabelige Fakultet tillagte Universitetsgerning, samt saaledes at der tillægges ham oprykkende Professorlønning med Pensionsret«, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. B. Sp. 955—58, modtog Dr. Birck under 13de April kgl. Udnævnclse som Professor extraordinarius ved Københavns Universitet fra 1ste Januar 1911 at regne, hvorhos der ved Udnævnelsen paalagdes ham den i Finanslov-Anmærkningen angivne Forpligtelse.

Paa det anførte Sted i Rigsdagstidenden udtaltes med Hensyn til Docentposten, at »den indtil videre ikke vil være at besætte«.

5. Afgørelse om Omfanget af Docent, Dr. jur. H. Federspiels Forpligtelser som Universitetslærer.

(Jfr. om Dr. Federspiel Aarbog 1902—03 S. 426—33; om det paagældende Docentur desuden Aarbog 1898—99 S. 18—20, 1901—02 S. 17—19).

Under 16de November 1909 tilskrev Docent Dr. jur. Holger Federspiel Ministeriet saaledes:

»Ved Skrivelse af 27de April 1903 fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet blev det mig meddelt, at der af det paa Universitetets Udgiftspost 7. a. til videnskabelige Formaals Fremme disponible Beløb var tilstaaet mig 2,000 Kr. aarlig for at holde Øvelser for de juridiske Studerende. Paa given Foranledning tillader jeg mig ærbødigst at udbede mig Ministeriets Udtalelse om, hvorvidt det juridiske Fakultet kan paalægge mig at holde Forelæsninger over bestemte Emner, samt om og eventuelt i hvilket Omfang der paahviler mig Forpligtelser til at deltage i Bedømmelsen af de skriftlige Opgaver og den mundtlige Eksamination ved juridisk Embedseksamen og juridisk Eksamen for ustuderede«.

Efter at Ministeriet under 20de November havde sendt Sagen til det rets- og statsvidenskabelige Fakultets Erklæring, indsendte dette under 29de November en Erklæring saalydende:

»Ved Skrivelse af 20de November d. A. har det høje Ministerium udbedt sig Fakultetets Udtalelse om hoslagt tilbagefølgende Skrivelse af 16de November d. A., hvori Docent Dr. Federspiel forespørger, hvorvidt det juridiske Fakultet kan paalægge ham at holde Forelæsninger over bestemte Emner, samt og om eventuelt i hvilket Omfang der paahviler ham Forpligtelse til at deltage i Bedømmelsen af de skriftlige Opgaver og den mundtlige Eksamination ved juridisk Embedseksamen og juridisk Eksamen for ustuderede.

Foranlediget herved skal man tillade sig at udtale følgende: Efter Stillingens hele Karakter, som den har fundet Udtryk i de forskellige Indstillinger angaaende denne, som Fakultetet har gjort til Ministeriet, kan der ikke være Tvivl om, at den medfører en almindelig Forpligtelse til efter Fakultetets nærmere Anvisning at bistaa det ved dets Arbejde, særlig ogsaa ved Eksamen, og at det ogsaa ved Stillingens Overtagelse maa antages at have været Docent Federspiel fuldt bekendt, at dette var Fakultetets Forudsætning, hvilken Forudsætning han ogsaa har vedkendt sig ved det af ham i de forløbne Aar udførte Arbejde. Fakultetet har derfor heller ikke lagt nogen

Vægt paa, at Ministeriet ikke — ligesaa lidt som i sin Tid ved nuværende Professor Grundtvigs Ansættelse som Docent — i sin Skrivelse til Fakultetet udtrykkelig har omtalt denne Pligt, idet det betragtede denne som selvfølgelig«.

Under 28de Januar 1910 tilskrev derefter Ministeriet Docent, Dr. jur. Federspiel saaledes:

»I Skrivelse af 16de November f. A. har De forespurgt, hvorvidt det rets- og statsvidenskabelige Fakultet vil kunne paalægge Dem at holde Forelæsninger over bestemte Æmner, samt om og eventuelt i hvilket Omfang der paahviler Dem Forpligtelse til at deltage i Bedømmelsen af de skriftlige Opgaver og den mundtlige Eksamination ved juridisk Embedseksamen og juridisk Eksamen for ustuderede, idet De har henvist til, at det i den Skrivelse, hvorved Deres Ansættelse ved Universitetet blev Dem meddelt, alene udtales, at Deres Hverv var at holde Øvelser med de juridiske Studerende.

Efter i Anledning heraf at have brevvekslet med det rets- og statsvidenskabelige Fakultet skal Ministeriet tjenstligt meddele Dem til Efterretning, at ligesom de før Dem ansatte tvende Docenter, hvis Ansættelse ved Universitetet var sket under ganske samme Former som Deres, efter de Ministeriet foreliggende Oplysninger i stort Omfang have deltaget i det af Dem omtalte Forelæsnings- og Eksaminationsarbejde, hvilket navnlig ogsaa har været Tilfældet med nuværende Professor, Dr. juris L. A. Grundtvig, i hvis Sted som Docent De i sin Tid efter Ansøgning ansattes, saaledes har det ogsaa ved Fakultetets Indstilling om det Dem overdragne Docentur, hvilken Indstilling ganske svarede til de om Deres to Forgængere afgivne, været en Forudsætning, at De i samme Omfang som de ommeldte tidligere ansatte Docenter vilde komme til at tage Del i hele Fakultetets Arbejde med de studerendes Undervisning og Eksamens Afholdelse, og fra denne Forudsætning er ogsaa Ministeriet gaaet ud, idet man har henholdt sig til den bestaaende Praksis, hvilken man ikke har tilsigtet at bryde ved den Dem tilstillede i Overensstemmelse med tidligere Praksis formulerede Skrivelse.

Da Ministeriet yderligere maa formene, at De ikke ved Deres Ansættelse har kunnet være ubekendt med det Arbejde, der paahvilede Docenterne i det rets- og statsvidenskabelige Fakultet, hvilket Arbejde De ogsaa i den forløbne Aarrække har udført uden Indsigelse, skal Ministeriet udtale, at man maa anse Dem pligtig til efter Fakultetets nærmere Anvisning at deltage saavel i Forelæsnings- som i Eksamensarbejdet ved Fakultetet i det Omfang, som dette maatte bestemme«.

6. Professor, Dr. med J. P. Bjerrums Afgang fra Universitetet og Dr. med. M. H. E. Tschernings Udnævnelse til Professor i Oftalmologi.

(Jfr. Aarbog 1895—96 S. 13—21).

Under 31te Januar 1910 blev Professor *J. P. Bjerrum* efter Ansøgning afskediget paa Grund af Svagelighed fra Embedet som Professor i Oftalmologi fra 1ste Februar 1910 at regne. Efter Forslag af det lægevidenskabelige Fakultet (15de Januar 1910) og Konsistorium (19de s. M.) blev Embedet opslaaet ledig. Efter Ansøgningsfristens Udløb sendte Ministeriet 17de

Februar 1910 de indkomne Ansøgninger fra Dr. med *M. H. E. Tscherning*, Dr. med. *K. K. K. Lundsgaard*, Dr. med. *C. F. Heerfordt*, Professor, Dr. med. *Edm. Z. Jensen*, Dr. med. *S. Schou* og Cand. med. *H. K. T. Rønne* til Konsistorium, for at det skulde indhente og med egne Ytringer indsende en Udtalelse om Ansøgerne fra det lægevidenskabelige Fakultet, særlig ogsaa om, hvorvidt der vilde være Anledning til at foranstalte afholdt en Konkurrence mellem Ansøgerne. Under 13de Marts 1910 udtalte Fakultetet derefter, at det, da det for Tiden ikke mellem sine Medlemmer talte nogen Specialist i Oftalmologi, maatte udbede sig Ministeriets Bemyndigelse til — forinden det afgav sin Udtalelse om, hvorvidt der vilde være Anledning til at afholde Konkurrence mellem Ansøgerne — at indhente Oplysninger om disses Kvalifikationer hos nogle specielt sagkyndige Øjenlæger, nemlig forhenværende Professor i Oftalmologi ved Københavns Universitet, Dr. J. Bjerrum og nogle Professorer i Oftalmologi ved andre skandinaviske Universiteter. Et Mindretal indenfor Fakultetet, Professor Oscar Bloch følte dog ingen Trang til at indhente Oplysning, som af Fakultetets Flertal foreslaaet, men mente allerede nu at kunne udtale, at Dr. med. M. Tscherning uden Konkurrence burde ansættes i den ledige Post som Professor i Oftalmologi, idet han ragede betydeligt op over Medansøgerne, og Universitetet maatte anse det for en Hæder at sætte ham blandt sine Lærere. Konsistorium sluttede sig 17de Marts til Fakultetets Flertals Forslag, og Ministeriet gav 5te April den ansøgte Bemyndigelse.

Under 8de Juni 1910 afgav Fakultetet derefter en saalydende Indstilling:

»I Henhold til den af det høje Ministerium i Skrivelse af 5te April 1910 til Fakultetet gennem Konsistorium givne Bemyndigelse har Fakultetet henvendt sig til Professor i Oftalmologi *H. Schiøtz* i Kristiania og Professor i Oftalmologi *A. Dalén* i Stockholm (hidtil i Lund) samt til Professor *J. Bjerrum* her i Byen. Disse tre Herrer fik Lejlighed til at gøre sig bekendt med de indkomne Ansøgninger og de søgendes videnskabelige Arbejder og deltog derefter i en mundtlig Forhandling med Fakultetet.

De to udenlandske sagkyndige erklærede i denne Forhandling, at Dr. med. Tscherning efter deres Anskuelse som Videnskabsmand ragede saa langt frem for de andre Ansøgere og tillige i sin Virksomhed i Paris havde vist saa fremragende Evner som Lærer, at de bestemt mente, at han uden Konkurrence burde indstilles til Pladsen. De motiverede dette nærmere og meddelte tillige, at de begge personlig i sin Tid havde haft Lejlighed til at gøre sig bekendt med hans Virksomhed i Paris og den betydningsfulde Stilling, han der havde dannet sig.

Professor Bjerrum derimod mente, at Dr.Tscherning vel ragede frem for de andre som Videnskabsmand, men da man her hjemme og specielt Professor Bjerrum ej var kendt med hans Evner som praktisk Øjenlæge, burde man udskrive en Konkurrence.

Efter denne Forhandling tillader Fakultetet sig i nøje Overensstemmelse med den tilkaldte norske og svenske sagkyndige at indstille, at Dr. med. M. Tscherning udnævnes til Professor i Oftalmologi uden Konkurrence.

Som nærmere Motivering skal Fakultetet anføre, at det maa betragtes som fastslaaet, at Dr. Tscherning som Videnskabsmand rager betydeligt op

over alle de andre Ansøgere, og at det vil være en Ære for ethvert Universitet at tælle ham mellem sine Lærere. Ved sin Undervisning i Paris har han lagt fremragende Evner som Lærer for Dagen, og han tæller mellem de Elever, der har arbejdet under ham længere eller kortere Tid, baade en Række skandinaviske Øjenlæger og Øjenlæger fra de fleste andre civiliserede Lande. Hans Virksomhed har paa Grund af Forholdene for en stor Del bestaaet i videnskabeligt Arbejde af fysiologisk-optisk Art, men det har bevæget sig paa Omraader, der ogsaa for den praktiske Lægekunst har den største Betydning. Han har tillige stadig været beskæftiget med praktisk Øjenlægevirksomhed dels privat dels som Leder af en municipal Poliklinik for Øjensygdomme i Paris og kan se tilbage paa en stor operativ Virksomhed.

Ud fra disse Betragtninger mener Fakultetet, at der ikke er tilstrækkelig Motiv til at holde Konkurrence, selv om der ogsaa mellem de andre yngre Ansøgere findes Øjenlæger af utvivlsom stor Dygtighed og med videnskabelige Evner og Præstationer af Værdi. De naar ikke i Betydning op til Dr. Tscherning, og Universitetet kan efter Fakultetets Mening ikke stille Fordring om Deltagelse i en Konkurrence til en saa fremragende Oftalmolog, der i en Aarrække har beklædt en Stilling som videnskabelig Lærer ved et højt anset Universitet.

I Henhold til ovenstaaende skal Fakultetet derfor tillade sig at foreslaa, at den ledige Plads som Professor i Oftalmologi ved Københavns Universitet besættes med Hr. Dr. med. M. Tscherning.«

Denne Indstilling tiltraadte Konsistorium 9de Juni 1910, og ved kgl. Resolution af 27de s. M. blev Dr. med. *M. H. E. Tscherning* derefter konstitueret som Professor i Oftalmologi ved Københavns Universitet og fra 1ste August 1910 at regne som Overlæge ved Rigshospitalets Afdeling for Øjensygdomme. Samtidig tilkendegav Ministeriet Professor Tscherning, at han vilde kunne forvente at modtage kongelig Udnævnelse i Embedet, naar han ved Lov havde opnaaet den til Ansættelse i et Embede her i Riget nødvendige Indfødsret.

7. Læge J. Lindhards Udnævnelse til Lærer i Anatomi og Gymnastiktheori ved Universitetet.

(Jfr. Aarbog 1908—09 S. 514—24).

Efter at der paa Finansloven for 1909—10 var blevet bevilget 2,000 Kr. aarlig, foreløbig for et Tidsrum af 6 Aar, til Udgifter til Optagelse af Gymnastik som Fag ved Skoleembedseksamen, tilskrev Konsistorium 23de April 1909 det lægevidenskabelige, det filosofiske og det mathematisk- naturvidenskabelige Fakultet om at forhandle om denne Sag. Fra det lægevidenskabelige Fakultet, under hvilket den theoretiske Undervisning i Gymnastik er henlagt, modtog Konsistorium derefter en saalydende Skrivelse af 8de Juni 1909:

»I Anledning af den paa Finansloven for 1909—10 bevilgede Sum paa 2,000 Kr. aarlig til Afholdelsen dels af et elementært Kursus i Anatomi og dels af et udførligt Kursus i Gymnastikteori og Gymnastikhygiejne tillader

det lægevidenskabelige Fakultet — under hvilket den teoretiske Undervisning ved Universitetet i Gymnastik er henlagt — sig herved at foreslaa det høje Ministerium, at Læreren i Anatomi honoreres med 500 Kr. aarlig og Læreren i Gymnastikteori med 1,500 Kr. aarlig, idet et Kursus i Anatomi formentlig vil kræve et betydeligt mindre Antal Timer end det paafølgende Kursus i Gymnastikteori og Gymnastikhygiejne.

Idet Fakultetet andrager om at Pladserne maa blive opslaaet vakante, og at Ansøgningerne maa blive tilstillet Fakultetet til Indstilling, tillader det sig tillige at anmode om, at det i Opslaget udtrykkeligt maa blive bemærket, at begge Pladser kan søges af samme Person, da Fakultetet er af den Formening, at det under Omstændigheder vil kunne frembyde betydelige Fordele, at begge Fag doceres af den samme Lærer«.

Denne Skrivelse indsendte Konsistorium 14de s. M. med sin Tilslutning til Ministeriet, der opslog Stillingerne som ledige og efter Ansøgningsfristens Udløb under 20de August 1909 sendte den eneste indgivne Ansøgning fra Læge J. Lindhard til Konsistoriums Erklæring. Under 7de September 1909 fremsendte Ministeriet endvidere en efter Ansøgningsfristens Udløb indkommet Ansøgning fra Læge H. P. Lund. Disse Ansøgninger sendte Konsistorium til Erklæring til det lægevidenskabelige Fakultet, der den 20de s. M. afgav en saalydende Indstilling:

»Ved Tilbagesendelsen af vedlagte med det høje Konsistoriums Skrivelse af 25de August og 10de September 1909 modtagne Ansøgninger om Lærerpladsen i Anatomi og Gymnastikteori skal Fakultetet tillade sig at indstille Hr. cand. med. J. Lindhard som den mest kvalificerede til at erholde Pladsen«.

Konsistorium sluttede sig 23de September 1909 til Fakultetets Indstilling, hvorefter Ministeriet 11te Oktober s. A. ansatte Læge J. Lindhard som Lærer i Anatomi og Gymnastikteori ved Universitetet foreløbig for et Tidsrum af 6 Aar.

8. Forslag om Udnævnelse af Docenterne, Dr. phil. Alfred G. L. Lehmann og Dr. phil. Vald. Vedel til Professores extraordinarii under det filosofiske Fakultet.

(Jfr. om Dr. Lehmann Aarbog 1886—87 S. 49, 1887—88 S. 373, 1888—89 S. 784—85, 1889—90 S. 3—4, 1890—91 S. 592 og 772—75, 1892—93 S. 15—19, 1904—05 S. 25—26, 1907—08 S. 113 og om Dr. Vedel Aarbog 1894—95 S. 671—72, 1896—97 S. 350—51, 1899—1900 S. 336, 1900—01 S. 698—99, 1903—04 S. 853—54, 1904—05 S. 50, 1905—06 S. 468, 1908—09 S. 480).

Under 15de Juni 1908 fremsendte det filosofiske Fakultet med sin Anbefaling til Konsistorium tvende Andragender fra Docenterne Dr. Alfr. Lehmann og Dr. Vald. Vedel om Udnævnelse til Professores extraordinarii.

Dr. Lehmanns Andragende var saalydende:

»Undertegnede Dr. phil. Alfred Georg Ludvig Lehmann tillader sig herved allerærbødigst at ansøge det høje Ministerium om at ville udvirke, at min Stilling som midlertidig Docent i eksperimental Psykologi ved Universitetet bliver forandret til et ekstraordinært Professorat.

I de 20 Aar, der er forløbne, siden jeg blev ansat ved Universitetet, har den eksperimentale Psykologi udviklet sig til en selvstændig Videnskab. For 20 Aar siden eksisterede der, foruden mit lille Laboratorium her, kun et eneste større, nemlig Moderinstitutionen i Leipzig, og de Arbejder, der aarlig saa Dagens Lys, var derfor ikke talrigere, end at denne Gren af Psykologien med Lethed kunde dyrkes som en Specialitet ved Siden af andre filosofiske Videnskaber. Der var derfor dengang intet til Hinder for, at jeg, i Tilfælde af, at et af de filosofiske Professorater var blevet ledigt, kunde have deltaget i en Konkurrence derom og eventuelt vundet Pladsen.

I Aarenes Løb har Forholdene imidlertid forandret sig fuldstændigt. Der findes nu næppe noget større Universitet i Europa eller Amerika, som ikke har sit psykologiske Laboratorium, og mange Steder er der oprettet særlige Professorater i Eksperimentalpsykologi. Idet tillige alle Teknikens og Matematikens fineste Hjælpemidler er tagne i denne Videnskabs Tjeneste, har den udviklet sig saaledes, at den, der vil være grundigt hjemme heri, maa ofre sig fuldstændigt for dette Fag. Det vil næppe være tænkeligt, at nogen enkelt Mand i Fremtiden kan være Fagmand baade paa dette Omraade og i Filosofien. For mit personlige Vedkommende er den Mulighed i hvert Fald udelukket, at jeg ved en eventuel Vakance skulde kunne overtage et filosofisk Professorat, og jeg er saaledes afskaaret fra ethvert Avancement ved Universitetet. Det Arbejde der paahviler mig, er allerede nu paa Grund af Fagets Omfang og Betydning saa stort, at det lægger fuldstændig Beslag paa min Tid og Arbejdskraft. I de sidste 10 Aar har hele den videregaaende Undervisning i Psykologi været betroet mig, idet de filosofiske Professorer kun undtagelsesvis har gennemgaaet mindre Afsnit af Psykologien i videre Omfang end det, der kræves til Filosofikum, medens jeg hvert 3die Aar har holdt et fuldstændigt Kursus i Psykologi, hvilket har strakt sig over 4 Halvaar med 4 Timers ugentlig Arbejde. Denne Undervisning er bleven fulgt ikke blot af de Studerende, der forberedte sig til en Magisterkonferens i Filosofi, men ogsaa af en Del Medicinere, der særlig ønskede at uddanne sig som Psykiatrikere, for hvem et indgaaende Kendskab til det normale Sjæleliv er af største Betydning.— Desuden har jeg stedse ledet praktiske Øvelser paa Laboratoriet, hvori ligeledes ældre filosofiske Studerende, Medicinere og Fysikere har deltaget, og denne Del af mit Arbejde har jævnlig lagt Beslag paa 10 til 12 ugentlige Timer. Ved Siden af dette Undervisningsarbejde har jeg yderligere udfoldet en ikke ringe videnskabelig Virksomhed, hvis Resultater er nedlagt i 5 større Værker og et stort Antal mindre Afhandlinger. At denne Virksomhed ikke har været helt uden Betydning tør jeg vel slutte deraf, at jeg i 1902 blev optaget som Medlem af det kgl. Videnskabernes Selskab.

Hertil kommer nu, at Undervisningsarbejdet i Fremtiden vil stille endnu større Fordringer til mig, idet Eksperimentalpsykologien i Aarenes Løb har faaet ikke blot teoretisk men ogsaa praktisk Betydning. Undersøgelserne over de individuelle sjælelige Differenser og de forskellige sjælelige Virksomheders indbyrdes Forbindelse har ført til Paavisning af en Række Metoder, hvorved enhver Lærer i sin Skolestue, uden større Hjælpemidler, kan faa et langt heldigere Indblik i sine Elevers Udvikling, end Kendskabet til deres daglige Præstationer vil være i Stand til at forskaffe ham. Denne Gren af Videnskaben doceres allerede ved flere af Udlandets Universiteter,

og da den er et væsentligt Grundlag for Pædagogiken, kan de vordende Lærere gøre Krav paa, at der ved Universitetet gives dem Adgang til en saavel teoretisk som praktisk Uddannelse i den Retning. Saasnart det psykofysiske Laboratorium er bleven installeret i de nye Lokaler, som forhaabentlig snart stilles til dets Raadighed, vil denne Undervisning komme til at udgøre en væsentlig Del af dets Virksomhed.

Af det anførte fremgaar, at mit Arbejde ved Universitetet er saa omfattende, at det ganske kan sidestilles med, hvad der ellers fordres af en Professor ved Universitetet, medens min økonomiske Stilling, efter at jeg har været ansat i 20 Aar, aldeles ikke staar i Forhold hertil. Da jeg tilmed nu, i en Alder af 50 Aar, har vanskeligt ved at skaffe mig Indtægter ad anden Vej, saa haaber jeg, at det høje Ministerium ikke vil have noget at indvende imod at søge min Stilling ved Universitetet saaledes betrygget, at jeg fuldt ud kan ofre mig for dette Arbejde«.

Dr. Vedels Andragende var saalydende:

»Undertegnede Docent Dr. phil. Vald. Vedel tillader sig herved at ansøge det høje Ministerium om at søge udvirket, at jeg ansættes som ekstraordinær Professor ved Universitetet.

Siden jeg fra Januar 1895 blev midlertidig Docent i almindelig og sammenlignende Litteraturhistorie, har jeg nu paa 14de Aar holdt Forelæsninger og Øvelser over mit Fag. I Overensstemmelse med Ønsker, der i sin Tid fra Universitetets Side blev udtalt til mig, har jeg væsentlig læst over de moderne udenlandske Litteraturer og mere og mere lagt min Virksomhed an som en Undervisning særlig med de Studenter for Øje, der havde Sprog og Litteratur til Studiefag. I en Blanding af Foredrag, Eksaminering og Samtale har jeg gennemgaaet hele den tyske og hele den franske Litteraturs Historie, engelsk Litteraturhistorie til og med Shakespeare samt lejlighedsvis ogsaa italiensk Litteraturhistorie i Renæssancetiden og Æmner af nordisk Litteraturhistorie; jeg har herved stedse forudsat en vis Forberedelse, et vist Selvarbejde fra Tilhørernes Side og bestræbt mig for at faa saa mange af dem som muligt til at tage aktiv Del i den nøjagtige Gennemgang af Litteraturens Hovedværker. Jeg har ved denne Art Undervisning ikke kunnet faa saa store Kredse i Tale som ved de populære Forelæsninger, jeg begyndte med at holde, men naar som i det nu udløbende Semester 30 à 40 Personer, ganske overvejende Studenter, har fulgt — eller aktivt deltaget i — min Gennemgang af tysk Litteratur og af fransk Litteratur, forekommer det mig, at en saadan mere intensiv Undervisningsform frembyder overvejende Fordele.

Gennem min 13 Aars Docenttid er mit Honorar efterhaanden steget til 2,500 Kr., men jeg er ogsaa selv naaet et Stykke op i Fyrreaarene og er bleven Familiefader, og det er mig umuligt for det nævnte Honorar at anvende al min Tid og Kraft paa den Universitetsgerning, som jeg stedse har ønsket helt at kunne vie mig til. Paa den anden Side lægger den i stigende Grad Beslag paa mig, — ogsaa fordi Universitetet, til stor Tilfredsstillelse for mig, i den senere Tid jævnlig har benyttet mig til Deltagelse i Bedømmelse af Doktordisputatser, lejlighedsvis ogsaa Prisafhandlinger og Magisterkonferenser. Jeg har derfor, ogsaa væsentlig for ikke at distraheres for meget fra min videnskabelige Virksomhed, maattet opgive min Stilling og dermed

følgende Biindtægt som Redaktør af »Tilskueren«, ligesom jeg ogsaa forudser, at min anden Sidevirksomhed — Bestyrelsen af Kommunens Folkebiblioteker — med den Udvikling, Folkebiblioteksagen tager — vil vokse mig over Hovedet, saa jeg ogsaa maa opgive den. Alt dette gør mig det meget magtpaaliggende at faa min Stilling ved Universitetet efter saa lang Tjenestetid økonomisk forbedret og betrygget ved en Forvandling af min Docentur til et ekstraordinært Professorat.

Men ved Siden af de økonomiske gør ogsaa andre Hensyn sig gældende i samme Retning. Med det store og glædelige Opsving, som Studiet af de fremmede nyere Sprog har taget i de senere Aar, og den forøgede Vægt, man nu ved Skoleundervisningen lægger paa dem, er Tallet paa dem, der studerer moderne Sprog, steget meget, men det forekommer mig vigtigt, at det nu saa overvejende filologiske Element ved Studiet og Undervisningen suppleres med et mere almen humanistisk, litteratur- og kulturhistorisk Element, og at der gøres noget for at hævde dette sidste Elements Betydning overfor de Studerende. Jeg ved naturligvis godt, at mit Fag ikke kan gøre Fordring paa at være ene om at repræsentere dette Element, men jeg mener, at den sammenlignende Litteraturbetragtning vil kunne stille de enkelte Landes Litteratur i en Belysning af og en Sammenhæng med det hele Aandsliv, som de enkelte Sprogs og de enkelte Litteraturers Fagmænd ikke let vil kunne gøre det, og det forekommer mig, at den sammenlignende og almindelige Litteraturhistories Betydning i saa Henseende fortjente at erkendes og fremhæves overfor Studenternes stigende Tilbøjelighed til at opfatte deres Fagstudium paa den snevreste Maade og lukke sig ude fra mere almindelig Dannelse. Men de virksomste Midler i saa Henseende vil — som det let indses — være, dels at Docenturen i sammenlignende Litteraturhistorie ophøjes til et — omend kun ekstraordinært — Professorat, dels at der ved Eksaminerne i stigende Grad tages Hensyn til Kundskaberne i Litteratur. En Professor har nu engang større Autoritet overfor de Studerende end en Docent, og en Undervisning som de kan have Nytte af — en Lærer, som de kan komme til at gense — ved Eksamensbordet, en større Betydning for dem end, hvor dette ikke er Tilfældet. At man af og til benytter min Medvirkning ved Bedømmelse af akademiske Prøver, har saaledes utvivlsomt styrket min Stilling ved Universitetet, men det er mig klart, at en Udnævnelse til ekstraordinær Professor i almindelig og sammenlignende Litteraturhistorie vilde have endnu langt større Betydning i saa Henseende.

I Henhold til begge de to Rækker ovenstaaende Betragtninger beder jeg det høje Ministerium tage min Ansøgning under velvillig Overvejelse.«

Konsistorium sluttede sig 25de Juni 1908 til Fakultetets Anbefaling, ligesom det 15de Oktober s. A. tiltraadte følgende af Fakultetet under 3die s. M. afgivne yderligere Udtalelse:

»Fra Docenterne Alfred Lehmann og Valdemar Vedel vil det høje Ministerium have modtaget Andragender om, at der for dem maa søges udvirket Udnævnelse til ekstraordinær Professor ved Universitetet, og disse Andragender var ledsagede af en kort Anbefaling fra Fakultetet. Naar dette ikke udtalte sig nærmere om Sagen, laa det ene i, at de to Andragender først indkom, efter at Semestret var sluttet, saa at det ikke var muligt at sammenkalde et Fakultetsmøde. Nu efter Feriens Slutning har Fakultetet da gen-

optaget Sagen til Drøftelse og tillader sig at forelægge Ministeriet følgende Udtalelse:

Ansøgerne har selv fyldigt motiveret deres Ønske, og Fakultetet kan paa alle væsentlige Punkter tiltræde de Anskuelser, de to Docenter har fremsat. Det gælder om dem begge, at de allerede i en lang Aarrække har virket ved Universitetet og har udfoldet en Lærervirksomhed, som Fakultetet i høj Grad maa anerkende. Docent Alfr. Lehmann har indført Psykofysiken i vort Land, og han har i det af ham oprettede Laboratorium, der først var en rent privat Anstalt, men forlængst er gaaet over til at blive en Universitetsinstitution, dyrket dette Omraade med stor Iver og Udholdenhed til Trods for vanskelige ydre Forhold. Han har udfoldet en betydelig Virksomhed for at indføre de Studerende i den eksperimentale Psykologi og øve dem i at anvende dens Metoder, og han har ganske Ret i at betone, at hans Universitetsvirksomhed maa lægge Beslag paa hans hele Arbejdskraft. — Docent Vald. Vedel har baaret en væsentlig Del af Undervisningen i den almindelige Litteraturhistorie, og han har gennem sine Øvelser gjort det paa en for de Studerende særdeles frugtbringende Maade. Fakultetet har ofte lagt Beslag paa hans Hjælp ved Disputatser og Magisterkonferenser, og med god Grund betoner han, at netop efter de Krav, der nu stilles til Gymnasiet, vil Litteraturundervisningen faa en forøget Betydning for hele vor Læreruddannelse. Hvorledes Fakultetet værdsætter de to Docenters Undervisning, fremgaar allerede deraf, at det har udvirket, at Docent Lehmann er kaldet til Medlem af Fakultetet, og netop nu andrager om det samme for Docent Vedel.

Endelig kan det endnu fremhæves, at begge Ansøgerne ved Siden af deres Lærergerning har fundet Tid og Kræfter til en videnskabelig Forfattervirksomhed af stort Omfang og betydeligt Værd. Dr. Alfr. Lehmann har i en anselig Række af Skrifter (af hvilke nogle paa Grund af Forholdene kun har kunnet udkomme paa Tysk) behandlet saadanne psykologiske Problemer, som egner sig til eksperimentel Behandling. Hvad der udmærker ham som Videnskabsmand, er den Utrættelighed, med hvilken han udtænker og forbereder sine Forsøg, og den Sindrighed, hvormed han formaar at forbinde naturvidenskabelig og psykologisk Forskning. Med stor Energi har han deltaget i de Diskussioner, til hvilke de Spørgsmaal, han behandler, har givet Anledning i Udlandet, og hans Navn er vel kendt der. — Dr. Vald. Vedel har — foruden at udgive vægtige Skrifter om Dante og om svensk Litteratur — indledet en overordentlig interessant og betydningsfuld Bearbejdelse af Litteraturhistorien, ved hvilken han ved Litteraturværkernes Hjælp søger at kaste Lys over de individuelle og sociale Typer, som Aandslivet frembyder til de forskellige Tider. Med stor Lærdom og ikke mindre Evne til at samle sine Undersøgelsers Resultater i klare Skildringer har han paa denne Maade karakteriseret væsentlige Sider af det middelalderlige Menneskeliv. Det er en Behandling af Litteraturstudiet, der peger ud over den sædvanlige Æstetiks Rammer, og af hvilken man sikkert kan vente godt Udbytte for Kulturhistorien.

Under disse Forhold tillader Fakultetet sig at bede det høje Ministerium underkaste de to Andragender den velvilligste Overvejelse. Ganske vist foreligger der nu et fra Universitetet indsendt Lønningsforslag, der, om det gennemføres, vil bringe de hidtil saa slet stillede »midlertidige Docenter« en

meget væsentlig Forbedring i deres Lønning, og dette vil særlig komme saadanne Mænd til Gode, der som de to Ansøgere har virket mange Aar ved Universitetet. Imidlertid maa det stærkt betones, at man ved at fremsætte dette Forslag, ingenlunde har ment at udelukke, at man fremtidig ligesom tidligere maatte stræbe at faa Docentstillinger omdannede til Professorater, naar vedkommende Docent repræsenterer et Fag af stor Betydning og deri udfylder en Lærergerning, der maa siges at være af samme Art som ellers Professorernes. Fakultetet maa ubetinget mene, at netop dette gælder om Docenterne Lehmann og Vedel, og det skal derfor medgive deres Ansøgninger sin varmeste Anbefaling«.

Efter at der paa Finansloven for 1910—11, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. B. Sp. 325—26 og 519—20, under Universitetets Udgiftspost 7. a. 2. var optaget en saalydende Anmærkning inden Linien: »Der tillægges midlertidig Docent, Dr. phil. Alfred G. L. Lehmann som Professor extraordinarius under det filosofiske Fakultet oprykkende Professorlønning med Pensionsret«, blev Dr. Lehmann ved kgl. Resol. af 5te April 1910 udnævnt til Professor extraordinarius ved Københavns Universitet fra 1ste April s. A. at regne.

Da der ikke til den nævnte Finanslov var stillet Forslag om den til Dr. Vedels Udnævnelse nødvendige Bevilling, gentog Fakultetet under 10de Juni 1910 sit Forslag herom, idet det udtalte, at det meget maatte ønske, at Dr. Vedel, der nu var 45 Aar gammel og i 15 Aar som midlertidig Docent havde gjort et meget grundigt og dygtigt Arbejde og ogsaa som videnskabelig Forfatter indtog en betydelig Stilling, der ogsaa er anerkendt i Udlandet, blev udnævnt til Professor extraordinarius. Fakultetet anbefalede derfor varmt, at et Forslag herom optoges paa Finanslovforslaget for 1911—12. Konsistorium sluttede sig 30te s. M. hertil.

Om Dr. Vedels Udnævnelse til Professor extraordinarius i almindelig Litteraturhistorie vil Meddelelse blive givet i Aarbogen for 1910—11.

9. Ansøgning fra Docent, Dr. phil. Edv. Lehmann om et ekstraordinært Professorat i Religionshistorie og hans Afgang fra Universitetet som Følge af hans Udnævnelse til Professor ved Universitetet i Berlin.

(Jfr. Aarbog 1899—1900 S. 369—71, 1903—04 S. 856—57, 1905—06 S. 468.)

Efter at Docent, Dr. phil. Edv. Lehmann havde faaet Tilbud om et Professorat i Theologi ved Universitetet i Berlin, indsendte han til Ministeriet et Andragende om, at det af ham hidtil beklædte Docentur i Religionshistorie maatte blive omdannet til et ekstraordinært Professorat, samt at der maatte blive tillagt ham forhøjet Lønningsanciennitet i denne Stilling. Dette Andragende sendte Ministeriet 18de November 1909 til Konsistorium med Anmodning om, at det vilde indhente og med egne Ytringer indsende en Udtalelse om Sagen fra det filosofiske Fakultet.

Under 9. December s. A. indsendte derefter Konsistorium en Erklæring af 29de November fra det filosofiske Fakultet og udtalte under 9de December, at det tiltraadte Fakultetets Erklæring, saavel med Hensyn til Docent Edv. Lehmann, som med Hensyn til de to ældre og fortjente Docenter Alfr. Leh-

mann og Vedel, og henledte særligt Ministeriets Opmærksomhed paa Dr. Alfr. Lehmann, der allerede i ca. 20 Aar havde virket som Universitetslærer og Laboratoriebestyrer og havde en stor videnskabelig Virksomhed bag sig*).

Fakultetets ovennævnte Erklæring af 29de November var saalydende:

»Da Fakultetet i sin Tid arbejdede paa Oprettelsen af et Docentur i almindelig Religionshistorie, var det dets Tanke, at denne Post med Tiden skulde gaa over til at blive et Professorat.

Fakultetet finder nu i den af Dr. Lehmann indsendte Ansøgning Anledning til at udtale, at det, for saa vidt Dr. Lehmann afslaar Tilbudet fra Berlin, kan anbefale, at et ekstraordinært Professorat maa blive oprettet og besat med Dr. Lehmann, som i ni Aar har doceret dette Fag, og hvem det er lykkedes at vække de Studerendes Interesse derfor.

Men Fakultetet maa dog erindre om, at det tidligere har indsendt Andragende om, at to Mænd, der i endnu længere Tid har virket som Docenter og udfoldet en meget fortjenstfuld Virksomhed, nemlig Dr. Vedel og Dr. A. Lehmann, maa blive ansatte som ekstraordinære Professorer, og det maa udtale som sin bestemte Overbevisning, at Professoratet i Religionshistorie ikke bør oprettes, før disse to Docenter har opnaaet Ansættelse som Professorer, og ikke paa andre Vilkaar end der bliver disse til Del.«

Under 1ste Februar 1910 meddelte Ministeriet derefter til Efterretning, at Docent Dr. phil. Edv. Lehmann, efter at der var tildelt ham et Professorat i Theologi ved Universitetet i Berlin, fra 1ste Februar 1910 at regne ophørte med de ham overdragne Forelæsninger i Religionshistorie ved Københavns Universitet.

Ved Ændringsforslag til 3die Behandling af Finansloven for 1910—11, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg B. Sp. 955—56, blev Universitetets Udgiftspost 7. a. 2. nedsat med den under denne Konto bevilgede Del, 2,000 Kr., af Dr. Lehmanns Honorar af 2,500 Kr., medens Resten af Honoraret, 500 Kr. under Udgiftspost 7. a. 1., blev til Ministeriets Disposition.

Om Docenturets Genoprettelse vil Meddelelse blive givet i et senere Hefte af Aarbogen.

10. Ansøgning fra Docenterne Dahlerup, Hammerich, Kolderup Rosenvinge, Olrik og Østrup om Forhøjelse af det dem tillagte Honorar.

(Jfr. om Docent Dahlerup Aarbog 1898—99 S. 24—27, om Docent Dr. Hammerich Aarbog 1895—96 S. 23—26, 1898—99 S. 2, 108, 1899—1900 S. 375—77, om Docent Dr. Kolderup Rosenvinge Aarbog 1892—93 S. 43, 1894—95 S. 676—77, 1895—96 S. 107, 1896—97 S. 427, 1897—98 S. 728, 1898—99 S. 2, 109, 1899—1900 S. 336, 377—80, 1901—02 S. 289, om Docent Dr. Olrik Aarbog 1896—97 S. 351—53, 1898—99 S. 2, 108, 1899—1900 S. 375—77, 1903—04 S. 854—56, og om Docent Dr. Østrup Aarbog 1897—98 S. 651—54.)

Efter at hidtilværende Docent i Religionshistorie Dr. phil. Edv. Lehmann, jfr. S. 971—72, havde modtaget et Tilbud om et Professorat ved Berlins Universitet, indsendte under 6te Januar 1910 Docenterne Mag. art. Verner

*) Jfr. foran S. 966—71.

Dahlerup, Dr. phil. Angul Hammerich, Dr. phil. L. Kolderup Rosenvinge, Dr. phil. Axel Olrik og Dr. phil. J. Østrup en Ansøgning til Ministeriet, saalydende:

»Saafremt Universitetets Lønningslovforslag ikke skulde blive forelagt og vedtaget i indeværende Rigsdagssamling, tillader undertegnede Docenter, der har fra 10 til 14 Aars Tjenestetid uden endnu at have opnaaet højere Lønning end 2,000 Kr., os herved at ansøge Ministeriet om, at det — nu da Penge til Lærerlønninger er blevne ledige ved Dr. E. Lehmann's Fratræden — vil virke for, at vor Løn forhøjes i det mindste saaledes, at vi faar samme Lønning som Begyndelseslønningen for to af de i 1908 ansatte Docenter, 2,500 Kr.*)

Denne Ansøgning indsendes ikke igennem Fakulteterne og Konsistorium paa Grund af den fremrykkede Tid, og fordi Universitetsmyndighederne nylig har udtalt sig fyldig om Docenternes Stilling i Motiverne til det nye Lønningsforslag.«

Efter at Ministeriet under 7de Januar s. A. havde sendt Sagen til Erklæring, indsendte Konsistorium under 26de s. M. to Erklæringer, fra det filosofiske af 17de Januar og fra det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet af 20de Januar, idet Konsistorium i Skrivelse af 26de Januar sluttede sig til det filosofiske Fakultets Ønske om, at Lærerpladsen i Religionshistorie opretholdtes.

Det filosofiske Fakultets Erklæring af 17de Januar var saalydende:

»Idet Fakultetet herved tilbagesender vedlagte Andragende fra Docenterne, Dr. A. Hammerich, Dr. J. Østrup, Dr. A. Olrik, Dr. L. Kolderup Rosenvinge og Mag. art. V. Dahlerup, om hvilket Konsistorium har udbedt sig Fakultetets Ytringer, skal Fakultetet udtale, at det selvfølgelig i høj Grad maa ønske, at der tilstaas disse ældre Docenter en Lønningsforhøjelse, saa meget mere, som senere ansatte har faaet tillagt 2,500 Kr., men — bortset fra, at der ikke er 2,500 Kr. ledig, men kun 500, idet de 2,000 personlig var tillagte Docent Lehmann — maa Fakultetet, der ifølge sin Skrivelse af 17de Oktober 1899 har tillagt denne Lærerpost megen Betydning, anse det for i høj Grad ønskeligt, at den opretholdes, og har gjort Skridt overfor Ministeriet til, at dette kan ske. Det behøver ikke at fremhæves, at det vilde være et farligt Skraaplan at komme ind paa at inddrage Lærerposter ved Universitetet for at bøde paa Universitetslærernes og særlig Docenternes sørgelig slette Lønningsvilkaar.«

Det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet, der ligeledes ansaa det for ønskeligt, at Ansøgernes Lønninger forhøjedes, fremhævede endvidere i sin Erklæring af 20de Januar det ønskelige i, at Docent Dr. Kolderup Rosevinge opnaaede en Forhøjelse af det ham tillagte Honorar, men ønskede ikke at udtale sig om Formen for Pengenes Tilvejebringelse, da Dr. Lehmann virkede under det filosofiske Fakultet.

*) nemlig Dr. phil. Aug. Krogh og Mag. scient. R. H. Stamm, jfr. Aarb. 1907—08, S. 146—151.

11. Professor, Dr. phil. H. G. Zeuthens Afgang fra Universitetet og Dr. phil. P. Heegaards Udnævnelse til Professor ord. i Mathematik.

(Jfr. om Professor Zeuthen Aarbog 1864—71 II S. 53—56, 1880—81 S. 1112—13 og 1339, 1882—83 S. 67, 1884—85 S. 126—27, 1886—87 S. 20—23, 57 og 1895—96 S. 106.)

Ved kgl. Resolution af 8de November 1909 blev Professor, Dr. phil. H. G. Zeuthen, som 15de Februar 1909 var fyldt 70 Aar, efter derom indgivet Andragende entlediget i Naade og med Pension fra sit Embede som Professor ordinarius i Mathematik fra 1ste Februar 1910 at regne, hvorhos Ministeren blev bemyndiget til at tilkendegive Professor Zeuthen Kongens Paaskønnelse af den fremragende Dygtighed og store Nidkærhed, hvormed han i en saa lang Aarrække havde tjent Staten. Paa Foranledning af Ministeriets Skrivelse af 22de November 1909 indsendte Konsistorium derefter under 18de December 1909 en Skrivelse af 16de s. M. fra det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet, i Tilslutning til hvilken Konsistorium indstillede, at det nævnte Professorat maatte blive opslaaet ledigt, og at der maatte blive givet Konsistorium og Fakultetet Lejlighed til at udtale sig om de indkomne Ansøgninger. Professoratet blev derefter opslaaet ledigt, og under 17de Januar 1910 sendte Ministeriet de indkomne tre Ansøgninger fra Professor, Dr. phil. Hjelmslev, Dr. phil. Poul Heegaard og Dr. phil. Johs. Mollerup til Fakultetets Erklæring. Denne indsendtes 14de Februar til Konsistorium, der under 23de s. M. indstillede Dr. Heegaard til Embedet. Ved kgl. Resolution af 7de Marts 1910 blev Dr. Heegaard derefter udnævnt til Professor i Mathematik ved Københavns Universitet.

Fakultetets ovennævnte Erklæring af 14de Februar 1910 var saalydende:

»Ved Tilbagesendelsen af de modtagne 3 Ansøgninger om det ledige Professorat i Mathematik skal Fakultetet udtale følgende.

Dr. phil. Mollerup maa vel anses for en dygtig Videnskabsmand og Lærer, men kan ikke komme i Betragtning ved Siden af de to andre Ansøgere.

Med Hensyn til *Prof., Dr. Hjelmslev* og *Dr. phil. Heegaard* maa det anses for fastslaaet, at begge er i høj Grad fremragende baade som Videnskabsmænd og som Docenter. En Afgørelse af, hvem af de to der fra et rent videnskabeligt Synspunkt skulde sættes forrest, er utvivlsomt vanskelig, baade fordi begge har præsteret udmærkede videnskabelige Arbejder, og især fordi deres videnskabelige Produktion bevæger sig paa saa forskelligartede Felter indenfor Mathematikens Omraade, at en direkte Sammenligning ikke ret vel kan udføres. Fakultetet skal derfor med Hensyn til de rent videnskabelige Kvalifikationer indskrænke sig til at udtale sin ubetingede Anerkendelse af, hvad begge Parter har ydet.

Med Hensyn til de øvrige Forhold, som er at tage i Betragtning ved Valget mellem Prof. Hjelmslev og Dr. Heegaard, skal man fremhæve følgende:

Prof. Hjelmslev har læst 1 Semester ved Universitetet over infinitesimal Deskriptivgeometri samt fra 1903 virket som Lærer i Deskriptivgeometri ved den polytekniske Læreanstalt. Hans videnskabelige Produktion behandler især den axiomatiske Geometri, en Gren af Mathematiken, der vel er af høj videnskabelig Rang, men dog maa betragtes som noget ret specielt.

Dr. Heegaard har fra 1902 bestridt den højere mathematiske Undervis-

ning ved Officerskolen og i en Aarrække virket som Lærer ved andre militære Skoler. Ved Universitetet har han holdt Forelæsninger i 11 Semestre, nemlig 1 Semester i hans Speciale (analysis situs), 2 Semestre over Geometri, 1 Semester over antik Naturkundskab og i øvrigt over forskellige Dele af den rationelle Mekanik. Fremdeles er det bekendt, at Dr. Heegaards hele Studieretning i de senere Aar yderligere har forøget hans Kvalifikationer til at docere rationel Mekanik, en Videnskabsgren, hvortil der ved Besættelsen af dette Embede bør tages særligt Hensyn.

Idet Fakultetet saaledes mener, at Dr. Heegaards videnskabelige og Undervisnings-Interesser i højere Grad end Professor Hjelmslevs er i Overensstemmelse med Universitetsundervisningens Tarv, og idet hertil kommer, at Dr. Heegaards indgaaende Kendskab til det højere Undervisningsvæsen overhovedet berettiger til af Dr. Heegaard at vente en særlig fremragende Lærervirksomhed ved Universitetet, *skal Fakultetet herved indstille Dr. Heegaard til det ledige Embede.*«

12. Docenturet i ren Mathematik bibeholdes efter Docent, Dr. Niels Nielsens Udnævnelse til Professor og besættes med Dr. phil. Harald Bohr.

(Jfr. Aarbog 1908—09 S. 485—86.)

Ved Finansloven for 1910—11 blev det Dr. phil. Niels Nielsen ved Finansloven for 1905—06 under Universitetets Udgiftspost 7. a. 2. tillagte, men ved hans Udnævnelse til Professor ordinarius i Mathematik fra 1ste September 1909 bortfaldne Honorar paa 2,000 Kr. for at holde Forelæsninger i ren Mathematik genbevilget som Honorar for en Docent i ren Mathematik, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. A. Sp. 1273—74.

Som det i Aarbogen 1908—09 S. 486 er anført, havde Ministeriet i Skrivelse af 21de Juli 1909 anmodet Konsistorium om at indsende Indstilling om, hvem denne Post burde overdrages, og Konsistorium udbad sig derfor 24de s. M. det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultets Erklæring herom. Fakultetet udtalte 4de Maj 1910 følgende:

»Konsistorium har i Skrivelse af 24de Juli 1909 udbedt sig Fakultetets Forslag angaaende Besættelsen af den ved Dr. Nielsens Udnævnelse til Universitetsprofessor ledigblevne Docentplads. Fakultetet ønskede ikke at tage Stilling hertil, forinden ogsaa Professor Zeuthens Efterfølger var udnævnt, hvilket som bekendt nu er Tilfældet. Fakultetet skal derfor nu udtale sig om de Mathematikere, som menes at kunne komme i Betragtning ved Besættelsen af Docentpladsen, nemlig Doktorerne Carl Hansen, Johs. Mollerup og Harald Bohr.

Dr. Mollerup har foruden sin Disputats og en elementær Lærebog samt to Referater til et mathematisk Repertorium skrevet en Del Tidsskriftartikler, hovedsagelig korte Noter. Baade Disputatsen og Lærebogen er ret omdisputable Arbejder, og om Tidsskriftartiklerne maa det siges, at de ikke bringer noget virkeligt positivt nyt, idet de enten behandler tidligere kendte Ting eller er af rent formalistisk Art. Enkelte af disse Noter tilfredsstiller iøvrigt ikke fuldt ud de Krav, der i Nutiden stilles til en videnskabelig mathematisk Forfatter.

Dr. Hansen har foruden sin Disputats og et større Arbejde, publiceret i Videnskabernes Selskabs Skrifter, skrevet nogle mindre Artikler. Skønt Disputatsen intet virkeligt Bidrag giver til en blot theoretisk Løsning af Primtalsproblemet, og skønt Afhandlingen ikke bringer væsentligt nyt, maa disse to Arbejder dog betegnes som ret respektable. Mod et Par af de kortere Afhandlinger kan der derimod rejses den Indvending, at de ikke opfylder de Krav, Nutiden maa stille i Henseende til eksakt Fremstilling.

Dr. Bohr har foruden sin Disputats og Forarbejder til denne, i Videnskabernes Selskabs Oversigter, udgivet en Afhandling om Multiplikation af bestemte Integraler. Gennem disse Arbejder har Forfatteren vist fuld Forstaaelse for Nutidens Krav og et indgaaende Kendskab til selv den moderneste mathematiske Literatur. Desuden har han i disse Arbejder givet endog meget betydelige originale Bidrag til den moderne Analyses videre Udvikling, og hans Methoder vil sikkert vise sig frugtbare over for adskillige andre Problemer, der endnu venter paa deres eksakte Besvarelse.

Medens man om de to ældre Doktorer maa erklære, at ingen af dem ved at samle sig om et større virkelig originalt Arbejde har givet selvstændige videnskabelige Bidrag, og at man ikke gennem deres hidtidige Forfattervirksomhed faar nogen sikker Opfattelse af Rækkevidden af deres Kundskaber, saa har Dr. Bohr vist sig som en endog særdeles fremragende original Forfatter, der tillige har omfattende og sikre Kundskaber i de Afsnit af Mathematiken, som falder ind under Docenturets Omraade. Der kan derfor ved dette Docenturs Besættelse ikke være Tale om nogen Sammenligning mellem Dr. Bohr og de to andre eventuelle Kandidater.

Fakultetet tillader sig derfor at indstille Dr. Bohr til det ledige Docentur.

Konsistorium anmodes om at udvirke, at der ved Dr. Bohrs eventuelle Udnævnelse til Docent paalægges ham indtil videre om ønsket at overtage det tidligere af Prof. em. Zeuthen udførte Arbejde ved den polytekniske Læreanstalt, saavel Forelæsninger som Eksaminatorier og Eksamensarbejde. Denne Ordning anses af Fakultetet som ønskelig, idet Arbejdet ved den polytekniske Læreanstalt nu er vokset til et saadant Omfang, at det i for høj Grad lægger Beslag paa Universitetsprofessorens Arbejdskraft. Det skal tilføjes, at Fakultetet mener at have Grund til at tro, at ogsaa den polytekniske Læreanstalt vil finde en saadan foreløbig Ordning heldig.«

Konsistorium indstillede 20de Maj 1910 i Overensstemmelse med Fakultetet, og under 24de Juni s. A. modtog det fra Ministeriet Meddelelse om, at det ved kgl. Resol. af 22de s. M. var bifaldet, at der af Universitetets Udgiftspost 7. a. tillagdes Dr. phil. H. Bohr 2,000 Kr. som Docent i ren Mathematik ved Københavns Universitet, samt at Ministeriet havde tilkendegivet Dr. Bohr, at det »derhos paalægges ham indtil videre, om ønskes, at overtage det tidligere af Professor emer. Zeuthen udførte Arbejde ved den polytekniske Læreanstalt saavel Forelæsninger som Eksaminatorier og Eksamensarbejde«.

13. Museumsinspector, Dr. phil. F. V. A. Meinerts Afgang fra Universitetet og Mag. sc. W. Lundbecks Udnævnelse til Inspector ved Universitetets zoologiske Museum samt Embedets midlertidige Besørgelse ved Dr. phil. A. G. Bøving. Videnskabelig Medhjælper, Dr. phil. H. J. Hansen løses fra sit Tjenesteforhold til Museet men bibeholder sin Lønning til fri videnskabelig Virksomhed.

(Jfr. om Dr. Meinert Aarb. 1864—71 I S. 507—08, 1884—85 S. 18—20, 1888—89 S. 787 og 1901—02 S. 81, om Mag. Lundbeck Aarb. 1896—97 S. 377—92, 1902—03 S. 517—35, 1907—08 S. 174—75 og 1908—09 S. 556—57 og om Dr. Hansen Aarb. 1883—84 S. 62—63, 1884—85 S. 19—20, 1890—91 S. 551—52, 1892—93 S. 64 og 1906—07 S. 750—51.)

Under 30te Juni 1909 indsendte Konsistorium til Ministeriet en fra Museumsraadet for Universitetets zoologiske Museum under 17de Juni modtaget Ansøgning fra Museumsinspector, Dr. phil. F. V. A. Meinert om Afsked fra sit Embede; i Tilslutning til Museumsraadets medfølgende Skrivelse af 17de Juni indstillede Konsistorium, at det overdroges Assistent ved Museets 3die Afdeling Dr. phil. A. G. Bøving at varetage Inspectorforretningerne ved Afdelingen, indtil Embedet paany blev besat, foreløbig indtil 1ste November 1909, da Dr. Meinerts Helbredstilstand neppe vilde tillade ham at bestride sin Virksomhed indtil 1ste November. Ved kgl. Resolution af 17de Juli 1909 blev derefter Dr. Meinert entlediget i Naade og med Pension fra sit Embede fra 1ste November 1909 at regne. Ved Skrivelse af 21de Juli bifaldt Ministeriet Konsistoriums Indstilling om, at det overdroges Dr. Bøving at varetage Inspectorforretningerne ved 3die Afdeling, indtil Embedet paany blev besat, foreløbig indtil 1ste November 1909. Under 1ste November indstillede Konsistorium, at det fremdeles overdroges Dr. Bøving at varetage Inspectorforretningerne, hvilket Ministeriet bifaldt ved Skrivelse af 4de November med Tilføjende, at det om Embedets Besættelse forventede at modtage Indstilling fra Konsistorium.

Under 29de November 1909 indsendte Konsistorium derefter en Skrivelse af 27de s. M. fra Museumsraadet, i Tilslutning til hvilken Konsistorium indstillede, at Embedet som Inspector ved Universitetets zoologiske Museums 3die Afdeling maatte blive opslaaet ledigt. Embedet blev derefter opslaaet ledigt, og under 23de December 1909 sendte Ministeriet de indkomne fem Ansøgninger fra Dr. phil. A. G. Bøving, Dr. phil. H. J. Hansen, Mag. scient. W. Lundbeck, Dr. phil. W. Sørensen og Cand. mag. C. J. With til Museumsraadets Erklæring. Ved Skrivelse af 6te Januar 1910 meddelte Ministeriet, at Dr. Bøving under 2den s. M. havde taget sin Ansøgning tilbage; ved Skrivelse af 18de s. M. meddelte Ministeriet, at Dr. Bøving under 17de s. M. havde anholdt om, at hans Ansøgning stadig maatte staa ved Magt, og at Ministeriet derefter intet havde at erindre mod, at hans Ansøgning kom i Betragtning.

Efter at Konsistorium fra Museumsraadets Medlemmer, Professor, Dr. phil. Jungersen og Museumsinspector G. M. R. Levinsen, havde modtaget to Erklæringer, henholdsvis af 31te December 1909 og 4de Januar 1910, indstillede det under 19de Januar efter Overvejelse af Sagens samtlige Omstændigheder, og idet det i det hele kunde tiltræde det af Professor Jungersen anførte, Mag. scient. W. Lundbeck til Embedet, idet Konsistorium

samtidig forbeholdt sig senere at gøre Indstillling om det af Professor Jungersen fremsatte Forslag om at skaffe Dr. phil. H. J. Hansen en friere videnskabelig Stilling. Ved kgl. Resolution af 31te Januar 1910 blev Mag. scient. Lundbeck derefter udnævnt til Inspector ved Universitetets zoologiske Museum.

— Under 5te Februar 1910 modtog Konsistorium et Andragende fra Museumsraadet om, at der maatte blive bevilget Dr. Bøving et Honorar for hans Varetagelse af Inspectorforretningerne. Idet Raadet udtalte sin varmeste Paaskønnelse af den fortræffelige Maade, paa hvilken Dr. Bøving i mere end et halvt Aar havde varetaget de ham overdragne Embedsforretninger, fremsatte det Ønsket om, at det ansøgte Honorar maatte blive ansat saa rundeligt som efter Omstændighederne muligt.

Universitetets *Kvæstor* udtalte i sin under 21de Februar afgivne Erklæring bl. a. følgende:

»Efter hvad der er Universitetskvæsturen bekendt, har Dr. Bøving samtidig med, at han i mere end et halvt Aar har varetaget Inspectorforretningerne ved Museets 3die Afdeling, besørget den ham som Assistent ved samme Afdeling paahvilende Gerning. I Henhold til § 6 i Lov af 26de Marts 1870 om Embeds- og Bestillingsmænds Lønningsforhold m. m. vilde der efter det saaledes oplyste for den efter Dr. Meinerts Afsked liggende Tid, 1ste November 1909 til 31te Januar 1910, kunne tillægges Dr. Bøving et Honorar, som dog ikke maa være højere end Halvdelen af den for det ledige Embede bestemte Lønning. Begyndelseslønningen for Inspector-Embedet udgør 2,800 Kr. aarlig, og Dr. Bøvings Honorar for de af ham i de sidstnævnte 3 Maaneder udførte Inspectorforretninger vil herefter højest kunne fastsættes til $\frac{1}{2}$ af 700 Kr. eller 350 Kr. Da Inspector Meinert har faaet Afsked fra 1ste November 1909 at regne, og det paagældende Embede først er bleven besat fra 1ste Februar 1910 at regne, vil der imidlertid for Maanederne November—December 1909 og Januar 1910 være sparet $\frac{3}{12}$ af Begyndelseslønningen 2,800 Kr. for det ommeldte Inspector-Embede eller 700 Kr., og da Dr. Bøving efter det foran anførte har varetaget Inspectorforretningerne i mere end 3 Maaneder før Inspector Meinerts Afsked, vil der formentlig intet kunne indvendes imod at hele den sparede Begyndelsesløнning udbetales som Honorar til Dr. phil. Bøving.«

I Tilslutning til Museumsraadets Andragende og Kvæstors Erklæring indstillede Konsistorium under 26de Februar 1910, at der udbetaltes Dr. Bøving et Honorar af 700 Kr. for hans midlertidige Varetagelse af Inspectorforretningerne ved Universitetets zoologiske Museums 3die Afdeling, og at dette Honorar afholdtes af den efter Inspector Dr. Meinerts Afgang sparede Begyndelseslønning for Embedet for Maanederne November—December 1909 og Januar 1910. Ved Skrivelse af 16de Marts 1910 bifaldt Ministeriet Konsistoriums Indstilling.

— I sin ovennævnte Skrivelse af 31te December 1909 fremsatte Professor Jungersen i følgende Udtalelse Forslag om at løse Dr. phil. H. J. Hansen fra hans Tjenesteforhold til Museet, men saaledes, at han bibeholdt sin Lønning til fri videnskabelig Virksomhed:

»Det vil være nogle af Konsistoriums Medlemmer saavel som det høje Ministerium bekendt, at Dr. Hansen selv har udtalt, at han vilde foretrække en fri Stilling som Videnskabsmand fremfor Stillingen som Inspector ved Museet. Jeg tillader mig at henstille til det høje Konsistorium og Ministerium at tage under Overvejelse, om en saadan Stilling kan og bør søges opnaaet for Dr. Hansen.

En saadan Stilling vilde formentlig kunne opnaas ved at overføre det Beløb, som nu udgør Dr. Hansens Lønning som »videnskabelig Medhjælper« ved 3die Afdeling, fra Universitetets Konto 1. d., den samlede Lønningssum, til Kommunitetets Budget under en Betegnelse som »til fri videnskabelig Virksomhed« eller lign. En samtidig Forhøjelse af Beløbet synes i saa Fald tillige at være mulig. Som yderligere Støtte for at søge dette opnaaet, skal jeg anføre, at Dr. Hansens hidtilværende Stilling ved Museet fra første Færd har voldet Vanskeligheder. Museumsraadet maatte straks ved hans Ansættelse udtale sig med megen Bestemthed imod den Fare, som laa (og fremdeles ligger) i denne Stillings uklare og svævende Forhold til Afdelingens og hele Museets Styrelse, og fremsatte senere, under den videre Forhandling om Fastsættelse af et Slags Regulativ for den, det Spørgsmaal »om man ikke paa begge Sider var bedst tjent med, at Hr. Dr. Hansen, med Bibeholdelse af sin Lønning som videnskabelig Understøttelse, løstes helt fra ethvert formelt Tjenesteforhold til Museet« (Se Museumsraadets Skrivelse af 16de Oktober 1885, indsendt af Konsistorium under 6te December s. A. til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet).

Af Dr. Hansens egen Udtalelse i den foreliggende Ansøgning synes endvidere at fremgaa, at han selv ikke kan betragte sin Tilknytning til Museet som en væsentlig Betingelse for sit videnskabelige Arbejde; den langt overvejende Del af dette siger han at have udført udenfor Museet.«

Dette Forslag tiltraadte Museumsinspector Levinsen i sin ligeledes ovenfor nævnte Skrivelse af 4. Januar 1910.

I Skrivelse af 19de s. M., hvori Konsistorium indstillede Mag. Lundbeck til Inspector-Embedet, gav det ligeledes Forslaget sin Tilslutning, men forbeholdt sig senere at gøre Indstilling om Sagen. Denne Indstilling, der afgaves 5te Februar 1910, var saalydende:

»Efter at Konsistorium i sin Skrivelse af 19de f. M. angaaende Besættelsen af Pladsen som Inspector ved zoologisk Museum havde givet sin Tilslutning til den af Professor Jungersen i dennes, Skrivelsen vedlagte, Udtalelse af 31te December 1909 gjorte Indstilling om at skaffe Dr. phil. H. J. Hansen en friere videnskabelig Stilling end hans nuværende, skal Konsistorium, da nu Inspectorpladsen er bleven besat, tillade sig at indstille, at Ministeriet til Finanslovforslagets 3die Behandling vil stille Forslag om, at Dr. Hansen løses fra sit nuværende Tjenesteforhold til zoologisk Museum samtidig med, at han bibeholder sin nuværende Lønning 3,800 Kr. aarlig til fri videnskabelig Virksomhed, en Ordning, der vil gøre det muligt for ham at fortsætte sine fortjenstfulde zoologiske Arbejder under gunstigere Vilkaar.«

Under 9de Februar udbad Ministeriet sig i Skrivelse af s. D., med Bemærkning, at Dr. phil. Hansens Lønning ved den foreslaaede Forandring

maatte udgaa af Universitetets Budget, en Udtalelse fra Konsistorium om, hvorledes dette stillede sig til Tanken om at søge Dr. phil. Hansens hidtidige Lønning opført under Kommunitetets Budget som et ham bevilget Beløb til fri videnskabelig Virksomhed.

Under 23de Februar indsendte Konsistorium en Erklæring fra Universitetets Kvæstor af 17de s. M., i Tilslutning til hvilken Konsistorium indstillede, at Sagen søgtes ordnet ved, at Honoraret opførtes under Finanslovens § 21 VI. A. 2., idet man med Kvæstor var enig i, at Udredelsen af et saadant Honorar faldt udenfor Kommunitetets Formaal.

Af *Kvæstors* ovennævnte Erklæring af 17de Februar hidsættes følgende:

»Med Hensyn til det af Ministeriet fremsatte Forslag om at søge Dr. Hansens Honorar overført til Kommunitetet, saaledes at det bevilges ham til fri videnskabelig Virksomhed, skal man erindre om, at der for Tiden er tillagt Professor, Dr. phil. Georg Brandes et Beløb paa 6,000 Kr. aarlig under Kommunitetet til fri videnskabelig Virksomhed, jfr. Rigsdagst. for 1901—02, Tillæg B, Sp. 369—70, samt at der i en Aarrække har været bevilget afdøde Professor N. R. Finsen en Understøttelse under Kommunitetets Budget til Undersøgelser over Lysets Indvirkning paa den menneskelige Organisme, hvilken Understøttelse fra først af blev bevilget paa bestemte Aaremaal, jfr. om de siden 1895 givne Understøttelser Rigsdagst. for 1899—1900, Tillæg A Sp. 1119—20, men fra Finansaaret 1900—01 blev opført med et aarligt Beløb af 5,000 Kr., jfr. Rigsdagst. for 1899—1900, Till. B Sp. 473—74. Medens Konsistorium ikke vides at have rejst nogen Indvending imod, at de til Prof. Finsen bevilgede Beløb til Undersøgelser over Lysets Indvirkning paa den menneskelige Organisme blev opført paa Kommunitetets Budget, fremgaar det derimod af Universitetets Aarbog for 1901—02 S. 33—34, at det kun var under store Betænkeligheder og kun, fordi det foreliggende Tilfældes ekstraordinære Beskaffenhed formentlig vilde udelukke, at der fra denne Anvendelse af Kommunitetets Midler kunde drages Konsekvenser for andre Tilfælde, at Konsistorium mente ikke at burde udtale sig imod, at der af Kommunitetets Midler blev tilstaaet Prof. Brandes det ovennævnte Beløb til fri videnskabelig Virksomhed. Ogsaa i Universitetskvæsturens Indstilling af 1ste December 1901 denne Sag vedrørende blev det stærkt fremhævet, at en saadan Opførelse af Bevillingen under Kommunitetet paa Grund af samtlige Omstændigheder, der gav Tilfældet dets særlige Præg, ikke kunde antages at medføre Frygt for Følger, der skulde kunne knyttes til en saadan Bevilling som Præcedens.

Idet man ikke skønner, at der vil kunne tillægges det nu foreliggende Tilfælde en saadan Særstilling, som efter det ovenfor anførte baade for Konsistorium og for Universitetskvæsturen har været afgørende for ikke at fraraade, at der af Kommunitetets Midler tillagdes Prof. Brandes et Beløb til fri videnskabelig Virksomhed, og idet man mener ganske at kunne slutte sig til den af Konsistorium hidtil hævdede Betragtning, at Understøttelse til videnskabelig Virksomhed falder udenfor Kommunitetets Øjemed, skal man tillade sig at henstille, at Konsistorium i sin Besvarelse af den af Ministeriet for Kirke og Undervisningsvæsenet i Skrivelse af 9de Februar 1910 fremsatte Forespørgsel vil fastholde, at en Anvendelse af Kommunitetets Midler som den foreslaaede falder udenfor Kommunitetets Øjemed.

Efter hvad der saaledes er anført, og under Hensyn til det i Ministeriets Skrivelse af 9de Februar 1910 udtalte, at Dr. phil. Hansens Honorar ved den af Konsistorium foreslaaede Forandring maatte udgaa af Universitetets Budget, hvor det er opført under Udgiftspost 1. d., og idet man endnu bemærker, at en Overførelse af Dr. Hansens Honorar til Univ. Udgiftspost 7. i al Fald i nogen Grad vilde give dette Honorar Karakteren af et Vederlag for et i Universitetets Tjeneste udført Arbejde, og derved betage Bevillingen den tiltænkte Hensigt at sætte Dr. Hansen i Stand til fri videnskabelig Virksomhed, skal man sluttelig tillade sig at henlede Opmærksomheden paa, at Dr. Hansens Honorar herefter rettest synes at maatte opføres under Finanslovens § 21 VI. A. 2.«

I Skrivelse af 1ste Marts udbad Ministeriet sig derefter en Udtalelse fra Konsistorium om, hvorledes dette stillede sig til Tanken om at søge den Dr. Hansen hidtil tillagte Lønning opført under Universitetets Udgiftspost 7 som nyt Litra. I Skrivelse af 3die Marts svarede Konsistorium, at det intet havde at erindre mod denne Tanke.

Under 5te April modtog Konsistorium derefter fra Ministeriet en saalydende Skrivelse:

»Under Henvisning til d'Hrr. Rektors og Professorers Skrivelse af 3die f. M. skal Ministeriet ikke undlade tjenstligst at meddele til behagelig Efterretning og videre Bekendtgørelse, at videnskabelig Medhjælper ved Universitetets zoologiske Museums 3die Afdeling Dr. phil. H. J. Hansen fra Begyndelsen af indeværende Maaned at regne løses fra sit nævnte Tjenesteforhold til Museet, samtidig med, at han bibeholder sin nuværende Lønning af 3,800 Kr. aarlig til fri videnskabelig Virksomhed.

Det tilføjes, at Ministeriet er sindet senere at søge den fornødne Hjemmel til, at den Dr. phil. Hansen hidtil tillagte Lønning opføres under Universitetets Udgiftspost 7 som nyt Litra som et ham til fri videnskabelig Virksomhed tilstaaet Beløb.«

Honoraret blev paa Tillægsbevillingsloven for 1910—11 overført til Universitetets Udgiftspost 7. u., jfr. Rigsdagstid. 1910—11, Till. B. Sp. 1645—46.

III. Forelæsninger, Øvelser og Eksaminer.

1. Immatrikulation.

I det akademiske Aar 1909—10 er uden Medvirkning fra Universitetets Side udkommet følgende Bestemmelser vedrørende Adgangen til Erhvervelse af akademisk Borgerret:

Kgl. Anordning af 31te December 1909 angaaende Studentereksamen for Privatister (Lovtidende 1909 A. Nr. 271 S. 1447—52), ved hvis § 8 blev bestemt, at de i kgl. Resolution af 16de Maj 1874, jfr. Ministeriets Bekendtgørelse af 22de Maj s. A., nævnte Tillægseksaminer for Erhvervelse af akademisk Borgerret uden Afgangseksamen skulde afholdes sidste Gang i Sommeren 1910.

Bekendtgørelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet af 5te Januar 1910 angaaende Studentereksamen for Privatister. (Lovtidende 1910 A. Nr. 2 S. 3—4.)

Kgl. Anordning af 29de Juni 1910 angaaende Adgang for dem, der have bestaaet Overgangsprøven ved Kadetskolen eller ved Marinens Ingeniørelevskole eller Adgangsprøven til Officersskolens næstældste Klasse, til at erhverve akademisk Borgerret i matematisk-naturvidenskabelig Retning ved Kjøbenhavns Universitet (Lovtidende 1910 A. Nr. 165 S. 977—78), ved hvilken de ved kgl. Resolutioner af 16de Maj 1874 og 28de September 1904, jfr. Ministeriets Bekendtgørelser henholdsvis af 22de Maj 1874 og 29de September 1904, fastsatte Bestemmelser angaaende Erhvervelse af akademisk Borgerret, henholdsvis for Løjtnanter, der har bestaaet Afgangsprøven fra Officersskolens yngste Klasse, og for Kadetter, som har bestaaet Overgangsprøven fra yngste til ældste Klasse ved Kadetskolen, blev ophævet.

— Under Henblik paa, at den ved Lov om højere Almenskoler af 24de April 1903 § 9 indførte »Studentereksamen« ifølge samme Lovs § 20 første Gang afholdtes i Juni—Juli 1910, skal her anføres de for denne gældende Bestemmelser, jfr. dog om Privatisterne ovenfor.

Kgl. Anordning af 3die August 1906 angaaende Censuren og Karaktergivningen ved de højere Almenskolers forskellige Eksaminer. (Lovtidende 1906 A. Nr. 198 S. 683—85), jfr. *kgl. Anordning af 26de Juli 1909 angaaende Ændringer i Anordning af 3die August 1906* (Lovtidende 1909 A. Nr. 181 S. 1087).

Bekendtgørelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet af 1ste Oktober 1906 angaaende Eksamensordningen ved de højere Almenskolers forskellige Eksaminer (Lovtidende 1906 A. Nr. 235 S. 764—69), med en ved samme Ministeriums Bekendtgørelse af 4de December 1906 (Lovtidende 1906 A. Nr. 266 S. 859) fastsat Ændring.

Kgl. Anordning af 10de Juli 1909 angaaende Fordringerne ved og Eksamensopgivelserne til Studentereksamen (Lovtidende 1909 A. Nr. 176 S. 1075—82), jfr. herom tillige *kgl. Anordning af 1ste December 1906 angaaende Undervisningen i Gymnasiet* (Lovtidende 1906 A. Nr. 260 S. 826—37) og *Bekendtgørelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet af 4de December 1906 angaaende Undervisningen i Gymnasiet* (Lovtidende 1906 A. Nr. 265 S. 848—58).

— I Anledning af et fra Ministeriet til Konsistoriums Erklæring sendt Andragende fra St. Andreas Kollegiet i Ordrup om, at en ved dette virkende Lærer, der havde bestaaet Studentereksamen ved Gymnasiet i Bruchsal, men ikke var immatrikuleret ved noget fremmed Universitet, maatte blive immatrikuleret ved Københavns Universitet, indsendte Konsistorium under 26de Oktober 1909 en Erklæring af 22de September s. A. fra det filosofiske Fakultet, der anbefalede Andragendet, særlig af Hensyn til, at den paagældende skulde virke ved en dansk Skole. Konsistorium anbefalede under 26de Oktober ogsaa under Henvisning til den paagældendes særlig gode Karakterer ved Studentereksamen, at det ansøgte bevilgedes, med Tilføjende, at lignende Ansøgninger formentlig burde afgøres efter de for hvert enkelt Tilfælde foreliggende særlige Omstændigheder. Ved Skrivelse af 3die November 1909 meddelte Ministeriet derefter den ønskede Tilladelse.

— Samme Tilladelse blev ved Ministeriets 2de Skrivelser af 24de No-

vember 1909 meddelt en anden Lærer ved samme Kollegium, der havde bestaaet Studentereksamen ved Kaiser-Karls Gymnasiet i Aachen, og en Lærer ved den katholske Skole i Stenosgade i København, der havde bestaaet Studentereksamen ved Kaiserin-Augusta Gymnasiet i Coblenz, uagtet ingen af dem var immatrikuleret ved noget fremmed Universitet. Det filosofiske Fakultet havde i 2de Erklæringer af 1ste November anbefalet begge Andragender, idet det ansaa det for ønskeligt, at Lærerpladserne ved de katholske Læreanstalter her i Landet efterhaanden besættes med Lærere, der har faaet Uddannelse ved Universitetet her, og Konsistorium havde i 2de Skrivelser af 19de November sluttet sig dertil.

— Under 4de Januar 1910 sendte Ministeriet til Konsistoriums Erklæring et Andragende fra en Seminarist, der havde bestaaet Tillægsprøven for Seminarister i Engelsk og Tysk og en partiel Prøve i Mathematik og Fysik ved den polytekniske Læreanstalt og havde gennemgaaet Statens etaarige Lærerkursus i disse Fag, og som havde undervist først ved en Latin- og Realskole, senere ved en Mellemskole, om Tilladelse til at erhverve akademisk Borgerret uden først at have bestaaet Studentereksamen, for at kunne indstille sig til en Magisterkonferens i Mathematik. Under 7de Juni 1910 indsendte Konsistorium derefter to Erklæringer, af 10de Februar og 12te Maj, fra det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet, og en Erklæring af 5te Marts fra det filosofiske Fakultet.

Det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultets Erklæring af 10de Februar var saalydende:

»Ved Tilbagesendelsen af det med Konsistoriums Skrivelse af 6te Januar d. A. modtagne Andragende fra Kommunelærer N. N. skal Fakultetet meddele, at det kan anbefale, at der gives Ansøgeren Tilladelse til at indstille sig til Magisterkonferens i Mathematik. Ud over, hvad der fremgaar af Ansøgningen, er det oplyst, at N. N. har bestaaet Tillægsprøve i Tysk med mg÷, i Engelsk med g, samt — efter Udtalelse af Professor N. Nielsen — at han har saadanne Kundskaber i Fransk og Latin, at han har kunnet benytte Faglitteraturen i disse Sprog. Dette i Forbindelse med, at Ansøgeren har taget partiel Eksamen i Mathematik ved polyteknisk Læreanstalt (Pensum som ved 1ste Del af polyteknisk Eksamen for Mekanikere og Ingeniører), samt Ansøgerens Virksomhed først ved en Latin- og Realskole, senere ved en Mellemskole er de væsentlige Motiver til, at Fakultetet anbefaler, at der gives Ansøgeren en Tilladelse, som den nævnte, uden at han — der i April vil fylde 44 Aar — underkaster sig Tillægsprøver af nogen Art.«

Det filosofiske Fakultets Erklæring af 5te Marts var saalydende:

»Konsistorium har udbedt sig (ved Skrivelse af 18de Februar) Fakultetets Ytringer om et Andragende fra Kommunelærer N. N. om ad anden Vej end den sædvanlige at erhverve sig akademisk Borgerret ved Universitetet.

Denne anden Vej viser sig at være den: ved ministeriel Dispensation at fritages for at underkaste sig de fornødne Tillægsprøver. Fakultetet beklager at maatte stille sig paa en anden Maade end det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet og alvorlig fraraade, at der gives en saadan Dispensation. Fakultetet kan ikke erkende, at en saadan Sammenstykning

af Eksaminer eller en saadan Kundskabssum, der naas ved over et længere Tidsrum af Aar at skaffe en hel Del Kultur, virkelig kan veje op mod Studentereksamen, i hvilken dog de forskellige Faggrupper støtter hverandre til dybere Indtrængen. Og selv om Fakultetet vilde tage et muligt Hensyn til Ansøgerens Alder og Formaal, og selv om man med det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet er enig i, at Andrageren ikke kan fritages for at tage Filosoficum, saa maa Fakultetet fastholde, at der in casu ikke er den Sammenhæng mellem de forskellige Prøver, at de giver en samlet humanistisk Dannelse, saa meget mindre, som her netop i høj Grad savnes Kundskaber, der kan give Garanti for humanistisk og almindelig litterær Dannelse.

Der er intet Præcedens for at skabe Studenter ad denne Vej, og der kunde derved gives et meget farligt Præcedens. Det vilde ogsaa være besynderligt, om man samtidig med, at man traf en Ordning, hvorved Seminarister ved Tillægsprøver kunde faa lettere Adgang til Universitetet, vilde aabne en Mulighed for ad endnu lettere Vej at naa dette Maal. Fakultetet øjner her en Fare og det maa derfor bestemt fraraade, at Universitetet anbefaler Andragendet.«

Det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultets Erklæring af 12te Maj var saalydende:

»Ved Tilbagesendelsen af de med Konsistoriums Skrivelse af 18de Marts 1910 følgende Bilag skal Fakultetet udtale, at det vedblivende mener, at man uden Betænkelighed med Hensyn til Konsekvenserne kan give Kommunelærer N. N. den søgte Tilladelse til at indstille sig til Magisterkonferens i Mathematik, idet Hr. N. N. ved Prøver paa den polytekniske Læreanstalt har dokumenteret omfattende Kundskaber i Mathematik og Fysik og ved Studier har vist sig i Besiddelse af den Modenhed og de Forkundskaber, der udkræves for at benytte Universitetets Undervisning. Fakultetet skal udtale Ønsket om, at der, hvis dets Indstilling ikke følges, maa blive taget et effektivt Hensyn til Ansøgerens ovenfor anførte Kvalifikationer ved Ordningen af en eventuel Tillægsprøve for ham.«

Konsistorium sluttede sig under 7de Juni til det filosofiske Fakultets Erklæring. Ministeriets Afgørelse, hvorved det tillodes Ansøgeren at underkaste sig Studentereksamen efter den mathematisk-naturvidenskabelige Linie i Henhold til kgl. Anordning 31te December 1909 § 4 med Fritagelse for Prøve i Dansk (mundtlig og skriftlig), Historie, Geografi og Naturhistorie, Naturlære og Mathematik, er ikke meddelt Universitetet.

— Angaaende en almindelig Adgang for Seminarister til Lempelser ved Studentereksamen og de i den Anledning førte Forhandlinger mellem Ministeriet og Universitetet vil Meddelelse blive givet i næste Hæfte af Aarbogen. Inden en saadan Ordning i Juni-Juli Eksamenstermin 1912 traadte i Kraft, er der af Ministeriet i Aarene 1910 og 1911 uden Universitetets Medvirkning i et stort Antal Tilfælde tilstaaet Seminarister Lempelser ved Studentereksamen, væsentlig af samme Art og Omfang som de ved den paagældende Ordning indførte.

2. Den filosofiske Prøve.

Ved Skrivelse af 28de September 1909 meddelte Ministeriet en Student fra 1909, der havde ansøgt om Tilladelse til at indstille sig til Prøven i December 1909, at det ansøgte ikke kunde bevilges. Ligeledes afslog Ministeriet under s. D. et tilsvarende Andragende fra en Student, der af Hensyn til Paabegyndelsen af en praktisk Uddannelse havde ansøgt om Tilladelse til at indstille sig i December 1909, subsidiært i Marts 1910. Intet af de to Andragender var anbefalet af Fakultetet.

— Under 11te Oktober 1909 meddelte Ministeriet efter Fakultetets Indstilling en Exam. polyt. Tilladelse til at indstille sig til Prøven i Sommeren 1910 under Betingelse af, at han, forinden Prøven aflagdes, forelagde Fakultetet Bevis for, at han havde bestaaet den i Bekendtgørelse af 22de Maj 1874 omhandlede 1ste Tillægsprøve for polytekniske Eksaminander, som ønsker at erhverve akademisk Borgerret.

— Under 3die Marts 1910 meddelte Ministeriet efter Fakultetets Indstilling en Kommunelærer (Seminarist) Tilladelse til at indstille sig til Prøven i Sommeren 1910 under Betingelse af, at han, forinden Prøven aflagdes, forelagde Fakultetet Bevis for, at han havde bestaaet den Tillægsprøve i Fransk efter Reglerne i Bekendtgørelse af 22de Marts 1874, der ifølge Ministeriets Skrivelse af 22de Februar 1910 vilde give ham samme Ret som Studentereksamen.

— Under 25de April 1910 meddelte Ministeriet to polytekniske Studerende, der havde ansøgt om Tilladelse til at indstille sig til Prøven i Sommeren 1910 umiddelbart efter, at de eventuelt havde bestaaet Studentereksamen, at det ansøgte ikke kunde bevilges. Samme Afslag blev ved Ministeriets Skrivelse af 6te Maj 1910 givet en tredie polyteknisk Studerende paa et tilsvarende Andragende. Intet af de tre Andragender var anbefalet af Fakultetet.

— I Henhold til den ved Ministeriets Skrivelse af 27de April 1886 givne Bemyndigelse for Fakultetet, jfr. Aarbog 1885—86 S. 49, blev det tilladt 12 Studenter fra 1909 paa Grund af Indkaldelse til Militærtjeneste at indstille sig til Prøven i Marts eller April 1910. I Henhold til samme Bemyndigelse tillod Fakultetet 9 Studenter fra Januar 1910 at indstille sig i Sommeren 1910.

— I Anledning af et Andragende fra en Student, der havde bestaaet Afgangseksamen for Realstuderende i Sommeren 1909 og Tillægsprøven i Latin i Januar 1910, om Tilladelse til at indstille sig til Prøven i Sommeren 1910 vedtog Fakultetet i Møde 14de Februar 1910, at det i Henhold til ovennævnte Bemyndigelse maatte anses for at være kompetent til at afgøre saadanne Andragender, og bevilgede under 19de Februar det ansøgte. Under 9de Maj meddelte Fakultetet derefter samme Tilladelse til en Student, der havde bestaaet de samme Prøver i de samme Eksamensterminer. Under s. D. meddelte Fakultetet en Kvinde, der havde bestaaet Afgangseksamen for Realstuderende i Sommeren 1909, Tilladelse til at indstille sig til Prøven i Sommeren 1910 under Betingelse af, at hun, forinden Prøven aflagdes, forelagde Fakultetet Bevis for, at hun havde bestaaet Tillægsprøven i Latin.

3. Forelæsninger og Eksaminer ved det theologiske Fakultet.

a. Kgl. Anordning af 29de Juni 1910 om Ændringer i de theologiske Embedsprøver og Forberedelsen til disse.

(Jfr. Aarbog 1901—02 S. 40—52, 1902—03 S. 414—26.)

Paa et Møde af theologiske Studenter, der den 22de April 1907 var sammenkaldt af Repræsentanter for »Ny theologisk Forening«, »Studenterhjemmet« og »Studenterkredsen« til Drøftelse af Studie- og Eksamensforholdene under det theologiske Fakultet, blev der nedsat et Udvalg paa 5 Medlemmer, Stud. theol. Knud Hee Andersen, Cand. theol. Lorenz Bergmann, Pastor Magnus Grell, Docent, Dr. phil. Edv. Lehmann, Cand. theol. Th. Lomholt Thomsen, til at udarbejde en Henstilling til Fakultetet angaaende Forandringer i det theologiske Studium i Tilslutning til de af Forsamlingen anerkendte Hovedpunkter. Dette Udvalg affattede derefter en Adresse, som blev underskrevet af 108 theologiske Studenter, og den 6te Juni 1907 overrakt til Fakultetet.

Adressens Ordlyd er følgende:

»Idet vi undertegnede theologiske Studenter ved Københavns Universitet udtaler vor Glæde over de Fremskridt, der i de senere Aar er foretagne af det højærværdige Fakultet for at give de theologiske Studier en mere tidssvarende Ordning, og idet vi tillige udtaler vor Tillid til, at Fakultetet fremdeles vil arbejde paa dette Formaal, tillader vi os at andrage om, at der nu maatte foretages videregaaende Skridt i denne Retning, da det forekommer os, at ydre og indre Omstændigheder tyder paa, at Tidspunktet dertil er inde.

Om Studiet som Helhed dømmer vi endnu stedse som det i December 1900 af de theologiske Studenter nedsatte Udvalg, idet vi ønsker, at Universitetsstudierne maa føres bort fra enhver unødvendig Vidtløftighed uden dermed at miste deres videnskabelige Karakter. Vi vilde anse det for ønskeligt, om et Universitetsophold paa fem Aar normalt kunde være tilstrækkeligt for Studiet og endda give Plads for almene Interesser og for den partielle Fordybelse i Studiet, som det theologiske Laboratorium giver Lejlighed til.

Denne sidste Institution har paa særdeles virksom Maade fremmet Interessen for selvstændigt Studium; men det vilde være heldigt, om de normale Studiepligter kunde ordnes paa en saadan Maade, at der vilde blive mere Tid til Laboratoriearbejder for dem, der ønsker at deltage deri, og at det udførte Arbejde kunde komme dem tilgode ved Eksamen.

Skal en Formindskelse af Studiemassen tilstræbes, synes dette os bedst at kunne gøres paa tre Omraader.

1) *Det Nye Testamentes Exegese.* Medens det stedse maa fastholdes, at enhver theologisk Studerende maa gøre sig nøje bekendt med samtlige det Nye Testamentes Skrifter i Grundsproget, saavel hvad den sproglige som hvad den reale Forstaaelse angaar, mener vi, at en Benyttelse af vidtløftige Kommentarer til alle de nytestamentlige Skrifter er unødvendig og for mange den væsentlige Grund til Studiets nuværende Langvarighed. Vi anser det for rimeligt, at der i Lighed med, hvad der finder Sted ved andre protestantiske Universiteter, baade i Sverige, Tyskland og Holland, kunde gøres en Forskel i Studiet af de nytestamentlige Skrifter, saaledes at de vigtigere af disse studeres med fuld exegetisk Methode under Anvendelse af ud-

førlige Kommentarer, medens Resten læses med kortere Oversigtskommentarer eller gennemgaas i en ganske kortfattet Forelæsning.

2) Fordringerne i det *Gamle Testamente* kræver efter den nuværende Ordning et Arbejde, som ingenlunde staar i Forhold til Udbyttet, idet den Studerende netop faar Vanskelighederne ved det hebraiske Sprogs Tilegnelse at føle uden i Reglen at komme saa vidt, at han bevæger sig i Sproget med Lethed og kan læse Originalskrifterne med personligt Udbytte. Derfor er det ofte fra flere Sider blevet foreslaaet at ophæve dette Sprogstudium og erstatte det med en Læsning af Gl. Test. i Oversættelse — en Mulighed, der vel kunde anbefale sig især under Hensyn til de Vanskeligheder, som den nye Skoleordning kan komme til paa det sproglige Omraade at berede theologiske Studenter. Skulde imidlertid et saa vidtgaaende Skridt i Øjeblikket vise sig uigennemførligt, skal vi tillade os at foreslaa en Forandring af mere begrænset Art, hvorved der stilles Valg mellem et Minimum og et Maximum. I første Tilfælde nøjes man da efter at have bestaaet den hebraiske Prøve med at gentage det her gennemgaaede Tekststof (40 Kapitler af Genesis og 15 Psalmer) i exegetisk Forstaaelse til Embedseksamen, idet der iøvrigt undervises i gammeltestamentlig Bibelhistorie, Litteraturhistorie og Bibeltheologi med Henvisning til en paalidelig Oversættelse af Gl. Test.

Hvis Maximum vælges, fordres samme Kendskab i disse Bifag. Som Hovedfag kræves da et Pensum i Gl. Test. efter Grundsproget omtrent dobbelt saa stort som det nuværende.

3) I *Kirkehistorie* foreslaas en tilsvarende Ordning, nemlig at der fastsættes et Minimum og et Maximum, idet der ved Minimum især lægges Vægt paa Oversigten over Kirkens historiske Udvikling og ved Maximum foruden en fyldigere Oversigt kræves et udførligere Kendskab til et enkelt større Omraade (f. Eks. Oldkirken, Reformationen, Nordens Historie eller Dogmehistorien), dog uden at dette Studium skulde tænkes baseret paa egentlig Kildeforskning.

Studiet af Kirkehistorie og Gl. Test. skulde da stilles i et saadant indbyrdes Forhold, at den, der vælger Maximum i det ene Fag, kan nøjes med Minimum i det andet — en Ordning, hvorved der formentlig vilde opnaas baade en materiel Lettelse i Studiet og et større personligt Udbytte deraf.

Medens disse Ordninger tænkes at skulle angaa alle theologiske Studenter i lige Grad, kan *Laboratoriearbejderne*, for hvilke der ad denne Vej ogsaa skulde gives bedre Plads i Studietiden, kun blive en frivillig paataget Pligt, idet vi ikke anser det for rigtigt, at der afkræves enhver, som forbereder sig til Præstevirksomhed, et methodisk videnskabeligt Særstudium. Vi indbefatter derfor Laboratoriearbejderne ligesom andre særlige Studier, som Studenterne maatte lægge Vind paa, under Begrebet *Ekstrastudier*, men foreslaar tillige, at der maatte aabnes Udvej for, at saadanne videnskabelige Selvstudier, hvor de drives, maatte kunne finde Paaskønnelse ved Eksamen. Dette kunde ske ved en Udvidelse af den Praksis, som har vundet Hævd paa et enkelt Punkt af Studiet, nemlig i Gl. Test., hvor det ingenlunde er sjældent, at en Ekstraopgivelse af hebraiske, aramaiske eller syriske Tekster fremkalder en ekstra Eksamination, som da kan faa Indflydelse paa Eksamenskarakteren.

I denne Sammenhæng kunde den Praksis anbefale sig, som allerede har vundet Hævd ved det filosofiske Fakultets Skoleembedseksamen, at en

god Besvarelse af en Laboratorieopgave kan komme i Betragtning ved Eksamen. Dog burde den ikke kunne fritage for den sædvanlige skriftlige Opgave i vedkommende Fag.

Utvivlsomt vil Ordningen af Minimums- og Maximumsfordringer gøre en Forandring i Karaktergivningen ved Eksamen nødvendig. Ved samme Lejlighed turde der være Grund til at fremsætte et fra flere Sider næret Ønske om, at der gennem Hovedkarakteren kunde gives et tydeligere Udtryk for Kandidatens almindelige Duelighed, f. Eks. ved Grundkarakteren »Duelig« med Forhøjelsen »Meget duelig« og Formindskelsen »Ej uduelig«.

Vi godkender og gentager de Ønsker, Udvalget af 1900 fremsatte om, at det theologiske Studium stedse maa være underbygget af den fyldigst mulige *Almendannelse*, og om, at der til Studiet maa slutte sig en mere indgaaende Uddannelse i *praktisk Theologi*, end Tilfældet er; og vi beder Fakultetet have Opmærksomheden henvendt paa disse Sprøgsmaal, ihvorvel de ligger udenfor dets Administrationsomraade.

Hvad den praktiske Theologi angaar, vilde vi anse det for særdeles ønskeligt, om der allerede i Studentertiden kunde bydes Lejlighed til Studiet af Gudstjenestens, Menighedslivets og Missionens Historie, hvilke Fag man da kunde drive som Ekstrastudier og gøre Eksamensbrug af efter de for Ekstrastudierne gældende Regler.«

Ved Adressens Overrækkelse fremsatte det af det ovennævnte Udvalg til Adressens Udarbejdelse nedsatte Underudvalg, Dr. Edv. Lehmann og Cand. theol. Lomholt Thomsen, følgende Udtalelse:

»Idet vi overrækker det højærværdige Fakultet en af 108 theologiske Studenter undertegnet Adresse angaaende Forandringer i Studiet, hvis Ordlyd allerede vil være de enkelte Herrer Fakultetsmedlemmer bekendt, tillader vi os som Redaktionsudvalg at udtale følgende:

Adressen fremtræder, som ogsaa i dens Tekst bemærket, for saa vidt i Tilslutning til den af Studenterne i 1900 til Konsistorium indgivne Adresse, som den ogsaa har til Formaal at søge en Indskrænkning af de almindelige Eksamensfordringer tilvejebragt for derved dels at forkorte Studietiden som Helhed, dels at gøre en mere intensiv Videnskabelighed mulig paa enkelte Omraader og for enkeltes Vedkommende. Under Henblik paa denne Overensstemmelse vil det forstaas, at man ikke paa ny henvender sig til Konsistorium, men umiddelbart til det theologiske Fakultet, idet vi nærer den sikre Fortrøstning, at Adressen vil blive lige saa vel paaagtet og dens Forslag lige saa vel realiserede, som hvis den var indgivet gennem Universitetets Styrelse.

For at muliggøre en let og hurtig Realisation af disse Forslag har vi bestræbt os for at holde dem saavidt muligt indenfor Fakultetets Administrationsomraade, og vi staar i den Formening, at Forslagene i alt væsentligt bevæger sig inden for de nugældende Rammer for Eksamensfordringerne. Derfor har vi ogsaa paa et Punkt, hvor Meningerne er delte blandt Studenterne, nemlig i Spørgsmaalet om Hebraiskens Stilling ved Embedseksamen, henstillet, at et minimalt Pensum af Hebraisk skulde bibeholdes ved denne Eksamen ved Siden af et fakultativt maksimalt. Dog har vi ikke ment at kunne se bort fra det videregaaende Ønske, at det skulde være muligt for den, der maatte ønske det, at absolvere Embedseksamen uden noget Pensum i Hebraisk, hvorimod det selvfølgelig ikke har været vor Mening

— som det jo ogsaa fremgaar af hele Adressens Kontekst — at Studiet af Hebraisk skulde kunne fjernes fra Fakultetsarbejdet overhovedet.

Vi har valgt det nuværende Tidspunkt for Adressens Udarbejdelse og Overrækkelse under Hensyn til den Mulighed, at den theologiske Embedseksamens Ordning ogsaa fra anden Side vil blive gjort til Genstand for Drøftelse og Beslutninger. Det er os nemlig magtpaaliggende, at det højærværdige Fakultet først kender Studenternes Mening om denne for dem selv saa vigtige Sag, og det var vor Tanke, at Fakultetet heraf kunde tage Anledning til at indføre Forbedringer i det theologiske Universitetsstudiums Ordning, der kunde styrke dettes Stilling saavel i Studenternes som i udenforstaaendes Omdømme, naar dets totale Vilkaar eventuelt skulde tages under offentlig Overvejelse.«

Under 19de Juni 1907 anmodede Ministeriet Konsistorium om at indhente og med egne Ytringer indsende Fakultetets Erklæring over en saalydende Henvendelse fra Det kirkelige Udvalg til Ministeriet angaaende Præsternes Uddannelse:

»Under sine Overvejelser af Spørgsmaalet om Regler for Adgangen til at søge Præsteembeder har Udvalget ikke kunnet undlade ogsaa at komme ind paa Spørgsmaalet om Præsternes Uddannelse, og det tillader sig herved at rette følgende Henvendelse til Ministeriet.

Udvalget vil anse det for at være af stor Vigtighed, at Spørgsmaalet om Præsternes Uddannelse — den theoretiske saavel som den praktiske — og herunder Spørgsmaalet om Pastoralseminariets Omdannelse tages op til fornyet og grundig Overvejelse. Idet Udvalget imidlertid har anset det for at ligge uden for den Opgave, der var givet det, at afgive Betænkning over dette store Spørgsmaal i dets Helhed, har det dog ment at burde henstille nogle enkelte Punkter til særlig Overvejelse og eventuelt ogsaa til særlig foreløbig Afgørelse, idet man maa mene, at disse Punkter staa i en snævrere Forbindelse med Spørgsmaalet om Regler for Adgangen til at søge Præsteembeder i Folkekirken.

Udvalget sigter hermed først til Spørgsmaalet om *Præsternes praktiske Uddannelse.* Selve Spørgsmaalet om Pastoralseminariets Omdannelse mener Udvalget først vil kunne optages i Forbindelse med Spørgsmaalet om Præsternes Uddannelse i det hele. Derimod har man ment allerede nu at burde henstille, om der ikke som en blot foreløbig Foranstaltning, der mulig kunde virke til, at de vordende Præster i større Omfang, end det nu er Tilfældet, søge Pastoral-Seminariets Øvelser, kunde aabnes de studerende Adgang til at deltage i disse Øvelser allerede inden Embedseksamen og da i den sidste Halvdel af Studietiden. Udvalget gaar ud fra, at den Tid, som dertil vilde optages for de studerende, ikke vilde være større, end at de vilde kunne afse den uden Forlængelse i øvrigt af Studietiden, og man tør maaske endog forudsætte, at den Omstændighed, at de praktiske Øvelser saaledes kom til at gaa Haand i Haand med det egentlige theoretiske Studium, vilde kunne bidrage til at vække og vedligeholde Interessen hos de studerende for dette. Men navnlig lægger Udvalget Vægt paa, at det herefter vilde blive unødvendigt at fordre af de studerende, at de for at besøge Pastoralseminariet maa forlænge deres Ophold her i Hovedstaden et halvt Aar udover Embedseksamen, saa at de i Stedet for ville kunne vie deres Kræfter til anden praktisk

Gerning, der ogsaa paa sin Vis vil være egnet til at uddanne dem til Præstegerningen. Mange foretrække allerede nu baade af økonomiske og andre Grunde dette fremfor at søge Pastoralseminariet, og faa Tilladelse til at aflægge de praktiske Prøver for en af Biskopperne uden at have faaet den Uddannelse, som gives paa Seminariet. Hvis den fornævnte Ordning indførtes, vilde slige Tilfælde fremtidig blive mindre nødvendige, og det vilde naas, at de studerende — eller i alt Fald det langt overvejende Flertal af dem — baade før Eksamen vilde kunne nyde godt af Uddannelsen paa Pastoralseminariet og efter Eksamen vilde have Tiden til Raadighed til den videre praktiske Uddannelse, der maatte ligge bedst for deres Evner og Anlæg, og hvortil der i øvrigt maatte aabne sig Adgang for dem.

I Forbindelse hermed skal Udvalget henstille, om der ikke, hvad enten Pastoralseminariet gennemgaas i Studietiden før Embedseksamen eller efter denne, kunde foretages en Forandring med Hensyn til selve de praktiske Prøver saaledes, at der ikke fordres egentlige Prøver aflagte, men kun Vidnesbyrd fra Pastoralseminariet om at have deltaget i Øvelserne i et Omfang, der maatte blive nærmere at bestemme, og ved disse Øvelser at have naaet, hvad der med Billighed maa kunne forlanges. Særlig vilde Udvalget lægge Vægt paa, om ved en saadan Ordning Fordringen om den homiletiske Prøve kunde bortfalde. Om der da ogsaa for dem, der undtagelsesvis faa Fritagelse for at deltage i Pastoralseminariets Øvelser, kunde findes en Form for et tilsvarende Vidnesbyrds Meddelelse gennem vedkommende Biskop, skal Udvalget henstille til Overvejelse.

Udvalget kan ikke undlade at fremhæve et Punkt, der vedrører *Karakterberegningen ved selve den theologiske Embedseksamen.* Man kan nemlig ikke anse den nuværende Deling af Hovedkaraktererne i 4 Grader (foruden Udmærkelse) for længere at være tidssvarende, men vilde finde det ønskeligt, om den laveste Grad — non contemnendus — afskaffedes, ligesom det formentlig allerede er sket ved andre Embedseksaminer. Helt at udelukke Kandidater med non contemnendus fra at søge gejstligt Embede vilde næppe være gørligt; men paa den anden Side vilde det formentlig give større Garanti for, at forsvarlig theologisk Uddannelse var naaet, naar denne Grad fremtidig helt bortfaldt. Det henstilles, om en Forandring i denne Retning ved Karakterberegningen ikke maatte kunne indføres allerede, forinden det store Spørgsmaal om Embedsprøverne og Præsternes Uddannelse i det hele optages til endelig Afgørelse. Udvalget forudsætter nemlig, at Forberedelsen af denne sidste Afgørelse, der formentlig maa ske gennem en særlig Kommission, vil tage adskillig Tid.

I Henhold til alt foranstaaende tillader Udvalget sig at indstille til Ministeriet:

1) at Spørgsmaalet om Præsternes Uddannelse — den theoretiske saavel som den praktiske — og herunder Pastoralseminariets Omdannelse snarest mulig optages til grundig Overvejelse, helst ved Nedsættelsen af en særlig Kommission i dette Øjemed;
2) at det allerede inden en saadan Kommissions Nedsættelse — eller i alt Fald før det endelige Resultat af dens Arbejder kommer til at foreligge — maa gøres til Genstand for Undersøgelse og eventuel Afgørelse, om der maatte kunne aabnes de studerende Adgang til at deltage i

Pastoralseminariets Øvelser inden Embedseksamen og da i den sidste Halvdel af Studietiden;

3) at det paa samme Maade maa blive undersøgt og afgjort, om der kunde træffes den Forandring, at de nuværende praktiske Prøver erstattes med et Vidnesbyrd fra Pastoralseminariet om at have deltaget i Øvelserne i et nærmere bestemt Omfang og herved at have opnaaet en saadan Duelighed, som med Billighed maa kunne forlanges, samt om et tilsvarende Vidnesbyrd mulig kan træde i Stedet for Prøverne for dem, der undtagelsesvis faa Fritagelse for at søge Pastoralseminariet mod at indstille sig for en af Biskopperne;

4) at det maa blive taget under Overvejelse, at der — efter Omstændighederne snarest muligt — træffes den Forandring ved Karakterberegningen ved theologisk Embedseksamen, at Hovedkarakteren non contemnendus bortfalder.«

Under 26de Juni 1907 indsendte Konsistorium med sin Tilslutning til Ministeriet en Skrivelse af 24de s. M. fra det theologiske Fakultet, hvori dette udtalte, at da Tiden inden sidste Konsistoriumsmøde før Sommerferien var for knap til, at Sagen vilde kunne blive underkastet en Realitetsbehandling af Universitetet i den Tid, og da det maatte anses for ønskeligt, at Pastoralseminariets Direktion fik Lejlighed til at udtale sig om Sagen, henstillede det, at Ministeriet anmodedes om at indhente en Erklæring fra Pastoralseminariets Direktion og at give Fakultetet Lejlighed til at gøre sig bekendt med denne Erklæring.

Under 9de December 1907 tilsendte Ministeriet derefter Konsistorium en Erklæring af 23de November s. A. fra Pastoralseminariets Direktion, idet Ministeriet udtalte følgende: ».....Ministeriet skal tjenstligst tilstille Dem den hosfølgende fra nævnte Direktion indhentede Erklæring, idet man med Hensyn til den i samme udtalte Frygt for, at det, naar der gaves de theologiske Studenter Adgang til de praktiske Øvelser, vilde kunne blive et saa stort Antal, der søgte disse Øvelser, at det vilde blive umuligt at skaffe de enkelte Lejlighed til at prædike og katekisere, skal henstille, om den fornødne Begrænsning mulig kunde søges derigennem, at Adgangen til disse Øvelser indskrænkedes til visse Semestre i Studietiden, saaledes at det altid blev et begrænset Antal Aargange af de studerende, som havde Adgang til Øvelserne eller i alt Fald til den aktive Deltagelse i disse med Prædiken og Katekisation.«

Erklæringen fra *Pastoralseminariets Direktion* af 23de November 1907 var saalydende:

»Over den hermed tilbagefølgende Sag — Journal Nr. 3 G. 927 — angaaende Henvendelse fra det kirkelige Udvalg til Ministeriet angaaende Præsternes Uddannelse har det høje Ministerium udbedt sig Pastoralseminariets Direktions Ytringer. I den Anledning har Direktionen været samlet for i Forening at overveje de to Indstillinger af det kirkelige Udvalg, der særlig angaar Pastoralseminariet, nemlig at der kunde aabnes Adgang for de Studerende til at deltage i Seminariets Øvelser inden deres Embedseksamen i den sidste Halvdel af Studentertiden, samt at de nuværende praktiske Prøver kunde afløses af et Vidnesbyrd om Vedkommendes Duelighed.

Det er ved disse Forslag forudsat, at selve Pastoralseminariet og dets Øvelser vedbliver i væsentlig samme Form som hidtil indtil videre, d. v. s. indtil den ligeledes foreslaaede »grundige Overvejelse« af Spørgsmaalet om Præsternes Uddannelse i det hele er tilendebragt og er bleven ført ud i Livet. Og idet Direktionen er gaaet ud fra denne Forudsætning, kan den efter Drøftelsen af de foreliggende Spørgsmaal udtale sig derom med fuld Enighed, saaledes som jeg nu skal tillade mig at gøre det paa Direktionens Vegne.

Der ses ikke at være noget at indvende imod, at de theologiske Studenter inden deres Embedseksamen hører den Forelæsning, der i Seminariet holdes (af Stiftsprovst Paulli) over Præstens Embedsgerning. Og saafremt der — som nedenfor vil blive foreslaaet — fremtidig bliver holdt Forelæsninger over Pædagogik, bør Studenterne ogsaa have Adgang dertil.

Men naar man kommer til de egentlig praktiske Øvelser, stiller Sagen sig langt vanskeligere. Naar de theologiske Studenter faar Adgang til disse, vil der kunne ventes saa mange Deltagere, at det vilde blive umuligt at skaffe de enkelte Lejlighed til at prædike og katekisere mere end en enkelt Gang i et Semester. Og det vilde ikke blive bedre, om man tænkte sig et Kursus i Pastoralseminariet udstrakt til 2 Semestre, som den oprindelige Bestemmelse var, idet man da maatte vente en tilsvarende Forøgelse af Deltagernes Antal. Men paa denne Maade vilde det komme til for Deltagerne at skorte paa den fornødne praktiske Øvelse, ligesom det ogsaa vilde blive umuligt for Pastoralseminariets Lærere — som det i Indstillingen foreslaas — at udstede et blot nogenlunde paalideligt Vidnesbyrd om vedkommendes Duelighed, som kunde træde i Stedet for de nuværende Prøver.

Og selv om man kunde — hvad vi dog næppe tror — finde en Udvej til at skaffe Deltagerne en rigeligere Adgang til praktisk Øvelse, vilde dog det egentlige Eksamensstudium for Studenterne blive en væsentlig Hindring for at faa virkeligt Udbytte af Deltagelse i Pastoralseminariets Øvelser. Dette forudsætter nemlig et ret betydeligt Medarbejde hos Deltagerne: de maa udarbejde (og holde) Prædikener, Recensioner af de holdte Prædikener, Dispositioner til de kateketiske Øvelser, samt desuden saa vidt muligt optage det Selvstudium, som Seminariets Lærere give dem Anvisning paa. Alt dette kræver Tid og Arbejde af Deltagerne, om de ellers skal have Udbytte deraf. Men samtidigt har de deres egentlige Eksamensstudium, der, saaledes som det theologiske Studium er indrettet, netop i deres sidste Studieaar lægger Beslag paa al deres Kraft. Det bliver da som Regel ikke at vente, at en Student vil eller kan afse det fornødne Arbejde paa Pastoralseminariet, tilmed da der ikke her forestaar nogen egentlig Eksamen. Og hans Udbytte deraf vil da blive derefter.

Det vilde derfor næppe blive til Fremme for den praktiske Uddannelse, om denne blev henlagt til den egentlige Studietid. Og ligesaa lidt vilde en saadan Foranstaltning blive til Gavn for selve det theologiske Studium. Thi det maa i Almindelighed anses som ønskeligt, at de studerende faar Tid og Ro til at fordybe sig i den kristelige Sandhed som saadan og at klare den for sig, førend deres Tanker drages hen til, hvorledes de skal frugtbargøre denne Sandhed i Kirkens Tjeneste.

Idet vi saaledes under de nuværende Forhold ikke kan anse det for tilraadeligt at give de Studerende (inden Embedseksamen) Adgang til Pastoralseminariets praktiske Øvelser, skal vi endnu tilføje nogle Bemærk-

ninger angaaende de praktiske *Prøver.* — Over den kateketiske Prøve har der ikke hidtil været ført Klage, og der er heller ingen skellig Grund dertil. Derimod har der oftere været klaget over den homiletiske Prøve, navnlig over, at Prædikenen som Regel maa holdes i en omtrent tom Kirke, ikke i Menighedens Forsamling, altsaa under ganske andre Kaar, end der ellers prædikes. Man kan forstaa Ønsket om, at denne Prøve maatte bortfalde, ligesom det maa indrømmes, at dens Udfald ingenlunde afgiver noget paalideligt Vidnesbyrd om vedkommendes Duelighed til at prædike. Men paa den anden Side maa det ogsaa indrømmes, at den heller ikke i den Tid, den har bestaaet, har gjort de vordende Præster nogen Skade. — Man vil derfor formentlig med Hensyn til disse Prøver kun have Valget mellem et af to: *enten* at beholde dem begge indtil videre, *eller* lade dem helt bortfalde og erstatte dem med et af Pastoralseminariets Lærere eller af en eller flere paalidelige Præster udstedt almindeligt Vidnesbyrd om, at vedkommende har fornøden Øvelse i at prædike og undervise Børn i Religion. — Det sidste ret radikale Alternativ kan vi dog ikke tilraade paa Sagens nuværende Stadium; det vil være at behandle af den eventuelle Kommission, som foreslaas nedsat til Drøftelse af Spørgsmaalet om Præsternes Uddannelse i det hele.

Hvad endelig angaar de Forelæsninger, der i Pastoralseminariet holdes over Kirkeret, da har Professor, Dr. jur. Matzen udtalt sig som følger:

»Hvad angaar Forelæsninger over Kirkeret, mener jeg ganske vist, at de ikke vil være egnede til at interessere theologiske Studerende, inden de har taget Eksamen. — De juridiske Emner, som deri behandles, ligger jo i det nævnte ganske udenfor den theologiske Videnskab, idet de ifølge deres praktiske Formaal ikke kan befatte sig med den almindelige kirkelige Udvikling, men væsentlig indskrænkes til Fremstillingen af de for de folkekirkelige Embeders Varetagelse her i Landet givne Forskrifter. — Denne Fremstilling vil naturligvis have Interesse for de Kandidater, der efter at have taget deres Embedseksamen, er rede til at gaa ud i Embedsgerningen, men de Studerende, som først skal tage Embedseksamen, vil vistnok i Almindelighed koncentrere deres Kræfter paa at opnaa denne som det nærmest liggende betydningsfulde Maal og foretrække at gemme de kirkeretlige Studier, indtil Embedseksamen er overstaaet.

Jeg tror derfor, at Adgangen for Studenter til de kirkeretlige Forelæsninger ikke vilde blive benyttet i nogen videre Grad eller være til nogen videre Gavn og Glæde for dem og derhos muligvis, hvis den mod Forventning blev benyttet i nogen videre Udstrækning, kunde være til Hinder for den mere fortrolige Tankeudveksling, der nu finder Sted mellem Læreren og den mindre Kreds af Kandidater, der nu er Tilhørere ved Forelæsningerne, idet disse efter Omstændighederne afbryder hans Foredrag med Spørgsmaal, som afføder Diskussioner, eller efter Forelæsningen begærer nærmere Oplysninger om de deri berørte Emner. — En saadan friere Forhandling med Tilhørere, der alle staar paa samme Standpunkt og derfor alle er lige interesserede i Emnet, vilde vistnok efter Omstændighederne vanskeliggøres, hvor Forelæsningen fik Karakter ikke af en Vejledning for en mindre Kreds af Kandidater, men af en almindelig Forelæsning for Studerende«.

Medens vi i Henhold hertil ikke kan tilraade, at der ogsaa gives theologiske Studenter Adgang til Forelæsninger over Kirkeretten, vilde vi derimod anse det for meget ønskeligt, at de vordende Præster kunde vejledes til For-

staaelse af de vigtigste Spørgsmaal i Opdragelsens Theori; ikke alene af Hensyn til Præstens Stilling i Skoletilsynet, men ogsaa med hans Virksomhed overfor Børn og unge for Øje. — Vi tillader os derfor at foreslaa, at det overdrages Læreren i Kateketik foruden de praktiske Øvelser at holde en ugentlig Forelæsning over Pædagogik, hvortil da ogsaa de theologiske Studenter maatte have Adgang. — For dette forøgede Arbejde burde der da tillægges ham en Lønforhøjelse af 400 Kr. aarlig, saa at han derved vilde faa den samme Løn som Læreren i Homiletik, der ligeledes foruden de praktiske Øvelser holder en ugentlig Forelæsning.«

Under 14de Juni 1909 indsendte Konsistorium — med Bemærkning, at det intet havde mod Fakultetets Indstilling at erindre — til Ministeriet en Erklæring af 2den s. M. fra det theologiske Fakultet saalydende:

»I æret Skrivelse af 12te December 1907 har Konsistorium efter Anmodning fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet udbedt sig Fakultetets Erklæring over en Henvendelse til Ministeriet fra det kirkelige Udvalg angaaende Præsternes Uddannelse og over en Erklæring fra Pastoralseminariets Direktion af 23de November 1907.

I den Anledning har Fakultetet den Ære at udtale følgende:

Det kirkelige Udvalgs Henvendelse gaar ud paa, *dels* at Spørgsmaalet om Præsternes Uddannelse — den theoretiske saavel som den praktiske — og herunder Pastoralseminariets Omdannelse snarest mulig optages til grundig Overvejelse, helst ved Nedsættelsen af en Kommission i dette Øjemed, *dels* at der allerede inden dette kan ske, indføres visse mindre Forandringer.

Disse sidste kan Fakultetet for en væsentlig Del slutte sig til, som det vil ses af nedenstaaende Forslag.

Derimod at optage alle de Spørgsmaal, der angaar den theoretiske og praktiske Uddannelse til principiel Drøftelse, f. Eks. gennem en særlig dertil nedsat Kommission, kan Fakultetets Flertal i alt Fald for Tiden ikke finde tilraadeligt. En saadan Kommission maatte naturlig tilstræbe at foreslaa en Ordning, som kunde antages at gøre Fyldest for en længere Aarrække. Men dette vil være forbundet med meget store Vanskeligheder, bl. a. fordi man ikke kan forudse, hvilken Virkning den nye Ordning af det højere Skolevæsen vil have.

Medundertegnede Madsen, som har deltaget i det kirkelige Udvalgs Udtalelse om Ønskeligheden af en Kommissions Nedsættelse, maa vedblivende anse dette Ønske for berettiget, hvis der ikke ad en kortere Vej kan naas en tilfredsstillende Ordning. Men jeg er enig med mine Kolleger i, at det her følgende Forslag indeholder saa betydelige Forbedringer af Studiets Indretning at det fortjener at prøves i Praksis, førend man skrider til andre Foranstaltninger.

Da det samlede Fakultet er enigt om, at visse Forandringer i den nuværende Ordning er ønskelige, skal det tillade sig at fremsætte nedenstaaende Forslag til Ændringer i saavel den theoretiske som den praktiske Uddannelse.

A. Det theoretiske Studium.

Den nuværende Ordning af Eksamen hviler i det væsentlige paa Universitetsfundatsen af 1788 Kap. IV § 10 og de specielle Bestemmelser i kgl. Resolution af 14de Maj 1847 (Bkg. fra Universitets- og Skoledirektionen

af 18de Maj 1847). Fakultetet kan ikke finde det tilraadeligt at fravige de væsentlige Rammer, som her er givne. Men det er en Selvfølge, at der i Tidens Løb kan opstaa Trang til videre gaaende Ændringer end saadanne, som det staar i den enkelte Universitetslærers eller Fakultetets egen Haand at indføre.

Naar Fakultetet paa en Gang hævder baade den nuværende Ordnings væsentlige Brugbarhed og Ønskeligheden af visse Ændringer, er det i Overensstemmelse med, hvad der gentagne Gange er udtalt af Repræsentanter for de theologiske Studenter.

I December 1900 indsendte et Udvalg (Cand. theol. J. Oskar Andersen, Pastor Chr. Gad, Pastor H. Hoffmeyer, Sognepræst C. I. Holt, Dr. phil. Edv. Lehmann, Cand. theol. F. Torm og Cand. theol. V. Vaupell) en Henvendelse til Konsistorium om det theologiske Studium (se Universitetets Aarbog 1901—02 S. 41 ff.). Det udtalte, at der ingenlunde bør slaas af paa Fordringerne til et virkeligt videnskabeligt Studium, og at de Rammer, hvori det theologiske Studium er indordnet, sikkert i det hele maa anses for tilfredsstillende, men androg om visse Ændringer. To af de af dette Udvalg fremsatte Forslag er senere blevne gennemførte, nemlig Afskaffelsen af Prøven i patristisk Latin og Indretningen af vejledende Øvelser for Begyndere i det Ny Testamentes Eksegese og i Kirkehistorie ved særlig dertil ansatte midlertidige Lærere.

I 1907 har et andet Udvalg (Stud. theol. K. Hee Andersen, Cand. theol. L. Bergmann, Pastor M. Grell, Dr. phil. Edv. Lehmann og Cand. theol. Th. Lomholt Thomsen) indsendt en Henvendelse til det theologiske Fakultet, underskevet af 108 Studenter. I denne Henvendelse udtales, at man om Studiet som Helhed endnu stedse dømmer som det i December 1900 af de theologiske Studenter nedsatte Udvalg, idet man tillige foreslaar nogle Ændringer, sigtende til at forkorte Studietiden og bringe mere Frihed overfor Eksamenskravene ind i Studiet.

Fakultetet har i sine Overvejelser været ledet af de samme to Hensyn: uden at slaa af paa Kravet om grundigt Studium at tilvejebringe dels mere Frihed for den enkeltes Evner og Interesser, dels en Lettelse overfor Hukommelsesstoffet, hvorved man tillige vilde kunde skaffe Plads til Deltagelse i Pastoralseminariets Øvelser i selve Studietiden.

Fakultetet skal da stille følgende Forslag, som ligger i Fortsættelse af den Udvikling, der allerede er foregaaet ved Indretning af det theologiske Laboratorium og af vejledende Begynderøvelser i det Ny Testamentes Eksegese og Kirkehistorie samt ved en af Fakultetet meddelt Tilladelse til ved skriftlig Eksamen at benytte hebraisk Leksikon og Konkordiebogen. Det vil ses, i hvilken Udstrækning de Ønsker, der er udtalt i den 1907 indsendte Adresse (aftrykt ovenfor S. 986—88), hvoraf et Eksemplar vedlægges, mødes med Fakultetets Forslag.

I. Forslag til kgl. Resolution om Ændringer i Ordningen af den theologiske Embedseksamen.

§ 1.

Med Hensyn til det Gamle Testamentes Eksegese og Kirkehistorie tillades det Kandidaterne at underkaste sig Eksamen enten efter den hidtil gældende eller efter en noget ændret Ordning. Efter denne sidste vil der indenfor de Rammer, som er givne med Universitetsfundatsens Kap. IV

§ 10 b og e blive stillet mindre (Minimums) Fordringer i det ene af disse Fag, mod at der i det andet kræves en fyldigere Uddannelse (Maksimumsfordringer). Fordringernes nærmere Omfang fastsættes ved Bekendtgørelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet efter Fakultetets Indstilling.

§ 2.

Laboratorieopgaver kan i alle Fag, hvad enten den gamle eller den nye Ordning vælges, under visse Betingelser, som bliver nærmere at fastsætte af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet efter Indstilling af Fakultetet, indleveres til sædvanlig Bedømmelse ved Eksamen, saa at der kan tages Hensyn til dem ved Fastsættelsen af Karaktererne for den skriftlige Prøve i vedkommende Fag.

§ 3.

Karakteren Non contemnendus bortfalder ved den theologiske Embedseksamen fra og med Vintereksamen 1910—11 som Hovedkarakter, men beholdes som Specialkarakter.

II. Forslag til ministeriel Bekendtgørelse om Ændringer i Ordningen af den theologiske Embedseksamen.

§ 1.

Efter den i kgl. Resolution af......... § 1 nævnte nye Ordning med Hensyn til Eksamensfordringerne i det gamle Testamentes Eksegese og Kirkehistorie bliver Fordringerne følgende:

I det *Gamle Testamente* bliver *Minimumsfordringerne:* Fortolkning til Genesis og 15 Psalmer i Grundsproget samt en kortfattet Oversigt over de gammeltestamentlige Bidiscipliner, nemlig den gammeltestamentlige Indledning, den gammeltestamentlige Theologi og Israels Historie. *Maksimumsfordringerne* bliver: Fortolkning til Genesis, 40 Kapp. anden historisk Litteratur, 50 Kapp. Profeter, 50 Psalmer og 25 Kapp. anden digterisk Litteratur samt de nævnte Bidiscipliner i omtrent samme Omfang som ved Minimumsfordringerne.

I *Kirkehistorie* bliver *Minimumsfordringerne* en ganske kortfattet Fremstilling af Kirke- og Dogmehistorien. *Maksimumsfordringerne* bliver: a) en noget udførligere Fremstilling af Kirke- og Dogmehistorien samt b) enten 1) et større Afsnit læst efter en mere indgaaende Fremstilling, eller 2) et mindre Afsnit læst i endnu udførligere Behandling, eller, hvis Kandidaten maatte ønske det, 3) et lille Afsnit studeret efter Kilder. De under b) nævnte Fordringer bliver i hvert enkelt Tilfælde at godkende af Fakultetet.

§ 2.

Samtlige nytestamentlige Skrifter skal studeres i Grundteksten og med Fortolkninger, der forholder sig til denne. Ved Læsningen af Marcus, Akta, Hebræerbrevet, 2det Peters Brev, Judas' Brev, 2det og 3die Johannes' Brev og Apokalypsen vil mindre udførlige Fortolkninger kunne benyttes. Saavel til mundtlig som til skriftlig Eksamen kan der eksamineres i ethvert af de nytestamentlige Skrifter.

§ 3.

Laboratorieopgaver, der i Følge kgl. Resolution af....... § 2 kan indgives til Bedømmelse ved Eksamen, maa være udarbejdede ved Øvelser

hos Universitetslærere, der regelmæssigt eksaminerer ved Embedseksamen, og Indleveringen maa ske med vedkommende Universitetslærers Billigelse mindst 6 Maaneder før Eksamen.

Til nærmere Motivering skal Fakultetet tillade sig at anføre følgende:

Til I § 1 og II § 1.

Den her foreslaaede Ordning vil være en Lettelse, da Fordringernes Nedsættelse i det ene Fag vil blive større end Forøgelsen i det andet; den svarer da ogsaa til Ønsker, som er udtalt af det i 1907 nedsatte Studenterudvalg. Utvivlsomt vil en dybere Indtrængen i et af Fagene give større Lyst og Evne til virkeligt Studium og derigennem rigeligt opveje Tabet ved Indskrænkning af Kundskaber i det andet.

Med Hensyn til Enkelthederne skal bemærkes følgende:

I Kirkehistorie som Maksimumsfag er der foreslaaet forskellige Muligheder med Hensyn til den særlig studerende Periode for at give Plads for forskelligartede Evner og Interesser.

I det Gamle Testamente som Minimumsfag er det Pensum, der kræves læst i Grundsproget, sat omtrent lig det, der skal opgives til den forberedende Prøve i Hebraisk, medens Maksimumspensumet er lidt mindre end det dobbelte af, hvad der nu opgives til Embedseksamen. Af Bidisciplinerne har den gammeltestamentlige Indledning og Israels Historie allerede længe været særskilt Eksamensfag uden udtrykkelig at være nævnte i nogen Bestemmelse derom. Det Gamle Testamentes Theologi var paa Fundatsens Tid endnu ikke nogen særlig Disciplin, men den har i Mellemtiden udviklet sig til at blive en af de vigtigste gammeltestamentlige Discipliner, og der har i mere end et halvt Aarhundrede været holdt Forelæsninger derover under Fakultetet, idet dog disse Forelæsninger ikke har været betragtede som faldende indenfor den regelmæssige Cyklus af Eksamensforelæsninger, men det fornødne Stof har ogsaa paa anden Maade været givet ved passende Lejlighed under andre Discipliner, navnlig Eksegesen. Men naar Eksamensfordringerne delvis omlægges, vil det være et i den forudgaaende Udvikling begrundet Krav, at ogsaa denne Disciplin udtrykkelig nævnes som liggende indenfor det regelmæssige Pensum sammen med de to andre Discipliner. Forelæsningerne over Bidisciplinerne tænkes holdte som fælles for alle Studerende, men da Kandidater, der indstiller sig til Eksamen efter Maksimumsfordringerne, opgiver et større Udvalg af det gamle Testamentes Tekst i Grundsproget end Kandidater med Minimumspensum, vil Eksaminationen i Bidisciplinerne for førstnævnte Klasse Kandidater i visse Tilfælde kunne antage en noget dyberegaaende Karakter end for den anden Klasse. Fakultetet har med Udtrykket »omtrent i samme Omfang« i II § 1 villet betegne dette Forhold. Fakultetet forudsætter, at der i Fremtiden for Kandidater, der vælger den nye Ordning, oftere vil blive Anvendelse for Bestemmelsen i Bekendtgørelse fra Universitets- og Skoledirektionen af 18de Maj 1847 § 2 (at Opgaven ved den skriftlige Eksamen i det Gamle Testamente kan være enten eksegetisk eller en Opgave i en af de til det Gamle Testamente henhørende Discipliner), nærmere saaledes, at der for Kandidater med Maksimumspensum vil kunne gives skriftlig Opgave i enhver af Bidisciplinerne, medens man gaar ud fra, at skriftlige Opgaver for Kandidater med Minimumspensum, for saa vidt de ikke er eksegetiske, kun vil blive givne

i Emner, som falder indenfor Israels Historie; helt at fritage Kandidater med Minimumspensum for skriftlig Opgave i Bidisciplinerne vil ikke kunne tilraades, da Bidisciplinerne for disse Kandidater udgør Hovedparten af det, som der overhovedet kan eksamineres i, og da det vil være forbundet med Vanskelighed til Stadighed at give skikkede Opgaver til skriftlig Eksamen indenfor et saa begrænset Pensum som Genesis og 15 Psalmer.

Endelig har Fakultetet anset det for rigtigt at foreslaa, at det maa staa Kandidaterne frit for at underkaste sig Eksamen i dens nugældende Skikkelse, dersom de skulde foretrække dette.

Til I § 2 og II § 3.

Dette Forslag, hvorefter Eksamens Udfald ikke udelukkende behøver at bero paa Eksamenspræstationerne, har været forelagt Censorerne ved den theologiske Embedseksamen, som alle har givet det deres Tilslutning. Det i 1907 nedsatte Studenterudvalg udtalte Ønsket om, at der baade paa denne og paa andre Maader blev aabnet Adgang til, at frivillige videnskabelige Selvstudier kunde finde Paaskønnelse ved Eksamen. Fakultetet skal i denne Forbindelse bemærke, at det paatænker at genoplive en Praksis, som hjemles i Universitetsfundatsen af 1788 Kap. IV § 5, men som i lang Tid kun har været i Brug for det Gamle Testamentes Vedkommende, nemlig at Kandidaterne, om de ønsker det, kan opgive og eventuelt blive eksaminerede i et ekstra læst Pensum i hvilket som helst Fag, idet det selvfølgelig forudsættes, at saadanne Opgivelser er passende og tilstrækkelige med Hensyn til Emne og Omfang.

Til II § 2.

Allerede nu er det vistnok almindelig Skik, at de Studerende ved en Række Skrifter, som enten er lettere eller indtager en mindre fremskudt Stilling, benytter mere kortfattede Kommentarer end ved Hovedskrifterne. For at give de Studerende den fornødne Vejledning her, har Fakultetet foreslaaet, at en Række saadanne Skrifter udtrykkelig nævnes.

Til I § 3.

Afskaffelsen af Karakteren Non contemnendus som Hovedkarakter er foreslaaet af det kirkelige Udvalg, og denne Karakters Eksistens maa i Virkeligheden erkendes for uheldig, ligesom den ogsaa er afskaffet ved andre Embedseksaminer.

Fakultetet skal da andrage det høje Ministerium om at søge udvirket den ovenfor foreslaaede kongelige Resolution samt, naar denne maatte foreligge, da at udstede en ministeriel Bekendtgørelse af det ovenfor foreslaaede Indhold.

B. Pastoralseminariet.

Hvad Spørgsmaalet om den praktiske Uddannelse angaar, har det kirkelige Udvalg fremsat to Forslag, som det ønskede gennemført allerede før en endelig Ordning blev truffet.

For det første foreslaas der, at der bliver aabnet de Studerende Adgang til at deltage i Pastoralseminariets Øvelser inden Embedseksamen. Fakultetet kan anbefale dette Forslag, saaledes at der gives de Studenter i det

fjerde Studieaar, som maatte ønske det, Fortrinsret til at deltage i Øvelserne, med mindre Studenter af ældre Aargange, som tidligere forgæves har søgt Adgang, melder sig.

For det andet stilles der Forslag om at erstatte de nuværende Prøver ved et Vidnesbyrd fra Pastoralseminariet om at have deltaget i Øvelserne. Da en saadan Ændring forudsætter en fastere Ordning af Pastoralseminariet, end dette for Tiden har, maa Fakultetet mene, at dette Spørgsmaal naturligt finder sin Løsning i Forbindelse med en Reform af den pastorale Uddannelse i dens Helhed. Derimod kan Fakultetet anbefale, at Karaktergivningen allerede nu indskrænkes til en Meddelelse om »Bestaaet« eller »Ikke Bestaaet«.

Hverken det kirkelige Udvalg eller Pastoralseminariets Lærere har imidlertid betragtet en Ændring paa de nævnte Omraader som fyldestgørende Reformer, men har vist hen til en eventuel Kommission, hvis Hverv det skulde være at fremsætte Forslag til en Omordning af Pastoralseminariet. Gennem en Række af Aar har Kravene om en saadan Reform lydt med stadig voksende Styrke fra de mest forskellige Sider indenfor vor Kirke. Ogsaa Fakultetet maa mene, at Pastoralseminariets nuværende Ordning ikke er tidssvarende. Det praktiske Menighedsarbejde er i vore Dage blevet stedse mere mangfoldigt og forgrenet. Hvis ikke de vordende Præster til Skade for deres Stilling i Menighederne skal møde uden tilstrækkeligt Kendskab til og Forstaaelse for det praktiske Kirkelivs Foreteelser, saa maa der kræves en mere indgaaende Vejledning ved Pastoralseminariet end den, som kan ydes under de nuværende Forhold, hvor den pastorale Undervisning udelukkende besørges af Mænd, hvis Hovedvirksomhed ligger andet Steds, saa at deres Arbejde ved Pastoralseminariet trods al Dygtighed og Samvittighedsfuldhed med Nødvendighed maa blive mere begrænset end ønskeligt.

Fakultetet tillader sig derfor at foreslaa:

1) at den homiletiske Lærerplads ved Pastoralseminariet omdannes til en Lærerplads med Forpligtelse til at lede de homiletiske Øvelser samt gennemgaa Homiletik, Pastoraltheologi, Diakonik og Gudstjenestens Ordning. Indehaveren af denne Lærerplads benævnes Professor ved Pastoralseminariet.

2) at det overdrages Læreren i Kateketik tillige at undervise i Pædagogik.

3) at Lærerpladserne i Kirkeret og Messesang forbliver uforandrede som hidtil.

4) at Pastoralseminariet bliver sat i Stand til at lade afholde Forelæsninger over Missionslære og Missionshistorie.

Fakultetet anser ganske vist ikke Gennemførelsen af dette Punkt for at være lige saa nødvendig som Gennemførelsen af de forrige Punkter. Men da de nævnte Fag Aar for Aar vokser overordentlig stærkt i videnskabelig og praktisk Betydning, maa Fakultetet anse det for særdeles ønskeligt, at der gives Pastoralseminariets Studerende Lejlighed til at erholde Vejledning ogsaa i dem.

5) at Pastoralseminariets Undervisning ikke forbeholdes Kandidater alene, men at ogsaa Studenter kan deltage i den, saaledes at der gives Studenter i det fjerde Studieaar Fortrinsret, med mindre Studenter af ældre Aargange, som tidligere forgæves har søgt Adgang, melder sig.

6) at der tilstræbes en Uddannelse, som kan tilendebringes paa eet Semester, medens det staar Eleverne frit for, om de ønsker det, at fordele deres Deltagelse i Undervisningen i de forskellige Fag paa flere Semestre.

7) at Studiet ved Pastoralseminariet ikke afsluttes med nogen Prøve, men at der gives de Studerende et skriftligt Vidnesbyrd om, at de har deltaget i Forelæsningerne og Øvelserne.

Spørgsmaalet om Betingelserne for Dispensation fra Pastoralseminariets Undervisning maa efter Fakultetets Mening gøres til Genstand for nærmere Overvejelse, naar den nye Ordning er gennemført.

8) at denne Omordning af Pastoralseminariet finder Sted, saa snart Forholdene gør det muligt, om ikke før, saa ved indtrædende Vakance i den homiletiske Lærerplads«.

Under 9de Marts 1910 indsendte Konsistorium en Skrivelse fra Fakultetet af 8de s. M., saalydende:

»Paa given Foranledning skal Fakultetet udtale, at det intet har at indvende imod, at Indehaveren af den Lærerplads, som Fakultetet har foreslaaet oprettet ved Pastoralseminariet, ikke foreslaas benævnet Professor, men i Stedet derfor foreslaas benævnet Forstander ved Pastoralseminariet (jfr. Fakultetets 3die Juni 1909 indsendte Forslag B. Punkt 1.).

Under 4de Juli gav Ministeriet derefter Konsistorium Meddelelse om den nedenfor aftrykte Anordning af 29de Juni 1910 og Bekendtgørelse af 30te s. M., idet det med Hensyn til Fakultetets Forslag om en Omordning af Pastoralseminariet tilføjede, at det, efter at have brevvekslet med Direktionen for Pastoralseminariet, »dog ikke har ment foreløbig at kunne gaa med til en saadan fuldstændig Omordning af Seminariet, der vil kræve forøget Bevilling til dette, og desuden synes forinden at burde underkastes en Drøftelse i en derom nedsat Kommission«.

Kgl. Anordning af 29de Juni 1910 om Ændringer i de theologiske Embedsprøver og Forberedelsen til disse.

Vi Frederik den Ottende, af Guds Naade Konge til Danmark, de Venders og Goters, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenborg, Gøre vitterligt: At efter de Os af vor Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet foredragne Omstændigheder ville Vi have indført følgende Ændringer i de teologiske Embedsprøver og Forberedelsen til disse.

I.

§ 1.

Med Hensyn til Fagene »Det gamle Testamentes Eksegese« og »Kirkehistorie« ville Kandidaterne kunne underkaste sig Eksamenen enten efter den hidtil gældende Ordning eller saaledes, at der indenfor de Rammer, som ere givne ved Universitetsfundatsen af 7de Maj 1788, Kap. IV. § 10 b. og e., i det ene af de nævnte Fag bliver stillet mindre Fordringer (Minimumsfordringer), mod at der i det andet kræves en fyldigere Uddannelse (Maksimumsfordringer). Fordringernes nærmere Omfang fastsættes af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

§ 2.

Laboratorieopgaver i hvilket som helst Fag kunne, hvad enten den gamle eller den nye Ordning med Hensyn til de i § 1 nævnte Fag vælges, under visse Betingelser, som blive nærmere at fastsætte af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, indleveres til Bedømmelse ved Eksamen, og der kan da tages Hensyn til disse Opgaver ved Fastsættelsen af Karakteren for den skriftlige Prøve i vedkommende Fag.

§ 3.

Ved den mundtlige Eksamen kunne Kandidater, der maatte ønske det, i et hvilket som helst Fag opgive og eventuelt blive eksaminerede i et ekstra læst Pensum, under Forudsætning af, at saadanne Opgivelser ere passende og tilstrækkelige med Hensyn til Æmne og Omfang, hvilket afgøres af Fakultetet.

§ 4.

Karakteren »Non contemnendus« bortfalder ved den teologiske Embedseksamen som Hovedkarakter, men beholdes som Specialkarakter.

§ 5.

Foranstaaende Bestemmelser finde første Gang Anvendelse ved Sommereksamenen 1911.

II.

§ 6.

Adgang til at deltage i Øvelserne ved Pastoralseminariet have foruden teologiske Kandidater tillige teologiske Studenter, dog saaledes at Studenter, der begære Adgang i det fjerde Studieaar, skulle have Fortrinsret til Deltagelse i Øvelserne fremfor andre Studenter; Kandidater og Studenter af ældre Aargange — disse sidste kun forsaavidt de tidligere forgæves have søgt Adgang — skulle dog stedse foretrækkes.

§ 7.

Karaktergivning bortfalder fremtidig ved den homiletiske og kateketiske Prøve, saaledes at Bedømmelsen af Prøvens Udfald alene gives som »Bestaaet« eller »Ikke Bestaaet«.

§ 8.

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet bemyndiges til at fastsætte de nærmere Bestemmelser til Gennemførelsen af de ovenfor givne Regler«.

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenets Bekendtgørelse af 30te Juni 1910 vedrørende kgl. Anordning af 29de Juni 1910 angaaende Ændring i de nugældende Regler om den teologiske Embedseksamen m. v.

Ministeriet vil herved have fastsat følgende nærmere Bestemmelser vedrørende de i kgl. Anordning af 29de Juni 1910 givne ændrede Regler om Afholdelsen af den teologiske Embedseksamen m. v.

§ 1.

I »Det gamle Testamentes Eksegese« blive *Minimumsfordringerne* følgende:

Fortolkning til Genesis og 15 Psalmer i Grundsproget samt en kortfattet Oversigt over de gammeltestamentlige Bidiscipliner, nemlig den gammeltestamentlige Indledning, den gammeltestamentlige Teologi og Israels Historie.

Maksimumsfordringerne blive følgende:

Fortolkning til Genesis, 40 Kapitler anden historisk Litteratur, 50 Kapitler af Profeterne, 50 Psalmer og 25 Kapitler anden digterisk Litteratur samt de ovennævnte Bidiscipliner i omtrent samme Omfang som ved Minimumsfordringerne.

I »Kirkehistorie« blive *Minimumsfordringerne* en ganske kortfattet Fremstilling af Kirke- og Dogmehistorien.

Maksimumsfordringerne blive følgende:

a) en noget udførligere Fremstilling af Kirke- og Dogmehistorien samt

b) *enten* 1) et større Afsnit læst efter en mere indgaaende Fremstilling, *eller* 2) et mindre Afsnit læst i endnu udførligere Behandling, *eller* endelig, hvis Kandidaten maatte ønske det, 3) et lille Afsnit studeret efter Kilder.

De under b) nævnte Fordringer blive i hvert enkelt Tilfælde at godkende af Fakultetet.

§ 2.

Den i Bekendtgørelse fra Universitets- og Skoledirektionen af 18de Maj 1847 § 2 indeholdte Bestemmelse, at Opgaven i det gamle Testamente ved den skriftlige Eksamen kan være enten eksegetisk eller en Opgave i en af de til det gamle Testamente henhørende Discipliner, beholder sin Gyldighed for Kandidater med Maksimumsfordringer, medens den for Kandidater med Minimumsfordringer begrænses saaledes, at den skriftlige Opgave i det gamle Testamente for disses Vedkommende, for saa vidt den ikke er eksegetisk, kun kan gives i Æmner, der falde indenfor Israels Historie.

§ 3.

Samtlige nytestamentlige Skrifter skulle studeres i Grundteksten og med Fortolkninger, der direkte behandle denne.

Ved Læsningen af Marcus, Akta, Hebræerbrevet, 2det Peters Brev, Judas' Brev, 2det og 3die Johannes' Brev og Apokalypsen ville mindre udførlige Fortolkninger kunne benyttes. Saavel til mundtlig som til skriftlig Eksamen kan der gives Spørgsmaal i ethvert af de nytestamentlige Skrifter.

Disse Bestemmelser gælde, hvad enten Eksamen tages efter den gamle eller den ny Ordning.

§ 4.

Laboratorieopgaver, der ifølge ovennævnte Anordnings § 2 kunne indgives til Bedømmelse ved Eksamen, maa være udarbejdede ved Øvelser hos Universitetslærere, der regelmæssigt eksaminere ved Embedseksamenen, og Indlevering maa ske med vedkommende Universitetslærers Billigelse mindst 6 Maaneder før Eksamenen.

Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab.

b. Andre Sager.

Under 22de Juli 1909 meddelte Ministeriet en theologisk Kandidat Tilladelse til at aflægge de befalede praktiske Prøver, uanset at han først havde bestaaet Embedseksamen i Juni 1909. I Skrivelse af s. D., ved hvilken

Ministeriet af Hensyn til den homiletiske Prøve meddelte Fakultetet den givne Tilladelse til Efterretning, var tilføjet, at den nævnte Tilladelse var meddelt, fordi det var oplyst, at den paagældende, der paa Grund af Sygdom havde maattet opsætte sin Eksamen, havde deltaget i Pastoralseminariets Øvelser i første Halvaar 1909.

— Under 25de Maj 1910 fratraadte efter eget Ønske Bibliothekar, Cand. theol. S. M. Gjellerup Stillingen som Notarius ved den theologiske Embedseksamen, saaledes at han, der havde beklædt Stillingen siden 1887, jfr. Aarbog 1887—88 S. 370, sidste Gang fungerede ved Eksamen i Maj 1910. S. D. ansatte Fakultetet Lic. theol. S. A. Becker som Notarius.

4. Forelæsninger og Eksaminer under det rets- og statsvidenskabelige Fakultet.

a. *Den fuldstændige juridiske Embedseksamen.*

Under 22de September 1909 meddelte Fakultetet paa given Foranledning ved Opslag paa Universitetet, at saalænge der ikke foreligger en efter de juridiske Studerendes Tarv afpasset kort Fremstilling af den internationale Privatret, gøres dette Fag ikke til Genstand for Eksamination ved juridisk Eksamen.

— Under 31te Januar 1910 meddelte Ministeriet Højesteretssagfører, Dr. jur. Ernst Møller, der agtede at foretage en Rejse til Italien i første Halvdel af Marts Maaned s. A., Tilladelse til at afslutte de for Foraarshalvaaret 1910 bestemte Øvelser allerede i Begyndelsen af Marts s. A.

— Under 13de Oktober 1909 meddelte Fakultetet en af de to Studerende, som under 1ste Februar 1909 havde modtaget det i Aarbog 1908—09 S. 489 anførte Afslag, og som derefter i Sommeren 1909 havde bestaaet 1ste Del af Eksamen efter Anordning 1ste December 1902 med 48 Points, Tilladelse til at indstille sig til Eksamens 2den Del i Sommeren 1910.

— Under 22de Februar 1910 meddelte Fakultetet en Student, der i Januar 1907 havde bestaaet den juridiske Eksamen for Ustuderede med 1ste Karakter og derefter i Sommeren 1908 Studentereksamen og i Januar 1910 1ste Del af den fuldstændige juridiske Embedseksamen med 46 Points, Tilladelse til at indstille sig til 2den Del i Vinteren 1910—11 under Hensyn til Ansøgerens Alder, 28 Aar, og hans i Ansøgningen anførte vanskelige økonomiske Forhold.

— Under 5te Marts 1910 meddelte Fakultetet en Student, der havde trukket sig tilbage fra Eksamens 2den Del i Januar 1910, Tilladelse til atter at indstille sig i Sommeren 1910 under Hensyn til Ansøgerens ved Lægeattest godtgjorte kroniske Hjertesygdom og til hans ved et Testimonium paupertatis oplyste vanskelige økonomiske Forhold.

— Under 30te Marts meddelte Ministeriet en Slesviger, der havde bestaaet Studentereksamen ved et Gymnasium i Lübeck, Tilladelse til at absolvere de rets- og statsvidenskabelige Eksaminer ved Københavns Universitet efter paa sædvanlig Maade at være immatrikuleret og have bestaaet den filosofiske Prøve. Fakultetet havde i sin Erklæring af 3die Marts anbefalet, at Tilladelsen meddeltes, og Konsistorium havde under 18de s. M. sluttet sig dertil.

— Under 7de 1910 Maj afslog Fakultetet Andragender fra to Studenter, der efter at have forladt Eksamens 2den Del under den skriftlige Prøve i April 1910 under Henvisning til Lægeattester for nervøse Lidelser ansøgte om Tilladelse til atter at indstille sig i Efteraaret 1910.

— Ved Skrivelse af 7de Juni bemyndigede Ministeriet Kontorchef i samme Ministerium Frantz Dahl til at fungere som Censor ved de juridiske Eksaminer i Resten af den daværende Eksamenstermin i Stedet for Overretsassessor Brun, der havde faaet Sygdomsforfald, og mulig tillige i Stedet for Højesteretsassessor Hvidt og Højesteretsassessor, Dr. jur. Gram, saafremt deres Virksomhed i Rigsretten eller Højesteret maatte gøre et Vikariat ønskeligt.

b. Statsvidenskabelig Eksamen.

Kgl. Anordning af 5te Februar 1910 om Indretningen af den statsvidenskabelige Eksamen ved Universitetets rets- og statsvidenskabelige Fakultet.

(Jfr. Aarbog 1904—05 S. 35—41).

Under 5te Maj 1909 indsendte de statsvidenskabelige Professorer, Will. Scharling og H. Westergaard, følgende, til Ministeriet stilede Skrivelse, til Fakultetet:

»Efter at Undervisningen paa Universitetets statistiske Laboratorium nu har bestaaet i en Aarrække, har den efterhaanden antaget saa faste Former som Led i Forberedelsen til den statsvidenskabelige Embedseksamen, at det Spørgsmaal er blevet nærliggende, om der ikke kunde findes en Vej, ad hvilken den ved Laboratorieøvelserne udviste Flid og Dygtighed, i Lighed med hvad der er Tilfældet ved flere andre Laboratorier, kunde blive taget i Betragtning ved Fastsættelsen af Eksamenskaraktererne. Dette vilde forformentlig ikke alene for den flittige og dygtige Studerende være et Gode, idet han derved vilde føle sig mere betrygget mod Uheld ved den endelige Eksamen, men det vilde tillige bidrage til at fremme Flid og Stadighed hos Deltagerne i Laboratoriets obligatoriske Kursus.

Øvelserne foregaar paa den Maade, at der stilles Deltagerne en Række Opgaver til skriftlig Udarbejdelse, dels for at give dem Adgang til at gøre sig fortrolige med den officielle Statistiks Publikationer, dels for at øve dem i den theoretiske Statistiks Hovedsætninger og lære dem at anvende disse paa et foreliggende Iagttagelsesmateriale. Deltagerne gør Rede for Materialets Art, for de foreliggende Fejlkilder samt for de anvendte Metoder, og for de Slutninger, der kan drages af Iagttagelserne.

Hvis man nu gav Docenter og Censorer Adgang til at blive bekendte med disse Udarbejdelser og ikke som hidtil nøjedes med, at de blev gennemgaaet af Lederen af Undervisningen paa Laboratoriet og af dettes Assistent, vilde der være et Grundlag for Bedømmelsen af Deltagernes Flid, Modenhed og Dygtighed overfor statistiske Opgaver, og man kunde da, naar den paagældende indstillede sig til Eksamen, ved Bedømmelsen af den skriftlige statistiske Opgave med derefter følgende mundtlig Prøve i Danmarks Statistik, og ved Bedømmelsen af Prøven i Statistikens Theori, for hvilke der gives henholdsvis en dobbelt og en enkelt Karakter, lade Bedømmelsen af Labora-

torieopgaverne indgaa som Led deri. Vi har da tænkt os, at man lod Bedømmelsen af den theoretiske Indsigt gælde med en Trediedel ved Karakterberegning i Statistikens Theori, medens Bedømmelsen af Udarbejdelsen forøvrigt, ogsaa under Hensyn til Flid og Orden, indgik med den Trediedel i Dobbeltkarakteren i »Danmarks Statistik«, hvor Karakteren for den skriftlige Eksamensopgave ligeledes indgik med en Trediedel. Arbejdet paa Laboratoriet fik saaledes samme Indflydelse, som om der blev givet en enkelt Karakter derfor.

Vi har ment, at en saadan Hensyntagen til de ifølge Anordning af 27de December 1904 obligatoriske Øvelser paa Laboratoriet kan foregaa uden nogen Ændring af nævnte Anordning, saafremt Ministeriet ikke har noget herimod at indvende, og fornøden Meddelelse herom bliver bekendtgjort for de Studerende. Vi tillader os derfor at imødese en Tilkendegivelse herom fra det høje Ministerium, hvilket da vil blive de Studerende meddelt ved Opslag baade i Laboratoriet og paa Universitetet.«

Ved Indsendelsen af denne Skrivelse til Konsistorium medgav Fakultetet under 24de Maj s. A. Andragendet sin Anbefaling, idet det henstillede, hvorvidt Ministeriet maatte mene, at Forandringen kunde foretages uden kgl. Anordning; under 12te Juni indsendte Konsistorium Andragendet, ledsaget af Fakultetets Skrivelse af 24de Maj, til Ministeriet med sin Anbefaling.

Under 14de Juli 1909 tilskrev Ministeriet Konsistorium saaledes:

»I Anledning af den med D'hrr. Rektor og Professorers Skrivelse af 12te f. M. hertil indsendte Ansøgning, hvori de statsvidenskabelige Professorer ansøger om en Forandring ved den statsvidenskabelige Eksamen, saaledes at den ved Øvelserne paa det statistiske Laboratorium udviste Flid og Dygtighed kunde blive taget i Betragtning ved Eksamenskaraktererne, skal Ministeriet, med Bemærkning at man er sindet at imødekomme det saaledes ansøgte, men at man vil anse det for nødvendigt i den Anledning at indgaa til Hs. Majestæt Kongen med en allerunderdanigst Forestilling om en dertil sigtende Ændring i den kongelige Anordning af 27de December 1904 om den statsvidenskabelige Eksamen, tjenstligst anmode Konsistorium om hertil at ville indsende Forslag til en Ændring af denne Anordning paa de Punkter, hvor dette maatte skønnes nødvendigt, naar det angivne Formaal skal opnaas«.

Under 3die November 1909 indsendte Konsistorium derefter med sin Anbefaling til Ministeriet en med hele Fakultetets Anbefaling og Tilslutning fremsendt Skrivelse af 18de Oktober fra de statsvidenskabelige Professorer, hvori disse bemærkede, at de efter fornyet Overvejelse var kommet til det Resultat, at man lettest ordnede Sagen ved Tilføjelse af en særlig Karakter for de nævnte Øvelser. De fremsatte derfor Forslag til de hertil fornødne Ændringer i Anordningen af 1904, hvilket Forslag paa Ministeriets derom nedlagte Forestilling blev bifaldet ved kgl. Resolution af 29de December 1909, hvorefter Ministeriet under 14de Januar 1910 tilskrev Konsistorium saaledes:

»Paa Ministeriets derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling har det under 29de f. M. behaget Hans Majestæt Kongen at bifalde følgende Ændrin-

ger i den kgl. Anordning af 27de December 1904 om den statsvidenskabelige Eksamen:

Til § 3, 1ste Stykke, føjes:

De under Øvelserne udførte Arbejder komme i Betragtning ved Eksamensbedømmelsen i Overensstemmelse med Reglerne i § 5.

Til § 3, 2det Stykke, føjes:

Bestemmelsen i 1ste Stykkes sidste Punktum finder herved tilsvarende Anvendelse.

§ 5 affattes saaledes:

For den større skriftlige Opgave i Hovedfaget, for den skriftlige Opgave i dansk borgerlig Ret og for den ved Øvelserne paa Universitetets statistiske Laboratorium udviste Flid og Dygtighed gives særskilte Karakterer, hvorhos de to Karakterer for skriftlige Udarbejdelser i Økonomiens Teori og Politik sammenregnes til 1 Karakter. Karaktererne for de andre skriftlige Udarbejdelser sammenregnes med Karaktererne for den mundtlige Prøve i samme Fag til 1 Karakter for hvert af disse. For hvert af de øvrige Fag gives ved den mundtlige Prøve 1 Karakter.

Ialt gives altsaa 15 Karakterer. Karakterberegningen foregaar efter de i Bekendtgørelse af 4de December 1902 om de juridiske Eksaminer II A 1ste Membrum givne Regler, saaledes, at der gives følgende Karakterer:

»Laudabilis et quidem egregie«

naar de 15 Karakterer tilsammen udgøre mindst en Talværdi af 221.

»Laudabilis« naar de tilsammen udgøre mindst 176.

»Haud illaudabilis I^{mi} gradus«

naar de tilsammen udgøre mindst 156.

»Haud illaudabilis II^{di} gradus«

naar de tilsammen udgøre mindst 121.

Den, som ikke opnaar mindst 121 Points eller som i et Fag faar Nul, anses for umoden.

§ 6, 2det og 3die Stykke, affattes saaledes:

Den, der har taget »fuldstændig juridisk Embedseksamen« efter Anordning af 1ste December 1902 med Hovedkarakteren »Laudabilis«, kan blive statsvidenskabelig Kandidat ved at tage en Tillægseksamen i de 6 økonomisk-statistiske Fag efter samme Regler som foran, jfr. § 3.

Som Hovedkarakter kan opnaas:

»Laudabilis et quidem egregie«, naar de for disse Fag givne Karakterer tilsammen udgøre mindst 132.

»Laudabilis«, naar de tilsammen udgøre mindst 106.

»Haud illaudabilis I^{mi} gradus«, naar de tilsammen udgøre mindst 94.

Den, som ikke opnaar mindst 94 Points eller som i et Fag faar Nul, anses for umoden.

Hans Majestæt Kongen har yderligere bifaldet, at disse Ændringer første Gang komme til at gælde for de statsvidenskabelige Studerende, der afslutte deres Øvelser i 1911, samt bemyndiget nærværende Ministerium til at træffe alle til de nævnte Ændringers Gennemførelse nødvendige Bestemmelser.

Hvilket tjenstligst meddeles til behagelig Efterretning under Henvisning til D'Herrer Rektors og Professorers Skrivelse af 3die November f. A., idet man tilføjer, at der af Ministeriet vil blive nedlagt Forestilling om Udstedelse af Anordningen i den saaledes ændrede Form, samt at man forventer fra Konsistorium at modtage nærmere Indstilling om de Former, hvorunder Bedømmelsen af de studerendes Flid og Dygtighed under Laboratorieøvelserne skal foregaa og, om hvorledes den ifølge ovenstaaende fastsatte Karakter herfor skal bestemmes.

Ministeriet udbeder sig tillige en Udtalelse om, hvorvidt det maa antages nødvendigt at fastsætte nye Bestemmelser om den med de studerendes Arbejder paa Laboratoriet førte Kontrol, eller om den nu i saa Henseende gældende Praksis, om hvilken Oplysninger udbedes, maa anses for tilstrækkelig betryggende«.

Under 14de Februar 1910 tilstillede Ministeriet Konsistorium Eksemplarer af

Kgl. Anordning af 5te Februar 1910 om Indretningen af den statsvidenskabelige Eksamen ved Universitetets rets- og statsvidenskabelige Fakultet.

Vi Frederik den Ottende, af Guds Naade Konge til Danmark, de Venders og Goters, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenborg, Gøre vitterligt: Efter de Os af Vor Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet allerunderdanigst foredragne Omstændigheder ville Vi herved have kongelig Anordning af 27de December 1904 om Indretningen af den statsvidenskabelige Eksamen ved Universitetets rets- og statsvidenskabelige Fakultet affattet paa følgende Maade:

I.

§ 1.

Den, der har bestaaet statsvidenskabelig Eksamen i Overensstemmelse med de nedenfor fastsatte Regler, betegnes som Kandidat i Statsvidenskab, og har den i Bekendtgørelse af 10de Juni 1851 § 5, første Punktum, statsvidenskabelige Kandidater indrømmede Adgang til saadanne Embeder i og under de forskellige Ministerier, med Hensyn til hvilke den af ham erhvervede juridiske Kundskab maa anses for fyldestgørende, herunder dog ikke medregnet Embeder, for hvis Opnaaelse »fuldstændig juridisk Embedseksamen« er gjort til Betingelse, ej heller Retsskriverembeder og Sagførerstillinger. Fremdeles giver denne Eksamen dem, der have erholdt første Karakter, Adgang til at erhverve akademiske Grader.

De, der have bestaaet »økonomisk-statistisk Eksamen« efter Anordning af 20de Februar 1892, ere berettigede til at betegne sig som statsvidenskabelige Kandidater.

II.

§ 2.

Statsvidenskabelig Eksamen omfatter følgende Fag: 1. Nationaløkonomiens Teori, 2. Nationaløkonomiens Politik, 3. Finansvidenskab (derunder dansk Stats- og kommunal Finansstatistik), 4. Danmarks Statistik, 5. Statistikens Teori, 6. statsvidenskabelig Encyklopædi, 7. politisk Historie, 8. dansk borgerlig Ret i Oversigt med noget mere indgaaende Kendskab til enkelte

Afsnit efter Fakultetets nærmere Anvisning, 9. dansk Statsforfatningsret, 10. dansk Statsforvaltningsret (derunder et Omrids af Næringsretten), 11. Folkeret.

Eksamen afholdes 2 Gange om Aaret. Betingelserne for at underkaste sig denne Eksamen ere de samme som hidtil i Henhold til Plakat af 10de August 1848. Den, der vil underkaste sig Eksamen, maa fremlægge Attest fra vedkommende Professor om regelmæssigt og stadigt at have deltaget i det statistiske Laboratoriums Øvelser i det nedenfor angivne Omfang.

§ 3.

Som Hovedfag betragtes enten Nationaløkonomi eller Statistik efter Kandidatens Valg. Vælges Nationaløkonomi til Hovedfag, maa Kandidaten have læst enten et engelsk, et tysk eller et fransk Systemværk efter Fakultetets nærmere Anvisning. Dernæst maa et af de af Fakultetet nærmere angivne Hovedafsnit af Økonomien studeres ved Læsning af de af Fakultetet for hvert enkelt Afsnit anviste Bøger; det paagældende Afsnit maa opgives i hans petitum. Det statistiske Laboratoriums Øvelser maa han have besøgt regelmæssigt mindst 2 Gange ugentlig, 3 Timer hver Gang, i ét Halvaar samt yderligere saa mange Gange, at han har deltaget i 60 Øvelser à 3 Timer. De under Øvelserne udførte Arbejder komme i Betragtning ved Eksamensbedømmelsen i Overensstemmelse med Reglerne i § 5.

Vælges Statistik til Hovedfag, maa Kandidaten godtgøre et særligt Kendskab til Statistikens Teori og Sandsynlighedsberegning, saaledes at han tillige har gjort sig bekendt med nogle Værker af fremragende statistiske Forfattere efter Fakultetets nærmere Anvisning. Det statistiske Laboratoriums Øvelser maa han have besøgt regelmæssigt mindst 2 Gange ugentlig, 3 Timer hver Gang, i to Halvaar, samt yderligere saa mange Gange, at han har deltaget i 100 Øvelser à 3 Timer. 1ste Stykkes sidste Punktum finder herved tilsvarende Anvendelse.

Danmarks Statistik omfatter de i Falbe-Hansen og Scharling's Haandbog 1ste—3die Bind omhandlede Emner.

Til statsvidenskabelig Encyklopædi henregnes en Oversigt over de vigtigste Teorier med Hensyn til Staten og om Samfundets Bygning og Livsforhold (Sociologi) samt en Udsigt over de statsretlige Forhold og deres Udvikling i de vigtigste Lande (Statskundskab).

Politisk Historie omfatter den nyere Historie siden 1789.

I dansk Statsforfatningsret og Folkeret forudsættes samme Kundskabsfylde som ved »fuldstændig juridisk Embedseksamen«. Dansk Statsforvaltningsret omfatter Grundtrækkene af Stats- og Kommunalforvaltningen samt et Omrids af Næringsretten.

§ 4.

Statsvidenskabelig Eksamen bestaar af en skriftlig og en mundtlig Prøve. Ved den skriftlige Prøve gives to Opgaver i Nationaløkonomi, til hvis Besvarelse indrømmes en Tid af 4 Timer til hver, samt en Opgave i Statistik, hvortil indrømmes 4 à 6 Timer efter Fakultetets nærmere Bestemmelse i hvert enkelt Tilfælde. Endvidere gives en Opgave i dansk borgerlig Ret samt i et af de andre juridiske Fag efter Fakultetets nærmere Bestemmelse i hvert enkelt Tilfælde; til disse Opgavers Besvarelse indrømmes 4 Timer til hver.

Derhos gives i det af Kandidaten valgte Hovedfag en større skriftlig Opgave til Besvarelse i Laboratoriet med Benyttelse af de til Raadighed staaende litterære Hjælpemidler, undtagen danske Lære- og Haandbøger eller Kollegiehæfter i det paagældende Fag samt andre af Fakultetet udtrykkeligt udpegede Værker; til Besvarelsen indrømmes 8 Timer.

Den mundtlige Prøve, til hvilken vedkommende stedes, for saa vidt de ved Bedømmelsen af de skriftlige Opgaver ere fundne tilstrækkeligt forberedte og modne, omfatter de i § 2 nævnte 11 Fag.

§ 5.

For den større skriftlige Opgave i Hovedfaget, for den skriftlige Opgave i dansk borgerlig Ret og for den ved Øvelserne paa Universitetets statistiske Laboratorium udviste Flid og Dygtighed gives særskilte Karakterer, hvorhos de to Karakterer for skriftlige Udarbejdelser i Økonomiens Theori og Politik sammenregnes til 1 Karakter. Karaktererne for de andre skriftlige Udarbejdelser sammenregnes med Karaktererne for den mundtlige Prøve i samme Fag til 1 Karakter for hvert af disse. For hvert af de øvrige Fag gives ved den mundtlige Prøve 1 Karakter.

I alt gives 15 Karakterer. Karakterberegningen foregaar efter de i Bekendtgørelse af 4de December 1902 om de juridiske Eksamener II. A. 1ste membrum givne Regler saaledes, at der gives følgende Hovedkarakter:

»Laudabilis et quidem egregie«, naar de 15 Karakterer tilsammen udgøre mindst en Talværdi af 221;

»Laudabilis«, naar de tilsammen udgøre mindst 176;

»Haud illaudabilis I^mi^ gradus«, naar de tilsammen udgøre mindst 156, og

»Haud illaudabilis II^di^ gradus«, naar de tilsammen udgøre mindst 121.

Den, som ikke opnaar mindst 121 Points eller som i et Fag faar Nul, anses for umoden.

III.

§ 6.

Den de juridiske Kandidater, som have bestaaet Eksamen i den ved Anordning af 26de September 1890 fastsatte Form, ved Anordning af 20de Februar 1892 givne Adgang til at blive statsvidenskabelige Kandidater vedbliver paa de her fastsatte Vilkaar indtil Udgangen af 1910; dog skal til Hovedkarakten »Laudabilis« udkræves, at der i to af de statsvidenskabelige Fag opnaas Karakteren »Laudabilis«, i det tredie mindst Haud illaudabilis.

Den, der har taget »fuldstændig juridisk Embedseksamen« efter Anordning af 1ste December 1902 med Hovedkarakter »Laudabilis«, kan blive statsvidenskabelig Kandidat ved at tage en Tillægseksamen i de 6 økonomisk-statistiske Fag efter samme Regler som foran jfr. § 3.

Som Hovedkarakter kan opnaas:

»Laudabilis et quidem egregie«, naar de for disse Fag givne Karakterer tilsammen udgøre mindst 132;

»Laudabilis», naar de tilsammen udgøre mindst 106;

»Haud illaudabilis I^mi^ gradus«, naar de tilsammen udgøre mindst 94.

Den, som ikke opnaar mindst 94 Points eller i et enkelt Fag faar Nul, anses for umoden.

IV.

§ 7.

De statsvidenskabelige Censorer medvirke efter de hidtil gældende Regler.

§ 8.

Den, der indstiller sig til »statsvidenskabelig Eksamen«, har at erlægge en Kendelse af 16 Kroner, der fordeles saaledes: 4 Kr. til Universitetets Kasse, 4 Kr. til Dekanus, 4 Kr. til Notarius og 4 Kr. til Universitetspedellerne til lige Deling.

Den juridiske Kandidat, der indstiller sig til Tillægseksamen, erlægger en Kendelse af 8 Kr., der fordeles i samme Forhold.

§ 9.

Hvor ikke andet i denne Anordning er bestemt, har det fremdeles sit Forblivende ved de hidtil gældende almindelige Regler for Embedseksamener og de særlige Regler for de under det rets- og statsvidenskabelige Fakultet hørende Eksamener.

§ 10.

Kirke- og Undervisningsministeriet bemyndiges til at træffe de Bestemmelser, der iøvrigt maatte være nødvendige til Gennemførelsen af denne Anordning.

§ 11.

Nærværende Bestemmelser komme første Gang til Anvendelse for de statsvidenskabelige studerende, der afslutter deres Øvelser i 1911.

Hvorefter alle vedkommende sig have at rette.

Angaaende den af Ministeriet i ovenanførte Skrivelse af 14de Januar 1910 ønskede Indstilling om de Former, hvorunder Bedømmelsen af de studerendes Flid og Dygtighed under Laboratorieøvelserne skal foregaa m. v., og den i samme Skrivelse ønskede Udtalelse angaaende den med de studerendes Arbejde paa Laboratoriet førte Kontrol og om de i den Anledning trufne Bestemmelser vil Meddelelse blive givet i næste Hæfte af Aarbogen.

Andre Sager.

— Under 27de Juni 1910 tillod Fakultetet en Student, der i Sommeren 1910 efter at have opnaaet 61 Points ved Eksamens skriftlige Del havde forladt den mundtlige Del efter paabegyndt Eksamination i Finansvidenskab, atter at indstille sig i Vinteren 1910—11. Til Støtte for sit Andragende havde Ansøgeren bl. a. henvist til, at han paa Grund af sin Alder, 25 Aar, kunde vente at blive udskrevet til Militærtjeneste, og til, at hans økonomiske Forhold ikke tillod ham at læse et helt Aar til.

c. Juridisk Eksamen for Ustuderede.

Dispensation i Henhold til Anordning 1ste December 1902 § 7, sidste Punktum, blev meddelt 4 Studerende, hvoraf 1 fik Tilladelse til at indstille sig til Eksamen i Sommeren 1910, 3 i Vinteren 1910—11. Derimod blev den

nægtet en Exam. jur., der i Sommeren 1907 var blevet rejiceret ved den skriftlige Prøve, i Vinteren 1908—09 havde bestaaet Eksamen med 88 Points og i Vinteren 1909—10 havde forladt Eksamen efter at have opnaaet 28 Points ved den skriftlige Prøve.

— Under 16de Marts 1910 afslog Ministeriet efter Fakultetets Indstilling af 11te s. M. et Andragende om Tilladelse til at indstille sig til Eksamen uden at have bestaaet Almindelig Forberedelseseksamen eller en dermed ligestillet Prøve.

5. Forelæsninger og Eksaminer under det lægevidenskabelige Fakultet.

I Anledning af, at tre Studerende havde ansøgt om Tilladelse til at indstille sig til 1ste Del af Eksamen efter den gamle Ordning, uanset at denne i Henhold til Anordning 14de Juli 1902 § 14 blev afholdt sidste Gang i Sommeren 1909, meddelte Ministeriet under 28de September 1909 efter Fakultetets Indstilling, at det ansøgte ikke kunde bevilges.

— Under s. D. tillod Ministeriet efter Fakultetets Indstilling en Student, der under 5te Juli 1909 havde modtaget det i Aarbogen 1908—09 S. 510 meddelte Afslag fra Ministeriet, at overføre de Karakterer, som han havde faaet i Fysik og Kemi, praktisk og mundtlig, ved den tidligere lægevidenskabelige Forberedelseseksamen, til 1ste Del af lægevidenskabelig Embedseksamen efter den ny Ordning paa Betingelse af, at han gennemgik de obligatoriske Kursus i praktisk fysiske Øvelser og Titreranalyse, medens Karaktererne i Zoologi og Botanik bortfaldt. Endvidere bemyndigede Ministeriet Fakultetet til, saafremt der maatte fremkomme ganske analoge Tilfælde, at foretage denne Karakteroverføring fra den gamle til den ny Ordning med den dertil knyttede Betingelse om Gennemgang af de nævnte obligatoriske Kursus.

Samme Tilladelse meddelte Ministeriet under 26de Oktober 1909 en af de tre Studenter, der under 28de September s. A. havde modtaget det ovenfor gengivne Afslag fra Ministeriet. Derimod nægtede Ministeriet under 5te Oktober s. A. Tilladelse til en Student til at bevare sin i Juli 1908 erhvervede Karakter i praktisk Kemi ved lægevidenskabelig Embedseksamens 1ste Del, hvilken Eksamen han senere havde forladt.

— I Henhold til den ved Ministeriets Skrivelse af 28de September 1909 givne Bemyndigelse for Fakultetet blev det tilladt tre Studerende at overføre de anførte Karakterer paa de angivne Betingelser. Da det obligatoriske Kursus i Titréranalyse ikke afholdtes i Foraarssemestret 1910, tillod Fakultetet fire Studerende nemlig de samme tre og den, der under 26de Oktober 1909 havde opnaaet Ministeriets Tilladelse til Overførelsen, at indstille sig til 1ste Del af Embedseksamen efter Anordning 14de Juli 1902 i Sommeren 1910 paa Betingelse af, at de senere indsendte Attest for at have gennemgaaet dette Kursus.

— Under 18de Oktober 1909 meddelte Fakultetet paa Forespørgsel, at det vilde kunne bevilge en Ansøgning om at lade 2 Maaneders Kandidattjeneste paa Blegdamshospitalet træde i Stedet for det obligatoriske Kursus samme Sted, saafremt Hospitalets Overlæge i Attestbogen paa Blanketten for det obligatoriske Kursus i epidemiske Sygdomme vilde skrive en Attest

for, at den paagældende paa Blegdamshospitalet havde faaet en Uddannelse, som fuldt ækvivalerede det forlangte Kursus.

— Ved Skrivelse af 4de December 1909 meddelte Ministeriet Fakultetet Bemyndigelse til at lade den forestaaende Eksamen i Operation, til hvilken Materiale da forelaa, afholde allerede i December s. A.

— Under 22de December 1909 foretog Fakultetet efter Forslag af Prof. Leopold Meyer den Ændring i Planen for Studiet til Embedseksamens 2den Del, jfr. Aarbog 1905—06 S. 404—5, at det obligatoriske Kursus i Fødselsvidenskab og spæde Børns Sygdomme afholdes i næstsidste i Stedet for sidste Semester.

— Under 23de December 1909 modtog Fakultetet fra 70 juridiske Studerende følgende Adresse:

»I Erkendelsen af det nyttige og ønskelige i, at der skabes en saa god Forstaaelse som mulig mellem Jurister og Læger, tillader undertegnede Studenter, der alle studerer Jura ved Københavns Universitet, sig gennem det medicinske Fakultet at anmode D'Herrer Professorer i Psykiatri og Retsmedicin, Prof. Dr. A. Friedenreich og Prof. Dr. Knud Pontoppidan, om at fortsætte med de engang saa heldigt paabegyndte Forelæsninger over Psykiatri og Retsmedicin for de juridiske Studenter«.

Adressen, til hvilken Underskrifterne var samlet i Dagene 18.—22. December paa Juridisk Laboratorium, blev af Fakultetet tilstillet de nævnte Professorer.

— Under 29de December 1909 meddelte Ministeriet efter Omstændighederne en Student, der i Sommeren 1906 havde bestaaet første Del af Eksamen efter den nye Ordning og derfor senest Sommer 1912 skulde indstille sig til Eksamens 2den Del, ½ Aars Udsættelse med at tage 2den Del. Fakultetet havde under 20de s. M. under Henvisning til en indsendt Lægeattest anbefalet, at den ønskede Udsættelse blev bevilget.

— I Anledning af et gennem Lægeraadet for det kgl. Frederiks Hospital og den kgl. Fødsels- og Plejestiftelse modtaget Andragende fra Studerende, der ikke havde bestaaet 1ste Del af Embedseksamen, om Tilladelse til at udføre deres kirurgiske Tjeneste i det Aar, i hvilket de læser om til 1ste Del af Embedseksamen, meddelte Fakultetet under 18de Januar 1910 Lægeraadet, at Fakultetet ikke mente at kunne fravige sin tidligere Stilling til Sagen, og at Tilladelsen altsaa ikke kunde gives.

— Et Andragende fra en Student, der ved Eksamen i Vinteren 1909—10 manglede $^{1}/_{18}$ Point i at bestaa 1ste Del, om Tilladelse til at indstille sig paany til 1ste Del i Sommeren 1910 blev ikke anbefalet af Fakultetet.

— I Anledning af Vakancen i Professoratet i Oftalmologi bortfaldt Undervisningen i dette Fag i Foraarssemestret 1910.

— Under 13de April 1910 tillod Fakultetet en Student at indstille sig til 1ste Del af Embedseksamen i Sommeren 1910, uagtet han ikke havde indmeldt sig inden den bekendtgjorte Frist.

— Ved Skrivelse af 14de April 1910 bifaldt Ministeriet efter Fakultetets Indstilling, at det under Universitetets Udgiftspost 4.: Særegne Udgifter til det lægevidenskabelige Fakultet, paa Underkonto e.: Til ekstraordinære Udgifter, bevilgede Beløb, 100 Kr., anvendtes til Dækning af Udgifter til Skrivearbejde m. m., foranledigede ved det af Eksamensordningen særlig

paa Grund af Overgangen fra den gamle til den nye Ordning krævede Arbejde og ved det store Antal indtegnede Studerende.

— Under 25de April 1910 meddelte Ministeriet Fakultetet Tilladelse til at lade Eksamens 2den Del i Sommeren 1910 begynde allerede i Maj Maaned for de mundtlige Fags Vedkommende.

— Under 17de Juni 1910 tillod Fakultetet en Student at indstille sig til 1ste Del af Eksamen i Vinteren 1910—11, uagtet han havde afmeldt sig for sent fra samme Eksamen i Sommeren 1910, under Hensyn til en indsendt Lægeattest, jfr. Aarbog 1904—05 S. 45.

6. Forelæsninger og Eksaminer under det filosofiske Fakultet.

a. *Undervisningen i Latin og Græsk for theologiske og juridiske Studenter af den mathematisk-naturvidenskabelige Linie.*

(Jfr. Aarbog 1907—08 S. 151—58).

Paa Finansloven for 1910—11 blev efter Ministeriets Forslag bevilget 500 Kr. under Universitetets Udgiftspost 7. t. »Til Timebetaling for en Lærer, der kan give Undervisning ved Universitetet for de theologiske studerende i Latin og Græsk og for de juridiske studerende i Latin«. Forslaget om Ansættelse af en saadan Lærer var i Anmærkningerne til Finanslovforslaget, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. A. Sp. 1279—82, begrundet i Overensstemmelse med det i Konsistoriums Skrivelse af 28de Januar 1908 (Aarbog 1907 08 S. 155—56) udtalte. Størrelsen af Beløbet, hvorom Universitetet ikke havde gjort Forslag, begrundedes saaledes: »Paa Grund af Undervisningens endnu usikre og i hvert Fald meget vekslende Omfang tænkes Læreren lønnet med Timebetaling, hvortil er foreslaaet bevilget et Beløb af 500 Kr«.

Om Undervisningens nærmere Ordning vil Meddelelse blive givet i Aarbogen for 1910—11.

Med Hensyn til den i kgl. Anordning af 28de Februar 1908 omhandlede Tillægsprøve i Latin og Græsk udtalte Ministeriet under 8de Januar 1910, at det for denne Eksamenstermins (Vinteren 1909—10) Vedkommende vilde kunne bifalde, at Prøven aflagdes under samme Former som den tidligere Tillægseksamen, dog uden latinsk Version, men at det forbeholdt sig senere at træffe Bestemmelse med Hensyn til Prøvens endelige Ordning. Saadan Bestemmelse var ved denne Aarbogs Udgivelse endnu ikke truffet.

b. *Optagelse af Gymnastik som Bifag ved Skoleembedseksamen.*

(Jfr. Aarbog 1908—09 S. 514—24).

Efter Indstilling fra Fakultetet af 11te Juni 1909, indsendt af Konsistorium 14de s. M., bifaldt Ministeriet under 3die September 1909, at Faget Gymnastik knyttes til Skoleembedseksamen i det filosofiske Fakultet paa den Maade, at der gives Gymnastik Plads blandt de Fag, i hvilke det efter Anordning 16de Marts 1901 er tilladt at underkaste sig Tillægsprøve til Skoleembedseksamen, jfr. nedenfor S. 1015.

Om denne Eksamens nærmere Ordning og Fagets Optagelse blandt de ordinære Bifag ved Eksamen vil Meddelelse blive givet i et senere Hæfte af Aarbogen.

c. Andre Sager.

Under 22de Januar 1910 meddelte Ministeriet en Student, der i December 1909 havde forladt Eksamens 1ste Del under den skriftlige Prøve, Tilladelse til atter at indstille sig i Sommeren 1910. Fakultetet havde under 18de s. M. anbefalet hans Ansøgning under Henvisning til hans ved Lægeattest godtgjorte sygelige Helbredstilstand.

— Under 27de Januar 1910 afslog Ministeriet efter Fakultetets Indstilling et tilsvarende Andragende fra en Student, der i samme Termin havde indstillet sig til Eksamens 2den Del i 2 Bifag, men var blevet rejiceret efter den skriftlige Prøve i det ene af disse og derefter havde forladt Eksamen.

— Under 14de Februar 1910 vedtog Fakultetet følgende

Regler for Bevarelse af Besvarelser af skriftlige Opgaver og Afhandlinger.

1. De i Hjemmet skrevne større Afhandlinger ved Magisterkonferens kunne, efter Kandidatens derom fremsatte Ønske, tilbageleveres ham, efter at han har bestaaet Magisterkonferens.

2. Afløsningsopgaver ved Skoleembedseksamen opbevares i 3 Aar, efter at Kandidaten endelig har afsluttet sin Eksamen. Dog maa Kandidaten, med Fakultetets Tilladelse, indenfor denne Tid kunne faa Afhandlingen udlaant og efter de 3 Aars Forløb kan den tilbageleveres ham.

3. Alle andre skriftlige Besvarelser og Opgaver ved Magisterkonferens eller Skoleembedseksamen opbevares 3 Aar, efter at Kandidaten endelig har afsluttet sin Prøve, for derefter at tilintetgøres.

— Under 5te April 1910 afslog Fakultetet et Andragende fra en Studerende, der i Maj 1909 var blevet rejiceret efter den mundtlige Prøve ved en i Maj 1908 begyndt Magisterkonferens i Historie, om Tilladelse til at indstille sig igen med Bevarelse af den store Opgave, jfr. Ministeriets Bekendtgørelse af 2den August 1901 § 1, Aarbog 1900—01 S. 729. De historiske Professorer havde i en Erklæring af 1ste April s. A. udtalt sig imod, at Tilladelsen gaves.

Derimod tillod Fakultetet under 19de April en Studerende, der var blevet rejiceret i Oktober 1909 efter Besvarelsen af de mindre Opgaver ved en i Maj 1909 begyndt Magisterkonferens i almindelig og sammenlignende Litteraturhistorie, at indstille sig igen i Maj 1910 med Bevarelse af den store Opgave.

— Da Museumsdirektør, Dr. phil. A. W. J. Mollerup efter Paabegyndelsen af den skriftlige Del af Skoleembedseksamen i Sommeren 1910 havde nedlagt det ham af Ministeriet under 13de Marts 1909, Aarbog 1908—09 S. 511, overdragne Hverv som Censor i Historie, meddelte Ministeriet under 4de Juni i Henhold til Fakultetets Indstilling af 31te Maj Tilladelse til, at der ved Skoleembedseksamen i Historie i Sommerterminen 1910 for den skriftlige Dels Vedkommende kun fungerede een Censor, og at der for den mundtlige Dels Vedkommende tilkaldtes en foreløbig Censor. Som saadan tilkaldte Fakultetet Dr. phil. Johs. Lindbæk.

7. Forelæsninger og Eksaminer under det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

a. Optagelse af Gymnastik som frivilligt Bifag ved Skoleembedseksamen.
(Jfr. Aarbog 1908—09 S. 514—24).

Ved den ovenfor S. 1013 nævnte Skrivelse af 3die September 1909 bifaldt Ministeriet efter Fakultetets og Konsistoriums Indstilling, at Gymnastik indordnes som frivilligt Bifag ved Skoleembedseksamen under det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet, saaledes at der for de Kandidater, der ønsker at medtage Gymnastik som Eksamensfag, kan tilstedes af Fakultetet en nærmere bestemt Reduktion af de øvrige Eksamensfordringer.

Om den nærmere Ordning vil Meddelelse blive givet i et senere Hæfte af Aarbogen.

b. Andre Sager.

En Forespørgsel fra en Student, der i Sommeren 1909 var blevet rejiceret ved den skriftlige Del af Skoleembedseksamen i Mathematik efter Anordning 25de Oktober 1883, om det kunde tillades ham at indstille sig i Efteraaret 1910 til første Del af Skoleembedseksamen efter Anordning 7de December 1906 uden Dispensation, blev af Fakultetet under 10de Juli 1909 besvaret bekræftende.

— Under 14de Juli 1909 meddelte Ministeriet efter Fakultetets og Konsistoriums Indstilling fhv. Professor i Mathematik ved Universitetet i Helsingfors, Dr. phil. E. R. Neovius Tilladelse til i Efteraarshalvaaret 1909 og Foraarshalvaaret 1910 at holde Forelæsninger ved Københavns Universitet over Theorier for de elliptiske Funktioner og Anvendelser, under Henvisning til, at han havde modtaget Opfordring fra en Kreds af Universitetets Studerende til at holde de anførte Forelæsninger (Jfr. Aarbog 1908—09 S. 513).

— Under 22de September 1909 meddelte Fakultetet en Student, der havde bestaaet 1ste Del af Fabrikingeniøreksamen ved den polytekniske Læreanstalt og forespurgte, hvilke Lempelser der vilde kunne tilstaas ham ved en Magisterkonferens med Kemi som Hovedfag, at han vilde kunne fritages for mundtlig og skriftlig Prøve i Fysik og Mathematik samt for mundtlig Prøve i Geologi og Mineralogi.

— Under 30te November 1909 bevilgede Fakultetet to Studerende, der i samme Halvaar havde gennemgaaet et Kursus i propædeutisk Astronomi med dertil knyttede af Professor astronomiæ kontrollerede Regneøvelser, Fritagelse for Eksamination i Astrofysik ved Magisterkonferens i Kemi.

— I Anledning af, at Prof. emer., Dr. phil. T. N. Thiele til Fakultetet havde indsendt en Beretning om de af ham i Efteraaret 1909 afholdte Laboratorieøvelser i regnende Mathematik, ledsaget af de udførte Arbejder, vedtog Fakultetet i sit Møde den 14de December 1909 at udtale en Tak til ham for hans Arbejde.

— Under 16de Februar 1910 meddelte Ministeriet efter Omstændighederne Stud. mag., Kommunelærer N. N. Tilladelse til at dele 2den Del af Skoleembedseksamen i Naturhistorie og Geografi saaledes, at han blev eksamineret i Geografi, Botanik og Geologi i Sommeren 1910 og i Zoologi

i Januar 1911. Fakultetet havde i sin Erklæring af 20de Januar 1910 anbefalet, at det ansøgte bevilgedes, under Henvisning til Ansøgerens fremrykkede Alder, 31 Aar, og til de Vanskeligheder, Ansøgerens Lærergerning i Ordrup lagde ham i Vejen for hans Studium, samt til den store Flid og Iver, han havde vist i alle sine Studier ved Universitetet.

— Ved kgl. Resolution af 23de Februar 1910 tillodes det en Student i Stedet for den ved Anordning 6te December 1901 § 5 til Besvarelse i 4 Timer fastsatte skriftlige Prøve i det særligt studerede Speciale af hans Hovedfag, Geologi, til Skoleembedseksamen, at afgive en større i et Tidsrum af 6 Uger uden Tilsyn udarbejdet Opgave. Fakultetet havde i sin Erklæring af 10de Februar anbefalet, at Tilladelsen blev givet, under Henvisning til den tilsvarende ved Anordning 23de November 1906 § 3 for Skoleembedseksamen i Mathematik, Fysik og tilhørende Bifag indførte fakultative Ordning.

— I Anledning af et Andragende fra 5 Studerende, der agtede at indstille sig til Skoleembedseksamen i Naturhistorie og Geografi i Juni 1910, om at maatte blive eksamineret i Geografi af Professor emer., Dr. phil. Løffler, der havde været deres Lærer, bifaldt Ministeriet under 7de April s. A. efter Fakultetets og Konsistoriums Indstillinger af henholdsvis 21de og 29de Marts i Henhold til et af Prof. Løffler givet Tilsagn, at Prof. emer. Løffler i Sommeren 1910 overtog Eksaminationen i Geografi for de af Ansøgernes Vedkommende, der efter hans Skøn maatte have Anledning til at ønske det. Om Honorar til Professor Løffler, se næste Aarbog.

— Under 14de Januar 1910 bifaldt Ministeriet efter Fakultetets og Konsistoriums Indstilling i Anledning af, at der i det Kursus i Mathematik for Studerende ved den polytekniske Læreanstalt, som havde været en Del af Professor Dr. phil. H. G. Zeuthens Arbejde, ved dennes Tilbagetræden den 31te Januar s. A. planmæssigt manglede 2 Maaneders Forelæsninger og Eksaminatorier, — at Dr. phil. Johs. Mollerup, der havde assisteret Prof. Zeuthen ved Undervisningen, antoges til at føre denne til Ende i Februar og Marts Maaneder 1910. Ministeriet udtalte endvidere, at det forventede senere at modtage nærmere Indstilling om Størrelsen af det Honorar, der herfor vilde være at tillægge Dr. Mollerup, idet det tilføjede, at Beløbet tænktes afholdt af den for Februar Maaned besparede Professorlønning. Under 18de April 1910 indsendte Konsistorium derefter til Ministeriet en Indstilling af 22de Marts s. A. fra Fakultetet og en i den Anledning indhentet Erklæring fra Universitetets Kvæstor af 14de April og udtalte i Tilslutning til disse bl. a. følgende:

»Af Fakultetet er det anført, at det Arbejde, Dr. Mollerup har haft at udføre, er saa omfattende, at det foreslaaede Honorar paa 600 Kr., til hvilket Beløbet er disponibelt i den for Februar og Marts Maaneder d. A. sparede Professorlønning, synes passende. Kvæstor har endvidere i sin Erklæring henvist til, dels at den Professor Zeuthen i Henhold til § 3 i Lov af 12te April 1892 om de Universitetet og Kommunitetet vedrørende Lønningsforhold paahvilende Undervisning i den polytekniske Læreanstalt omfatter saavel Polyteknikere som Universitetets Studerende, dels til, at der ikke har kunnet være Spørgsmaal om at lade udføre nogen anden Del af Professor Zeuthens Undervisningsvirksomhed end den væsentligste, til den polytekniske Læreanstalt henlagte, og at denne Del er udført af Dr. Mollerup saaledes, at hans Arbejde har strakt sig over hele Februar og Marts Maaned.

Herefter mener Konsistorium at kunne slutte sig til Fakultetets Indstilling om et Honorar til Dr. Mollerup paa 600 Kr., d. v. s. hele den for Februar og Marts Maaneder sparede Lønning, og Konsistorium skal derfor tillade sig at indstille det bifaldet, at der udbetales Dr. phil. Mollerup et Honorar paa 600 Kr. for hans Arbejde ved Tilendebringelsen af Professor Dr. phil. & math. Zeuthens Undervisning paa den polytekniske Læreanstalt, og at dette Honorar afholdes af den ved Professor Zeuthens Afskedigelse fra Embedet som Professor i Mathematik ved Universitetet for Maanederne Februar og Marts 1910 sparede Begyndelseslønning for en Professor ved Universitetet.«

Ministeriet bifaldt under 21de April Konsistoriums Indstilling.

— I Møde den 26de April 1910 vedtog Fakultetet de samme *Regler for Bevarelse af Besvarelser af skriftlige Opgaver ved Skoleembedseksamen og Magisterkonferens*, som det filosofiske Fakultet havde vedtaget den 14de Februar s. A., jfr. ovenfor S. 1014.

— Under 9de Maj 1910 bifaldt Ministeriet efter Fakultetets Indstilling, at det tillodes Kommunelærer, Stud. mag. N. N., der i Henhold til Ministeriets Resolution af 15de Juli 1909, Aarbog 1908—09 S. 514, i Januar 1910 havde indstillet sig til 1ste Del af Skoleembedseksamen i Mathematik uden at have gennemgaaet de kemiske Laboratorieøvelser, at indstille sig til den mundtlige og praktiske Prøve i Kemi i Juni s. A. Ansøgeren, der ifølge den anførte Resolution havde Tilladelse til at udsætte den nævnte Prøve til Januar 1911, havde til Støtte for sit Andragende anført, at han som Familieforsørger ikke kunde give Afkald paa saa mange Undervisningstimer, at han var i Stand til med tilfredsstillende Udbytte at følge Forelæsningerne og Øvelserne baade i Kemi og Mathematik, hvorfor den ønskede Tilladelse vilde være fremmende for hans Studeringer, og Fakultetet havde i sin Indstilling af 28de April i Henhold til den samme Grund anbefalet, at Tilladelsen blev givet.

— Under 22de Juni 1910 tillod Fakultetet Stud. mag. N. E. Nørlund, der havde vundet Universitetets Guldmedaille i to forskellige Fag, Mathematik og Astronomi, at indstille sig til en Magisterkonferens med Astronomi som Hovedfag og Mathematik som Bifag med Fritagelse for Prøve i Fysik og Kemi. Stud. mag. Nørlund havde som Motivering for sin Ansøgning herom anført, at han i de senest forudgaaende Aar paa Grund af intensivt videnskabeligt Arbejde var kommet bort fra Eksamensstudier i Bifagene, og at han i Mathematik og Astronomi kunde opgive som læst væsentlig mere, end der forlangtes; i Kemi havde han gennemgaaet et praktisk Kursus paa Universitetets Laboratorium og i Fysik for flere Aar tilbage foruden det indledende Kursus gennemgaaet de særlige Kursus, der paa den polytekniske Læreanstalt holdes for 1. Fabrikingeniører, 2. Maskiningeniører og 3. Elektroteknikere. Endelig havde han i Ansøgningen anført 9 allerede udgivne Arbejder og 8 praktisk-astronomiske Observationsarbejder, som han i sin Studietid havde udført.

8. Forslag om Indførelse af Undervisning i Filantropi ved Universitetet.

Under 12te April 1910 sendte Ministeriet til Konsistoriums Erklæring følgende Henvendelse til Ministeriet fra »Studenternes sociale Sekretariat«.:

»Som det vil være det høje Ministerium bekendt, har der i de senere Aar indenfor Studenterverdenen været en stærkt udpræget filantropisk Interesse, som paa forskellige Maader har givet sig synligt Udtryk.

Det vil i saa Henseende være tilstrækkeligt at henvise til den frivillige filantropiske Bevægelse »Studenternes Indsamling til Fattigfolks Jul«, der i de sidste 4 Aar har givet et samlet Resultat af over 35,000 Kr., som Juleaften er bleven uddelt til Fattigfolk i København og Forstæder. Den filantropiske Interesse i Studenterverdenen har nu foranlediget Oprettelsen af en fast Institution »Studenternes sociale Sekretariat«, hvis Formaal er indadtil i Studenterkredse at vække Interessen for Filantropi og udadtil direkte at føre de Studerende ud i socialt Arbejde.

I Betragtning af, at de fleste Studenter paa et senere Stadium af deres Liv kommer i nær og direkte Berøring med de sociale og filantropiske Spørgsmaal, føler Sekretariatet det som en af sine første Pligter, at tilkendegive overfor det høje Ministerium, at det sikkert vil være i høj Grad formaalstjenligt og svarende til Tidens Krav, om der — i Lighed med hvad der finder Sted ved andre Storbyers Universiteter, særlig i Amerika og Tyskland — *maatte gives de Studerende Lejlighed til i højere Grad end hidtil ved vort hjemlige Universitet af faa Kendskab til Filantropi og filantropiske Foretagender*«.

Konsistorium udtalte derefter under 3die Maj s. A., at man ikke for Tiden mente at kunne fremme Sagen.

IV. Akademiske Grader.

1. Forslag fra Professor C. Christiansen „om en ny Maade at blive Doktor paa ved Københavns Universitet“.

I den akademiske Lærerforsamlings Møde den 27de Maj 1909 oplæste Professor *Christiansen* følgende:

»Da jeg har set i Bladene, at mine Udtalelser ved Doktordisputatsen den 10de Maj*) ere blevne urigtigt refererede, beder jeg om Lov til at oplyse følgende:

Jeg ønsker, at Doktorgraden ikke alene som nu skal erhverves ved at udarbejde og forsvare en særlig til dette Brug bestemt Afhandling. Det skal ogsaa kunne ske paa følgende Maade: Lad os antage, at der er en Mand eller Kvinde, som har offentliggjort videnskabelige Arbejder og som i andre Henseender opfylder de Fordringer, som stilles til den, der attraaer Doktorgraden. Ønsker han at blive Doktor, saa meddeler han et af Fakulteterne sit Ønske og sender det mindst 10 Ekspl. af hvert af de Arbejder, han støtter sit Ønske til. Disse Afhandlinger prøver Fakultetet paa sædvanlig Maade. Finder Fakultetet dem tilfredsstillende, saa foretages Disputatsen paa sædvanlig Maade. Hvis der er Anledning dertil kan det ogsaa kræve, at Doktoranden opstiller Theses, ligesom det nu er Tilfældet.

I Grunden er der ikke meget nyt heri. Saaledes har Fakultetet i Gaar godkendt en Afhandling, paa hvis Titelblad staar trykt »Særtryk af Entomologiske Meddelelser«.

Dette er jo ogsaa den naturlige Publikationsmaade nutildags. I de fleste

---

*) Enkefru Kirstine Meyers Disputats, hvor Prof. Christiansen opponerede paa Embeds Vegne.

Videnskaber bruges Bogformen kun til mere efemere Værker som Lærebøger for Studenter, Skolebøger og populariserende Værker.

Hvad vindes herved? Der vindes:

1. At Doktorgraden faar større Anseelse. Nu gaar den næsten ind under Universitetets Eksaminer og giver intet Vidnesbyrd om virkelig vedholdende videnskabelig Interesse og Arbejdsdygtighed.

2. Man undgaar de ofte ganske urimelige Bekostninger, Gradens Erhvervelse nu medfører, som ofte skræmme de bedste tilbage derfra.

3. Arbejdet ved Bedømmelsen bliver i mange Tilfælde mindre end nu, da Censorerne i Reglen kende de Arbejder, som skyldes deres Landsmænd i deres eget Fag.

4. Derved vil Doktorgraden blive et fælles Kendetegn for alle dem, der her til Lands forbinde akademisk Uddannelse med videnskabelig Anseelse.

5. Doktorgraden har væsentlig Betydning for det internationale videnskabelige Samkvem. Lad os da ogsaa gøre vort til at lette vore Folk Adgangen dertil, naar de virkelig fortjene det.

6. Herved hævder Universitetet sin Myndighed paa et af de faa Omraader, hvor dets Stemme er absolut afgørende. Kongen kan gøre hvem han vil til Professor, baade virkelig og titulær, og Regeringen benytter sig i rigt Maal deraf, men Doktorer kan den ikke skabe. Lad os hævde denne Ret ved at gøre vort til, at de, der fortjene den, ogsaa faar den paa rimelige Betingelser«.

Professor Christiansens Forslag blev derefter sat paa Dagsordenen for Lærerforsamlingens Møde den 14de Oktober 1909, hvor det blev henvist til Fakulteternes Betænkning. Efter at disse Betænkninger var afgivne, se nedenfor, sattes Forslaget paa Dagsordenen for Lærerforsamlingens Møde den 31te Marts 1910, paa hvilket Møde det imidlertid ikke naaede at komme til Forhandling. Det forhandledes derefter paa Mødet den 26de Maj 1910, hvor et Forslag om Nedsættelse af Udvalg blev forkastet, medens derimod et af Professor *Kr. Erslev* fremsat Forslag om at æske det juridiske Fakultets Betænkning om Fortolkningen af Retsreglernes § 368 blev vedtaget ved foreløbig Afstemning. Paa Møde den 2den Juni 1910 blev derefter dette sidstnævnte Forslag vedtaget. Fakultetets Betænkning, der blev afgivet 2den December 1910 og meddelt i Lærerforsamlingens Møde den 15de s. M. er trykt nedenfor.

Det theologiske Fakultets Betænkning af 10de December 1909.

Universitetets Rektor har i æret Skrivelse af 23de Oktober d. A. udbedt sig det theologiske Fakultets Betænkning over Professor Dr. med Christiansens Forslag om en ny Maade at blive Doktor paa ved Københavns Universitet.

I den Anledning skal Fakultetet udtale, at der efter dets Formening ikke paa det theologiske Omraade er saadanne Forhold til Stede, der kunde motivere et Ønske om, at de hidtil gældende Bestemmelser om Doktorgradens Erhvervelse blev ændrede i den af Professor Christiansen foreslaaede Retning.

Det rets- og statsvidenskabelige Fakultets Betænkning af 29de November 1909.

Foranlediget ved den akademiske Lærerforsamlings Skrivelse af 23de f. M., hvori den udbeder sig Fakultetets Betænkning over Professor, Dr. med.

Christiansens Forslag om en ny Maade at blive Doktor paa, har Fakultetet vedtaget at svare, at der ikke i vort Fakultet har vist sig nogen Trang til Ændring i de bestaaende Forhold.

Det lægevidenskabelige Fakultets Betænkning af 6te April 1910.

I Skrivelse af 23de Oktober 1909 har den akademiske Lærerforsamling udbedt sig Fakultetets Betænkning over et af Professor Christiansen stillet Forslag »om en ny Maade at blive Doktor paa ved Københavns Universitet«.

Forslagets væsentligste Punkt er, at det, ved Siden af den nu gældende Ordning, skal være muligt at erhverve Doktorgraden gennem Indsendelse til Fakultetets Bedømmelse af en eller flere offentliggjorte videnskabelige Afhandlinger, den mundtlige Del af Handlingen foreslaas foretaget paa sædvanlig Maade.

I den Anledning skal Fakultetet bemærke, at det ikke kan tiltræde det foreliggende Forslag, men for sit Vedkommende maa holde paa, at Erhvervelsen af Doktorgraden — bl. a. paa Grund af den dertil knyttede jus docendi — som hidtil bliver betinget af, at et særlig med dette Formaal for Øje affattet videnskabeligt Arbejde indsendes til Fakultetets Bedømmelse.

Det filosofiske Fakultets Betænkning af 6te Marts 1910.

I Anledning af Professor Christiansens Forslag: »Om en ny Maade at blive Doktor paa ved Københavns Universitet«, der er forelagt Fakultetet til Erklæring, skal Fakultetet bemærke:

Doktorgraden kan erhverves paa 4 Maader her:

1. Paa Grundlag af en særlig, ikke tidligere trykt Afhandling + de kendte Betingelser. Retsreglerne § 362 erklærer, at en tidligere offentliggjort Afhandling ikke kan betragtes som Inauguraldissertation.

2. Doktorgraden konfereres honoris causa uden Betingelser.

3. Doktorgraden erhverves i Henhold til en foregaaende Indbydelse til at indsende en Afhandling men uden mundtligt Forsvar (f. Eks. ved Universitetsfester. Indbydelsen er da særlig udgaaet til fremragende Universitetslærere, der ikke havde Graden).

4. Doktorgraden erhverves ved offentligt Forsvar af en Afhandling, der tidligere har været trykt. Det staar tilsyneladende i Strid med Retsreglerne § 362, men Retsreglernes § 368 siger: »Dog maa Indbydelsen (til at tage Doktorgraden) ogsaa kunne rettes paa at erhverve Graden ved det offentlige Forsvar af en Afhandling, der tidligere har været offentliggjort«. Men denne Maade er, i hvert Fald i de sidste 50 Aar, ikke benyttet.

Den normale Maade at tage Doktorgraden paa, særlig det mundtlige Forsvar, er af og til bleven kritiseret i Bladene, idet man navnlig har anket over, at den var en tom Form, der yderligere gav Anledning til golde Ordfægtninger efter et forældet skolastisk Mønster. Enhver Universitetslærer véd, hvor misvisende en saadan Kritik er. De allerfleste Debatter har virket overordentlig oplysende for Afhandlingens Kvalitet. Oppositionen har ikke blot været en Prøve paa, om Vedkommende »ogsaa selv havde skrevet Afhandlingen«, men i Almindelighed en indtrængende Analyse og Vurdering, der ikke blot har været lærerig for Auditoriet men ogsaa for Universitetslærerne med Hensyn til Doktorandens virkelige Dygtighed og metodiske Forskerevne.

Professor Christiansen lader nu de fleste af de almindelige Betingelser for Doktorgradens Erhvervelse bestaa: 1ste Karakter ved Embedseksamen eller en Magisterkonferens, Fakultetets Prøvelse af Afhandlingen og det mundtlige Forsvar. Men han foreslaar, at Graden skal kunne erhverves paa Grundlag af *flere* videnskabelige Afhandlinger, som Doktoranden tidligere har publiceret, ved at indsende 10 eller, som senere udtalt, 200 Eksemplarer af de trykte Afhandlinger, som han beraaber sig paa.

Professor Christiansen venter, at der vil vindes adskilligt derved, og nogle af disse Gevinstposter maa straks indrømmes: Nr. 2, gentaget i Nr. 6, at Doktoranden sparer en betydelig Del af de store Omkostninger, der nu er forbundne med Gradens Erhvervelse (Omkostningerne vil kun blive c. 200 Kr. imod nu c. 1,000 Kr.), og at Censorernes Arbejde vil blive mindre.

Men der er store Tabskonti. Rent bortset fra den praktiske Vanskelighed, at enhver, der muligvis en Gang skulde ønske at blive Doktor, med dette mulige Fremtidsønske for Øje, skulde sikre sig 10, resp. 200 Særtryk af sine Publikationer, — saa er det et stort Spørgsmaal, om disse flere Afhandlinger af speciel Karakter vilde give Universitetet Garanti for en saadan almindelig videnskabelig Dygtighed, omfattende Lærdom og Beherskelse af en hel Videnskabsgren, at der bør tildeles ham en Grad, der giver ham *jus docendi.* Om Vedkommende har denne Evne til generel Behandling vil dog langt lettere kunde skønnes af en enkelt større Afhandling, og dette er dog af overordentlig Betydning for Universitetet, hvis Lærere for en ikke ringe Del rekruteres fra Privatdocenterne (en Institution, der sikkert er af stor Betydning for moderne Universiteter.)

Dertil kommer en anden Vanskelighed. Professor Christiansen mener, at Doktorgraden ved den ny Ordning vilde vinde i Anseelse. »Nu gaar den næsten ind under Universitetets Eksamina og giver intet Vidnesbyrd om virkelig vedholdende videnskabelig Interesse og Arbejdsdygtighed«. Det kan maaske passe paa en Del af de medicinske Disputatser, at Doktorgraden er som en højere Embedseksamen (det hænger ogsaa sammen med, at vort cand. med. ikke i Udlandet forstaas som Dr. med.) og det er forstaaeligt, at en Læge med større Praksis ikke faar Tid til at ofre sig for produktiv videnskabelig Virksomhed, men han medbringer dog et videre Syn og mere videnskabelig Interesse, som kommer hans Virksomhed og Samfundet tilgode. Men Professor Christiansens Udtalelse, at Doktorgraden ikke giver Vidnesbyrd om virkelig vedholdende videnskabelig Interesse, vil næppe holde Stik overfor mange af de medicinske og de allerfleste af de andre Fakulteters Doktorer. Det er heller ikke sandsynligt, at Doktorgraden der nu virkelig her nyder betydelig Anseelse, vil vinde yderligere i Anseelse ved Professor Christiansens Ordning. Naturligvis vil den, der saaledes, paa den ny Maade, vinder Graden ved sin *almindelige videnskabelige Dygtighed,* blive præget paa en vis udmærket Maade, men det er da næppe Doktorgraden, der gør dette, og hans Doktorgrad vil heller ikke tage Luven fra de andres. Der vil snarere blive Fare for, som det ogsaa i Lærerforsamlingen er bleven fremhævet (bl. a. af Professor Bohr), at det kunde ende med, at Doktorgraden blev en ren Titel og sank i Anseelse. Kan man blive Doktor paa denne i Virkeligheden nemmere Maade, paa Grundlag af flere mindre, dygtige eller flinke Afhandlinger, vil det søges og tilstræbes, *netop paa Grund af den Anseelse, Doktorgraden nu staar i,* og saa kan det i et lille Samfund

»blive vanskeligt at holde igen«. Man begynder med kun at tilstede Doktorgradens Erhvervelse for dygtige Afhandlinger men kan let føres ind paa den Glidebane, at give den for flinke, jævnt gode, passable Afhandlinger. Indflydelse og social Stilling kunde ogsaa virke med. Det kommer saa ikke mere an paa denne bestemte Prøve af denne bestemte Afhandling, men paa et almindeligt Skøn over denne Mands Forfattervirksomhed m. m. Og saa har vi den rene Titel. Men Doktorgraden er nu ingen Titel men en Realitet, som ingen Magt paa Jorden kan tage fra En.

Fakultetet ser derfor ikke andet end at Professor Christiansens Forslag maa fremkalde overvejende Betænkelighed. Hvis Hovedsagen for ham har været at befri Doktoranderne for den store Bekostning, virker det jo sympatisk. Men naar man saaledes drager den økonomiske Betragtning ind i Sagen, saa maa den ogsaa behandles økonomisk, og Spørgsmaalet bliver da: *betaler det sig at blive Doktor?* Det gør det i Almindelighed. Den legale Forrang, der er givet Doktorer ved visse Embedsbesættelser (nogle Aars Anciennitet), den sociale Position, den giver og som i mange Tilfælde ogsaa har økonomiske Virkninger (som for Doctores medicinæ og Doctores juris), den lettere Opnaaelse af Universitetsstipendier og anden Understøttelse (fra Staten eller Institutioner), jus docendi, der medfører Muligheden af at kunne virke som Privatdocent og vinde sine Sporer som saadan med lettet Adgang til en Lærerstol ved Universitetet o. s. v. gør (bortset fra den ideelle Vinding, der ligger i at koncentrere sig paa et Arbejde som en Disputats) denne Kapitalanbringelse rentabel. Naturligvis kan det være svært at skaffe Kapitalen tilveje, men den unge Mand eller Kvinde, der er naaet saa vidt at faa en god Disputats færdig, vil vel i Almindelighed ad flere forskellige Veje, ved Selvsparen for et paa en Gang ideelt og reelt Formaal, ved Families, Venners, Velynderes, Institutioners Hjælp, vel ogsaa opnaa det.

Paa den anden Side er der noget i Professor Christiansens Forslag, der fortjener Overvejelse og Paaagtning. Det blev i Fakultetet fra enkelte Sider bl. a. fremhævet, at der kunde tænkes Tilfælde, i hvilke det kunde være ønskeligt at anvende Retsreglernes § 368, der giver et Tilknytningspunkt til Professor Christiansens Forslag. Man kunde f. Eks. tænke paa Mænd, der gennem et langt Liv havde udfoldet en betydeligere videnskabelig Virksomhed gennem større Afhandlinger eller Skrifter og som det vilde falde besværligt at ofre Tid og Bekostning paa en Doktordisputats. Uden at høre til den Kategori, der kunde vente at opnaa Doktorgraden honoris causa, kunde de dog fortjene Doktorgraden og ogsaa ønske den. I saa Tilfælde kunde det være tiltalende at kunne give dem Graden ad en lettere Vej og anvende Retsreglernes § 368. Denne Benyttelse vilde ikke have farlige Følger. Den vilde kun forholdsvis sjældent finde Sted og Doktorgraden vilde her gives for et enkelt betydeligere Arbejde.

Fakultetet skal derfor erklære:

»*Medens Fakultetet maa fraraade at følge Professor Christiansens Forslag, skal det dog henvise til Retsreglernes § 368, der aabner en Mulighed for at tildele Doktorgraden for en tidligere og trykt Afhandling.*«

Det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultets Betænkning af 10de Februar 1910.

I Anledning af den akademiske Lærerforsamlings Forespørgsel af 23de Oktober 1909 skal herved meddeles, at Professor C. Christiansens Forslag

»Om en ny Maade at blive Doktor paa« har været til Forhandling i Fakultetet, og at ved en derpaa foretagen Afstemning stemte af Fakultetets (for Tiden 10) Medlemmer 5 for Professor Christiansens Forslag og 4 imod dette; 1 stemte ikke.

Det juridiske Fakultets Betænkning af 2den December 1910.

I Skrivelse af 4de November d. A. har den akademiske Lærerforsamling anmodet Fakultetet om at ville afgive sin Betænkning om Fortolkningen af Retsreglernes § 368 angaaende Erhvervelse af Doktorgraden.

Med Bemærkning, at »Retsreglernes« 1ste Afdeling kun er en uofficiel, i Lovform foretagen, systematisk Bearbejdelse af de for Universitetsforholdene gældende Retsregler, og at dens enkelte Paragrafer saaledes ikke kan danne Udgangspunktet for en egentlig Fortolkning, skal Fakultetet i Gensvar paa nævnte Skrivelse — idet det gaar ud fra, at der kun ønskes en Besvarelse af det paa Lærerforsamlingene den 31te Marts og den 26de Maj d. A. rejste Spørgsmaal, om Bestemmelsen i Forordning 9de Januar 1824 § 5, hvorefter det fremdeles skal være Universitetet tilladt »at indbyde Videnskabsmænd, der ere i anseelige Stillinger, eller ved Skrifter have udmærket sig, til at erhverve Doktorgraden« etc., endnu har Gyldighed, eller om den maa antages at være bortfalden sammen med den tidligere bestaaende, nu kun for det theologiske Fakultet bevarede Sondring mellem Licentiat- og Doktorgrad — udtale, at den nævnte Adgang til at erhverve Doktorgraden i Henhold til en forudgaaende Indbydelse maa anses for vedblivende at bestaa, og at Retsreglernes § 368 saaledes intet indeholder, der ikke stemmer med de endnu gældende Regler herom.

2. Dispensationer med Hensyn til Erhvervelse af Doktorgraden.

Ved kgl. Resolution af 5te November 1909 blev det tilladt praktiserende Læge, Cand. med. *Arne Faber* at disputere for den medicinske Doktorgrad, uagtet han har Hovedkarakteren Haud illaudabilis primi gradus til den lægevidenskabelige Embedseksamen. Fakultetet havde i Skrivelse af 19de Oktober 1909 udtalt, at det formente, at Cand. Faber ved videnskabelige Arbejder havde godtgjort sin almindelige videnskabelige Modenhed og Indsigt i sit Fag.

— Ved kgl. Resolution af 9de August 1910 blev det tilladt Prosektor ved den kgl. Veterinær og Landbohøjskole, Cand. phil. *Martin Cecilius August Brinckmann* at disputere for den filosofiske Doktorgrad, uanset at han ikke har taget nogen Embedseksamen eller Magisterkonferens. Det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet havde i Skrivelse af 25de Juni 1910 udtalt, at Prosektor Brinckmann i en Aarrække har studeret ved Universitetet og haft til Hensigt at underkaste sig Magisterkonferens i Naturhistorie med Zoologi som Hovedfag. Under disse Studier viste han afgjort videnskabelige Anlæg og en ikke almindelig Dygtighed. Han vilde derfor utvivlsomt med Hæder have kunnet underkaste sig den omtalte Magisterkonferens, hvis ikke Overtagelsen af Prosektorstillingen, der stiller meget store Fordringer til hans Tid og Arbejde, havde hindret ham deri. Allerede under sin Studietid kastede han sig over selvstændige videnskabelige Opgaver; hans første Arbejde kendtes værdig til Optagelse i Videnskabernes Selskabs Publikationer; det næste belønnedes med Universitetets Guldmedaille, og om de

efterfølgende fældes enstemmig gunstige Domme. Han har endvidere i sin Stilling ved Landbohøjskolen vist fortrinlige Evner og stor Dygtighed som videnskabelig Lærer. Saavel ved dette sidste som navnlig ved de offentliggjorte videnskabelige Arbejder mente Fakultetet, at Prosektor Brinckmann tilfulde havde godtgjort sin almindelige videnskabelige Modenhed og Indsigt i sit specielle Fag; Fakultetet maatte derfor varmt anbefale, at hans Ansøgning bevilgedes.

V. Akademiske Højtideligheder.

Universitetets Aarsfest afholdtes Torsdag den 28de Oktober 1909. Talen holdtes af Professor Jul. Paludan. Indbydelsesskriftet indeholdt en Afhandling af Professor Hermann Møller: »Indoeuropæisk-semitisk sammenlignende Glossarium«, 152 S. 8vo. Ved Festen blev afsunget Niels Møllers Kantate med Musik af Carl Nielsen.

— Festskriftet i Anledning af Hs. Majestæt Kongens Fødselsdag indeholdt en Afhandling af Universitetets Rektor, Professor Carl Jul. Salomonsen: »Epidemiologiske Theorier i den første Halvdel af det nittende Aarhundrede« 112 S. 8 vo.

— Efter de gældende Regler vilde det have tilfaldet Professor H. G. Zeuthen at skrive Afhandlingen i Festskriftet til Aarsfesten i Aaret 1909 og Professor P. C. Julius Petersen at holde Talen ved samme Fest. Professor Zeuthen androg imidlertid efter Aftale med Professor Hermann Møller om, at det maatte blive overdraget denne at skrive Afhandlingen, medens Professor Petersen af Helbredshensyn ansøgte om Fritagelse for at holde Talen.

Konsistorium tilskrev derfor 11te December 1908 Professor Zeuthen, at det vilde tilfalde ham at skrive Afhandlingen til Aarsfesten 1910, Professor Petersen, at han fritoges for at holde Talen ved Aarsfesten 1909, og Professor Hermann Møller, at det tilkom ham saavel at skrive Afhandlingen som at holde Talen ved sidstnævnte Aarsfest. Professor Møller ønskede sig imidlertid fritaget for at holde Talen, hvilket Hverv Konsistorium derfor 13de Maj 1909 overdrog til Professor Jul. Paludan, der havde erklæret sig villig til at udføre det.

VI. Universitetets videnskabelige Samlinger og Anstalter.

1. Foranstaltninger for Universitetets videnskabelige Instituter i Anledning af den ved Lov Nr. 96 af 8. Maj 1908 indtraadte Prisforhøjelse paa ren Spiritus.

Under 21de September 1908 modtog Konsistorium fra Museumsraadet for Universitetets zoologiske Museum følgende Andragende til Ministeriet:

»Ved Lov Nr. 96 af 8de Maj 1908 om Tillæg til og Ændringer i Lov Nr. 47 af 1ste April 1887 om Beskatning af Brændevinsbrænding er den tidligere Afgift af 18 Øre for hver Pot ren Spiritus (100 pCt.) ændret til 19 Øre for hver Liter af samme Styrke (§ 1); endvidere er tilføjet en Tillægsafgift af 45 Øre i de første 4 Aar, derefter 57 Øre for hver Liter Spiritus af 100 pCt. Styrke

(§ 2). Fritaget for denne Tillægsafgift er dog al denatureret Sprit, som er bestemt til teknisk Brug, Belysning, Kogning og desl., naar Denatureringen er foregaaet efter de for Afgiftsgodtgørelse for saadan Spiritus gældende Regler (§ 3).

I Henhold til senere Kgl. Resolution er Loven traadt i Kraft fra 1ste Juli 1908 at regne.

Denne Lov er af ikke ringe Betydning for zoologisk Museum, der jo har et anseeligt Spiritusforbrug.

Det aarlige Forbrug er for 1ste Afdelings Vedkommende 600—700 Potter, for 2den Afdeling ca. 700 Potter, for 3die Afdeling 200 og for Studiesamlingen ca. 150 Potter. De anvendte Styrkegrader er 11°, 12°, 14°, 15° og 16° (i ringe Mængde absolut Alkohol, 100 pCt.).

Hovedmassen af den i 1ste Afdeling og Studiesamlingen benyttede Spiritus er 11°, Hovedmassen af 2den Afdelings 12°, 3die Afdelings 15°.

Prisforhøjelsen for den i Museet anvendte Spiritus vil ses af følgende Angivelser:

	Tidligere Pris pr. Pot	Nuværende Pris pr. Pot
11°......	55 Øre	85 Øre
12°......	64 —	90 —
14°......	70 —	115 —
15°......	75 —	120 —
16°......	80 —	125 —

Den aarlige Merudgift til Spiritus for hver af de to Afdelinger med det største Forbrug vil med andre Ord udgøre mindst 200 Kr. i de nærmeste 4 Aar, derefter endnu betydelig mere. Men en saadan Udgiftsforøgelse vil ikke kunne bæres af de for Museets forskellige Afdelinger fastsatte Annua, der i Forvejen har Vanskelighed ved at overkomme de store Udgifter til Glas og Spiritus.

Det Spørgsmaal rejser sig da, om Museet kan benytte denatureret Spiritus. Dette Spørgsmaal maa besvares benægtende, absolut i hvert Fald for *den* denaturerede Spiritus's Vedkommende, der forhandles af Spritfabrikerne.

Denatureringen af denne er nemlig foretagen ved Tilsætning af Træspiritus og Pyridinbase. Af disse vil Træspiritus, *forudsat at den er ren* (Methylalkohol), ikke kunne have nogen direkte skadelig Indvirkning paa de Genstande, som skal opbevares i Museet. Men denne Forudsætning kan ikke med Sikerhed altid ventes opfyldt; dels kan den anvendte Træspiritus let være (eller blive) syreholdig og derved direkte volde ubodelig Skade (f. Eks. ved Opløsning af lavere Organismers fine Kalkskeletter eller Dele af disse), dels kan den foraarsage Udfældninger, som i bedste Fald volder stor Ulejlighed, i værste uopretteli Skade paa Præparaterne.

Hvad Pyridinbasen angaar, haves ingen Erfaringer med Hensyn til dens Skadelighed for Præparaterne; men det er et saa ildelugtende Stof, at man overhovedet slet ikke kan have med det at gøre i et Museum. Dels vil det nemlig være ganske utaaleligt at skulle undersøge eller haandtere de af Glas og Beholdere udtagne Genstande — allerede Tilsætningen af Træspiritus vil gøre dette Arbejde uudholdeligt for mange — dels vil Lugten fra Museets mange Glas og Beholdere, som ikke alle kan lukkes absolut tæt, snart forpeste den hele Bygning. Dertil kommer, at den forhandlede denaturerede

Sprit er mer eller mindre gulladen; den vil derfor meget hurtigere end den farveløse rene Spiritus blive saa mørk af Ekstrakter fra de opbevarede Genstande, at den maa fornyes, og Fornyelserne maa hyppigere gentages. (Det kan i denne Sammenhæng bemærkes, at Omdestillering af brugt Spiritus, som Museet hidtil med Fordel har faaet udført af Spritfabrikerne, efter ovennævnte Lovs Ikrafttræden nægtes udført).

Skal Museet overhovedet kunne benytte denatureret Spiritus, maa Denatureringen foretages med saadanne Stoffer, at 1) al skadelig Virkning paa de opbevarede Genstande er udelukket, 2) det bliver udholdeligt at arbejde med de af Opbevaringsvædsken gennemtrængte Genstande, 3) Museets Lokaler ikke blive opfyldte af ildelugtende, eventuelt brandfarlige Dunster, 4) at Spiritusen ikke farves i nævneværdig Grad eller danner Udfældninger. Disse Betingelser opfyldes, saavidt Museumsraadet skønner, ikke af noget af de til fuldstændig Denaturering tilladte Stoffer: Træspiritus, Pyridinbaser, Lavendelolie, Rosmarinolie, Krystalvioletopløsning, Benzol; ej heller af dem til ufuldstændig Denaturering: Terpentinolie, Æter, Dippelsolie og Kloroform (Jfr. Samling af Cirkulærer og andre Bestemmelser af almindeligt Indhold vedkommende Told-, Øl-, Spiritus- og Sukkerbeskatningen m. m. Nr. 5. 1908 C). Museet synes saaledes udelukket fra at kunne benytte den i Lov Nr. 88 af 5te Maj 1908 om Toldafgifter m. m. § 33 givne Tilladelse til selv at lade Spiritus denaturere under tilkaldt Toldkontrol. (Jfr. anførte Samling af Cirkulærer etc. C 1 (p. 19)).

Under disse Omstændigheder vil det være nødvendigt som hidtil at benytte ren Spiritus. Om dennes Værd som Opbevaringsmiddel haves tilmed mer end hundredaarig Erfaring; eksempelvis kan nævnes, at svenske Museer endnu indeholder Dyr i Spiritus fra Linné's Tid, og at vort Museum indeholder enkelte velbevarede Stykker i Spiritus fra Granovis Samling (G.'s Samlinger solgtes efter hans Død i 1777).

I Henhold til det anførte tillader Museumsraadet sig at ansøge det høje Ministerium:

1) om Bemyndigelse til for indeværende Finansaar at overskride de for Afdelingerne og Studiesamlingen fastsatte Annua med de Beløb, som Prisforhøjelsen paa ren Spiritus vil andrage;

2) om at søge de respektive Annua forhøjede med tilsvarende Beløb paa Finansloven for det kommende Finansaar eller eventuelt udvirke en hensigtsmæssig Dispensation for Museet som Helhed fra Bestemmelserne i Loven af 8de Maj d. A.«

Konsistorium indhentede i den Anledning en Erklæring fra Universitetets Kvæstor af 5te Marts 1909, hvori bl. a. udtales følgende:

»Inden de her fremsatte Spørgsmaal tages under Behandling, synes det at burde overvejes, om den ovenommeldte aarlige Merudgift for Universitetets zoologiske Museum overhovedet har nogen reel Betydning, eftersom dog Universitetets aarlige Underskud dækkes af Statskassen, og denne altsaa i Oppebærelsen af den i fornævnte Lov fastsatte Tillægsafgift synes at have Erstatning for den af Universitetet til Fabrikanterne ydede Merudgift for ren Spiritus. Af disse er imidlertid Betalingen for ren Spiritus vel fra først af bleven forhøjet netop med den ved Loven fastsatte Tillægsafgift, men af Grunde, som ikke vedkommer denne, er nævnte Betaling senere bleven yderligere forhøjet. Selv om dette ikke faktisk var saaledes, vil det i det hele

ikke kunne afværges, at Fabrikanterne tage Anledning af den lovmæssige Tillægsafgift for ren Spiritus til at forhøje Prisen for denne til egen Indtægt, en Forhøjelse, for hvilken Statskassen altsaa ikke vil faa nogen Erstatning. Og endnu mere synes det økonomiske Synspunkt at træde frem i Spørgsmaalet, om ikke denatureret Sprit, frembragt ad en af de i Generaltolddirektoratets Instruktion af 12te Juni 1908 nævnte Veje til fuldstændig eller ufuldstændig Denaturering, eller dog ved et andet, administrativt (jfr. Instruktionens § 18) tilladt Denatureringsmiddel, ved Museet vil kunne bruges i Stedet for ren Spiritus. At der paa denne Maade for Museet og derigennem for Statskassen vilde kunne opnaas en fremtidig Besparelse, synes at fremgaa deraf, at denatureret Spiritus — om end selve Denatureringen er forbundet med Udgift — saa vidt vides, nu er endog billigere end raa Spiritus før den nye Toldlovgivning. Det maa herefter antages, at den lovmæssige Tillægsafgift for ren Spiritus virkelig giver Anledning til en Overvejelse af økonomisk Betydning for det zoologiske Museum og dermed for Universitetet og Statskassen.

Efter det i Museumsraadets Andragende om Afdelingernes Forbrug af ren Spiritus opgivne vil Prisforhøjelsen medføre en Merudgift af omtrent 525 Kr. aarlig i de første 4 Aar, medens Merudgiften derefter paa Grund af Bestemmelsen i den ovennævnte Lovs § 2 om Tillægsafgiftens Forhøjelse vil blive endnu større. I Loven er nemlig dels fastsat en Afgift af 19 Øre for hver Liter udvunden Spiritus af 100 pCt. Styrke efter Trolles Alkoholometer imod den tidligere Afgift af 18 Øre for hver Pot (§ 1), dels foruden denne Afgift en Tillægsafgift af 45 Øre i de første 4 Aar, derefter 57 Øre for hver Liter Spiritus af 100 pCt. Styrke, som udleveres af Spritfabriker eller Destillationsanstalter (Rektifikationsanstalter) (§ 2). Fritaget for denne Tillægsafgift er ifølge § 3, 2. al denatureret Sprit, som er bestemt til teknisk Brug, Belysning, Kogning og deslige, naar Denatureringen er foregaaet efter de for Afgiftsgodtgørelse for saadan Spiritus gældende Regler. Under Henvisning til den af Generaltolddirektoratet under 21de Juni 1908 udfærdigede Instruktion om, hvad der vil være at iagttage med Hensyn til Denatureringen af Spiritus, har Museumsraadet imidlertid udtalt, at Museet ikke vil kunne benytte Spiritus, denatureret med noget af de i Instruktionen nævnte til fuldstændig eller ufuldstændig Denaturering tilladte Stoffer, og Museumsraadet udtaler derfor, at Museet for saa vidt synes udelukket fra at kunne benytte den i Lov Nr. 88 af 5te Maj 1908 om Toldafgifter m. m. § 33 givne Tilladelse til selv at lade Spiritus denaturere under tilkaldt Toldkontrol, saaledes at det vil være nødvendigt som hidtil at benytte ren Spiritus, om hvis Værd som Opbevaringsmiddel der tilmed haves mer end hundredaarig Erfaring.

Da Lov Nr. 96 af 8de Maj 1908 ifølge kgl. Resolution af 27de Maj 1908 er traadt i Kraft den 1ste Juli 1908, vil altsaa den dermed indtraadte Prisforhøjelse paa ren Spiritus medføre en Udgift for Museet, som ikke er taget i Betragtning ved Fastsættelsen af Museets Annua paa Finansloven for indeværende Aar, og en Overskridelse af disse Annua med den ved Prisforhøjelsen bevirkede Merudgift synes derfor at maatte kunne tillades mod Forklaring i Regnskabet. For saa vidt det dernæst maatte vise sig nødvendigt, som hidtil, at benytte ren Spiritus, synes ogsaa en Forhøjelse for Fremtiden af de respektive Afdelingers Annua at blive nødvendig. At der ikke udenfor de i General-

tolddirektoratets Instruktion af 12te Juni 1908 nævnte Midler til fuldstændig eller ufuldstændig Denaturering skulde kunne gives et Denatureringsmiddel, der administrativt maatte kunne blive Universitetet tilladt og fuldstændigt vilde opfylde de i Museumsraadets Skrivelse af 21de September 1908 nævnte Fordringer, som ved Museet nødvendigvis maatte stilles til Brugen af denatureret Spiritus, det har Museumsraadet imidlertid ikke ment at kunne nægte, og Udfindelsen af et saadant Middel maa vist nok ogsaa erkendes at ligge udenfor Raadets Opgaver. Men, naar der allerede herved maa fremkaldes en Tanke om i et Universitetsudvalg at søge det foreliggende Spørgsmaal fuldstændigt undersøgt, maa denne Tanke formentlig styrkes derved, at der ikke er faa andre Samlinger ved Universitetet, ved hvilke det samme Spørgsmaal om en Bebyrdelse af det nuværende Budget med den stegne Udgift til ren Spiritus kan komme frem. At der i Administrationen tør ventes Imødekommen mod et eventuelt Forslag fra Universitetets Side i saa Henseende, tør sluttes af den i Lov Nr. 88 af 5te Maj 1908 om Toldafgifterne m. m. § 33 og i Generaltolddirektoratets Instruktion af 12te Juni 1908 § 18 givne Henvisning til en saadan administrativ Ordning, om end sidstnævnte Instruktion udtrykkelig kun nævner Fabrikanter. En Forhøjelse af Museets Annua synes derfor ikke at burde søges, inden det igennem en Udvalgs-Forhandling er bragt paa det Rene, hvorvidt en Undtagelsesstilling for Universitetets Museers Vedkommende i det hele bør søges opnaaet, dette under nøjeste Overvejelse af, hvor vidt hver enkelt Samlings Tarv tilsteder anden Anvendelse af Spiritus end netop Brugen af den rene Spiritus.

I Henhold til, hvad foran er anført, skal jeg efter Konference med D'Hrr. Inspectores quæsturæ foreslaa indstillet til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, at de under Universitetets Udgiftspost 3. c., Det forenede grevelige Moltkeske, Universitetet tilhørende zoologiske Museum og det kongelige naturhistoriske Museums zoologiske Afdeling, for Museets 1ste, 2den og 3die Afdeling samt Studie- og Forelæsningssamlingen paa Finansloven for 1908—09 bevilgede Annua, henholdsvis 2,500 Kr., 1,200 Kr., 760 Kr. og 1,000 Kr., tillades overskredne med de Beløb, som Prisforhøjelsen paa ren Spiritus i Anledning af Lov Nr. 96 af 8de Maj 1908 vil andrage, mod fornøden regnskabsmæssig Forklaring, idet jeg derhos skal henstille, at det, inden Beslutning tages om at søge Museets Annua fremtidigt forhøjede, igennem Nedsættelse af et Universitetsudvalg søges overvejet, hvor vidt der ad administrativ Vej kan tilstræbes en hensigtsmæssig Ordning af Universitetets Samlingers Forbrug af Spiritus, efter at Afgiften til Statskassen af ren Spiritus er bleven forhøjet ved Lov Nr. 96 af 8de Maj 1908 om Tillæg til og Ændringer i Lov Nr. 47 af 1ste April 1887 om Beskatning af Brændevinsbrænding.«

Under 5te April 1909 indsendte Konsistorium derefter til Ministeriet Museumsraadets Andragende af 21de September 1908 med den i Aarb. 1908—09 S. 558 gengivne Indstilling, som tiltraadtes af Ministeriet under 16de April 1909, jfr. Aarb. anf. St.

Under s. D. anmodede Konsistorium Professorerne H. Jungersen, Johs. Fibiger og E. Biilmann om at træde sammen i et Udvalg for at overveje, hvorvidt der ad administrativ Vej kunde tilstræbes en hensigtsmæssig Ordning af Universitetets Samlingers Forbrug af Spiritus.

Dette Udvalg afgav efter at have indhentet Erklæringer fra forskellige inden- og udenlandske Museumsmænd under 15de Juni 1909 følgende Indstilling, som Konsistorium under 5te Juli s. A. med sin Tilslutning indsendte til Ministeriet:

»Ved Skrivelse af 5te April d. A. har Konsistorium anmodet os undertegnede om at træde sammen i Udvalg for i Anledning af det hermed tilbagefølgende Andragende fra Museumsraadet for Universitetets zoologiske Museum at overveje, hvorvidt der ad administrativ Vej kan tilstræbes en hensigtsmæssig Ordning af Universitetets Samlingers Forbrug af Spiritus, efter at Afgiften til Statskassen af ren Spiritus er bleven forhøjet ved Lov Nr. 96 af 8de Maj 1908 om Tillæg til og Ændringer i Lov Nr. 47 af 1ste April 1887 om Beskatning af Brændevinsbrænding.

Vi har i den Anledning undersøgt, om det kan tilraades, at Universitetets Institutioner benytter Spiritus (Æthylalkohol) denatureret med de i »Samling af Cirkulærer og andre Bestemmelser af almindeligt Indhold vedkommende Told-, Øl-, Spiritus- og Sukkerbeskatningen m. m. Nr. 5. 1908« anførte Stoffer, tilsatte i de sammesteds befalede Mængdeforhold. Vi er herved naaede til følgende Resultat:

Cirkulærets »fuldstændig denaturerede« Spiritus maa vi betragte som udelukket. Til fuldstændig Denaturering skal nemlig i alle Tilfælde anvendes baade Træspiritus og Pyridinbaser; den første er gulfarvet og indeholder Stoffer, der er skadelige for adskillige af de Genstande, som det gælder at bevare; de sidste er ligeledes farvede og desuden saa ildelugtende, at de alene derved blive uanvendelige.

Af de i Cirkulæret angivne Stoffer til »ufuldstændig Denaturering« maa vi udelukke *Eddike* paa Grund af direkte skadelig Indvirkning paa Præparaterne, *Dippelsolie* af samme Grund som Pyridinbaser, *Terpentinolie* paa Grund af dens Opløselighedsforhold overfor vandholdig Spiritus, *Kloroform*, fordi den Mulighed er tilstede, at den i Tidens Løb vil kunne virke skadelig paa vor Syredannelse. Tilbage er da kun *Æther*. Men en Tilsætning af 10 (Volumen-) Procent Æther saaledes som befalet vil baade af tekniske Grunde (Opløsning af Fedtstoffer m. m.) og af Hensyn til Brandfare hindre ogsaa dette Stofs Anvendelse.

Forudsat at de nævnte Stoffer kun tør tilsættes i de i Cirkulæret befalede Mængdeforhold, maa vi altsaa betragte dem alle som uanvendelige. Nye, hidtil uprøvede, Denatureringsmidler har vi ikke turdet foreslaa; men ved Henvendelse til forskellige udenlandske Museumsmænd har vi søgt Oplysninger om Forholdene i Lande, hvor man har Denatureringsbestemmelser.

Som det vil ses af medfølgende Skrivelser, er man i Princippet enig om, at kun ren Alkohol tør benyttes til en Række forskellige Formaal, men at man paa den anden Side i forskellige Tilfælde kan bruge en Alkohol, som er denatureret paa en særlig Maade, f. Eks. ved Tilsætning af 1 pCt. Æther (som i Sverige) eller Methylalkohol (Tyskland, tidligere England).

Utvivlsomt vil ogsaa hos os Anvendelse af ren Alkohol fremdeles være uundgaaelig nødvendig i en Mængde Tilfælde; men i andre Tilfælde maa vi anse det for muligt at bruge Alkohol tilsat med 1(Volumen-) pCt. Æther eller en lignende Mængde af ren Methylalkohol.

Samtidig maa vi imidlertid bemærke, at Tilsætning af disse Stoffer i saa ringe Mængde næppe vil kunne gøre Alkoholen udrikkelig; men af Hensyn

til Samlingernes forsvarlige Bevarelse (for Ætherens Vedkommende, som allerede anført, tillige af Hensyn til Brandfaren) tør vi ikke tilraade Tilsætning af større Mængder.

I Henhold til ovenstaaende tillader vi os derfor at foreslaa:

1) at Konsistorium andrager Generaltolddirektoratet om, at der gives samtlige under Universitetet hørende naturvidenskabelige og medicinske Institutioner Tilladelse til at anvende Spiritus denatureret med 1 (Volumen-) pCt. Æther *eller* med en lignende Mængde ren Methylalkohol (Jfr. Samling af Cirkulærer og andre Bestemmelser etc. Nr. 6. 1908 C. § 18 (S. 27);

2) at Konsistorium for de Institutioners Vedkommende, hvor en Tilladelse som den ovennævnte maa blive af ganske underordnet Betydning, idet der nødvendigvis maa bruges større Mængder ren Alkohol, indstiller til Ministeriet, at de paagældende Annua maa overskrides med de Beløb, som Prisforhøjelsen paa ren Spiritus i Anledning af Lov Nr. 96 af 8de Maj 1908 vil andrage, mod fornøden regnskabsmæssig Forklaring«.

Under 14de Juli 1909 modtog Konsistorium derefter fra Ministeriet en Skrivelse saalydende:

»I Anledning af D'Hrr Rektor og Professorers Skrivelse af 5te d. M. har Ministeriet ved Skrivelse af Dags Dato anmodet Generaldirektoratet for Toldvæsenet om, at der gives samtlige under Universitetet hørende naturvidenskabelige og medicinske Instituter Tilladelse til at anvende Spiritus denatureret med 1(Volumen) pCt. Æther eller med en lignende Mængde ren Methylalkohol (jfr. Samling af Cirkulærer og andre Bestemmelser etc. Nr. 5 1908 C. § 18 (S. 27).

Hvilket tjenstligst meddeles til behagelig Efterretning med Tilføjende, at man for de Institutioners Vedkommende, hvor en Tilladelse som den omskrevne vil blive af en ganske underordnet Betydning, idet der nødvendigvis maa bruges større Mængde ren Alkohol, tillader, at de paa Finansloven for indeværende Finansaar for Universitetets zoologiske Museums enkelte Afdelinger og Studiesamlingen fastsatte Annua overskrides med de Beløb, som Prisforhøjelsen paa ren Spiritus i Anledning af Lov Nr. 96 af 8de Maj 1908 vil andrage, mod fornøden regnskabsmæssig Forklaring«.

Under 23de Oktober 1909 meddelte Ministeriet, »at Generaltolddirektoratet under 15de d. M. har tilskrevet Ministeriet, at de Oplysninger, Generaltolddirektoratet har indhentet hos sine tekniske Medarbejdere, er af ensartet Karakter og kunne resumeres i det af Statsprøveanstalten givne Svar, »at den maa anse en Denaturering af Spiritus med 1 Volumen pCt. Æther eller Methylalkohol for at være ganske betydningsløs, naar der overhovedet tales om Denaturering af Spiritus«. Generaltolddirektoratet har tilføjet, at det under Hensyn hertil, og da en Kontrol ved de paagældende Institutioner ogsaa i og for sig er saa godt som ugørlig, ikke skønner, at Generaltolddirektoratet har nogen Mulighed for at opfylde det stillede Krav, i hvert Fald ikke paa de anførte Betingelser. Skulde det ikke lykkes at finde nogen brugelig Ordning, vil der, saa vidt Generaltolddirektoratet kan se, for de Institutioner, her kan blive Spørgsmaal om, ialt kun blive Tale om en Udgift paa nogle Tusind Kroner aarlig (hvoraf i hvert Fald henved $1/3$ stedse er erlagt), og dette Beløb vil jo komme Statskassen tilgode; det simpleste vilde derfor maaske være, om Institutionernes Budget søgtes forhøjet med Nybeløbet.

Forinden Ministeriet imidlertid tager endelig Stilling til Sagen, har man ikke villet undlade ved at meddele Konsistorium foranstaaende at udbede sig en Udtalelse om, hvorvidt det virkelig skulde være gørligt at anvende en mere effektiv Form for Denaturering«.

Konsistorium indhentede derefter en Erklæring af 29de Januar 1910 fra det under 5te April 1909 nedsatte Udvalg, saalydende:

»I Skrivelse af 18de December f. A. har Konsistorium, foranlediget ved Skrivelse af 23de Oktober s. A. fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, af undertegnede Udvalg udbedt sig en Udtalelse om, hvorvidt det virkelig skulde være gørligt for Universitetets naturvidenskabelige og medicinske Instituter at anvende en mere effektiv Form for Denaturering af Alkohol end den i Ministeriets Skrivelse omhandlede Tilsætning af 1 pCt. Æther eller Methylalkohol.

Udvalget skal i den Anledning udtale, at det ikke ser sig i Stand til at angive nogen anden for de paagældende Statsinstitutioner anvendelig Denaturering end den anførte, hvilken Udvalget i Skrivelse til Konsistorium af 15de Juni f. A. havde tilraadet, idet vi samtidig ikke undlader at bemærke, at den samme Mangel ved denne Denaturering, som omtales i det af Generaltolddirektoratets Sagkyndige afgivne Skøn, allerede udtrykkelig var fremhævet af os i vor tidligere Skrivelse af 15de Juni.

Da Generaltolddirektoratet ifølge Ministeriets Skrivelse ikke skønner at kunne opfylde det stillede Krav, men derimod foreslaar, at Institutionernes Budget faar en passende Forhøjelse, maa Udvalget udtale, at det vilde finde det mere hensigtsmæssigt, at Institutionerne, saaledes som det ogsaa er foreslaaet i Udvalgets tidligere Skrivelse, for Fremtiden erholder Tilladelse til at overskride deres Annua med de Beløb, som Prisforhøjelsen paa ren Spiritus i Anledning af Lov Nr. 96 af 8de Maj 1908 vil andrage, mod fornøden regnskabsmæssig Forklaring«.

Efter at have indhentet en Erklæring af 25de April 1910 fra Universitetets Kvæstor, besluttede Konsistorium i sit Møde 27de s. M. at henstille til de paagældende Instituters Bestyrere at angive, med hvor stort et Beløb Instituternes aarlige Udgifter til Spiritus kunde ventes at ville blive forøgede som Følge af Prisforhøjelsen paa ren Spiritus.

Kvæstor udtalte i sin anførte Erklæring af 25de April bl. a. følgende:

»Man skal i denne Anledning under Henvisning til det i Universitetskvæsturens Skrivelse af 5te Marts 1909 anførte tillade sig at udtale, at en Ordning som den af Udvalget foreslaaede, hvorefter de paagældende Instituter for Fremtiden skulde have en staaende, ikke blot for et enkelt Aar gældende Tilladelse til at overskride deres Annua med Beløb, som formentlig allerede nu kunne anslaas, formentlig ikke kan anses for stemmende med de Principer, der iøvrigt ere gældende for saadanne Annuas Fastsættelse paa Finansloven, og derfor næppe kan antages at vinde Ministeriets Bifald. Man antager derfor, at det rigtige vil være at søge de paagældende Annua forhøjede med de fornødne Beløb. Man skal herefter foreslaa Konsistorium, forinden Sagens Indsendelse til Ministeriet, at indhente fra de paagældende Instituters Bestyrere Oplysning om, hvilken aarlig Merudgift Lov Nr. 96 af 8de Maj 1908 kan beregnes til at ville medføre for hvert Institut, naar dets nuværende Forbrug af ren Spiritus lægges til Grund, eventuelt med Angivelse

af, om særlige Omstændigheder ere til Hinder for paa Grundlag af en saadan Beregning at søge Institutets Annuum forhøjet«.

Under 7de Juni 1910 sendte Ministeriet til Erklæring et Andragende af 14de April s. A. fra Bestyreren af det normal-anatomiske Museum om Tilladelse til at denaturere Spiritus med Kloroform, samt Genpart af en Erklæring i den Anledning fra Generaltolddirektoratet af 17de Maj s. A., idet det samtidig bragte sin Skrivelse af 23de Oktober 1909 i Erindring.

Efter at have indhentet en Erklæring af 25de Juni 1910 i Anledning af det normal-anatomiske Museums Andragende fra Universitetets Kvæstor, der foreslog ogsaa fra dette at indhente Oplysning om, hvilken aarlig Merudgift Loven af 8de Maj 1908 kunde beregnes at ville medføre for dette, eventuelt med Angivelse af, om særlige Omstændigheder var til Hinder for paa Grundlag af en saadan Beregning at søge Museets Annuum forhøjet, indsendte Konsistorium til Ministeriet under 4de Juli 1910 to Skrivelser, af 15de og 16de Juni s. A., fra det under 5te April 1909 nedsatte Udvalg, hvis Indhold Konsistorium i Skrivelse af 4de Juli 1910 efter at have givet en Oversigt over Sagens hidtidige Forløb gengav saaledes:

»Efter at Konsistorium har meddelt fornævnte Udvalg Kvæstors Skrivelse af 25de April 1910 har man under 15de Juni d. A. modtaget vedlagte Skrivelse fra Udvalget, hvori meddeles, at følgende Universitetsinstituter formenes i større eller mindre Grad at ville berøres af Prisforhøjelsen paa ren Spiritus som Følge af Lov af 8de Maj 1908:

Af lægevidenskabelige Instituter:
Institutet for almindelig Pathologi,
— - pathologisk Anatomi,
— - Farmakologi,
— - Retsmedicin,
— - Fysiologi,
— - Hygiejne.
Universitetets normal-anatomiske Museum.

Af naturvidenskabelige Instituter:
Universitetets zoologiske Museum,
— botaniske Museum,
— botaniske Laboratorium,
— kemiske Laboratorium,
— Laboratorium for Plantefysiologi,
— — - Histologi og Embryologi,
— — - Dyrefysiologi,
— ferskvands-biologiske Laboratorium,
— medico-fysiske Laboratorium.

Hvad angaar de tre førstnævnte Instituter under det lægevidenskabelige Fakultet (for almindelig Pathologi, pathologisk Anatomi og Farmakologi) oplyser Udvalget, at Bestyrerne af disse Instituter, som nu ere i Begreb med at blive installerede i Nybygninger ved Rigshospitalet, anser det for rigtigst ikke paa det nuværende Tidspunkt at andrage om nogen Nybevilling i Anledning af Spiritusskatten, da det i Øjeblikket ikke lader sig overse, i hvilken Udstrækning Forbruget af ren Spiritus vil blive forøget ved Driften af de nye Instituter.

Udvalget meddeler, at det endvidere har henvendt sig til Bestyrerne af det retsmedicinske Institut, af Laboratorierne for Fysiologi og Hygiejne, og indsender under 16de Juni d. A. vedlagte Skrivelse med Bilag, hvori oplyses, at Bestyreren af det retsmedicinske Institut af samme Grund som Bestyrerne af fornævnte 3 lægevidenskabelige Instituter ikke for Øjeblikket vil søge om Nybevilling, samt at de aarlige Udgifter til fysiologisk Laboratorium paa Grund af Prisforhøjelsen antagelig ville blive forøgede med 200 Kr., og de aarlige Udgifter for hygiejnisk Laboratorium af samme Grund vil stige med 10 Kr.

Udvalget meddeler herhos, at der fra Bestyreren af det normal-anatomiske Museum er indløbet Meddelelse om, at han i Anledning af Prisforhøjelsen paa Spiritus ønsker en Forhøjelse af Museets Annuum.

Med Hensyn til de naturvidenskabelige Instituter meddeler Udvalget, at Museumsraadet for Zoologisk Museum, Bestyreren af Botanisk Museum og Botanisk Laboratorium samt Bestyreren af Laboratoriet for Histologi og Embryologi ønske en Annuums-Forhøjelse og vil indsende Angivelse af dennes Størrelse.

Bestyreren af Universitetets kemiske Laboratorium ønsker derimod at fremsende Ansøgning om Bevilling af en kalkulatorisk Sum til Dækning af Merudgifter til Spiritus.

Udvalget meddeler endelig, at Bestyrerne af de øvrige fornævnte naturvidenskabelige Instituter ikke have anset det for nødvendigt af Hensyn til Spiritusbeskatningen nu at ansøge om nogen Annuumsforhøjelse, da Udgiften til Spiritus for Tiden kun udgør en forholdsvis ringe Del af de respektive Laboratoriers Udgifter.

I Forbindelse hermed tillader Konsistorium sig ved særlige Skrivelser af Dags Dato at fremsende Skrivelser fra Museumsraadet for Zoologisk Museum, Direktøren for Botanisk Have og Bestyreren af Laboratoriet for Histologi og Embryologi.«

Om de i Konsistoriums Skrivelse bebudede Ansøgninger om Forhøjelser af Annua for de tre nævnte Institutioner, samt om den sammesteds ligeledes bebudede Ansøgning af tilsvarende Indhold fra det normal-anatomiske Museum vil Meddelelse blive givet i næste Hæfte af Aarbogen under Omtalen af de nævnte Institutioner. Om en Overskridelse i samme Anledning af det sidstnævnte Museums Annuum for Aaret 1910—11, se S. 1103.

2. Den botaniske Have.

a. Opstilling i Haven af Kunstværker, skænkede af Museumsdirektør, Dr. phil. Carl Jacobsen.

I Begyndelsen af Juli 1909 henvendte Dr. Carl Jacobsen sig til Havens Direktør Professor Eug. Warming om Tilladelse til at opstille nogle Gengivelser af antike Statuer i Haven. Efter at Prof. Warming under Forbehold af Konsistoriums Godkendelse havde givet den ønskede Tilladelse, lod Dr. Jacobsen i Sommerens Løb efter Konference med Universitetsgartner Lange angaaende Valget af Pladser 7 Statuer opstille i Haven, og under 4de September modtog derefter Konsistorium fra Prof. Warming en til denne rettet Skrivelse fra Dr. Jacobsen af 2den s. M., saalydende:

»Herved tilbyder jeg at skjænke de syv galvanoplastiske Statuer med passende Stenfodstykker til botanisk Have.

De ere:

Athena og Marsyas } begge efter Myron
Diskuskasteren }
Amazonen som almindeligt tilskrives Kresilas
Athena »Lemnia« efter Phidias
»Artemis fra Gabii«, Praxiteles' Skole
»Narkissos«, Polykletisk Stiil
»Sandalbinderen«, Lysippos Stiil.

Skulde Havens Tarv engang fordre at de flyttedes forudsætter jeg, at dette sker i Samraad med f. Ex. Ny Carlsberg Fondets Bestyrelse, og skulde de imod Forventning fjernes fra Haven maa de ikke sælges, men overlades til Ny Carlsbergfondet, som da maa finde et andet Sted til dem.

Jeg tillader mig at bemærke, at den foreløbige Opstilling som allerede har fundet Sted ikke er heelt tilfredsstillende for de fires Vedkommende, og jeg maa bede om Tilladelse til at opstille disse paa anden Maade.

Derimod synes jeg at Artemis, Narkissos og Amazonen staae rigtig godt.«

Ved Skrivelse af 24de September 1909 bragte Konsistorium Dr. Carl Jacobsen Universitetets varmeste Tak for denne skønne Gave og udtalte, at det ganske kunde billige de Forudsætninger, hvorunder den var givet.

— I Anledning af en Henvendelse fra Foreningen „Vigilia“ af 17de September 1909, som af Prof. Warming under 18de s. M. var videresendt til Konsistorium, tilskrev Konsistorium under 7de Oktober 1909 Foreningen saaledes:

„Fra Direktøren for Universitetets botaniske Have, Professor Dr. phil. E. Warming har Konsistorium modtaget en Skrivelse fra Foreningen „Vigilia“, hvori henstilles, at den i botanisk Have nylig opstillede Gruppe „Athena og Marsyas“ atter maa blive fjernet, fordi den let vil komme til at virke anstødeligt paa mange af de Mennesker, der færdes i Haven.

I Anledning heraf skal Konsistorium meddele, at man ikke finder Grund til at fjerne bemeldte Gruppe, der ikke i mindste Maade giver Udtryk for sanselig Attraa, men fremstiller, hvorledes Athena, der selv med Afsky har kastet den frygiske Fløjte (eller rigtigere: Klarinet) fra sig som et hende uværdigt Instrument, har fundet Satyren Marsyas, som havde samlet den op, i Færd med at spille paa den og saa *i sin Harme har slaaet ham den ud af Hænderne;* Marsyas farer da tilbage, forbavset og forfærdet over det Slag, Gudinden har givet ham.“

b. Bevilling til Herbarieskabe ved Museet.

Den 25de Juni 1909 indsendte Konsistorium med sin Anbefaling til Ministeriet det nedenfor anførte Andragende af 6te s. M., hvori Havens Direktør Professor Warming ansøgte om en Bevilling paa 4,315 Kr. til Anskaffelse af Herbarieskabe til Museet. Bevillingen, der under 23de s. M. var anbefalet af Kvæstor under Henvisning til Samlingernes stadige Vækst og de i Aarb. 1908—09, S. 531—33 omtalte Ordningsarbejder, blev givet paa

Finansloven for 1910—11, under Universitetets Udgiftspost 3. b., Den botaniske Have, jfr. Rigsdagst. 1909—10, Tillæg A. Sp. 1255—56.

Professor Warmings ovennævnte Andragende var saalydende:

„I den udførlige Fremstilling af 9de August 1906 [Aarb. 1908—09, S. 540—51], angaaende den paatrængende Nødvendighed af en Udvidelse af Universitetets botaniske Haves Museum, saavel som ved andre Lejligheder, er det stærkt fremhævet, hvor pinlig Pladsmangelen i det nuværende Museum er.

Denne Pladsmangel bliver naturligvis ved Samlingernes stadige Vækst Dag for Dag mere og mere generende, og da et nyt Museum selv i aller heldigste Tilfælde ikke vil kunne være færdigt til Brug før om 3 à 4 Aar, tillader jeg mig herved at andrage det høje Ministerium om en ekstraordinær Bevilling paa 4,315 Kr. til Anskaffelse af Herbarieskabe til et af det nuværende Museums Værelser (Nr. 14) og til en dermed i Forbindelse staaende Omflytning af de i dette Værelse for Tiden værende Skabe. Da Manglen paa Herbarieskabe er noget af det mest følelige i det nuværende Museum, tillader jeg mig at anmode Ministeriet om at optage denne Bevilling paa Finanslovforslaget for 1910—11. Ved en saadan Omflytning af Skabe som den paatænkte, hvorved de tænkes fordelte i flere Værelser i Museet, særlig i Kælderetagen, vil der nemlig i Værelse Nr. 14 blive Plads til en hel Del Herbarieskabe; disse tænkes byggede saaledes, at de uden videre Forandring kunne overføres til et eventuelt nyt Museum.

Paa de nye Skabe er der leveret Tilbud lydende paa 4,180 Kr. medens Flytning og Opsætning igen af de gamle Skabe er tilbudt for 135 Kr.“

c. *Bevilling til forøget Opsyn i Haven.*

Den 1ste Juli 1909 indsendte Konsistorium med sin Anbefaling til Ministeriet det nedenfor anførte Andragende af 28de Juni s. A., hvori Havens Direktør Professor Warming ansøgte om Forhøjelse af Havens Budget med 1,180 Kr. aarlig og 175 Kr. en Gang for alle til forøget Opsyn i Haven. Bevillingen, der var anbefalet af Kvæstor under 29de Juni s. A., under Henvisning til de ved Færdslens Forøgelse paa Grund af Sølvgadelaagens Aabning tidligere nødvendiggjorte Foranstaltninger, se Aarb. 1904—05 S. 58—59, 1906—07 S. 776—78 og 1908—09 S. 555—56, blev givet paa Finansloven for 1910—11, under Universitetets Udgiftspost 3. b., Den botaniske Have, for det ordinære Beløbs Vedkommende som en Forhøjelse af Underkonto I. 1. a., jfr. Rigsdagst. 1909—10, Tillæg A., Sp. 1253—56.

Professor Warmings ovennævnte Andragende var saalydende:

„Det viser sig stedse tydeligere, at Opsynet i Botanisk Have er utilstrækkeligt navnlig i Sommertiden. Tidligere, da Haven kun havde en Indgang, besørgede Portner-Museumskarlen, som har fast Bopæl i Haven ved Gotersgadelaagen, Pasningen af denne Laage; men efter at der i Oktober 1905 ogsaa var bleven Adgang ad Laagen ved Sølvgade og endvidere truffet den Ordning, at Haven blev delvis aabnet fra Kl. 7, hhv. Kl. 8 om Morgenen, saaledes at Publikum kunde skyde Genvej gennem Haven, kunde vi indse, at Portneren, naar han baade skulde passe Laagen og arbejde som Museumskarl, vilde blive overlæsset, selv om han til Portnertjenesten fik Hjælp af sin Hustru, og vi traf derfor den Bestemmelse, at den Opsynsmand, som hidtil

havde patrouilleret i Haven, blev posteret ved Gotersgadelaagen, medens den ny antagne Opsynsmand blev ansat til at passe Sølvgadelaagen. Havens faste Portner, eller hans Hustru, afløser nu blot Opsynsmanden i dennes Spisetider (om Sommeren 8½—9, 12—2 og 5—6), medens hans øvrige Tid optages af Museumstjenesten.

Til patrouillerende Opsyn i Haven er derfor kun tilbage den Opsynsmand, der er ansat i Tiden fra 1ste Maj—31te Oktober, men kun for *den halve Dag*, fra Kl. 1 til Solnedgang. Havens Direktion havde haabet, at dette Opsyn vilde vise sig tilstrækkeligt, og at Publikum selv vilde hjælpe at holde Justits, men dette Haab er glippet, thi det hænder langt hyppigere nu end tidligere, at der finder Tyveri af Planter Sted i Haven, at Etiketter ituslaas, at Folk lægger sig med Fødderne op paa Havens Bænke eller lægger sig i Græsset; ogsaa om Formiddagen, naar Publikum kun har Adgang til en mindre Del af Haven, tiltrænges mere Opsyn, for at der kan holdes Kontrol med de Studerende og Skolelærere med Elever eller andre, som har Kort til Haven, og som ikke al Tid optræder med saa stor Hensynsfuldhed og Beskedenhed overfor Havens Samlinger, som det kunde ønskes.

Alene det stærkt forøgede Besøg, Haven har faaet siden Gennemgangen blev aabnet, kunde motivere et forøget Opsyn. Vi giver her nogle faa Tal, Besøget til Haven angaaende, og selv om den største Del af disse Tusinder kun benytter Haven som Genvej, er det ganske givet, at Antallet af Spaserende i alle Dele af Haven er steget meget stærkt.

I Ugen 29de September—5te Oktober 1904, altsaa før Gennemgangen gennem Haven aabnedes, blev Haven besøgt af 3,604 Personer. Besøget har i Aar stillet sig saaledes, at der i den første Uge af hver af de forløbne Maaneder har været følgende Antal Passerende gennem de to Laager: Januar: 13,393. Februar: 19,848. Marts: 22,657. April: 29,409. Maj: 31,981. Juni: 34,810.

For at bøde paa disse uheldige Forhold, ansøge vi om at faa bevilget Midler til Lønning og Mundering af en Opsynsmand, som kan besørge Patrouilletjeneste i Haven hele Dagen i Tiden Marts—November, dog saaledes at vi ikke ere bundne til at have ham fuldtud i det nævnte Tidsrum, men kan udsætte Antagelsen af ham, hvis Marts Maaned skulde være for vinterlig, eller Efteraaret komme meget tidligt, samt maatte kunne benytte eventuelt sparet Beløb til at lønne forøget Tjenestetid for den Opsynsmand, vi ellers har i Sommerhalvaaret.

Udgifterne vilde beløbe sig til:

En Gang for alle: Mundering 175 Kr., beregnet efter de Summer, der blev lagt til Grund for vor Ansøgning (Juli 1907), [Aarb. 1907—08 S. 169,] om Mundering til vore Opsynsmænd (Summen er rundet lidt opefter).

Aarligt: 275 Dage à 4 Kr. = 1,100 Kr. Vedligeholdelse af Mundering 80 Kr., ligeledes beregnet efter vor Ansøgning af Juli 1907. Ialt 1,180 Kr.

De 1,100 Kr. bedes paaført Arbejderkontoen, de 80 Kr. Kontoen for forskellige Udgifter for hele Institutionen."

d. Andre Sager.

Under 20de September 1909 indsendte Havens Direktør Professor Warming til Konsistorium et Andragende af 17de s. M. om Ændring i Be-

stemmelserne af 21de September 1838 om det Bülowske Tegnelegat, saalydende:

„Ved Gavebrev af 30te Maj 1812, konf. 6te Oktober s. A., skænkede Geheimeraad Bülow til Sanderumgaard 4,000 Rdlr. D. C. til et Legat, for hvilket der skulde lønnes en Tegnemester til at give Studerende Undervisning i Plantetegning; Renten, „som for Tiden udgør 160 Rdlr.“, skulde anvendes, dels til Løn for Tegnemesteren (120 Rdlr.), dels (Resten) til Anskaffelse af Tegnematerialier. Legatet henlagdes til Botanisk Have med Professoren i Botanik som Efor.

Under 18de Juni 1813, konf. 9de Januar 1824, forandredes de 4,000 Rdlr. D. C. til 4,000 Rbdr. S. V. (Sølv-Værdi).

Den 21de September 1838 udfærdigedes kgl. Resolution gaaende ud paa, at den omtalte Fjerdedel, 40 Rbdr., skulde anvendes dels til Tegnematerialiers Anskaffelse, dernæst til Lokalets Opvarmning, og hvad derefter bliver til overs skal tilflyde den botaniske Haves Bibliotek.

I Henhold hertil har der nu i en meget lang Aarrække været betalt:

1.	Honorar til Tegnemesteren	240 Kr.	„ Øre
2.	Til Tegnematerialier, sædvanlig	10 —	„ —
3.	Indbetalt i Universitetskvæsturen, sædvanlig som tilfaldt dels Bibliotekets dels Havens almindelige Kasse.	103 —	12 —
		353 Kr.	12 Øre

I næsten eet Aarhundrede har der kun været to Tegnemestere, nemlig først Hr. Bayer, der, efter Legatets Ord, „hidtil med saa megen Held har givet Undervisning“, og som skulde være Tegnemester „saa længe Alder og Svaghed ikke hindrer ham fra at besørge“ Undervisningen; dette skete for ca. 40 Aar siden. Derefter blev Chr. Thornam Tegnemester. Han døde Februar 1908, og i Henhold til Legatets § 3 traf jeg da Aftale med Kunstmaler Axel Hou om at lede Undervisningen.

Jeg tillader mig nu at henvende mig til det høje Ministerium med Anmodning om, at det vil søge udvirket en anden Ordning end den siden 1838 gældende, nemlig følgende, der kommer *nærmere* til Gavebrevets Bestemmelser i § 2 end den i 1838 indførte Ordning:

Tegnelæreren lønnes med hele Rentebeløbet, men skal derfor tillige sørge for Anskaffelsen af Tegnematerialier. Endvidere skal han være villig til at anvende mindst tre Timer ugentlig i Undervisningens Tjeneste, og hvis denne ikke kræver hans hele Tid, skal han i den resterende Tid udføre Vægtavler og andet for den botaniske Undervisning nødvendigt Tegnearbejde.

Motiverne til, at jeg foreslaar denne Ændring ere

dels, at Hr. Axel Hou gerne vil undervise tre Timer ad Gangen, fordi han har erfaret, at Udbyttet bliver større ved tre end kun to samlede Timers Arbejde,

dels at han i det hele ønsker Undervisningen bedre betalt, end den nu har været i snart hundrede Aar, og jeg finder dette ganske naturligt,

dels, endelig, at vi stadig maa lade tegne Forelæsningstavler og andre Billeder, som skulle bruges ved Undervisningen, og at det da er noget urimeligt, at Penge, der ere henlagte til Tegnelegatet ikke kan anvendes hertil, men indgaa i Bibliotekets og Havens almindelige Kasse, med omtrent 50 Kr. til hver.“

I Anledning heraf indhentede Konsistorium en Erklæring fra Univeritetets Kvæstor af 14de Oktober 1909, som under 27de s. M. blev tilstillet Professor Warming til Efterretning. I Kvæstors Erklæring udtaltes følgende:

„Tegnemesteren lønnes altsaa fremdeles, som for omtrent 100 Aar siden, med 120 Rdlr. = 240 Kr. , og at dette Vederlag er utilstrækkeligt, vil let erkendes. Det er derfor saare naturligt, at Direktøren for den botaniske Have ønsker en Forandring heri, saaledes at Vederlaget forøges i Forbindelse med en nærmere Fastsættelse af Arbejdstiden. Da imidlertid Finanslovbudgettet ved Bestemmelsen af Universitetets Tilskud til Havens Fornødenheder tager Hensyn til Tilskudet fra det Bülowske Legat, idet det opstiller den samlede Budgetsum og deri fradrager Beløbet for de Haven tillagte Legater, derunder nys nævnte Legat, vilde en Forandring af Legatets fundatsmæssige Bestemmelser, ifølge hvilken man, efter Direktørens Forslag, vilde anvende Legatets fulde Renteudbytte til at lønne Tegnemesteren, med Forpligtelse til at anskaffe Tegnematerialier, forudsætte en Bevilling paa Finansloven. Da det samme Forhold, at Finanslovbudgettet i Universitetets Tilskud til de videnskabelige Samlinger fradrager Rentebeløbet af de denne tillagte Legater, gælder med Hensyn til flere af disse, vilde det vistnok ikke være uden Betænkelighed af fremdrage Spørgsmaalet for den botaniske Have alene, endda for et enkelt Legat. Det synes naturligere at søge en Løsning for alle videnskabelige Anstalter under Et.

Jeg tillader mig imidlertid at henlede Opmærksomheden paa, at Spørgsmaalet om Tilvejebringelse af Midler til at forøge Tegnemesterens Honorar vil kunne løses ad en anden Vej. Direktøren oplyser selv, at Haven stadig maa lade tegne Forelæsningstavler og andre Billeder, som skulle bruges ved Undervisningen. Der vil da ikke kunne være noget til Hinder for, at de Beløb, som Haven nu anvender hertil, i Fremtiden i samme Øjemed tillægges Tegnemesteren. En saadan Fremgangsmaade er Havens Direktør selv Herre over.“

— Under 1ste November 1909 bifaldt Ministeriet efter Indstilling af Direktøren og Konsistorium, at der *paa Prøve* etableredes følgende Ordning:

„1) at der for Benyttelsen af de i Universitetets botaniske Have værende W. C'er opkræves en Afgift af 10 Øre for hver Benyttelse, og at denne Afgift ved hvert Finansaars Slutning indbetales til Indtægt paa Universitetets Udgiftspost 3. b. Underkonto I. 1. a.

2) at Pasningen af disse W. C'er overlades til en kvindelig Arbejder, der for dette og for hendes øvrige Arbejde lønnes med en Løn, beregnet efter en Dagløn af 2 Kr. 50 Øre, men udbetalt hende maanedsvis bagud, hver Maaned med et Beløb svarende til den Arbejdstid, hun i den paagældende Maaned har haft, og for hele Aaret ikke overstigende 912 Kr. 50 Øre.“

— Under 23de April 1910 bifaldt Ministeriet efter Indstilling af Direktøren og Konsistorium, at der af Universitetets Udgiftspost 10., Forskellige løbende og ekstraordinære Udgifter, for Finansaaret 1910—11 blev afholdt et Beløb af 100 Kr. til Opsynsmand ved Haven P. Nielsen som Gratiale i Anledning af, at han den 1ste April 1910 havde været ansat ved Haven i 25 Aar.

— Paa Finansloven for 1910—11 blev under Universitetets Udgiftspost 10., Forskellige løbende og ekstraordinære Udgifter, bevilget ekstraordinært 500 Kr. til en Ekskursion i 1910 med naturhistoriske Studerende, jfr. Rigsdagst. 1909—10, Tillæg A. Sp. 1285—88. Forslaget om denne Bevilling var fremsat af Professor Warming under 2den Juni 1909 og anbefalet af Universitetets

Kvæstor under 22de s. M. og af Konsistorium under 24de s. M. Jfr. om tidligere Ekskursioner Aarb. 1903—04 S. 914 og 1906—07 S. 778—79.

— Paa Finansloven for 1910—11 blev Universitetets Udgiftspost 6. c., Understøttelser til Universitetets Bestillingsmænd og disses Efterladte, forhøjet med 375 Kr. som aarlig Understøttelse til Materialsnedker ved Haven Lars Jensen, der fra 1ste April 1910 at regne erholdt Afsked fra sin Stilling, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg B. Sp. 517—18, 321—24.

3. Det zoologiske Museum.

a. Oprettelse af en Assistentplads ved Museets 1ste Afdeling.

Paa Finansloven for 1910—11 blev Universitetets Udgiftspost 1. d., Den samlede Lønningssum, forhøjet med 1,400 Kr. til Lønning for en Assistent ved Museets 1ste Afdeling, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg A. Sp. 1231—36. Bevillingen blev givet efter et Andragende af 6te Maj 1909 fra Bestyreren af 1ste Afdeling, Professor Jungersen. Andragendet var anbefalet af *Museumsraadet*, *Kvæstor* og *Konsistorium* i Skrivelser af henholdsvis 6te Maj, 24de og 30te Juni 1909.

Professor Jungersens Andragende af 6te Maj 1909 var saalydende:

„Undertegnede Bestyrer af Universitetets zoologiske Museums 1ste Afdeling tillader sig herved at ansøge det høje Ministerium om Oprettelse af en Assistentplads under Afdelingen svarende til Museets øvrige Assistentpladser (2 ved 2den Afdeling, 1 ved 3die Afdeling), altsaa med samme Lønnings- og Ansættelsesforhold som disse.

Assistenterne ved Museet lønnes for Tiden med 1,400 Kr. aarlig og ansættes af Konsistorium efter Indstilling af Museumsraadet, med gensidig Opsigelsesfrist af 3 Maaneder.

Grunden til dette Andragende er den store Forøgelse af Arbejdet under denne Afdeling, som er indtraadt i de senere Aar.

Ved det nuværende Museums Oprettelse i Henhold til Lov af 29de December 1862 omfattede 1ste Afdeling kun Samlingerne af Pattedyr, Fugle, Krybdyr og Padder samt den Lund'ske palæontologiske Samling; Afdelingens faste videnskabelige Stab bestod alene af Bestyreren; til Raadighed for denne var en beskeden Assistancesum, hvormed Bistand fra yngre Videnskabsmænd kunde lønnes.

Ved Resolution af 30te Januar 1885 overførtes hele den store Fiskesamling til 1ste Afdeling. Samtidig blev Bestyrelsen af denne stærkt forøgede Afdeling, der siden da altsaa omfatter alle Hvirveldyrklasserne, forbunden med Professoratet i Zoologi ved Universitetet. Af Hensyn til det omfattende og mangeartede Arbejde, som paahviler Professoratet — under hvilket ogsaa Bestyrelsen af den anselige Studie- og Forelæsningssamling hører — overførtes nu til 1ste Afdeling den daværende Stilling som „Museums-Assistent", senere ved Lønningsloven af 1892 benævnte Viceinspektør*). Ved det i 1899

*) Fra Museets Side var foreslaaet Benævnelsen „Viceinspektor" for at udtrykke Stillingens Betydning som en Underbestyrers, analog med Benævnelsen „Inspektor" for Bestyrerne af Afdelingerne. Det skyldes formentlig en Misforstaaelse, at Benævnelsen er bleven fastslaaet som „Viceinspektør", hvilket egentlig ingen Mening giver.

stedfundne Personskifte vedblev denne Afdelings Bestyrelse at være sammenknyttet med Professorembedet, og dens videnskabelige Stab udgøres fremdeles kun af Bestyreren og Viceinspektøren. Til Raadighed for Bestyreren staar en Assistancesum af 1,000 Kr., men af disse har kun 400 Kr. kunnet benyttes til videnskabelig Assistance; de 600 Kr. har stadig maattet anvendes til Løn for manuelt Arbejde.

Indlemmelsen af Fiskesamlingen i 1885 medførte allerede en betydelig Arbejdsforøgelse, men senere, efter 1899, er i det Hele Arbejdet ved Afdelingen vokset meget stærkt. Den overvejende Del af det daglige Arbejde maa nødvendigvis falde paa Viceinspektøren. Forsaavidt en Arbejdsdeling efter Hvirveldyrklasserne har kunnet gennemføres, har Arbejdet med Samlingerne af Pattedyr, Fugle og Krybdyr væsentlig hvilet paa Viceinspektøren, Arbejdet med Padder og Fiske paa Bestyreren, bistaaet af den Assistance, som kunde opnaas for 400 Kr. Samtidig med den nuværende Bestyrers Tiltræden gennemførtes den endelige Indlemmelse af de tidligere nærmest under Studiesamlingen og 2den Afdeling (af Jap. Steenstrup) administrerede store Samlinger af Fortidslevninger af danske Hvirveldyr, især Pattedyr, fra Tørvemoser, Køkkenmøddinger, Glaciallag o. s. v. Disse Samlinger er siden vokset enormt, især ved de af Nationalmuseet og flere af Provinsmuseerne foretagne Undersøgelser af Køkkenmøddinger, Bopladser, Gravpladser og lignende Steder for Ophobning af Fortidslevninger fra hele vort Land. Alt hvad der er fremkommet og fremdeles fremkommer af Dyrelevninger ved denne Art Undersøgelser, er blevet indsendt og bliver fremdeles indsendt til 1ste Afdeling for at gennemgaas og bestemmes, og alt det deraf, som ikke har udelukkende arkæologisk Interesse, indlemmes i Afdelingen. Ikke blot Bestemmelsen af disse Tusinder og atter Tusinder af løse Knogler og Knoglefragmenter kræver et meget betydeligt Arbejde, men den rent museale Bearbejdelse, Mærkning, Etikettering, Katalogisering og Indordning i Samlingen fordrer et næppe mindre. Dertil kommer yderligere, at der ret ofte indsendes tilsvarende Fund fra Nabolandene, Sverrig og Norge, med Anmodning om Gennemgang og Bestemmelse, idet man erkender, at kun i vort Museum findes det Sammenligningsmateriale, som er nødvendigt. At afslaa den Hjælp, der saaledes søges hos os andetstedsfra, er af mange Grunde ikke godt gørligt. Hele dette Arbejde har hvilet og hviler fremdeles paa Viceinspektøren; og det kan uden Overdrivelse siges, at Arbejder af denne Art forefalder saa regelmæssig, at de maa regnes for dagligt Arbejde; ja det kan endog siges, at hvis Viceinspektøren ikke udførte en meget stor Del af disse Arbejder udenfor sin pligtige Arbejdstid i Museet, vilde denne næsten helt opsluges deraf.

Stadig voksende er fremdeles de med Fuglesamlingen, især den indenlandske og nordiske, forbundne Arbejder. Der modtages daglig, især i Træktiden, et stort Antal Fugle, indsendte fra Fyrene; disse Fugle gennemgaas og bogføres, og de Eksemplarer, der er anvendelige for Samlingen, udtages og præpareres til Opbevaring.

Samlingen af nordiske Fugle, tilvejebragte fra Grønland og Island, er ligeledes vokset og stiller forøgede Fordringer til Arbejdet. Dertil kommer, at den stigende Interesse for vort Lands Fugleverden medfører en langt stærkere Vekselvirken med Afdelingen og hyppigere Benyttelse af dens Samlinger end tidligere; saa glædeligt og velset dette end er for Afdelingen, beslaglægges dog derved en ikke ringe Del af dens Arbejdstid- og Kraft.

Endvidere er Fiskesamlingen vokset overordentlig; store Indsamlinger er foretagne i Siam og Dansk Vestindien, ved vore arktiske Ekspeditioner og regelmæssige Undersøgelser af Havene om vore nordlige Bilande; ganske særlig ved de under de internationale Havundersøgelser foretagne Dybhavs-Indsamlinger i Nordatlanterhavet. Af dette store og ualmindelig værdifulde Stof har Afdelingen af Mangel paa fornøden Arbejdskraft kun kunnet gennemgaa og indordne en mindre Del, væsentlig kun den, der særlig vedrører vore egne Haves Fauna, til dels ogsaa Grønlands; men den største Del har maattet magasineres indtil videre.

Endelig maa endnu fremhæves, at der i de seneste Aar er tilkommet et ikke helt ringe bibliotekarisk Arbejde. I Øjeblikket har Museet en Bogsamling paa over 18,000 Bind. Hovedmassen skyldes dels Erhvervelsen af Professor Lütkens store Bogsamling, dels Gaver. Betydelige Bogsamlinger er skænkede af Inspektor Dr. Meinert og Etatsraadinde Collin; og ellers indkommer regelmæssig forskellige Tidsskrifter og Værker fra udenlandske Museer og videnskabelige Selskaber som Gaver eller som Bytte mod de under Museets Auspicier udgivne Skrifter. Biblioteket er efter sit Indhold dels fordelt i 3 Særbiblioteker, hvert under sin Museumsafdeling og varetaget af denne, dels i et Fællesbibliotek.

Foruden 1ste Afdelings Særbibliotek (f. T. ca. 7,500 Bind) varetages ogsaa Fællesbiblioteket (ca. 2,000 Bind) under første Afdeling, idet Bestyreren af denne tillige er Formand i Museumsraadet og som saadan har maattet overtage dette Arbejde tilligemed de Meddelelser om indkomne udenlandske Skrifter til det kgl. Bibliotek, som er paabudt ved Ministeriets Skrivelse til Konsistorium af 3die Juni 1901 og Konsistorii Skrivelse til Museumsraadet af 29de Juni s. A. Da Formandens øvrige Virksomhed som Bestyrer og Professor lægger Beslag paa hans Tid i mange andre Retninger, har det oftere været paa Tale i Museumsraadet at andrage om Midler til at lønne en særlig Bibliotekar. Dertil synes imidlertid Fællesbiblioteket foreløbig ikke at være stort nok; simplest og tilstrækkeligt for en længere Fremtid vilde det være at overdrage det bibliotekariske Arbejde til en Assistent, og da naturligt til en saadan, som sorterede umiddelbart under Formanden, altsaa under 1ste Afdeling.

Den stærke Forøgelse af det daglige Arbejde bevirker, at forskellige andre Arbejder, som maa siges at paahvile Afdelingen som en Pligt, maa skydes til Side. Dette gælder saaledes om Afslutningen af Bearbejdelsen af den Lund'ske palæontologiske Samling. Endnu mangler den endelige Gennemgang af Gumlerne og af Krybdyr, Padder og Fiske. I en Række af Aar har Viceinspektør Winge fuldført Bearbejdelsen af alle de øvrige Pattedyr, og for Aar og Dag siden har han optaget Arbejdet med Gumlerne, men dette Arbejde maa bestandig afbrydes og lægges til Side for længere Tid ad Gangen for de daglige nødvendige Arbejder, Indordning af det nye, Etikettering og Katalogisering. Krybdyr, Padder og Fiske af den Lund'ske Samling har Bestyreren, der ved sin Tiltræden forefandt dem saagodt som urørte, selv for flere Aar siden gennemgaaet og bestemt; men det har ikke været muligt senere at vinde Tid til Afslutningen af denne Del af Arbejdet.

Sluttelig maa bemærkes, at 1ste Afdeling er jo den af Museets Afdelinger, som indeholder de største Dyreformer og derfor ubetinget stiller de største Fordringer til Plads; den allerstørste Del af Museumsbygningen er taget i

Brug til 1ste Afdeling; dens Lokaler strækker sig fra Loft til Kælder, har endda en Filial (Hvalsamlingen) udenfor Museumsbygningen. De forskellige Arbejder, Ordning, Etikettering og Tilsyn besværliggøres ved denne overordentlige Spredthed ikke saa lidt i Sammenligning med de to andre, i Henseende til Pladsforhold mere koncentrerede, Afdelinger. Ikke desto mindre har disse, som antydet, en talrigere fast videnskabelig Stab: ved 2den Afdeling virker Bestyreren, 2 faste Assistenter og en Assistent med samme Lønning som disse (væsentlig ved Hjælp af en 2den Afdeling tillagt, udelukkende til videnskabeligt Arbejde bestemt Assistancesum paa 1,000 Kr.); ved 3die Afdeling: Bestyreren, 1 videnskabelig Medhjælper (en personlig lønnet Post) og en fast Assistent. Og det maa tilføjes, at Bestyreren af disse to Afdelinger i ganske anderledes Grad end Bestyreren af 1ste Afdeling kan hellige deres Virksomhed til Museet, hvor deres væsentlige Embedsgerning falder."

b. Anskaffelse af Inventar til et Værelse i Museets Loftsetage.

Ved Finansloven for 1910—11 blev under Universitetets Udgiftspost 3. c. bevilget ekstraordinært 924 Kr. 70 Øre til Anskaffelse af et Bord og Hylder til Opbevaring af Museets 1ste Afdelings Samlinger af Fugleskind i et Værelse i Museets Loftsetage, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg A. Sp. 1255—56. Bevillingen blev givet efter et Andragende af 2den Juni 1909 fra Bestyreren af 1ste Afdeling, Professor Jungersen. Andragendet var anbefalet af *Museumsraadet*, *Kvæstor* (under Henvisning til tidligere Bevillinger af tilsvarende Art, se Aarb. 1894—95 S. 708—09 og 1901—02 S. 83—84) og *Konsistorium* i Skrivelser af henholdsvis 2den, 22de og 24de Juni 1909.

Professor Jungersens Andragende af 2den Juni 1909 var saalydende:

„Undertegnede Bestyrer af Museets 1ste Afdeling tillader sig herved at ansøge det høje Ministerium om en Bevilling til Afdelingen af *925 Kr.**) til Anskaffelse af nødvendigt Inventar til et Værelse i Loftsetagen.

Det paagældende Inventar bestaar i et System af simple Hylder til Anbringelse af Kasser, hvori Afdelingens kostbare Samlinger af Fugleskind, væsentlig Suiter af danske og nordiske Fugle, opbevares. Disse Hylder anbringes langs alle Værelsets Vægge paa en saadan Maade, at al anvendelig Plads derved tages i Brug; samtidig anbringes i Værelsets Midte et stort Bord, for at man i selve Værelset kan arbejde med det deri opbevarede Materiale. Pladsen under dette Bord indrettes ligeledes med Hylder saaledes, at man her vinder Plads for et stort Antal Kasser. Paa denne Maade vil man opnaa den bedst mulige Udnyttelse af dette Værelse, og Museet vil faa den paagældende Del af sine Samlinger ordnet saaledes, at alt baade bliver fortrinligt bevaret og tillige let at tilse og fremfor alt let tilgængeligt ikke blot for Museets egne Funktionærer, men for de ikke faa, der nu benytter Museets Materiale til Studium.

Den dertil fornødne Udgift kan ikke afholdes af det Afdelingen tillagte Annuum, men da det er af største Vigtighed, at den ønskede Ordning gennemføres saa snart som muligt, tillader man sig at andrage om den angivne Sum,

---

*) De medfølgende Overslag fra Snedkermester Møller og Malermester Johansen lød paa henholdsvis 691 Kr. og 233 Kr. 70 Øre, tilsammen 924 Kr. 70 Øre.

under Henvisning til medfølgende Overslag fra Snedkermester Møller og Malermester Johansen samt til de af Museet udarbejdede Oversigtstegninger."

4. Foranstaltninger for det mineralogiske Museum og Universitetets kemiske Laboratorium i Anledning af Boulevardbanens Gennemførelse.

Under 29de April 1910 indsendte Konsistorium med sin Anbefaling til Ministeriet et Andragende fra Bestyreren for det mineralogisk-geognostiske Museum, Professor N. V. Ussing og Bestyreren for Universitetets kemiske Laboratorium Professor Einar Biilmann af 4de s. M., saalydende:

„Ifølge velvillig mundtlig Meddelelse fra Statsbaneanlægene kan det betragtes som afgjort, at Boulevardbanen vil blive bygget i Løbet af de nærmeste Aar, og at den vil komme saa nær til Universitetets kemiske Laboratorium og mineralogiske Museum (Østervoldgade Nr. 5 og 7), at Afstanden fra Jærnbanetunnelen til Bygningen kun bliver nogle ganske faa Meter. Det tør antages, at denne store Nærhed vil medføre Ulemper for Instituterne, idet Bygningen kommer til at ryste noget under Togenes Forbikørsel, og da Banen allerede til at begynde med skal benyttes af 150—200 Tog daglig, vil der kunne voldes ikke ringe Forstyrrelse ved de analytiske Vejninger, Krystalmaaling, Mikroskopering o. a. Arbejder, som til Stadighed foregaar i Instituterne. Yderligere er der Tale om at hæve Boulevarden mellem en halv og én Meter, en Forandring som kan blive uheldig for Portnerboligerne i Kælderetagen mod Boulevarden. I begge Henseender maa imidlertid Ulempernes Størrelse antages at blive i væsentlig Grad afhængig af Enkelthederne i den Maade, hvorpaa Anlæget udføres, og hvorom saavidt vides endnu intet er helt fastslaaet.

For Portnerboligernes Lys- og sanitære Forhold vil det formentlig være af Vigtighed, at Græsrabatten og Gangstien langs Bygningen ikke forhøjes, men at den udfor Instituterne nødvendige Forhøjelse indskrænkes til den over selve Tunnelen liggende Del af Boulevarden. Med Hensyn til Rystelserne maa det antages, at Ulempen for de videnskabelige Arbejder i væsentlig Grad vil formindskes, saafremt den langs Universitetsinstituterne liggende Del af Banen forsynes med Skinner, ved hvilke de sædvanlige Skinnestød er undgaaede.

Undertegnede Bestyrere af de to Institutioner tillader os derfor herved at anmode det høje Konsistorium om at henlede Kirke- og Undervisningsministeriets Opmærksomhed paa Ønskeligheden af, at Boulevardbaneanlæget paa Strækningen langs Nr. 5 og 7 i Østervoldgade gennemføres under særlig Hensyntagen til, at der voldes de to Universitetsinstituter saa ringe Ulempe som muligt. Ligeledes vilde det formentlig være ønskeligt, om der blev givet Universitetet Lejlighed til i Tide at blive bekendt med den Del af Baneprojektet, som angaar Omprofileringen af Østervoldgade udfor Nr. 5 og 7, saavel som med eventuelt paatænkte midlertidige Ændringer i Adgangsforholdene under Banens Bygning. I sidstnævnte Henseende maa særlig fremhæves paa den ene Side Hensynet til de mange Studerende, der passerer Indgangen i Flok til bestemte Tider samt til den betydelige Trafik med Materialier til Instituterne, paa den anden Side Nødvendigheden af, at Portnernes Kontrol med ud- og indgaaende Personer ikke vanskeliggøres, da denne Kontrol er uundværlig for Museumssamlingernes Sikkerheds Skyld."

Under 6te August 1910 meddelte derefter Ministeriet efter at have brevvekslet med Ministeriet for offentlige Arbejder om Sagen, „at dette Ministerium har anmodet Generaldirektionen for Statsbanerne om at gøre de paagældende Institutioners Bestyrere bekendte med Detailprojektet for den omhandlede Strækning af Boulevardbanen, naar dette er udarbejdet.

Ministeriet for offentlige Arbejder har dernæst henstillet, at der til sin Tid ved Besigtigelsesforretningen vedrørende Boulevardbaneanlæget gives Møde for de vedkommende Institutioner, i hvilken Anledning man har anmodet nævnte Ministerium om at ville foranledige, at Bestyrerne for disse indvarsles til at give Møde ved nævnte Forretning.“

5. Det mineralogiske Museum.

a. Forslag om Dekoration af Museets Forhal og Trappeanlæg.

Fra Museets Bestyrer, Professor Dr. phil. N. V. Ussing modtog Konsistorium under 6te November 1907 en saalydende Henvendelse:

„Undertegnede tillader sig herved at henstille til det høje Konsistorium, om der ikke kunde træffes Foranstaltninger til en kunstnerisk Udsmykning af den for Offentligheden bestemte Forhal og Trappe i Mineralogisk Museum med Benyttelse af det Udkast, som i 1896 udførtes af Figurmaler Oscar Matthiesen.

Dette Ønskes Forhistorie og Motivering er i Korthed følgende:

Museumsbygningen opførtes i 1889—92 af Professor H. J. Holm; Hovedindgangen fører ind til en Forhal og Granittrappe-Opgang, som i arkitektonisk Henseende er af sjælden Skønhed trods sine ret beskedne, men efter Bygningens Størrelse afpassede Dimensioner. Den er imidlertid for saa vidt ufærdig, som den henstaar i hvidt Puds.

Fra Arkitektens Side er der lagt særlig Vægt paa, at Forhal og Trappe kunde egne sig til Udsmykning ved *Malerkunst;* Vægge og Lofter er derfor holdt som glatte Murflader, helt uden Fremspring eller Forsiringer af nogen Art.

Man maatte imidlertid af flere Grunde nære Betænkelighed ved at foreslaa en Udsmykning straks efter Opførelsen. En saadan vilde kunne lægge Hindringer i Vejen for en delvis Benyttelse af Trappeopgangen til Udstilling af større Sten, og det kunde ikke ventes, at denne Opstilling straks kunde ske i endelig Form. Murfugtigheden og Gasbelysningen fremkaldte ligeledes Betænkeligheder.

Disse Forhold, som talte for Sagens Udsættelse, er nu efterhaanden faldne bort; Opstillingen af Sten maa betragtes som færdig, idet alle brugbare Pladser paa Trappeopgangen er benyttede, og der er i Sommer indlagt elektrisk Lys.

Med Hensyn til Sagens Ønskelighed i Almindelighed maa følgende anføres: En kunstnerisk Udsmykning af passende Dele af et offentligt Museum maa utvivlsom anses som et stort Gode. Den betydelige Omhu, som er anvendt paa sligt i mange, baade inden- og udenlandske Museer, paaskønnes i højeste Grad af de Besøgende og tør vistnok regnes som et fortrinligt Middel til at skaffe Almenheden kunstnerisk Nydelse. I et mineralogisk Museum kommer hertil, at en malet Dekoration kan blive et Bindeled mellem Museets

Indhold og den store Natur, hvorfra hint er hentet, og hvis manglende Væsen er saa ufuldstændig repræsenteret i det danske Sletteland; Dekorationerne vil, udført efter egnede Motiver, kunne danne en Indledning til Museumsbesøget, hvorved Udbyttet af dette forøges.

Det maa fremhæves, at det i mineralogisk Museum udelukkende er Forhal og Trappe, for hvis Vedkommende der kan være Tale om kunstnerisk Udsmykning. En saadan vilde ikke være paa sin Plads i selve Udstillingssalene, hvor Montreindholdets mangfoldige Detailler lægger Beslag paa Interessen, og den er ogsaa praktisk umulig her paa Grund af de fritliggende Jærnbjælker i Loftet og de Skab-opfyldte Vægge. Derimod vil den være paa sin Plads i Forhal og Trappe, der som ovenfor nævnt ogsaa fra først af er bestemt dertil.

Med Hensyn til Figurmaler Oscar Matthiesens Udkast til Dekorationen maa følgende fremhæves.

Udkastets Tilblivelse skyldes en af Kunstakademiet paa Foranledning af Mineralogisk Museums Bygmester i 1895 udsat Opgave; den løstes under nøje Hensyntagen til Museets Karakter og Rumforhold af nævnte Kunstner paa en baade original og overmaade smuk Maade. Ikke mindst er den Maade, hvorpaa talrige geologiske Motiver her er tagne i Kunstens Tjeneste, yderst tiltalende, og den er væsentlig forskellig fra og overgaar, hvad jeg har set i Udlandet af Forsøg i den Retning. Udkastet synes mig som Helhed beundringsværdigt baade ved sin Skønhed og ved sin Løsning af den specielle Opgave at byde en Indledning til Bekendtskabet med Museets Indhold.

Udkastet er for Tiden ophængt i Mineralogisk Museum; et Eksemplar af Kunstnerens i 1896 trykte Beskrivelse er vedlagt denne Indstilling. Det kan nævnes, at Tegningerne har været udstillede mange Steder, og indbragt Kunstneren megen Anerkendelse. Med Hensyn til en eventuel Udførelse maa det nævnes, at Malerierne tænkes udførte al fresco, endvidere, at de opstillede Sten saa vel som praktiske Hensyn vil gøre enkelte Reduktioner og Ændringer i Detaillerne hensigtsmæssige.

Endelig maa det fremhæves, at Figurmaler Matthiesens, med Statens Understøttelse foretagne Rejse og Studier maa antages i ganske særlig Grad at sætte ham i Stand til ogsaa i teknisk Henseende paa den bedst mulige Maade at løse Opgaven, og at han vedblivende interesserer sig varmt derfor.

I Henhold til ovenstaaende tillader jeg mig paa det bedste at anbefale Forslaget om en malerisk Udsmykning af Museets Forhal og Trappe til det høje Konsistorium og at henstille, at dette eventuelt søger Ministeriets Bemyndigelse til at fremskaffe Overslag fra Hr. Oscar Matthiesen over den Sum, han mener at kunne udføre Arbejdet for.“

Figurmaler Oscar Matthiesens anførte, i 1896 trykte Beskrivelse af Udkastet var saalydende:

Udsmykning af Mineralogisk Musæums Forhal og Trappe.

I de foreliggende Udkast til Udsmykningen af mineralogisk Musæums Forstuer og Trappegang har jeg haft Musæets Indhold for Øje, idet jeg i Dekorationen har søgt at levendegøre Jordens Udviklingshistorie, som vi kende den gennem Geologien. Almindeligvis vilde det ikke være tilraadeligt

at give Forstuer og Trappegange en rigere Udsmykning end den, som maatte blive Bygningens Hovedrum til Del. I foreliggende Tilfælde har jeg dog troet, at den modsatte Betragtning mulig kunde være rigtigere, idet man gennem Udsmykningen af Forstuerne kunde vække Sansen for det rige Indhold, som findes i Samlingens mange smaa Mineralier og uanselige Forsteninger. Paa Gulve, Vægge og i Lofter har jeg derfor søgt i Mosaikker, i dekorative Billeder, symbolske Figurer og Ornamenter at danne en Helhed, i hvilken hver Enkelthed henpeger paa vor Klodes Sammensætning og Udvikling.

I Stueetagens Forstue findes saaledes i de to Kuglehvælvinger fremstillet Jordens Fødsel og Afkøling. I den ene ses Jorden ifølge Taagehypothesen blive udslynget af Solens glødende Taagemasse. I den anden svæver den frigjorte Klode, hvis Overflade endnu er glødende, omgivet af mægtige Skylag.

Gulvet — som tænkes udført i Mosaik — fremstiller et Gennemsnit af Jorden efter at dennes Overflade er størknet. I Midten ses de alkaliske Stoffer krystalliserede; uden om denne Kærne en grødet Masse, der begrænses af de vulkanske Ildsøer og de af Syrer og Salte smaragdgrønne Vande, som indesluttes af krystallinske Gange; yderst i Cirklen ses den faste Masse, som danner Klodens afkølede Overflade.

Betragte vi nu Vægfladerne, da dannes disse af de geologiske Lag i historisk Rækkefølge. Underst den azoiske Periodes røde Gneis, de grønne Skifre, Graniten og de andre ikke forsteningsførende Lag. Paa det Baand, som adskiller Væggen fra Loftet, findes en Frise forestillende de første kendte Forsteninger fra den kambrisk-siluriske Periode, nemlig Trilobiten, som øverst afsluttes med en Bord af Orthoceratiter, saaledes som vi finde dem forstenede i mange af vore gamle Fliser. Paa Loftets Tøndehvælvinger findes fremstillet i symbolske Figurer de fire Kræfter, som have mest Betydning for Jordens Forandring gennem Tiderne, nemlig: Ilden, Havet, Regnen og Isen. Friserne, som indramme disse Feldter, fremstille de første Planteforsteninger, forskellige Bregnearter, som vi kende dem fra Skifer og Kullagene. Borderne om disse ere dannede af forskellige smaa Forsteninger samt af ensartede krystallinske Gange, der skyde sig op som forstenede Floder gennem Jordens Lag; det er smeltede Masser fra Jordens Indre. Om Loftlysningens Granitkant slynge de sig som et Ornament og ere ejendommelige ved deres brudte symmetriske Parallelisme.

Buen, som fører ind til Trappeopgangen, er smykket med en voksende Koral og kantet med et Ornament af smaa Fiske, der som en Stime staar om den og betragte den.

Trappevæggene dannes atter af de pladeformede Lag, der her som ved en Forkastning danne Hældningsvinkler mod den vandrette Linie. I disse Lag, som begynde med den devoniske Periode, skulde egentlig i Dekorationen mange smaa Dyr og Planter indflettes, der som ledende Forsteninger egne sig til at vise Vej i Lagrækken og angive Tiden for de forskellige Dannelser. Men da Udkastene ere temmelig smaa til at vise disse Forsteninger, der ganske skal gaa ind i Tonen af de forsteningsførende Lag, hvori de høre hjemme, har jeg udeladt dem.

Jeg skal dog nævne, hvilke disse Forsteninger maatte være. I den nederste Skifer og Kalk skulle være Koraller og Fiske.

Karbonformationens Kalk, Sandsten og Kullag skulle isprænges med Salamandre og Padder, Bregner og Guldsmede, Spøgelser og vandrende Blade.

I den permiske Tids Lag fortsættes Vegetationen, og Firben og krokodilleagtige Dyr maa vises i Forsteningerne.

Triastidens brogede Lerarter faa større Krybdyr og Nautiler, navnlig Amoniter i Mængde.

I Juratiden kommer Vættelysene, de smukke Søliljer, Søpindsvin, Tandfugle og Flyveøgler.

I Kridttiden, som skælnes karakteristisk ved de sorte Flinterækker i det hvide Kridt, opstaar de frie Amoniter.

I Tertiærtiden med sine bleggule Kalke begynde Pattedyrenes Knogler at skinne frem, Forsteninger af Løvtræer og Konkylier; og endelig i den kvartære Tid, hvor Isen danner Lag mellem Ler og Sand, finde vi det første Spor af Mennesket: Stenredskaberne.

Det Baand, som afslutter disse Trappegange, og som adskiller Stueetagen fra første Sals Etage, er dekoreret med en Frise af Amoniter, som udstrække deres Fangearme, to og to adskilte ved Orthoceratiter.

I den øvre Etage ere de store Vægflader fyldte med Billeder, hvortil Motiverne ere valgte med særlig Henblik paa Mineralogien og Geologien, som de vise sig for os i Livet over Jordens Overflade. Billederne paa Trappens Vægflader forestille paa den ene Side artesiske Petroleumsboringer, og paa den anden Side, som ikke er synlig paa Tegningen, et Bjærgværk i Virksomhed. Disse Billeder indrammes af Søliljer paa Guldgrund og Pentakriner, saaledes som man har fundet dem i Petroleumsskifre. Disse Dekorationer fortsætte sig op i det krydshvælvede Loft og samle sig om Loftsruden, der bør udføres i Glasmaleri med Blyindfatninger.

Træde vi nu op i den store Forstue, da ere alle de arkitektoniske Former smykkede med skønne Stenarter. Vægfladernes Billeder paa Siderne af Hovedindgangen til den mineralogiske Samling forestille: til venstre Coloradoflodens store Cañon, til højre Møens Klint; og Billedet over Døren en springende Geyser fra Yellowstonedalen i Rocky Mountains. Pilastrene ere Lapis Lazuli og lyserødt Marmor med Bacer af Marmor og Malakit, og Kapitæler af forstenede Søliljer; røde Agater skille Buerne foroven. Gulvet er en udfoldet Sølilje, og den afsluttende Frise foroven er et Ornament af Søliljer. Kompositionen i Kuplen forestiller Lyset, som driver Mørket paa Flugt. Dette Billede afgrænses foroven af et symbolsk Ornament. Glasset i Kuppelhvælvingens Vindue bør være gult.

Endelig findes i Loftet over den Trappe, som er Opgang fra Musæets Gaard til Stueetagens Forstue, et Billede, som forestiller Tiden, der udjævner alt.

Decorationen tænkes udført al-fresco med delvis polerede Steder i Fremstillingen af Stenarterne, som skal indramme Figurbillederne.

Under 25de November s. A. anmodede Konsistorium Professorerne Carl Jul. Salomonsen, N. V. Ussing og H. Scharling om sammen med Rektor og Referendarius consistorii at træde sammen i et Udvalg for nærmere at undersøge Sagen, og under 4de Januar 1908 udtalte det saaledes nedsatte Udvalg i Indstilling til Konsistorium, at det efter Forhandling med Museumsbygningens Arkitekt, Professor H. J. Holm, der fuldtud sluttede sig til Ønsket om Udførelsen af den foreslaaede Dekoration ved Figurmaler Oscar Matthiesen,

paa det bedste maatte anbefale Professor Ussings Forslag om Dekorationen, dog at man forbeholdt sig, naar Sagen skulde bringes til Udførelse, at forhandle med Kunstneren om eventuelle mindre Ændringer.

I Henhold til Indstilling fra Konsistorium af 11te Januar 1908 bemyndigede Ministeriet under 22de s. M. Konsistorium til at indhente Overslag over Udgifterne ved den kunstneriske Udsmykning af den for Offentligheden bestemte Forhal og Trappe i Museet med Benyttelse af Figurmaler Oscar Matthiesens Udkast.

Efter Konsistoriums Anmodning indsendte derefter det under 25de November 1907 nedsatte Udvalg under 14de April 1908 et Tilbud fra Figurmaler Oscar Matthiesen af 23de Marts s. A., idet Udvalget samtidig varmt anbefalede, at Planen blev bragt til Udførelse, og at der til dette Øjemed søgtes en Bevilling til Figurmaler Oscar Matthiesen paa Finansloven for 1909—10 af 12,667 Kr. som første Del af en treaarig Bevilling paa ialt 38,000 Kr.

Figurmaler Oscar Matthiesens Overslag af 23de Marts 1908 var saalydende:

„Efter at have modtaget Deres behagelige Skrivelse af 26de Januar 1908, hvori De paa Udvalgets Vegne beder mig sende et Overslag over Omkostningerne ved Dekoreringen af mineralogisk Museums Forhaller og Trappe, saaledes som mine Tegninger fra 1896 vise, har jeg herved den Ære at meddele følgende:

Den hele Dekoration, som findes beskreven i den lille trykte Beskrivelse, som er Udvalget bekendt, tænkes jo udført al-fresco — i det friske Murpuds. — Efter Samraad med Professor Hans Holm, Museets Bygmester, og min Fresco-Murer har jeg undersøgt Mørtlen, Murpudsen, som dækker Forhallernes og Trappens Vægge, og fundet denne saa god, at det efter mit Skøn ikke er nødvendigt at afhugge alt til Bunden og paaføre helt nyt Puds. Med Instrumenter, som jeg kan lade forfærdige, kan man fjerne Finpudsen og derefter udligne Huller i den tilbageblevne Grovpuds. Under Arbejdet kan da Finpudsen paaføres, som betinger al-fresco Malingen. Ved denne Fremgangsmaade vil der kunne spares flere Tusinde Kroner.

Efter Overslag fra Hr. Murmester Lytthans-Petersen kan Murerarbejdet da udføres for 6,000 Kr.

Det hele Arbejde vil jeg antagelig kunne udføre i tre Aar. Heraf vil det første Aar medgaa til Tegningen af Kartonerne til det store Kuppelbillede, „Lyset og Mørket“, der er ca. 36 Alen langt, fyldt med over-legemstore Figurer. (Til Sammenligning vil jeg anføre, at mit store „Rytterbillede“, med de badende Officerer var 14½ Alen langt). Det næste Aar vil Kuppelbilledet kunne udføres al-fresco — samt hele den øverste Forhal med Fremstillingen af Stenarter paa Vægge, Pilastre og Søjler, samt de over Dørene tænkte Billeder af Landskaber, der have særlig Interesse for Geologien.

Det tredie Aar vil Trappens to store Vægbilleder, „Petroleumsboringer“ og „et Bjærgværk“ samt Trappevæggene og Forhallen med de symbolske Figurer i nederste Etage kunne udføres.

Jeg regner med, at unge Elever, som ønske Uddannelse i det monumentale Maleri og al-fresco-Tekniken, gerne ville deltage i Arbejdet som mine Medhjælpere, saaledes at jeg paa den Maade faar en forholdsvis billig Arbejdskraft til Hjælp ved Udførelsen af den store Opgave. Derimod kommer jeg

til at foretage et Par Studierejser for Vægbilledernes Skyld, og maa regne med store Udgifter til Modelhold.

Jeg tror da at holde mig indenfor meget rimelige Grænser, naar jeg tilbyder at udføre Arbejdet — indbefattet alle Udgifter — for en Sum af 38,000 Kr.*)"

Over Sagen indhentede Konsistorium en Erklæring af 15de September 1908 fra Universitetets Kvæstor, der blandt andet udtalte følgende:

„Angaaende Sagens formelle Side skal jeg ærbødigst tillade mig at tilraade, at det til den ovennævnte Plans Gennemførelse fornødne Beløb, som det formodes i alt 38,000 Kr., søges tilvejebragt i Fortsættelse af den Fremgangsmaade, som Lovgivningsmagten har fulgt i Lov af 14de April 1905 om Opførelse af en Tilbygning til Universitetsbiblioteket. Dette nærmere saaledes, at det her omhandlede Forslag til Udsmykning af det Mineralogiske Museums Forhal og Trappe medoptages paa et eventuelt Forslag til Lov om Byggearbejder i det hele ved Universitetet, saaledes at Udgifterne udredes af Universitetets Afløsningssum for dets Kongetiende og, for saa vidt det fornødne Beløb af denne Afløsningssum endnu ikke er indkommen, midlertidigt udbetales af Kommunitetet, mod at dette, efterhaanden som Universitetets tilbageværende Afløsningssum indkommer, faar det udlagte Beløb erstattet — efter Kursværdi, saafremt Erstatningen erlægges i Tiendebankens Obligationer — med 4 pCt. Renter p. a. fra Udbetalingsdagen til Tilbagebetalingsdagen. At den samlede Bevilling, 38,000 Kr., administrativt er tænkt fordelt paa 3 Aar, vil kunne forklares i Bemærkningerne til det eventuelle Lovforslag.

Ligesom Udgiften til Universitetets mineralogiske Museums Bygning i sin Tid blev udredet af Universitetets Midler ifølge særlig Lov om Byggeforetagender for Universitetet af 1ste April 1888, er i det foranstaaende Udgiften til Dekoration af denne Bygning foreslaaet optaget paa et særligt Lovforslag i Modsætning til den af Udvalget fremsatte Tanke om at søge Beløbet bevilget paa Finanslov, som fordelt paa 3 Finansaar, en Fremgangsmaade, som jeg maa anse for mindre heldig, naar der ses hen til de foreliggende Omstændigheder, og navnlig, at der nu, ogsaa bortset fra det her ommeldte Dekorationsarbejde, bliver at andrage om en ny særlig Lov om Byggeforetagender for Universitetet."

Efter at Ministeriet under 7de August 1909 havde henledt Opmærksomheden paa, at det endnu ikke havde modtaget det Overslag, til hvis Fremskaffelse det under 22de Januar 1908 havde meddelt Bemyndigelse, udtalte Konsistorium under 24de September 1909, at det, saaledes som Forholdene havde udviklet sig, idet der hidtil ikke havde kunnet findes Udveje for en Række nødvendige Foranstaltninger for Undervisningen — saaledes særlig Laboratorier for forskellige Fakulteter —, formente, at denne Sag, der vilde medføre en Udgift af 38,000 Kr., foreløbig burde stilles i Bero.

b. Forhøjelse af Medhjælpssummen.

Paa Finansloven for 1910—11 blev Universitetets Udgiftspost 1. d., Den samlede Lønningssum, forhøjet med 900 Kr. til manuel Assistance ved Undervisningen i det mineralogisk-geognostiske Museum og ved Sammen-

*) Senere Paategning af Hr. Oscar Matthiesen: „Herunder indbefattet fornævnte Beløb til Murerarbejdet."

stillingen af det Undervisningsmateriale, som uddeles til Skoler, jfr. Rigsdagst. 1909—10, Tillæg A. Sp. 1235—38. Bevillingen blev givet efter Andragende fra Museets Bestyrer, Professor Ussing af 4de Maj 1909 og var anbefalet af *Fakultetet, Kvæstor* og *Konsistorium* i Skrivelser henholdsvis af 21de Maj og 22de og 24de Juni s. A.

Professor Ussings Andragende af 4de Maj 1909 var saalydende:

„Under Henvisning til nedenstaaende Redegørelse tillader jeg mig herved at ansøge om en Forhøjelse af Mineralogisk Museums Medhjælpssum med 900 Kr. aarlig til manuel Assistance dels ved Sammenstillingen af geologisk Undervisningsmateriale til Skoler, dels ved Forelæsninger og Øvelser.

Hvad der har nødvendiggjort denne Ansøgnings Fremkomst, er dels de stigende Ønsker fra Skoler og andre Undervisningsanstalter om Museets Bistand ved Tilvejebringelsen af brugbart geologisk Undervisningsmateriale, dels de sidste Aars Forøgelse af Kravene til Undervisningen paa Museet saavel af Polyteknikere som af dem, der forbereder sig til Lærergerning. I begge Henseender er Geologiens Indførelse som Skolefag en væsentlig medvirkende Grund til Trangen til forøget Arbejdskraft.

Med Hensyn til *Sammenstillingen af Undervisningsmateriale til Skoler* maa det fremhæves, at Museet fra gammel Tid paa Begæring har paataget sig saadanne Arbejder gratis. Større Omfang har denne Virksomhed dog kun haft i de sidste 14 Aar; fra 1895 til Dato er der ialt udleveret 160 Undervisningssamlinger af noget varierende Indhold og Størrelse (60 indtil 170 Stykker i hver). Af disse 160 var 8 Supplementer til tidligere uddelte Samlinger, og det hele Antal er fordelt paa 13 Landbrugsskoler, 15 Folkehøjskoler, 14 Gymnasier, 41 Mellem- og Realskoler, 51 Folkeskoler, 10 Seminarier og 16 andre Undervisningsanstalter. I den senere Tid har Indholdet kun for en mindre Del kunnet tages af det tilfældige Dubletmateriale i Museet og tilvejebringes væsentlig ved Indsamlinger paa Undervisningsekskursionerne og de videnskabelige Rejser. Der medgaar til Sammenstillingen og Etiketteringen et ikke helt ringe Arbejde, som bestrides af Museets Funktionærer, altsaa de to Inspektører for Museets to Afdelinger og den for Medhjælpssummen, som for Tiden er 900 Kr., lønnede Medhjælper. Men da der er fuldt ud Brug for disses Arbejde til Museets egne Samlingers Ordning og Opstilling og til hele den øvrige Museumsvirksomhed med Bytteforbindelser, Nummerering og Katalogisering o. s. v., hvilke Arbejder forøges med Museets Vækst, er det blevet stedse vanskeligere at imødekomme Skolerne. Og efter at nu Geologien er indført som selvstændigt Fag i de højere Skoler, og nogen Undervisning i Danmarks Jordbundsforhold medtages i en Mængde Folkeskoler, er Forholdene forværrede saaledes, at Antallet af Begæringerne fra Skolerne langt overstiger, hvad der paa nogen Maade har kunnet overkommes, saa at Museet i stor Udstrækning har maattet erklære sig foreløbig ude af Stand til at skaffe det ønskede.

Det er da særdeles ønskeligt, om denne Side af Museets Virksomhed kunde udvides. Afgivelsen af disse Samlinger bør dog formentlig begrænses saaledes, at Museet ikke faar særlige Udgifter til Tilvejebringelsen af Stykkerne, men at der kun afgives forhaandenværende Dubletter i Forbindelse med hvad der kan indsamles i dette Øjemed paa de Rejser, som foretages for Undervisningens eller Videnskabens Skyld. Men selv med denne Begrænsning vil det være muligt at udvide Virksomheden ganske betydeligt, naar der

kan skaffes Museet noget mere Medhjælp til Sammenstillingen og Etiketteringen.

Man kunde mulig tænke sig Udgiften til Assistance i det her omhandlede Øjemed dækket af de Undervisningsanstalter, som modtager Samlingerne, gennem en Godtgørelse for hver saadan. Men netop da det ikke drejer sig om Udgifter til Stykkernes Erhvervelse, men om Ordningsarbejder indenfor Museet, hvis Omfang delvis afhænger af Skolerne uvedkommende Omstændigheder saasom Dubletsamlingernes Ordning og Opbevaringsmaade og de Forandringer, der sker heri ved Museets Vækst eller Byggeforetagender, forekommer det mig ubetinget heldigst, at den omtalte forholdsvis ringe Udgift afholdes af det offentlige. Her kan ogsaa fremhæves, at Museet jævnlig modtager Stykker af Interesse som Gave fra eller gennem Lærerne, især ved Skolerne paa Landet.

Med Hensyn til *den manuelle Assistance ved Undervisningen* maa følgende fremhæves. De geologiske Forelæsninger og Eksaminatorier kræver til hver Undervisningstime et stort Apparat af Kort, Vægtavler, Mineraler og Forsteninger, hvis Fremtagning og Sætten paa Plads medfører et dagligt Arbejde paa omkring en Time; hertil kommer Lysbilledforevisningerne, som anvendes i stor Udstrækning, efter at Museet i 1901 er blevet forsynet med et fortrinligt Lysbilledapparat og der efterhaanden er tilvejebragt en betydelig Samling geologiske Undervisningsbilleder. Ved Laboratorieøvelserne til Mineralbestemmelse o. s. v. kræves ligeledes stadigt manuelt Arbejde til at holde Øvelsessamlinger og Redskaber i Orden. Til Assistance ved disse forskellige Arbejder skulde efter den nugældende Ordning haves den under den polytekniske Læreanstalt ansatte Hjælpedocent i Mineralogi, ved hvis Ansættelse i 1904 en tidligere Undervisningsassistent-Lønning (600 Kr.) bortfaldt, og som er forpligtet til ved Siden af sit planmæssige Undervisningsarbejde at assistere Professoren. Hjælpedocentens Arbejde er imidlertid langt stærkere end forudsat bleven beslaglagt af det stadig voksende Undervisningsarbejde for Polyteknikerne; det paahviler ham at holde det mineralogiske og krystallografiske Kursus for Fabrikingeniører, at vejlede Polyteknikerne under deres Gennemgang af Studiesamlingerne og at holde en Del af de geologiske Eksaminatorier; ved disse sidste har i de senere Aar Eleverne maattet deles i tre Hold, hvoraf Hjælpedocenten har de to, og der er endda Udsigt til yderligere Forøgelse af hans Undervisningstimer. Samtidig er Undervisningsarbejdet for Professor mineralogiæ blevet større med den med Geologiens Indførelse som Skolefag følgende Forøgelse af de Geologi-studerendes Antal blandt Lærerkandidaterne, endvidere derved, at der er indført et krystallografisk Kursus for Fysikere. Følgen af disse forskellige Forhold er bleven, at jeg mere og mere har savnet manuel Hjælp ved Forelæsninger og Øvelser; endvidere at forskellige Vedligeholdelsesarbejder ved Studiesamlingerne har maattet udskydes paa Grund af manglende Arbejdskraft, hvad der i Længden vil volde betydelige Ulemper.

Den forøgede Medhjælp, som behøves i begge de nævnte Øjemed, vil hensigtsmæssig kunne faas ved Hjælp af en yngre Studerende med ca. 3 Timers daglig Arbejdstid, og Honorarbeløbet er derfor foreslaaet sat til 900 Kr. aarlig. Da Arbejdet er af manuel Art, maa det sidestilles med det, der lønnes af den nuværende Medhjælpssum. Jeg tillader mig derfor i Henhold til ovenstaaende at ansøge det høje Ministerium om, at Museets Medhjælpssum

maa blive forhøjet med 900 Kr. aarlig til manuel Assistance ved Undervisningen i Museet og ved Sammenstillingen af det Undervisningsmateriale, som uddeles til Skoler.“

I Kvæstors ovennævnte Skrivelse af 22de Juni 1909 var blandt andet meddelt følgende Oplysninger:

„Medens der tidligere til Medhjælp for Bestyreren af Museet bevilgedes 696 Kr. aarlig, blev dette Beløb ved Lønningslov af 12te April 1892 forhøjet til 900 Kr. aarlig, jfr. Rigsdagstid. 1891—92, Tillæg B. Sp. 1530. I de siden da forløbne 17 Aar er der ikke sket nogen Forhøjelse af Medhjælpssummen. Derimod er Medhjælpsforholdene iøvrigt ændrede, idet den ved Lønningsloven bevilgede Assistance, nemlig 1 fast Assistent med aarlig Lønning 1,104 Kr. og til Budløn 204 Kr. aarlig, er forøget saaledes, at der ved Museet i Stedet derfor er ansat 2 Inspektører med aarlig Lønning 2,400 Kr. hver og en Fyrbøder, som tillige er Bud, med aarlig Lønning 1,000 Kr., jfr. Rigsdagstid. 1892—93, Tillæg A. Sp. 959—60, 1895—96, Tillæg A. Sp. 987—94 og 1906—07, Tillæg A. Sp. 1133—34. I denne Henseeende maa det dog bemærkes, at Spørgsmaalet om den fornødne Medhjælp for Museet ved Behandlingen af Forslaget til Lønningsloven blev udsat til nærmere Overvejelse, naar Institutet var flyttet ind i den nye Bygning, jfr. Rigsdagstid. 1891—92, Tillæg B. Sp. 1529—30.“ Jfr. Aarb. 1892—93 S. 65, 1895—96 S. 74—79 og 1906—07 S. 800—04.

c. *Andre Sager.*

Ved Skrivelse af 9de Februar 1910 bifaldt Ministeriet efter Indstilling fra Museets Bestyrer og Konsistorium, at der af Universitetets Udgiftspost 10., Forskellige løbende og ekstraordinære Udgifter, for Finansaaret 1909—10 blev udredet et Beløb af 20 Kr. som Erstatning til Fyrbøder og Portner ved Museet Hans Jensen for Udgifter til Lægehjælp af en Benskade, som han havde paadraget sig i August 1902 under sit Arbejde i Museet.

6. Universitetets kemiske Laboratorium.

a. *Forhøjelse af Bevillingerne til Indførelse af videregaaende Undervisning ved Laboratoriet.*

(Jfr. Aarb. 1907—08 S. 179, 1908—09 S. 558—67.)

Ved Tillægsbevillingloven for 1909—10 blev der paa Universitetets Udgiftspost 3. e., Universitetets kemiske Laboratorium, bevilget ekstraordinært 3,500 Kr. som Tillæg til de paa Finansloven for 1908—09 og 1909—10 givne Bevillinger paa ialt 17,673 Kr., jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg A. Sp. 2711—12. Bevillingen blev givet efter Andragende af 19de Oktober 1909 fra Laboratoriets Bestyrer, Professor Dr. phil. E. Biilmann, anbefalet af det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet og Konsistorium ved Skrivelser henholdsvis af 18de og 26de Oktober 1909.

Professor Biilmanns Andragende af 19de Oktober 1909 var saalydende:

„Herved tillader undertegnede Bestyrer for Universitetets kemiske Laboratorium sig at ansøge om en Tillægsbevilling til Laboratoriet i indeværende Finansaar, idet det har vist sig, at Udgiften til de i Laboratoriet udførte Forandringer, hvormed dette gøres skikket til at optage den videre-

gaaende Undervisning i organisk Kemi, har været større end beregnet i det Overslag, jeg fremkom med for to Aar siden.

En Del af Merudgiften havde jeg ventet at kunne dække ved Hjælp af Laboratoriets ordinære Tilskud; men dette har nu vist sig ugørligt, dels fordi Forhøjelsen af Tilskudet opnaaedes et Aar senere end paaregnet, og dels fordi det store Elevantal og de stadig meget høje Priser, især paa Brændsel, Apparater og Haandværkerarbejde, gør Driftsudgifterne større end den Gang tænkt. Normalsummen kan da, selv med dens nuværende, forhøjede Størrelse, kun — og tilmed næppe — forslaa til Afholdelsen af de normale, løbende Udgifter. Hertil kommer, at de polytekniske Studerende i Øjeblikket uden særligt Vederlag deltager de i videregaaende Øvelser i Laboratoriet, samt at Immatrikulationen ved Universitetet iaar viser, at Laboratoriet maa være udrustet til at modtage et ualmindelig stort Antal medicinske Studerende i det kommende Foraar.

Skønt en Del af de anførte Forhold nærmest vilde motivere en Ansøgning om en Forhøjelse af Normalsummen, mener jeg ikke at burde fremkomme med en Anmodning herom, før end jeg bedre end nu kan have Kendskab til Fornødenhederne i et normalt Driftsaar. Jeg tillader mig derfor at ansøge om, at de i Øjeblikket til de anførte dels allerede afholdte, dels umiddelbart forestaaende Udgifter fornødne Midler til Laboratoriets Udstyrelse og Undervisningens uforstyrrede Gang ydes Laboratoriet gennem en Tillægsbevilling paa indtil 3,500 Kr. mod behørig Redegørelse ved Regnskabsaarets Slutning, idet en specificeret Angivelse af Anvendelsen ifølge Sagens Natur ikke kan gives nu.“

b. Bevilling til Anskaffelse af fast Inventar til Laboratoriet.

Ved Finansloven for 1910—11 blev der paa Universitetets Udgiftspost 3. e. bevilget ekstraordinært 2,000 Kr. til Anskaffelse af fast Inventar til Laboratoriet, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg A. Sp. 1257—58. Bevillingen blev givet efter Andragende fra Laboratoriets Bestyrer, Professor Biilmann af 15de Maj 1909, anbefalet af det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet under 18de s. M. og af Kvæstor og Konsistorium henholdsvis under 24de og 25de Juni 1909.

Professor Biilmanns Andragende af 15de Maj 1909 var saalydende:

„Herved tillader jeg mig at ansøge om Midler til Anskaffelse af forskellige Instrumenter, Apparater og faste Inventariegenstande, som ikke har været indbefattede i den Ansøgning, der har foranlediget de ekstraordinære Tilskud til Laboratoriet ved Finanslovene for 1908—09 og 1909—10. Den nævnte Ansøgning var jeg nødsaget til at fremkomme med umiddelbart efter min Ansættelse som Laboratoriets Bestyrer, og jeg lod den derfor kun omfatte de mest nødvendige Anskaffelser og Installationer, som skulde gøre det muligt at begynde den ønskede videregaaende Laboratorieundervisning, som allerede i snart et Aar har været optaget for enkelte Universitetsstuderendes Vedkommende, og som fra det kommende Efteraarssemester af ogsaa vil omfatte et meget betydeligt Antal polytekniske Studerende. Ved nærværende Andragende tillader jeg mig at ansøge om Bevilling af Midler til Afhjælpning af en Del af de Mangler, som jeg har erfaret i de 1¾ Aar, hvori jeg nu som Laboratoriets Bestyrer har haft Lejlighed til at lære Laboratoriet nøje at kende.

Under Henvisning til vedlagte Specifikation over de ønskede Anskaffelser tillader jeg mig at fremsætte følgende Oplysninger og Begrundelse til Støtte for Ansøgningen.

Laboratoriet har en ret stor Instrumentsamling; men denne stammer væsentlig fra ældre Tid og indeholder kun meget faa nyere Instrumenter, og den største Del af de ældre, der findes, er uden synderlig Værdi, idet de er forældede. Laboratoriet mangler ganske næsten alle de almindelige Apparater, som bruges ved saadanne nøjagtige elektriske Maalinger, der i vor Tid har saa stor Betydning ved mangfoldige kemiske Arbejder. Ligeledes føles daglig Manglen af paalidelige Thermometre. Hvad der haves heraf er ganske ubrugeligt til almindelige Bestemmelser af Kogepunkter, Smeltepunkter o. l., og Laboratoriet har tilmed ikke Normalthermometer til Justering af de forhaanden værende mindre gode Thermometre. Af analytiske Vægte findes paa Laboratoriet kun 1, som er virkelig god, og denne er anskaffet i Løbet af de sidste Aar. Alle de andre er enten ældre Vægte, der trænger til at erstattes af nyere, eller det er tarveligere Vægte, kun gode nok til Begyndernes Øvelser, men ikke som de bør være, naar de skal bruges til nøjagtige kvantitative Undersøgelser. Endvidere tiltrænges i høj Grad et godt Mikroskop, hvormed der kan udføres saadanne Krystalundersøgelser, som har væsentlig Betydning for Identifikationen af kemiske Forbindelser. Hertil kommer endelig Savnet af nogle Thermostater (med tilhørende Motorer), visse almindelige Redskaber til Brug ved elektriske Maalinger og endelig Ønskeligheden af et bekvemt Kalorimeter, som kan gøre det muligt at knytte kalorimetriske Maalinger til de synthetiske Arbejder, der udføres i Laboratoriet. Anskaffelsen af de her anførte Instrumenter vil, som vedlagte Specifikation (Post A.) viser, medføre en Udgift paa 4,023 Kr. 00 Øre.

Under Post B. i samme Bilag er anført nogle andre Apparater, der ikke som de ovenfor omtalte er Maaleinstrumenter o. l., men derimod stærkt tiltrængte tekniske Hjælpemidler ved det daglige Arbejde i Laboratoriet. Det er hovedsagelig Apparater, som skal muliggøre Anvendelsen af høje Temperaturer eller af meget lave Tryk ved de kemiske Arbejder, eller det er rent mekaniske Hjælpemidler af forskellig Art. Anskaffelsen af de i Specikationen angivne Apparater af denne Art vil medføre en Udgift paa 3,315 Kr. 00 Øre.

Endelig tiltrænges Anskaffelse af visse faste Inventariegenstande (Borde, Reoler, Skabe o. l.), som vil udvide Arbejdspladsen paa forskellige Maader og skaffe gunstigere Betingelser end de forhaandenværende for Apparaters og Instrumenters Opstilling og Anvendelse. Udgiften til disse Forbedringer anslaas (Post C.) til 2,000 Kr. 00 Øre.

Det fremgaar formentlig af den her givne Fremstilling af Tilstanden, at Laboratoriet savner en hel Del af de almindeligste Hjælpemidler. Derved hæmmes Universitetets kemiske Laboratorium paa en meget uheldig Maade i sin Virksomhed baade som Undervisningsanstalt og som videnskabelig Institution, og der sættes i mange Tilfælde altfor snævre Grænser for de Opgaver, hvorpaa de Studerende saavel som de ved Laboratoriet virkende Kemikere kan arbejde. Jeg tillader mig derfor at ansøge om, at der som ekstraordinært Tilskud til Universitetets kemiske Laboratorium til Anskaffelse af forskellige Instrumenter, Apparater og Inventariegenstande bevilges en Sum paa 9,338 Kr. 00 Øre, nemlig

til Instrumenter	4,023 Kr. 00 Øre
- andre Apparater	3,315 — 00 —
- fast Inventar	2,000 — 00 —
	9,338 Kr. 00 Øre."

Om den øvrige Del af det søgte Beløb blev der ikke af Ministeriet stillet Forslag paa Finanslovforslaget for 1910—11.

c. Andre Sager.

I Anledning af en fra Rektoren for Universitetet i Strassburg i Marts 1910 modtaget Advarsel mod nogle professionelle Platintyve, der i den nærmest foregaaende Tid havde begaaet Tyverier i München, Königsberg, Heidelberg, Zürich og Strassburg, indberettede Laboratoriets Bestyrer, Professor Biilmann under 19de Marts 1910 til Konsistorium, at han s. D. havde anbragt Hovedparten af Laboratoriets Beholdning af ædelt Metal, til Værdi paa det nuværende Tidspunkt af ca. 25,000 Kr., i en Boks i et herværende Pengeinstitut, og anmodede om Konsistoriums Billigelse af denne Opbevaringsmaade. Under 2den Maj 1910 meddelte Konsistorium den ønskede Billigelse.

7. Det astronomiske Observatorium.

a. 2-aarig Bevilling til foreløbig Indrettelse af et Regne- og Maalebureau paa Observatoriet.

Ved Finansloven for 1910—11 blev Universitetets Udgiftspost 1. d., Den samlede Lønningssum, forhøjet med 2,640 Kr. som 1ste Del af en 2-aarig Bevilling paa ialt 5,280 Kr., nemlig til Medhjælp ved videnskabelig Beregning ved Observatoriet 1,200 Kr., og til Medhjælp for Observatoriet ved Reduktion af Observationer og Udmaaling af fotografiske Plader 1,440 Kr., jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg A. Sp. 1239—42. Bevillingen blev givet efter Andragende af 24de Juni 1909 fra Prof. astronomiæ Strømgren, anbefalet af det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet og Kvæstor i Skrivelser af henholdsvis 26de og 29de Juni s. A. og af Konsistorium i Skrivelse af 1ste Juli s. A.

I Professor Strømgrens Andragende af 24de Juni 1909 var bl. a. udtalt følgende:

Som Medlem af den af Ministeriet nedsatte Observatoriekommission havde Professor Strømgren i Løbet af 1907—09 anstillet indgaaende Undersøgelser over den bedste Form for Udvidelse af den danske Astronomis nuværende stærkt begrænsede Hjælpemidler. Resultatet af disse Undersøgelser — i Hovedsagen skriftlige og mundtlige Forhandlinger med et større Antal udenlandske Astronomer — havde han i Korthed sammenfattet i en Skrivelse, der gennem de af Ministeriet udnævnte Universitetsdelegerede og gennem Konsistoriet samtidig med denne Ansøgning var oversendt til Ministeriet. Som et af Hovedpunkterne i denne Skrivelse betragtede han det Punkt, der behandler Indrettelsen af et Regne- og Maalebureau ved det gamle Universitetsobservatorium. Med Hensyn til Sagens

principielle Side henviste han derfor til den i ovennævnte Skrivelse givne Motivering og ganske særlig til det deri citerede Brev fra Professor Kapteyn i Groningen, der med Hensyn til vedrørende Spørgsmaal uden Tvivl er en af vor Tids allerførste Autoriteter. Da en definitiv Løsning af Observatoriespørgsmaalet i dets Helhed endnu ikke forelaa, søgte han ved nærværende Ansøgning en foreløbig Anordning for det nuværende Universitetsobservatoriums Vedkommende.

Med Hensyn til det specielle, nu foreliggende Krav anførte han følgende to Hovedpunkter:

1) For Udførelsen af videnskabelige Beregninger er det for Observatoriet nødvendigt at kunne disponere over i det mindste en mathematisk og astronomisk tilstrækkelig foruddannet Beregner, der i Observatoriets Tjeneste kan udelukkende beskæftige sig med dette Slags Arbejde uden at forstyrres af Arbejde ved den almindelige Assistenttjeneste. Som en særlig Grund til paa det nuværende Tidspunkt at søge Bevilling til Ansættelse af en Beregner anførte han endvidere, at han ved den astro-fotografiske Kongres i Paris i April 1909 paa Københavns Observatoriums Vegne havde overtaget Beregningen af Planeten Eros' Bevægelse.

2) Til Reduktion af Observationer og Udmaaling af fotografiske Plader trængtes der paa Observatoriet i høj Grad til Assistance. Den Hjælp, som her er Tale om, er imidlertid af en hel anden Art end den forud nævnte. De Maalinger og Reduktioner, Aflæsning af Kronografstrimler o. lign., som følger med Arbejdet paa Observatoriet, kan for en stor Del udføres af Personer, der ikke er faguddannede, om end visse, mere elementære Kundskaber maa forudsættes.

I sin anførte Skrivelse af 26de Juni 1909 havde Fakultetet fremhævet den store Betydning, det har for Danmark, at Observatoriet paa nogenlunde gunstige Vilkaar kan deltage i det internationale Arbejde i Astronomiens Tjeneste, og anbefalet Andragendet paa det bedste.

I Kvæstors Skrivelse af 29de Juni 1909 var bl. a. udtalt følgende:

»Naar Professor astronomiæ betegner den samlede søgte Bevilling som bestemt til foreløbig Indrettelse af et Regne- og Maalebureau paa Observatoriet, er dette at forstaa saaledes, at Professoren selv, Observator og Observatorieassistenten maa opfattes som de givne Medlemmer af dette Bureau, om hvis Hjælp til videnskabelig Beregning og til ikke videnskabeligt Arbejde der da her alene er Tale. Ved »Indrettelse af et Regne- og Maalebureau« er nærmest givet et Udtryk for den Omdannelse af Arbejdsforholdene, som man ønsker indført ogsaa paa vort Universitets Observatorium. Det foreløbige i hele den søgte Bevilling maa nærmere forstaas derhen, at Trangen til denne uforandret vil vedblive ved Universitetets astronomiske Observatorium, hvorledes end Observatoriesagen i Fremtiden maatte blive ordnet af Lovgivningsmagten, men at denne samme Bevilling vil kunne tænkes i Fremtiden at kræve en Forhøjelse, dersom nemlig Ordningen af Observatoriesagen skulde føre til en forøget Byrde for Universitetets Observatorium i Henseende til den i den nu søgte Bevilling omhandlede Medhjælp.

For saa vidt denne Bevilling indbefatter 1,200 Kr. aarlig til Assistance ved videnskabelig Beregning, maa det bemærkes, at en Bevilling af saadan Art, altsaa til i det mindste én, mathematisk og astronomisk foruddannet Beregner, havde maattet ønskes, selv om det ikke ved den astro-fotografiske

Kongres i Paris i April 1909 var bleven vedtaget at give Observatoriet ved Københavns Universitet det Tillidshverv at forudberegne den i 1898 opdagede Planet Eros' Bevægelse, inden den i Aaret 1931 kommer i særlig gunstig Opposition, saaledes som det i Andragendet udførligt er forklaret«.

b. Indretning af det paa Observatoriets Grund liggende Havehus til Benyttelse ved Undervisningen.

Ved Finansloven for 1910—11 blev der paa Universitetets Udgiftspost 9. a. 2. bevilget 1,900 Kr. til Indretning til Benyttelse ved den astronomiske Universitets-Undervisning af det paa Observatoriets Grund liggende Havehus, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg A. Sp. 1283—84. Bevillingen blev givet efter Andragende af 3die September 1908 fra Prof. astronomiæ Strømgren, anbefalet af Universitetets Kvæstor under 25de Jan. 1909 og af Konsistorium under 26de s. M.

Professor Strømgren ansøgte i sit ovennævnte Andragende af 3die September 1908 om, at det paa Observatoriets Grund liggende, tidligere til meteorologiske Formaal benyttede Havehus maatte blive forsynet med Midler til Opvarmning og overhovedet sat saaledes i Stand, at det kunde benyttes til den astronomiske Universitets-Undervisning. Til Begrundelse af denne Ansøgning anførte han, at det er en nødvendig Betingelse for, at den astronomiske Undervisning skal kunne bibringe Tilhørerne en levende astronomisk Kundskab, at den drives paa selve Observatoriet, hvor der er Adgang til Kort, Stjerneglober, Instrumenter, astronomisk Litteratur, og hvor der, sidst men ikke mindst, findes Mulighed for Demonstrationer paa Stjernehimlen. Han havde derfor lige fra Begyndelsen af sin Virksomhed som Lærer ved Universitetet holdt sine Forelæsninger i Observatoriebygningen, dog ikke paa selve Observatoriet, hvor Rumforholdene ikke tillod en saadan Anvendelse, men i et af de til Professorboligen hørende Værelser. Hermed kunde der imidlertid ikke fortsættes, og han havde anset det for sin Pligt at søge Undervisningsforholdene ordnede paa en anden og definitiv Maade. Som Bevis for, at der ikke i Observatoriet selv fandtes Plads til et Undervisningslokale, anførte han sluttelig, at Bibliotek og Læseværelse allerede for flere Aar siden var blevet anbragt i Observatorens Embedsbolig.

I Kvæstors anførte Erklæring af 25de Januar 1909, hvormed fulgte et af den kgl. Bygningsinspektør, Arkitekt M. Borch, afgivet Overslag, var oplyst, at den paagældende Bygning i sin Tid var opført af Videnskabernes Selskab, bestemt til magnetisk Observatorium, men i 1895 af dette Selskab var overdraget til Observatoriet, jfr. Aarb. 1895—96 S. 84.

c. Ordning af Bevillingerne til den aarlige Drift af Tidssignalet paa Silopakhusets Gavl i Frihavnen.

(Jfr. Aarb. 1908—09 S. 574).

Som det i Aarbog 1908—09 S. 574—78 er forklaret, blev der paa Finansloven for 1909—10 under Universitetets Udgiftspost 3. f., Det astronomiske Observatorium, bevilget 800 Kr. til Driften af et Tidssignal i Frihavnen. Da Tidssignalet fra Nikolaj Taarn den Gang forudsattes bevaret, var der ikke til den nævnte Finanslov stillet Forslag om Bortfald af de til dettes

Drift under Observatoriets Konto bevilgede 400 Kr. Under Henvisning til, at Signalet paa Grund af Taarnets Restaurering var nedlagt, blev der imidlertid paa Forslaget til Finansloven for 1910—11 stillet Forslag om Nedsættelse af Observatoriets Konto med dette Beløb. Derimod blev de under Universitetets samlede Lønningssum hidtil bevilgede 600 Kr. for Forretninger ved Tidssignalet paa Nikolaj Taarn bibeholdte til eventuel Anvendelse ved Tidssignalet i Frihavnen, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. A. Sp. 1257—58.

I Skrivelse af 7de Okt. 1909 fremsatte Professor astronomiæ Strømgren Forslag til Fordeling af saavel de under den samlede Lønningssum bevilgede 600 Kr. som de under Observatoriets Konto bevilgede 800 Kr. Dette Forslag indsendtes 12te s. M. af Universitetets Kvæstor til Ministeriet, der 25de s. M. bifaldt det. Herefter udbetales de under den samlede Lønningssum bevilgede 600 Kr. ligesom hidtil — se Aarbog 1908—09 S. 577 — med 450 Kr. til Observator og 150 Kr. til Firmaet Hassel og Teudt, medens der af det paa Observatoriets Konto bevilgede Beløb udbetales:

Til den ordinære Vedligeholdelse	150 Kr.
For Tilsyn med den telegrafiske Forbindelse imellem Silopakhusets Gavl og Observatoriet	150 —
Til Anskaffelse af nye Apparater eller Dele af Apparater	150 —
Til Leje af den elektriske Ledning imellem Telegrafstationen og Silopakhuset	70 —
	520 Kr.

Da der saaledes af det bevilgede Beløb 800 Kr. kun var Anvendelse for 520 Kr., udtalte Ministeriet i sin ovennævnte Skrivelse af 25de Okt. 1909, at det var sindet ved Ændringsforslag til 2den Behandling af Finanslovforslaget 1910—11 at søge Observatoriets Konto nedsat med 280 Kr. Som det nedenfor S. 1059—60 er forklaret, blev den endelige Ordning imidlertid den, at disse 280 Kr. overgik til Anvendelse til Observatoriets almindelige Fornødenheder.

— Som meddelt i Aarbog 1908—09 l. c. blev det ved Tillægsbevillingsloven for 1908—09 tilladt, at de for det nævnte Finansaar givne Bevillinger til Tidssignalet paa Nikolaj Taarn delvis kunde anvendes til Driften af Tidssignalet i Frihavnen. Det herefter til Raadighed værende Beløb slog imidlertid ikke til, hvorfor Ministeriet under 25de Okt. 1909 bifaldt, at et til Telegrafvæsenet for telegrafisk Forbindelse mellem Observatoriet og Frihavnen i Tiden fra Oprettelsen af Tidssignalet i Frihavnen indtil 1ste April 1909 udbetalt Beløb 64 Kr. 17 Øre afholdtes af det under Universitetets Udgiftspost 3. f. for Finansaaret 1909—10 uanvendte Beløb 680 Kr., hvoraf 400 Kr. til Tidssignalet paa Nikolaj Taarn og 280 Kr. til Tidssignalet i Frihavnen, mod fornøden Forklaring i Regnskabsoversigten.

d. Ny Overenskomst med Aktieselskabet »Dansk Normal Tid«.

(Jfr. Aarbog 1898—99 S. 70—71).

Da Overenskomsten mellem Observatoriet og Aktieselskabet »Dansk Normal Tid« udløb med Aaret 1909, udbad Professor astronomiæ Strøm-

gren sig en Udtalelse fra Aktieselskabet om, hvorvidt Overenskomsten ønskedes fortsat. Efter at have faaet Svar herpaa tilstillede han Universitetskvæsturen en saalydende Skrivelse af 25de Novbr. 1909 til Ministeriet:

»Ved Skrivelse af 25de Maj 1899 bifaldt det høje Ministerium Forslag til en Kontrakt mellem Universitetets astronomiske Observatorium og Aktieselskabet »Dansk Normal Tid«, dog saaledes, at det Vederlag, der skal erlægges af Aktieselskabet, indbetales til Universitetskvæsturen til Raadighed for Professor astronomiæ. Den ovennævnte Kontrakt, hvorved Observatoriet mod et aarligt Vederlag af 1,000 Kr. paatog sig at stille og regulere et af Aktieselskabet paa Observatoriet opstillet Normal Ur, saaledes at det til enhver Tid angiver Dansk Normal Tid, udløber med indeværende Aar 1909. Under de Forhandlinger, der i den Anledning har fundet Sted mellem Aktieselskabet og undertegnede Professor astronomiæ, har Aktieselskabet gjort gældende, at det er ude af Stand til fremtidig at betale en Afgift af 1,000 Kr. aarlig, hvorimod det har erklæret sig villig til at forny Overenskomsten paa 5 Aar med en aarlig Afgift af 700 Kr. samt saaledes, at Overenskomsten fra begge Sider kan opsiges med et halvt Aars Varsel til en 1ste Jan., dog tidligst til den 1ste Jan. 1915, og skal bortfalde i Tilfælde af Selskabets Opløsning.

Denne Overenskomst, hvortil Forslag vedlægges, mener jeg at maatte anbefale til det høje Ministeriums Approbation navnlig under Hensyn til, at det fuldstændige Bortfald af den aarlige Afgift fra Aktieselskabet paa 1,000 Kr. vilde medføre en Nedgang af Observatoriets Indtægter, som absolut maatte opvejes ved en tilsvarende Forhøjelse af Universitetets Tilskud.

Selv den Nedgang paa 300 Kr., som den foreslaaede Overenskomst vil medføre, vil Observatoriet være ude af Stand til at bære.

En Forhøjelse af Tilskudet i denne Anledning vil imidlertid kunne undgaas, saafremt det Beløb af 280 Kr., hvormed Ministeriet efter Skrivelse af 25de Okt. 1909 (Journal Nr. 203/07) er sindet at søge det under Universitetets Udgiftspost 3. f. til et Tidssignal i Frihavnen bevilgede Beløb, 800 Kr., nedsat, kan tillades anvendt til Observatoriets almindelige Fornødenheder. Jeg tillader mig derfor at anholde om, at Ministeriet i Stedet for den ovennævnte Nedsættelse af Universitetets Udgiftspost 3. f. med 280 Kr. af det til Tidssignalet i Frihavnen bevilgede Beløb, vil søge Hjemmel for, at det til Observatoriets almindelige Fornødenheder hidtil bevilgede Beløb fremtidig forhøjes med disse 280 Kr.

Ligeledes beder jeg under Hensyn til den allerede fra 1ste Jan. 1910 indtrædende Nedsættelse af Aktieselskabets Afgift om Tilladelse til af det for indeværende Aar uanvendte Beløb til Tidssignalet at anvende 75 Kr. til Observatoriets almindelige Fornødenheder«.

Kvæstor indsendte 29de Novbr. 1909 Sagen til Konsistorium, der i Overensstemmelse med Kvæstors Forslag under 3die Decbr. 1909 indstillede til Ministeriet:

1. at det af Professor astronomiæ, Dr. phil. E. Strømgren indsendte Forslag til en Overenskomst mellem Universitetets astronomiske Observatorium og Aktieselskabet »Dansk Normal Tid« approberes, dog saaledes, at det Vederlag, der skal erlægges af Aktieselskabet, indbetales til Universitetskvæsturen til Raadighed for Professor astronomiæ;

2. at Ministeriet ved Ændringsforslag til Forslaget til Finanslov for

1910—11 vil søge optaget en saalydende Anmærkning under Teksten til Universitetets Udgiftspost 3. f., Det astronomiske Observatorium, 2,857 Kr. 44 Øre: Af dette Beløb er 520 Kr. bestemt til Driften af et Tidssignal i Frihavnen;

3. at Ministeriet vil bifalde, at der af det under Universitetets Udgiftspost 3. f. for indeværende Finansaar uanvendte Beløb, 680 Kr., hvoraf 400 Kr. til Tidssignalet paa Nicolaj Taarn og 280 Kr. til Tidssignalet i Frihavnen, anvendes indtil 75 Kr. til Observatoriets almindelige Fornødenheder mod fornøden Forklaring i Regnskabsoversigten.

Ministeriet bifaldt 28de Jan. 1910 Punkt 1 og Punkt 3 i Konsistoriums Indstilling, hvorhos det tilføjede, at Ministeriet efter Modtagelsen af Konsistoriums Skrivelse har tilbagetaget det af Ministeriet til Finanslovens 2den Behandling*) stillede Ændringsforslag om Nedsættelse af Universitetets Udgiftspost 3. f. med 280 Kr., og at man er sindet i Stedet herfor ved Ændringsforslag til Finanslovens 3die Behandling at søge nævnte Konto forhøjet med 20 Kr.

I Overensstemmelse hermed blev Observatoriets Annuum til dets al mindelige Fornødenheder forhøjet med 300 Kr. paa Finansloven for 1910—11, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. B. Sp. 951—52.

Overenskomsten af 6te April 1910 mellem Observatoriet og Aktieselskabet »Dansk Normal Tid« er saalydende:

»I Fortsættelse af den mellem Universitetets astronomiske Observatorium paa den ene Side og Aktieselskabet »Dansk Normal-Tid« paa den anden Side i 1899 oprettede, indtil Udgangen af indeværende Aar gældende Overenskomst**) angaaende det astronomiske Observatoriums Regulering af et paa Observatoriet opstillet Normal-Ur er under Dags Dato mellem de ovenanførte Kontrahenter oprettet følgende ny

Overenskomst.

Det af Aktieselskabet »Dansk Normal-Tid« paa Observatoriet opstillede Normal-Ur, der ved Aktieselskabets Foranstaltning holdes i Forbindelse med Selskabets Central for elektriske Normal-Ure, vedligeholdes som hidtil af Selskabet for dettes egen Regning.

Observatoriet forpligter sig til stadig at stille og regulere dette Ur, saaledes at det til enhver Tid angiver dansk Normal-Tid.

Som Vederlag for dette Arbejde og Besvær betaler Aktieselskabet fra 1ste Jan. 1910 at regne en aarlig Afgift til Observatoriet paa 700 — Syv Hundrede Kroner. Betalingen erlægges kvartalsvis forud, første Gang den 1ste Jan. 1910.

Denne Overenskomst er fra begge Parters Side uopsigelig i 5 Aar fra 1ste Jan. 1910 at regne, hvorefter Opsigelse altsaa tidligst kan finde Sted til 1ste Jan. 1915. Opsigelsesfristen fra begge Sider er et halvt Aar. Efter den 1ste Januar 1915 kan Kontrakten, ligeledes med en Opsigelsesfrist paa et halvt Aar, opsiges til enhver efterfølgende 1ste Jan.

Skulde Aktieselskabet »Dansk Normal-Tid« opløses, bortfalder Overenskomsten samtidig med Nedtagelsen af Uret paa Observatoriet; af den forud erlagte Kvartalsafgift kan Selskabet dog intet forlange tilbagebetalt«.

---

*) Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg B. Sp. 779—80.
**) Aarb. 1898—99 S. 70—71.

e. Andre Sager.

Ved Finansloven for 1910—11 blev Universitetets Udgiftspost 9. a. 1., Vedligeholdelsesudgifter, forhøjet med 300 Kr., idet den tidligere Vedligeholdelsessum for Observatoriet, 900 Kr., havde vist sig at være for ringe, hvortil kom, at det paa Observatoriets Grund byggede Havehus, jfr. ovenfor S. 1057, fremtidig vilde indgaa under Vedligeholdelsen, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg A. Sp. 1281—82.

— Ved Skrivelse af 17de Maj 1910 bifaldt Ministeriet efter Konsistoriums Indstilling af 9de s. M. (Professor astronomiæ Strømgrens Skrivelse af 26de Marts 1910 og Kvæstors Erklæring af 3die Maj 1910), at der paa forventet Tillægsbevilling for Finansaaret 1910—11 afholdtes et Beløb af 592 Kr. under Universitetets Udgiftspost 9. a. 1., Vedligeholdelsesudgifter, til Istandsættelse af Indhegningen af den af Københavns Kommune til Universitetets astronomiske Observatorium udlejede Skrænt ved Østervoldgade. Jfr. Rigsdagstid. 1910—11, Till. A. Sp. 2977—78.

Da den mellem Københavns Magistrat og Observatoriet under 23de og 24de Marts 1877 oprettede, den 9de April s. A. tinglæste Lejekontrakt om Skrænten ikke er aftrykt under det i Aarbogen 1876—77 S. 101—04 givne Referat om Lejemaalets Oprettelse, meddeles den her:

»Københavns Magistrat giver herved sit Samtykke til, at det astronomiske Observatorium lader indhegne og beplante den ved hosheftede Maalebrev af 21de Marts 1877 nærmere bestemte, med Matr.-Nr. 164 i Nørrevold Kvarter betegnede Grund fra Observatoriet ned imod Østervoldgade paa følgende Betingelser:

1. At Kørebanen til Observatoriet ikke afspærres.
2. At Observatoriet for den ommeldte Grund betaler en aarlig Lejeafgift af 2 Kr.
3. At dette Lejemaal kan hæves fra Magistratens Side med 3 Maaneders Varsel.

Lejemaalet tager sin Begyndelse den 1ste April 1877. Afgiften betales for 1 Aar ad Gangen inden 1ste Oktober i det paagældende Aar.

Magistratens Underskrift.

Undertegnede erkender herved det astronomiske Observatoriums Forpligtelse til at opfylde de ovennævnte Betingelser for det givne Samtykke til at indhegne og beplante Matr.-Nr. 164 i Nørrevold Kvarter«.

Professor astronomiæ Underskrift.

— I Foraaret 1910 blev der af Den danske Gradmaaling for dens egne Midler udenfor Observatoriet bygget en Pille med et derover rejst lille Træskur til Beskyttelse af et Passageinstrument med tilhørende elektrisk Materiel. Til denne Foranstaltning, der af Gradmaalingen blev foretaget af Hensyn til Udførelsen af nogle Længdebestemmelser til Gradmaalingens Hovedtriangulationspunkter, indhentede den gennem Professor astronomiæ Tilladelse fra Konsistorium, der under 3die Maj 1910 anmodede den kgl. Bygningsinspektør om efter Samraad med Professor astronomiæ at angive, hvorledes Bygningens Ydre helst burde være.

8. Det statistiske Laboratorium.

a. Forhøjelse af Laboratoriets Annuum.

(Jfr. Aarb. 1891—92 S. 875—76, 1900—01 S. 787—89, 1904—05 S. 90, 1906—07 S. 805—06).

Ved Finansloven for 1910—11 blev Universitetets Udgiftspost 3. m., Det statistiske Laboratorium, forhøjet med 300 Kr., fra 2,600 Kr. til 2,900 Kr., jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. A. Sp. 1259—62. Bevillingen blev givet efter Andragende af 4de Juni 1909 fra Professor H. Westergaard paa de statsvidenskabelige Professorers Vegne, anbefalet af det rets- og statsvidenskabelige Fakultet, Kvæstor og Konsistorium ved Skrivelser henholdsvis af 7de, 22de og 24de Juni 1909.

Professor Westergaards Andragende af 4de Juni 1909 var saalydende:

»Paa Professor W. Scharlings og egne Vegne tillader jeg mig at andrage om, at der paa Finanslovforslaget maa blive optaget en Forøgelse af Bevillingen til Universitetets statistiske Laboratorium med 300 Kr. aarlig.

Til Støtte for dette Andragende skal det anføres, at Laboratoriet i stadig voksende Grad benyttes til Undervisningsformaal, samtidig med, at de Studerende mere og mere gøre Brug af Laboratoriets Læseværelse og Bogsamling.

Naar det hidtil nogenlunde er lykkedes at tilfredsstille de Krav, der stilles til Bogsamlingen fra de Studerendes Side, maa det tilskrives den Omstændighed, at Laboratoriet i den senere Tid har modtaget betydelige Boggaver fra Privatpersoner, deriblandt en stor Del Bøger efterladte af afdøde Professor N. C. Frederiksen og Direktør Valdemar Frederiksen, men vi have desuden maattet anvende den allerstørste Del af den Sum af 1,200 Kr., der staar os til Raadighed ud over Assistentens Honorar, til Anskaffelse af nogle af de vigtigste Værker og Tidsskrifter i den stærkt voksende og vidt forgrenede statsvidenskabelige Litteratur. Men dette har medført, at der, naar de nødvendige Udgifter til Skrivematerialier, Renholdelse osv. ere blevne afholdte, slet intet er blevet tilovers til Løsningen af den vigtige Opgave, som ved Laboratoriets Oprettelse stilledes, nemlig Udførelse af statistiske Undersøgelser. I den første Aarrække efter Laboratoriets Oprettelse lykkedes det os at gennemføre adskillige saadanne Undersøgelser, men i den sidste Tid har dette til vor Beklagelse været umuligt.

Naar det jævnlig i de afvigte Aar har været overordentlig vanskeligt at faa Pengene til at slaa til, skyldes det fornemmelig den Omstændighed, at det har været nødvendigt at lade en betydelig Mængde Bøger indbinde for at gøre dem tilgængelige for de Studerende. Dette vil ogsaa være Tilfældet i den nærmeste Fremtid. Det er derfor af særlig Betydning for Laboratoriet at faa den ovennævnte Forøgelse af Bevillingen i det kommende Aar; men det vil formentlig fremgaa af det foregaaende, at det for Laboratoriets fortsatte Arbejde i de statsvidenskabelige Fags Tjeneste vil være overordentlig vigtigt ogsaa i senere Aar at kunne gøre Regning paa en saadan Sum«.

b. Andragende om forøget Aabningstid.

Fra Bestyrelsen for »Socialøkonomisk Samfund« modtog Konsistorium i Juni 1910 et Andragende om, at Laboratoriet, der daglig er aabent Kl. 9—3,

ogsaa maatte blive holdt aabent om Eftermiddagen og Aftenen, f. Eks. til Kl. 7 eller 8, da forholdsvis mange Studenter og saa godt som alle Kandidater ved Kontorarbejde er hindret i at benytte Laboratoriet i den hidtidige Aabningstid.

Under 2den Juli s. A. meddelte Konsistorium den anførte Bestyrelse, at dens Ønske under de forhaandenværende Forhold ikke vilde kunne imødekommes.

9. Det psykofysiske Laboratorium.

Forhøjelse af Laboratoriets Annuum.
(Jfr. Aarb. 1892—93 S. 15—19).

Ved Finansloven for 1910—11 blev Universitetets Udgiftspost 3. o., Det psykofysiske Laboratorium, forhøjet med 400 Kr., fra 600 Kr. til 1,000 Kr., jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg A. Sp. 1261—62. Bevillingen blev givet efter Andragende af 25. Maj 1909 fra Laboratoriets Bestyrer, Docent Dr. phil. Alfr. Lehmann, anbefalet af det filosofiske Fakultet, Kvæstor og Konsistorium ved Skrivelser af henholdsvis 7de, 24de og 26de Juni 1909, idet Konsistorium dog med Hensyn til Ønsket om Tilladelse til Overskridelse af Kontoen for Finansaaret 1909—10 under 26de Juni 1910 havde tilskrevet Dr. Lehmann, at der derom maatte indsendes særligt Andragende, der imidlertid ikke blev indsendt.

Dr. Lehmanns Andragende af 25de Maj 1909 var saalydende:

»Undertegnede Dr. Alfr. Lehmann, Bestyrer af Universitetets psykofysiske Laboratorium, tillader sig herved at andrage det høje Ministerium om, at Laboratoriets Annuum paa Finansloven for 1910—11 maa søges forhøjet med 400 Kr., samt at det for indeværende Finansaar maa blive mig tilladt at overskride den givne Bevilling med 200 Kr.

Til Støtte for dette Andragende kan jeg anføre, at det ligefrem er mig umuligt at holde Arbejdet i Laboratoriet gaaende for det Beløb af 600 Kr., som hidtil er mig tilstaaet til Afholdelse af alle Udgifter. For det første er Priserne paa alle Instrumenter, Kemikalier etc. i de senere Aar stegne med 10—15 pCt., og dernæst er den psykofysiske Literatur vokset saaledes i Omfang, at det Haandbibliotek, som nødvendigvis maa være knyttet til Laboratoriet, kræver en stadig voksende Del af Pengemidlerne til Anskaffelse af Bøger. Af mine indsendte Regnskaber vil det ses, at Udgifterne for Finansaaret 1906—07 androg 993,08 Kr. og for Aaret 1907—08 744,24 Kr.; de paagældende Overskridelser blev dækkede af en velhavende Privatmand, til hvem jeg klagede min Nød. Da det imidlertid var mig ubehageligt saaledes vedblivende at trække Veksler paa en Vens Velvillie, bragte jeg i Aaret 1908—09 Udgifterne ned til 616,78 Kr., hvilket kun blev muligt derved, at der slet ingen Bøger anskaffedes, hvorved de Tidsskrifter og Aarsoversigter, som maa findes i Biblioteket, altsaa ere blevne ukomplette. For at disse Huller nu ikke skal vokse, hvorved Bogsamlingen vil miste en stor Del af sin Værdi og Brugbarhed, tillader jeg mig at andrage om, at Bevillingen for indeværende Aar maa overskrides med 200 Kr., og at der for Fremtiden maa blive tilstaaet Laboratoriet et Beløb af ialt 1,000 Kr., hvoraf 200 Kr. tænkes anvendt til Anskaffelse af Bøger og Resten til Laboratoriets normale Drift«.

10. Det filologisk-historiske Laboratorium.

(Jfr. Aarb. 1895—96 S. 88—93, 1896—97 S. 551—54, 1897—98 S. 700—01, 1900—01 S. 962).

Under 26de Oktbr. 1909 modtog Konsistorium fra Laboratoriets Forstander, Professor Dr. J. L. Heiberg, et Andragende fra 39 af de Studerende, der til Stadighed benyttede Laboratoriet, om forøget Aabningstid for Laboratoriet, nemlig saaledes at Laboratoriet ønskedes tilgængeligt paa alle Aarets Hverdage, fraregnet en Maaneds Sommerferie, 9de Juli—9de Aug., og at den daglige Aabningstid Kl. 9—8 forlængedes til Kl. 9 Aften. Prof. Heiberg anbefalede i Skrivelse af s. D. i Overensstemmelse med Laboratoriets Lærerraad paa det varmeste, at man saavidt muligt efterkom Andragernes Ønske, og udtalte videre: »Medens Aabningstiden ikke synes at kunne forlænges til Kl. 9 uden at lægge Rengøringen Hindringer i Vejen, tillader jeg mig at foreslaa, at Laboratoriet, i det mindste forsøgsvis, f. Eks. foreløbig i 2 Aar, holdes aabent alle Hverdage undtagen i de højere Almenskolers Jule- og Sommerferier«.

Under 30te Novbr. 1909 meddelte Konsistorium i Skrivelse til Prof. Heiberg, at »Laboratoriet paa Grund af Lokalernes Renholdelse ikke vil kunne holdes aabent længere end til Kl. 8 Aften (om Lørdagen til Kl. 4), samt at Konsistorium har vedtaget, at Laboratoriet ligesom hidtil holdes lukket i Universitetets Juleferie fra 23de December til 6te Januar, i Universitetets Paaskeferie fra Onsdag før til Tirsdag efter Paaske, i Universitetets Pinseferie fra Lørdag før til Tirsdag efter Pinse, alle de nævnte Dage medregnede, samt endvidere følgende Dage: Hans Majestæt Kongens Fødselsdag, den Dag, Universitetets Aarsfest holdes, og Grundlovsdag. Derimod holdes Laboratoriet aabent Fastelavnsmandag og om Sommeren kun lukket i samme Tid, som Sommerferien falder for de højere Almenskoler«.

11. Det geografiske Laboratorium.

Ved Skrivelse af 10de April 1910 indberettede Professor emer. Dr. phil. Løffler til Konsistorium, at han som Følge af den Forstyrrelse, det nye Varmeapparats Indlæggelse i Laboratoriet i Sommeren 1909 havde forvoldt, først kort i Forvejen havde kunnet afslutte sit Arbejde med Ordningen af Laboratoriets Samlinger og med Indkøb for Finansaaret 1909—10. Derimod var endnu ikke alle de indkøbte Bøger indgaaede og indregistrerede, og da han antog, at dette Arbejde maatte paahvile ham, der desuden havde grundlagt hele Samlingen, erklærede han sig til villig til at tilse denne, indtil en ny Professor i Geografi var udnævnt, dog saaledes, at Laboratoriets Annuum for 1910—11 helt blev overladt denne til Disposition. Efter at Konsistorium under 5te Maj s. A. havde tilstillet det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet Prof. Løfflers Skrivelse til videre Foranstaltning, overdrog dette under 11te s. M. Prof. Løffler Bestyrelsen af det geografiske Laboratorium, indtil en ny Professor i Geografi var udnævnt.

12. Det mathematiske Laboratorium.

(Jfr. Aarb. 1906—07 S. 768—70, 1907—08 S. 180).

Under 20de April 1910 modtog Konsistorium fra de mathematiske Professorer, Dr. phil. Niels Nielsen og Dr. phil. Poul Heegaard, følgende Henvendelse:

»Undertegnede Professorer i Mathematik tillader os herved at henvende os til Konsistorium med Ansøgning om, at de Lokaler, der bliver ledige ved det hygiejniske Laboratoriums Flytning til Ny Vestergade, maa blive overladt Universitetets mathematiske Laboratorium til Benyttelse.

Vi skal til Motivering af dette vort Andragende oplyse følgende:

Da Universitetets mathematiske Laboratorium for tre Aar siden oprettedes, var det Universitetet ganske umuligt at skaffe Laboratorielokaler, og man nødsagedes derfor til midlertidig at anbringe det i et lille Tagkammer, som den polytekniske Læreanstalts Direktør velvilligst stillede til Universitetets Raadighed, indtil der blev Mulighed for at tilvejebringe brugbare Lokaler paa Universitetets Grund, om muligt i selve Universitetsbygningen eller i dens umiddelbare Nærhed.

Den nuværende Ordning maa betegnes som i enhver Henseende utilfredsstillende og uheldig. Det nævnte Tagværelse er saa lille, at det just kan rumme en Tavle, en Reol, et Skab (til geometriske Modeller) og et Skrivebord med Stol; end ikke til Laboratoriets Arbejdsbord med tilhørende Stole har man kunnet skaffe Plads, men har været nødsaget til at anbringe disse Møbler i Laboratoriet uvedkommende Lokaler! Følgen af denne Pladsmangel er, at det er ganske umuligt at gøre Brug af Laboratoriet til Undervisning. Dets Oprettelse maa derfor under de nuværende Forhold kaldes nytteløs i pædagogisk Henseende, og det vil, saa længe de nuværende Forhold vedvarer, ikke kunne faa fjerneste Betydning for den mathematiske Undervisning.

Hertil kommer en Mængde alvorlige Ulemper af anden Art: Det har under de nuværende Forhold, da Laboratoriet er anbragt paa en ret afsides Plads i et fremmed Institut, vist sig ganske umuligt at gennemføre den Kontrol, som er nødvendig for at opretholde god Orden i Laboratoriet, at hindre Uvedkommendes Indtrængen i Lokalerne samt Fjernelse eller Beskadigelse af Bøgerne, o. s. v.

Af alle disse Grunde er det af stor Betydning for Universitetets Mathematikundervisning snarest muligt at komme bort fra den nuværende Tilstand. Hertil viser der sig nu en fortrinlig Lejlighed. Ved det hygiejniske Laboratoriums Flytning til Ny-Vestergade bliver nogle Lokaler ledige, som i høj Grad egner sig for det mathematiske Laboratorium: Bibliotek og Modelsamling vil kunne finde Plads i de to Værelser i Stueetagen, medens Undervisningssal og Kontorlokale kan indrettes paa 1ste Sal, og det tilhørende Loft kan benyttes til Brændsels-Oplag.

Den hele Foranstaltning vilde foreløbig ingen Nybevilling kræve, og der vil sikkert ikke i en nærmere Fremtid paany tilbyde sig en saa fortrinlig Lejlighed til uden nævneværdig Udgift at skaffe Universitetet et godt beliggende og tilfredsstillende mathematisk Laboratorium.

Vi tillader os altsaa i Henhold til ovenstaaende meget indtrængende at ansøge Konsistorium om at ville stille de ved Flytningen af det hygi-

ejniske Laboratorium ledigblivende Lokaler til Raadighed for det mathematiske Laboratorium«.

Ved Skrivelse af 12te Maj s. A. meddelte de mathematiske Professorer, at de havde bragt i Erfaring, at Professor zoologiæ H. Jungersen havde haft til Hensigt at andrage om at faa de samme Lokaler overladt til zoologisk Museums Studiesamling, og udtalte videre: »Under Hensyn til de vanskelige Forhold, under hvilke det mathematiske Laboratorium befinder sig, har Professor Jungersen imidlertid erklæret sig villig til ikke sammen med os at ansøge under Forudsætning af, at den eventuelle Installation af det mathematiske Laboratorium saa vidt muligt bevarede alle Vand- og Gasrør, Vandafløb o. s. v. saaledes, at Lokalerne uden større Bekostning vilde kunne gaa over til zoologisk Museum (Studiesamlingen), naar det mathematiske Laboratorium senere skulde kunne faa bedre Lokaler andet Steds«.

Ved Skrivelse af 7de Juni 1910 bifaldt Konsistorium, at de anførte Lokaler efter det hygiejniske Laboratoriums Flytning indtil videre overlodes til Benyttelse af Universitetets mathematiske Laboratorium, dog saaledes, at de i Lokalerne værende Vand- og Gasrør, Vandafløb o. s. v. bevaredes af Hensyn til en anden senere Benyttelse, naar det mathematiske Laboratorium maatte kunne faa bedre Lokaler andetsteds.

13. Oprettelsen af et dyrefysiologisk Laboratorium og dets Anbringelse i en Del af det bakteriologiske Laboratoriums Lokaler i Ny Vestergade 11.

(Jfr. Aarb. 1907—08 S. 146—51, 1908—09 S. 580—81).

Under 8de Novbr. 1906 indsendte det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet med sin Anbefaling til Konsistorium en fra Professor Jungersen modtaget Indstilling, hvori der som 3die Punkt stilledes Forslag om Oprettelsen af et dyrefysiologisk Laboratorium. Forslaget blev gjort til Genstand for Overvejelse i et af Konsistorium nedsat Udvalg, hvis Betænkning blev sendt til Fakultetet, der derefter under 1ste Marts 1907 indsendte den nedenstaaende Indstilling, der den 11te s. M. med Konsistoriums Anbefaling blev sendt til Ministeriet. (Jfr. Aarb. 1907—08 S. 146—47).

Af Fakultetets Indstilling, der var overensstemmende med saavel Professor Jungersens som Udvalgets ovennævnte Forslag, udelades her de i Aarb. 1907—08, S. 147—50, aftrykte to første Afsnit, Spørgsmaalet om Mag. scient. Stamms Ansættelse som Docent i Histologi og Embryologi og Spørgsmaalet om Dr. phil. August Kroghs Ansættelse som Docent i Dyrefysiologi.

Den Laboratoriets Oprettelse vedrørende Del af Fakultetets Indstilling var saalydende:

»Det blev ovenfor fremhævet, at vore Zoologer savner en Vejledning, der kan indøve fysiologisk og eksperimentel Metode. En saadan Vejledning kan ikke opnaas gennem Forelæsninger alene, praktiske Laboratorieøvelser maa nødvendigvis gaa ved Siden af og bør efter Fakultetets Overbevisning være Hovedsagen. Saafremt Lærerpladsen i Dyrefysiologi oprettes, maa der altsaa samtidig indrettes et fysiologisk Laboratorium under det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet. Dertil vil udkræves: 1) passende Lokaler, 2) en Sum en Gang for alle til Inventar og Instrumenter, 3) en Sum til den aarlige Drift og til Assistance.

Fakultetet skal i den Anledning tillade sig at henlede Opmærksomheden paa, at der just i en nær Fremtid foreligger Mulighed for, at der uden Udgift

for Staten kan skaffes Universitetet fortræffelige Lokaler til Indretning af et saadant dyrefysiologisk Institut — Lokaler, der ikke blot oprindeligt er byggede til Laboratoriebrug, men som desuden er fuldt laboratoriemæssigt udstyrede med Vand-, Gas- og Elektricitetsindlæg og tilmed er særligt indrettede som biologiske Arbejdslokaler og forsynede med en Mængde Hjælpemidler, som det har kostet betydelige Summer at tilvejebringe — men som vil blive fuldstændig værdiløse, hvis Lokalerne skal tages i Brug til andet Formaal. Fakultetet sigter til Ejendommen i Ny Vestergade 11, hvis Forhus tillige med Kælder, Stue og Loft i Baghuset i over et halvt Hundrede Aar har været benyttet af Universitetet til Laboratorier og Professorbolig, først fra 1859 til 1893 til kemisk Laboratorium, dernæst fra 1893 af til Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi. Alle disse Lokaler vil blive fri, naar Professoren i almindelig Pathologi og Universitetets Institut for almindelig Pathologi flytter ud paa Blegdamsfælleden, hvad der efter de hidtidige Bestemmelser vil ske i Efteraaret 1910.

Det nuværende Laboratorium for Bakteriologi er rigeligt forsynet med Vand, Gas, Motorelektricitet og til Dels med elektrisk Belysning; endvidere med fotografisk Atelier og Mørkekammer, med en særlig Dyrestald til store Forsøgsdyr (Heste, Geder o. s. v.), med Hønsegaard og Dueslag, med en Dam til Frøer, Fiske og andre Vanddyr, med Aquarieværelser o. s. v. Alle disse meget kostbare Hjælpemidler vil, som sagt, gøre Indretningen af det nye dyrefysiologiske Institut forholdsvis billig, og de vil paa den anden Side blive gjort værdiløse, hvis de nævnte Lokaler ikke skal anvendes til Installation af et biologisk Laboratorium.

Og Henlæggelsen af det nuværende medico-bakteriologiske Universitets-Laboratoriums Lokaler under det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet frembyder en dobbelt Fordel: Laboratoriet med dets to Kursussale er nemlig utvivlsomt større, end det behøver at være for at tilfredsstille den dyrefysiologiske Docents Krav, og man vil, naar det stilles til Raadighed for det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet, tillige kunne opnaa at faa gode og faste Lokaler til Universitetets Laboratorium for Histologi og Embryologi, der for Øjeblikket er installeret under usikre og i mange Henseender ugunstige Forhold. Dette er nemlig for Øjeblikket indrettet i to Etager af Huset Nr. 5 i Stormgade. Denne Ejendom blev med flere andre købt af Staten med en paatænkt Udvidelse af Nationalmuseet for Øje; Laboratoriet bor til Leje der paa saadanne Vilkaar, at det vil blive husvildt, saasnart denne paatænkte Udvidelse bliver realiseret.

Naar det medico-bakteriologiske Laboratoriums Stueetage fordeles saaledes mellem de to Docenter, at hver af dem faar en Kursussal med tilstødende Arbejdsværelser, og naar Kælderrummene og det store Loftsrum ligeledes fordeles paa passende Maade, medens Auditoriet paa 1ste Sal samt fotografisk Atelier og Frokoststue i Forbygningen blev fælles for de to Instituter, vilde der være tilvejebragt to særdeles gode biologiske Laboratorier for en forholdsvis meget lille Sum, medens Nyerhvervelsen af et Par lignende Instituter med tilhørende Ingeniør-Udstyr vilde være yderst bekostelig.

Samtidig vilde det blive muligt ogsaa for de to nye Laboratoriers Vedkommende at gennemføre det for Ordningen af alle Universitetets biologiske Instituter anerkendte Princip, at Laboratoriets Bestyrer bør have Bolig ved Laboratoriet, idet den til Universitetets medico-bakteriologiske Labora-

torium knyttede Embedsbolig for Professoren i almindelig Pathologi uden nævneværdige Udgifter vilde kunne omdannes til to Tjenesteboliger, en paa 1ste Sal og en paa 2den (Kvistetagen). En saadan Deling af een fortrinlig Professorbolig i to mindre og mindre gode vilde aldeles intet foregribe i Retning af en eventuel fornyet Sammensmeltning under forandrede Forhold i Fremtiden.

Fakultetet tillader sig derfor at andrage om, at de for Tiden af Universitetets Laboratorium for medicinsk Bakteriologi benyttede Lokaler med tilhørende Tjenestebolig i Ejendommen Ny Vestergade 11, saasnart Universitetets nye Institut for almindelig Pathologi paa Blegdamsfælleden tages i Brug, indrettes til Laboratorier for henholdsvis Dyrefysiologi og Histologi og Embryologi samt til Tjenesteboliger for disse to Instituters Bestyrere.

Fakultetet tillader sig samtidigt at henlede det høje Ministeriums Opmærksomhed paa, at det vilde være af stor Betydning, at den eventuelle Lærerplads i Dyrefysiologi kunde blive oprettet snarest muligt, selv om den endelige Indretning og Ordning af det for hans fremtidige Undervisning nødvendige Laboratorium af Hensyn til de ovenfor nævnte Forhold først vil kunne finde Sted senere«.

Under 9de April 1907 meddelte Ministeriet derefter Konsistorium, at Kommissionen for Danmarks geologiske Undersøgelse tidligere havde henledt Ministeriets Opmærksomhed paa det bakteriologiske Laboratoriums Lokaler som egnede til Brug for Undersøgelsen, og at Ministeriet derfor havde givet Kommissionen Lejlighed til at udtale sig om Fakultetets Indstilling og de deri indeholdte Planer. Fra Kommissionen havde Ministeriet modtaget en Erklæring af 28de Marts 1907, i Anledning af hvilken Ministeriet anmodede Konsistorium om at indlede Forhandlinger med Kommissionen angaaende Benyttelsen af de omtalte Lokaler, idet Ministeriet dog allerede paa det daværende Tidspunkt ikke vilde undlade at udtale, at det ikke mente at kunne gaa ind paa, at den derværende Embedsbolig ved Laboratoriet indrettedes til Fribolig for de nye Docenter.

I den anførte Erklæring af 28de Marts 1907 udtalte Kommissionen efter en Fremstilling af de yderst uheldige Forhold i det den anviste Lokale i Mineralogisk Museums Kælder, jfr. Aarb. 1904—05 S. 73—79, at, for saa vidt Ministeriet ikke saa sig i Stand til fuldt ud at afslaa Fakultetets Andragende, vilde formentlig et Kompromis kunne opnaas, naar der i Overensstemmelse med Andragendet afstodes Lokale i Mellembygningen til de to af Fakultetet nævnte Institutioner, medens Forhuset ombyggedes eller forsynedes med Tilbygninger, saa at det kunde blive stort nok til at afgive passende Lokaler for Undersøgelsen, i hvilket Tilfælde de i Fakultetets Andragende nævnte Embedsboliger for de to Docenter maatte søges erstattede paa anden Maade. Erklæringen var underskrevet af Kommissionens Formand, Generalmajor Louis le Maire og dens Medlem Statsgeolog Dr. phil. Victor Madsen, medens dens tredie Medlem, Professor Dr. phil. Eug. Warming, af Hensyn til sin dobbelte Stilling som Medlem af Konsistorium og af Kommissionen ikke havde medunderskrevet den.

Under 15de Maj 1907 indsendte Konsistorium derefter med sin Anbefaling til Ministeriet en Indstilling af 9de Maj 1907 fra et Fællesudvalg, der paa Kommissionens Vegne var tiltraadt af ovennævnte Generalmajor

le Maire og Statsgeolog Dr. Madsen, paa Universitetets Vegne af Professorerne Eug. Warming, Carl Jul. Salomonsen og Hector Jungersen, idet Konsistorium i sin Anbefaling betonede, at den foreslaaede Ordning af en for Universitetet nødvendig Undervisning vilde blive langt mere økonomisk end en hvilken som helst anden tænkelig Ordning.

I *Fællesudvalgets* Indstilling af 9de Maj 1907 udtales bl. a. følgende:

»Fra Universitetets Side maa det vel beklages meget, at Ministeriet ikke mener at kunne gaa ind paa, at den nuværende Embedsbolig ved Laboratoriet indrettes til Tjenesteboliger for de eventuelle Docenter i Dyrefysiologi og Histologi og Embryologi; lige overfor Spørgsmaalet om Ansættelsen af en dyrefysiologisk Docent og om Tilvejebringelsen af brugbare Arbejdslokaler for ham og for Docenten i Histologi og Embryologi træder imidlertid Boligspørgsmaalet selvfølgelig tilbage i anden Række. Da paa den anden Side Oprettelsen af en dyrefysiologisk Lærerplads er af ganske overordentlig Vigtighed for Universitetet, og da det vil blive muligt, naar det nuværende medicinsk-bakteriologiske Laboratoriums Lokaler i hele deres Udstrækning stilles til Raadighed for det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet, i dem at indrette de to omspurgte Laboratorier paa særligt gode og særligt billige Betingelser, saa kan Universitetet ikke undlade at andrage om i hvert Fald at maatte faa alle de af det nuværende Universitetslaboratorium for medicinsk Bakteriologi benyttede Lokaler overladte til Brug, naar de om nogle Aar fraflyttes«.

Efter at det dernæst fra Kommissionens Side er udtalt, at den fremdeles vil kunne fastholde sin i den anførte Skrivelse af 28de Marts s. A. fremsatte Anskuelse, at Undersøgelsen vilde kunne nøjes med Forhuset under de sammesteds anførte Forudsætninger, stiller Fællesudvalget følgende Forslag:

»I Henhold til ovenstaaende tillade vi os allerede nu af det høje Ministerium at udbede os Tilsagn om, at de omspurgte Lokaler i Bygningen Ny Vestergade 11 fordeles saaledes mellem de to Institutioner, at

Universitetet erholder til Raadighed alle de for Øjeblikket af Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi benyttede Lokaler i Mellem- og Bagbygning, samt — ligesom hidtil — Auditoriet (sammen med Statens Tegnekursus), medens

»Danmarks geologiske Undersøgelse« faar overdraget Forbygningen«.

Et saadant Tilsagn blev ikke givet af Ministeriet.

Under 1ste Maj 1909 indgav Tegneinspektøren, Professor C. F. Andersen, Forslag til Ministeriet om, at Laboratorielokalerne i Mellembygningens Stueetage maatte blive overladt til Statens Tegnekursus til Frokoststue for Deltagerne m. m. Om dette Forslag indhentede Ministeriet en Erklæring af 10de Juni 1909 fra Forstanderen for det bakteriologiske Laboratorium, Professor, Dr. med. Carl Jul. Salomonsen, saalydende:

»Da jeg under alle Omstændigheder — senest til September 1910 — skal fraflytte mine nuværende Laboratorielokaler i Ny Vestergade 11 for at overtage Ledelsen af Universitetets ny Institut for almindelig Pathologi, kan jeg i min Egenskab af Laboratorieforstander intet have at indvende imod den af Hr. Professor C. F. Andersen i Skrivelse til Ministeriet af 1ste Maj 1909 søgte Ordning, om jeg end maa beklage, at de med saa store Bekostninger for Staten til et fuldstændigt biologisk Laboratorium omdannede Lokaler

i Ny Vestergade ikke kan finde en til deres kostbare Udstyrelse svarende Anvendelse, men skal omdannes til helt andre Formaal.

Da det er mig bekendt, at det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet allerede før Maj 1907 gennem Konsistorium har henvendt sig til Ministeriet med Forslag om, at det nu af Professoren i almindelig Pathologi benyttede Laboratorium fra Efteraaret 1910 skulde overdrages til den nye Docent i Dyrefysiologi, tillader jeg mig — efter Samraad med Rector magnif. Prof. Torp — at henstille til det høje Ministerium, at Sagen sendes til det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultets Betænkning, og at den endelige Overdragelse af Lokalerne til Tegneinspektoratet under alle Omstændigheder udsættes, indtil der andetsteds er sikret Docenten i Dyrefysiologi tilfredsstillende Laboratorielokaler gennem en Bevilling paa Finansloven 1910—11«.

Efter at Ministeriet under 17de Juni 1909 havde sendt Konsistorium Tegneinspektørens Forslag og Professor Salomonsens Skrivelse til Erklæring, udtalte Konsistorium under 30te Juni s. A., idet det samtidig tilbagesendte et af Ministeriet under 11te s. M. til Erklæring sendt Andragende fra Docent, Dr. med. N. P. Schierbeck af 7de Juni 1909, se nedenfor S. 1098—1100, om et nyt Lokale for Universitetets hygiejniske Laboratorium og indsendte et Andragende af 1ste Juni 1909, anbefalet af det mathematisk naturvidenskabelige Fakultet under 28de s. M., fra Docent, Dr. phil. Aug. Krogh om Oprettelse af et dyrefysiologisk Laboratorium, at det indtrængende tilraadede, »at de af Universitetet i Øjeblikket benyttede Lokaler i Ny Vestergade 11 i Mellem- og Bagbygningen og i Forhuset (Professor Salomonsens nuværende Embedsbolig) benyttes til at skaffe det dyrefysiologiske Laboratorium Plads i Professor Salomonsens nuværende Laboratorium, der er udmærket egnet til dette Formaal, da det i begge Fald drejer sig om et biologisk Laboratorium, hvorfor man, med Bevarelse af en kostbar bestaaende Installation, uden nævneværdig Udgift skaffer Dyrefysiologien et udmærket Laboratorium, hvis Indretning andetsteds vilde blive meget dyrt, medens Lokalerne benyttede paa anden Maade, f. Eks. som af Tegneinspektøren foreslaaet, vilde betegne en betydelig Opofrelse af Værdier. Det hygiejniske Laboratorium finder vel egnet Plads i Forhusets første Sal og Stue, hvor der i enkelte Værelser allerede findes Laboratorie-Installation (ogsaa med biologisk Formaal for Øje).

Kvistetagen i Forhuset vilde passende kunne bruges til Bolig for nogle af de ved et af de nævnte Laboratorier ansatte Personer.

Det tilføjes, at ligesom det saaledes set fra Statens Synspunkt vilde være økonomisk lidet forsvarligt, saaledes vilde det formentlig være en Uret overfor Universitetets Tarv, om en dette fra gammel Tid tilhørende Bygning ikke anvendtes til Formaal for Instituter ved Universitetet, for hvilke Bygningen i saa særlig en Grad er egnet«.

Docent Kroghs Andragende af 1ste Juni 1909, med hvilket fulgte Overslag over Installationer, Inventar, Instrumenter og Apparater m. m., var saalydende:

»Undertegnede Docent i Dyrefysiologi, Dr. phil. August Krogh andrager herved om Oprettelsen af et dyrefysiologisk Laboratorium og om, at der hertil maa blive søgt Bevilling paa Finansloven til et Beløb af indtil 23,000 Kr. en Gang for alle samt aarlig 2,800 Kr. til Leje af Lokale, 2,500 Kr. til

Laboratoriets Drift, 1,200 Kr. til Lønning af en Laboratoriebetjent og 1,200 Kr. til Lønning af en Assistent.

I mit Andragende af 16de Maj 1908 om Bevilling af 4,000 Kr. til Anskaffelse af fysiologisk Undervisningsmateriel og Instrumenter fremhævede jeg, at Tilvejebringelsen af et dyrefysiologisk Laboratorium maatte anses for en absolut Livsbetingelse for en frugtbringende Undervisning i Faget, idet man kun gennem Laboratorieøvelser kan uddanne de vordende Gymnasielærere, der selv ved deres Undervisning i saa vid Udstrækning som muligt skal benytte Forsøg, ligesom det ogsaa kun i et Laboratorium vil være muligt for mig selv at fortsætte min videnskabelige Virksomhed og gøre det muligt for andre at optage saadanne fysiologiske Problemer til Undersøgelse, som Zoologien i saa rigt Maal frembyder. Jeg indskrænkede mig ifjor til at andrage om Midler til Anskaffelse af det nødtørftigste Undervisningsmateriel til Brug ved Forelæsninger og videnskabelige Instrumenter og Hjælpemidler til de Undersøgelser, som jeg haabede at kunne udføre som Gæst i andre Laboratorier, fordi jeg havde Grund til at antage, at der i kommende Finansaar kunde skaffes mig Lokaler ved Overførelsen af Universitetets bakteriologiske Laboratorium til Rigshospitalet. Jeg anførte i mit ovennævnte Andragende de væsentligste af de Grunde, som efter min Mening umuliggør Installationen af et fysiologisk Laboratorium i et privat Hus, hvor der er andre Beboere, nemlig de Ulemper, som Laboratoriet vil medføre for Beboerne og disse for Laboratoriet, men efter at Muligheden for at faa tilstrækkelige Lokaler i det nuværende bakteriologiske Laboratorium maatte betragtes som bristet, er det lykkedes mig at finde en Villa, Evaldsgade Nr. 1, hvor ingen Ulemper vil gøre sig gældende, og som egner sig fortrinligt til Installation af et Laboratorium, idet der ingen Ombygning paakræves udover Fjernelse af et Skillerum og Betonlægning i et Kælderlokale. Villaens Beliggenhed er formentlig nogenlunde gunstig for de Studerende og den umiddelbare Nærhed af Søerne vil være en betydelig Fordel ved forskellige Studier over Vanddyr, som jeg har planlagt.

Villaen, der ejes af Laane- og Diskontobanken, kan faas til Leje for 3,500 Kr. aarlig paa Betingelser, som fremgaar af den vedlagte Skrivelse fra Banken. Kælder og Stue vil være tilstrækkelig til Laboratoriets Behov, og jeg vil selv kunne bebo Kvistetagen, for hvilken jeg er villig til at svare en aarlig Lejeafgift af 700 Kr., hvori er indbefattet Betaling for Centralvarme. Det vil være af stor Betydning for mig at bo ved Laboratoriet og i høj Grad fremme Arbejdet. Jeg tror ikke at Lejligheden, hvis Værelser er smaa og uhensigtsmæssigt beliggende (se Planen) selv med Centralvarme paa nogen Maade er mere værd end 700 Kr., men er iøvrigt villig til at lade Lejeafgiften fastsætte ved sagkyndigt Skøn.

De ansøgte 23,000 Kr. til Laboratoriets Indretning og Forsyning med Instrumenter tænkes anvendte i Overensstemmelse med de vedlagte Overslag og de til samme knyttede Bemærkninger. Da Laboratoriet væsentlig skal beskæftige sig med Fysiologien fra den zoologiske Side og ikke dublere det fysiologiske Laboratorium under det medicinske Fakultet, vil Pattedyr kun i ringe Udstrækning komme til Anvendelse som Forsøgsdyr, hvorimod der særlig vil blive benyttet lavere koldblodede Dyr, saavel Landdyr som Ferskvandsdyr og Havdyr. Til at holde disse sidste kræves der flere specielle Indretninger, og da især nogenlunde rummelige faste Akvarier i permanent

Drift. Saadanne har ikke tidligere eksisteret i København, og de vil formentlig kunne komme til Nytte til adskillige zoologiske og praktisk biologiske Undersøgelser udover de rent fysiologiske, som danner Hovedformaalet.

Det til Laboratoriets Drift ansøgte Beløb er kalkulatorisk, idet paa Forhaand intet bestemt kan vides om Omkostningerne. Jeg har nærmest henholdt mig til en Sammenligning med farmakologisk Laboratorium. Dette har et Annum paa 2,000 Kr., men afholder ikke Udgifter til Brændsel, Belysning og Rengøring, som sikkert vil løbe op til over 500 Kr. aarlig, og det holder ikke Øvelser med de Studerende. Naar Øvelser, som det er paatænkt her, skal spille Hovedrollen ved Undervisningen, medfører det en ganske betydelig Merudgift, saa at jeg ikke tør indestaa for, at Udgifterne i Længden kan holdes indenfor dette Beløb. Jeg tillader mig at andrage om, at det ligesom Tilfældet er med andre Laboratorier tillades at overføre indtil 10 pCt. af Annuet til et følgende Finansaar og ligeledes, i paakommende Tilfælde, i et enkelt Aar at overskride Budgettet med indtil 10 pCt.

En Laboratoriebetjent vil være nødvendig til det grovere Arbejde, Pasning af Dyr og Pasning af Centralvarmeanlæget. Jeg ønsker at faa ansat en Mand, der er fortrolig med at bruge Værktøj, saa at Laboratoriet selv kan fremstille alle simplere Apparater og Hjælpemidler af Træ og Metal, hvorved megen Tid og en Del Penge kan spares. En virkelig brugbar Mand kan sikkert ikke faas for mindre end ca. 1,200 Kr. aarlig.

Saavel ved Undervisningen som ved det videnskabelige Arbejde i Laboratoriet vil uddannet Assistance meget ofte være fornøden. Jeg behøver i denne Forbindelse blot at henvise til, at de fleste Operationer kun kan udføres, naar der er to om det. Da Assistentens Arbejde vil blive ganske analogt med det ved de lægevidenskabelige Instituter (Fysiologisk Laboratorium etc.) bør han formentlig lønnes paa samme Maade.«

Fakultetets Anbefaling af 28de Juni 1909 var saalydende:

»I Anledning af medfølgende Andragende fra Docent, Dr. A. Krogh om, at der maa blive oprettet et dyrefysiologisk Laboratorium, skal Fakultetet udtale følgende.

I Fakultetets Andragende af 1ste Marts 1907 om Oprettelsen af en Lærerpost i Dyrefysiologi udtales Nødvendigheden af, at denne nye Post udrustedes med et eget fuldstændigt Undervisningsapparat. Det fremhævedes, at en Vejledning, som kunde indøve fysiologisk og eksperimental Metode, ikke kan opnaas gennem Forelæsninger alene, men at praktiske Laboratorieøvelser nødvendigvis maatte gaa ved Siden af, og dette burde efter Fakultetets Overbevisning være Hovedsagen. Der maatte derfor indrettes et fuldstændigt fysiologisk Laboratorium under vort Fakultet. Samtidig henledede Fakultetet Opmærksomheden paa, at et saadant vilde kunne faas uden stor Udgift for Staten, hvis det nuværende medico-bakteriologiske Laboratoriums Lokaler i Ny Vestergade anvendtes i dette Øjemed. Endvidere bemærkedes, at det for Ordningen af alle Universitetets biologiske Laboratorier anerkendte Princip, at Laboratoriets Bestyrer bør have Bolig ved Laboratoriet, ogsaa kunde gennemføres her ved at benytte en Del af den til det nuværende medico-bakteriologiske Laboratorium knyttede Embedsbolig til Bolig for Læreren i Dyrefysiologi.

Der er i Aar paa Finansloven bevilget Docent Krogh 4,000 Kr. til An-

skaffelse af Apparater til Brug ved Forelæsningerne og til videnskabeligt Arbejde. Men hertil mangler der de nødvendige Lokaler og Midler til Drift og Assistance. Efter det foreliggende Forslag fra Dr. Krogh vil et passende Lokale kunne skaffes tilveje ved Leje af en Villa ved Dosseringen, som vel ligger længere fra Universitetet end det Lokale i Botanisk Laboratorium, som nu benyttes, men dog heller ikke saa langt borte, at det kan være nogen væsentlig Hindring for de Studerende.

Da Fakultetet paa den ene Side paa det bestemteste maa fastholde, at den nye Undervisning i Dyrefysiologi aldeles ikke vil kunne svare til sin Hensigt, med mindre der skaffes Lejlighed til at give de Studerende praktisk Vejledning og Uddannelse i Eksperimentering, saaledes som den nu fordres i Gymnasierne, og da det paa den anden Side ikke ser nogen anden Udvej til at tilvejebringe Betingelserne derfor, kan det kun paa det indstændigste anbefale Dr. Kroghs foreliggende Plan«.

Der blev ikke af Ministeriet paa Finanslovforslaget 1910—11 opført nogen Bevilling til Oprettelsen af et dyrefysiologisk Laboratorium, og under 26de Oktbr. 1909 indsendte derfor Konsistorium med sin Anbefaling til Ministeriet et nyt Andragende af 9de s. M., anbefalet af det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet under 12te s. M., fra Docent Krogh om, at der til 2den Behandling af Finanslovforslaget 1910—11 maatte blive stillet Forslag om en Bevilling paa 10,000 Kr. en Gang for alle og 2,000 Kr. aarlig til Oprettelsen af et dyrefysiologisk Laboratorium. Konsistorium udtalte i sin Anbefaling, at det vilde anse det for højst ønskeligt, at Lejligheden i Kvistetagen blev overladt Dr. Krogh til Embedsbolig, uden at han betalte Vederlag for den, og henholdt sig iøvrigt til sin ovenfor gengivne Skrivelse af 30te Juni 1909.

Docent Kroghs Andragende af 9de Oktbr. 1909 var saalydende:

»Undertegnede, Docent, Dr. phil. August Krogh andrager om, at der ved 2den Behandling af Finanslovforslaget for 1910—11 maa søges Bevilling paa 10,000 Kr. til Indretning af et dyrefysiologisk Laboratorium i Mellembygningens Stue og Kælder eller subsidiært i Forhuset og Mellembygningens Kælder i Ny Vestergade 11, samt at der maa søges en aarlig Bevilling paa 2,000 Kr. til Drift og den nødvendige Sum til Lønning for en Laboratoriebetjent, der tillige kan fungere som Portner i Ejendommen og bebo den nuværende Portnerlejlighed. Andrageren mener selv at kunne bebo Kvistetagen i Ejendommens Forhus og er villig til herfor at betale en passende aarlig Leje.

Som Støtte for mit ovenstaaende Andragende tillader jeg mig at anføre følgende:

1) Tilvejebringelse af et Laboratorium allerede i 1910 er en absolut nødvendig Betingelse for, at jeg overhovedet og under nogen Form skal kunne udføre det mig paahvilende Undervisningsarbejde. Jeg har kort efter min Ansættelse paabegyndt og siden fortsat den eneste Forelæsningsrække, (over Grundtrækkene af Menneskets Fysiologi) som det er muligt at holde uden Laboratorium. Disse Forelæsninger vil blive afsluttede i Foraarssemestret 1910 og kan ikke straks igen paabegyndes, da der ikke saa hurtigt kan blive nye Tilhørere til dem. Det, der nu paakræves, er først og fremmest Øvelser, som tager Sigte paa Fysiologiundervisningen i Skolerne, men dernæst ogsaa mere specielle og indgaaende Forelæsninger, Øvelser o. s. v.

over den zoologiske Fysiologi, som skulde gøre mit Arbejde frugtbringende for den videnskabelige Zoologi og for almindelig zoologisk Undervisning. Alt dette kan kun gennemføres paa et dertil indrettet Laboratorium.

2) Siden min Ansættelse i 1908 har jeg kun kunnet udføre videnskabeligt Arbejde som Gæst dels paa Plantefysiologisk Laboratorium og dels i et Lokale paa Polyteknisk Læreanstalt. Jeg er i højeste Grad taknemmelig, fordi jeg ved de paagældende Professorers Velvillie overhovedet er sat i Stand til at arbejde videnskabeligt i disse Aar, men maa dog fremhæve, at Arbejde i Lokaler og paa Laboratorier, der er indrettede med helt andre Formaal for Øje, er meget besværligt og medfører megen Tidsspilde. Fra Februar 1910 staar jeg overhovedet uden Adgang til noget brugeligt Lokale.

Jeg tror at kunne tillægge mit videnskabelige Arbejde saa megen Værdi, at jeg ikke kan forsvare at se det fuldstændig afbrudt paa ubestemt Tid, og da jeg desuden fra Sommerferien 1910 vil være ude af Stand til at udføre noget Undervisningsarbejde, naar jeg ikke faar Laboratorium, vil jeg blive nødt til at søge Orlov for at finde en Arbejdsplads paa et udenlandsk, fysiologisk Laboratorium.

3) De ønskede Lokaler i Mellembygningens Stue og Kælder i Ny Vestergade 11 egner sig i alle Henseender fortrinligt til et fysiologisk Laboratorium. Der findes i næsten dem alle meget rigelige Indlæg af Gas, fuldt tilstrækkeligt Afløb og saa mange Vandhaner og elektriske Kontakter, at kun en mindre Supplering vil være nødvendig. Der findes udmærkede Rum til Dyrehold, Frødam og en lille Staldbygning i Gaarden, og i Kælderen et kostbart Termostatværelse, som vil være overmaade nyttigt til mange Undersøgelser og til Undervisningen. Indretningen af et fysiologisk Laboratorium i disse Lokaler vil blive væsentlig billigere end nogen anden tænkelig Løsning, og anvendes de ikke til Laboratoriebrug, vil betydelige Værdier gaa til Spilde.

Hvis jeg faar Adgang til at holde Forelæsninger i det store Auditorium paa 1ste Sal, vil jeg eventuelt kunne give Afkald paa den største Kursussal (ca. 11 × 18 Alen). Hvis der imidlertid slet ikke kan blive Tale om at overlade mig Lokaler i Mellembygningens Stueetage, andrager jeg om at faa Forhuset sammen med Mellembygningens Kælder, i hvert Fald midlertidig, overladt til Laboratorium, idet jeg antager, at der næppe i en nær Fremtid kan blive Tale om at henflytte Danmarks Geologiske Undersøgelse hertil, da det er mig bekendt, at Undersøgelsen ikke kan benytte Bygningen, som den er, men vil være nødt til at lade den nedrive og opføre en større og solidere.

Nogle Rum i Forhuset er allerede laboratoriemæssigt udstyrede, og en Del Materiel, Ledninger, Haner etc. fra de Laboratorielokaler i Mellembygningens Stueetage, der i saa Fald skal indrettes til anden Anvendelse, kan rimeligvis benyttes. Der vil derfor ogsaa paa denne Maade gaa mindre Værdier til Spilde, end hvis der helt ophører at være noget biologisk Laboratorium i Ejendommen. Dette gælder i Særdeleshed for selve Kælderlokalerne under Mellembygningen, der er særdeles værdifulde for et Laboratorium og næppe ved anden Anvendelse kan komme til synderlig Nytte.

4) I mit Andragende af Juni d. A. havde jeg beregnet en Sum af 23,000 Kr. til Indretning. Forholdene i Ny Vestergade, Tilstedeværelse af en Række Installationer etc., vil gøre Indretningen en Del billigere. Naar jeg foreslaar at gaa saa langt ned som til 10,000 Kr., saa er det, fordi jeg indser, at den

finansielle Situation tvinger til den yderste Økonomi, og jeg tror, at det skal lykkes mig ogsaa med denne Sum at indrette noget brugeligt, selv om jeg maa give Afkald paa mange i højeste Grad ønskelige Installationer og Apparater. Noget detailleret Overslag over Pengenes Anvendelse kan ikke gives, men jeg maa henvise til mit ovennævnte Andragende, ud fra hvilket jeg vil have at overveje, hvad der kan undværes, og hvad der kan erstattes med noget billigere.

5) Ligeledes af økonomiske Grunde undlader jeg nu at foreslaa Ansættelse af en Assistent, idet jeg anmoder om, at det maa tillades mig eventuelt at anvende en Del af Laboratoriets Annuum, som jeg ikke mener kan sættes lavere end 2,000 Kr., til Assistance.

6) Jeg gaar ud fra, at det vedblivende vil være nødvendigt, at der findes en Portner i Ejendommen. Hvis denne Bestilling forenes med Bestillingen som Laboratoriemedhjælper, har jeg Grund til at tro, at jeg kan finde en egnet Mand, der vil paatage sig disse Stillinger for en Løn, der ikke synderligt overstiger, hvad man maatte give en Portner (formentlig for 1,200 Kr. aarlig med den nuværende Portnerbolig som Fribolig).

7) Da det saavel for Laboratoriets Drift som for mit personlige Arbejde vil være af stor Betydning, at jeg har Bolig umiddelbart ved Laboratoriet, andrager jeg om, at det maa tillades mig at bebo Kvistetagen i Forhuset, for hvilken jeg er villig til at betale Leje efter Ministeriets Skøn.

Idet jeg i Henhold til ovenstaaende mener, at et dyrefysiologisk Laboratorium kan tilvejebringes med en Udgift for Statskassen af 10,000 Kr. en Gang for alle og ikke mindre end 2,000 Kr. aarlig, vover jeg at haabe, at det høje Ministerium vil finde mine Forslag saa velbegrundede og mine Ønsker saa beskedne, at det bliver forsvarligt at forelægge dem for Rigsdagen ved Finanslovforslagets 2den Behandling«.

I Skrivelse af 12te Oktbr. 1909 udtalte Fakultetet, at det paa det allerindstændigste maatte fremhæve Nødvendigheden af, at denne Sag blev fremmet. Dr. Kroghs Ansættelse og Undervisning vilde blive gjort ganske illusorisk, naar der ikke gaves ham Mulighed for at arbejde og undervise eksperimentalt, hvilket dog nu lod sig opnaa paa en Maade, der krævede meget ringe Ofre i Forhold til det, som vilde opnaas. Dr. Kroghs eminente Evner i eksperimental Retning burde ikke blive ubenyttede nu, da han var i sine bedste Arbejdsaar; han vilde ellers nødes til at søge Anvendelse for dem i Udlandet, hvor han nød stor Anseelse.

Efter at Dr. Krogh paa Ministeriets Anmodning havde gjort Rede for, hvorledes den ansøgte Bevilling paa 10,000 Kr. agtedes benyttet, af hvilken Redegørelse det fremgik, at 3,400 Kr. var bestemt til Installationer, 3,700 Kr. til Inventar og 2,900 Kr. til Instrumenter og Apparater, søgte Ministeriet ved Ændringsforslag til 3die Behandling af Forslaget til Finansloven for 1910—11 bevilget 13,000 Kr., hvoraf ekstraordinært 10,000 Kr. til Indretning af et dyrefysiologisk Laboratorium og 3,000 Kr. som aarlig Bevilling til Laboratoriets Drift, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg B. Sp. 951—54, Ministeriet udtalte i dette Forslag bl. a., at det med Konsistorium var enig i, at man burde benytte den Lejlighed, som frembød sig ved det bakteriologiske Laboratoriums Flytning, til at undgaa de meget kostbare Installationsomkostninger, som et dyrefysiologisk Laboratoriums Indretning andetsteds vilde medføre. Det var derfor dets Hensigt, hvis Bevillingen

gaves, at indrette Laboratoriet i Ejendommen Ny Vestergade 11, saaledes at Stueetagen i Forhuset og Kælderen i Mellembygningen anvendtes hertil. De egentlige Installationsudgifter vilde under disse Omstændigheder formentlig kunne afholdes af Kontoen for Ministeriets Ejendomme og saaledes ikke nødvendiggøre nogen særlig Bevilling. Af den til Laboratoriets Drift udkrævede aarlige Bevilling var 2,000 Kr. beregnet til de egentlige Driftsudgifter, medens der til Lønning til en Laboratoriebetjent, der tillige kan fungere som Portner i Ejendommen og bebo den nuværende Portnerlejlighed, var beregnet 1,000 Kr.

Bevillingen blev givet under Universitetets Udgiftspost 3. ø., Det dyrefysiologiske Laboratorium.

Med Hensyn til de øvrige ved det bakteriologiske Laboratoriums Flytning ledigblevne Lokaler i Ejendommen Ny Vestergade 11 bemærkes, at Lokalerne i Mellembygningens Stueetage blev indrettede til det hygiejniske Laboratorium med Undtagelse af den store 5-Fags Stue, der blev henlagt til Tegneinspektøren. Kvistetagen i Forhuset blev overladt Docent Krogh til Bolig mod aarlig Leje.

14. De lægevidenskabelige Instituter.

a. Forslag til Istandsættelse af Lokalerne i Fredericiagade 18 til Brug for det fysiologiske Laboratorium og det normal-anatomiske Museum samt den kirurgiske Instrumentsamling.

Under 24de Juni 1909 indsendte Konsistorium med sin Anbefaling til Ministeriet et Andragende fra det lægevidenskabelige Fakultet af 21de Maj s. A., anbefalet af Kvæstor under 23de Juni s. A., hvori Fakultetet androg om en Bevilling paa 12,000 Kr. til Istandsættelse og Forandring af de ved de øvrige lægevidenskabelige Instituters Flytning til Rigshospitalet ledigblivende Lokaler i Fredericiagade 18. Der blev ikke af Ministeriet stillet Forslag til en saadan Bevilling paa Finansloven for 1910—11. Under 2den August 1910 indsendte derefter Konsistorium med sin Anbefaling til Ministeriet et fornyet Andragende fra Fakultetet af 28de Juli s. A., hvori der androges om, at Bevillingen maatte blive søgt paa Finansloven for 1911—12. Der er ikke af Ministeriet stillet Forslag til en saadan Bevilling paa denne eller nogen af de følgende Finanslove.

Fakultetets Andragende af 21de Maj 1909 var saalydende:

»Det fysiologiske Laboratorium og det anatomiske Institut med det dertil knyttede Institut for operativ Kirurgi (den kirurgiske Instrumentsamling) blev som bekendt, trods de fra alle Sider anerkendte Mangler, som disse Instituter i deres nuværende Skikkelse lider af, under Hensyn til at de ikke kunde finde Plads paa den til Disposition værende Fælledgrund, i sin Tid ikke optagne paa det nu gennemførte Forslag om Flytningen af de lægevidenskabelige Instituter.

Da Instituterne for Anatomi og Fysiologi saaledes henvistes til endnu en Tid at arbejde under højst uheldige Vilkaar, var det en Forudsætning, at de ved Flytningen af det pathologisk-anatomiske og det farmakologiske Institut ledigt blivende Værelser i den med kirurgisk Akademi forbundne Bygning i Fredericiagade fordeltes mellem de ovennævnte i deres gamle Lokaler

forblivende Instituter, for at derigennem nogle af de for Undervisningen og Arbejdet i Laboratorierne mest trykkende Mangler kunde blive afhjulpne.

Idet Flytningen af det pathologisk-anatomiske og det farmakologiske Institut kan forudses at ville finde Sted i Sommeren 1910, og de omtalte Rum i Bygningen i Fredericiagade saaledes til den Tid bliver disponible, tillader Fakultetet sig herved at andrage det høje Ministerium om, at der paa Finansloven 1910—11 maa blive søgt bevilget en Sum af ialt 12,000 Kr., for at de ledigt blivende Lokaler i Overensstemmelse med vedlagte fra Bygningsinspektoratet indhentede Overslag kan blive indrettede til Brug for det anatomiske Institut, den kirurgiske Instrumentsamling og det fysiologiske Laboratorium, der herved, saaledes som det fremgaar af det følgende, vil opnaa paa hensigtsmæssig Maade at faa enkelte af de Ulemper, som de nuværende Forhold medfører for Undervisningen, afhjulpet.

Ved den foreslaaede Forandring vil det anatomiske Institut, hvis Mikroskopisal og Arbejdsværelser allerede nu findes i en større Del af Bygningen i Fredericiagade, vinde nogle højst fornødne Rum, der efter Istandsættelse og forskellige mindre Forandringer vil være tjenlige, dels til Opstilling af Præparater dels til Arbejdslokaler; Kælderrummene agtes anvendte til Opbevaring af konserveret anatomisk Materiale. — Institutet for operativ Kirurgi vil komme i Besiddelse af et nu meget savnet Lokale til Opstilling af den kirurgiske Instrumentsamling, der herved i større Udstrækning, end det nu er muligt, vil komme Undervisningen til Gode. — Hvad det fysiologiske Laboratorium angaar, har det paa Grund af de ved Eksamensforandringen indførte obligatoriske Kursus i fysiologisk Kemi vist sig nødvendigt, foruden det egentlige kemiske Øvelseslaboratorium at tage ogsaa de øvrige tre i 2den Etage af Laboratoriebygningen liggende Lokaler til Brug for Undervisningen i dette Fag, hvorfor forskellige Ændringer i disse Værelsers Udstyr foreslaas i Særdeleshed med Hensyn til Anbringelse af Arbejdsborde med Skabe, Opsættelse af Vadske og Udvidelse af Vandindlæget. Ved Siden af et 2-Fags Værelse til Opstilling af Instrumentsamlingen og to smaa 1-Fags Værelser til henholdsvis Bogsamlingen og Kontor, er der derfor for Tiden kun ialt to større og to smaa Værelser disponible for Laboratoriearbejdet, hvad der er ganske utilstrækkeligt for Opfyldelsen af de Krav, der med Rette kan stilles til Laboratoriet. Det er derfor af den største Betydning, at Laboratoriet ved den foreslaaede Forandring vil kunne udvides med fire Arbejdsværelser. Disse Lokaler tænkes indrettede dels til et Værelse for mikroskopisk Arbejde, hvortil Forsyning med Arbejdsborde, Vadske og Vandindlæg vil være nødvendigt; dels til af Laboratoriet nu i en overordentlig Grad savnede Rum for aseptiske Arbejder, der kræver Sterilisation og Mulighed for en saadan Renholdelse, at Infektion med Kim saa vidt muligt undgaas. Hertil kræves Opsættelse af Sterilisations- og Varmtvandsovn, Forsyning med Vadske og Vandindlæg samt Indretning af Afløb, der tillader Afskylning af Gulvene.

Det har endvidere af Læreren i Fysiologi i en Aarrække været følt som en betydelig Hindring for en tilfredsstillende Undervisning i Faget, at Auditoriet i det fysiologiske Laboratorium under Forelæsningerne som Regel er fuldstændig overfyldt og saaledes beskaffent, at med det nuværende Antal Studerende enhver Demonstration af Apparater og Forsøgsmetoder maa siges at være uudførlig. Det eneste brugbare Auditorium ved de i de gamle

Lokaler forblivende Instituter er i Virkeligheden det store Auditorium i det kirurgiske Akademi. Dette er nu fuldstændigt optaget af Forelæsninger i Medicin, Kirurgi, pathologisk Anatomi, Operationslære og Anatomi; efter Flytningen til Rigshospitalet og de ny Instituter vil der være Mulighed for at henlægge ogsaa Forelæsninger og Eksaminatorier over Fysiologi til det nævnte Lokale, og Auditoriet i det fysiologiske Laboratorium foreslaas da forandret til et Auditorium for Demonstration af Apparater, Forsøgsmetoder, Lysbilleder og lignende, hvortil de foreslaaede Forandringer i Bænkenes Opstilling m. m. vil være nødvendig.

I Overslaget er tillige opført Omkostningerne ved Omdannelse af et Kælderrum til Vadskekælder for de ved kirurgisk Akademi boende Betjentes Familier, der nu er henvist til selv om Vinteren at vadske i Gaarden under aaben Himmel. Tillige foreslaas et Værelse indrettet til Frokoststue for de lægevidenskabelige Studerende, der nu ganske savner et Opholdssted til Afbenyttelse mellem Forelæsningerne.

Fakultetet nærer det Haab, at der, saa snart som Omstændighederne maatte tillade det, vil blive gjort Skridt til at skaffe ogsaa de foreløbig i deres gamle Lokaler forblivende Instituter nye og tidssvarende Bygninger. Selv i gunstigste Tilfælde vil der jo imidlertid hengaa en Aarrække, førend eventuelle Nybygninger kan tages i Brug, og Fakultetet anser det for at være af allerstørste Betydning for det lægevidenskabelige Studium, at det i denne Tid gennem Afhjælpning af nogle af de nuværende Mangler muliggøres, at Undervisningen i Anatomi og Fysiologi kan foregaa under mindre uheldige Vilkaar, end det nu maa siges at være Tilfældet.«

Det i Andragendet anførte Overslag fra Bygningsinspektøren af 19de Maj 1909 var saalydende:

1.	Gas- og Vandmesterarbejde	4,169	Kr.
2.	Murerarbejde, Papyrolittegulve, Kakkelovne og Gulvafløb	2,035	—
3.	Snedkerarbejde	2,872	—
4.	Malerarbejde	1,520	—
5.	Elektrisk Belysning	700	—
6.	For Tegninger og Tilsyn	338	—
7.	Til Konduktør	150	—
8.	Uforudsete Udgifter	216	—
	Ialt...	12,000	Kr.

I Kvæstors Skrivelse af 23. Juni 1909 var bl. a. givet følgende Oplysninger:

»Ved Lov Nr. 43 af 13de Marts 1903 blev Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet bemyndiget til paa den Staten tilhørende Del af Københavns Blegdamsfælled at lade opføre Bygninger for et Rigshospital samt for Universitetets Instituter for lægevidenskabelig Undervisning og Uddannelse. Om denne Sag fremsattes i de fire Rigsdagssamlinger 1888—89 til 1891—92 Lovforslag, der alle gik ud paa, at de nye Bygninger skulde give Plads foruden til Hospitalet og Fødsels- og Plejestiftelsen tillige for de for det lægevidenskabelige Studium nødvendige Institutioner. Ved nærmere Undersøgelse viste det sig imidlertid, at den Grund paa Blegdamsfælleden, som var udset til dette Byggeforetagende, var for lille til at rumme Bygninger til alle disse Institutioner. Da Grunden paa den anden Side

ansaas for den bedste, der kunde faas, valgte man den Udvej foreløbig at opgive Flytningen af normal-anatomisk Institut og fysiologisk Laboratorium som de Anstalter, for hvis Vedkommende en Beliggenhed i Nærheden af Hospitalet ansaas for mindst nødvendig, jfr. herom i det hele Rigsdagstidenden for 1900—01, Tillæg A. Sp. 2157—70, navnlig Sp. 2162.«

b. Forhøjelse af det fysiologiske Laboratoriums Annuum.

Ved Finansloven for 1910—11 blev Universitetets Udgiftspost 3. g., Det fysiologiske Laboratorium, forhøjet med 700 Kr., fra 3,500 Kr. til 4,200 Kr., jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg A. Sp. 1257—60, og ved Tillægsbevillingsloven for 1909—10 blev samme Forhøjelse bevilget for Finansaaret 1909—10, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg A. Sp. 2597—98, 2711—12. (Jfr. om Annuets Overskridelse for 1908—09 med samme Beløb Aarb. 1908—09 S. 587). Forhøjelsen blev bevilget efter Andragende fra Laboratoriets Bestyrer, Professor Chr. Bohr, af 8de Marts 1909, anbefalet af det lægevidenskabelige Fakultet under 9. s. M. og af Kvæstor og Konsistorium under henholdsvis 16de og 21de April s. A.

Det væsentlige i Professor Bohrs Andragende af 8de Marts 1909 vil fremgaa af Kvæstors Skrivelse af 16de April 1909, der var saalydende:

»Ved æret Skrivelse af 10de Marts 1909 har Konsistorium begæret mine Ytringer meddelte over det hermed tilbagefølgende, af det lægevidenskabelige Fakultet anbefalede Andragende af 8de Marts 1909 fra Bestyreren af Universitetets fysiologiske Laboratorium, Professor, Dr. Chr. Bohr, om Forhøjelse af Laboratoriets Annuum fra 3,500 Kr. med 700 Kr. til 4,200 Kr.

Efter at de under Universitetets Udgiftspost 3. h., Museet for Physiologi og sammenlignende Anatomi, hidtil bevilgede Lønninger ved Finansloven for 1859—60, jfr. Anm. til Forslaget S. 43 (Rigsdagstid. for 1858, Anhang A. Sp. 177—178), var overførte med et Beløb af 320 Rdl. til Udgiftspost 1. c., blev Normalsummen for det fysiologiske Laboratorium 1,960 Kr. Ved Finansloven for 1868—69, jfr. Anm. til Forslaget S. 157 (Rigsdagstidenden for 1867—68, Tillæg A. Sp. 465—66), blev denne Sum forhøjet til 2,360 Kr., nemlig med 400 Kr. til Brændsel, hvoraf 200 Kr. overførtes fra Udgiftspost 10. b. 2. Ved Finansloven for 1882—83, jfr. Anm. til Forslaget S. 233, (Rigsdagstid. for 1881—82, Till. A. Sp. 665—66), og Rigsdagstid. for 1881—82, Till. B. Sp. 349—50, 729—30 og 771—72, blev Summen atter forhøjet med 440 Kr. til 2,800 Kr., idet det til Driften hidtil ydede Tilskud af 2,360 Kr. ikke blev anset for tilstrækkeligt. Ved Finansloven for 1891—92, jfr. Anm. til Forslaget S. 281 (Rigsdagstid. for 1890—91, Till. A. Sp. 777—78) og Rigsdagstid. for 1889—90, Till. A. Sp. 3049—55 og Till. B. Sp. 981—82, tilkom en Forhøjelse af 500 Kr., idet Laboratoriets Budget i de senere Aar stadig havde vist sig at være for lille endog for den daglige Drift. Endelig blev Annuet ved Finansloven for 1898—99, jfr. Rigsdagstid. for 1897—98, Till. B. Sp. 453—58 og 623—24, forhøjet med 200 Kr. som aarligt Tilskud til det zootomiske Museum (Eschrichts komparativ anatomiske Samling) til sin nuværende Størrelse 3,500 Kr.

I det ovenommeldte Andragende af 8de Marts 1909 har Bestyreren af Universitetets fysiologiske Laboratorium, Professor, Dr. med. Chr. Bohr anholdt om, at der paa Tillægsbevillingsloven for 1909—10 og paa Finansloven

for 1910—11 maa blive søgt bevilget en Forhøjelse af det fysiologiske Laboratoriums nuværende Annuum, 3,500 Kr., med 700 Kr. til 4,200 Kr. aarlig. Til Støtte herfor har Professor Bohr anført, at det til Laboratoriets Drift fastsatte Beløb, som foran nærmere fremstillet, i en længere Aarrække væsentlig har været af samme Størrelse, medens Prisen paa alle til Driften nødvendige Apparater og andre Utensilier har været i stærk Stigning, og at der derfor i de senere Aar har været den største Vanskelighed ved at holde Laboratoriets Drift paa et blot nogenlunde passende Omfang. Hertil kommer, at der i de sidste Aar som Følge af den nye Eksamensordning er stillet stærkt forøgede Krav til den Laboratoriet paahvilende praktiske Undervisning i fysiologisk Kemi. Medens Kursus i fysiologisk Kemi tidligere har været frivillige og derfor kun har været søgte af et mindre Antal Studerende, er Deltagelsen i saadanne Kursus nu obligatorisk. Disse Kursus, der ved saa godt som alle udenlandske Universiteter er henlagte til særlige Instituter med egne Professorer, har derfor i de to sidste Semestre i det hele været søgte af omtrent 100 Studerende, et Antal hvormed der formentlig ogsaa maa regnes for Fremtiden. Som Følge heraf har det været nødvendigt at udvide Laboratoriets fysiologisk—kemiske Afdeling, ligesom der har maattet foretages en Deling af de Studerende og afholdes to sideløbende Rækker af Kursus, Foranstaltninger, der selvfølgeligt har forøget Laboratoriets Udgifter saavel til Anskaffelsen af Utensilier og Kemikalier som til Lokalernes Opvarmning m. v.

I Henhold til det saaledes anførte skal jeg efter Konference med d'Hrr. inspectores quæsturæ ærbødigst tillade mig at anbefale det indstillet til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, at det under Universitetets Udgiftspost 3. g., Det fysiologiske Laboratorium, bevilgede Beløb, 3,500 Kr., paa Forslaget til Finansloven for 1910—11 og ligeledes paa Forslaget til Lov om Tillægsbevilling for 1909—10 søges forøget med 700 Kr. til 4,200 Kr., dels under Hensyn til den almindelige Prisstigning dels under Hensyn til de forøgede Krav, som den nye Eksamensordning stiller til den Laboratoriet paahvilende Undervisning i fysiologisk Kemi.«

c. *Forhøjelse af Bevillingen til Assistance ved de Studerendes Benyttelse af det normal-anatomiske Museums Studiesamling.*

(Jfr. Aarb. 1897—98 S. 686 og 692.)

Ved Finansloven for 1910—11 blev det under Universitetets Udgiftspost 1. d., Den samlede Lønningssum, bevilgede Beløb til Assistance ved de Studerendes Benyttelse af den til det normal-anatomiske Museum knyttede Studiesamling forhøjet med 250 Kr., fra 400 til 650 Kr. aarlig, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg A. Sp. 1237—38. Forhøjelsen blev bevilget efter Andragende fra Museets Bestyrer, Professor Fr. C. C. Hansen, af 31te Maj 1909, anbefalet af det lægevidenskabelige Fakultet, Kvæstor og Konsistorium ved Skrivelser af henholdsvis 2den, 24de og 26de Juni s. A.

Professor Fr. C. C. Hansens Andragende af 31te Maj var saalydende:

»Undertegnede Bestyrer af Universitetets normal-anatomiske Museum tillader mig herved at ansøge det høje Ministerium om, at det Tilskud af 400 Kr. aarlig, som er bevilget det normal-anatomiske Museum til derfor at lønne en Assistent ved den anatomiske Studiesal, maa blive forhøjet med

250 Kr. aarlig til 650 Kr., saaledes at Studiesalen herved kan holdes aaben 3 Gange 2 Timer ugentlig i Stedet for 2 Gange 2 Timer ugentlig samt desuden i Maanederne Januar og Juni, hvilket for den hidtidige Lønning af 400 Kr. aarlig ikke har været Tilfældet.

Jeg skal tillade mig at fremhæve, at i de senere Aar med det store Antal medicinske Studerende har Besøget af den anatomiske Studiesal været i stadig Stigen, saaledes at Lokalerne jævnlig have været overfyldte. For at imødekomme denne Trang blandt de medicinske Studerende til en forøget Benyttelse af den anatomiske Studiesal og den Undervisning, den byder paa, har Museet allerede i afvigte Foraar gjort Forsøg med at holde Studiesalen aaben 3 Gange ugentlig, hvilket yderligere har vist det ønskelige i, at denne forøgede Adgang kunde bibeholdes igennem den ansøgte Forhøjelse af Tilskudet.«

d. Bevilling til det normal-anatomiske Museum til Anskaffelse af 10 Kursusmikroskoper.

Ved Skrivelse af 29de Juli 1910 bifaldt Ministeriet i Henhold til Andragende fra Bestyreren for det normal-anatomiske Museum, Professor Fr. C. C. Hansen af 24de Juni s. A., anbefalet af Konsistorium under 20de Juli s. A., at der paa forventet Tillægsbevilling for 1910—11 under Universitetets Udgiftspost 3. h., Det normal-anatomiske Museum, blev afholdt et Beløb af 2,000 Kr. til Anskaffelse af 10 Zeiss-Kursusmikroskoper med tilhørende Biapparater til Brug ved de praktiske Øvelser i mikroskopisk Anatomi. Bevillingen blev givet paa Tillægsbevillingsloven for 1910—11, jfr. Rigsdagstid. 1910—11, Till. A. Sp. 2975—78.

Professor Fr. C. C. Hansens Andragende af 24de Juni 1910 var saalydende:

»Paa Normal-anatomisk Museums Vegne tillader undertegnede Bestyrer sig herved at ansøge om, at der paa Finansloven for 1910—11 maa blive søgt en Bevilling paa 2,000 Kr. til Anskaffelse af 10 Zeiss-Kursusmikroskoper med tilhørende Biapparater til Brug ved de praktiske Øvelser i mikroskopisk Anatomi.

Deltagernes Antal i disse Kurser have hidtil gennemsnitlig været ca. 50 i Semestret, hvilket passer med det gennemsnitlige forøgede Antal af medicinske Studerende.

Hidtil har man disponeret over 38 Mikroskoper for Normal-anatomisk Museums Vedkommende og det manglende Antal er velvilligt blevet udlaant fra Pathologisk Institut, der til Gengæld ved de pathologisk-histologiske Øvelser har laant et Antal af Normal-anatomisk Museums Mikroskoper.

Ved Flytningen af Pathologisk Institut til Rigshospitalet vil denne gensidige Hjælp fra September 1910 være umuliggjort, hvorfor man ser sig nødsaget til at ansøge om at faa et passende Antal Mikroskoper bevilgede.«

Da det af Professor Hansens Andragende fremgik, at Hensigten med det i Virkeligheden var at søge Tilladelse til i Sommeren 1910 at anskaffe de 10 Mikroskoper, idet disse var nødvendige for Undervisningen i det kommende Efteraars-Semester, gjorde Konsistorium i sin ovennævnte Skrivelse af 20de Juli 1910 efter et af Kvæstor under 18de s. M. fremsat Forslag Indstilling om, at Beløbet tillodes afholdt paa forventet Tillægsbevilling for 1910—11, hvilken Indstilling som nævnt blev bifaldet af Ministeriet.

e. Forhøjelse af Annua m. v. for og Forøgelse af Personalet ved de fire lægevidenskabelige Instituter ved Rigshospitalet.

Under 24de Juli 1909 indsendte Konsistorium til Ministeriet 4 af det lægevidenskabelige Fakultet under 28de Juni s. A. anbefalede Andragender fra Bestyreren af det pathologisk-anatomiske Institut, Professor, Dr. med. Johs. Fibiger, Bestyreren af det farmakologiske Institut, Professor, Dr. med. J. C. Bock, Bestyreren af Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi (Institutet for almindelig Pathologi), Professor, Dr. med. Carl Jul. Salomonsen, og Bestyreren af det retsmedicinske Institut, Professor, Dr. med. K. Pontoppidan, om Bevillinger til de af dem bestyrede Instituter, der alle i Løbet af Finansaaret 1910—11 vilde blive overflyttede til de for dem bestemte nye Bygninger ved Rigshospitalet. Konsistorium indstillede, at de af de anførte Bestyrere ønskede Bevillinger maatte blive optaget paa Forslaget til Finansloven for Aaret 1910—11 i Overensstemmelse med de Forslag, som Universitetets Kvæstor havde stillet i Erklæring af 23de Juli, som samtidig indsendtes til Ministeriet.

Kvæstors Erklæring af 23de Juli 1909 var saalydende:

»I æret Skrivelse af 30te Juni 1909 har Konsistorium begæret mine Ytringer meddelte over de hermed tilbage følgende, af det lægevidenskabelige Fakultets bedste Anbefaling ledsagede 4 Andragender fra d'Hrr. Professorer Dr. J. Fibiger, Dr. J. C. Bock, Dr. C. J. Salomonsen og Dr. K. Pontoppidan om Bevillinger til de af dem bestyrede lægevidenskabelige Instituter, henholdsvis det pathologisk-anatomiske Institut, det farmakologiske Institut, Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi (Institutet for almindelig Pathologi) og det retsmedicinske Institut, der alle i Løbet af Finansaaret 1910—11 ville blive overflyttede til Rigshospitalet.

Ved Overflytningen af de nævnte Instituter til de for dem bestemte Bygninger paa Rigshospitalets Grund ville Instituterne undergaa en saa betydelig Udvidelse, at en Forøgelse af de allerede til dem bevilgede Beløb er en uafviselig Nødvendighed. Instituternes Bestyrere have da med nærmere Redegørelse for hver enkelt Forhøjelse fremsat Andragender i saa Henseende. De ansøgte Bevillinger omfatte for samtlige Instituters Vedkommende Forhøjelser af Annua, af de til Personale og Medhjælp bestemte Beløb og af Udgifterne til Opvarmning, Belysning, Elektricitet, Rengøring m. v., til Bygningernes og Terrænets Vedligeholdelse samt til Skatter, Afgifter og Assurance. De til Annua, Personale og Medhjælp samt Opvarmning m. v. foreslaaede Beløb ere bilagte med saadanne Oplysninger, som formentlig paa Sagens nuværende Standpunkt maa anses for tilstrækkelige til at begrunde de ansøgte Beløbs Størrelse, medens der om de til Bygningernes og Terrænets Vedligeholdelse samt til Skatter, Afgifter og Assurance foreslaaede Beløb er følgende at mærke. Til Bygningernes og Terrænets Vedligeholdelse er foreslaaet følgende Beløb:

Det pathologisk-anatomiske Institut	3,600 Kr.
Det farmakologiske Institut	2,600 —
Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi	2,600 —
Det retsmedicinske Institut	950 —
	9,750 Kr.,

hvormed Universitetets Udgiftspost 9. a. 1. er foreslaaet forhøjet. Det er hertil at oplyse, at Summerne for alle 4 Instituters Vedkommende meddeles at være opgivet af den kgl. Bygningsinspektør, men, medens de 3 førstnævnte ere angivne at ville medgaa til Vedligeholdelse af Bygninger og Terræn, nævnes for det retsmedicinske Institut en Sum af 900 Kr. kun at angaa Vedligeholdelse, nemlig Bygningsvedligeholdelse, medens der for dette Institut til Haveanlæg særligt er medtaget en aarlig Udgift af 50 Kr. Disse 50 Kr. ere foran sammenlagte med de 900 Kr. til 950 Kr. Det forholder sig nemlig, saa vidt mig bekendt, saaledes, at de 50 Kr. ere den Andel, som det retsmedicinske Institut har paataget sig at udrede af den for dette og det pathologisk-anatomiske Institut fælles Haveanlægs-Sum, hvilken sidste Sum er bleven opgivet af den kgl. Bygningsinspektør. At denne Embedsmands Opgivelser ikke foreligger skriftligt, tør antages ikke at ville være en Hindring for en Henvendelse til Lovgivningsmagten, idet den for Finansaaret 1910—11 *foreløbige* Ansættelse af de søgte Bevillinger i det hele — der bl. a. har sin Grund i, at Instituterne først i Løbet af Finansaaret kunne træde i Virksomhed — særlig maa fremtræde i Spørgsmaalet om, hvor stort et Beløb der udfordres til i Finansaaret at vedligeholde de Bygninger, der først i dette Aars Løb ville blive afleverede, og det som fuldfærdige. Om det nu endog maa anses for rigtigt, at Terrænets Vedligeholdelse (ɔ: Vedligeholdelsen af de til Instituterne selv og ikke til Embedsboligerne hørende Haver) i 1910—11, da Afleveringen af selve Bygningerne med Haver finder Sted, er lagt sammen med Bygningernes Vedligeholdelse, tør jeg efter den Konference med Bestyrerne af Instituterne, som jeg har kunnet naa, antage hos dem at faa Medhold i, at den forholdsvis ubetydelige Udgift til Institut-Havernes Vedligeholdelse i kommende Finansaar bør udskilles fra Bygningsvedligeholdelsen og lægges hen under Driftsbevillingerne paa Universitetets Udgiftspost 3., ogsaa under Hensyn til, at Institut-Havernes Vedligeholdelse kan have et videnskabeligt Præg, bl. a. ved Plantning af Vækster af lægevidenskabelig Betydning, og derfor bør høre under Institut-Bestyrernes Raadighed.

Af de til Skatter, Afgifter og Assurance fornødne aarlige Beløb have d'Hrr. Professorer alene kunnet opgive Vandafgiften, medens de i øvrigt ikke have været i Stand til at opføre noget anslaaet Beløb til Skatter og Assurance. Hvad angaar Skatter, vil der paa Sagens nuværende Standpunkt ikke være noget herimod at indvende. Og med Hensyn til Assurancepræmie vil det erindres, at de paagældende 4 Instituter for Tiden uden aarlig Præmie ere forsikrede i Stats-Brandforsikringsfonden for Inventar, ogsaa Samlingernes, og tillige for Samlingernes Instrumenter og Apparater til Undervisningsbrug, som er let genanskaffeligt, samt mindre Bogsamlinger o. l., dog for det pathologisk-anatomiske Museums Vedkommende kun for den Dels Vedkommende, som overhovedet kan genanskaffes. Hvor vidt nu det til disse 4 Instituter eventuelt ifølge Lov af 14de Maj 1909 anskaffede Inventar og Samlingstilbehør vil kunne modtages til Forsikring i Stats-Brandforsikringsfonden, maa bero paa fremtidig Forhandling med denne. Det Beløb, hvormed Universitetets Udgiftspost 9. b. 1. efter de foreliggende Oplysninger vil kunne foreslaas forhøjet paa Finansloven for 1910—11, vil derfor i det hele ikke kunne blive et virkeligt Udtryk for de Udgifter, som i Fremtiden her kunne komme til.

Med Hensyn til de her paapegede Ufuldstændigheder ved de 4 Andragender — i hvilken Forbindelse ogsaa kan anføres, at der kun for det retsmedicinske Institut er anført en Udgift til Nattevagt, medens dette ikke er Tilfældet med de 3 andre Instituter — maa det imidlertid erindres, at samtlige ansøgte Bevillinger ikke have allerede bestaaende Forhold til Grundlag, men angaa Forhold, som først skulle træde i Virkelighed. Med erfaringsmæssig Sikkerhed ville de nødvendige Beløb derfor først kunne opgives, naar Instituterne i et Aar eller længere have været i Virksomhed i deres nye Form. Jeg har derfor ikke ment at burde opsætte Indsendelsen af min Udtalelse for at søge fremskaffet nærmere Oplysninger om de foran nævnte Forhold, idet saadanne Oplysninger, for saa vidt de overhovedet nu kunne fremskaffes, dog ikke kunne antages at føre til en Fastsættelse af de nødvendige Beløb med endelig Gyldighed.

Forinden jeg gaar over til en Omtale af de for hvert enkelt Institut ansøgte Beløb, skal jeg endnu henlede Opmærksomheden paa, at Bevillingerne ere ansøgte som gældende for hele Finansaaret 1910—11, medens Undervisningen i Instituterne først kan tage sin Begyndelse i Løbet af Finansaaret. At Virksomheden først begynder den 1ste September 1910 er udtrykkeligt udtalt i det af Professor, Dr. Salomonsen indgivne Andragende, men for alle Instituterne, ogsaa for det bakteriologiske, er det i sig selv givet og under Konference meddelt mig, at Virksomheden til Forberedelse af Undervisningens Begyndelse maa indtræde længe før denne, og det endog under selve Byggearbejdet, for saa vidt dette tillader en Montering ifølge Loven af 14de Maj 1909 og andet forberedende Arbejde. Den Opgave at tilvejebringe Lovgivningsmagtens Samtykke til de betydelige Udgifter, som Instituternes nødvendige Drift kræver i Tidsrummet, inden det bliver muligt at begynde Undervisningen, have da Instituternes Bestyrere søgt at løse ved at anholde om de nye Bevillingers Ikrafttræden allerede fra 1ste April 1910, saaledes altsaa at al Forklaring over Dispositionen maa være tænkt givet i de eventuelle Regnskabs-Oversigter for 1910—11. Allerede en Henvisning til Bygningsvedligeholdelsen, som dog ikke bør være til Raadighed, inden Bygningen er afleveret, tør imidlertid godtgøre, at det, om muligt, ikke bør være overladt til de disponerendes egen Afgørelse, hvorvidt hele Aarets Bevilling kan bringes til Anvendelse, uagtet Undervisningen først kan indtræde i Finansaarets Løb. Det synes derimod at burde være Ministeriet forbeholdt for hver enkelt Bevilling (derunder hver enkelt Lønning) at tage Bestemmelse, paa Grund ag af en fra Konsistorium modtaget Begrundelse for hver Post, om det Tidspunkt i Finansaaret, fra hvilket Bevillingens Udredelse har at tage sin Begyndelse.

I det følgende skal herefter gives en Oversigt over de hidtil til Instituterne bevilgede Beløb og over de Forhøjelser af disse Beløb, hvorom der er fremsat Andragender af Instituternes Bestyrere, idet der med Hensyn til Begrundelsen af hver enkelt Bevillings Nødvendighed henvises til den i Bestyrernes Andragender givne nærmere Forklaring.

I. De paagældende Instituters Annua ere nu bevilgede saaledes:

Universitetets Udgiftspost 3. i., Det pathologisk-anatomiske Institut 3,026 Kr. 16 Øre, jfr. Rigsdagstid. for 1899—1900, Till. A. Sp. 1089—92*).

*) Jfr. Aarbog 1898—99 S. 412—15.

Desuden modtager Institutet aarlig 413 Kr. 84 Øre af Hofraad Meyers Legat og 60 Kr. af det under Universitetets Udgiftspost 3. z., Samlingernes Offentlighed, bevilgede Beløb, saaledes at det samlede Annuum bliver det af Professor Fibiger angivne Beløb, 3,500 Kr. Ved Finansloven for 1906—07, jfr. Rigsdagstid. for 1905—06, Till. A. Sp. 1139—40*), blev endvidere bevilget et Bidrag paa 600 Kr. aarligt i 4 Aar til Rekonstruktion af Institutets Museum og Studiesamlinger. Heraf er 4de og sidste Bidrag bevilget paa Finansloven for 1909—10.

Universitetets Udgiftspost 3. l., Det farmakologiske Institut, 2,000 Kr., jfr. Rigsdagstid. for 1899—1900, Till. A. Sp. 1091—92**).

Universitetets Udgiftspost 3. n., Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi, 2,900 Kr., jfr. Rigsdagstid. for 1898—99, Tillæg A. Sp. 1075—78***). Endvidere blev ved Finansloven for 1907—08, jfr. Rigsdagstid. for 1906—07, Till. A. Sp. 1159—62†), bevilget et 4-aarigt Tilskud paa 1,800 Kr. aarlig til Bestridelse af forøgede Udgifter.

Under Universitetets Udgiftspost 7. o. er tillagt Professoren i Retslægevidenskab 600 Kr. til de med Undersøgelserne og Obduktionerne ved en Del af de retslægelige Forretninger i København forbundne Udgifter, jfr. Rigsdagstid. for 1903—04, Till. A. Sp. 1057—60††).

Det maa bemærkes, at de her nævnte Annua alle, med Undtagelse af det til Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi bevilgede, udelukkende have Hensyn til Udgifter til Undervisning og videnskabelige Arbejder, medens derimod Udgifterne til Brændsel, Belysning og Rengøring m. v. ere afholdte under Universitetets Udgiftspost 4., Særegne Udgifter til det lægevidenskabelige Fakultet. For Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi, der nu har sin særegne Bygning, ere derimod ogsaa disse sidstnævnte Udgifter indbefattede under det nuværende Annuum.

Disse Annua, der alle ere tænkte fremtidig alene at skulle omfatte Udgifter til Undervisning og videnskabelige Arbejder, ere af Professorerne foreslaaede satte til 6,026 Kr. 16 Øre for det pathologisk-anatomiske Institut, 6,000 Kr. for det farmakologiske Institut, 6,000 Kr. for Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi og 2,500 Kr. for det retsmedicinske Institut. Jeg maa anse det for rettest, at dette sidstnævnte Instituts Annuum, der hidtil er blevet bevilget under Udgiftspost 7. o., nu overføres til Udgiftspost 3. med særligt Litra.

II. Udgiften til Opvarmning, Belysning, Elektricitet, Rengøring m. v. foreslaas nu for alle 4 Instituters Vedkommende bevilget under Universitetets Udgiftspost 4., Særegne Udgifter til det lægevidenskabelige Fakultet, dog med særligt Litra for hvert Institut. Da de hidtil af Instituterne benyttede Lokaler i kirurgisk Akademi og Fredericiagade Nr. 18 agtes overladte til Brug for de her forblivende lægevidenskabelige Undervisningsanstalter, nemlig det fysiologiske Laboratorium, det normal-anatomiske Museum og den kirurgiske Instrument- og Bogsamling, idet der under Udgiftspost 9. a. 2. bliver søgt bevilget det til Lokalernes Indretning til dette

*) Jfr. Aarb. 1905—06 S. 444—47.
**) Jfr. Aarb. 1899—1900 S. 415—16.
***) Jfr. Aarb. 1898—99 S. 71—76.
†) Jfr. Aarb. 1906—07 S. 808—12.
††) Jfr. Aarb. 1902—03 S. 542—45.

Brug fornødne Beløb, 12,000 Kr., vil der ikke, inden nærmere Erfaring foreligger, kunne foreslaas nogen Nedsættelse af det hidtil under Udgiftspost 4. a., Til ordinære Udgifter, bevilgede Beløb af 7,000 Kr. til foranførte ordinære Udgifter. De for hvert enkelt Institut nedenfor anførte Beløb støtte sig, for saa vidt angaar Opvarmning, Afkøling, varmt Vand, Motorelektricitet og Tilsyn, til Opgivender fra Ingeniørerne Nobel og Koch, for saa vidt angaar Belysningselektricitet, til Opgivender fra Professor William Rung. Disse Beløb ere: For det pathologisk-anatomiske Institut 8,514 Kr. For det farmakologiske Institut 6,945 Kr. For Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi 6,995 Kr. For det retsmedicinske Institut 3,111 Kr.

III. De hidtil under Universitetets Udgiftspost 1. d., Den samlede Lønningssum, til Personale og Medhjælp bevilgede Beløb ere følgende:

Det pathologisk-anatomiske Institut.

1 Prosektor i Pathologi med aarlig Lønning	1,200	Kr.
1 Prosektor i Pathologi med aarlig Lønning	1,200	—
Vederlag til Assistance for forøget Deltagelse i Undervisningen	800	—
1 Laboratoriebetjent med aarlig Lønning .... og Fribolig.	900	—
	4,100	Kr.

Endvidere blev ved Finansloven for 1906—07 bevilget et 4-aarigt Tilskud paa 600 Kr. aarlig til en Konservator ved Institutet, jfr. Rigsdagstid. for 1905—06, Till. A. Sp. 1129—32*) og 1139—40, hvoraf det vil ses, at denne med Finansaaret 1909—10 ophørende Bevilling blev søgt som indledende en større Bevilling i samme Øjemed, naar Institutet er flyttet.

Det farmakologiske Institut.

1 Assistent med aarlig Lønning..........................	1,200	Kr.
Vederlag til Assistenten for forøget Deltagelse i Undervisningen	800	—
1 Laboratorietjeners Lønning	1,100	—
	3,100	Kr.

Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi.

1 Assistent med aarlig Lønning..........................	1,200	Kr.
1 Assistent med aarlig Lønning	1,200	—
Vederlag til Assistenterne for forøget Deltagelse i Undervisningen	1,600	—
1 Laboratorietjener Lønning .... samt Fribolig og en Brændselsgodtgørelse af 80 Kr. aarlig.	1,100	—
Til Assistance	180	—
	5,280	Kr.

Endvidere blev ved Finansloven for 1907—08, jfr. Rigsdagstid. for 1906—07, Till. A. Sp. 1131—32**), bevilget et 4-aarigt Tilskud paa 600 Kr.

*) Jfr. Aarb. 1905—06 S. 444—47.
**) Jfr. Aarb. 1906—07 S. 808—12.

aarlig til manuel Assistance i det hele for Laboratoriet, et Beløb, som altsaa bliver at udrede endnu i Finansaaret 1910—11 og ikke er indoptaget under de her for 1910—11 foreslaaede Forhøjelser.

For det retsmedicinske Instituts Vedkommende er under Universitetets Udgiftspost 7. o. opført 1,200 Kr. til Vederlag til en Assistent ved Udførelsen af den Professoren i Retslægevidenskab paahvilende Del af de retslægelige Forretninger i København.

Samtlige til de her omhandlede Instituter i det efterfølgende foreslaaede Beløb til Personale og Medhjælp skal jeg tillade mig at foreslaa opførte under Udgiftspost 1. d., idet ogsaa Udgifterne til Assistancen ved det retsmedicinske Institut synes at burde afholdes af denne Konto. Den Forøgelse af Personalet, hvorom Professorerne anholde, vil ialt medføre en Forøgelse af Udgiftspost 1. d., saaledes som denne er bevilget paa Finansloven for 1909—10, med 18,320 Kr., medens den virkelige Merudgift vil blive 17,120 Kr., idet Lønningen til Assistenten ved det retsmedicinske Institut, som anført, hidtil har været bevilget under Udgiftspost 7. o. Det maa herved bemærkes, at de nu foreslaaede nye Lønninger ere optagne med de bestaaende Lønningsforhold ved Universitetet i det hele for Øje, og at de derfor ere bestemte til ved en eventuel Lønningslov for Universitetet at undergaa samme Forandring som tilsvarende, allerede bestaaende Lønninger. Den foreslaaede Forøgelse 18,320 Kr. af den samlede Lønningssum er saaledes fordelt:

Det pathologisk-anatomiske Institut.

Forhøjelse af det endnu for 1909—10 bevilgede Tilskud paa 600 Kr. for en Konservator*) til at være Lønning 1,200 Kr. for en Assistent, der væsentlig anvendes som Konservator og Museumskustode, altsaa	600 Kr.	
Forhøjelse af Vederlaget til Assistenterne for forøget Deltagelse i Undervisningen	800 —	
Til ikke videnskabelig Assistance	1,200 —	
1 Laboratoriebetjent	1,100 —	
1 — , ligeledes	1,100 —	
		4,800 Kr.

Som hidtil vil den ene Laboratoriebetjent, hvis Lønning, 900 Kr. aarlig, ikke er foreslaaet forandret, faa Fribolig. Ligeledes vil en ugift Assistent kunne faa Fribolig. Ved Medhjælps-Forøgelsen i det hele vil det erindres, hvad der i Rigsdagstid. for 1905—06, Till. A. Sp. 1139—40, er forklaret om Institutets

At overføre... 4,800 Kr.

*) Allerede under 24. Juni 1908 havde Professor Fibiger gjort Indstilling om, at denne Konservator-Post fra April 1909 maatte blive oprettet som fast normeret Post med Lønning som de ved Institutet normerede Prosektor-Poster. I Henhold til denne Indstilling, der var anbefalet af det lægevidenskabelige Fakultet under 3. Juli 1908 og af Kvæstor under 28. s. M., indstillede Konsistorium 29. s. M., at der paa Finansloven for 1909—10 søgtes den fornødne Bevilling til en aarlig Lønning paa 1200 Kr. til en Konservator, som tillige er Museumskustode. Denne Bevilling blev imidlertid ikke bragt i Forslag af Ministeriet; derimod var den med Finansaaret 1909—10 udløbende Bevilling paa 600 Kr. søgt fortsat paa Finanslovforslaget for 1910—11, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. A. Sp. 1229—30.

Overført... 4,800 Kr.

betydelige Museum og Studiesamling, hvortil der efter Fuldførelsen af den allerede iværksatte Rekonstruktion vistnok kun enkelte Steder vil findes Mage. Særlig i Henseende til den foreslaaede Forøgelse af Laboratoriebetjentenes Antal er det at fremhæve, at Obduktionerne, som hidtil foretoges paa Frederiks Hospital, efter Flytningen ville blive henlagte til Institutet selv.

Det farmakologiske Institut:

1 Assistent	1,200 Kr.	
1 Underassistent	1,000 —	
Forhøjelse af Vederlaget til Assistenterne for forøget Deltagelse i Undervisningen	800 —	
1 Mekaniker og Instrumentkonservator	1,400 —	
stigende hvert 4de Aar med 200 Kr. til 2,000 Kr.		
Til ikke videnskabelig Assistance	1,200 —	
		5,600 —

I det nye Institut vil der desuden blive Fribolig for 1 gift eller 2 ugifte Assistenter samt for den allerede ansatte Laboratorietjener, der nu tillige skal være Portner, og, om end i mindre Omfang, for den nu foreslaaede Mekaniker.

Naar Professor Bock søger bevilget en Lønning til en Mekaniker og Instrumentkonservator af 1,400 Kr., stigende hvert 4de Aar med 200 Kr. til 2,000 Kr., medens der ikke hidtil er bevilget stigende Lønning for nogen Bestillingsmand ved Universitetet maa det erindres, at der hidtil ikke er bevilget Lønning for nogen tilsvarende Stilling. Derimod er der i Finanslovforslaget for 1910—11 ogsaa optaget en Lønning for en Varmemester ved Universitetet af samme Størrelse som den Varmemesteren ved det kongelige Bibliotek tillagte Lønning, jfr. Lov Nr. 102 om Lønninger for de ved det kongelige Bibliotek og Universitetsbiblioteket ansatte Embeds- og Bestillingsmænd af 25de April 1907 § 2, hvorefter Varmemesteren lønnes med 1,600 Kr. aarlig, stigende hvert 4de Aar med 200 Kr. indtil 2,200 Kr.*) Det er den økonomiske Nødvendighed, der har ført til Optagelsen af den her ommeldte teknisk kyndige Mekaniker, som antages ikke at kunne faas for en lavere Lønning end den med Stigninger foreslaaede, og desuden vil fritage for Ansættelse af endnu en Laboratorietjener. Ved dette Institut vil det i det hele være at bemærke, at det først efter Flytningen kan træde i egentlig Virksomhed.

Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi.

1 Underassistent	1,000 Kr.	
Forhøjelse af det endnu for 1910—11 paaregnede Tilskud paa 600 Kr. til manuel Assistance til at være Lønning 1,200 Kr. for 1 ikke videnskabeligt uddannet Medhjælper eller Medhjælperske, altsaa	600 —	
At overføre...	1,600 Kr.	10,400 Kr.

*) Jfr. Aarbog 1906—07 S. 744.

Overført...	1,600 Kr.	10,400 Kr.
1 Laboratorietjener (Staldmester)................	1,100 —	
Forhøjelse af det allerede bevilgede Beløb 180 Kr. til Assistance med	20 —	
		2,720 —

Underassistenten vil faa Fribolig for en Ugift og begge Laboratorietjenerne ville faa Fribolig, den allerede ansatte, saaledes som det allerede nu er Tilfældet. Den ikke videnskabeligt uddannede Medhjælper eller Medhjælperske er tænkt anvendt til det Arbejde, der er blevet honoreret af den ovennævnte 4-aarige Bevilling paa 600 Kr. aarlig til manuel Assistance, hvilket Arbejde under de nye Forhold vil blive betydeligt forøget.

Det retsmedicinske Institut.

1 Assistent..................................	1,200 Kr.	
Vederlag til Assistenten for forøget Deltagelse i Undervisningen	800 —	
1 Underassistent............................	1,000 —	
1 Laboratorietjener..........................	1,100 —	
1 — , ligeledes....................	1,100 —	
		5,200 —

Den ene Laboratorietjener vil faa Fribolig, idet han tillige bliver Portner, medens den anden tænkes mindre fast knyttet til Universitetet end andre Laboratorietjenere. Lønningen til Assistenten er overført fra Udgiftspost 7. o., og der er, for at han kan blive fuldt ud ligestillet med Assistenterne ved de andre Instituter, foreslaaet tillagt ham 800 Kr. som Vederlag for forøget Deltagelse i Undervisningen.

Forøgelsen af Bestillingsmænd ved det retsmedicinske Institut har sin Forklaring i, at dette først efter Flytningen vil kunne træde i egentlig Virksomhed, bl. a. til væsentlig at tage Del i Embedslægers Uddannelse og til at foretage de retsmedicinske Undersøgelser, som det nye Retslægeraad finder fornødne.

Den samlede Forøgelse af Udgiftspost 1. d. vil saaledes blive 18,320 Kr. hvoraf 1,200 Kr. ere overførte fra Udgiftspost 7. o.

IV. Til Bygningernes Vedligeholdelse er som forrest forklaret ialt foreslaaet bevilget 9,750 Kr. som en Forhøjelse af Udgiftspost 9. a. 1. Beløbet er fastsat efter Opgivende af den kgl. Bygningsinspektør, Arkitekt Martin Borch. For saa vidt mindre betydelige Beløb til Terrænets Vedligeholdelse (ɔ: Vedligeholdelse af selve Instituternes Haver) ere medregnede i dette Finansaar, i hvis Løb Instituterne ville blive afleverede til Brug, maa det forbeholdes i et kommende Finansaar at søge dem henførte under Bevillinger paa Udgiftspost 3. til Instituternes Drift.

V. Udgiften til Skatter og Afgifter m. v. lader sig endnu ikke med Bestemthed angive og Udgiftspost 9. b. 1. er derfor kun foreslaaet forhøjet med 1,750 Kr., nemlig med det til Vandforbrug anslaaede Beløb, der ifølge

Ingeniørerne Nobels og Kochs Opgivende fordeler sig saaledes:

Det pathologisk-anatomiske Institut	680 Kr.
Det farmakologiske Institut	450 —
Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi	450 —
Det retsmedicinske Institut	170 —
	1,750 Kr.

Under Henvisning til det foranstaaende skal jeg ærbødigst foreslaa en Indstilling til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet om, at de nedennævnte Konti paa Universitetets Budget i Forslaget til Finansloven for 1910—11 i Anledning af Overflytningen af det pathologisk-anatomiske Institut, det farmakologiske Institut, Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi og det retsmedicinske Institut til de for dem bestemte Bygninger paa Rigshospitalets Grund søges optagne med følgende Beløb, nærmere saaledes at Forklaringerne i deres Helhed indoptages under Anmærkningerne til Udgiftspost 3., Til de med Universitetet forbundne videnskabelige Samlinger og Laboratorier, med Henvisning til hver enkelt i Overensstemmelse dermed forhøjet Udgiftspost, samt saaledes, at det er forbeholdt Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet for hver enkelt Bevilling (derunder hver enkelt bevilget Lønning) at tage Bestemmelse om det Tidspunkt i Finansaaret, fra hvilket Bevillingens Udredelse tager sin Begyndelse, og dermed om, hvor stor en Del af Finansaarets Bevilling der stilles til Raadighed.

Udgiftspost 3. i., Det pathologisk-anatomiske Institut, forhøjes fra 3,026 Kr. 16 Øre med 3,000 Kr. til 6,026 Kr. 16 Øre.

Udgiftspost 3. l., Det farmakologiske Institut, forhøjes fra 2,000 Kr. med 4,000 Kr. til 6,000 Kr.

Udgiftspost 3. n., Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi, forhøjes fra 4,700 Kr. med 1,300 Kr. til 6,000 Kr. Sidste Del af det ved Finansloven for 1907—08 tilkomne Tilskud paa 1,800 Kr. aarlig i 4 Aar, altsaa endnu for 1910—11, er hermed bortfaldet. Den anførte Forøgelse med kun 1,300 Kr. har sin Forklaring i, at som Følge af Flytningen de for dette Laboratorium til Brændsel, Belysning og Rengøring af Annuum medgaaede Udgifter nu foreslaas afholdte under Udgiftspost 4. I Finansaaret 1908—09 have disse Udgifter i alt udgjort 1,553 Kr. Kontoen benævnes Institutet for almindelig Pathologi.

Udgiftspost 3. x. (ny Konto), Det retsmedicinske Institut, 2,500 Kr.

I Forbindelse hermed nedsættes Udgiftspost 7. o. med 600 Kr. til retslægelige Undersøgelser og Obduktioner.

Udgiftspost 4., Særegne Udgifter til det lægevidenskabelige Fakultet. Til Opvarmning, Belysning, Elektricitet, Rengøring m. v.

Som Underkonto h., til det pathologisk-anatomiske Institut	8,514 Kr.
Som Underkonto i., til det farmakologiske Institut	6,945 —
Som Underkonto k., til Institutet for almindelig Pathologi	6,995 —
Som Underkonto l., til det retsmedicinske Institut	3,111 —
ialt Forøgelse af Udgiftspost 4.	25,565 Kr.

Udgiftspost 1. d., Den samlede Lønningssum efter Lov af 12te April 1892 § 8 med senere Forhøjelser, forhøjes med 18,320 Kr.

I Forbindelse hermed nedsættes Udgiftspost 7. o. med 1,200 Kr. som Vederlag til en Assistent.

Udgiftspost 9. a. 1., Vedligeholdelsesudgifter, forhøjes med 9,750 Kr.

Udgiftspost 9. b. 1., Skatter og Afgifter m. v. forhøjes med 1,750 Kr.

Udgiftspost 7. o. nedsættes fra 2,800 Kr. til 1,000 Kr. saaledes at der alene opføres Honorar til Professoren i Retslægevidenskab for Udførelsen af en Del af de retslægelige Forretninger i København med 1,000 Kr.«

Af de fire Bestyreres Andragender skal hidsættes følgende Motiveringer til de enkelte Bevillinger.

Professor Fibiger udtalte i sit Andragende af 26de Juni 1909 følgende om Udgifterne til Undervisning og videnskabelige Arbejder og om Udgifterne til Lønning af Personale:

»*Udgifter til Undervisning og videnskabelige Arbejder.* Til Udgifter af denne Art (Udgifter til Instrumenter, Glas, Kemikalier, Bøger, Tidsskrifter, Præparation, Præparater m. m.) bevilges nu en aarlig Sum af 3,500 Kr., og fra og med Finansaaret 1906—07 har der endvidere til Udgifter ved Rekonstruktion af pathologisk-anatomisk Museum aarlig i 4 Aar været bevilget en Sum paa 600 Kr., der altsaa sidste Gang udbetales i Finansaaret 1909—10.

Efter Indflytningen i den nye Institutbygning vil der ikke kunne være Tale om at komme igennem med det nu bevilgede Annuum. Den betydelige Forstørrelse af Institutets Lokaler, det større Antal Viderekomne og Læger, der maa ventes at ville søge Uddannelse og anstille videnskabelige Undersøgelser paa Institutet, Suppleringen og Vedligeholdelsen af det ny opstillede og monterede patologisk-anatomiske Museum, vil ligesom den ved tidssvarende Materiel og Instrumenter forbedrede Studenterundervisning nødvendiggøre en Forøgelse af det aarlige Tilskud. Her maa endvidere fremhæves den Forøgelse af Driftsudgifterne, der fremkommer ved, at Obduktionslokalerne (til Obduktion af Patienter fra Kgl. Frederiks Hospital) som nu findes paa Hospitalet, er blevne installerede i det nye pathologisk-anatomiske Institut som en Del af dette, saaledes som det altid har været Tanken og som det er angivet paa den Lovforslaget ledsagende Plan.

Det maa af de her anførte Grunde anses for nødvendigt, at Institutets Annuum forøges med i det mindste 3,000 Kr. og altsaa fremtidig sættes til 6,500 Kr.

Udgifter til Personale. De nye Institutlokalers, i Sammenligning med de gamles, betydelige Størrelse og den stærkt forøgede Virksomhed, maa medføre en Forøgelse af Personalet. Ved Institutet er for Øjeblikket ansat: 2 Assistenter (Prosektorer) hver lønnet med 1,200 Kr. aarligt og 1 Laboratoriebetjent, der har Fribolig paa Institutet og aarlig Lønning 900 Kr.

Til Assistenternes forøgede Deltagelse i Undervisningen bevilges aarligt 800 Kr. Endvidere er midlertidigt bevilget for et Tidsrum af 4 Aar 600 Kr. aarligt til en Konservator og Museumskustode. Denne Bevilling bortfalder med Udgangen af Finansaaret 1909—10.

Til det nye Institut søges yderligere bevilget:

1 Assistent*) aarlig Lønning	1,200 Kr.
Til Assistenternes forøgede Deltagelse i Undervisningen	800 —

*) 1 ugift Assistent vil kunne erholde Fribolig paa Institutet.

Til ikke videnskabelig Assistance........................ 1,200 Kr.
2 Laboratoriebetjente, hver lønnet med.................. 1,100 —

Den nye Assistent, om hvilken der ansøges, tænkes væsentlig anvendt som Konservator og Museumskustode med større Arbejdspligt end den midlertidig ansatte (der som nævnt bortfalder 31te Marts 1910), samt med Forpligtelse til at forfærdige nye Præparater og supplere det pathologisk-anatomiske Museums videnskabelige Samlinger og Undervisningssamlingen.

800 Kr. til Assistenternes forøgede Deltagelse i Undervisningen tænkes hovedsagelig anvendte som Godtgørelse for, i videre Omfang end det nu er muligt, at afholde elementære Kurser samt Demonstrationer af Præparater paa Museet og Undervisningssamlingen. Summen til ikke videnskabelig Assistance er tænkt anvendt til en eller flere Personer til Hjælp ved Bogholderi, Brevskrivning, Katalogisering, Fotografi og teknisk-mikroskopiske Arbejder samt andre Arbejder, som ikke kræver videnskabelig Fordannelse, men som vilde lægge for stort Beslag paa Institutets videnskabelige Medhjælpere, hvis det skulde paahvile dem.

Forøgelsen af Laboratoriebetjentenes Antal fra 1 til 3 nødvendiggøres ved Forøgelsen af Institutlokalernes Størrelse og Antal, Forøgelsen af Laboratoriearbejdet og Henlæggelsen af Obduktionerne til selve Institutet.

Af de 3 Laboratoriebetjente vil 1 kunne erholde Fribolig paa Institutet. Det er Hensigten, at denne Betjent, foruden sin øvrige Gerning, tillige skal forrette Portnertjeneste ved Institutet«.

Professor Bock henviste i sit Andragende af Juni 1909 som Motivering for Forhøjelsen af Annuet til Undervisning og videnskabelige Undersøgelser til den Udvidelse, det farmakologiske Institut, der hidtil kun havde haft 6 smaa Værelser og nogle Kælderrum til Raadighed i Fredericiagade 18, vilde faa ved Indflytningen i det store nybyggede Institut, og udtalte om Udgifterne til Lønninger følgende:

»Den meget betydelige Forøgelse af Arbejdslokalernes Antal og Størrelse og af Instrumentariet og de forskelligartede Spørgsmaal, det nye Institut af denne Grund vil være i Stand til at beskæftige sig med, ligesom den forøgede, navnlig praktiske Undervisning, der vil blive indført, maa naturligt medføre en ikke ringe Forøgelse af Personalet, hvis Institutet skal kunne virke efter sin Bestemmelse. Ved det nuværende Institut er ansat:

1 Assistent med aarlig Lønning.................... 1,200 Kr.
1 Laboratorietjener med aarlig Lønning.............. 1,100 —

Desuden er bevilliget 800 Kr. til Assistenten for forøget Deltagelse i de Studerendes Undervisning.

Der søges bevilliget yderligere:
1 Assistent med aarlig Lønning.................... 1,200 Kr.
1 Underassistent med aarlig Lønning................ 1,000 —
Til Assistenterne for forøget Deltagelse i Undervisningen aarlig... 800 —
1 Mekaniker og Instrumentkonservator .... 1,400 —
stigende med 400 Kr. hvert 4de Aar til 2,000 Kr.
Til ikke videnskabelig Assistance.................. 1,200 —

Det skal hertil bemærkes: Ansættelsen af 1 Assistent foruden den nuværende er paa Grund af Institutets forøgede Størrelse uomgængeligt

nødvendig. I det nye Institut vil der blive Fribolig for 1 gift Assistent eller 2 ugifte. Pladsen som Underassistent er væsentlig beregnet for yngre Videnskabsmænd, der efter at have beklædt denne Uddannelsesstilling agter at gaa over til den praktiske Lægevidenskab. Af hvor stor Betydning det vil være, at mange Læger faar Lejlighed til i deres Ungdom at tilegne sig en dybere farmakologisk Indsigt, behøver næppe nærmere at paavises. Da der ansættes flere Assistenter, og disses Arbejde ved og Deltagelse i de Studerendes Undervisning betydeligt forøges, vil det være nødvendigt at forøge den til dette Formaal bevilgede Sum fra 800 Kr. til 1,600 Kr., en Sum, som til lignende Formaal nu er bevilget for det fysiologiske Laboratorium, det bakteriologiske Laboratoriums og for normal-anatomiske Museums Vedkommende. Laboratorietjenerens Arbejde vil blive meget betydelig forøget. Han maa desuden fungere som Portner, maa være til Stede ogsaa udenfor den egentlige Arbejdstid for at modtage Besked og føre Tilsyn med Laboratorierne. Han tænkes derfor foruden med den nuværende Lønning aflagt med Fribolig. En Mekaniker, som skal udføre Instrumenter for Institutet og vedligeholde det til Stede værende Instrumentarium, samt gaa til Haande ved Forberedelserne til Forelæsninger og Demonstrationer og passe de elektriske Motorer, vil være af ganske overordentlig Værdi for Arbejdet i det nye Institut, og man mener, hvis denne Stilling bevilges, kun at behøve 1 Laboratorietjener, medens der ellers nødvendigvis maa ansættes 2. En saadan fuldt uddannet Mekaniker vil ikke kunne faas for en lavere Lønning end den anførte, han tænkes desuden aflagt med en mindre Fribolig. Posten »Til ikke videnskabelig Assistance« er tænkt anvendt til en eller flere Personer til Hjælp ved Regnskabsføring, Katalogisering, Korrespondance, Fotografi og Arbejde i Laboratoriet, som ikke kræver videnskabelig Indsigt og som vilde lægge for stærkt Beslag paa Institutets videnskabelige Medhjælperes Tid, hvis det skulde paalægges dem. Ogsaa Tilsynet med Institutets Renholdelse skulde paahvile Vedkommende«.

Professor Salomonsen udtalte i sit Andragende af 26de Juni 1909 følgende om Udgifterne til Lønninger:

»Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi raader over 2 Assistenter, som hver lønnes med 1,200 Kr. aarlig og desuden hver faar et Ekstratillæg af 800 Kr. for Deltagelse i Undervisningen af den Sum (1,600 Kr.), der til dette Brug er stillet til Laboratoriebestyrerens Raadighed.

Endvidere er der ved Laboratoriet ansat 1 Laboratorietjener, som har 1,100 Kr. i Løn og fri Bolig (til hvilken er knyttet en Brændselsgodtgørelse af 80 Kr. aarlig).

Endelig blev der for nogle Aar siden foreløbigt bevilget 600 Kr. aarlig til Ansættelse af en ikke videnskabelig uddannet Medhjælperske.

Jeg gaar ud fra, at alle disse 4 Bestillingsmænd fra Universitetets Laboratorium for medicinsk Bakteriologi overflyttes til Universitetets Institut for almindelig Pathologi, hvor det er Hensigten at lade den ene Assistents Virksomhed særligt omfatte Laboratoriet for almindelig Infektionspathologi, den andens særligt Laboratoriet for pathologisk Physiologi.

Medens Ansættelses- og Lønningsvilkaarene foreslaas at skulle forblive uforandrede for de 3 førstnævnte Bestillingsmænds Vedkommende, tillader jeg mig at ansøge om, at den ikke videnskabeligt uddannede Medhjælperskes Stilling fra næste Finansaars Begyndelse omdannes til en fast; og da den

foreløbigt bevilgede Løn — 600 Kr. aarlig — er uforholdsmæssig ringe for det mangeartede og undertiden ret ansvarsfulde Arbejde, der allerede nu paahviler hende, og da dette under de nye Forhold vil blive meget betydelig forøget, tillader jeg mig endvidere at ansøge om, at hendes aarlige Løn sættes til 1,200 Kr. — i Lighed med hvad der finder Sted ved de ganske tilsvarende Stillinger i analoge Laboratorier f. Eks. i Statens Serum-Institut.

Da alt Vedkommende i det nye Institut ifølge Sagens Natur vil blive meget større og mere omfattende, end det er i det nuværende bakteriologiske Laboratorium, er dettes ovennævnte Personel ikke tilstrækkeligt til at besørge Arbejdet under de nye Forhold, og jeg tillader mig derfor ærbødigst at ansøge om, at der foruden de ovennævnte, allerede ved det medicinsk bakteriologiske Laboratorium ansatte Bestillingsmænd maa blive ansat ved Institutet for almindelig Pathologi:

1. en Underassistent, der lønnes med 1,000 Kr. aarlig samt Fribolig i et møbleret Værelse i Institutet.

2. en Laboratorietjener Nr. 2 (»Staldmester«), der foruden sit øvrige Arbejde i Laboratoriets Tjeneste skal passe Dyrebestanden og Staldbygningen samt have Fribolig i dennes Kvistetage og ligesom andre Laboratorietjenere lønnes med 1,100 Kr. aarlig.

3. en Bydreng, som kun skal være til Raadighed nogle faa Timer daglig, og som menes at kunne faas for 200 Kr. aarlig«.

Professor Pontoppidan udtalte i sit Andragende af 28de Juni 1909 følgende om Udgifterne til Lønninger:

»1. *Forandring af Assistentens Stilling.* Det henstilles, at Assistenten, der hidtil er opført i de aarlige Budgetter som Assistent for Professoren i Retslægevidenskab ved Udførelsen af de retslægelige Forretninger med et aarligt Vederlag af 1,200 Kr., fremtidig benævnes Assistent ved det retsmedicinske Institut, hvorhos jeg tillader mig at andrage om, at der i Lighed med, hvad Tilfældet er for Assistenterne ved fysiologisk, anatomisk, almindelig-pathologisk, farmakologisk og pathologisk Institut, tillægges ham et aarligt Honorar af 800 Kr. for forøget Deltagelse i Undervisningen, samt at han ved eventuel Ændring af Universitetets Lønningslov erholder samme Løntillæg som de øvrige Assistenter.

2. *Ansættelse af nye Bestillingsmænd.* Fra at rummes i to smaa Værelser paa Kirurgisk Akademi vil det retsmedicinske Institut vokse til et anseeligt Etablissement med udstrakte Lokaler og dets Opgaver vil paa mange Maader udvides. Navnlig kan det med Bestemthed forudses, at det vil tilfalde Institutet at tage meget væsentlig Del i Embedslægernes Uddannelse, og allerede forinden den endelige Ordning af disse Forhold vil der aarlig blive afholdt Kursus for Embedslæger, til hvilke Institutet skal yde baade Personale, Lokaler og Materiale. Fremdeles vil de retsmedicinske Undersøgelser, det nye Retslægeraad finder fornødne, blive at foretage paa Institutet.

Under disse Omstændigheder vil det være nødvendigt at være betænkt paa følgende nye Bestillingsmænd, der af Hensyn til Udflytning i og Indretning af de nye Lokaler maatte ansættes fra 1ste April 1910:

En Underassistent med aarlig Løn af 1,000 Kr. Der er hertil tænkt en yngre medicinsk Kandidat, som kun kunde forventes paa kortere Aare-

maal at blive knyttet til Institutet, og for hvem den foreslaaede Løn skulde være blivende, uanset om Assistenten maatte erholde Lønforhøjelse.

2 Laboratorietjenere, af hvilke den ene, for hvem der bliver Bolig i Institutet, tillige skulde fungere som Portner. Denne Tjener foreslaas lønnet foruden med Fribolig med 1,100 Kr. aarlig, i Overensstemmelse med andre tilsvarende, nugældende Lønninger, idet det forudsættes, at han i Lighed med Bestillingsmændene ved de andre Instituter erholder Stigning ved den eventuelle Lønningslov for Universitetets Embeds- og Bestillingsmænd«.

Ved Skrivelse af 5te Aug. 1909 meddelte derefter Ministeriet, at »man under Hensyn til, at det vil vise sig vanskeligt allerede nu at danne et nøjagtigt Overslag over de til de foreslaaede Foranstaltninger medgaaende Omkostninger, har stillet Sagen i Bero, men at man er sindet ved Forslag til Tillægsbevillingsloven for Finansaaret 1910—11 at tage Sagen op til fornyet Overvejelse«.

Efter at de fire Bestyrere dernæst i Skrivelse af 25de September 1909 — under Forbehold af senere at stille Forslag angaaende Annuum — havde henledet Ministeriets Opmærksomhed paa Nødvendigheden af, at der paa Finansloven 1910—11 i hvert Fald tilvejebragtes Bevillinger til Ansættelse og Lønning af nye Bestillingsmænd, blev der ogsaa af Ministeriet givet Instituternes Bestyrere Løfte om, at Forslag desangaaende vilde blive stillede af Ministeriet til 2den Behandling af Finansloven. Under 19de Novbr. 1909 indsendte derefter Konsistorium med sin Anbefaling til Ministeriet et Andragende af 16de s. M. fra den af den lægevidenskabelige Fakultet i sin Tid nedsatte Komité, hvori denne udtalte:

»Selv om det for de omspurgte fire Instituters regelmæssige Drift nødvendige Personel bliver ansat, vil disse dog komme til at indtage en Særstilling blandt alle de andre nye universitære Undervisningsanstalter, der skulde træde i Virksomhed i Efteraaret 1910, og som regnskabsmæssig sortere under Rigshospitalet. De til Universitetsklinikernes Drift i Tidsrummet 1ste August 1910 til den 31te Marts 1911 foreslaaede Bevillinger er nemlig optagne paa Finansloven for 1910—11 VII., medens de fire Universitetsinstituter kun raader over de tidligere Annua og saaledes enten efter ganske kort Tids Forløb maa indstille deres Drift eller fortsætte denne paa forventet Tillægsbevilling, en Ordning, der forekommer Bestyrerne mindre heldig.

Naar det høje Ministerium har motiveret Beslutningen at stille Tilvejebringelsen af Midler til Driften af de lægevidenskabelige Instituter i Bero med, at det vil vise sig vanskeligt allerede nu at danne sig nøjagtigt Overslag over de til de foreslaaede Foranstaltninger medgaaende Omkostninger, da maa Bestyrerne henlede Opmærksomheden paa, at Vanskeligheden formentlig ikke er væsentlig større for Universitets-Instituterne end for Hospitalsafdelingerne. Fælles for begge er en meget betydelig Udvidelse, Fortsættelse af Driften i nye Bygninger, i det hele under nye Forhold, og det maa endvidere bemærkes, at det er de samme Teknikere, der har udarbejdet de Overslag, der ligger til Grund for Institutbestyrernes og Hospitalsinspektørens Andragende, af hvilke imidlertid kun de sidstnævnte blev taget til Følge af Ministeriet ved Finanslovsforslagets Udarbejdelse.

Under de nu forandrede Forhold tillader de fire Institutbestyrere sig paa ny at henvende sig til det høje Ministerium med Andragende om, at

de af dem foreslaaede, af det lægevidenskabelige Fakultet og Konsistorium anbefalede Bevillinger til Drift af det pathologisk-anatomiske, det retsmedicinske, det almindelige pathologiske og det farmakologiske Institut maa blive optagne paa Finanslovforslaget for 1910—11 gennem Ændringsforslag, stillede til 2den Behandling.

Skulde Ministeriet vedblivende fastholde Ønsket om, at der ikke paa Finansloven optages Bevillinger til Drift af de fire Instituter i Efteraarssemesteret 1910 og første Del af Foraarssemesteret 1911, andrager Institutbestyrerne om, at de maa blive bemyndigede til i de nævnte Semestre at fortsætte Undervisningsarbejdet og det videnskabelige Arbejde i Instituterne paa forventet Tillægsbevilling, saaledes at de i det vedliggende Andragende opførte Summer ikke overskrides, og at de fordeles paa de i den af Kvæstor Hørring udarbejdede Betænkning opførte Konti«.

Under 10de Decbr. 1909 anmodede derpaa Ministeriet Konsistorium om at faa tilstillet en Beregning over, hvor store Beløb der vilde være at opføre for Finansaaret 1910—11 paa de enkelte Konti, hvis Instituterne tænktes tagne i Brug samtidig med Rigshospitalet den 1ste August 1910, og under 21de Decbr. s. A. indsendte Konsistorium en Skrivelse med den ønskede Beregning af 16de s. M. fra Professor Salomonsen paa de fire Bestyreres Vegne, hvori udtaltes følgende:

»Man skal først tillade sig at henlede Opmærksomheden paa, at en Beregning af den af Ministeriet ønskede Art ifølge Sagens Natur ikke lader sig gennemføre for den i Konsistoriums Skrivelse af 24de Juli 1909 nævnte Forøgelse af den samlede Lønningssum 18,320 Kr., da — saaledes som det er os mundtligt meddelt — Ministeriet har til Hensigt at søge den Sum stillet til Raadighed fra 1ste April 1910 at regne, saaledes at Ansættelserne af de omspurgte Bestillingsmænd — hvor det maatte vise sig nødvendigt — kan finde Sted allerede fra nævnte Dato af.

Derimod lader for alle de øvrige i nævnte Skrivelse fra Konsistorium af 24de Juli 1909, jfr. Kvæstors Erklæring af 23de Juli d. A., omtalte Summer en Beregning sig foretage med den af Ministeriet forudsatte Tidsgrænse: 1ste August 1910; saaledes at der opstilles et Driftsbudget for Finansaarets fire første Maaneder (April—Juli) og et andet for de otte sidste (August—Marts).

De Summer, der søges til den aarlige Drift af de nye Instituter, vil altsaa for Finansaaret 1910—11 for Udgiftsposterne 3. i., 3. l., 3. n., 3. x., 4., 9., 7. o., først blive at udbetale fra 1ste August 1910, det Tidspunkt da Instituterne nødvendigvis af Hensyn til Undervisningen maa begynde deres Virksomhed, og ville saaledes kun blive at afholde med $^2/_3$ af de oprindelig søgte Beløb. Forholdet vil altsaa blive følgende:

Udgiftspost 3. i., Det pathologisk-anatomiske Institut, forhøjes fra 3,026 Kr. 16 Øre med 2,000 Kr. til 5,026 Kr. 16 Øre.

Udgiftspost 3. l., Det farmakologiske Institut, forhøjes fra 2,000 Kr. med 2,666 Kr. 67 Øre til 4,666 Kr. 67 Øre.

Udgiftspost 3. n., Laboratoriet for medicinsk Bakteriologi, forhøjes fra 4,700 Kr. med 866 Kr. 67 Øre til 5,366 Kr. 67 Øre.

Den anførte Forhøjelse med kun 866 Kr. 67 Øre har sin Forklaring i, at som Følge af Flytningen, de for dette Laboratorium til Brændsel, Be-

lysning og Rengøring af Annum medgaaende Udgifter nu foreslaas afholdte under Udgiftspost 4.

I Finansaaret 1908—09 have disse Udgifter ialt udgjort 1,553 Kr. Kontoen benævnes Institutet for almindelig Pathologi.

Udgiftspost 3. x. (Ny Konto), Det retsmedicinske Institut, 1,666 Kr. 67 Øre.

I Forbindelse hermed nedsættes Udgiftspost 7. o. med 400 Kr. til retslægelige Undersøgelser og Obduktioner.

Udgiftspost 4., Særegne Udgifter til det lægevidenskabelige Fakultet. Til Opvarmning, Belysning, Elektricitet, Rengøring, m. v.

Som Underkonto h. til det pathologisk-anatomiske Institut	5,676 Kr.	»	Øre
Som Underkonto i. til det farmakologiske Institut ..	4,630 —	»	—
Som Underkonto k. til Institutet for almindelig Pathologi	4,663 —	33	—
Som Underkonto l. til det retsmedicinske Institut..	2,074 —	»	—
Ialt Forøgelse af Udgiftspost 4...	17,043 Kr.	33	Øre

Udgiftspost 1. d., Den samlede Lønningssum efter Lov af 12te April 1892 § 8 med senere Forhøjelser, forhøjes med 18,320 Kr.

I Forbindelse hermed nedsættes Udgiftspost 7. o. med 1,200 Kr. som Vederlag til en Assistent.

Udgiftspost 9. a. l., Vedligeholdelsesudgifter, forhøjes med 6,500 Kr.

Udgiftspost 9. b. l., Skatter, Afgifter m. v. forhøjes med 1,166 Kr. 67 Øre.

Udgiftspost 7. o. nedsættes fra 2,800 Kr. til 1,200 Kr. saaledes, at der alene opføres Honorar til Professoren i Retslægevidenskab for Udførelsen af en Del af de retslægelige Forretninger i København med 1,000 Kr. samt de ovenfor nævnte 200 Kr., fremkomne ved Nedsættelsen af Summen 600 Kr. (retslægelige Undersøgelser og Obduktioner) med 400 Kr.

Til samme Dato (1ste August 1910) maa de hidtil gældende Annua for de fire Instituter have Gyldighed.«

Ministeriet fremsatte derefter til 3die Behandling af Finanslovforslaget for 1910—11 Ændringsforslag om de paagældende Bevillinger. Dette Forslag var i det væsentlige overensstemmende med det i den fornævnte Skrivelse af 16de Decbr. 1909 anførte. Dog blev den samlede Lønningssum for Finansaaret 1910—11 kun søgt forhøjet med 15,793 Kr. 33 Øre, idet den summariske Nedsættelse, der for de andre Kontis Vedkommende blev beregnet med $^4/_{12}$ (de 4 første Maaneder af Finansaaret) her af Ministeriet blev foretaget saaledes, at der, foruden $^8/_{12}$ af den ansøgte Sum, for Finansaarets første Trediedel opførtes en rent skønsmæssig ansat Sum, der for de enkelte Instituter udgjorde: for det pathologisk-anatomiske Institut 1,200 Kr., for det farmakologiske Institut 1,400 Kr., for Institutet for almindelig Pathologi 680 Kr. og for det retsmedicinske Institut 1,300 Kr. Ministeriet begrundede denne Ordning med, at det for Personalets Vedkommende vel var nødvendigt, at Bevillingerne traadte i Kraft i al Fald delvis fra 1ste April 1910, da Virksomheden til Forberedelse af Undervisningens Begyndelse maatte indtræde længe før denne, men at det dog ikke var sandsynligt, at hele den forøgede Medhjælp vilde være fornøden allerede fra

Finansaarets Begyndelse. Paa et andet Punkt foretog Ministeriet en ikke alene til Finansaaret 1910—11 sigtende Reduktion af de af Universitetet søgte Beløb, idet det skønsmæssig nedsatte de ansøgte Annua med 20 pCt. »dog saaledes, at Ministeriet, hvis de herefter udkomne Summer i Finansaarets Forløb skulde vise sig utilstrækkelige, maa forbeholde sig paa forventet Tillægsbevilling at meddele Tilladelse til Afholdelse af yderligere Udgifter indtil de fornævnte Beløb«.

Med Hensyn til Bevillingerne, der blev givet i Overensstemmelse hermed paa Finansloven 1910—11, henvises iøvrigt til Rigsdagstid. 1909—10, Till. B. Sp. 937—50.

Om Opførelsen af de fire lægevidenskabelige Instituter, der indviedes sammen med Rigshospitalet den 2den Septbr. 1910, vil Meddelelse blive givet i næste Hefte af Aarbogen.

f. Flytning af det hygiejniske Laboratorium til Ny Vestergade 11.

Under 7de Juni 1909 indsendte Laboratoriets Bestyrer, Docent, Dr. med. N. P. Schierbeck, til Ministeriet et saalydende Andragende:

»Universitetets hygiejniske Laboratorium har siden Oprettelsen i 1898 haft Plads i nogle Rum i Kvæsturbygningens Gavlende imod Krystalgade. De paagældende Rum, hvis Gulvareal kun er 2 × 60 Kv.-Alen, var allerede til at begynde med altfor smaa for Laboratoriet, idet der savnedes Plads til Afholdelsen af praktiske Øvelser, til bakteriologisk Arbejde og til en passende Samling af Demonstrationsgenstande til Brug ved Forelæsningerne.

Laboratoriet betragtedes ogsaa kun som midlertidig anbragt her, idet der paa den daværende Plan til det nye Rigshospital var opført Lokaler til et nyt Laboratorium. Da den endelige Plan for Rigshospitalet imidlertid udarbejdedes i det Interregnum, som hengik fra Professor Gædekens Død i 1900 til min Ansættelse som Docent og Bestyrer af Laboratoriet i 1905, kunde det hygiejniske Laboratorium ikke under de saaledes foreliggende Forhold medtages paa Planen.

I en den 22de f. M. modtagen Skrivelse fra det lægevidenskabelige Fakultet, som Svar paa en Henvendelse til Fakultetet vedrørende Laboratoriets Fremtid, meddeltes mig, at det vilde være umuligt at skaffe Plads for Laboratoriet i de nuværende Bygninger paa Rigshospitalet, men at Fakultetet skal have sin Opmærksomhed henvendt paa Laboratoriets eventuelle Flytning.

Indtil en passende Installation af Laboratoriet saaledes kan tilvejebringes, vil der vel nok hengaa nogle, maaske flere Aar. I dette Mellemrum vil det imidlertid være umuligt for Laboratoriet under de nuværende indskrænkede Forhold at arbejde paa en tilfredsstillende Maade, og da en Udvidelse af Laboratoriet paa dettes nuværende Plads er udelukket, saa tillader jeg mig herved at andrage det høje Ministerium om, at der paa Finansloven for næste Aar maa bevilges Laboratoriet de nødvendige Penge til en midlertidig Installation i et lejet Lokale, hvortil der vil kræves ca. 3,000 Kr. aarlig til Husleje og ca. 6,000 Kr. til Installation, nemlig ca. 2,000 Kr. til Indlæg af Gas og Vandledninger, Afløb og lignende og ca. 4,000 Kr. til Apparater og Inventar, der vil kunne medtages ved en senere Flytning. End-

videre maa Laboratoriets aarlige Driftstilskud paa 1,500 Kr. forhøjes med 500 Kr. paa Grund af de forøgede Udgifter til Rengøring, Opvarmning m. m.

Naar Lejesummen er sat til 3,000 Kr., er det, fordi det vilde være heldigt for Laboratoriets Virksomhed, om det kunne installeres i en Villa, for det første for ikke at forhindres i Arbejde, der muligt gav Anledning til Udbredelse af ilde Lugt — Studiet af Rensningsanlæg, Desinfektion og lignende —, og for det andet for at have Udenomsplads til noget Dyrehold.

En Villa af passende Størrelse vil imidlertid næppe kunne faas under ca. 3,000 Kr.'s aarlig Leje. En passende Villa er i Øjeblikket ledig, og vil kunne lejes paa en længere Aarrække. Beliggenheden er saa gunstig som vel mulig, nemlig paa Sortedams-Dosseringen (Nr. 13) lige ved Fredensgade, altsaa tæt ved Rigshospitalet og ved Hovedfærdselslinien til dette.

Til Støtte for Nødvendigheden af Laboratoriets Udvidelse skal jeg nærmere anføre følgende:

I. Som Laboratoriet i Øjeblikket er installeret, er der kun 2 smaa Arbejdsrum, tilsammen kun 60 Kv.-Alen store, og i disse skal være Arbejdsplads for Lederen og Assistenten til Foretagelse af videnskabelige Undersøgelser, til Forberedelse af Demonstrationsforsøg til Forelæsningerne og til Udførelsen af Undersøgelser til Brug for de Erklæringer, som Laboratoriet til Stadighed anmodes om saavel fra de forskellige offentlige Myndigheder her i København som fra Landets Kommuner og Embedslæger, og som i den kommende Tid sikkert vil forøges yderligere med Undersøgelser for den ny Sundhedsstyrelse. Der skal kunne udføres saavel kemisk som bakteriologisk Arbejde. Endvidere skal der være Arbejdsplads for Læger, der ønsker praktisk Undervisning. Om Vinteren maa tillige al Opvask foregaa i disse Rum, ligesom Forsøgsdyrene maa anbringes her. At saadanne Forhold maa hæmme og delvis umuliggøre Arbejdet vil være indlysende.

II. De ovennævnte indskrænkede Pladsforhold gør det endvidere umuligt at afholde praktiske Laboratoriekursus, hvad der beklages meget af de Læger, der søger Laboratoriets Undervisning. Der er et stadigt fremsat og berettiget Ønske blandt disse, at faa Lejlighed til selv at udføre og indøve de almindeligst forekommende hygiejniske Undersøgelsesmetoder, saasom Kontrollen med Drikkevand, Mælk, Desinfektion, Rensningsanlæg, Ventilation og lignende. Som Forholdene er nu, kan dette ikke lade sig gøre.

Yderligere uheldigt bliver dette for de Fortsættelseskursus, som for Fremtiden aarligt skal afholdes for Embedslæger, for hvem det vil være af særlig Betydning at faa Adgang til praktisk Uddannelse i de hygiejniske Undersøgelser.

III. Laboratoriet savner fremdeles den fornødne Plads til en Demonstrationssamling.

Det er nødvendigt til Brug ved Forelæsninger i Hygiejne at have en nogenlunde omfattende Samling af Apparater og Demonstrationsgenstande, og der er i Aarenes Løb anskaffet, hvad der har været muligt i den Retning. For Øjeblikket maa dette paa en meget besværlig Maade opbevares sammenpakket i nogle Skabe og paa Loftet, og det omfatter kun det allernødvendigste. En virkelig fyldestgørende Samling er det umuligt at tilvejebringe under de nuværende Forhold.

Der skal endnu henvises til, at en saadan Samling ikke alene har sin Betydning for selve Lægernes Undervisning, men at den tillige vil være til

Nytte for offentlige Myndigheder og Private, der har at gøre med Gennemførelsen af hygiejniske Foranstaltninger i Praksis, og som der vil kunne faa Lejlighed til, i al Fald i Planer og Tegninger, at se, hvad nyt der maatte fremkomme paa de forskellige Omraader. De tilsvarende Samlinger i Udlandet har i den Henseende stor Betydning.

Af ovenstaaende vil det formentlig fremgaa, at en Udvidelse af Universitetets hygiejniske Laboratorium er et berettiget Ønske og er ganske nødvendig for at skaffe nogenlunde tilfredsstillende Vilkaar for Lægernes Uddannelse paa dette Omraade«.

Efter at Ministeriet under 11te s. M. havde udbedt sig Konsistoriums Ytringer over Sagen, indhentede dette en saalydende Udtalelse af 21de Juni 1909 fra det lægevidenskabelige Fakultet:

»Som Svar paa Skrivelse af 21de Juni d. A. skal det lægevidenskabelige Fakultet, idet Dr. Schierbecks Skrivelse tilbagesendes, udtale, at Fakultetet paa det bedste anbefaler Dr. Schierbecks Andragende. De Forhold, under hvilke Docenten i Hygiejne arbejder, er saa mangelfulde, at det, under Hensyn til den store Betydning Uddannelsen i det har for Lægestanden, maa betragtes ikke alene som meget ønskeligt, men paatrængende nødvendig, at der skaffes bedre Vilkaar navnlig for Undervisningen i Hygiejne.

Fakultetet tillader sig at erindre om, at de bevilgende Myndigheder have stillet en Sum til Disposition, for at der kan afholdes Kursus i Hygiejne for Embedslæger, og at Docent Schierbeck er antaget af Ministeriet til at afholde disse Kursus«.

Konsistorium udtalte derefter i sin Erklæring af 30te s. M., aftrykt in extenso ovenfor S. 1070, at det hygiejniske Laboratorium vilde finde vel egnet Plads i første Sal og Stueetagen i Forhuset i Ny Vestergade 11, hvor der i enkelte Værelser allerede fandtes Laboratorie-Installation.

Som foran S. 1076 nævnt blev Laboratoriet installeret i Ejendommen Ny Vestergade 11, hvis Mellembygnings Stueetage med Undtagelse af den store 5-Fags Stue, der blev overladt Tegneinspektøren, blev indrettet dertil. Til Lokalernes Indretning til de nævnte Formaal søgte Ministeriet ved Ændringsforslag til 3die Behandling af Finanslovforslaget for 1910—11 en Bevilling paa 3,300 Kr., hvoraf ca. 800 Kr. som vedrørende det hygiejniske Laboratorium fandtes at burde opføres under Universitetets Udgiftspost 3. q., Det hygiejniske Laboratorium, som ekstraordinært Beløb, medens ca. 2,500 Kr. fandtes at burde opføres under § 21 VI. B., Udgifter til videnskabelige Instituters og Kunstanstalters Bygninger, 1. Til Hovedistandsættelser, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. B. Sp. 781—82 og 931—34.

g. *Midlertidig Ordning af Bestyrelsen af det hygiejniske Laboratorium.*

Efter at Laboratoriets Bestyrer, Docent N. P. Schierbeck den 20de Novbr. 1909 var afgaaet ved Døden, indberettede det lægevidenskabelige Fakultet under 20de Decbr. s. A., at det havde overdraget Professor Chr. Bohr Bestyrelsen af Laboratoriet under Vakancen.

Efter Indstilling af Fakultetet af 21de Febr. 1910, tiltraadt af Konsistorium under 28de s. M., bifaldt Ministeriet under 22de Marts s. A., »at den ved Docent i Hygiejne Dr. med. N. P. Schierbecks Død ledigblevne Plads som Docent i Hygiejne og Bestyrer af det hygiejniske Laboratorium

foreløbig i et Aar ikke besættes, idet man samtidig meddeler Bemyndigelse til, at Professor, Dr. med. Chr. Bohr overtager Bestyrelsen af Universitetets hygiejniske Laboratorium, indtil den nævnte Post bliver besat«.

Om Besættelsen af Stillingen som Docent i Hygiejne, til hvis Overtagelse der efter Fakultetets Kendskab ikke da fandtes nogen fuldt kvalificeret Videnskabsmand, hvorfor Fakultetet havde foreslaaet at vente et Aar med at opslaa den ledig, for at yngre Videnskabsmænd kunde skaffe sig Lejlighed til videre Uddannelse i dette Fag, vil Meddelelse blive givet i Aarb. 1910—11.

h. Ansættelse af en fjerde klinisk Assistent ved Rigshospitalet.

(Jfr. Aarb. 1889—90 S. 164—65, 1890—91 S. 393, 412, 440, 1892—93 S. 66—67, 1898—99 S. 80—81, 1902—03 S. 546.)

Ved Finansloven for 1910—11 blev der under Universitetets Udgiftspost 1. d., Den samlede Lønningssum, bevilget til aarlig Lønning, fra 1ste August 1910 at regne, af en klinisk Assistent ved det eventuelle Rigshospital, $^{8}/_{12}$ af 1,200 Kr., 800 Kr., jfr. Rigsdagstid. 1910—11, Tillæg A. Sp. 1237—40. Bevillingen blev givet efter Andragende fra Overkirurg, Professor, Dr. med. V. Schaldemose af Juni 1909, anbefalet af det lægevidenskabelige Fakultet, Kvæstor og Konsistorium ved Skrivelser af henholdsvis 19de og 28de Juni og 1ste Juli s. A.

I Professor Schaldemoses Andragende af Juni 1909 var det fremhævet, at den ansøgte Assistent særlig skulde knyttes til Afdeling D paa Rigshospitalet, saaledes at de 2 kirurgiske Afdelinger fik hver sin Assistent, ligesom Tilfældet allerede var med de 2 medicinske Afdelinger. Efter Indflytningen i det ny Rigshospitals Bygninger vilde Arbejdet blive forøget i betydelig Grad, og da desuden hver af de kirurgiske Afdelinger der fik sit særlige Laboratorium, vilde 1 klinisk Assistent ikke kunne overkomme Arbejdet for begge Afdelingerne.

I Kvæstors Erklæring af 28de Juni 1909 var gjort Rede for de tidligere Bevillinger til 3 kliniske Assistenter ved det kgl. Frederiks Hospital og fremhævet, at Lønningerne til dem var bevilgede uden Angivelse af, ved hvilken Afdeling hver enkelt skulde virke, men at det faktiske Forhold er det, at de 2 Assistenter har virket hver ved en af de medicinske Afdelinger, medens den 3die har fungeret for begge de kirurgiske Afdelinger. I Overensstemmelser hermed blev Lønningen til den 4de kliniske Assistent (ved Afdeling D) foreslaaet bevilget, uden at det i Bevillingens Tekst blev angivet, ved hvilken Afdeling han skulde virke.

i. Forhøjelse af Vederlaget til den kliniske Assistent ved Rigshospitalets Afdeling for Øre- og Halssygdomme.

(Jfr. Aarb. 1908—09 S. 584—86).

Under 28de Juni 1910 modtog Konsistorium fra det lægevidenskabelige Fakultet et saalydende Andragende af 22de s. M. fra Professor, Dr. med. E. Schmiegelow:

»Undertegnede tillader sig herved at ansøge det høje Ministerium om, at den Løn, som den kliniske Assistent paa Rigshospitalets otolaryngologiske Klinik skal oppebære, maa fra 1ste August iaar blive forhøjet til 1,200 Kr. aarligt paa forventet Efterbevilling.

Da den otolaryngologiske Klinik paa Frederiks Hospital kun var aaben 4 Gange ugentlig nogle Eftermiddagstimer, blev den for Tiden fungerende kliniske Assistent midlertidigt ansat med et Honorar, der beregnedes som Timebetaling og fikseredes til 596 Kr. aarligt, saa længe Kliniken havde til Huse paa Frederiks Hospital. Denne Ordning var kun rent midlertidig, og det var Meningen, naar Kliniken den 1ste August overflyttedes til Rigshospitalet og der kom til at omfatte saavel en Poliklinik som en stationær Klinik for liggende Patienter, at den kliniske Assistent i saa Fald skulde ligestilles med Rigshospitalets øvrige Assistenter og lønnes med 1,200 Kr.

I en nær Fremtid skulde Pladsen opslaas ledig til 1ste August, og derved blev det oplyst, at den i sin Tid paatænkte Forhøjelse af den kliniske Assistents Gage til 1,200 Kr. ved en beklagelig Forglemmelse ikke var optaget i Forslaget til Rigshospitalets Lønningslov. Da nu den otolaryngologiske Klinik ikke kan undvære den kliniske Assistents Hjælp og en fuldt ud kvalificeret Ansøger ikke kan ventes at ville søge Pladsen for en mindre Gage end den for de øvrige kliniske Assistenter normerede Gage: 1,200 Kr., tillader jeg mig at ansøge det høje Ministerium om Tilladelse til at opslaa Pladsen ledig fra 1ste August med en Gage af 1,200 Kr. under forventet Efterbevilling«.

Fakultetet anbefalede i sin ovennævnte Skrivelse Andragendet, idet det henviste til, at der under Universitetets Udgiftspost 7. h. fandtes opført et Beløb paa ialt 1,596 Kr. til Assistance ved Kliniken for Øre- og Halssygdomme, og at det ansøgte Vederlag paa 1,200 Kr. aarlig formentlig kunde afholdes heraf, medens Resten 396 Kr. mentes at kunne spares.

Om det saaledes foreliggende Andragende udtalte Kvæstor — idet han med Hensyn til den foreløbige Karakter, som det i Professor Schmiegelows Andragende nævnte Vederlag af 596 Kr. havde som bestemt til kun at gælde indtil Klinikens Overflytning til Rigshospitalet, henviste til Rigsdagstid. 1909—10, Till. A. Sp. 1277—78 — sig i Skrivelse af 26de Juli 1910 saaledes:

»Naar der saaledes fremtidig under Universitetets Budget kun bliver at lønne 1 Assistent ved Kliniken for Øre- og Halssygdomme skyldes dette, at der under Rigshospitalets Budget er optaget aarlig Lønning 1,700 Kr. til en Assistent i Afdelingen for Øresygdomme, jfr. Rigsdagstid. for 1909—10, Till. A. Sp. 1195—96 om Lønningen for denne Assistent for de 8 sidste Maaneder af Finansaaret 1910—11. For indeværende Aar stiller Forholdet sig saaledes, at der af Vederlaget paa 1,000 Kr. under Udgiftspost 7. h. er udbetalt for Maanederne April, Maj, Juni og Juli 4 × 83 Kr. 33 Øre = 333 Kr. 32 Øre, medens der af det til Assistance timevis bevilgede Beløb 596 Kr. er udbetalt for April Kvartal 149 Kr. Der vil herefter endnu kun af den bevilgede Sum kunne komme til Udbetaling et Beløb for timevis Assistance i Juli Maaned, og der vil saaledes efter Klinikens Overflytning til Rigshospitalet den 1ste August under Udgiftspost 7. h. blive sparet et tilstrækkeligt Beløb til deraf at udrede det ansøgte Vederlag af 1,200 Kr. aarlig for de resterende 8 Maaneder af Finansaaret 1910—11.

Under Henvisning til det foranstaaende tillader man sig, idet man med Hensyn til Vederlagets Størrelse henviser til det af Professor Schmiegelow anførte, tjenstlig at foreslaa en Indstilling til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet gaaende ud paa,

at der af det paa Universitetets Udgiftspost 7. h. efter Overflytningen den 1ste August 1910 til Rigshospitalet af Kliniken for Øre- og Halssygdomme sparede Beløb udbetales Vederlag for de sidste 8 Maaneder af indeværende Finansaar, beregnet efter 1,200 Kr. aarlig, til den kliniske Assistent ved den nævnte Klinik,

og at Udgiftspost 7. h. i Finanslovforslaget for 1911—12 optages med 1,200 Kr. som aarligt Vederlag til den kliniske Assistent ved Kliniken for Øre- og Halssygdomme.«

Konsistorium indstillede 28de Juli 1910 og Ministeriet bifaldt 5te August s. A. i Overensstemmelse med Kvæstors Forslag.

Om Bevillingens Optagelse i Finansloven for 1911—12 se Rigsdagstid. 1910—11, Till. A. Sp. 1186—87.

k. Andre Sager.

Ved Skrivelse af 1ste Novbr. 1909 bemyndigede Ministeriet efter Indstilling fra Konsistorium og det lægevidenskabelige Fakultet dette til at tildele Laboratoriebetjenten ved Universitetets fysiologiske Laboratorium den hidtil af Betjenten ved det pathologisk-anatomiske Institut indehafte Bolig i Ejendommen Fredericiagade 18, naar det sidstnævnte Institut i Løbet af Aaret 1910 var flyttet til sin nye Bygning.

— Ved Skrivelse af 30te Maj 1910 bifaldt Ministeriet, at det under Universitetets Udgiftspost 4., Særegne Udgifter til det lægevidenskabelige Fakultet, Underkonto a., Til ordinære Udgifter, for 1909—10 bevilgede Beløb 7,000 Kr. overskredes med 374 Kr. 39 Øre mod fornøden Forklaring i Regnskabsoversigten, jfr. Aarb. 1908—09 S. 587.

— Ved Skrivelse af 21de Juli 1910 bifaldt Ministeriet, at der paa forventet Tillægsbevilling for Finansaaret 1910—11 blev anvendt indtil 350 Kr. til Udgift for Universitetets Udgiftspost 4. d. til Dækning af forøgede Udgifter til Spiritusforbrug ved Universitetets normal-anatomiske Museum, jfr. ovenfor S. 1024—33. Bevillingen blev givet paa Tillægsbevillingsloven for 1910—11, jfr. Rigsdagstid. 1910—11, Tillæg A. Sp. 2881—82 og 2977—78, under Henvisning til det i Finanslovforslaget for 1911—12 (Rigsdagstid. 1910—11, Till. A. Sp. 1173—74) anførte.

— Den i Aarbogen for 1908—09 S. 586—87 omtalte forandrede Benævnelse af den otolaryngologiske og den oftalmologiske Klinik blev optaget paa Finanslovforslaget for 1910—11, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg A. Sp. 1275—76 og 1277—78 (Udgiftsposterne 7. c. og 7. h.).

— Ved Finansloven for 1910—11 blev Universitetets Udgiftspost 7. g., Bidrag til poliklinisk Undervisning i Fødselsvidenskab, forhøjet fra 350 Kr. til 900 Kr. under Hensyn til de i Finansaarene 1906—07, 1907—08 og 1908—09 medgaaede Udgifter, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. A. Sp. 1277—78.

VII. Universitetets Forhold ud ad til.

a. Fester ved fremmede Universiteter.

Ved den Fest, som Harvard University, Cambridge, U. S. A., 5te—7de Oktober 1909 fejrede i Anledning af Præsident Lowells Tiltræden, var Pro-

fessor Hector Jungersen Delegeret fra Københavns Universitet, jfr. nedenfor S. 1241.

— I Anledning af en fra »National Hospital for the Relief and Cure of the Paralysed and Epilectic« i London modtaget Indbydelse til Universitetet til ved en Repræsentant fra det lægevidenskabelige Fakultet at lade sig repræsentere ved dets 50 Aars Jubilæums Fest den 4de Novbr. 1909 udtalte Fakultetet under 3die Novbr. s. A., at det beklagede, at ingen af dets Medlemmer var i Stand til at deltage i Festen.

— Til den Fest, hvormed Universitetet i Saratov fejrede sin Indvielse den 19de Decbr. 1909, sendte Københavns Universitet et paa Latin affattet Lykønskningstelegram.

b. Indbydelser til Kongresser m. v.

Paa den 3die internationale botaniske Kongres i Bryssel 14de—21de Maj 1910 var Professor, Dr. phil. Eug. Warming officiel Repræsentant for Danmark.

— I Anledning af en fra Ministeriet til Erklæring modtaget Indbydelse til den 3die physiotherapeutiske Kongres i Paris 29de Marts—2den April 1910 udtalte det lægevidenskabelige Fakultet under 2den Decbr. 1909, at ingen af dets Medlemmer var i Stand til at deltage.

— I Anledning af en fra Ministeriet til Erklæring modtaget Indbydelse til »Allgemeiner Deutscher Neuphilologen-Verband«s 14de Møde i Zürich 16de—19de Maj 1910 indhentede Konsistorium en Erklæring af 25de April 1910 fra det filosofiske Fakultet, der udtalte, at da det ansaa en saadan Vekselvirkning mellem Universitet og Skole, som bl. a. tilsigtedes paa nævnte Møde, for særdeles gavnlig, fandt det det ønskeligt, at Danmark repræsenteredes ved en Delegeret. Da imidlertid den af Fakultetet foreslaaede Delegerede, Professor, Dr. O. Jespersen, under 6te Maj meddelte, at han var blevet forhindret i at rejse til Mødet i Zürich, bortfaldt dermed Spørgsmaalet om Universitetets Repræsentation.

— I Anledning af en Indbydelse til officiel Repræsentation paa den 5te internationale Ornitholog-Kongres i Berlin 30te Maj—4de Juni 1910, som Ministeriet under 31te Marts s. A. havde tilsendt Konsistorium til Erklæring med Tilføjende, at det ikke havde Midler til Disposition til Bestridelse af de med officiel Repræsentation ved Kongressen forbundne Udgifter, indsendte Konsistorium 4de Maj 1910 en Erklæring til Ministeriet, hvori det meddeltes, at ingen af det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultets Medlemmer eller af de ved Zoologisk Museum ansatte Videnskabsmænd under de meddelte Vilkaar agtede at deltage i Kongressen, men at det vidstes, at Overlæge Helms ved Sanatoriet ved Nakkebølle Fjord agtede at deltage.

— I Anledning af en fra Ministeriet til Erklæring modtaget Indbydelse til den danske Regering til officielt at lade sig repræsentere ved en af Sociedad Cientifica Argentina organiseret amerikansk videnskabelig Kongres i Buenos Aires 10de—25de Juli 1910 i Forbindelse med Hundredaarsfesten for Argentinas Uafhængighed indsendte Konsistorium 17de Marts s. A. en Erklæring af 15de s. M. fra det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet, der udtalte, at det ikke mente, at der for de Fags Vedkommende, som berørte Fakultetet,

vilde være Anledning eller Lejlighed til Repræsentation paa den nævnte Kongres.

— Paa det internationale Møde i London af Delegerede fra de Stater, der støtter det internationale Katalog over naturvidenskabelige Arbejder, 12te Juli 1910 og følgende Dage var Danmark repræsenteret ved Sekretæren for det kgl. danske Videnskabernes Selskabs Udvalg for nævnte Katalog, Docent Martin Knudsen.

— I Anledning af en fra Ministeriet til Erklæring modtaget Indbydelse til den danske Regering til officielt at lade sig repræsentere paa den 6te internationale Esperantist-Kongres i Washington 14de—20de August 1910 indsendte Konsistorium 29de Juni s. A. en Erklæring af 27de s. M. fra det filosofiske Fakultet, der udtalte, at det ikke saa sig i Stand til at foreslaa nogen Delegeret.

— I Anledning af en fra Ministeriet til Erklæring modtaget Indbydelse til den 8de internationale Zoologkongres i Graz (Østrig) i Dagene 15de—20de Aug. 1910, indsendte Konsistorium med sin Tilslutning under 18de Decbr. 1909 en Erklæring af 16de s. M. fra det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet, der udtalte, at det ikke fandt nogen særlig Grund til at sende Delegerede fra Fakultetet til denne Kongres; derimod anbefalede Fakultetet, at der gaves en eller flere af de eventuelle danske Deltagere i Kongressen Mandat fra Universitetet, saafremt de derom henvendte sig til Ministeriet med Anbefaling fra Professor zoologiæ. Ved Skrivelse af 29de s. M. meddelte Ministeriet, at det intet vilde have at erindre mod en saadan Ordning.

Under 18de Febr. 1910 meddelte Ministeriet, at det gennem Udenrigsministeriet havde modtaget Indbydelse til officielt at lade Danmark repræsentere paa Kongressen ved statsansatte Fagmænd, og udbad sig en Udtalelse om, hvorvidt der vilde være danske Deltagere i Kongressen, som Universitetet i Overensstemmelse med den i December 1909 trufne Afgørelse kunde ønske anmeldt som sine officielle Repræsentanter. Under 19de Marts 1910 indsendte Konsistorium en Skrivelse af 16de s. M. fra det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet, der udtalte, at Dr. phil. Th. Mortensen ønskede at deltage i Kongressen, og at Fakultetet ansaa det for i høj Grad ønskeligt, at der gaves ham Lejlighed til som udsendt Repræsentant at deltage i Kongressen. Under 29de s. M. indsendte Konsistorium med sin Anbefaling til Ministeriet et af Fakultetet under 21de s. M. anbefalet Andragende fra Dr. Mortensen, hvori denne androg om en Understøttelse af 600 Kr. af det til Ministeriets Raadighed staaende Beløb til Rejser i videnskabeligt Øjemed, bl. a. med det Formaal at kunne deltage i Kongressen; Konsistorium indstillede samtidig, at der, for saa vidt Dr. Mortensen maatte opnaa Rejseunderstøttelsen, da meddeltes ham Mandat som Universitetets officielle Repræsentant ved Kongressen. Efter at Ministeriet under 2den Juni 1910 havde meddelt, at det ikke havde set sig i Stand til at stille nogen Rejseunderstøttelse til Dr. Mortensens Raadighed, og udbedt sig Underretning om, hvorvidt Universitetet derefter vedblivende ønskede Dr. Mortensen anmeldt som Repræsentant, indsendte Konsistorium under 5te Juli s. A. en Skrivelse af 2den s. M. fra det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet, hvori dette meddelte, at Dr. Mortensen havde opgivet sit Ønske om at deltage i Kongressen, og at det derefter under de forhaandenværende Omstændigheder ikke ønskede nogen Repræsentant anmeldt ved Kongressen.

— Paa den 11te internationale Kongres for Geologi i Stockholm 18de —25de Aug. 1910, hvormed var forbundet den 2den internationale agrogeologiske Konference, var Professor, Dr. phil. N. V. Ussing officiel Repræsentant for Danmark.

Professor Ussings Rejseudgifter afholdtes af den Sum, som paa Universitetets Udgiftspost 3. d., Det mineralogisk-geognostiske Museum, er til Museets Bestyrers Raadighed til geologiske Rejser.

c. *Andre Sager.*

Fra Præsidenten for Columbia University i New York, Nicholas Murray Butler, modtog Universitetets Rektor under 2den Septbr. 1908 (under Præsident Butlers Ophold i København, Aarb. 1907—08 S. 188) en officiel Indbydelse til Københavns Universitet til at sende en af sine Lærere til Columbia University i et af de akademiske Aar 1908—09 eller 1909—10, for at han der som Gæst skulde holde Forelæsninger paa Engelsk i sit Fag. Columbia University tilbød at afholde vedkommende Lærers Rejseudgifter og at yde ham et passende Honorar for Forelæsningerne.

I sit Møde 15de Oktbr. s. A. vedtog den akademiske Lærerforsamling at udtale: »Lærerforsamlingen udtaler sin Tak for Indbydelsen og anmoder Konsistorium om at foretage det nærmere i Sagen«.

Under 13de Novbr. 1908 modtog Universitetets Rektor fra Det forenede Dampskibsselskab, Skandinavien—Amerika Linie, Passager-Afdelingen, Meddelelse om, at Selskabet i Anledning af en Henvendelse af 12te Oktbr. s. A. fra Præsident Butler til Selskabets Agenter i New York havde tilstaaet fri Rejse til den Professor, som maatte blive udset til i det kommende Aar at repræsentere Københavns Universitet i Amerika*).

Under 19de Decbr. 1908 udtalte Universitetets Rektor i Skrivelse til Præsident Butler Universitetets hjerteligste Tak for Indbydelsen og meddelte, at Professor, Dr. phil. Otto Jespersen var udset til at repræsentere Københavns Universitet ved Columbia University.

Ved Skrivelse af 4de Januar 1909 til Universitetets Rektor udtalte Præsident Butler sin Tak for Rektors Meddelelse af 19de Decbr. f. A., og meddelte, at Columbia University's Styrelse havde udnævnt Professor Jespersen til Professor i engelsk Filologi ved Columbia University med Sæde i det filosofiske Fakultet for den Tid, hans Ophold der vilde vare.

Professor Jespersens Ophold ved Columbia University varede fra September 1909 til Februar 1910.

— Fra »The American-Scandinavian Society« (stiftet 21de Novbr. 1908 med Formaalet: gensidig Udveksling af Universitets- og andre Lærere og af Studerende mellem amerikanske og skandinaviske Universiteter, jfr. »The Scandinavian Times« 15de Febr. 1909; Præsident: Præsidenten for Columbia University N. M. Butler) modtog Rektor under 15de Marts 1909 Meddelelse om, at Professor ved Columbia University Samuel T. Dutton i Efteraaret 1909 vilde opholde sig i de nordiske Riger og i den Tid vilde være villig til

*) Ifølge Skrivelse af 30. November 1908 fra Præsident Butler (til Universitetets Rektor) har denne under 27. s. M. fra Selskabets Agenter i New-York modtaget Meddelelse om, at Selskabet vil tilstaa fri Rejse til de Professorer, som fra Tid til anden maatte blive valgt til Udveksling mellem amerikanske og skandinaviske Universiteter.

at holde tre Forelæsninger ved Universitetet om »American Education and the People«. Under 16de Maj udtalte Rektor Universitetets Tak i Skrivelse til »The American-Scandinavian Society« og indbød Professor Dutton til at holde de tre Forelæsninger. Disse blev holdt den 29de og 30te Septbr. og 1ste Oktober i Universitets-Annekset; Æmnerne var: 1. Education and American Common Life. 2. Education as related to Industry and Commerce. 3. Education and the Higher Life in America.

Fra Sekretæren ved samme Selskabs Afdeling i Boston, Professor ved »The Massachusetts Institute of Technology«, fhv. dansk Marinekaptajn William Hovgaard, modtog Rektor under 29de April 1910 Meddelelse om, at Harvard University i Cambridge, Massachusets, paa Selskabets Foranledning havde tilstaaet gratis Adgang til indtil 3 viderekomne Studerende aarlig for et Tidsrum af ti Aar. Disse Studerende skal designeres af det paagældende skandinaviske Universitet og anbefales af »The American-Scandinavian Society«.

Harvard University's Beslutning var saalydende:

»At a meeting of the President and Fellows of Harvard College in Boston, February 14th 1910.

The President presented a communication from the American Scandinavian Society, concerning a proposed exchange of visiting students between American and Scandinavian universities, and it was

Voted that for a period of ten years, exemption from the regular tuition fees be granted to advanced students from Scandinavian universities, not exceeding three students in any year, who may be nominated by their respective universities and recommended by the American Scandinavian Society.«

Fra Ministeriet modtoges endvidere en Afskrift af Indberetning fra den danske Gesandt i Washington til Udenrigsministeriet af 16de Maj 1910, i hvilken det yderligere meddeltes, at »The Massachusets Institute of Technology« ligeledes paa Selskabets Foranledning havde tilstaaet skandinaviske Studerende gratis Adgang; med Afskriften fulgte i Genpart følgende Brev af 20de April 1910 fra Institutet til ovennævnte Professor Hovgaard, hvori de nærmere Vilkaar er angivet:

»Your application on behalf of the American Scandinavian Society was laid before the Executive Committee at its last meeting. The Committee determined to give permission to teachers and research workers from Scandinavian countries to visit the Institute for the purpose of study or research without payment of fee. It will be necessary for such students to be properly accredited and to submit their course of study to the President for his approval.

I hope that this action of the Executive Committee may meet with the support of the educational authorities in the Scandinavian countries and promote the development of friendly relations that may prove valuable to all the parties concerned.«

— I Anledning af, at Professor, Dr. Ulrich von Wilamowitz-Moellendorff ved Berlins Universitet i Begyndelsen af Marts 1910 var indbudt til at holde Foredrag i »Græsk Selskab« i København, udtalte det filosofiske Fakultet i Skrivelse 17de Jan. s. A. til Konsistorium Ønsket om, at han maatte blive indbudt til at holde nogle Forelæsninger ved Universitetet. Efter Konsistoriums Indstilling bifaldt Ministeriet under 16de Febr., at et Beløb af

300 Kr. af Universitetets Udgiftspost 10, Forskellige løbende og ekstraordinære Udgifter, anvendtes som Honorar for de paagældende Forelæsninger.

Efter Indbydelse fra Universitetet holdt derefter Professor von Wilamowitz-Moellendorff to Forelæsninger: »Neue Gedichte des Kallimachos« Mandag den 7de og Onsdag den 9de Marts 1910 i Universitets-Annekset.

VIII. Det akademiske Legat- og Stipendievæsen.

1. Tilkomne Legater ved Universitetet.

I det akademiske Aar er tilkommet et nyt Legat, »*Overretsprokurator I. H. Kalkos Mindelegat til Fordel for en værdig trængende juridisk Alumnus paa Valkendorffs Kollegium*«. Fundatsen for dette Legat, der under 6te Novbr. 1909 er forsynet med kgl. Stadfæstelse, er saalydende:

Fundats

for det af undertegnede Enkefru Helga Marie Kalko, født Engel, stiftede Legat for en værdig og trængende juridisk Alumnus paa Valkendorffs Kollegium i København.

1.

Legatet skal bære Navnet »Overretsprokurator I. H. Kalkos Mindelegat til Fordel for en værdig trængende juridisk Alumnus paa Valkendorffs Kollegium«.

2.

Legatet bestyres som en for sig bestaaende selvstændig Formue men i øvrigt paa samme Maade som Universitetets øvrige Legatmidler.

3.

Legatets Kapital, der er indbetalt i Universitetskvæsturen, bestaar af 3,000 Kr., skriver Tre Tusinde Kroner, i Østifternes Kreditforenings-Obligationer af 7. Serie, 4½ pCt. rentebærende med vedhængende Rente fra 1ste Januar 1909 at regne.

I Tilfælde af Obligationernes Udtrækning eller Indfrielse anbringes Beløbet efter Reglerne for Udlaan af Umyndiges eller andre under offentlig Bestyrelse eller Tilsyn staaende Midler.

4.

Det aarlige Rentebeløb med Fradrag af Administrationsgebyr bortgives hvert Aars 14de Januar, første Gang den 14de Januar 1910, til en værdig og trængende juridisk Alumnus paa Valkendorffs Kollegium.

Kan Legatet i et Aar ikke bortgives paa Grund af Mangel paa værdige Ansøgere, henlægges Beløbet til Legatets Kapital.

Legatet bortgives af Kollegiets Efor, dog saalænge mine Sønner d'Herrer Overretssagførere Axel Kalko og Johs. Kalko leve, i Forening med Begge eller den Længstlevende af dem.

5.

For saa vidt Valkendorffs Kollegium maatte ophøre at bestaa, bliver Legatet at anvende til Bedste for trængende juridiske Studerende.

6.

Tillæg til eller Forandring i denne Fundats kunne efter Eforens Indstilling foretages af Konsistorium med Regeringens Stadfæstelse, saalænge Legatstifterinden eller efter hendes Død hendes Sønner eller en af disse lever, med disses Samtykke, dog saaledes, at Legatets Navn og Hovedøjemed for Bortgivelsen ikke forandres.

København, den 21de August 1909.

Helga Kalko.

— Kapitalen for »*Professor, Dr. theol. C. E. Scharlings Legat, stiftet af Professor, Dr. William Scharling*« er af Professor William Scharling blevet forøget med en Aktie, stor 1,000 Kr., i Handelsbanken. Professor Scharlings Gavebrev af 11te Oktbr. 1909 er saalydende:

»I Anledning af, at det ved denne Maaneds Udgang er 40 Aar siden, jeg udnævntes til Professor ved Universitetet, ønsker jeg at supplere det af mig oprettede »Professor, Dr. theol. C. E. Scharlings Mindelegat«s Kapital saaledes, at fra 1ste Januar 1910 de to nu bestaaende Legatportioner, af hvilke den ene er paa 200 Kr., den anden paa 100 Kr. aarlig, begge kunne udbetales med 200 Kr. Da Kapitalen nu bestaar i 6,000 Kr. i 3½ pCt. Rente bærende Obligationer samt en Andel i den samlede Legatmasse af 450 Kr., hvilke tilsammen give et aarligt Udbytte af 228 Kr., og derhos 3,000 Kr. i Handelsbankaktier, vil det nævnte Formaal formentlig kunne naas ved at tilføje endnu 1 Aktie i Handelsbanken paa 1,000 Kr., hvorved det fundatsmæssige aarlige Oplæg af 50 Kr. vil kunne finde Sted ved Siden af Udbetaling af to Legatportioner, hver paa 200 Kr.

Jeg tillader mig derfor at anmode det høje Konsistorium om at ville tilstille Universitetskvæsturen Indtægtsordre til Modtagelse af en Aktie i Handelsbanken, lydende paa 1,000 Kr., samt Udgiftsordre til fra 1ste Januar 1910 at udbetale Legatets Ephorus 200 Kr. aarlig for hver af de to Legatportioner.«

2. Forandringer i de fundatsmæssige Bestemmelser for enkelte Legater eller nærmere Regler for disse.

a. Bings Legater.

I Anledning af en Forespørgsel fra Eforus om Forstaaelsen af Bestemmelsen i Testamentets § 21, at Understøttelse kan tildeles »fattige af mine Brødrebørns Descendenter til nødvendig Brug indtil 4de Leed inclusive« (Samling af de for Universitetets Legater gældende Bestemmelser S. 159), udtalte Konsistorium 11te Novbr. 1910, at den nævnte Bestemmelse maa forstaas saaledes, at Udgangspunktet for Beregningen er Brødrebørn, og at altsaa 4 Led regnet herfra danner den yderste Gruppe, der kommer i Betragtning.

b. Foss' Legat.

Under 18de Novbr. 1909 udtalte Konsistorium, at det i Henhold til Bestemmelserne i Legatets Fundats (§ 11, Samling af de for Universitetets Legater gældende Bestemmelser S. 262) ikke saa sig i Stand til at bevilge et

Andragende fra en Stipendiat, der under Stipendietiden havde indgaaet Ægteskab, om Tilladelse til at beholde den resterende Del af Legatet. I Andragendet var det anført, at Hustruens og deres Barns Underhold i Stipendiatens Studietid var overtaget af andre.

— I Anledning af en Forespørgsel fra Eforus, om de ifølge Fundatsens § 10, III (Samling af de for Universitetets Legater gældende Bestemmelser S. 262) privilegerede Descendenter paa mødrene Side skal betragtes som privilegerede uafhængig af Trang og Eksamenskarakterer, eller om de for Universitetets Legater gældende almindelige Regler (ovennævnte Samling S. 3 ff.) helt eller delvis finder Anvendelse paa dem, indhentede Konsistorium en saalydende Erklæring af 6te Juni 1910 fra det rets-og statsvidenskabelige Fakultet:

»Ved Skrivelse af 25de f. M. har Konsistorium udbedt sig Fakultetets Ytringer med Hensyn til Fortolkningen af § 10 III i Fundatsen for Foss' Legat. Saaledes foranlediget skal Fakultetet udtale, at Bestemmelserne efter dettes Skøn maa forstaas saaledes, at de privilegerede Descendenter af den Foss'ske Familie maa opfylde de almindelige Betingelser med Hensyn til Hæderlighed og Duelighed, hvorimod der intet testimonium paupertatis udfordres.«

c. *Professorernes Enkekasse.*

Under 16de Decbr. 1909 anmodede Eforus Konsistorium om at foranledige en Udtalelse fra det retsvidenskabelige Fakultet om, hvilke Regler der maa siges at gælde for fraskilte, og særlig om han havde Ret i den Antagelse, at et Medlems fraskilte Hustru fra Skilsmisseøjeblikket ophører at have noget Krav paa Kassen, og at det paagældende Medlem fra samme Øjeblik bliver at stille i Klasse med Enkemænd, saa at Aarsbidraget nedsættes til 25 Kr., og Indskudet ved nyt Ægteskab beregnes som for en Enkemand, der gifter sig igen.

Fakultetet afgav derefter 3die Febr. 1910 en saalydende Erklæring:

»I Anledning af Konsistoriums Skrivelse til Fakultetet af 18de Decbr. f. A. om den Stilling et Medlem af Professorernes Enkekasse og dets hidtidige Hustru maatte indtage, naar Ægtefællerne bliver skilte, skal det juridiske Fakultet udtale, at dets Medlemmer er enige om, at Hustruen fra Skilsmisseøjeblikket ophører at have noget Krav paa Kassen, saaledes at Medlemmet da bliver at stille i Klasse med Enkemænd, og at ogsaa Reglerne for saadanne maa finde Anvendelse, naar han indgaar nyt Ægteskab; dog mener et enkelt af Fakultetets Medlemmer, at der maa gøres en Undtagelse for det Tilfælde, at Hustruen har vundet Skilsmissedom over Manden, jfr. Lov om Overlevelsesrente af 5te Januar 1851 § 9.«

3. Bevillinger eller Undtagelser fra de lov- eller fundatsmæssige Bestemmelser for Legaterne.

a. *Eichels Legat.*

I Henhold til Fundatsens § 7 tilstod Konsistorium 16de Marts 1910 Discipel i Haderslev Latinskole Christian Olling en fortsat Understøttelse paa 400 Kr., foreløbig for 1 Aar fra 1ste April 1910, og 28de Maj 1910 Stud. theol.

ved Universitetet i Halle Hans Christian Lindholt en fortsat Understøttelse paa 1,000 Kr., foreløbig for 1 Aar fra 1ste April 1910.

b. Thotts Rejsestipendium.

Under 21de Oktbr. 1909 bifaldt Konsistorium, at en i December 1908 paa 3 Aar udnævnt Stipendiat maatte opsætte Brugen af den i December Termin 1909 forfaldende Legatportion til Sommeren 1910, saaledes at han gav Afkald paa den resterende Del af Legatet fra og med Juni Termin 1910.

I Anledning af en *Forespørgsel fra Rektor ved Kristiania Universitet* om, hvorledes man ved Københavns Universitet praktiserer Uddeling af Stipendier af Legatmidler, hvor Statuterne giver Stifternes Familie eller Slægtninge Fortrinsret, om man da lader dette Fortrin gælde uden Begrænsning eller om man iagttager nogen saadan og i saa Fald hvilken, udtalte Konsistorium 7de Oktbr. 1909 følgende: Konsistorium har ved alle Legater, hvor der ved Fundatsen er givet Stifterens Familie Fortrinsret, altid bortgivet Legatet til de Ansøgere, der have kunnet paavise Slægtskab (ikke Svogerskab), hvor fjernt det end var. De Legater, hvor der er givet Slægten Fortrinsret, stamme væsentlig fra ældre Tid, da man i den senere Tid, naar Legater ere tilbudte Universitetet, har erklæret, at man ikke ønskede at modtage Studenterlegater med Fortrinsret for Familien, idet man dels ikke har villet paatage sig den Ulejlighed, der er forbundet med at holde Slægtskabstavler i Orden, dels ikke finder tilstrækkelig Grund til at paatage sig Bestyrelsen af Studenterlegater, som væsentlig skulle komme Legatstifternes Familie til gode. Der findes derfor ogsaa her i Danmark en stor Del Studenterlegater, hvis Bestyrelse ikke henhører under Universitetet, dels stiftede i ældre Tid og ogsaa adskillige fra den nyere Tid.

4. De med Universitetet forbundne Kollegier.

a. Borchs Kollegium.

Under 1ste Marts 1910 indsendte Eforus til Konsistorium et Andragende fra samtlige Alumner, hvori disse anholdt om: 1) at der maatte blive bevilget Portneren et maanedligt Bidrag af 18 Kr. til at betale Konehjælp ved Rengøringen, 2) at der maatte blive foretaget en midlertidig Forbedring af Portnerboligen paa Grund af dennes sundhedsfarlige Karakter og 3) at der maatte blive bevilget et Beløb af ca. 25 Kr. til Reparation af den paa Læsestuen staaende Sofa. Under 18. s. M. bifaldt Konsistorium derefter, at der af Kollegiets Kasse maatte udbetales et Beløb af 16 Kr. maanedlig fra 1ste Januar 1910 til Kollegiets Portner til Udgifter ved Pigehold og Rengøring.

b. Elers Kollegium.

Under 18de Novbr. 1909 bevilgede Konsistorium efter Eforens Indstilling en den 9de Novbr. 1904 udnævnt Alumne et halvt Aars Forlængelse af hans Kollegietid. Samme Forlængelse blev under 26de Febr. 1910 tilstaaet en den 8de Febr. 1905 udnævnt Alumne.

— Efter at Klosterfrøken i Vemmetofte Marie Elisabeth Brinck-Seidelin, der havde haft den i Fundatsen hjemlede, Familien Elers tilkommende Nominationsret, var afgaaet ved Døden, anerkendte Konsistorium, efter foregaaet Indkaldelse af dem, der maatte anse sig for berettigede til at udøve denne Ret, under 8de Juni 1910 (Skrivelse af 17de s. M.) Hofchef, Kammerherre, Kontreadmiral F. C. C. Bardenfleth som berettiget til at indtræde i Udøvelsen af fornævnte Nominationsret.

c. *Hassagers Kollegium.*

Under 21de Januar 1910 bifaldt Konsistorium efter Eforens Indstilling, at Gulvet i Spisestuen i Eforens Lejlighed i Stedet for at omlægges blev belagt med Linoleum, samt at Udgifterne derved, 200 à 300 Kr., afholdtes af Kollegiets Reservefond. Da det imidlertid senere viste sig, at Kollegiets Annuum kunde bære denne Udgift, der blev ca. 235 Kr., afholdtes den af Annuet og ikke af Reservefonden.

— Under 25de Febr. s. A. bifaldt Konsistorium efter Eforens Indstilling, at der maatte anvendes et Beløb af ca. 900 Kr. til Indlæggelse af elektrisk Belysning i Studenterboligen og Eforboligen, saaledes at den derved foranledigede Udgift afholdtes af Kollegiets Reservefond. I Eforens Indstilling om denne Foranstaltnings Iværksættelse var det udtalt, at der ventelig højst vilde medgaa 300 Kr. aarlig til Belysning for alle Studenterne, og at dette Beløb efter de indvundne Erfaringer med Hensyn til Alumnernes Brændselsforbrug vilde kunne afholdes af de Alumnerne tillagte Brændselspenge, 50 Kr. aarlig til hver af de 10 Alumner, idet der af disse Brændselspenge kun var anvendt ca. 21 Kr. aarlig til hver Alumne til Brændsel, medens Resten ca. 29 Kr. var blevet dem udbetalt i Penge. Paa dette sidste Beløb var Alumnerne villige til at give Afkald, mod at Kollegiet betalte Udgiften ved den elektriske Belysning. Efter at Konsistorium havde udtalt, at sidstnævnte Udgifter forudsattes helt afholdt af Alumnerne selv, meddelte Eforen, at det Beløb, hvormed den samlede Udgift til Brændsel og elektrisk Belysning paa Alumnernes Værelser eventuelt maatte overstige 500 Kr., vilde kunne udredes af det Overskud af Annuet, der, efter Henlæggelsen til Reservefonden, bliver tilbage til Fordeling mellem Alumnerne, jfr. Aarb. 1901—02 S. 96—97.

— Paa Forespørgsel fra Eforus, Professor M. Cl. Gertz om, hvorledes han som Eforus for Hassagers Kollegium er stillet med Hensyn til Opnaaelsen af Naadensaar og Beregningen af Pension, udtalte Konsistorium i Møde 16de Marts 1910, at det gaar ud fra, at Professor Gertz har et naturligt Krav paa, at hans Pension i sin Tid beregnes, som om han havde Huslejeportion, og tilsiger sin eventuelle Støtte, naar Spørgsmaalet maatte blive aktuelt.

— Kollegiets Portner og Gartner Kristian Westergaard afgik ved Døden den 15de Novbr. 1909. Til Hjælp til Bestridelsen af Udgifterne ved hans Begravelse blev der af Legaternes Overskudsfonds Renter udbetalt hans Enke et Beløb af 50 Kr. (Konsists. Skriv. 18de Novbr. 1909). Efter Indstilling af Eforen traf Konsistorium 13de Decbr. 1909 den foreløbige Ordning, at hans Enke oppebar Portnerlønningen for Maanederne Decbr. 1909 og Januar, Febr. og Marts 1910 samt beholdt Boligen paa Kollegiet indtil 1ste April 1910 eller eventuelt April Flyttedag s. A., mod selv og med

sin Søn, Gartner Gustav Westergaards Hjælp, at besørge det Arbejde paa Kollegiet, der forefaldt indtil det nævnte Tidspunkt.

— Efter Indstilling af Eforen ansatte Konsistorium 16de Marts 1910 ovennævnte Gartner Gustav Westergaard som Portner og Gartner ved Kollegiet fra 1ste April s. A. at regne.

d. Valkendorfs Kollegium.

Under 18de Novbr. 1909 bifaldt Konsistorium efter Eforens Indstilling, at Kollegietiden forlængedes til 1ste Juli 1910 for en paa 3 Aar fra 5te Decbr. 1906 udnævnt Alumne, der i sit Andragende om Forlængelse havde paaberaabt sig, at han, der under Alumnetiden havde faaet Tilladelse til at ombytte det theologiske Studium med Studium til Skoleembedseksamen (Aarb. 1907—08 S. 192) og desuden havde gennemgaaet Statens etaarige Kursus i Gymnastik og taget den fuldstændige Eksamen deri samtidig med, at han fulgte Forelæsninger paa Universitetet, ikke vilde kunne naa at fuldende sine Studier, forinden han blev indkaldt til Militærtjeneste.

— Under 25de Febr. 1910 bifaldt Konsistorium, at der af Legaternes Overskudsfonds Renter maatte udbetales et Beløb af 150 Kr. til Kollegiet til Hjælp til Forhøjelse af Portnerens Lønning med 12 Kr. maanedlig fra 1ste April 1910.

5. Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet.

a. Forskellige Afgørelser vedrørende Kommunitets- og Regensalumner.

Ved Skrivelse af 30te Septbr. 1909 tilstod Ministeriet en Student en ekstraordinær Understøttelse af Kommunitetets Midler af samme Størrelse som den, der tilkommer de ifølge Reglement af 11te Febr. 1848 § 4 Nr. 2 privilegerede færøiske Studenter, fra 1ste Septbr. 1909 at regne. Den paagældende Student var født paa Færøerne den 29de Marts 1891 som Søn at en derboende Handelsfuldmægtig, havde i 1906 bestaaet Præliminæreksamen ved Thorshavn Realskole med Udmærkelse, i 1908 her i Landet taget Tillægseksamen i Latin (ug) og Fransk (mg) samt som Privatist bestaaet Studentereksamen ved »Frederiksberg Gymnasium« i Sommeren 1909 med 1ste Karakter (96 Points). Studenten opfyldte saaledes ikke Betingelserne for at være privilegeret til at nyde Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet, idet han ikke var blevet nedsendt til Danmark for der i en lærd Skole at modtage Forberedelse til Universitetet. Da han imidlertid havde bestaaet sine Eksaminer med et særdeles godt Resultat, blev hans Ansøgning anbefalet af Stipendiebestyrelsen og Konsistorium under Henvisning til de forskellige Tilfælde, hvor der tidligere var tilstaaet paa Island og Færøerne fødte Studenter, der i en eller anden Retning ikke opfyldte Reglementets § 4 Nr. 1 og 2, lignende Understøttelse, jfr. bl. a. Univ. Aarb. 1899—1900 S. 440.

— Ved Skrivelse af 14de April 1910 bifaldt Ministeriet, at en i Grønland født Student, der i øvrigt opfyldte Betingelserne efter Reglementets § 4 Nr. 2, men som efter i 1908 at have bestaaet Studentereksamen først søgte Stipendierne i April 1910, idet han efter Studentereksamen var rejst

til Grønland, hvorfra han vendte tilbage i Juli 1909 og i Januar 1910 underkastede sig den filosofiske Prøve, maatte nyde Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet i 4 Aar fra 1ste Marts 1910 at regne som Privilegeret. Hans Andragende, hvori han havde paaberaabt sig Uvidenhed om Privilegiet, var anbefalet af Stipendiebestyrelsen og Konsistorium.

— Under 4de April 1910 meddelte Stipendiebestyrelsen en Student fra 1909, der havde ansøgt om Stipendierne som Privilegeret, idet han var født 1891 paa Færøerne, hvor hans Fader, der nu var Præst i København, havde været Præst i Aarene 1889—97, at han ikke var privilegeret til at nyde Kommunitetsstipendiet, og at Stipendiebestyrelsen efter de indhentede Oplysninger om hans Faders Embedsindtægter ikke vilde kunne indstille ham til et ekstraordinært Kommunitetsstipendium.

— Under 20de Decbr. 1909 afslog Stipendiebestyrelsen et Andragende af 4de s. M. fra en Regensalumne om Erstatning for 2 Sølvskeer og 2 Sølvgafler, der under hans Bortrejse i Juli 1908 var blevet stjaalet fra hans aflaasede Skab i Tekøkkenet.

— Ved Stipendiebestyrelsens Skrivelse af 28de Juni 1910 blev det tilkendegivet en Alumne, der i s. M. var blevet rejiceret ved den filosofiske Prøve, at han vilde miste sine Stipendier, hvis han ikke i Januar 1911 bestod Prøven med mindst Karakteren »godt«.

— Ved Stipendiebestyrelsens Skrivelser af 16de Septbr. 1909 og 27de Januar 1910 blev det tilladt 4 islandske Alumner paa Grund af Sygdom at opgive deres Stipendier og tage Ophold i deres Hjem paa Island, de tre i et Aar fra 1ste Septbr. 1909 og den fjerde i et halvt Aar fra 1ste Marts 1910, saaledes at det stilledes dem alle i Udsigt paany at erholde Stipendierne for den resterende Tid, naar de til 1ste Septbr. 1910 genoptog deres Studier her ved Universitetet. Den fjerde vendte imidlertid allerede i Maj 1910 tilbage og fik derefter Kommunitetsstipendiet igen fra 1ste Maj 1910, medens han først generholdt Regensbeneficiet fra 1ste Septbr. 1910.

— Under 16de Septbr. 1909 tillod Stipendiebestyrelsen en Regensalumne, der ønskede at bo privat i de sidste Maaneder før Embedseksamen, at opgive Regensbeneficiet fra 1ste Septbr. 1909, saaledes at han for den resterende Del af hans Alumnetid kun oppebar Kommunitetsstipendiet.

— Tilladelse til Landophold paa Grund af Sygdom blev meddelt 4 Alumner, den ene fra 12te August til 1ste Novbr. 1909 og fra 16de April 1910 til Sommerferien, den anden i ca. 14 Dage (ved Skrivelse af 6te Novbr. 1909) og i ca. 1½ Maaned fra 1ste Febr. 1910, den tredie fra Pinseferien til Sommerferien og den fjerde fra Midten af Maj til Sommerferien.

— Ved Finansloven for 1910—11 blev Kommunitetets Udgiftspost 1. f., Syge Regens- og Kommunitetsalumners Kur og Pleje, forhøjet med 2,560 Kr. til 6,700 Kr., idet Kontoens Størrelse blev fastsat efter Gennemsnitsudgiften i de sidste 3 Finansaar, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. A. Sp. 1297—98.

— Til Kur- eller Rekreationsophold paa Kliniker, Sanatorier o. l. bevilgede Stipendiebestyrelsen følgende Understøttelser af Kommunitetets Udgiftspost 1. f., Syge Regens- og Kommunitetsalumners Kur og Pleje: Ved Skrivelser af 9de Oktbr. 1909 og 8de Januar 1910 249 Kr. til en Alumnes Ophold paa Finsen Institutets Klinik for indre Sygdomme i 51 Dage, ved Skrivelse af 4de Decbr. 1909 1 Kr. 20 Øre pr. Dag til en Alumnes Landophold i 62 Dage efter et længere Hospitalsophold, ved Skrivelse af 28de Januar

1910 45 Kr., for at en Alumne kunde gennemgaa en Kur i ca. 1 Maaned ved Sandefjord Bad i Norge, ved Skrivelse af 4de April 1910 1 Kr. 20 Øre pr. Dag til en Alumnes Ophold fra 1ste April 1910 til Midten af Juni s. A. paa et i Nærheden af Silkeborg beliggende Rekreationshjem, ved Skrivelse af 28de Juni 1910 3 Kr. pr. Dag til en Alumnes Ophold i indtil 3 Maaneder paa Professor Bangs Privatsanatorium ved Silkeborg samt ved Skrivelse af 10de Juli 1910 1 Kr. 20 Øre pr. Dag til en Alumnes Ophold i et Rekreationshjem i Nordsjælland antagelig i omtrent 1 Maaned.

— Ved Skrivelser af 22de Septbr. 1909, 14de Febr. og 29de April 1910 tillod Stipendiebestyrelsen 4 Regensalumner at vikariere henholdsvis som Kandidat paa St. Johannes Stiftelsens Hospital fra 15de Septbr. til 1ste Oktbr. 1909, som Kandidat paa Boserup Sanatorium i Maj, Juni, Juli og August 1910, som Kandidat paa Almindelig Hospital i Febr. 1910 og som Lærer ved de kommunale Skoler i Herning fra 1ste Maj til 9de Juli 1910.

— 2 Kommunitetsalumner fik af Regensprovsten med Stipendiebestyrelsens efterfølgende Approbation Tilladelse til at rejse henholdsvis til Helsingfors fra 19de til 28de Oktbr. 1909 og til Nauheim i ca. 10 Dage fra 13de August 1910.

— Stipendiebestyrelsen gav under 16de Septbr. 1909 en Kommunitetsalumne Tilladelse til at beholde Stipendiet, medens han i Septbr.—Oktbr. 1909 var til Efteraarsmanøvre.

— Dispensation fra Reglen om Indsendelse af Flidsattester for 6 ugentlige Timer blev meddelt 4 Alumner. I Henhold til Stipendiebestyrelsens Skrivelse af 28de Juni 1910 blev Stipendiet for 1 Maaned frataget en Kommunitetsalumne, der ikke havde kunnet indsende Flidsattester for Foraarshalvaaret 1910.

— Stipendiebestyrelsen gav 1 islandsk Alumne Tilladelse til at rejse hjem i Slutningen af April 1910, 3 den 22de Maj 1910 og 5 den 3die Juni 1910.

— Angaaende de islandske Alumners Fortabelse af Stipendierne, naar de undlader at vende tilbage til Universitetet, modtog Stipendiebestyrelsen en saalydende Indstilling af 1ste Septbr. 1909 fra Regensprovsten:

»Stud. theol. N. N., stud. juris. O. O., og stud. theol. P. P., der i Septbr. 1908 som privilegerede islandske Alumner fik Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet paa 4 Aar, rejste — efter at have bestaaet den filosofiske Prøve — hjem i Sommer, og jeg har nu faaet Meddelelse om, at de ikke komme tilbage, men at de fortsætte deres Studier i Reykjavik; N. N. og P. P. ved Præsteskolen og O. O. ved den juridiske Skole.

For N. N. staar Auguststipendierne og for O. O. og P. P. August- og Julistipendierne uhævede.

Efter de hidtil fulgte Regler, se Legatbogen § 24 i Slutn., ville de uhævede Stipendier være forbrudte, dog at N. N. og P. P., der have Regensbolig, ville beholde Regensstipendiet.

Det forekommer mig imidlertid, at disse Regler, se Motiveringen i Aarb. 1875—76 S. 79, ikke passe paa det her foreliggende Tilfælde, og det forekommer mig ret naturligt, at islandske Studenter, som den højere Undervisning nu har udviklet sig paa Island, indrette sig saaledes, at de tage den filosofiske Prøve her og fortsætte deres Studier paa Island.

Jeg tillader mig derfor at indstille, at de ovennævnte Alumnerne ikke udbetalte Stipendier for Maanederne Juli og August udbetales dem, mod at de meddele mig Attest for, at de fortsætte deres Studier ved de ovennævnte Skoler, og at der gives mig Bemyndigelse til at anvende samme Fremgangsmaade i fremtidige tilsvarende Tilfælde.«

Stipendiebestyrelsen bifaldt 17de Septbr. 1909 Regensprovstens Indstilling.

b. Forholdsregler for Regensens Alumner, vedtagne af Stipendiebestyrelsen 30te Decbr. 1909.

Regensens Alumner henvises med Hensyn til deres Forhold og Pligter i Almindelighed til »Reglement for Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet af 11te Febr. 1848«, til de Opslag, der til bestemte Tider ske om Distributserne, om Ind- og Udflytning, om Indlevering af Flidsattester og Testimonia paupertatis o. s. v., samt til den Underretning, som Alumnerne til enhver Tid kunne indhente hos Regensens nærmeste Foresatte. Men ved Siden af denne almindelige Anvisning gives med Hensyn til Regensens saavel lokale som øvrige særegne Forhold følgende nærmere Bestemmelser til Vejledning og Efterlevelse af Alumnerne.

§ 1.

Nydelsen af Regensbeneficiet med de dertil hørende Emolumenter er betinget ved det personlige Ophold paa Regensen. I de akademiske Ferier og i de Eksamenstider, i hvilke samtlige Forelæsninger ophøre, kunne Alumnerne dog tage Ophold andetsteds, naar de blot anmelde deres Bortrejse og og Hjemkomst til Provsten. Til enhver anden Tid maa derimod de, som ville opholde sig andetsteds længere end 3 Dage, dertil have Tilladelse af Stipendiebestyrelsen; og de have da betids forud at indlevere skriftlig motiveret Begæring derom til Regensprovsten. Forlanges saadan Tilladelse paa Grund af Sygdom, maa Ansøgningen ledsages med paalidelig Lægeattest, hvilken i Regelen maa være udstedt af Regenslægen.

Alumnerne i det grønlandske Missions-Seminarium maa, for saa vidt de tillige bo paa Regensen, forevise Provsten skriftlig Tilladelse fra Missions-Kollegiet, naar de foretage Rejser eller paa længere Tid end nogle Dage tage Ophold andetsteds.

§ 2.

Naar Alumnerne for en Tid forlade Regensen, aflevere de deres Dørnøgler til Portneren, og denne har, naar Beboerne ere fraværende, at sørge for, at saadanne Boliger holdes aflukkede, og at ingen Uvedkommende indlades.

§ 3.

Alumnerne maa ikke tilstede nogen Uvedkommende Natteophold paa Regensen og skulle, hver for sit Vedkommende, drage Omsorg for, at Enhver, der ikke hører til Regensens Beboere, forlader den inden Kl. 12.

§ 4.

Alumnerne maa behandle de almindelige Lokaler, Værelserne, Køkkenerne, Trappegangen o. s. v. med Skaansel og Omhu.

Med Brugen af Gas i Køkkenerne maa passende Sparsomhed udvises; Kogeblus maa slukkes og Belysningsblus maa slukkes eller — for saa vidt

dertil indrettede Apparater forefindes — dæmpes straks efter Afbenyttelsen, ogsaa ved Aftentid. Kjedlerne maa behandles skaansomt, og Kogeapparaterne maa ikke flyttes for nær op ad Skabe og Vægge.

Døre til de almindelige Lokaler eller til Værelserne maa ikke aabnes med Foden.

Vinduer maa ikke tilklæbes med Papir eller paa anden Maade.

Vandhanerne maa omhyggelig holdes tillukkede.

Ved Klosetternes Brug maa de opslaaede Forholdsregler nøje iagttages. I Klosetrummene paa Gangene maa Belysningsblusset slukkes eller — forsaavidt dertil indrettede Apparater forefindes — dæmpes straks efter Afbenyttelsen.

Naar Søm, Kroge eller deslige ønskes anbragte, henvender man sig derom til Portneren, som snarest muligt besørger det.

§ 5.

Ved Indflytning paa Regensen eller ved Omflytning til et nyt Værelse anviser Portneren vedkommende Alumnus det til hans Værelse hørende Inventar (Bord, Skab, Reol, Servante, Spejl, Vandkumme, Ildtøj, Brændekasse, Nøgler), hvilket, ligesom ogsaa Vinduesruderne, ved Fraflytningen afleveres i forsvarlig Stand til Portneren. Inventaret maa ikke fjernes fra det Værelse, hvortil det hører. Særlig Forsigtighed maa udvises overfor Spejle og Vandkummer.

Ved Indflytning i et Værelse maa den paagældende Alumnus for at sikre sig mod Ansvar straks anmelde Beskadigelse af Værelset eller af Inventaret til Portneren, for hvem det ligeledes straks maa anmeldes, hvis noget senere savnes eller beskadiges.

Naar Noget savnes eller beskadiges, har Portneren straks at tale med vedkommende Alumner derom, og, dersom det manglende ikke anskaffes, eller det beskadigede ikke istandsættes, melder han det til Provsten, af hvem det videre Fornødne foranstaltes med Hensyn til Afgørelsen af, hvorvidt Bekostningen skal udredes af vedkommende Alumner eller af Stiftelsen. Det herved forefaldende Arbejde besørges ved Portneren og udføres af de til Regensens Arbejde antagne Haandværkere.

§ 6.

Møbler maa ikke anbringes indenfor en Alen fra Kakkelovnen eller foran Sikkerhedsdøre.

Af Hensyn til den med Ophobning af Møbler paa Loftet og andre Steder forbundne Brandfare maa Ingen medbringe Møbler, som der ikke er Plads til paa hans Værelse. Fraflyttede Alumners Sager maa ikke blive henstaaende paa Regensen udover 14 Dage fra Fraflytningen.

§ 7.

Om Behandlingen af Kakkelovne ved Indfyringen maa Alumnerne, for at undgaa unødigt Forbrug af Brænde, søge Oplysning hos Portneren.

Luftventilerne bør som Regel stedse holdes lukkede, naar der er Ild i Kakkelovnen; under Opfyringen besørger denne Ventilationen. Om Natten — og ved Sommertid stedse — holdes Ventilerne aabne.

§ 8.

Ved Badeanstaltens Benyttelse paaagtes det ophængte Regulativ. Ved første Benyttelse anbefales Vejledning af en erfaren Kammerat. Badetøflerne maa efter Afbenyttelsen sættes til Side.

§ 9.

Omflytning paa Regensen sker hvert Halvaar paa den Tid, der gaar nærmest forud for nye Alumners Indflytning.

Værelsernes Fordeling sker ved Viceinspektor, hvem de Alumner, der ønske andre Værelser, underrette derom paa den Maade, som forud er tilkendegivet ved Opslag.

Værelsernes Fordeling sker efter Konkurrenternes Anciennetet som Regensalumner, i hvilken Henseende de, der ere udnævnte paa 2 eller 3 Aar, betragtes som udnævnte paa 3 eller 4. Under særlige Forhold kunne ogsaa andre Omstændigheder tages i Betragtning, saasom den paagældendes Helbredstilstand, Nærheden af Embedseksamen eller sammes sidste Del. Ekstraordinære Alumner, som have havt Bolig paa Regensen i to fulde Halvaar, kunne deltage i Konkurrencen. Hvor alle Forhold ere lige, sker Afgørelsen ved indbyrdes Overenskomst eller ved Lodtrækning.

Naar en Alumnus søger Forlængelse af sin Stipendietid, kan han ikke konkurrere om Værelse, saalænge hans Ansøgning ikke er afgjort.

Naar i Halvaarets Løb Værelser blive ledige, opslaas de paa sædvanlig Maade.

§ 10.

Regensens Port aabnes om Morgenen Kl. 6½ og lukkes om Aftenen Kl. 11. Fra Kl. 11 Aften til Kl. 5½ Morgen føres Tilsyn med Porten af den paa Regensen ansatte Nattevagt.

Det er ham strengt paalagt ikke at indlade Andre end Regensens Beboere. Naar disse ikke ere kendte af ham, maa de legitimere sig ved at forevise Nøglen til deres Værelse eller, hvis de ikke have denne hos sig, skrive deres Navn i den i dette Øjemed henlagte Bog.

§ 11.

Det er Alumnernes Pligt at afholde sig fra Alt, hvorved Regensens Orden og Ro forstyrres, saasom Gilder, Drikkelag, støjende Færd o. s. v., det være sig i Gaarden eller i Alumnernes Boliger. Hertil hører ogsaa, at Hunde ikke maa holdes. Musik og Sang tillades i Musikstuen om Aftenen fra Kl. 9 til Kl. 11 samt paa Søn- og Helligdage. Ogsaa er det Alumnerne tilladt nu og da om Sommeraftener at synge i Regensgaarden, kun at Sangen ikke varer længere end 1—2 Timer og aldrig udstrækkes over Kl. 11½. Ligeledes kunne Alumnerne med Provstens og Viceinspektors Tilladelse benytte Læsestuen og Musikstuen til festlige Sammenkomster, ogsaa med Damer.

§ 12.

Alumnernes Opmærksomhed henledes paa, at det, da Portnerens og Nattevagtens Tilsyn med Uvedkommendes Besøg og Ophold paa Regensen ikke kan være aldeles fuldstændigt, for deres egen Sikkerheds Skyld er hensigtsmæssigt, at de stadig holde *Yderdørene til deres Boliger aflukkede.*

§ 13.

Værelsernes Rengøring, Leveringen af kogende Vand til Alumnerne, Gløder til Fyrfade, Indlægning i Kakkelovnene, Trappegangenes, Gaardens, Fægtesalens, Badeindretningens og Klosetternes Renholdelse og Belysning, Portens Lukning og Aabning o. s. v., ligesom ogsaa Tilsynet med Ind-, Ud- og Omflytning, med Uvedkommendes Ophold paa Regensen, med Passagen igennem Porten sker i Overensstemmelse med de herom Vedkommende foreskrevne Regler.

§ 14.

Alumnernes Opvartning sker ved Regenskarlene, hvilke staa under det af Alumnerne valgte Inspektorat i Overensstemmelse med det af Bestyrelsen approberede Reglement.

§ 15.

Portneren kan ikke paatage sig Alumnernes Beværtning. Dog er det ham tilladt at sælge til Alumnerne enkelte i hans Instruks angivne Artikler, nemlig Brød, Smør, Ost, salt Kød, Smørrebrød, Øl, Lys, Sukker, Mælk og Fløde og saavel tillavet som utillavet Kaffe og The. Disse Ting bringes Alumnerne ved Regenskarlene og, i disse Fraværelse, af det øvrige Tyende, dog dette kun, for saa vidt det kan ske uden at være til Hinder eller Standsning for deres øvrige Arbejde. Regensens Nattevagt er pligtig at vække Alumnerne til hvilken Tid det af dem begæres. For øvrigt maa han ikke paatage sig noget Hverv for Alumnerne, være sig som Oppasser eller deslige. Det er ham strengelig forbudt at forlange Drikkepenge af Alumnerne.

§ 16.

Læsesalen, Musikstuen og Biblioteket, som bestyres af Regensens Viceinspektor, benyttes i Overensstemmelse med de derom foreskrevne Regler.

§ 17.

Regensens Alumner kunne vælge sig en Formand (Klokker), som regelmæssig fungerer et halvt Aar.

Møder til Valg af Klokker, Karleinspektører o. s. v. samt til Forhandling af Regensens indre Anliggender holdes paa Læsesalen. De sammenkaldes af Klokkeren, der foruden de ordinære halvaarlige Møder ogsaa er forpligtet til at sammenkalde ekstraordinære Møder, naar 10 Alumner indgive skriftlig Begæring til ham derom. Sammenkaldelsen sker ved Opslag, der angive Forhandlingernes Genstand. Opslaget maa forud forevises Provsten, samt tillige være paategnet af Regensens Viceinspektor.

Udfaldet af Valgene samt Referat af Forhandlingerne og de tagne Beslutninger meddeles Provsten skriftlig saa snart som muligt.

Det er en Selvfølge, at Alumnerne drage Omsorg for, at der ved saadanne Møder Intet foranlediges, der maatte være stridende imod Regensens Love og Vedtægter.

§ 18.

Opslag kunne finde Sted paa Læsesalen efter den i § 17 anførte Regel. Opslag paa Tavlen i Gaarden paategnes af Klokkeren.

§ 19.

Kommunitetet lønner en Læge, hvis Pligt det er paa Forlangende at yde Alumnerne fornøden Lægehjælp.

De fornødne Bud til Regenslægen og Hospitalet besørges af Portneren.

c. Forskellige Forhold paa Regensen.

Viceinspektor, Justitsraad S. Skouboe varetog Regensprovstens Forretninger fra 7de til 14de Novbr. 1909.

— De under Regensprovsten og Viceinspektor paa Regensen henhørende Forretninger blev i Juli og August Maaneder 1910 under Viceinspektor, Justitsraad Skouboes Sygdom varetagne af Forvalter i Universitetskvæsturen J. Petersen. Herfor blev der i Henhold til Ministeriets Skrivelse af 26de Septbr. 1910 af Kommunitetets Udgiftspost 10., Ekstraordinære Udgifter, udbetalt ham 200 Kr. samt 25 Kr. som Vederlag for Udlæg paaførte ham derved, at han de nævnte Maaneder havde maattet tage Bolig paa Regensen.

— Fhv. Regensportner L. Andersen afgik den 23de April 1910 ved Døden. Hans Enke blev der tilstaaet en Begravelseshjælp paa 100 Kr., der foreløbig afholdtes af Legaternes Overskudsfonds Renter i Henhold til Konsistoriums Skrivelse af 2den Maj 1910, og som ved Ministeriets Skrivelse af 30te s. M. blev tilladt udredet af Kommunitetets Udgiftspost 10., Ekstraordinære Udgifter. Som aarlig Understøttelse til Enken fra 1ste Maj 1910 at regne blev ved Tillægsbevillingsloven for 1911—12 og Finansloven for 1911—12, jfr. Rigsdagstid. 1910—11, Till. A. Sp. 1213—14, bevilget 200 Kr., hvilken Understøttelse for Finansaaret 1910—11 blev hende forskudsvis udbetalt af Legaternes Overskudsfonds Renter i Henhold til Konsistoriums Skrivelse af 2den Juni 1910.

— Den 1ste Decbr. 1908 fratraadte Nattevagt paa Regensen C. Nielsen sin Stilling paa Grund af Sygdom. I hans Sted antog Stipendiebestyrelsen ved Skrivelse af 14de Decbr. 1908 efter Regensprovstens Indstilling C. Carstensen fra 1ste s. M. at regne, indtil videre paa Prøve. Efter Regensprovstens Indstilling bifaldt Stipendiebestyrelsen 14de Novbr. 1910, at C. Carstensen maatte anses som fast ansat Nattevagt fra 1ste April s. A. at regne.

— Under 27de Juni 1910 bifaldt Ministeriet, at der af Kommunitetets Udgiftspost 10., Ekstraordinære Udgifter, udbetaltes Regenskone Madam Johansen 49 Kr., der af hende var udredet til Lønning af en Reservekone under hendes Sygdomsforfald i 56 Dage.

— I April 1910 afgik O. Frederiksen, der i 24 Aar havde gjort Tjeneste som Karl hos Regensalumnerne, ved Døden. Hans Enke indgav et Andragende om en aarlig Understøttelse, men Stipendiebestyrelsen mente efter de tilvejebragte Oplysninger, hvoraf det fremgik, at tilsvarende Understøttelser ikke tidligere var givet, ikke at kunne fremme Sagen.

— Ved Tillægsbevillingsloven for 1909—10 blev bevilget 250 Kr. til Anskaffelse af et Spanskrørs-Møblement til Regensens Musikstue bestaaende af 6 Stole og 2 mindre Borde, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. B. Sp. 1331—34 og Aarb. 1908—09 S. 658.

— Ved Finansloven for 1910—11 blev Kommunitetets Udgiftspost 1. k., Brændsel til Regensalumnerne, forhøjet med 25 Favne Brænde til 175 Favne ($1^3/_4$ Favn pr. Værelse), med 21 Tdr. Trækul til 55 Tdr. og med 920 Kr. til 1,000 Kr. til Kogegas (i Tekøkkenerne), jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. A. Sp. 1297—1300.

— Ved samme Finanslov blev Kommunitetets Udgiftspost 4. d., Brændsel til Regensens Embedsmænd og Betjente samt til Læseindretningen, Stipendiebestyrelsens Kontor, Fægtesalen og Badeindretningen m. v., nedsat

med den til Opvarmning af Badekammeret beregnede Favn Brænde, men forhøjet med 75 Tdr. Koks til 190 Tdr. til Opvarmning af Læsesalen og Musikstuen, Regenskarlens Kammer, Fægtesalen, Badeindretningen og Paaklædningsrummet, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. A. Sp. 1305—10.

— Ved samme Finanslov blev Kommunitetets Udgiftspost 6., Regensens Belysning og Rengøring, nedsat med det til Natrenovation hidtil bestemte Beløb 96 Kr., men forhøjet med 650 Kr. til 2,250 Kr. til Gasbelysning, 250 Kr. til 750 Kr. til Rengøring, Gadefejning og Gartnerarbejde i Regensens Gaard, 172 Kr. til 280 Kr. til Kakkelovnes Rengøring, 18 Kr. til 88 Kr. til Nytaarsdusører m. v. og 100 Kr. til 300 Kr. til Kontrol med Rengøringen, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. A. Sp. 1311—14.

— Ved samme Finanslov blev Kommunitetets Udgiftspost 7. b. 2., Inventarium m. v., forhøjet med 70 Kr. til 200 Kr. til Fejning af Skorstene paa Regensen og med 200 Kr. til 500 Kr. til Inventarium til Regensen og Stipendiebestyrelsens Kontor m. v., jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. A.Sp. 1313—16.

Samtlige disse Forhøjelser var foranledigede ved Regensens Udvidelse i Henhold til Lov af 6te April 1906, og ved Ministeriets Skrivelse af 15de Januar 1910 blev det tilladt, at de nævnte Udgiftsposter for Finansaaret 1909—10 overskredes mod fornøden Forklaring i Regnskabsoversigten med de Beløb, hvormed de efter det foran angivne paa Forslaget til Finansloven for 1910—11 var søgt forhøjede, herunder dog ikke medregnet den foreslaaede Forhøjelse med 100 Kr. af det til Kontrol med Rengøringen paa Regensen hidtil bevilgede Beløb. Ved Ministeriets Skrivelse af 29de April 1910 blev yderligere tilladt en Overskridelse af Udgiftspost 1. k. med 26 Favne, saaledes at der i 1909—10 ialt anskaffedes 201 Favne Brænde til Regensalumnerne. Med Hensyn til de øvrige Overskridelsers virkelige Beløb henvises til Regnskabsberetning for 1909—10 S. 94—96.

— Ved Skrivelse af 19de Oktbr. 1909 bifaldt Ministeriet, at Udgifterne til en i Sommeren 1909 foretaget Gødning af Regenslinden, ialt 49 Kr. 50 Øre, afholdtes af Kommunitetets Udgiftspost 10., Ekstraordinære Udgifter.

— Regenslindens 125-aarige Fødselsdag fejredes den 12te Maj 1910 ved en Fest, til hvilken der i Henhold til Ministeriets Skrivelse af 11te Juni 1910 udbetaltes et Tilskud af 300 Kr. af Kommunitetets Udgiftspost 10., Ekstraordinære Udgifter, mod Kvittering af Regensens Klokker.

— Med Stipendiebestyrelsens Tilladelse afholdt Regensianersamfundet Lørdag den 19de Marts 1910 sin ordinære Generalforsamling med paafølgende Sammenkomst for mødende Medlemmer i Regensens Læsesal.

— Stipendiebestyrelsen gav ved Skrivelse af 21de Maj 1910 Tilladelse til, at en Kreds af Studenter under Professor Vilhelm Andersens Ledelse opførte den gamle Skolekomedie »Karrig Nidding« en Gang i Begyndelsen af Juni Maaned i Regensgaarden.

6. Rentefrie Laan af Kommunitetets Midler til ubemidlede Studerende.

I Finansaaret 1909—10 blev bevilget 1 Student et Laan paa 200 Kr.

Udsættelse med Laans Tilbagebetaling blev tilstaaet 4 Studenter, for den enes Vedkommende saaledes at Laanet tilbagebetaltes i Afdrag.

B. Tilstand og Virksomhed.

I. Bestyrelse.

Den akademiske Lærerforsamling har i 1909—10 holdt 5 Møder, nemlig 14de Oktober 1909 med Dagsorden: 1) Meddelelser fra Rektor, 2) Valg af Universitetets Rektor for Rektoratsaaret 1909—10, 3) Valg af Lærerforsamlingens Protokolfører for 1909—10, 4) Valg af 5 Medlemmer til Folkeuniversitetsudvalget og 5) Professor, Dr. *C. Christiansens* Forslag om en ny Maade at blive Doktor paa ved Københavns Universitet; 16de December 1909 med Dagsorden: 1) Meddelelser fra Rektor og 2) Valg af 2 Medlemmer af Konsistorium i Stedet for Professorerne, Dr. theol. *P. Madsen* og Dr. phil. & math. *H. G. Zeuthen*; 31te Marts 1910 med Dagsorden: 1) Meddelelser fra Rektor, 2) Forslag om Nedsættelse af et Udvalg til at forhandle med Delegerede fra Studenterne om Oprettelsen af et »Studenterraad« og 3) Behandling af Professor *Christiansens* Forslag til en ny Maade at blive Doktor paa; 26de Maj 1910 med Dagsorden: 1) Meddelelser fra Rektor, 2) Behandling af Professor *Christiansens* Forslag til en ny Maade at blive Doktor paa, 3) Forslag om Nedsættelse af et Udvalg til at forhandle med Delegerede fra Studenterne om Oprettelsen af et »Studenterraad« og 4) Valg af 5 Medlemmer til Folkeuniversitetsudvaglet; 2den Juni 1910 (Fortsættelse af Mødet 26de Maj) med Dagsorden: 1) Forslag fra Professor *Erslev* om at æske det juridiske Fakultets Betænkning om Fortolkningen af Retsreglernes § 368, 2) Forslag fra Rektor om Nedsættelsen af et Udvalg til at forhandle med Delegerede fra Studenterne om Oprettelsen af et »Studenterraad« og 3) Valg af 5 Medlemmer til Folkeuniversitetsudvalget.

Til *Rektor* i Rektoratsaaret 1909—10 valgte den akademiske Lærerforsamling 14de Oktober 1909 Professor *Carl Julius Salomonsen*, der tiltraadte Rektoratet 28de Okt. 1909.

Til *Protokolfører for den akademiske Lærerforsamling* genvalgte denne 14de Oktober 1909 Professor *J. A. Fridericia.*

Dekanerne i Rektoratsaaret 1909—10 har været Professor *F. E. Torm* i det theologiske, Professor *V. Bentzon* i det rets- og statsvidenskabelige, Professor *K. H. Faber* i det lægevidenskabelige, Professor *Cl. Wilkens* i det filosofiske og Professor *E. Biilmann* i det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

Til *Medlemmer af Konsistorium* valgte den akademiske Lærerforsamling 16de December 1910 Professor *J. C. Jacobsen* fra 1ste Januar 1910 i Stedet for Professor *P. Madsen* og Professor *N. V. Ussing* fra 1ste Februar 1910 i Stedet for Professor *H. G. Zeuthen*, begge Valg gældende til 15de November 1912. I Stedet for Dekanerne Professor *V. Bentzon* og Professor *K. H. Faber* valgte de paagældende Fakulteter Professor *H. Munch-Petersen* og Professor *Chr. Gram.*

Under 19de Januar 1910 genvalgte Konsistorium Professor *Chr. Bohr* til Medlem af *Bestyrelseskomiteen for Kommunitetets Stipendievæsen* for et Tidsrum af 5 Aar fra 1ste Februar 1910 at regne.

Efter Professor Zeuthens Afgang fra Universitetet udnævnte Konsistorium 24de Februar 1910 Professor *N. V. Ussing* til *Inspector quæsturæ* fra 1ste s. M. at regne.

Til Medlemmer af *Folkeuniversitetsudvalget* genvalgte den akademiske Lærerforsamling 2den Juni 1910 Professorerne *A. B. Drachmann, Kr. Erslev, W. Johannsen, C. J. Salomonsen* og *Cl. Wilkens.*

Til Oplysning om Konsistoriums Medlemmer i Tidsrummet 1907—8 til 1909—10 meddeles følgende Oversigt:

Konsistoriums Medlemmer i 1907—08 til 1909—10.

Efter Anciennitet.	Indtraadt.	1907—08.	1908—09.	1909—10.
1. Det theologiske Fakultet.	9/2 1877	H. Scharling.	H. Scharling.	H. Scharling.
2. Det rets- og statsvidenskabelige Fakultet	17/11 1879	W. Scharling.	W. Scharling.	W. Scharling.
	13/11 1879 } 10/7 1891 } *)	H. Matzen.	H. Matzen.	H. Matzen (død 18/7 1910).
Efter Valg, jfr. Aarb. 1904—05 S. 102, 1906—07 S. 821, 1907—08 S. 198, 1908—09 S. 665 og foran S. 1122	16/9 1886	L. Wimmer.	L. Wimmer.	L. Wimmer.
	14/10 1886	H. G. Zeuthen.	H. G. Zeuthen.	H. G. Zeuthen (indtil 31/1 1910).
	1/3 1899	V. Thomsen.	V. Thomsen.	V. Thomsen.
	13/12 1900	C. J. Salomonsen.	C. J. Salomonsen.	C. J. Salomonsen (Rektor).
	12/9 1901	Jul. Lassen (Dekan).	Jul. Lassen.	Jul. Lassen.
	1/9 1882	P. Madsen (Dekan).	P. Madsen.	P. Madsen (indtil 31/12 1909).
	23/10 1902	V. Bentzon.	V. Bentzon.	V. Bentzon (Dekan).
	1/2 1896	Chr. Bohr.	Chr. Bohr (Dekan).	Chr. Bohr.
	23/10 1902	K. Faber.	K. Faber.	K. Faber (Dekan).
	1/3 1898	M. Cl. Gertz (Prorektor).	M. Cl. Gertz.	M. Cl. Gertz.
	1/5 1902	Kr. Erslev.	Kr. Erslev.	Kr. Erslev.
	1/10 1901	E. Warming (Rektor).	E. Warming (Prorektor).	E. Warming.
	1/2 1907	H. F. E. Jungersen.	H. F. E. Jungersen.	H. F. E. Jungersen.
	1/1 1910			J. C. Jacobsen.
	1/2 1910			N. V. Ussing.
Som Rektor.			C. Torp.	
Som Prorektor.				C. Torp.

*) Den første Dato gælder Indtrædelsen efter Valg, den anden Dato efter Anciennitet.

Efter Anciennitet.	Indtraadt.	1907—08.	1908—09.	1909—10.
Som Dekaner.		Chr. Gram. J. L. Heiberg. N. V. Ussing.	O. V. Ammundsen. H. Westergaard. Cl. Wilkens. C. Christiansen.	F. E. Torm. Cl. Wilkens. E. Biilmann.
I Stedet for Dekaner.		J. C. Jacobsen. C. Torp.	Chr. Gram.	H. Munch-Petersen. Chr. Gram.

II. Det akademiske Lærersamfund, de faste Censorer og de videnskabelige Anstalters Personalforhold.

1. Afgang og Udnævnelser.

Det theologiske Fakultet.

Under 18de Oktober 1909 blev Professor, Dr. theol. *P. Madsen* beskikket til Biskop over Sjællands Stift fra 1ste Januar 1910 at regne. Han var midlertidig Docent fra 3die December 1874 og udnævntes 23de December 1875 til Professor i det theologiske Fakultet.

— Under 15de December 1909 blev midlertidig Lærer i Dogmatik, Lic. theol. *J. P. Bang* udnævnt til Professor under det theologiske Fakultet fra 1ste Januar 1910 at regne, jfr. foran S. 957.

— Under 2den Marts 1910 blev Lic. theol. *C. E. N. Glarbo* ansat som midlertidig Lærer i nytestamentlig Eksegese for et Tidsrum af 3 Aar fra 1ste s. M. at regne, jfr. foran S. 959.

— Under 16de Februar 1910 beskikkede Ministeriet Sognepræst, Lic. theol. *Krarup*, Professor, Dr. phil. *Vald. Schmidt*, Sognepræst *L. Glahn* og Sognepræst, Provst *A. Andersen* til faste Censorer ved de theologiske Embedseksaminer for Treaaret 1ste April 1910 til 31te Marts 1913 og anmodede samtidig Sognepræst *Krarup* om i det nævnte Tidsrum at ville fungere som Formand for Censorerne.

— Lærer i Messesang ved Pastoralseminariet, Kantor, Professor *V. E. Bielefeldt* afgik ved Døden 18de December 1909. Han var Lærer ved Pastoralseminariet fra 1896.

— Under 14de Marts 1910 blev det overdraget Kantor ved Vor Frue Kirke i København *Ernst Hansen* at give Undervisning i Messesang ved Pastoralseminariet.

Det rets- og statsvidenskabelige Fakultet.

Den 18de Juli 1910 afgik Professor, Dr. jur. *H. Matzen* ved Døden. Han udnævntes 29de April 1870 til Professor i det rets- og statsvidenskabelige Fakultet.

— Under 13de April 1910 blev Docent i Statsvidenskab, Dr. polit. *L. V. Birck* udnævnt til Professor extraordinarius i Statsvidenskab fra 1ste Januar 1911 at regne, jfr. foran S. 961—62.

— Under 5te April 1910 blev Dr. jur. *K. K. Berlin* udnævnt til Docent i islandsk Ret fra 1ste s. M. at regne, jfr. foran S. 960.

— Under 21de Marts 1910 meddelte Ministeriet de hidtil fungerende faste Censorer ved de statsvidenskabelige Eksaminer, Departementschef *P. A. Jerichau-Christensen* og Direktør for Statens statistiske Bureau *M. Koefoed* Beskikkelse som Censorer ved bemeldte Eksaminer for Treaaret 1ste April 1910 til 31te Marts 1913 og anmodede samtidig Departementschef *Jerichau-Christensen* om i det nævnte Tidsrum ligesom hidtil at fungere som Formand for Censorerne.

— Under 4de April 1910 beskikkede Ministeriet Højesteretsassessor *E. Hvidt,* Overretsassessor *J. Timm,* Højesteretsassessor, Dr. jur. *R. S. Gram,* Overretsassessor *L. C. Brun,* Overretsassessor, Dr. jur. *H. C. V. Schau,* Direktør *N. J. Larsen,* Kriminalretsassessor, Dr. jur. *E. Tybjerg* og Overretsassessor *M. Sander* til faste Censorer ved Universitetets juridiske Eksaminer for Treaaret 1ste April 1910 til 31te Marts 1913 og anmodede samtidig Højesteretsassessor *Hvidt* om i det nævnte Tidsrum at fungere som Formand for Censorerne.

Det lægevidenskabelige Fakultet.

Under 31te December 1909 blev Professor i Oftalmologi, Dr. med *J. P. Bjerrum,* afskediget efter Ansøgning fra 1ste Februar 1910 at regne. Han udnævntes 23de April 1896 til Professor i Oftalmologi.

— Den 20de November 1909 afgik Docent i Hygiejne og Bestyrer af Universitetets hygiejniske Laboratorium, Dr. med *N. P. Schierbeck* ved Døden. Han udnævntes til den nævnte Stilling 9de November 1905.

— Under 27de Juni 1910 blev Dr. med *M. H. E. Tscherning* konstitueret som Professor i Oftalmologi, jfr. foran S. 965.

— Under 11te Oktober 1909 blev Læge *J. P. J. Lindhard* ansat som Lærer i Anatomi og Gymnastikteori foreløbig for et Tidsrum af 6 Aar, jfr. foran S. 966.

— 1ste September 1909 fratraadte Cand. med. *Skat Kemp* Stillingen som Assistent under Professoratet i klinisk Medicin, i hvilken Stilling Fakultetet ansatte Cand. med. Frk. *Johanne O. Christiansen* paa 1 Aar fra s. D. at regne.

— 1ste Oktober 1909 fratraadte Cand. med. *V. V. Poulsen* Stillingen som Prosektor ved Pathologisk-anatomisk Institut, i hvilken Stilling Fakultetet ansatte Cand. med *T. E. H. Thaysen* paa 1 Aar fra s. D. at regne.

— 1ste Oktober 1909 fratraadte Cand. med. *J. E. Lohse* Stillingen som klinisk Assistent ved den kgl. Fødsels- og Plejestiftelse, i hvilken Stilling Fakultetet ansatte Cand. med. *A. Stamer* paa 1 Aar fra s. D. at regne.

— Cand. med. *O. C. Aagaard* ansattes af Fakultetet som Prosektor i normal Anatomi ved Normal-anatomisk Museum paa 1 Aar fra 1ste Oktober 1909 at regne.

— 1ste November 1909 fratraadte Dr. med. *O. Thomsen* Stillingen som Assistent under Professoratet i Retslægevidenskab, i hvilken Stilling Fakultetet ansatte Dr. med. *V. Ellermann* paa 1 Aar fra s. D. at regne.

— 1ste November 1909 fratraadte Cand. med. *W. Leschly* Stillingen som Konservator ved Pathologisk-anatomisk Institut, i hvilken Stilling Fakultetet ansatte Cand. med. *I. Svindt* for Tidsrummet 1ste November 1909 til 31te Marts 1910, hvorefter han ansattes paany paa 1 Aar fra 1ste April 1910 at regne.

— Dr. med. *H. Strandgaards* Ansættelse som Prosector chirurgiæ forlængedes af Fakultetet med 1 Aar fra 1ste November 1909 at regne.

— 1ste December 1909 fratraadte Cand. med. *C. Permin* Stillingen som klinisk Assistent ved det kgl. Frederiks Hospitals kirurgiske Laboratorium, i hvilken Stilling Fakultetet ansatte Cand. med. *J. Mourier* paa 1 Aar fra s. D. at regne.

— Cand. med *A. Jurisch's* Ansættelse som Prosektor i normal Anatomi forlængedes af Fakultetet med 1 Aar fra 1ste Februar 1910 at regne.

— 1ste Februar 1910 fratraadte Dr. med. *V. Maar* Stillingen som Assistent ved Fysiologisk Laboratorium, i hvilken Stilling Fakultetet ansatte Cand. med. *H. Møllgaard* fra s. D. at regne.

— Cand. med. *H. C. Hall* ansattes af Fakultetet som Prosektor ved Pathologisk-anatomisk Institut paa 1 Aar fra 1ste April 1910 at regne.

— Cand. med. *I. P. Chroms* Ansættelse som Assistent ved Hygiejnisk Laboratorium forlængedes af Fakultetet med 1 Aar fra 1ste April 1910 at regne.

— Cand. med. *K. A. Heibergs* Ansættelse som klinisk Assistent ved det kgl. Frederiks Hospitals Afdeling A. forlængedes af Fakultetet med ½ Aar fra 1ste Maj 1910 at regne.

— Cand. med. *H. Scheuermann* ansattes af Fakultetet som klinisk Assistent ved Rigshospitalets Afdeling D. paa 1 Aar fra 1ste August 1910 at regne.

— Cand. med. *E. Porst* ansattes af Fakultetet som klinisk Assistent ved Rigshospitalets Afdeling for Øre- og Halssygdomme paa 1 Aar fra 1ste August 1910 at regne.

Det filosofiske Fakultet.

Under 22de Juni 1910 blev Professor, Dr. phil. & litt. *L. F. A. Wimmer* afskediget efter Ansøgning fra 1ste September 1910 at regne. Han oppebar fra 1ste April 1871 til 30te Juni 1874 Honorar for at holde Forelæsninger over sammenlignende Sprogvidenskab, beskikkedes 31te Marts 1876 til ekstraordinær Docent i nordisk Filologi fra 1ste April s. A. at regne og udnævntes 26de Februar 1886 til Professor i de nordiske Sprog fra 1ste September s. A. at regne.

— Fra 1ste Februar 1910 ophørte Docent, Dr. phil. *J. E. Lehmann*, at holde Forelæsninger over Religionshistorie, jfr. foran S. 972. Han var Universitetslærer fra April 1900.

— Under 5te April 1910 blev Docent, Dr. phil. *A. G. L. Lehmann* udnævnt til Professor extraordinarius i eksperimental Psykologi fra 1ste s. M. at regne, jfr. foran S. 971.

Det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

Under 8de November 1909 blev Professor, Dr. phil. & math. *H. G. Zeuthen* afskediget efter Ansøgning fra 1ste Februar 1910 at regne. Han holdt fra 1ste September 1870 mod Honorar Forelæsninger over de geometriske Discipliner, ansattes 7de April 1871 som ekstraordinær Docent i Mathematik, 24de April 1883 som Professor extraordinarius fra 1ste s. M. at regne og 29de September 1886 som Professor ordinarius.

— Under 31te December 1909 blev Professor, Dr. phil. *E. C. A. Løffler* afskediget efter Ansøgning fra 1ste Februar 1910 at regne. Han holdt fra Efteraarshalvaaret 1870 mod Honorar geografiske Forelæsninger, udnævntes 24de April 1883 til ekstraordinær Docent i Geografi fra 1ste s. M. at regne, 23de April 1888 til Professor extraordinarius fra 1ste s. M. at regne og 29de Marts 1898 til Professor ordinarius.

— Under 31te Januar 1910 blev Mag. sc. *W. Lundbeck* udnævnt til Inspector ved zoologisk Museum, jfr. foran S. 978.

— Under 7de Marts 1910 blev Dr. phil. *P. Heegaard* udnævnt til Professor i Mathematik, jfr. foran S. 974.

— Ved kgl. Resolution af 22de Juni 1910 blev der af Universitetets Udgiftspost 7. a. tillagt Dr. phil. *H. Bohr* 2,000 Kr. som Docent i ren Mathematik, jfr. foran S. 976.

— Mag. sc. *O. Galløe* fratraadte 31te August 1909 som Assistent ved Botanisk Studiesamling, hvorefter Konsistorium 22de September 1909 udnævnte Stud. mag. *C. Ferdinandsen* til den nævnte Stilling fra 1ste s. M. at regne.

— Dr. phil. *Johs. Schmidt* fratraadte 30te September 1909 som Assistent ved den planteanatomiske Undervisning, til hvilken Stilling Konsistorium 22de September 1909 udnævnte Mag. sc. *Henning Eiler Petersen* fra 1ste Oktober 1909 at regne.

— Stud. mag. *H. Rørdam* fratraadte 30te November 1909 som Assistent ved Universitetets kemiske Laboratorium, hvorefter Konsistorium 11te December 1909 bifaldt, at Stud. mag. Frk. *Ulla Starcke* var ansat i den nævnte Stilling fra 1ste s. M. at regne.

— Konsistorium udnævnte 28de April 1910 Mag. sc. *Richard Hørring* til Assistent ved Universitetets zoologiske Museums 1ste Afdeling fra 1ste s. M. at regne, jfr. foran S. 1039—42.

— Konsistorium udnævnte 23de Februar 1910 Dr. phil. *Th. Mortensen* til Assistent ved Zoologisk Museums 2den Afdeling fra 1ste s. M. at regne.

2. Andre Personalia.

Det theologiske Fakultet.

Et Andragende fra Professor *C. Henrik Scharling* om Tilladelse til i Efteraarssemestret 1910 kun at holde en mindre theologisk Forelæsning blev af Konsistorium 8de Juni 1910 henvist til Fakultetet.

— Ministeriet meddelte følgende Universitetslærere Tilladelse til at foretage Rejser:

Professor *Fr. Torm* til Jylland og Berlin fra 23de Maj til 2den Juni 1910 for at deltage i nogle Bestyrelsesmøder i Missionsforetagender. Skrivelse 17de Maj 1910.

Professor *J. C. Jacobsen* en Rekreationsrejse til Italien og Schweiz fra 1ste Juli til 16de August 1910. Skrivelse 13de Juni 1910.

— Under 1ste November 1909 blev Professor *P. Madsen*, K. af 2den Grad af D. og Dm., udnævnt til Kommandør af 1ste Grad af Dannebrog.

Det rets- og statsvidenskabelige Fakultet.

Ved Skrivelser af 2den Juli og 6te December 1909 meddelte Ministeriet Professor *H. Matzen* henholdsvis Fritagelse for at holde Forelæsninger i

Efteraarshalvaaret 1909 og Fritagelse for Varetagelsen af den ham paahvilende Embedsgerning ved de juridiske Eksaminer i Januar 1910.

— Ministeriet meddelte følgende Universitetslærere Tilladelse til at foretage Rejser:

Professor *L. A. Grundtvig* fra 24de September til 5te Oktober 1909 for som Delegeret for den danske Regering at deltage i den 3die internationale diplomatiske Søretskonference i Bryssel og fra 20de Juni til 5te Juli 1910 for som Repræsentant for Ministeriet for Handel og Søfart at deltage i den internationale diplomatiske Vekselkonference i Haag. Skrivelser 29de September 1909 og 8de Juni 1910.

Professor *C. Torp* en Rekreationsrejse til det sydlige Udland fra Midten eller Slutningen af November 1909 til 1ste April 1910. Skrivelse 30te September 1909.

Professorerne *Jul. Lassen* og *V. Bentzon* til Stockholm fra 8de November 1909 for som Danmarks Delegerede at deltage i en Konference angaaende et Forslag fra den svenske Regerings Side om en Genoptagelse af det skandinaviske Lovgivningsarbejde paa Obligationsrettens og Familierettens Omraade. Skrivelse 5te November 1909. Professor *Bentzon* endvidere til Sverige og Norge i Universitetets Sommerferie. Skrivelse 4de Juli 1910.

Professor *H. Westergaard* til Kristiania i Begyndelsen af Januar 1910 for efter Indbydelse af Landskomiteen for Afholdsundervisning at holde nogle Foredrag om Alkoholspørgsmaalet og c. 8 Dage i Midten af Februar 1910 for efter Indbydelse af det juridiske Fakultet ved Universitetet i Kristiania at deltage i Bedømmelsen af Ansøgningerne om det ved Professor Aschehougs Død ledigblevne Professorat. Skrivelser 3die December 1909 og 1ste Februar 1910.

Professor *H. Matzen* til Finland fra 23de Januar til ind i den første Uge af Februar 1910 i Anledning af det ham overdragne Hverv som Medlem af Voldgiftsretten i den mellem Sverige og Norge verserende Tvist angaaende de svenske Lappers Ret til at lade deres Rensdyr græsse i Norge i Tiden mellem 1ste Maj og 15de Juni. Skrivelser 6te December 1909 og 3die Februar 1910.

Professor *W. Scharling* en Rekreationsrejse til et tysk Badested fra 6te Maj til Midten af Juni 1910. Skrivelse 28de April 1910.

Professor *P. J. Jørgensen* til i Tiden fra Pinse til 29de Maj 1910 at rejse bort fra Byen for at rekreere sig ved et Landophold og til i Juli og August 1910 at foretage en Rejse til Norge. Skrivelser 19de Maj og 4de Juli 1910.

— Professor *C. Torp* blev af Ministeriet for Handel og Søfart udnævnt til at fungere som Formand for det under 25de Oktober 1909 nedsatte Udvalg til Behandling af Spørgsmaalet om Lovgivning vedrørende Selskaber med begrænset Ansvar.

Under 4de Juli 1910 blev Professor *L. A. Grundtvig* fritaget for Hvervet som Medlem af den ved kgl. Resolution af 17de Maj 1901 nedsatte Kommission til at udarbejde Forslag til en ensartet Lovgivning med Hensyn til visse Dele af Obligationsretten for Danmark, Norge og Sverige.

Under s. D. blev Professor *Jul. Lassen* beskikket til Formand for den nævnte Kommission.

Det lægevidenskabelige Fakultet.

Under 5te November 1909 meddelte Ministeriet Professor *J. Bjerrum* Permission i 6 Uger af Helbredshensyn.

Under 8de Juni 1910 meddelte Ministeriet Professor *V. Schaldemose* Permission fra Begyndelsen af Juni til midt i Juli 1910.

— Ministeriet meddelte følgende Universitetslærere Tilladelse til at foretage Rejser:

Professor *Chr. Gram* en Rejse til Udlandet i September 1909. Skrivelse 2den September 1909.

Professor *K. Pontoppidan* til Berlin fra 17de December 1909 til 17de Januar 1910 for at besøge det retsmedicinske Institut der. Skrivelse 3die December 1909.

Professor *O. Bloch* til Udlandet fra Midten af April til Slutningen af Maj 1910. Skrivelse 7de April 1910.

Professor *K. Faber* til Udlandet i 3 Uger fra 21de April 1910 for at besøge forskellige Hospitaler og Kliniker. Skrivelse 27de April 1910.

Professor *Chr. Bohr* til Udlandet fra 25de Maj til 15de Juli 1910. Skrivelse 23de Maj 1910.

Professor *Leopold Meyer* til Tyrol i c. 6 Uger fra 14de Juni 1910 af Helbredshensyn. Skrivelse 8de Juni 1910.

— Under 16de September 1909 blev det tilladt Professor *O. T. Bloch*, K. af D. og Dm., at anlægge og bære den ham tildelte Dekoration som Ridder af 1ste Klasse af St. Olavsordenen.

Det filosofiske Fakultet.

Under 26de Maj 1909 meddelte Ministeriet Professor *O. Jespersen* Fritagelse for at holde Forelæsninger i Efteraarssemestret 1909 samt Rejsetilladelse til Amerika for efter Indbydelse fra Columbia University i New York at holde Forelæsninger der fra September 1909 til Slutningen af Januar 1910.

Under 29de December 1909 meddelte Ministeriet yderligere Professor Jespersen Tilladelse til at opsætte Begyndelsen af sine Forelæsninger i Foraarshalvaaret 1910 til den første Uge af Marts.

Under 26de November 1909 meddelte Ministeriet Docent *O. Siesbye* Fritagelse for at holde Forelæsninger og Øvelser i Foraarssemestret 1910.

— Ministeriet meddelte følgende Universitetslærere Tilladelse til at foretage Rejser:

Professor *J. L. Heiberg* til Kristiania fra 16de til 20de Oktober 1909 for efter Opfordring at holde Foredrag i det norske Studentersamfund og til Rom fra 5te til 20de Maj 1910 for at deltage i den internationale Akademi-Associations Møde. Skrivelser 9de Oktober 1909 og 25de April 1910.

Docent, Professor *Vald. Schmidt* Studierejser til Udlandets Biblioteker og Museer til følgende Tider: i Universitetets Juleferie fra 22de December 1909 til 5te Januar 1910, i Universitetets Paaskeferie fra 24de til 29de Marts 1910, i Universitetets Sommerferie fra 10de Juli til 31te August 1910 samt fra 1ste til 16de April 1910. Skrivelse 29de December 1909.

Docent *J. Østrup* til Konstantinopel fra 6te Januar til 10de Februar 1910. Skrivelse 12te Januar 1910.

Professor *Vilh. Andersen* til Kristiania fra 2den til 4de Maj 1910 og til Sønderjylland fra 28de Maj til 3die Juni 1910. Skrivelse 12te Maj 1910.

Professor *H. Høffding* til Sverige i Universitetets Sommerferie for efter Indbydelse at holde Forelæsninger ved et Sommerkursus i Stockholm. Skrivelse 9de Juni 1910.

Professor *Joh. Steenstrup* til det sydlige Udland i ca. en Maaned fra Slutningen af Juni 1910. Skrivelse 24de Juni 1910.

Professor *O. Jespersen* til det sydlige Udland i Universitetets Sommerferie. Skrivelse 27de Juni 1910.

Professor *J. A. Fridericia* til Tyskland og Østrig fra 7de Juli til 20de August 1910. Skrivelse 15de Juli 1910.

— Under 8de Oktober 1909 blev Professor *Cl. Wilkens* udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Under 24de Oktober 1909 blev Præsident for det kgl. danske Videnskabernes Selskab, Professor *Vilh. Thomsen*, K. af D. og Dm., udnævnt til Storkors af Dannebrog.

Det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

Under 27de Oktober 1909 meddelte Ministeriet Docent *C. Raunkiær* Fritagelse for at holde Forelæsninger i Foraarssemestret 1910, for at han kunde blive i Stand til at foretage en botanisk Studierejse fra Begyndelsen af December 1909 til Begyndelsen af Juni 1910.

— Ministeriet meddelte følgende Universitetslærere Tilladelse til at foretage Rejser:

Professor *J. N. Brønsted* til Kristiania i Midten af September 1909 for som Medlem af det Udvalg, der skulde bedømme Ansøgningerne om et Professorat i Kemi ved den tekniske Højskole i Trondhjem, at deltage i nogle Udvalgsmøder samt til Udlandet i c. 10 Dage i Slutningen af Juni og Begyndelsen af Juli 1910. Skrivelser 10de September 1909 og 18de Juni 1910.

Professorerne *H. G. Zeuthen*, *E. Strømgren* og *Niels Nielsen* til Stockholm fra 21de til 27de September 1909 for at deltage i et videnskabeligt Møde af nordiske Mathematikere. Skrivelse 20de September 1909.

Professor *E. Warming* til Sverige fra 5te til 11te December 1909 i Anledning af, at Stockholms Højskole ved den forestaaende Indvielse af sine nye Bygninger vilde udnævne ham til Æresdoktor i Filosofi, og til Bryssel fra 14de til 21de Maj 1910 for som Universitetets Repræsentant at deltage i den 3die internationale botaniske Kongres. Skrivelser 5te November 1909 og 8de Marts 1910.

Professor E. *Strømgren* til Sverige for at holde populær-astronomiske Forelæsninger 14, 15de, 22de, 23de og 29de November, 5te, 6te, og 12te December 1909, 10de, 12te, 16de, 20de—27de og 30te Januar, 6te, 20de og 27de Februar, 17de—20de Marts 1910. Skrivelser 16de November 1909, 12te Januar og 29de Marts 1910.

Professor *W. Johannsen* til Berlin fra 16de til 20de December 1909 for efter Indbydelse fra Udgiveren af Teubners Encyklopædi »Die Kultur der Gegenwart« at deltage i Raadslagningen om Ordningen af de naturvidenskabelige Dele af det nævnte Værk, til München fra 16de til 23de April 1910 og til Badestedet Salzschlirf i Hessen fra 11te Maj til c. 9de Juni 1910. Skrivelser 15de December 1909, 25de April og 12te Maj 1910.

Professor *Jul. Chr. Petersen* en Studierejse til Tyskland, Østrig og Schweiz fra 12te Juni til 9de Juli 1910. Skrivelse 4de Juni 1910.

Professor *E. Biilmann* til England fra 21de Juni til ind i den anden Uge af Juli 1910. Skrivelse 21de Juni 1910.

Professor *C. Christiansen* til Middelhavslandene i Juli og August 1910. Skrivelse 4de Juli 1910.

Professor *Niels Nielsen* til Udlandet fra 5te Juli til 20de August 1910. Skrivelse 4de Juli 1910.

Professor *N. V. Ussing* til Sverige og Norge fra 23de Juli til 1ste September 1910 for at kunne deltage i den XI. internationale Geologkongres i Stockholm og i Forbindelse dermed foretage en geologisk Rejse. Skrivelse 4de Juli 1910.

— Under 25de Juni 1910 bifaldt Ministeriet efter Konsistoriums Indstilling, at der af det paa Universitetets Udgiftspost 7. a., Til videnskabelige Formaals Fremme, under 1., Til Ministeriets Disposition, bevilgede Beløb for 1909—10 udbetaltes Docent *C. Raunkiær* et Beløb af 483 Kr. 33 Ø.

— Professor, Dr. phil. *Hector F. E. Jungersen* blev i Oktober 1909 kreeret til Doctor of Science honoris causa ved Harvard University, Cambridge, U. S. A.

— Professor, Dr. phil. *Eug. Warming* blev i December 1909 kreeret til Æresdoktor i Filosofi ved Stockholms Højskole.

— Fhv. Professor i Mathematik, Dr. phil. *P. C. Julius Petersen* afgik ved Døden 5te August 1910. Han var Universitetslærer fra 1887 (fra 1871 Lærer ved Polyteknisk Læreanstalt) til 1909.

Universitetsbiblioteket.

Konsistorium meddelte 29de Juni 1910 Underbibliotekar *J. F. S. Eyser* Tilladelse til at foretage en Rejse til Udlandet fra 1ste August til henimod Jul 1910, saaledes at hans Arbejde paa Biblioteket under hans Fraværelse blev besørget af en Vikar for hans Regning.

3. Universitetets Fritrykskonto.

Konsistorium har i 1909—10 bevilget følgende Bidrag af Fritrykskontoen: Professor *Kr. Nyrop* 30 Kr. pr. Ark til »Fransk Verslære i Omrids«, Professor *H. Matzen* 25 Kr. pr. Ark til en ny Udgave af 1ste Del af »Den danske Statsforfatningsret«, Professorerne *Kr. Erslev* og *J. A. Fridericia* 25 Kr. pr. Ark til en Fremstilling, beregnet for de Studerende, af den nyere Tids Historie I (Prof. Erslev) og II (Prof. Fridericia), Professor *O. Jespersen* 30 Kr. pr. Ark til en ny Udgave af »Engelske lydskriftstykker«, Professor *V. Bentzon* 25 Kr. pr. Ark til en for de Studerende beregnet Fremstilling dels af Familieretten, dels af Arveretten, Professor *Cl. Wilkens* 25 Kr. pr. Ark til en til Brug ved hans Forelæsninger over Propædeutik udarbejdet Fremstilling af Psykologien og Logiken i Grundtræk, Professor *Joh. Steenstrup* 25 Kr. pr. Ark til »Kundskaben om Jorden gennem Tiderne. En Oversigt over Geografiens Historie til Vejledning ved historisk Studium«, Professor *Dines Andersen* 30 Kr. pr. Ark til 2den Udgave af 1ste Del af »Pāli Reader« og Professor *Jul. Lassen* 25 Kr. pr. Ark til 2den Udgave af hans for de Studerende bestemte »Kjøb og Salg«.

4. Friboliger og Huslejeportioner.

a. Option.

Den ved Professor i Mathematik P. C. Julius Petersens Afgang fra Universitetet ledigblevne Huslejeportion opteredes af Professor *J. C. Jacobsen* (første Gang at oppebære til Oktober Flyttedag 1910 for Halvaaret April til Oktober 1910).

Den ved Professor P. Madsens Afgang fra Universitetet ledigblevne Huslejeportion opteredes af Professor *V. Bentzon* (første Gang at oppebære til Oktober Flyttedag 1910 for Halvaaret April til Oktober 1910).

Ved Professor *H. G. Zeuthens* Afgang fra Universitetet opteredes den af ham beboede Professorgaard i St. Kannikestræde af Professor *Kr. Nyrop* fra Oktober Flyttedag 1910. For Optionen var sat følgende Vilkaar: Den Professor, der opterer denne Professorgaard, er pligtig at finde sig i at afstaa Bagbygningen uden Vederlag samt til, hvis Universitetet skulde ønske at benytte Boligen til andet Øjemed, at fravige Boligen mod at oppebære en Huslejeportion.

b. Naadensaar i personlige Huslejeportioner.

I Anledning af, at den Professor E. Løffler bevilgede personlige Huslejeportion, jfr. Aarbog 1907—08 S. 206—07, efter at han var blevet entlediget fra 1ste Februar 1910, var blevet udeladt i Finansloven for 1910—11, modtog Konsistorium fra Universitetets Kvæstor den nedenfor aftrykte Skrivelse af 11te April 1910, der var bilagt med en saalydende Skrivelse af 7de s. M. fra *Kvæsturens Bogholder, Kontorchef A. Holck.*

»Ved Finansloven for 1908—09 blev der under Universitetets Udgiftspost 2 bevilget en Huslejeportion paa 1,200 Kr. som personligt Tillæg til Prof. Dr. phil. Løffler, jfr. Anmærkningerne til Forslaget Sp. 1171—72, og i Finansloven for 1910—11 er denne Huslejeportion, efter at Professor Løffler er blevet entlediget fra 1ste Februar 1910, udeladt, jfr. Rigsdagstidende for 1909—10 Tillæg B. Sp. 321—22. Professor Løffler vil saaledes ikke alene ikke kunne nyde Naadensaar i Huslejeportionen, men han vil end ikke kunne nyde Huslejeportionen for den sidste Periode af sin Embedstid, nemlig ikke fra Oktober Flyttedag 1909—1ste Februar 1910. Da Spørgsmaalet om, hvorvidt der i saa Henseende tilkommer Professor Løffler nogen Ret, ikke, saa vidt mig bekendt, har været forelagt Konsistorium, tillader jeg mig at henstille til Hr. Kvæstoren, om det ikke vilde være rigtigt, at dette nu sker. Til nærmere Belysning af Spørgsmaalet skal jeg bemærke følgende:

I en under 7de August 1907 til daværende Kvæstor Hørring afgivet Erklæring*) har jeg nærmere udtalt mig om, hvorvidt der maatte tilkomme de Professorer, der i de senere Aar efter særlig Bevilling have modtaget ekstraordinære Huslejeportioner, Naadensaar i disse. Idet jeg ganske maa henvise til denne, der hermed i Afskrift følger, skal jeg i det Følgende samle dennes Resultater og yderligere supplere disse.

De Professorer, der efter særlig Bevilling have oppebaaret eller endnu oppebære Huslejeportioner, ere:

Professor Warming.
— Saxtorph.
— V. Thomsen.
— Chievitz.

*) Se Aarb. 1907—08 S. 209—11.

Professor F. C. C. Hansen.
— Buhl.
— Bloch.
— Pontoppidan.
— Løffler.

Af disse har Professor Saxtorph og Professor Chievitz nydt Naadensaar. Anerkendelsen af Professor Saxtorphs Ret har fundet sit Udtryk i Anmærkningerne til Finanslovforslaget for 1900—01 Sp. 407, en Ret, der formentlig ogsaa vil finde Anvendelse paa Professor Bloch, jfr. min Erklæring af 7de August 1907. For saa vidt angaar Enken efter Professor Chievitz er Hjemmelen at søge i Ministeriets Skrivelse 16de Maj 1902, der uden al Tvivl ogsaa vil afgive Hjemmel for at tillægge Professor F. C. C. Hansen Naadensaar. Professor Warmings ekstraordinære Huslejeportion er afløst af Embedsbolig, Professorerne V. Thomsen, Buhl, Bloch og Pontoppidan ere endnu i Tjeneste, og Spørgsmaalet om Naadensaar opstaar altsaa for dem saavel som for Professor Løffler.

Professor V. Thomsen blev ved kgl. Resolution 29de April 1887 udnævnt til Professor ordinarius, saaledes at hans Lønning blev at beregne, som om han var blevet ansat fra 1ste Juni 1876 at regne, samt saaledes, at der med Hensyn til Adgangen til at optere Fribolig eller Huslejeportion forbeholdtes de ved Universitetet da ansatte normerede Professorer den Plads i Aldersorden, som de havde, jfr. Universitetets Aarbog for 1886—87 S. 17. Da hans Ret til at optere saaledes var blevet saa væsentlig begrænset, at hans Plads i Aldersrækken blev Nr. 39, istedetfor at han ellers vilde være Nr. 19, blev der i Ministeriets Budget for 1889—90 optaget som personligt Tillæg for ham den Huslejeportion, som havde været bevilget Professor Warming, jfr. Anmærkningerne til Forslaget S. 274, hvilken han, efter Sidstnævntes Indflytning i Embedsbolig i Sommeren 1890, første Gang oppebar i April 1891.

Hvad Professor Buhl angaar, var det ved hans Ansættelse som Professor ved Kjøbenhavns Universitet betinget, at han, der da var ansat som Professor ved Universitetet i Leipzig, for at kunne overtage det førstnævnte Professorat, maatte erholde tilsikret foruden Lønningen en personlig Huslejeportion. Selv ved Opnaaelsen af denne vilde han ved Kjøbenhavns Universitet faa en i økonomisk Henseende væsentlig ringere Stilling, end han havde ved Universitetet i Leipzig, saaledes at Overtagelsen af det ledige Professorat var forbundet med et betydeligt Offer i pekuniær Henseende fra hans Side, jfr. Anmærkningerne til Forslag til Lov om Tillægsbevilling for 1898—99 S. 60 og Universitetets Aarbog for 1897—98 S. 732—33.

At der er blevet bevilget Professor Pontoppidan en ekstraordinær Huslejeportion, har sin Grund i de for ham særlig ugunstige økonomiske Forhold, idet Overgangen fra det af ham hidtil beklædte Embede som Overlæge ved Aarhus Sindssygeanstalt til Professoratet ved Universitetet bragte ham en betydelig Nedgang i Indtægt i Forbindelse med, at han i lange Tider vilde være udelukket fra at opnaa en ordinær Huslejeportion, jfr. Anmærkningerne til Finanslovforslaget for 1907—08 Sp. 1139—40 og Universitetets Aarbog 1901—02 S. 21 ff.

Endelig bemærkes med Hensyn til Professor Løffler, at der ogsaa ved hans Ansættelse blev forbeholdt de da ansatte normerede Professorer deres Plads i Aldersrækken med Hensyn til at optere, hvoraf da fulgte, at den Ret til at

optere, som han under andre Omstændigheder vilde have, blev illusorisk, jfr. Anmærkningerne til Finanslovforslaget for 1907—08 Sp. 1171—72.

Bortset fra de Tilfælde, hvor Bevillingen af en ekstraordinær Huslejeportion har haft sin Grund i manglende Fribolig, maa det vistnok siges, at det ledende Motiv for at bevilge de øvrige ekstraordinære Huslejeportioner har været dels at værne om allerede ansatte Professorers Optionsret, dels at bøde paa en Ulighed der vilde komme den Paagældende til Skade. En Fastholden af den strenge Ret vilde stille ham saa ugunstigt, at man mente, at han havde et billigt Krav paa at blive stillet lige med dem, der ordinært opterede Huslejeportioner. Men er det rigtigt, maa det formentlig ogsaa være Meningen, at de for de ordinære Huslejeportioner gældende Regler maa overføres paa de ekstraordinære Huslejeportioner, en Mening, som ogsaa afdøde Kvæstor Hørring delte, jfr. hans Erklæring til Konsistorium af 30te Oktober 1907. Blandt disse Regler er da den, at Huslejeportionen betales bagud, og at der tilkommer Indehaveren Naadensaar, regnet fra Indehaverens Dødsdag eller Afgang fra Embedet indtil den anden derefter indfaldende ordinære Flyttetid, jfr. Universitetets Retsregler I § 47 Nr. 3 og 4. Anvendt paa Professor Løffler vilde dette da sige, at der vilde tilkomme ham Huslejeportion for April og Oktober Flyttedag d. A.

Idet jeg henstiller, at Spørgsmaalet forelægges for Konsistorium, maa det være mig tilladt at sammenfatte, hvad foran er anført i Følgende:

1. Professor Løffler bør formentlig nyde Naadensaar i den ham tillagte ekstraordinære Huslejeportion, saaledes at han efter de i saa Henseende gældende Regler oppebærer Huslejeportionen for April og Oktober Flyttedag d. A.
2. Erkendes dette, vil det være nødvendigt, at Ministeriets Tilladelse søges erhvervet til at overskride Universitetets Udgiftspost 2, Huslejeportioner, for indeværende Aar med 1,200 Kr.
3. For at forebygge Tvivl med Hensyn til de øvrige, for Tiden bevilgede ekstraordinære Huslejeportioner saa vel som saadanne, der i Fremtiden maatte blive bevilgede, henstilles, at det fastsættes, at de ekstraordinære Huslejeportioner følge Reglerne for de ordinære Huslejeportioner.«

Kvæstors ovennævnte Skrivelse af 11te April 1910 var saalydende:

»I den hosfølgende Skrivelse har Kvæsturens Bogholder, Kontorchef Holck, næst at henlede Opmærksomheden paa, at den Professor, Dr. phil. Løffler tillagte ekstraordinære Huslejeportion, efterat han er entlediget fra 1ste Februar d. A. at regne, er bortfalden i Finansloven for Finansaaret 1910—11, jfr. Rigsdagstidende for 1909—10 Tillæg B. Sp. 321—22, saaledes at Professor Løffler er udelukket fra at kunne oppebære Huslejeportionen for den sidste Periode af sin Embedstid, nemlig fra Oktober Flyttedag 1909 til 1ste Februar 1910, idet Huslejeportioner udbetales halvaarsvis bagud til den paagældende Flyttedag, rejst det Spørgsmaal, om der tilkommer Nyderne af ekstraordinære Huslejeportioner Naadensaar i Lighed med den Ret hertil, der er tillagt Nyderne af de ordinære Huslejeportioner.

Kontorchef Holck har i sin Skrivelse givet Oplysning, i hvilke Tilfælde der har været tillagt Professorer ekstraordinær Huslejeportion, og samtidig paapeget, at forsaavidt nogen af disse har nydt Naadensaar, kan der ikke heraf udledes noget med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt der i Almin-

delighed tilkommer Nydere af ekstraordinære Huslejeportioner Ret til Naadensaar.

Da dette Spørgsmaal nu vil faa praktisk Betydning, idet det bliver at afgøre, om der tilkommer Professor Løffler Naadensaar med Hensyn til den ham tillagte ekstraordinære Huslejeportion, vil det være ønskeligt, at der træffes en Afgørelse, ikke alene forsaavidt angaar det foreliggende Tilfælde, der forøvrigt synes at være ganske typisk, men af Spørgsmaalet i sin Almindelighed og man skal i denne Anledning fremsætte følgende Bemærkninger:

Hensigten med at bevilge ekstraordinære Huslejeportioner har, bortset fra Tilfælde, hvor Bevillingen er givet som Erstatning for manglende Embedsbolig, uden Tvivl været dels at værne om alt ansatte Professorers Optionsret, dels at stille den paagældende, hvem den ekstraordinæreHuslejeportion bevilgedes, saa gunstigt i økonomisk Henseende, som han under normale Ansættelsesforhold maatte antages at ville have været stillet. Men har det saaledes været Hensigten ved Bevilling af ekstraordinære Huslejeportioner at hidføre en med normale Lønningsvilkaar stemmende Ordning for de paagældende, maa det formentlig erkendes, at man for de ekstraordinære Huslejeportioners Vedkommende maa følge de samme Regler, der er gældende for ordinære Huslejeportioner, derunder at der tilkommer Indehaveren Naadensaar, regnet fra hans Dødsdag eller Afgang indtil den anden derefter indfaldende ordinære Flyttetid. Det bør ogsaa fremhæves, at forsaavidt det havde været Tanken at stille Nyderne af ekstraordinære Huslejeportioner ringere end Nyderne af ordinære Huslejeportioner, burde Forbehold herom være taget ved Bevillingens Optagelse paa Finansloven, men i intet Tilfælde ses der ved Fremsættelse af Forslag til Bevilling af ekstraordinære Huslejeportioner at være udtalt noget, der kunde tyde paa, at man vilde undergive disse andre Regler end de for de ordinære Huslejeportioner gældende.

Forsaavidt Konsistorium maatte være enig i det foranførte saaledes, at det fastslaas som Regel, at ekstraordinære Huslejeportioner følge Reglerne for de ordinære Huslejeportioner, vil Professor Løffler have Ret til Naadensaar i den ham tillagte ekstraordinære Huslejeportion, saaledes at han oppebærer denne for April og Oktober Flyttedag d. A. Det vil i saa Fald være nødvendigt, at Ministeriets Tilladelse erhverves til at overskride Universitetets Udgiftspost 2, Huslejeportioner, for indeværende Finansaar med 1,200 Kr., idet, som ovenfor anført, Antallet af ekstraordinære Huslejeportioner for indeværende Finansaar under Hensyn til Professor Løfflers Afgang er nedsat med 1 Portion. Man skal derfor indstille, at Konsistorium ved en Skrivelse til Ministeriet søger Tilladelse til den nævnte Overskridelse«.

Efter at *Konsistorium* under 3die Maj 1910 havde indsendt Sagen til *Ministeriet*, bifaldt dette 14de Juni 1910 i Overensstemmelse med Konsistoriums Indstilling, at »den som personligt Tillæg til Professor Dr. phil. Løffler ved Finansloven for 1908—09 bevilgede Huslejeportion paa 1,200 Kr. ifølge Reglerne for Huslejeportioner til Universitetets Professorer udbetales med sit fulde Beløb i Finansaaret 1910—11, efter at Professor Løffler er blevet entlediget fra den 1ste Februar 1910, og at i denne Anledning Universitetets Udgiftspost 2., Huslejeportioner, for 1910—11 overskrides med 1,200 Kr. mod fornøden Forklaring i Regnskabsoversigten«.

c. Anciennitetsfortegnelse med Hensyn til Option af Friboliger og Huslejeportioner over samtlige den 1ste Februar 1914 ansatte Professorer i og uden normeret Plads samt fast ansatte ekstraordinære Docenter[1]*):*

A. Professorer i normeret Plads.

(De med * betegnede Professorer havde før 1ste Februar 1914 opteret Fribolig eller Huslejeportion og de med ** betegnede Professorer havde Embedsbolig).

Navn.	Fødselsdag.	Fakultet.	Første faste Ansættelse ved Universitetet.	Senere Ansættelse i normeret Professorplads.
Scharling, C. H.* .	$^{3}/_{5}$ 1836	theol.	$^{16}/_{4}$ 1870 Prof. ord.	
Gertz, M. C.[2])	$^{14}/_{12}$ 1844	filos.	$^{25}/_{9}$ 1879 Prof. ord. i klassisk Filologi, at regne fra $^{1}/_{1}$ 1880.	
Lassen, J. S. V.[3]).	$^{4}/_{7}$ 1847	rets- og stats-vidensk.	$^{22}/_{2}$ 1881 Prof. ord.	
Steenstrup, J. C. H. R.[4])	$^{5}/_{12}$ 1844	filos.	$^{23}/_{9}$ 1882 Prof. ord. i Historie.	
Erslev, K. S. A.* .	$^{28}/_{12}$ 1852	filos.	$^{28}/_{2}$ 1883 Prof. ord. i Historie, at regne fra $^{1}/_{3}$ 1883.	
Høffding, H.*	$^{11}/_{3}$ 1843	filos.	$^{2}/_{2}$ 1883 Prof. ord. i Filosofi, at regne fra $^{1}/_{9}$ 1883.	
Kroman, K. F. V.*	$^{29}/_{3}$ 1846	filos.	$^{29}/_{4}$ 1884 Prof. ord. i Filosofi.	
Torp, C.*	$^{8}/_{6}$ 1855	rets- og stats-vidensk.	$^{23}/_{2}$ 1886 Prof. ord.	
Westergaard, H. L.*	$^{19}/_{4}$ 1853	rets- og stats-vidensk.	$^{30}/_{4}$ 1886 Prof. ord.	
Møller, H.*	$^{13}/_{1}$ 1850	filos.	$^{20}/_{12}$ 1883 Docent i tysk Sprog og Litteratur.	$^{26}/_{4}$ 1888 Prof. ord. i germansk Filologi, at regne fra $^{1}/_{4}$ 1888.
Gram, H. C. J.*[5]).	$^{13}/_{9}$ 1853	lægevidensk.	$^{29}/_{7}$ 1891 Prof. ord. i Farmakologi; $^{1}/_{2}$ 1900 Prof. ord. i Medicin.	

1) Jfr. Univ. Aarb. f. 1906—1907 S. 830 ff.: Anciennitetsfortegnelse af 1ste Febr. 1911.

2) Har som Efor for Hassagers Kollegium Bolig paa Kollegiet, jfr. Univ. Aarb. f. 1897—98 S. 716.

3) Har som Regensprovst Bolig paa Regensen.

4) Oppebærer den Professor Rostgardianus tillagte Huslejeportion.

5) Opterede Huslejeportion fra April Flyttedag 1904, jfr. Univ. Aarb. for 1903—04 S. 955. Har som Overlæge ved Rigshospitalet Embedsbolig, jfr. Lov Nr. 106 af 18. April 1910 § 1.

Navn.	Fødselsdag.	Fakultet.	Første faste Ansættelse ved Universitetet.	Senere Ansættelse i normeret Professorplads.
Jacobsen, J. C.*..	6/3 1862	theol.	14/11 1891 Prof. ord.	
Bentzon, V.*.....	15/8 1861	rets- og stats-vidensk.	13/4 1892 Prof. ord.	
Paludan, J.*.....	11/8 1843	filos.	29/6 1892 Prof. ord. i Æsthetik.	
Jespersen, O. H.*.	16/7 1860	filos.	12/4 1893 Prof. ord. i engelsk Sprog og Litteratur, at regne fra 1/4 1893.	
Salomonsen, C. J.**	6/12 1847	lægevidensk.	17/4 1893 Prof. ord. i alm. Pathologi, at regne fra 1/4 1893.	
Nyrop, K.*.......	11/1 1858	filos.	14/12 1894 Prof. ord. i romansk Sprog og Litteratur, at regne fra 1/1 1895.	
Heiberg, J. L.*...	27/11 1854	filos.	12/11 1895 Prof. ord. i klassisk Filologi, at regne fra 1/1 1896.	
Faber, K. H.** 1) .	29/8 1862	lægevidensk.	12/5 1896 Prof. ord. i klinisk Medicin.	
Meyer, L.** 1)	1/11 1852	lægevidensk.	31/5 1897 Prof. ord. i Fødselsvidenskab, Kvindesygdomme samt spæde Børns Sygdomme.	
Buhl, F. P. V.* 2).	6/9 1850	filos.	13/7 1882 Prof. ord. i det theol. Fakultet, at regne fra 1/9 1882; afgik 1/10 1890.	28/3 1898 Prof. ord. i semitisk-østerlandsk Filologi, at regne fra 1/9 1898.
Jungersen, H. F. E.**..........	13/1 1854	math.-nat.	23/5 1899 Prof. ord. i Zoologi, at regne fra 1/9 1899.	
Rovsing, N. T.** 1)	26/4 1862	lægevidensk.	12/10 1899 Prof. ord. i Kirurgi.	
Bock, J. C.**	2/10 1867	lægevidensk.	29/5 1900 Prof. ord. i Farmakologi.	

1) Har Embedsbolig paa Rigshospitalet, jfr. Lov Nr. 106 af 18de April 1910 § 1.
2) Oppebærer en personlig Huslejeportion, jfr. Univ. Aarb. f. 1897—98 S. 732—33.

Navn.	Fødselsdag.	Fakultet.	Første faste Ansættelse ved Universitetet.	Senere Ansættelse i normeret Professorplads.
Fibiger, J. A. G.**	23/4 1867	lægevidensk.	27/12 1900 Prof. ord. i pathologisk Anatomi.	
Ammundsen, O. V.	19/8 1875	theol.	23/4 1901 Prof. ord.	
Munch-Petersen, H. V.	26/3 1869	rets- og stats-vidensk.	22/10 1901 Prof. ord. i Retsvidenskab.	
Hansen, F. C. C.*[1])	22/9 1870	lægevidensk.	10/12 1901 Prof. ord. i normal Anatomi.	
Andersen, Dines. .	26/12 1861	filos.	30/1 1903 Prof. ord. i indisk-østerlandsk Filologi.	
Torm, F. E.	24/8 1870	theol.	28/11 1903 Prof. ord. i Theologi.	
Johannsen, W. L.**	3/2 1857	math.-nat.	16/6 1905 Prof. ord. i Plantefysiologi.	
Biilmann, E. C. S.**	10/5 1873	math.-nat.	21/9 1907 Prof. ord. i Kemi.	
Petersen, J. Chr.**	26/2 1865	math.-nat.	29/1 1908 Prof. ord. i Kemi, at regne fra 1/2 1908.	
Strømgren, S. E.**	31/5 1870	math.-nat.	14/4 1908 Prof. ord. i Astronomi, at regne fra 1/4 1908.	
Brønsted, J. N. ..	22/2 1879	math.-nat.	17/12 1908 Prof. ord. i Kemi.	
Nielsen, Niels	2/12 1865	math.-nat.	17/7 1909 Prof. ord. i Mathematik, at regne fra 1/9 1909.	
Bang, J. P.	13/1 1865	theol.	15/12 1909 Prof. ord. i Theologi, at regne fra 1/1 1910.	
Heegaard, P......	2/11 1871	math.-nat.	7/3 1910 Prof. ord. i Mathematik.	
Jørgensen, P. J...	25/9 1873	rets- og stats-vidensk.	2/4 1907 Prof. extraord. i Retsvidenskab, at regne fra 1/4 1907.	10/12 1910 Prof. ord. i Retsvidenskab.

[1]) En ekstraordinær Huslejeportion er tildelt Professoren i normal Anatomi i Stedet for den ham tidligere tillagte Embedsbolig i det forrige kirurgiske Akademis Bygning, jfr. Univ. Aarb. f. 1889—90 S. 198.

Navn.	Fødselsdag.	Fakultet.	Første faste Ansættelse ved Universitetet.	Senere Ansættelse i normeret Professorplads.
Dahlerup, C. H. V.	31/10 1859	filos.	17/2 1911 Prof. ord. i nordiske Sprog.	
Steensby, H. P. ..	25/3 1875	math.-nat.	17/2 1911 Prof. ord. i Geografi.	
Tscherning, M. H. E.	11/12 1854	lægevidensk.	25/3 1911 Prof. ord. i Oftalmologi.	
Henriques, V.** ..	19/4 1864	lægevidensk.	3/5 1911 Prof. ord. i Fysiologi.	
Nielsen, A. E. H..	30/12 1880	rets- og statsvidensk.	20/12 1911 Prof. ord. i Statsvidenskab.	
Raunkiær, C.** ...	29/3 1860	math.-nat.	19/7 1911 Prof. ord. i Botanik, at regne fra 1/1 1912.	
Bøggild, O. B.**..	16/5 1872	math.-nat.	31/1 1912 Prof. ord. i Mineralogi, at regne fra 1/2 1912.	
Knudsen, M.**	15/2 1871	math.-nat.	19/6 1912 Prof. ord. i Fysik, at regne fra 1/9 1912.	
Friis, Aa.	16/8 1870	filos.	8/3 1913 Prof. ord. i Historie.	
Schaldemose, V.**1)	18/11 1866	lægevidensk.	3/4 1908 Prof. extr. i Kirurgi, at regne fra 1/4 1908.	17/11 1913 Prof. ord. i Kirurgi.
Pedersen, H.	7/4 1867	filos.	14/4 1903 Prof. extr. i slavisk Filologi og sammenlignende Sprogvidenskab, at regne fra 1/4 1903.	16/11 1913 Prof. ord. i sammenlignende Sprogvidenskab, at regne fra 1/1 1914.
Ellermann, V.....	28/12 1871	lægevidensk.	2/2 1914 Prof. ord. i Retslægevidenskab, at regne fra 1/2 1914.	

1) Har som Overkirurg ved Rigshospitalet Embedsbolig, jfr. Lov Nr. 106 af 18de April 1910 § 1.

B. Professorer uden normeret Plads.

Navn.	Fødselsdag.	Fakultet.	Ansættelsestid.
Wilkens, C. E. Th.	28/1 1844	filos.	5/6 1897 Prof. extr. i Filosofi og Sociologi, at regne fra 1/4 1897.
Jónsson, F.*1)....	29/5 1858	filos.	29/3 1898 Prof. extr. i nordisk Filologi. 3/4 1911 Prof. ord. i samme Fag, at regne fra 1/4 1911.
Drachmann, A. B.	27/2 1860	filos.	3/4 1905 Prof. extr. i klassisk Filologi.
Andersen, V. R. A.	16/10 1864	filos.	3/4 1908 Prof. extr. i dansk Litteraturhistorie, at regne fra 1/4 1908.
Lehmann, A. G. L.	29/12 1858	filos.	5/4 1910 Prof. extr. i eksperimental Psykologi, at regne fra 1/4 1910.
Birck, L. V.	17/2 1871	rets- og statsvidensk.	13/4 1910 Prof. extr. i Statsvidenskab, at regne fra 1/1 1911.
Vedel, V., ...	9/11 1865	filos.	3/4 1911 Prof. extr. i almindelig Litteraturhistorie, at regne fra 1/4 1911.
Berlin, K. K.	7/6 1864	rets- og statsvidensk.	3/4 1911 Prof. extr. i offentlig Ret og islandsk Ret, at regne fra 1/4 1911.
Olrik, A.	3/7 1864	filos.	9/4 1913 Prof. extr. i nordiske Folkeminder, at regne fra 1/4 1913.
Andersen, J. O. ..	15/5 1866	theol.	6/4 1908 Docent i Kirkehistorie. 7/5 1913 Prof. extr. i Kirkehistorie under det theologiske Fakultet.

C. Ekstraordinær Docent.

Navn.	Fødselsdag.	Fakultet.	Ansættelsestid.
Gudmundsson, V..	11/3 1860	filos.	29/4 1890 ekstr. Docent i islandsk Historie og Litteratur, at regne fra 1/4 1890.

1) Oppebærer en personlig Huslejeportion, jfr. Rigsdagstid. 1911—12, Tillæg A. Sp. 1169—70.

Desuden var den 1ste Februar 1914 følgende Mænd i Lærervirksomhed ved Universitetet.

Navn.	Fødselsdag.	Fakultet.	Ansættelsestid.
Schmidt, J. H. G. V.	7/1 1836	filos.	Ved kgl. Resol. 1/5 1883 er det overdraget ham indtil videre at holde Forelæsninger i Ægyptologi og Assyriologi, fra 1/7 1883 at regne.
Sørensen, S. T....	20/1 1849	lægevidensk.	Har som Overlæge ved Blegdamshospitalet fra 1/8 1891 varetaget Hvervet som Docent i de paa Hospitalet forefaldende epidemiske Sygdomme.
Nielsen, H. A.....	27/10 1850	lægevidensk.	Ved kgl. Resol. 14/4 1893 blev det overdraget ham for et Tidsrum af 1 Aar fra 1/4 1893 at holde Forelæsninger og Øvelser over Hygiejne; Fornyelse ved kgl. Resol. 26/4 1894 for et Tidsrum af 1 Aar fra 1/4 1894, ved kgl. Resol. 19/4 1895 for et Tidsrum af 2 Aar fra 1/4 1895 og ved kgl. Resol. 5/6 1897 fra 1/4 1897 indtil videre.
Kolderup Rosenvinge, J. L. A...	7/11 1858	math.-nat.	Ved kgl. Resol. 19/4 1895 blev der tildelt ham Honorar for 1 Aar fra 1/4 1895 for at holde Forelæsninger over Kryptogamerne; Fornyelse ved kgl. Resol. 9/4 1896 og 5/6 1897 samt ved kgl. Resol. 23/4 1898 fra 1/4 1898 indtil videre.
Hammerich, A. ...	25/11 1848	filos.	Ved kgl. Resol. 9/4 1896 er der tildelt ham aarligt Honorar fra 1/4 1896 for at holde Forelæsninger over Musikens Historie.
Tscherning, E. A..	5/5 1851	lægevidensk.	Oppebærer som Overkirurg ved Kommunehospitalets 1ste Afdeling Honorar for at holde kirurgisk Praktikant-Klinik.
Israel-Rosenthal, E.	23/9 1851	lægevidensk.	Oppebærer som Overlæge ved Kommunehospitalets 2den Afdeling Honorar for at holde medicinsk-Praktikant-Klinik.
Friedenreich, A...	1/6 1848	lægevidensk.	1/3 1898 Overlæge ved Kommunehospitalets 6te Afdeling og har som saadan tillige varetaget Hvervet som Docent i Psychiatri.
Østrup, J. E.	27/7 1867	filos.	Ved kgl. Resol. 30/3 1898 er der tillagt ham aarligt Honorar for at holde Forelæsninger over semitiske Sprog og Litteratur.

Navn.	Fødsels-dag.	Fakultet.	Ansættelsestid.
Fløystrup, A......	5/5 1851	lægevidensk.	Oppebærer som Overlæge ved Kommunehospitalets 3die Afdeling siden 1/3 1898 Honorar for at holde medicinsk Praktikant-Klinik.
Federspiel, H.....	30/6 1868	rets-'og stats-vidensk.	Ved kgl. Resol. 25/4 1903 er der tildelt ham Honorar for at holde Øvelser for de juridiske Studerende.
Ravn, J. P. J. ...	30/11 1866	math.-nat.	Ved kgl. Resol. 5/4 1904 er der tildelt ham Honorar for at gennemgaa Afsnit af Forsteningslæren med de naturhistoriske Studerende.
Jensen, Kr. Sandfeld...........	17/1 1873	filos.	Ved kgl. Resol. 4/4 1905 er der tildelt ham Honorar for at holde Forelæsninger og Øvelser over romansk Filologi.
Rasch, C. E. F. ..	7/2 1861	lægevidensk.	Har som Overlæge ved Kommunehospitalets 4de Afdeling og derefter som Overlæge ved Rigshospitalets Afdeling for Hud- og Kønssygdomme fra 1/3 1906 varetaget Hvervet som Docent i Hudsygdomme og Syfilis.
Monrad, S........	19/8 1867	lægevidensk.	Ved Ministeriets Skrivelse af 23/4 1906 blev det overdraget ham, der er Overlæge ved Dronning Louises Børnehospital, som Docent ved Universitetet at holde Forelæsninger og Øvelser sammesteds for de Studerende, dog kun for et Tidsrum af 4 Aar af Hensyn til, at der eventuelt paa Rigshospitalet vilde blive indrettet en til Undervisning egnet Børneklinik, jfr. Univ. Aarb. f. 1905—06 S. 398. Da Børneafdelingen paa Rigshospitalet aabnedes 1. Maj 1911, bortfaldt det Overlægen ved Dronning Louises Børnehospital hidtil tillagte Docent-Honorar, men ved Finansloven for 1911—12 overførtes det saaledes besparede Honorar som Tilskud til Børnehospitalet, for at dette fremdeles kunde fungere som Undervisningssted for de Studerende under Dr. Monrads Ledelse.
Schmiegelow, E. C.	13/10 1856	lægevidensk.	Oppebærer siden 1/4 1907 Honorar som Docent i Ørets, Næsens og Strubens Sygdomme, jfr. Aarb. 1906—07 S. 747—50.

Navn.	Fødselsdag.	Fakultet.	Ansættelsestid.
Sarauw, C. P. E. .	19/9 1865	filos.	Ved kgl. Resol. af 3/4 1908 er der tildelt ham aarligt Honorar fra 1/4 1908 som Docent i tysk Sprog og Litteratur.
Krogh, S. A. S. . .	15/11 1874	math.-nat.	Ved kgl. Resol. af 3/4 1908 er der tildelt ham aarligt Honorar fra 1/4 1908 som midlertidig Docent i Dyrefysiologi.
Stamm, R. H.	8/4 1877	math.-nat.	Ved kgl. Resol. af 3/4 1908 er der tildelt ham aarligt Honorar fra 1/4 1908 for som midlertidig Docent at holde Forelæsninger over Histologi og Embryologi.
Grønbech, V. P. . .	14/6 1873	filos.	I Henhold til kgl. Resol. af 15/4 1908 oppebar han fra 1/4 1908 til 30/6 1911 aarligt Honorar for at holde Forelæsninger og Øvelser i engelsk Sprog og Litteratur. Ved kgl. Resol. af 3/4 1911 er der tillagt ham aarligt Honorar, fra 1/7 1911 at regne, for at holde Forelæsninger over Religionshistorie.
Warming, J. C. J.	9/12 1873	rets- og statsvidensk.	Ved Ministeriets Skrivelse af 23/5 1908 er der tildelt ham aarligt Honorar for at bistaa de statsvidenskabelige Professorer ved Forelæsninger og Øvelser særlig paa Statistikens Omraade.
Møller, E. J.	19/6 1860	rets- og statsvidensk.	Ved Ministeriets Skrivelse af 4/9 1908 er han ansat som midlertidig praktisk Docent ved det juridiske Laboratorium fra 1/9 1908.
Beckett, F.	26/3 1868	filos.	Ved kgl. Resol. af 7/4 1909 er der tildelt ham aarligt Honorar som Docent i Kunsthistorie.
Lindhard, J. P. J.	25/4 1870	lægevidensk.	Ved Ministeriets Skrivelse af 11/10 1909 er han ansat som Lærer i Anatomi og Gymnastikteori foreløbig for et Tidsrum af 6 Aar.
Glarbo, C. E. N. .	23/2 1875	theol.	Ved Ministeriets Skrivelse af 2/3 1910 er han ansat som midlertidig Lærer i nytestamentlig Eksegese for et Tidsrum af 3 Aar fra 1/3 1910. Ved Ministeriets Skrivelse af 21/12 1912 er denne Ansættelse forlænget for et Tidsrum af 3 Aar fra 1/3 1913.
Bohr, H.	22/4 1887	math.-nat.	Ved kgl. Resol. af 22/6 1910 er der tillagt ham aarligt Honorar som Docent i ren Mathematik.

Navn.	Fødselsdag.	Fakultet.	Ansættelsestid.
Blinkenberg, Chr..	15/2 1863	filos.	Ved kgl. Resol. af 3/4 1911 er der tillagt ham aarligt Honorar, fra 1/4 1911 at regne, for som midlertidig Docent at holde Forelæsninger over Arkæologi.
Erlandsen, A.....	11/8 1878	lægevidensk.	Ved Ministeriets Skrivelse af 20/4 1911 er han ansat som Docent i Hygiejne.
Bloch, C. E.	21/9 1872	lægevidensk.	Har som Overlæge ved Rigshospitalets Børneafdeling 1/5 1911 overtaget Hvervet som Docent i Børnesygdomme.
Hansen, P. N.....	10/2 1867	lægevidensk.	Oppebærer som Overkirurg ved Kommunehospitalets 5te Afdeling siden 1/5 1911 Honorar for at holde kirurgisk Praktikant-Klinik.
Bøgholm, N.	11/6 1873	filos.	Ved kgl. Resol. af 24/7 1911 er der tillagt ham aarligt Honorar, fra 19/8 1911 at regne, for at holde Forelæsninger og Øvelser i engelsk Sprog og Litteratur.
Maar, V..........	8/6 1871	lægevidensk.	Ved kgl. Resol. af 3/4 1911 er der tillagt ham aarligt Honorar, fra 1/9 1911 at regne, for at holde Forelæsninger over Medicinens Historie.
Kruse, L. F. V. ..	30/7 1880	rets- og stats-vidensk.	Ved kgl. Resol. af 12/9 1911 er der tillagt ham aarligt Honorar for at holde Forelæsninger og Øvelser i Retsvidenskab.
Bjerrum, N.......	11/3 1879	math.-nat.	Ved kgl. Resol. af 19/7 1912 er der tillagt ham aarligt Honorar for at holde Forelæsninger over Kemi.
Bohr, N..........	7/10 1885	math.-nat.	Ved kgl. Resol. af 16/7 1913 er der tillagt ham aarligt Honorar, fra 1/4 1913 at regne, som Docent i Fysik.

III. Forelæsninger og Øvelser.

Anmeldte og holdte Forelæsninger og Øvelser.

Efter Forelæsningskatalogerne og de fra Fakulteterne modtagne Beretninger gives her en Oversigt over de i Universitetsaaret anmeldte og holdte Forelæsninger og Øvelser samt deres Genstand med Tilføjelser af Time- og Tilhørertallet. Hvor i sidstnævnte Henseende dobbelte Angivelser findes, betyder det første Tal de ved Forelæsningernes Begyndelse, det i Parenthes anførte Tal de ved disses Slutning tilstedeværende Tilhørere. Det bemærkes, at Angivelserne med Hensyn til Tallet af Tilhørerne ikke altid kan betragtes

som nøjagtige; i mange Tilfælde, hvor en Forelæsning baade besøges af Studerende og Tilhørere af begge Køn, som uden at studere ved Universitetet dog der søger Belæring og Uddannelse, er Listerne som oftest kun paategnede af de Studerende.

Efteraarshalvaaret 1909.

Det theologiske Fakultet.

Dr. *C. Henrik Scharling*, Prof. ord.: 1) Forelæsning over grundlæggende Hovedstykker i Dogmatiken, 2 T., 11 (10) Tilh.; 2) mundtlige Øvelser over kristelig Samfundsethik, 3 T., 16 (14) Delt.; Dr. *P. Madsen*, Prof. ord.: Eksaminatorier over Troslæren, 4 T., 39 (40) Delt. *J. C. Jacobsen*, Prof. ord.: 1) Fortolkning af Amos og Haggai, 2 T., 63 (47) Tilh.; 2) Forelæsninger og Eksaminatorier over Daniels Bog, 2 à 3 T., 2 (3) Tilh. og Delt.; 3) Laboratorieøvelser med yngre Studerende, 2 T., 5 Delt. *O. V. Ammundsen*, Prof. ord.: 1) Fem indledende Forelæsninger for Begyndere om det theologiske Studium, 67 Tilh.; 2) Eksaminatorier over den senere Middelalders og Reformationens Kirkehistorie, 3. T., 46 (32) Delt.; 3) i Tilknytning til Eksaminatorierne Laboratorieøvelser over Emner fra de ovennævnte Tidsrum, 2 T., 11 Delt. Lic. *F. E. Torm*, Prof. ord.: 1) eksaminatorisk Gennemgang af Acta med Drøftelse af Problemer, vedrørende den apostoliske Tids Historie, 3 T., 64 (66) Delt.; 2) Laboratorieøvelser over Emner, hentede fra Apostlen Paulus's Historie, 2 T., 7 Delt. — *J. Oskar Andersen*, Docent i Kirkehistorie: 1) Eksaminatorier over Kirkens Historie i Oldtid og ældste Middelalder, 3 T., 38 Delt.; 2) Eksaminatorier over Slutningen af Middelalderen, Reformationstiden samt Danmarks Kirkehistorie siden Reformationen, 2 T., 7 Delt.; 3) Forelæsning over Danmarks Kirkehistorie i sidste Halvdel af 19de Aarhundrede (Fortsættelse af Forelæsning fra sidste Halvaar), 1 T., 37 (31) Tilh. — Lic. *J. P. Bang*, midlertidig Lærer i nytestamentlig Eksegese: 1) Eksaminatorier for Begyndere over Lukas' Evangelium og Jakobs Brev, 3 T.; 2) ligeledes for Begyndere over Markus' Evangelium og Thessal.brevene, 3 T. — Skriftlige Øvelser afholdtes privatissime af Docent *J. Oscar Andersen*, Docent Lic. *J. P. Bang* og Lic. *Chr. Glarbo*, 1 Gang ugentlig, 21 Delt. — *Privatdocenter:* Lic. *H. Ussing*, Sognepræst: 1) Nutidsproblemer paa Missionsmarken, belyste af Missionens Historie, 1 T., (efter 1ste Oktober); 2) efter nærmere Aftale en ugentlig Spørgetime, i Tilknytning til ovennævnte Forelæsning. Lic. *Chr. Glarbo:* 1) Gennemgang af Hovedretningerne i den tyske Theologi i det 19de Aarhundrede, 1 T., 11 (10) Tilh.; 2) Fortolkning af Thessalonicenserbrevene, 1 T., 37 (42) Tilh. Lic. *Alfred Th. Jørgensen:* Staten og dens Opgaver efter evangelisk Opfattelse, 1 T., 12 (9) Delt. — *Pastoralseminariet:* *J. Paulli*, Stiftsprovst, kgl. Konfessionarius: 1) Forelæsninger over Præstens Embedsgerning i den danske Folkekirke, 1 T.; 2) homiletiske Øvelser, 1 T. Dr. jur. *H. Matzen*, Prof. ord.: Forelæsninger over Kirkeretten, 2 T. *N. A. Larsen*, Professor: kateketiske Øvelser, 2 T. *V. E. Bielefeldt*, Professor, Lærer i Messesang: Messeøvelser, 2 T. — Med Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenets Tilladelse afholdt Pastor *N. Dalhoff* et Kursus i Diakonik, 1 T., 6 (4) Delt.

Det rets- og statsvidenskabelige Fakultet.

Dr. *Will. Scharling*, Prof. ord.: 1) Gennemgang af Nationaløkonomiens Theori for juridiske og statsvidenskabelige Studerende, 3 T., 116 (177) Tilh.;

2) eksaminatorisk Gennemgang (fra 1ste Oktober) af Handels- og Toldpolitik, 2 T., 16 (12) Delt. Dr. *H. Matzen*, Prof. ord.: var af Ministeriet fritaget for at holde Forelæsninger i Halvaaret. Dr. *Jul. Lassen*, Prof. ord.: 1) Forelæsning over Afsnit af den danske Obligationsrets specielle Del, 3 T., 126 (84) Tilh.; 2) skriftlige Laboratorieøvelser i Obligationsret som særlig læst Afsnit, 34 Delt.; 3) holdt privatissime paa Laboratoriet Øvelser i Behandlingen af konkrete Retstilfælde, 171 (110) Delt. Dr. *C. Torp*, Prof. ord.: 1) afsluttende Gennemgang af Strafferettens almindelige Del, 3 T.; 2) skriftlige Laboratorieøvelser i Strafferet som særlig læst Afsnit, 1—4 T. Dr. *H. Westergaard*, Prof. ord.: 1) Øvelser paa Universitetets statistiske Laboratorium, 4 Gange ugentlig; 2) Skriveøvelser. Dr. *V. Bentzon*, Prof. ord.: Gennemgang af den almindelige Retslære, 2 T. Dr. *H. Munch-Petersen*, Prof. ord.: 1) Indledningsforelæsninger om det juridiske Studium for begyndende Jurister; 2) Gennemgang — for Studerende til den juridiske Eksamens første Del og statsvidenskabelige Studerende — af »den danske Rets Encyklopædi« med dertil knyttede mundtlige Øvelser i Behandlingen af konkrete Retstilfælde, 4 T., 159, (207) Tilh. og Delt.; 3) fortsat Gennemgang af Civilprocessen under særligt Hensyn til Afvigelserne mellem den gamle og nye Ordning, 1 T., 74 (75) Tilh.; 4) skriftlige Laboratorieøvelser over Processen som særlig læst Afsnit, 1 T., 19 Delt. Dr. *L. A. Grundtvig*, Prof. ord.: Forelæsning over Søretten, 3 T., 43 (84) Tilh.; 2) Forelæsning over Forfatterretten, 1 T., 89 (44) Tilh.; 3) gav privatissime, men gratis, paa Laboratoriet Anvisning til Studiet af Tingsretten som særlig læst Afsnit af Formueretten og knyttede dertil enkelte skriftlige Øvelser, 1 T., 16 Delt. *Poul Johs. Jørgensen*, Prof. extr.: 1) Gennemgang af Folkeretten paa Grundlag af Prof. Matzens: »Forelæsninger over den positive Folkeret«, 3 T., 64 (59) Tilh.; 2) Eksaminatorisk Gennemgang af Forvaltningsretten med de statsvidenskabelige Studerende, 2 T., 21 (10) Delt. — Dr. *Holger Federspiel*, Docent: Skriveøvelser (privatissime), 4 T. Dr. *L. V. Birck*, Docent: 1) Finansvidenskab, direkte Skatter. 2 T.; 2) kapitaliserede Værdier, 2 T.; *Jens Warming*, Kontorchef, Docent: eksaminatorisk Gennemgang af Danmarks Statistik, 2 T., 38 (35) Delt. Dr. *Ernst Møller*, Højesteretssagfører, Docent: Gennemgik (som Forberedelse til at behandle konkrete Opgaver) med viderekomne Studerende konkrete Retstilfælde, væsentligst henhørende til Formuerettens og Strafferettens Omraader, 2 T., 35 (14) Delt. — *Privatdocenter:* Dr. *Edv. Mackeprang:* Den anmeldte Forelæsning over Nationaløkonomiens Theori blev ikke holdt. *Emil Meyer*, Kontorchef, ifølge dertil meddelt Bemyndigelse: Forelæsninger over Finansvidenskab, 2 T., 23 (16) Tilh.

Det lægevidenskabelige Fakultet.

Dr. *Chr. Bohr*, Dr. sc., Prof. ord.: Forelæsninger og Eksaminatorier over Nerve- og Muskelfysiologien, 3 T., 125 (86) Tilh. og Delt.; af Laboratoriets Assistenter holdt Cand polyt. *A. C. Andersen:* 1) fysiologisk-kemiske Øvelser, 12 T.; 2) Eksaminatorier over fysiologisk Kemi, 2 T. Dr. *Oscar Bloch*, Prof. ord.: Eksaminatorier i operativ Kirurgi og Øvelser i Operation, naar Materiale havdes, 3 T., 22 Delt. Dr. *Chr. Gram*, Prof. ord.: 1) medicinsk Praktikant-Klinik, 5 T., 12 Delt.; 2) kliniske Forelæsninger, 1 T., 57 Tilh.; 3) Eksaminatorium over intern Medicin, 2 T., 74 Delt.; 4) Skriveøvelser, 35 Delt.; 5) Undervisning af de tjenestegørende Praktikanter, daglig i 2 T. Dr. *C. J.*

Salomonsen, Prof. ord.: 1) Forelæsninger og Eksaminatorier over almindelig Pathologi, 2 T., 57 Tilh. og Delt.; 2) Skriveøvelser for ældre Studerende. I Forening med det bakteriologiske Laboratoriums Assistenter, Dr. *Vilh. Jensen* og Cand. med. *L. Fridericia*, eksperimentalpathologiske Øvelser, særlig over Kredsløbets Pathologi, i Lobet af September og Oktober, 12 T., 10 Delt.; 4) praktisk Kursus i medicinsk Bakteriologi for Studerende, i Løbet af November og December, 12 T., 36 Delt. Laboratoriets Assistenter, Dr. *Vilh. Jensen:* Menneskets dyriske Snyltere, 1 T., 36 Tilh.; Cand. med. *L. Fridericia:* Stofskiftets pathologiske Fysiologi, 1 T., 21 Tilh. Dr. *J. Bjerrum*, Prof. ord.: 1) Forelæsninger og Kollokvier over Patienter med Øjensygdomme, 2 T., 32 Tilh.; 2) i funktionel og objektiv Undersøgelse, særlig — i Forbindelse med klinisk Assistent, Cand. med. *N. Høeg* — i Undersøgelse med Øjespejl og Sidebelysning, 2 T.; 3) gav Læger og Studerende Adgang til at overvære og under Vejledning deltage i den daglige Undersøgelse og Behandling af Patienter, Søgnedage Kl. 12—1½ paa Øjenkliniken i Havnegade 5. Dr. *Knud Faber*, Prof. ord.: 1) eksaminatorisk Klinik og Demonstrationer af Patienter med medicinske Sygdomme, 4 T., 38 Tilh. og Delt.; 2) kliniske Forelæsninger, 2 T., 121 Tilh.; 3) praktisk Kursus i kliniske Undersøgelsesmetoder, i Forbindelse med den kliniske Assistent, Cand. med. *Kemp;* 4) therapeutiske Ekskursioner for ældre Studerende; 5) Undervisning af de tjenestegørende Praktikanter ved den daglige Stuegang paa det kgl. Frederiks Hospital. Dr. *Leopold Meyer*, Prof. ord.: 1) klinisk Kursus i Fødselslæren og spæde Børns Sygdomme for de ældste Studerende; 2) Forelæsninger og Eksaminatorier over Fødselsvidenskab og spæde Børns Sygdomme, 3 T., 73 Tilh. og Delt.; 3) Undervisning i Undersøgelse af Svangre, 1 T.; 4) Forelæsning over udvalgte Afsnit af Gynækologien, 1 T., 56 Tilh.; 5) Undervisning af de lægevidenskabelige Kandidater, der gennemgaar det anordningsmæssige Kursus paa Fødselsstiftelsen. Dr. *Thorkild Rovsing*, Prof. ord.: 1) Forelæsning over klinisk Kirurgi, 2 T., 51 (48) Tilh.; 2) eksaminatorisk Klinik med det ældste Hold Studenter, 3 T., 42 (43) Delt.; 3) kortfattede Foredrag med Demonstrationer af kirurgiske Patienter, 1 T. Dr. *J. C. Bock*, Prof. ord.: 1) Forelæsninger over Farmakologi, 2 T., 64 (25) Tilh.; 2) Eksaminatorium over Farmakologi for ældre Studerende, 10 (18) Delt. 1 T.; 3) Forelæsninger og Eksaminatorier over Toxikologi, 1 T., 21 Tilh. og Delt.; 4) i Forbindelse med Assistenten ved farmakologisk Institut, Dr. med. *K. Schroeder*, Øvelser paa farmakologisk Studiesal, 3 T., 7 Delt.; Assistent, Dr. med. *K. Schroeder:* elementære Forelæsninger og Demonstrationer over Lægemidlers Tilberedelse og Recepters Affattelse, 1 T., 47 Tilh. Dr. *J. Fibiger*, Prof. ord.: 1) Forelæsninger over pathologisk Anatomi, ledsagede af Demonstrationer, 2 T., 88 (57) Tilh.; 2) Demonstrationer af pathologisk-anatomiske Præparater, 1½ T., 29 (26) Tilh.; i Forbindelse med Prosektorerne, Cand. med. *V. Poulsen* og Cand. med. *Kjærgaard:* 3) pathologisk-histologiske Øvelser, 2 T., 26 (27) Delt.; 4) Øvelser i Sektionsteknik og Demonstration af Sektioner, naar Materiale havdes, 1—6 T., 27 (26) Delt. Prosektorerne, Cand. med. *Kjærgaard*, Cand. med. *V. Poulsen* og Dr. med. *Permin*: 1) Gennemgang for ældre og yngre Studerende af udvalgte Afsnit af pathologisk-anatomisk Instituts Museum og Studiesamling, 2 T., 27 (24) Delt.; 2) elementære Eksaminatorier for yngre Studerende, 1 T., 15 (23) Delt. Dr. *Knud Pontoppidan*, Prof. ord.: 1) retsmedicinske Eksaminatorier og Øvelser, 2 T.,

23 (27) Tilh. og Delt.; 2) Forelæsninger over den seneste danske Medicinallovgivning, 1 T., 28 (20) Tilh.; 3) vejledede i Forening med Assistenten, Dr. *Oluf Thomsen* Viderekomne ved Arbejder i det retsmedicinske Institut. Dr. *F. C. C. Hansen*, Prof. ord.: 1) kort indledende Forelæsningsrække til Biologien, 2 T., 217 Tilh.; 2) derefter Eksaminatorier og Forelæsninger over den systematiske Anatomi, 2 T., 103 (121) Tilh. og Delt.; 3) eksaminatorisk Kursus over topografisk Anatomi, 1 T., 112 Delt.; 4) sammen med Prosektorerne et praktisk Kursus i mikroskopisk Anatomi, 2 T., 38 Delt.; 5) ledede offentlige Dissektionsøvelser i Forbindelse med Prosektorerne og Assistenten, daglig fra 1ste Novbr.; 6) holdt den anatomiske Studiesal aaben for de medicinske Studerende, Mandag, Onsdag og Fredag Kl. 1—3. I Tilslutning til Professorens Forelæsninger har Prosektoren i Histologi og Prosektoren i Anatomi afholdt systematiske Demonstrationer over henholdsvis den finere mikroskopiske Anatomi og den makroskopiske Anatomi. Dr. *V. Schaldemose*, Prof. extr.: 1) kirurgisk Praktikant-Klinik, 3 T., 9 (8) Delt.; 2) Forelæsninger over almindelig Kirurgi, 2 T., 73 Tilh.; 3) Eksaminatorier i kirurgisk Pathologi, 1 T., 38 Delt. — Dr. *Jul. Petersen*, Prof. extr. i Medicinens Historie: Fremstilling af Lægevidenskabens historiske Udviklingsgang i det 19de Aarhundrede med særligt Hensyn til den danske Lægevidenskab, 1 T., 11 (5) Tilh. — Dr. *N. P. Schierbeck*. Docent,: De anmeldte Forelæsninger og Øvelser blev ikke holdte. — Dr. *S. T. Sørensen*, Professor, Overlæge ved Blegdamshospitalet: Vejledning i Erkendelse og Behandling af epidemiske Sygdomme, 5 T., 24 Tilh. Dr. *A. Friedenreich*, Professor, Overlæge ved Kommunehospitalet: Forelæsninger over Sindssygdommene, 3 T., 31 (28) Tilh. Dr. *C. Rasch*, Overlæge ved Kommunehospitalet: 1) kliniske Øvelser over Hudsygdomme og veneriske Sygdomme for de Studerende, der har haft mindst et Halvaar medicinsk Klinik, 2 T., 21 Delt.; 2) Demonstration og Forelæsning over Patienter med Hudsygdomme og veneriske Sygdomme, 1 T., 32 Tilh. Dr. *S. Monrad*, Overlæge ved Dronning Louises Børnehospital: 1) kliniske Forelæsninger, 1 T., 37 Tilh.; 2) Praktikant-Klinik, 1 T., 8 Delt.; 3) polikliniske Demonstrationer, 1 T., 7 Delt. Dr. *E. Schmiegelow*, Professor, Leder af den oto-laryngologiske Klinik paa det kgl. Frederiks Hospital: Forelæsninger og kliniske Demonstrationer over Ørets og Strubens Sygdomme, for medicinske Studerende, der er færdige med deres Volontærtjeneste paa Hospitalerne, 3 T., 23 Tilh. Dr. *H. A. Nielsen*, Professor, Kredslæge, Docent: Forelæsning over Vandforsyning særlig Københavns, 2 T., 6 Tilh. — Dr. *E. A. Tscherning*, Professor, Overkirurg ved Kommunehospitalet: kirurgisk Praktikant-Klinik, 5 T., 6 Delt. Dr. *E. Israel-Rosenthal*, Professor, Overlæge ved Kommunehospitalet: medicinsk Praktikant-Klinik, 3 T., 11 Delt. Dr. *A. Fløystrup*, Professor, Overlæge ved Kommunehospitalet: medicinsk Praktikant-Klinik, 3 T., 11 Delt. Dr. *Sylv. Saxtorph*, Professor, Overkirurg ved Kommunehospitalet: kirurgisk Praktikant-Klinik, 4 T., 6 Delt. — *Privatdocenter:* Dr. *Vilh. Heiberg*, Professor, Overlæge ved Københavns Amts Sygehus: kliniske Forelæsninger med Eksplorationsøvelser, 2 T., 5 Tilh. og Delt. Dr. *Fr. Grünfeld*, Professor, Overlæge ved Skt. Johannes' Stiftelse: kliniske Øvelser for ældre Studerende, 2 à 3 T. Dr. *Kr. Poulsen*, Professor, Overlæge ved Sundby Hospital: kirurgisk Klinik, 2 T., 11 Delt. Dr. *J. Kaarsberg*, Professor: Øvelser i gynækologisk Diagnostik, 3 T., 9 Delt. Dr. *Chr.*

Jürgensen, Professor: Kogekursus for Læger og ældre Lægestuderende, 3 T., 9 Delt. Dr. *Edmund Jensen,* Professor: kliniske Øvelser over Øjensygdommenes Diagnose og Behandling, 6 T. Dr. *Ludvig Kraft,* Overkirurg ved Frederiksberg Hospital: Øvelser over klinisk Kirurgi, 3 T., 13 (11) Delt. Dr. *Ludv. Nielsen,* Overlæge ved Frederiksberg Hospital: kliniske Demonstrationer over Hud- og Kønssygdomme, 3 T., 5 Delt. Dr. *Fr. Tobiesen,* Overlæge ved Øresundshospitalets Tuberkuloseafdeling: Vejledning af Praktikanter i stethoskopisk Undersøgelse. Dr. *Chr. F. Bentzen:* de anmeldte elementære kliniske Forelæsninger over Øjensygdomme blev ikke holdte. Dr. *Viggo Christiansen:* 1) Vejledning i Diagnosen og Behandlingen af Nervesygdomme, 3 T.; 2) klinisk Forelæsning over Nervesygdomme, 1 T. Dr. *V. Saxtorph Stein:* Gennemgang af de vigtigste Sygdomme i Øret og de øvre Luftveje, med særligt Henblik paa Diagnose og Behandling, 3 T., 6 Delt. Dr. *Gottlieb Kiær:* kliniske Øvelser i Øre-, Næse- og Halssygdomme, 2 T., 6 Delt. Dr. *C. Wessel,* Klinikchef paa Kommunehospitalet: Øvelser i kirurgisk Klinik, for et begrænset Antal Deltagere, der har gennemgaaet en medicinsk Klinik, 2 T., 7 Delt. Dr. *Victor Scheel,* Prosektor ved Kommunehospitalet: 1) pathologisk-anatomiske Demonstrationer og Øvelser (privatissime), 4 T., 32 Delt.; 2) i Forbindelse med Dr. *Ellermann* et praktisk Kursus i pathologisk Histologi (privatissime), 8 T. Dr. *Fr. C. P. Vogelius:* Vejledning i Undersøgelse af medicinske Patienter paa det kgl. Frederiks Hospitals medicinske Poliklinik, ca. 12 T., 7 Delt. Dr. *C. H. Würtzen:* Vejledning i Diagnose og Behandling af medicinske Sygdomme. Dr. *C. E. Bloch*: kliniske Øvelser og Demonstrationer over Sygdomme hos Børn, 2 T., 6 Delt. Dr. *Holger Strandgaard:* Øvelser og Eksaminatorier over Bandage- og Instrumentlære, 25 Delt. Dr. *Lauritz Melchior:* klinisk-therapeutiske Øvelser med Praktikanter, 3 T., 12 Delt. Dr. *Axel Jørgensen*: medicinsk Klinik for Begyndere, 2 T., 12 Delt. Dr. *A. Helsted:* propædeutisk kirurgisk Klinik, 16 × 1½ T., 12 Delt. Dr. *Hans Jansen;* medicinsk Klinik for Begyndere, 2 T., 8 Delt. Dr. *A. Erlandsen:* Kursus i klinisk Mikroskopi og Kemi, 2 T., 9 Delt.

Det filosofiske Fakultet.

Dr. *M. Cl. Gertz,* Prof. ord.: 1) Forelæsninger over Aristofanes's Acharner 3 T., 6 Delt.; 2) Øvelser for Begyndere i mundtlig Oversættelse fra Dansk til Latin, 2 T., 17 (12) Delt.; 3) kritisk-eksegetiske Laboratorieøvelser over Senecas Epist. 95, 2 T., 4 Delt. Dr. *Johannes Steenstrup,* Prof. ord.: 1) afsluttende Forelæsninger og Eksaminatorier over Nordens Historie i den nyere og nyeste Tid, 2 T., 38 (30) Tilh. og Delt. 2) Forelæsninger over Brydningerne mellem den normanniske, franske og engelske Kultur i Normandiet og i England, 2 T., 22 (11) Tilh.; 3) skriftlige Øvelser over særlig studerede Punkter, 1 Delt. Dr. *Kr. Erslev,* Prof. ord.: 1) Vejledning i Læsningen af Middelalderens Skrift, Latin og Dansk, 2 T.; 2) gav en kort Oversigt om Kilderne til Danmarks Historie i Middelalderen, 2 T. Dr. *Harald Høffding,* Prof. ord.: 1) Forelæsning over filosofisk Propædeutik, 4 T., 225 (208) Tilh.; 2) Laboratorieøvelser over Leibniz' Nouveaux Essais og Monadologie, 1 T., 14 (16) Delt. Dr. *K. Kroman,* Prof. ord.: 1) Forelæsning over filosofisk Propædeutik, 4 T., 159 (135) Tilh.; 2) Samtaler over Erkendelseslære og Ethik, 2 T., 9 (6) Delt. Dr. *Ludv. F. A. Wimmer,* Prof. ord.: afsluttende

Forelæsninger over det danske Sprogs Historie, 2 T., 42 Tilh. Dr. *Vilh. Thomsen*, Prof. ord.: 1) Forelæsning over det latinske Sprogs Grammatik (Slutning af Lydlære, Formlære), 3 T.; 2) Kursus i Finsk, 2 T. Dr. *Hermann Møller*, Prof. ord.: 1) afsluttende Forelæsning over Digtet: Der Nibelunge Not, 1 T., 10 Tilh.; 2) Forelæsning over historisk nyhøjtysk Lydlære, 1 T., 17 Tilh.; 3) Forelæsninger og Øvelser over Walther von der Vogelweide 1 T., 17 Tilh. og Delt.; 4) Øvelser over Hans Sachs' Hürnen Seufrid, 1 T., 34 Delt. Dr. *Jul. Paludan*, Prof. ord.: 1) eksaminatorisk Gennemgang af Danmarks Skønlitteratur i det 19de Aarhundrede, 2 T., 51 Delt.; 2) Gennemgang af Hertz's Gengangerbreve, 1 à 2 T., 34 (20) Delt.; 3) Skriveøvelser for Studerende til Skoleembedseksamen og Magisterkonferens, 4 T. mdl., 13 Delt. Dr. *Otto Jespersen*, Prof. ord.: var med Ministeriets Tilladelse i Udlandet i Halvaaret. Dr. *Kr. Nyrop*, Prof. ord.: 1) Gennemgang af fransk romantisk Digtning, 2 T., 62 (54) Delt.; 2) Gennemgang af udvalgte Stykker af moderne italiensk Litteratur, 2 T., 39 (38) Delt. Dr. *J. L. Heiberg*, Prof. ord.: 1) Øvelser over Cicero, De natura deorum, 2 T., 19 (15) Delt.; 2) Indledning til Læsningen af de homeriske Digte, 2 T., 13 (12) Tilh.; 3) Laboratorieøvelser over Solon paa Grundlag af Plutarchs Biografi, 2 T., 5 Delt. Dr. *Fr. Buhl*, Prof. ord.: 1) Gennemgang af den hebraiske Sproglære for Begyndere, 2 T., 2) Øvelser i Arabisk; 3) Gennemgang af den arabiske Sproglære for Begyndere; 4) Gennemgang af Targumtekster. Dr. *J. A. Fridericia*, Prof. ord. i Historie: 1) Forelæsninger over Sider af den franske Revolutions Kulturforhold og Psykologi, 2 T., 42 (29) Tilh.; 2) Skriveøvelser over det 18de og 19de Aarhundredes Historie, 3 T. hver anden Uge, 9 (6) Delt.; 3) Eksaminatorier over Tiden 1789—1815, 2 T., 13 (11) Delt. Dr. *Dines Andersen*, Prof. ord.: 1) Forelæsning over Begyndelsesgrundene i Sanskrit, 2 T., 3 (2) Tilh.; 2) Forelæsning over Kālidāsa's Mālavikā og Agnimitra, 2 T., 3 Tilh.; 3) Øvelser over Pāli, 1 T., 3 Delt. Dr. *Cl. Wilkens*, Prof. ord.: 1) Forelæsning over Livsanskuelser i ældre og nyere Tid, 2 T.; 2) Kollokvier over Sociologi, 2 T. Dr. *Finnur Jónsson*, Prof. extr.: 1) Eksaminatorier over Olaf den Helliges Saga, 2 T., 21 (20) Delt.; 2) Fortolkning af Heltedigtene i den ældre Edda, 1 T., 18 (12) Tilh.; 3) Eksaminatorier over Oldnordisk Læsebog af L. Wimmer (for Studerende med Dansk til Bifag), 2 T., 33 (21) Delt.; 4) Laboratorieøvelser over Helgakviða m. m., 1 T., 8 Delt. Dr. *Holger Pedersen*, Prof. extr.: 1) Øvelser over Russisk for Begyndere, 2 T., 5 Delt.; 2) Gennemgang — for Viderekomne — af nogle Prøver af nyere russiske Novellister, 1 T., 4 Delt.; 3) Øvelser over Čechisk, 1 T., 1 Delt.; 4) Øvelser over Polsk, 2 T., 2 Delt. Dr. *A. B. Drachmann*, Prof. extr.: Eksaminatorier over den romerske Statsforfatning, 2 T., 18 (16) Delt. Dr. *Vilh. Andersen*, Prof. extr.: 1) afsluttende Forelæsning over Fr. Paludan-Müllers Digtning, 1 T.; 2) afsluttende Øvelser over Hovedværker i Dansk Litteratur (Holger Drachmann: Sange ved Havet), 4 T., 37 (36) Delt. Dr. *O. Siesbye*, Docent: 1) Øvelser over Platons Gorgias, ialt 6 T., 7 Delt.; 2) Øvelser over Slutningen af Livius' 36te Bog, ialt 6 T., 6 Delt.; 3) Øvelser i ekstemporal Oversættelse fra Græsk og Latin, 4 T. Dr. *Alfr. Lehmann*, Docent: Øvelser i det psykofysiske Laboratorium, 12 T., 4 Delt. Dr. *Vald. Vedel*, Docent: 1) Gennemgang af tysk Litteraturhistorie (fra Tieck til Kleist), 2 T., 53 (33) Delt.; 2) Gennemgang af Hovedværker af fransk Romantik, 1 T., 34 (23) Delt. Dr. *Kr. Sandfeld Jensen*, Docent: 1) Eksaminatorier over moderne fransk

Syntaks, 2 T., 38 (26) Delt.; 2) Kursus i Rumænsk, 2 T., 7 (4) Delt. — Dr. *Valtýr Gudmundsson*, Docent: 1) Øvelser over Olaf den Helliges Saga i Heimskringla, 2 T., 12 Delt.; 2) Tolkning af islandske Digte, 1 T., 5 (2) Tilh. — Dr. *Valdemar Schmidt*, Professor, Docent: 1) Forelæsning over Begyndelsesgrundene af Gammel-Ægyptisk, 2 T.; 2) Forelæsning over Begyndelsesgrundene af Assyrisk, 2 T.; 3) Kursus for Viderekomne saavel i Assyrisk som i Gammel-Ægyptisk og Koptisk; 4) Gennemgang af den ægyptiske Samling i Ny Carlsberg Glyptothek, 1 T.; 5) Gennemgang af den græsk-romerske Samling sammesteds, med særligt Hensyn til Oldtidskunsten i Ægypten og Forasien, 1 T. Dr. *Angul Hammerich*, Professor, Docent: Forelæsninger over Danmarks Musikhistorie, 1 T., 80 Tilh., hvoraf 15 Stud. Dr. *Axel Olrik*, Docent: Laboratorieøvelser over Sakses Oldsagn, 2 T., 3 Delt. Dr. *J. Østrup*, Docent: 1) Gennemgang af udvalgte Digte af al-Chansa, 1 T., 1 Delt.; 2) Øvelser over Arabisk for Begyndere, 2 T., 1 Delt.; 3) Øvelser over »Türkische Bibliothek«, VIII, 1 T., 1 Delt.; 4) De anmeldte Øvelser over al-Istachri blev ikke holdte. *Verner Dahlerup*, Docent: 1) Forelæsninger og Øvelser over Gammeldansk, 2 T., 39 Tilh. og Delt.; 2) skriftlige Øvelser for ældre Studerende med Dansk som Hoved- og Bifag, 3 T. hver anden Uge, 8 (7) Delt. Dr. *Edv. Lehmann*, Docent: Forelæsning om Romantikens Forhold til det religiøse Liv. Dr. *Chr. Sarauw*, Docent: 1) Gennemgang af et Udvalg af Grillparzers Dramaer, 2 T., 35 (21) Delt.; 2) Forelæsning over Nibelungenlied for yngre Studerende, 2 T., 34 (21) Tilh.; 3) Kursus i moderne Tysk for yngre Studerende, 2 T., 30 (20) Delt. Dr. *Vilhelm Grønbech*, Docent: 1) Gennemgang af Shakespeareske Dramaer, 2 T., 50 (47) Delt.; 2) Øvelser over udvalgte Digte af Wordsworth, 1 T., 38 (33) Delt. Dr. *Francis Beckett*, Docent: 1) Forelæsninger over Verdenskunstens Historie i Oldtiden, 1 T., 60 (13) Tilh.; 2) Øvelser i Kunstmuseets Afstøbningssamling, 1 T., 20 Delt. — *Privatdocenter:* Dr. *Alex Thorsøe:* Forelæsninger over de skandinaviske Allianceforhandlinger 1863—1864, 1 T., Dr. *Jakob Jakobsen:* Forelæsninger og Øvelser over Lavskotsk, 1 T., 4 Tilh. og Delt. Dr. *Arthur Christensen:* Øvelse i Nypersisk for Begyndere, 1 T., 1 Delt. Dr. *Frederik Poulsen:* Øvelser over arkaisk Plastik, 2 T., 6 Delt. Dr. *Anton Thomsen:* Gennemgang af Hobbes' »Elements of Law«, 2 T., 5 Delt. Dr. *Ditlef Nielsen:* Forelæsning over Berøringspunkter mellem oldsemitisk og bibelsk Religion, 1 T., 4 (2) Delt. Dr. *Gudmund Schütte:* Forelæsning, særlig for Bifagsstuderende, over det tyske Sprogs Historie og den tyske Nationalitets Udbredelse gennem Tiderne, 2 T., 18 Tilh. —

Det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

Dr. *Eug. Warming*, Prof. ord.: 1) Gennemgang af de frikronbladede Familier med særligt Henblik paa indenlandske Arters Morfologi og Biologi, 3 à 4 T., 29 (27) Tilh.; 2) vejledede med Assistance af Dr. *Johs. Schmidt* Begyndere i Planteanatomi, 6 T., 5 Delt.; 3) Øvelser — daglig — med Videregaaende i planteanatomisk Laboratorium. Dr. *C. Christiansen*, Prof. ord.: 1) Forelæsning — paa polyteknisk Læreanstalt — over Varmelære og Lyslære, 4 T.; 2) Eksaminatorier over mathematisk Fysik, 2 T., 2 Delt. Dr. *H. G. Zeuthen*, Prof. ord.: 1) Gennemgang — paa polyteknisk Læreanstalt — af Differential- og Integralregning med flere uafhængige Variable samt Integration af Differentialligninger, 4 T.; 2) Forelæsning over algebraiske

Kurver, 2 T., 4 Tilh.; 3) Forelæsning over Oprindelsen og den historiske Udvikling af Geometriens Grundprinciper, 1 T., 21 (18) Tilh. Dr. *N. V. Ussing*, Prof. ord.: 1) Forelæsning over Geologi, 5 T., 77 (66) Tilh.; 2) Forelæsning over Danmarks Stratigrafi, 3 T., 17 Delt.; 3) krystallografiske og mineralogiske Øvelser for Viderekomne, 4 T., 3 Delt.; 4) Øvelser paa Mineralogisk Studiesal, med Assistance af Docent *O. B. Bøggild*, 6 T., 13 Delt. Dr. *E. Løffler*, Prof. ord.: Gennemgang af Frankrigs Geografi, 3 T., 17 Delt. Dr. *Hector F. E. Jungersen*, Prof. ord., der med Ministeriets Tilladelse var fritaget for at holde Forelæsninger i September og Oktober, holdt: 1) i Slutningen af Halvaaret Forelæsning over Dyrerigets Snylteformer, 3 T., 17 Delt.; 2) et praktisk-zoologisk Kursus paa Studiesalen, med Assistance af Dr. *Th. Mortensen*, 4 T., 20 Delt.; 3) Eksaminatorier over Dyreriget, beregnede for yngre naturhistoriske Studerende, ved Cand. mag. *Ad. Jensen*, 4 T., 13 (11) Delt. *W. Johannsen*, Prof. ord.: 1) Forelæsning over Plantefysiologiens Hovedpunkter, 1. Del, nærmest for yngre Studerende, 2 T., med Demonstrationer, 14 (9) Tilh.; 2) ledede med Bistand af Assistenten, Mag. sc. *Boysen Jensen*, plantefysiologiske Øvelser for Studerende, der havde taget 1. Del af Embedseksamen, 2 × 3 T.; 4) holdt Laboratoriet aabent for Viderekomne hver Søgnedag. Dr. *Einar Biilmann*, Prof. ord.: 1) Eksaminatorium over organisk Kemi for Viderekomne, 4 T., 27 (19) Delt.; 2) Eksaminatorier 2 T. daglig, over organisk Kemi for Begyndere ved Laboratoriets Assistenter, Dr. *Chr. Winther*, 44 (33) Delt., og Dr. *N. Bjerrum*, 41 (29) Delt.; 3) Øvelser i Laboratoriet for Begyndere med Assistance af Inspektør, Cand. polyt. *Aage Kirschner*, Dr. *Chr. Winther* og Dr. *N. Bjerrum*, 6 × 3 T., 177 Delt.; 4) Laboratorieøvelser over organisk Præparation og Analyse, 5 × 5 T., 24 Delt. Dr. *E. Strømgren*, Prof. ord.: 1) Forelæsning over propædeutisk Astronomi, med Regneøvelser og Demonstration paa Stjernehimlen, 2 T., 25 (23) Tilh.; 2) Seminarieøvelser over sfærisk Astronomi og Theorien for Himmellegemernes Bevægelse, 2 T., 24 Delt.; 3) Vejledning i Forbindelse med Observator *Pechüle*, af Studerende, der ønskede at sætte sig ind i praktisk astronomisk Arbejde. Dr. *Julius Chr. Petersen*, Prof. ord.: 1) Forelæsninger over uorganisk Kemi for Medicinere, Studiosi magisterii og Fabrikingeniører, 4 T., 243 (158) Tilh.; 2) ledede Øvelserne i den polytekniske Læreanstalts kemiske Laboratorium, de 5 første Ugedage Kl. 12—3. Dr. *J. N. Brønsted*, Prof. ord.: 1) Forelæsning over fysisk Kemi, 3 T., 23 (17) Tilh.; Dr. *Niels Nielsen*, Prof. ord.: 1) Forelæsninger over de elementære Funktioners Theori, 2 T., 14 (12) Tilh.; 2) Forelæsninger over elementær Taltheori, 2 T., 23 (16) Tilh.; 3) Øvelser og Eksaminatorier over de analytiske Funktioners Theori, 11 (6) Delt. — Dr. *L. Kolderup Rosenvinge*, Docent: 1) Forelæsning over de laveste Sporeplanter, 2 T., 7 Tilh.; 2) mikroskopisk Kursus over Sporeplanterne, 4 T., 9 (8) Delt. Martin *Knudsen*, Docent: 1) Forelæsninger over Fysik, 3 T., 154 (80) Tilh.; 2) Øvelser paa medico-fysisk Laboratorium, 125 (126) Delt. *K. Prytz*, Professor ved den polytekniske Læreanstalt: Øvelser for viderekomne Fysikere i optiske Arbejder, med Assistance af Mag. sc. Frk. *B. Trolle*, 8 T., 2 Delt. *J. P. J. Ravn*, Docent: Forelæsninger og Øvelser over udvalgte Afsnit af Forsteningslæren, 2 T., 3 Tilh. og Delt. Dr. *August Krogh*, Docent: Forelæsninger over Ernæring og Stofskifte, 1 T., 17 Delt. *R. H. Stamm*, Docent: 1) Kursus i Histologi, 3 T., 12 Delt.; 2) Kursus i Embryologi, 3 T., 8 Delt.; 3) Forelæsning over Hovedpunkterne

af Organdannelsen hos Hvirveldyrene, 1 T., 6 (5) Tilh. *C. Raunkiær*, Docent: Forelæsninger og Øvelser over almindelig Botanik, 2 T., 27 (19) Tilh. Dr. *Fr. Meinert*, Inspektor ved Universitetets zoologiske Museum: gav den sædvanlige Adgang til 3. Afdelings Oversigtssamling. *G. M. R. Levinsen*, Inspektor ved Universitetets zoologiske Museum: Bestemmelsesøvelser over Goplepolyper, Bryozoer og Echinodermer, 2 T., 3 Delt. — *Privatdocenter:* Dr. *Carl Burrau:* Forelæsninger og Øvelser over Fejllove, 2 T., 9 (6) Tilh. og Delt. Dr. *Johs. Mollerup:* Forelæsninger over Algebra, 2 T., 19 (9) Tilh. Dr. *C. Hansen:* Forelæsninger over Theorien for de hele transcendente Funktioner, 2 T., 3 Tilh. Dr. *H. P. Steensby:* Afslutning af det i forrige Halvaar paabegyndte elementære anthropologiske Kursus for Studenter, 2 T. Dr. *Chr. Winther:* Afslutning af den i forrige Halvaar paabegyndte Gennemgang af den analytiske Kemi for Begyndere, 1 T., 21 Tilh. Dr. *E. R. Neovius*, Prof. emer.: Forelæsninger over Theorien for de elliptiske Funktioner og Anvendelser, 2 T., 6 Tilh.

Samlinger og videnskabeligt Apparat, som i forrige Halvaar, jfr. Aarbog 1908—09 S. 681 og 688.

Foraarshalvaaret 1910.

Det theologiske Fakultet.

Dr. *C. Henrik Scharling*, Prof. ord.: 1) Gennemgang for yngre Studerende af Jesu Taler om Gudsriget som Indledning til den kristelige Sædelære, 2 T., 31 (16) Tilh.; 2) dogmatisk Udvikling af den Hellig Aands Gerning i Menigheden, 2 T., 10 (9) Tilh. *J. C. Jacobsen*, Prof. ord.: 1) Fortolkning af Genesis, 5 T., 60 (49) Tilh.; 2) Laboratorieøvelser over udvalgte messianske Stykker, 2 T., 4 Delt. *O. V. Ammundsen*, Prof. ord.: 1) Eksaminatorier over Reformationens og den derefter følgende Tids Kirkehistorie, 3 T., 82 Delt.; 2) de anmeldte Laboratorieøvelser over Emner fra Reformationens Historie blev ikke holdte. Lic. *F. E. Torm*, Prof. ord.: 1) Eksaminatorier over Acta, 3 T., 49 (45) Delt.; 2) Forelæsning over den nytestamentlige Tidshistorie, 2 T., 50 (47) Tilh. Lic. *J. P. Bang*, Prof. ord.: 1) Forelæsning over nytestamentlig Theologi, 3 T., 35 (38) Tilh.; 2) Forelæsning over Religionspsykologi, 29 (21) Tilh. — Skriftlige Øvelser afholdtes privatissime 1 Gang ugentlig af Professorerne *Jacobsen, Ammundsen* og *Torm* i Forbindelse med Lic. *Glarbo*. — *J. Oskar Andersen*, Docent: 1) Eksaminatorier over Kirkens Historie i Middelalderen, 2 T., 19 Delt.; 2) Eksaminatorier over Kirkens nyere Historie (efter Reformationen), 2 T., 8 Delt.; 3) Forelæsning over Danmarks Kirkehistorie i 19de Aarhundrede (siden Tredserne), 1 T., 41 (35) Tilh.; 4) Laboratorieøvelser over Reformationen i Danmark, 2 T., 11 Delt. — Lic. *Chr. Glarbo*, Docent: Eksaminatorium over Filippenserbrevet, 3 T., 7 (10) Delt. — *Privatdocent:* Lic. *Alfred Th. Jørgensen:* Forelæsning over den moderne Filantropis ethiske Hovedprinciper, 1 T., 16 Tilh. — *Pastoralseminariet: J. Paulli*, Stiftsprovst, kgl. Konfessionarius: 1) Forelæsninger over Præstens Embedsgerning i den danske Folkekirke, 1 T., 9 Tilh.; 2) homiletiske Øvelser, 1 T., 9 Tilh.; Dr. jur. *H. Matzen*, Prof. ord.: Forelæsninger over Kirkeretten, 2 T. *N. A. Larsen*, Professor: kateketiske Øvelser, 2 T., 9 Delt. *Ernst Hansen*, Kantor ved Vor Frue Kirke, Lærer i Messesang: Messeøvelser, 2 T., 3 Delt. —

Det rets- og statsvidenskabelige Fakultet.

Dr. *Will. Scharling*, Prof. ord.: 1) afsluttende Gennemgang af Nationaløkonomiens Theori for juridiske og statsvidenskabelige Studerende, 3 T., 68 (45) Tilh.; 2) afsluttende Eksaminatorium — i Marts —April — over Handels- og Toldpolitik, 2 T., 9 Delt. Dr. *H. Matzen*, Prof. ord.: 1) Eksaminatorium over den danske Statsforfatningsret, 2 T., 77 (32) Delt.; 2) Forelæsning over den danske Statsforfatningsret som særlig læst Afsnit, 3 T., 58 (42) Tilh. Dr. *Jul. Lassen*, Prof. ord.: 1) Gennemgang af den romerske Privatret, 5 T., 207 (130) Tilh. og Delt; 2) Gennemgang — i Laboratoriet — af Obligationsretten som særlig læst Afsnit, 1 T., 84 (29) Delt. Dr. *Carl Torp*, Prof. ord., var af Ministeriet fritaget for at holde Forelæsninger indtil 1ste April, men holdt derefter: 1) Forelæsninger over dansk Strafferet, 3 à 4 T., 2) skriftlige Laboratorieøvelser, ialt 2 Gange. Dr. *Harald Westergaard*, Prof. ord.: 1) ledede Øvelser paa Universitetets statistiske Laboratorium, 4 Gange ugentlig; 2) Forelæsning over Hovedværker i den nationaløkonomiske Litteratur, 2 T., 12 Tilh. Dr. *V. Bentzon*, Prof. ord.: 1) Eksaminatorium over Personret og Familieret, 4 T.; 2) Forelæsning — paa Laboratoriet — over Familieret som særlig læst Afsnit med dertil knyttede skriftlige Øvelser, 1 à 2 T. Dr. *H. Munch-Petersen*, Prof. ord.: 1) Gennemgang af Civilprocessens anden Afdeling med særligt Hensyn til de Afvigelser fra den gældende Ordning, som vil ske ved Retsplejeloven, 1 T., 58 (47) Tilh.; 2) Laboratorieøvelser over Processen som særlig læst Afsnit, 2 T., 22 Delt.; 3) skriftlige Øvelser — ligeledes paa Laboratoriet — i Behandlingen af konkrete Retstilfælde, 4 T., 152 Delt. Dr. *L. A. Grundtvig*, Prof. ord.: 1) Forelæsning over den danske Tingsrets 1ste Halvdel, 3 T., 70 (33) Tilh.; 2) Forelæsning over Hovedpunkter af Formuerettens almindelige Del, 1 T., 41 (18) Tilh. *Poul Johs. Jørgensen*, Prof. extr.: 1) Eksaminatorier over den danske Retshistorie, 4—5 T., 65 (86) Delt.; 2) Gennemgang af Forvaltningsretten for de statsvidenskabelige Studerende, 1 T., 3 (5) Delt. — Dr. *Holger Federspiel*, Docent: Laboratorieøvelser over konkrete Retstilfælde, 1 T. Dr. *L. V. Birck*, Docent: 1) finansvidenskabelige Skriveøvelser; 2) finansvidenskabelige Forelæsninger, 3 T.; 3) Forelæsning over Nationalbankens Historie, ialt 10 T. *Jens Warming*, Kontorchef, Docent: en eksaminatorisk Gennemgang af Danmarks Statistik, 2 T., 29 (14) Delt. Dr. *Ernst Møller*, Højesteretssagfører, Docent: Øvelser med viderekomne Studerende over konkrete Retstilfælde, væsentlig henhørende til Formuerettens og Strafferettens Omraader, 2 T., 30 Delt. — Dr. phil. *J. A. Fridericia*, Prof. ord.: Eksaminatorier over den politiske Historie efter 1789, 2 T. Dr. med. *A. Friedenreich*, Professor, Docent: Forelæsninger for juridiske Studerende over Sindssygdomme og Tilregnelighed, 1 T. 71 (42) Tilh. — *Privatdocent: Emil Meyer*, Kontorchef, ifølge dertil meddelt Bemyndigelse: Forelæsninger over Finansvidenskab, 2 T., 16 (9) Tilh.

Det lægevidenskabelige Fakultet.

Dr. *Chr. Bohr.*, Prof. ord.: Forelæsning over Centralnervesystemets og Fosterets Fysiologi, 3 T., 99 (84) Tilh. Assistent ved fysiologisk Laboratorium, Cand. polyt. *A. C. Andersen:* 1) fysiologisk-kemiske Øvelser, 12 T.; 2) Gennemgang af den fysiologiske Kemi, 2 T. Dr. *Oscar Bloch*, Prof. ord: Eksaminatorier og Øvelser i operativ Kirurgi, 3 T., 48 (29) Delt. Dr. *Chr.*

Gram, Prof. ord.: 1) medicinsk Praktikant-Klinik, 5 T., 9 Delt.; 2) kliniske Forelæsninger, 1 T., 48 Tilh.; 3) Eksaminatorium over intern Medicin, 2 T., 68 Delt.; 4) Skriveøvelser, 1 T., 25 Delt.; 5) Undervisning af de tjenestegørende Praktikanter, daglig i 2 T. Dr. *C. J. Salomonsen*, Prof. ord.: 1) Forelæsninger og Eksaminatorier over almindelig Pathologi, 2 T.; 2) Skriveøvelser for ældre Studerende, efter Aftale. I Forening med det bakteriologiske Laboratoriums Assistenter, Dr. *Vilh. Jensen* og Cand. med. *L. Fridericia*, ledede han: 3) i Løbet af Februar og Marts et praktisk Kursus i medicinsk Bakteriologi, 4 T. Laboratoriets Assistenter, Dr. *Vilh. Jensen:* Gennemgang af den specielle Bakteriologi, 1 T., Cand. med. *L. Fridericia:* Forelæsning over Stofskiftets pathologiske Fysiologi, 1 T. Dr. *Knud Faber*, Prof. ord.: 1) eksaminatorisk Klinik og Demonstrationer af Patienter med medicinske Sygdomme, 4 T.; 2) kliniske Forelæsninger, 2 T.; 3) praktisk Kursus i kliniske Undersøgelsesmethoder, i Forbindelse med den kliniske Assistent, Cand. med. *Johanne Christiansen;* 4) therapeutiske Ekskursioner for ældre Studerende; 5) daglig Undervisning af de tjenestegørende Praktikanter. Dr. *Leopold Meyer*, Prof. ord.: 1) klinisk Kursus for de ældste Studerende i Fødselslæren og spæde Børns Sygdomme; 2) Klinik, Forelæsninger og Eksaminatorier over Fødselsvidenskab og spæde Børns Sygdomme, 4 T., 89 Tilh. og Delt.; 3) Undervisning i Undersøgelse af Svangre, 1 T.; 4) daglig Undervisning af de lægevidenskabelige Kandidater, der gennemgik det anordningsmæssige Kursus paa Fødselsstiftelsen. Dr. *Thorkild Rovsing*, Prof. ord.: 1) Forelæsning over klinisk Kirurgi, 2 T., 51 (46) Tilh.; 2) eksaminatorisk Klinik med det ældste Hold Studenter, 4 T., 30 (27) Delt. Dr. *J. C. Bock*, Prof. ord.: 1) Forelæsninger over Farmakologi, 2 T., 58 (21) Tilh.; 2) Eksaminatorium over Farmakologi for ældre Studerende, 2 T., 32 (15) Delt.; 3) i Forbindelse med Assistenten ved farmakologisk Institut, Dr. *K. Schroeder*, Øvelser paa farmakologisk Studiesal, 2 T., 20 Delt. Assistent, Dr. *K. Schroeder:* Øvelser i Receptskrivning, 2 T., 19 Delt. Dr. *J. Fibiger*, Prof. ord.: 1) Forelæsninger over pathologisk Anatomi, ledsagede af Demonstrationer, 2 T., 146 (41) Tilh.; 2) Demonstrationer af pathologisk-anatomiske Præparater, 1½ T., 37 (18) Tilh.; i Forbindelse med Prosektorerne, Cand. med. *Kjærgaard* og Cand. med. *Thaysen:* 3) pathologisk-histologiske Øvelser, 2 T., 30 (29) Delt.; 4) Øvelser i Sektionsteknik og Demonstration af Sektioner, naar Materiale havdes, vekslende Timetal, 29 (28) Delt. Prosektorerne, Cand. med. *Kjærgaard* og Cand. med. *Thaysen* har i Forening: 1) for ældre og yngre Studerende, gennemgaaet udvalgte Afsnit af pathologisk-anatomisk Instituts Museum og Studiesamling, 2 T., 30 (13) Delt.; 2) holdt elementære Eksaminatorier for yngre Studerende, 1 T., 26 (21) Delt. Dr. *Knud Pontoppidan*, Prof. ord.: 1) Eksaminatorier og Øvelser i Retsmedicin, 2 T., 27 Delt.; 2) Forelæsninger over Kriminal-Anthropologi, 1 T., 27 (14) Tilh. 3) Vejledning i Forening med Assistenten ved retsmedicinsk Institut, Dr. *Ellermann*, af Viderekomne ved Arbejder i Institutet. Dr. *F. C. C. Hansen*, Prof. ord.: 1) Eksaminatorier og Forelæsninger over udvalgte Afsnit af den systematiske, deskriptive Anatomi, 2 T.; 2) eksaminatorisk Kursus over topografisk Anatomi, 1 T.; 3) sammen med Prosektorerne et praktisk Kursus i mikroskopisk Anatomi, 2 T.; 4) ledede de offentlige Dissektionsøvelser i Forbindelse med Prosektorerne og Assistenten, daglig fra 7de Januar til 31te Marts; 5) holdt den anatomiske Studiesal aaben for

de medicinske Studerende, Mandag, Onsdag og Fredag Kl. 1—3 fra 7de Januar til 30te Juni; 6) desuden afholdtes de sædvanlige Demonstrationer over den mikroskopiske Anatomi og over den makroskopiske Anatomi. — Dr. *V. Schaldemose*, Prof. extr.: 1) kirurgisk Praktikant-Klinik, 3 T., 9 Delt.; 2) Forelæsninger over almindelig Kirurgi, 2 T., 71 Tilh.; 3) Eksaminatorier over kirurgisk Pathologi, 1 T. — Dr. *Jul. Petersen*, Prof. extr.: Fremstilling af Hovedmomenterne i Lægevidenskabens historiske Udviklingsgang, 1 T., 7 (5) Tilh. — Dr. *S. T. Sørensen*, Professor, Overlæge ved Blegdamshospitalet: Vejledning i Erkendelse og Behandling af epidemiske Sygdomme, 5 T., 27 Delt. Dr. *A. Friedenreich*, Professor, Overlæge ved Kommunehospitalet: Forelæsninger over Sindssygdommene, 3 T., 40 (29) Tilh. Dr. *C. Rasch*, Overlæge ved Kommunehospitalet: 1) kliniske Øvelser over Hudsygdomme og veneriske Sygdomme, 2 T.; 2) Demonstration og Forelæsning over Patienter med Hudsygdomme og veneriske Sygdomme, 1 T., 40 (39) Tilh. Dr. *S. Monrad*, Overlæge ved Dronning Louises Børnehospital: 1) kliniske Forelæsninger over Børnesygdomme, 1 T., 30 Tilh.; 2) Praktikant-Klinik, 1 T., 6 Delt.; 3) polikliniske Demonstrationer, 1 T., 15 Tilh. Dr. *E. Schmiegelow*, Professor, Leder af den oto-laryngologiske Klinik paa det kgl. Frederiks Hospital: kliniske Øvelser og Forelæsninger over Ørets, Næsens og Strubens Sygdomme, 3 T., 34 Tilh. og Delt. Dr. *H. A. Nielsen*, Professor, Kredslæge, Docent: Forelæsninger over de hygiejniske Krav til Rensning af Kloakafløb, 2—3 T., 3 Tilh. — Dr. *E. A. Tscherning*, Professor, Overkirurg ved Kommunehospitalet: kirurgisk Praktikant-Klinik 3 × 1½ T., 9 Delt. Dr. *E. Israel-Rosenthal*, Professor, Overlæge ved Kommunehospitalet: medicinsk Praktikant-Klinik, 3 T., 8 (7) Delt. Dr. *A. Fløystrup*, Professor, Overlæge ved Kommunehospitalet: medicinsk Praktikant-Klinik, 3 T., 7 Delt. Dr. *Sylv. Saxtorph*, Professor, Overkirurg ved Kommunehospitalet: kirurgisk Praktikant-Klinik, 4 T. — *Privatdocenter:* Dr. *Vilh. Heiberg*, Professor, Overlæge ved Københavns Amts Sygehus: kliniske Forelæsninger med Eksplorationsøvelser. Dr. *Fr. Grünfeld*, Professor, Overlæge ved Skt. Johannes' Stiftelse: kliniske Øvelser for ældre Studerende. Dr. *Kr. Poulsen*, Prof., Overlæge ved Sundby Hospital: kirurgisk Klinik, 2½ T., 11 Delt. Dr. *J. Kaarsberg*, Professor: Øvelser i gynækologisk Diagnostik, 3 T., 14 Delt. Dr. *Chr. Jürgensen*, Professor: Kogekursus for Læger og ældre Lægestuderende, 3 T., 10 Delt. Dr. *Edmund Jensen*, Professor: kliniske Øvelser over Øjensygdommenes Erkendelse og Behandling, 6 T. Dr. *E. L. Ehlers*, Professor, Leder af det kgl. Frederiks Hospitals Poliklinik for Hud- og Kønssygdomme: Øvelser i Diagnose og Behandling af Hud- og Kønssygdomme, 3 T., 12 Delt. Dr. *Ludvig Kraft*, Overkirurg ved Frederiksberg Hospital: Øvelser i klinisk Kirurgi. Dr. *Ludv. Nielsen*, Overlæge ved Frederiksberg Hospital: kliniske Demonstrationer over Hud- og Kønssygdomme, 3 T., 12 Delt. Dr. *Fr. Tobiesen*, Overlæge ved Øresundshospitalets Tuberkuloseafdeling: de anmeldte Øvelser i stethoskopisk Undersøgelse blev ikke holdte. Dr. *Chr. F. Bentzen:* de anmeldte elementære kliniske Forelæsninger over Øjensygdomme blev ikke holdte. Dr. *Viggo Christiansen:* 1) Vejledning i Undersøgelse og Behandling af Nervesygdomme, 3 T.; 2) kliniske Forelæsninger over Nervesygdomme, 1 T. Dr. *V. Saxtorph Stein:* Gennemgang af de vigtigste Sygdomme i Øret og de øvre Luftveje, med særligt Henblik paa Diagnose og Therapi, 1 T., 5 Delt.

Dr. *Gottlieb Kiær:* kliniske Øvelser i Øre-, Næse- og Halssygdomme, 2 T. Dr. *C. Wessel*, Klinikchef paa Kommunehospitalet: Øvelser i kirurgisk Klinik, 2 T., 11 (9) Delt. Dr. *Victor Scheel*, Prosektor ved Kommunehospitalet: 1) pathologisk-anatomiske Demonstrationer og Øvelser (privatiss.), 4 T., 30 Delt.; 2) i Forbindelse med Dr. *Ellermann:* praktisk Kursus i pathologisk Histologi (privatiss.), 4 T. Dr. *Fr. C. P. Vogelius:* Vejledning i Undersøgelse af medicinske Patienter paa det kgl. Frederiks Hospitals medicinske Poliklinik, daglig, 7 Delt. Dr. *C. H. Würtzen:* Vejledning i Diagnose og Behandling af medicinske Sygdomme paa Øresundshospitalet. Dr. *C. E. Bloch:* kliniske Øvelser og Demonstrationer over Sygdomme hos Børn, 2 T., 6 Delt. Dr. *Aug. Wimmer:* Eksaminatorium over Nervesygdomme, 20 Delt. Dr. *Lauritz Melchior*: klinisk-therapeutiske Øvelser med Praktikanterne paa Poliklinikens medicinske Afdeling, B., 3 T., 6 Delt. Dr. *Axel Jørgensen:* propædeutisk-medicinsk Klinik, 3 T., 9 Delt. Dr. *A. Helsted:* propædeutisk-kirurgisk Klinik, 2 T., 14 Delt. Dr. *Hans Jansen:* propædeutisk-medicinsk Klinik for Begyndere, 2 T., 12 Delt. Dr. *A. Erlandsen:* 1) Kursus i klinisk Mikroskopi og Kemi; 2) medicinsk Klinik for Begyndere.

Det filosofiske Fakultet.

Dr. *M. Cl. Gertz*, Prof. ord.: 1) Forelæsninger over Aristofanes's »Acharner«, 3 T., 5 Delt.; 2) Øvelser i Oversættelse fra Dansk til Latin, 2 T., 10 Delt. Dr. *Johannes Steenstrup*, Prof. ord.: 1) Forelæsninger over Historieskrivningens Historie og Væsen, 2 T., 46 (40) Tilh.; 2) Skriveøvelser over særlig valgte Punkter og særlig studerede Perioder, vekslende Timetal, 13 Delt. Dr. *Kr. Erslev*, Prof. ord.: 1) Eksaminatorier og Forelæsninger over Alexander den Stores og Hellenismens Historie, 2 T., 32 Tilh. og Delt.; 2) Øvelser over Hovedpunkterne i Sønderjyllands Historie, 1 T., 22 (15) Delt.; 3) Vejledning i Læsning af Middelalderens Skrift, 2 T., 8 Delt. Dr. *Harald Høffding*, Prof. ord.: 1) Forelæsning over filosofisk Propædeutik (anden Halvdel), 4 T., 178 (170) Tilh.; 2) Øvelser over Emner eller Partier af de senere Tiders filosofiske Litteratur, 1 T., 16 (13) Delt. Dr. *K. Kroman*, Prof. ord.: 1) Forelæsning over filosofisk Propædeutik, 4 T., 150 (127) Tilh.; 2) Samtaler over Erkendelseslære og Ethik, 1 T., 10 (8) Delt. Dr. *Ludv. F. A. Wimmer*, Dr. litt., Prof. ord.: Fortolkning af de ældste, danske Sprogmindesmærker (med særligt Hensyn til Fordringerne i Dansk ved Skoleembedseksamen) 2 T., 51 (49) Tilh. Dr. *Vilh. Thomsen*, Prof. ord.: 1) afsluttende Forelæsning over det latinske Sprogs Grammatik, 3 T., 7 (5) Tilh.; 2) Forelæsning over det latinske Sprogs Historie i dets Udvikling til Romansk (i de samme Timer), 10 (9) Tilh.; 3) Kursus i Finsk, 2 T. Dr. *Hermann Møller*, Prof. ord.: 1) Øvelser over Walther von der Vogelweide, 1 T., 9 Delt.; 2) Forelæsning over historisk nyhøjtysk Lydlære, 1 T., 18 Tilh.; 3) Øvelser over Hans Sachs' Hürnen Seufrid, 1 T., 31 Delt.; 4) skriftlige Øvelser for Studerende med Tysk som Hoved- eller Bifag, 3 T. hver anden Uge, Dr. *Jul. Paludan*, Prof. ord.: 1) eksaminatorisk Gennemgang af dansk Digtning i det 19de Aarhundrede, 2 T., 48 (37) Delt.; 2) Forelæsning over Sveriges Digtning i det 19de Aarhundrede, især i dens Forhold til den danske, 1 T., 29 (21) Tilh.; 3) skriftlige Øvelser for viderekomne Studerende til Skoleembedseksamen og Magisterkonferens. Dr. *Otto Jespersen*, Prof. ord.: 1) eksaminatorisk Gennemgang af sin »Større engelsk Grammatik« I, 2 T., 46 (25) Delt.; 2) Forelæsning over

Læren om Ordklassernes formelle og syntaktiske Adskillelse paa Engelsk, sammenlignet med andre Sprog, 43 (28) Tilh. Dr. *Kr. Nyrop*, Prof. ord.: 1) Gennemgang af udvalgte Digte af Victor Hugo, 2 T., 36 (27) Delt.; 2) Gennemgang (privatissime) af udvalgte Stykker af moderne italiensk Litteratur med dertil knyttede Skriveøvelser, 2 T., 17 Delt. Dr. *J. L. Heiberg*, Prof. ord. i klassisk Filologi: 1) Indledning til de Homeriske Digte, 1 T., 10 Tilh.; 2) Øvelser over Platons Phaidon, 3 T., 3 Delt.; 3) Øvelser over Lucretius, 2 T., 7 Delt. Dr. *F. Buhl*, Prof. ord.: 1) Øvelser i Hebraisk for Begyndere, 2 T., 31 (34) Delt.; 2) Øvelser i Arabisk, 2 T., 1 Delt.; 3) Øvelser i Jødisk-Aramaisk, 1 T., 3 Delt. Dr. *J. A. Fridericia*, Prof. ord.: 1) Eksaminatorier over den almindelige Historie efter 1815, 2 T., 35 (25) Delt.; 2) mundtlige Øvelser i Laboratoriet over Schäfers Weltgeschichte der Neuzeit, 1 T., 11 (9) Delt.; 3) Eksaminatorier for de statsvidenskabelige Studerende over den politiske Historie efter 1789, 2 T., 29 (20) Delt. Dr. *Dines Andersen*, Prof. ord.: 1) Kursus i Sanskrit for Begyndere, 2 T., 2 Delt.; 2) Øvelser over Pāli for Viderekomne, 2 T., 3 Delt.; 3) Gennemgang for Viderekomne af udvalgte Prøver af Veda-Litteraturen, 1 T., 3 Delt. Dr. *Cl. Wilkens*, Prof. extr.: 1) Forelæsning over moderne Livsanskuelser, 1 T., ca. 150 Tilh.; 2) Gennemgang af den nyere Filosofi fra Bacon og Descartes til og med Kant paa Grundlag af udvalgte Stykker af Værkerne, 2 T., 4 Delt. Dr. *Finnur Jónsson*, Prof. extr.: 1) Eksaminatorier over Heltedigtene i den ældre Edda, 2 T., 16 (13) Delt.; 2) Eksaminatorier over Kongespejlet, 2 T., 9 (10) Delt.; 3) Øvelser i det filol-hist. Laboratorium, 1 T., 4 Delt. Dr. Holger *Pedersen*, Prof. extr.: 1) Øvelser over Russisk for Begyndere, 2 T., 4 Delt.; 2) Gennemgang af nyere russiske Novellister, 1 T., 1 Delt.; 3) Øvelser over russiske Dialektprøver og det lillerussiske Afsnit af Berneker, Slavische Chrestomathie, 1 T., 1 Delt.; 4) Øvelser over Polsk, 2 T., 1 Delt. Dr. *A. B. Drachmann*, Prof. extr.: 1) Eksaminatorium over den romerske Statsforfatning, 2 T. 12 (11) Delt.; 2) Forelæsning over udvalgte Afsnit af Roms Topografi, 1 T., 23 (20) Tilh.; 3) Laboratorieøvelse over Afsnit af Livius's 2den Pentade med særligt Hensyn til Statsantikviteterne, 2 T., 4 Delt.; 4) Øvelser i Oversætttelse til Græsk, 2 T., 5 Delt. Dr. *Vilh. Andersen*, Prof. extr: 1) Forelæsninger over Fr. Paludan-Müllers Digtning, 1 T.; 2) eksaminatorisk Gennemgang af den danske Litteraturs Historie siden 1864, 2 T.; 3) kursorisk Gennemgang af en ny Række Hovedværker og Grupper af Værker til Oplysning af den danske Litteraturs Historie, 2 T. Dr. *O. Siesbye*, Docent, var af Ministeriet fritaget for at læse i Halvaaret, men holdt dog Øvelser — mundtlige og skriftlige — i Græsk og Latin, 3 T., 6 Delt. Dr. *Alfr. Lehmann*, Docent: 1) Kollokvier med ældre Studerende over Indledningen til den eksperimentale Psykologi: Liv og Besjæling, 4 T., 4 Delt.; 2) Øvelser i det psykofysiske Laboratorium, 4—6 T., 2 Delt. Dr. *Vald. Vedel*, Docent: 1) Gennemgang af tysk Litteratur (fra Befrielseskrigene til Goethes Død), 2 T., 36 (25) Delt.; 2) Gennemgang af Hovedværker af fransk Romantik, 1 T., 30 (23) Delt. Dr. *Kr. Sandfeld Jensen*, Docent: 1) Øvelser over moderne fransk Syntaks (Præpositioner), 2 T., 15 Delt.; 2) Kursus i Rumænsk, 2 T., 4 Delt. — Dr. *Valtýr Gudmundsson*, Docent: Øvelser over Olaf den Helliges Saga i Heimskringla, 2 T., 7 (4) Delt. — Dr. *Valdemar Schmidt*, Professor, Docent: 1) Forelæsning over Begyndelsesgrundene af Gammel-Ægyptisk, 2 T.; 2) Forelæsning over Begyndelsesgrundene af Assyrisk, 2 T.; 3) Forelæsninger og Øvelser over Ægyptisk, Koptisk og

Assyrisk, i Timer aftalte med Deltagerne; 4) Forelæsninger over de græske og romerske Kunstgenstande i Ny Carlsberg Glyptotek med særligt Hensyn til Oldtidskunsten i Ægypten og Forasien, 1 T.; 5) Gennemgang af de ægyptiske Kunstgenstande i Glyptoteket, 1 T. Dr. *Angul Hammerich*, Professor, Docent: Forelæsninger over Danmarks Musikhistorie, (Tidsrummet fra Reformationen til 18de Aarhundrede), 1 à 2 T., 27 (21) Tilh., deraf 1 (3) Stud. Dr. *Axel Olrik*, Docent: 1) Øvelser for yngre Studerende over Folkeviser, 2 T. 18 (5) Delt.; 2) Gennemgang (privatissime) af nordiske Heltesagaer, 2 T., 5 Delt. Dr. *J. Østrup*, Docent: 1) Gennemgang af udvalgte Digte af al-Chansa, 1 T., 1 Delt.; 2) Øvelser i Vulgærarabisk, 2 T., 1 Delt.; 3) Øvelser i Djagataisk, 1 T., 1 Delt. *Verner Dahlerup*, Docent: 1) mundtlige Øvelser over Gammeldansk, 2 T., 35 (26) Delt.; 2) Laboratorieøvelser i Haandskriftlæsning, 2 T., hveranden Uge, 4 Delt. Dr. *Chr. Sarauw*, Docent: 1) Gennemgang af Nibelungenlied, 2 T., 18 (11) Delt.; 2) Gennemgang af Luthers Skrift: »An den christlichen Adel deutscher Nation«., 2 T., 20 (18) Delt.; 3) een afsluttende Forelæsning over Grillparzers: »Des Meeres und der Liebe Wellen«, 10 Tilh. Dr. *Vilhelm Grønbech*, Docent: 1) Gennemgang af Shakespeareske Dramaer, 2 T., 32 (21) Delt.; 2) Øvelser over Wordsworth, 2 T., 25 Delt.; 3) Gennemgang af Keats Digte, 2 T., 28 (18) Delt. Dr. *Francis Beckett*, Docent: 1) Forelæsninger over Middelalderens Kunst, 1 T., 57 Tilh.; 2)Gennemgang af de ældre Malerier i Statens Museum for Kunst, 1 T., 25 Delt. — *Privatdocenter:* Dr. *Alex Thorsøe:* Forelæsninger over Danmarks politiske Stilling under Krigen 1864 og Fredsunderhandlingerne i Wien, 1 T. Dr. *Jakob Jakobsen:* den anmeldte Forelæsning over lavskotske Tekster blev ikke holdt. Dr. *Arthur Christensen:* Øvelser i Nypersisk, 1 T., 1 Delt. Dr. *Frederik Poulsen:* Forelæsning over Menneskets Urtid og Ægyptens Monumenter, 55 (46) Tilh. Dr. *Anthon Thomsen:* Øvelser — med Fagstuderende — over Hume's »Treatise of Human Nature« (Part I—II), 2 T., 4 Delt. Dr. *G. Schütte:* 1) Forelæsning over det tyske Sprogs Historie, 2 T., ca. 10 Tilh.; 2) Forelæsning over den tyske Nationalitets Historie, 1 T., ca. 20 Tilh.;

Det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

Dr. *Eug. Warming*, Prof. ord.: 1) Forelæsninger over de Enkimbladede med særligt Henblik paa indenlandske Arters Morfologi og Biologi, 2—3 T., 24 (22) Tilh.; 2) Indledning til Biologien (Fylogenese m. m.), beregnet for yngre naturhistoriske Studerende, 1 T., 10 Tilh.; 3) vejledede med Assistance af Mag. sc. *Henning E. Peterzen*, Begyndere i Planteanatomi, 2 T., 4 Delt.; 4) Øvelser — daglig — med Videregaaende i planteanatomisk Laboratorium, 6 Delt. *C. Christiansen*, Prof. ord.: 1) Forelæsning over Fysikens Historie, 2 T., 10 (5) Tilh.; 2) Eksaminatorier over mathematisk Fysik, 2 T., 3 (2) Delt.; 3) Eksaminatorier — under polyteknisk Læreanstalt — over hele Fysiken, 3 T. Dr. *N. V. Ussing*, Prof. ord.: 1) Forelæsning over Krystallografi og Mineralogi for naturhistoriske og kemiske Studerende, 3 T., 10 Tilh.; 2) Eksaminatorium i Geologi, 1 T., 38 Delt.; 3) mineralogiske Øvelser for Viderekomne, 4 T., 3 Delt.; 4) Øvelser paa mineralogisk Studiesal med Assistance af Docent *O. B. Bøggild*,, 6 T., 40 Delt. Dr. *Hector F. E. Jungersen*, Prof. ord.: Forelæsning over snyltende Dyreformer og efter Afslutningen heraf over Forplantningen i Dyreriget, 3 T., 19 (16) Tilh.; 2) zoologisk Kursus paa Studiesalen, med Assistance af Dr. *Th. Mortensen*, 4 T.,

17 (15) Delt.; 3) Eksaminatorier over Dyreriget ved Cand. mag. *Ad. Jensen*, 5 T., 22 Delt. *W. Johannsen*, Prof. ord.: 1) Forelæsning over Plantefysiologiens Hovedpunkter, 2den Del, nærmest for yngre Studerende, 1 T., 7 Tilh.; 2) almenfattelige Forelæsninger over »Lamarckismens« og »Mendelismens« Opfattelse af Arvelighedsproblemet, 1 T., 19 Tilh.; 3) ledede med Bistand af Assistenten, Mag sc. *Boysen Jensen*, plantefysiologiske Øvelser for ældre Studerende, 2 × 3 T.; 4) holdt Laboratoriet aabent for Viderekomne hver Søgnedag. Dr. *Einar Biilmann*, Prof. ord.: 1) Forelæsning over organisk Kemi, 3 T., 172 (104) Tilh.; 2) Gennemgang af udvalgte, klassiske Værker i den kemiske Litteratur med ældre Studerende og paa nærmere aftalte Tider, 3 Delt.; 3) Eksaminatorier, 2 T. daglig, i uorganisk Kemi, (Kl. 8—9 eller 3—4) ved Laboratoriets Assistenter, Dr. *Chr. Winther*, 63 (37) Delt. og Dr. *N. Bjerrum*, 67 (39) Delt.; 4) Øvelser i Laboratoriet de 5 første Ugedage Kl. 12—2, for Viderekomne Kl. 10—5, med Assistance af Cand. polyt. *Aage Kirschner*, Dr. *Chr. Winther*, Dr. *N. Bjerrum* og Cand. polyt. *V. Farsøe:* a) i organisk Kemi, 18 Delt., b) i Udførelse af kemiske Undervisningsforsøg, 8 Delt., c) i uorganisk kvalitativ Analyse, 178 Delt. Dr. *E. Strømgren*, Prof. ord.: 1) Forelæsninger over Theorien for Planeternes Bevægelse med Regneøvelser, 2 T., 22 (18) Tilh.; 2) Forelæsninger over sfærisk Astronomi, med Regneøvelser, 1 T., 21 (16) Tilh.; 3) Forelæsninger over Theorien for Himmellegemernes Bevægelse, med Regneøvelser, 1 T., 6 (5) Tilh.; 4) Vejledning i Forbindelse med Observator *Pechüle* af Studerende, der ønskede at sætte sig ind i praktisk Observationsarbejde. Dr. *Julius Chr. Petersen*, Prof. ord.: 1) Eksaminatorier over uorganisk Kemi, 3 T.; 2) Øvelser i den polytekniske Læreanstalts kemiske Laboratorium, de 5 første Ugedage Kl. 10—5. Dr. *J. N. Brønsted*, Prof. ord.: Øvelser i den polytekniske Læreanstalts fysisk-kemiske Laboratorium, 3 T. Dr. *Niels Nielsen*, Prof. ord.: 1) Forelæsninger og Øvelser over Læren om Grænseværdier som Indledning til den moderne Analyse, 3—4 T., 29 (19) Tilh. og Delt.; 2) Eksaminatorier og Øvelser over Algebra, 3 T., 16 (15) Delt. — Dr. *L. Kolderup Rosenvinge*, Docent: 1) Forelæsning over Algerne (Slutningen af Grønalgerne, samt Brun- og Rødalgerne), 2 T., 5 Tilh.; 2) mikroskopisk Kursus over Sporeplanterne (Karkryptogamerne), 4 T., 7 Delt.; 3) begyndte efter Afslutningen af dette Eksaminatorier over Sporeplanterne, 2 T., 10 Delt. *Martin Knudsen*, Docent: 1) Eksaminatorier over Fysik (for Medicinere), 2 T., 60 (13) Delt.; 2) Øvelser i fysik Teknik og fysiske Demonstrationer, 3 T., 6 Delt.; 3) ledede Øvelserne paa medico-fysisk Laboratorium. *K. Prytz*, Professor ved den polytekniske Læreanstalt: Øvelser for Viderekomne i forskellige Anvendelser af Mikroskopet, derunder Mikrofotografi og Ultramikroskopi med Assistance af Assistenterne *H. M. Hansen* og *R. Arpi*, 10 T., 3 (2) Delt. *J. P. J. Ravn*, Docent: læste ikke i Halvaaret. Dr. *August Krogh*, Docent: Forelæsning over Ernæring og Stofskifte, 1 T., 13 Tilh. *R. H. Stamm*, Docent: Kursus i Histologi, 5 T., 9 (8) Delt. *C. Raunkiær*, Docent: var med Ministeriets Tilladelse i Udlandet i Halvaaret. *G. M. R. Levinsen*, Inspektor ved Universitetets zoologiske Museum: læste ikke i Halvaaret. *W. Lundbeck*, Inspektor ved Universitetets zoologiske Museum: læste ikke i Halvaaret. — *Privatdocenter:* Dr. *Carl Burrau:* Forelæsninger og Øvelser over Interpolationsregning, 2 T., 9 (4) Tilh. og Delt. Dr. *M. C. Engell:* gennemgik nogle Afsnit af Grønlands Geografi, 2 T. Dr. *Johannes*

Mollerup: Forelæsninger over Infinitesimalregningens Anvendelse paa Rumgeometri, 3 T. Dr. *Carl Hansen:* Forelæsning over »Fourierske Rækker«, 2 T. Dr. *H. P. Steensby:* Forelæsninger over nordøstasiatiske og nordamerikanske arktiske Stammers Ethnografi og Anthropogeografi med særligt Hensyn til Spørgsmaalet om Eskimokulturens Oprindelse, 1 T., 10 Tilh. Dr. *C. Hansen-Ostenfeld,* Inspektør ved Universitetets botaniske Museum: Bestemmelsesøvelser over danske Fanerogamer, 1 T., 13 (9) Delt. Dr. *Chr, Winther:* Forelæsning over den analytiske Kemi for Begyndere, 1 T., 77 (40) Tilh. Dr. *E. R. Neovius,* Prof. emer.: Forelæsning over »Anvendelser af Theorien for de elliptiske Funktioner«, 2 T., 5 Tilh.

Samlinger og videnskabeligt Apparat, som i forrige Halvaar, jfr. foran S. 1153.

IV. Afholdte Eksaminer.

1. Tillægseksamen ved Universitetet i Henhold til Anordn. 1. Juli 1872, Bekendtg. 22. Maj 1874 og Anordn. 28. Febr. 1908 samt Fortegnelse over de immatrikulerede Studerende m. m.

Tillægseksamen i Henhold til Anordn. 1. Juli 1872.

I Aaret 1909—1910 indstillede ingen sig til denne Eksamen.

Tillægseksamen i Henhold til Bekendtg. 22. Maj 1874.

Ekstraordinær Eksamen i Januar 1910.

Der indstillede sig en, som bestod.

Boesen, Ulrich, Christian*) .... bestod med 33⅓ Points

Juni 1910.

Der indstillede sig 11, af hvilke 10 bestod.

Dam, Christian Niels Peder	bestod	med	29	Points
Dinesen, Thomas Fasti	—	—	33	—
Jensen, Hans Kristian Rudolf	—	—	27⅔	—
Larsen, Einar Villiam	—	—	33⅔	—
Lehmann, Kristian Offer Schmidt	—	—	28	—
Madsen, Frederik Marius**)	—	—	34⅓	—
Nielsen, Johannes Carl	—	—	30⅓	—
Petersen, Viggo	—	—	31⅔	—
Riemann, Gustav Engberg	—	—	35	—
Stjerngren, Einer Johan Adolf	—	—	35⅔	—

Tillægseksamen i Henhold til Anordn. 28. Febr. 1908.

Januar 1910.

Der indstillede sig en (Stud. theol.), som ikke bestod.

Juni 1910.

Der indstillede sig to (Studd. theol.), som begge bestod.

Floor, Povl (1908).
Schaumburg-Müller, Holger Aksel (1905).

Fortegnelse over de Studerende, der efter i 1910 at have bestaaet Studentereksamen eller en af de anordnede Tillægsprøver inden 1. Oktober s. A. har ladet sig immatrikulere ved Universitetet***).

Navn.	Dimitteret fra	Eksamens-resultat.
Aamundsen, Frederik Julius	Slomanns Sk.	5,83
Abrahamsen, Erik Schack Olufsen	Schneekloths Sk.	5,64
Ahlefeldt-Laurvig, Julius	Ordrup Sk.	4,33

*) Karaktererne i Dansk Stil, Fransk og Historie overførte fra Eksamen i Juni 1909 med ministeriel Tilladelse.

**) Karaktererne i Dansk Stil, Latin og Historie overførte henholdsvis fra Skolelærereksamen i Maj 1897 og Tillægsprøve i Juni 1909 med Ministeriets Tilladelse.

***) Karakterfortegnelse over de Studerende, som i 1910 har bestaaet Studentereksamen eller Tillægseksamen ved Universitetet, findes i Asmussen: „Meddelelser angaaende de lærde Skoler“ for 1909—10. Foruden de sammesteds opførte 686 Studerende har i Januar 1910 13 Studerende bestaaet Afgangseksamen ved de højere Almenskoler. Endelig har i Januar 1910 3 Studerende og i Juni 1910 1 Studerende, der tidligere (i 1908 eller 1909) havde bestaaet Afgangseksamen for Realstuderende, taget Tillægsprøven i Latin ved en af de højere Almenskoler og derved erhvervet akademisk Borgerret.

Navn.	Dimitteret fra	Eksamens-resultat.
Albeck, Poul	Schneekloths Sk.	5,07
Allerup, Flemming Pätges	Odense.	6,17
Andersen, Alsing, Emanuel	Henrik Madsens Sk.	6,57
Andersen, Anders Jacob	Odense.	5,67
Andersen, Anders Martin	Ribe.	5,33
Andersen, Charles Emil Norden	Aalborg.	5,92
Andersen*), Erik Charles	Lyceum.	6,07
Andersen, Hans Kristian (Privatist)	Eksamenskommissionen.	4,00
Andersen, Jens Ejnar Thorvald (Privatist)	Henrik Madsens Sk.	77 (2. Kar.)
Andersen, Niels Jørgen Ove	Odense.	5,50
Andersen, Poul Alfred	Odense.	7,21
Andersen, Ruben Laurits Winther	Odense.	6,58
Andresen, Gerda Johanne	Aarhus.	4,93
Arnason, Brynjólfur	Reykjavik.	4,5
Backhaus, Ejnar Hansen	Frederiksborg.	4,64
Balthazar Christensen, Aslaug Margrete (Privatist)	Eksamenskommissionen.	4,54
Bardenfleth, Johan Frederik Emil	Helsingør.	6,58
Barfod, Hilleborg Marie Skak	Frederiksborg.	5,00
Bay, Anna Zelma Charlotte (Privatist)	Roskilde.	4,29
Bay-Schmidt, Erik	H. Adlers Sk.	4,75
Bech, Zarah	Fredericia.	6,07
Bencke, Anna Margrethe	Roskilde.	5,71
Bendixen, Christian Frederik Henry	Horsens.	4,71
Bendtsen, Eiler	Efterslægtselsk. Sk.	5,64
Berendsen, Poul Joachim Joel	Borgerdydsk. i Kbh.	5,85
Berg, Cai Ivar Thorgrim	Borgerdydsk. i Kbh.	5,67
Bille-Brahe, Petrus Friederich Constantin	Rungsted Sk.	4,29
Binzer, August Reinhardt	Ribe.	4,83
Birk, Johan Adolf Ostenfeld (Privatist)	Henrik Madsens Sk.	87 (1. Kar.)
Birket-Smith, Kaj	Metropolitansk.	6,14
Bjerregaard, Kristen Jensen (Privatist)	Eksamenskommissionen.	5,36
Bjørndal, Thomas Lund	Roskilde.	4,33
Blichfeldt, Erna	Esbjerg.	5,50
Bloch, Paul Henrik	Rungsted Sk.	4,14
Blum, Georg	Metropolitansk.	5,50
Blum, Mogens	Rønne.	6,00
Blöndahl, Sighvatur Ingimundur Magnússon (Privatist)	Reykjavik.	4,3
Boesen, Ulrich Christian (Privatist)	Universitetet.	$33^1/_3$ (Bestaaet).
Bondesen, Ejnar	Kolding.	6,64
Brammer, Kaj	Helsingør.	5,71
Brandt, Anna Regine Laurentze	Aalborg.	5,00
Brandt, Frithiof	Henrik Madsens Sk.	5,71
Brask, Johan Aage	Randers.	5,07
Brodersen, Ellen	N. Zahles Sk.	6,29
Brodersen, Paul Christian	Borgerdydsk. i Helgolandsgade.	6,21
Broe, Axel Peschardt	Slomanns Sk.	6,00
Bruun, Johan Franciscus Gottlieb	Hellerup.	6,00
Bruun, Niels Peter	Odense.	6,25
Bruun, Rigmor Juel	Frederiksborg.	4,17
Bruun, Svend	Kolding.	6,71
Buch, Else	N. Zahles Sk.	5,43
Buntzen, Olga Camilla Marie Margrethe	N. Zahles Sk.	5,93
Busch, Axel	Odense.	4,75
Bæk, Holger	Hesselager Sk.	5,64
Bøggild, Albert	Efterslægtselsk. Sk.	5,43
Bøggild, Oscar Emil (Privatist)	Eksamenskommissionen.	5,15
Børrild, Christine Magdalene	Randers.	5,64
Børsholt, Viggo	Aalborg.	5,75
Børup, Marinus	Aarhus.	5,75
Carlsen, Carla Gustava	L. Engelhardts Sk.	5,35
Caroc, Elisabeth Caroline	H. Adlers Sk.	5,14

*) Ifølge kgl. Bevilling $^{28}/_{8}$ 1912 nu Buch Andersen.

Navn.	Dimitteret fra	Eksamens-resultat.
Christensen, Arnold	Aalborg.	4,64
Christensen, Astrid	Aalborg.	5,57
Christensen, Christian Skovby	Viborg.	5,42
Christensen, Jens	Efterslægtselsk. Sk.	6,79
Christensen, Johan Valdemar Thorbjørn Bayer	Borgerdydsk. i Kbh.	5,58
Christensen*), Johannes Aage Valdemar	Viborg.	5,67
Christensen, Knud Angelo	Odense.	4,42
Christensen, Niels Christen	Eksamenskommissionen.	5,62
Christensen, Niels Rudolf	Borgerdydsk. i Kbh.	4,58
Christensen, Oscar Theodor Johannes	Østersøgades Sk.	5,07
Christensen, Svend Hjalmar	Sorø.	6,08
Christensen, Søren (Privatist)	Eksamenskommissionen.	3,82
Christiansen, Christian Anton Marius (Privatist)	Eksamenskommissionen.	4,15
Christiansen, Johanne Elisabeth	Horsens.	6,21
Christiansen, Johannes Peter Anders	Slomanns Sk.	5,75
Christiansen, Olga**)	Vejle.	71 (2. Kar.).
Christoffersen, Marius	Odense.	6,14
Clausen, Harald Cock	Borgerdydsk. i Kbh.	4,75
Clausen, Harald Einar Frederik	Roskilde.	5,67
Copmann, Valdemar Anton	Frederiksberg Gymnasium.	4,64
Cramer, Hans Billeskov Jansen	Viborg.	5,33
Creutz, Hans Heinrich Paaren	Marselisborg Sk.	4,14
Dam, Christian Niels Peter (Privatist)	Universitetet.	29 (Bestaaet).
Dam, Gunnar Ludvig	Rønne.	6,00
Danby, Mogens (Privatist)	Henrik Madsens Sk.	74 (2. Kar.).
Davidsohn, Joseph	Efterslægtselsk. Sk.	6,14
Dela, Hans Peter	Ribe.	5,58
Deschler, Johannes Christian (Privatist)	Eksamenskommissionen.	3,85
Dessau, Einar	Metropolitansk.	5,83
Dessau, Erik	Det danske Selskabs Sk.	5,86
Detlefsen, Andreas	Ordrup Sk.	6,07
Dettmer, Kaj Einar Johan Gotlob Fischer	Henrik Madsens Sk.	5,36
Dreyer, Erik	Herlufsholm.	5,93
Ebbesen, Erik Kaj	Schneekloths Sk.	4,43
Eckardt, Kaj Bernhardt (Privatist)	Henrik Madsens Sk.	66 (3. Kar.).
Efsen, Axel Valdemar	Aarhus.	5,83
Eiríksson, Sigtryggur	Reykjavik.	4,7
Elgaard, Aksel Peter Johannes	Herlufsholm.	5,17
Ellekilde, Oluf Jensen	Helsingør.	5,83
Ellinger, Tage Ulrich Holten	Metropolitansk.	5,42
Ernst-Hansen, Jørgen	Metropolitansk.	5,93
Ewald, Knud Enevold Lykke	Herlufsholm.	5,64
Ewald, Valdemar Lykke	Herlufsholm.	5,43
Fabricius, Louis Lorenz Peter Lindegaard Smidt	Borgerdydsk. i Helgolandsgade.	5,50
Filtenborg, Mikkel Peter Vilhelm Søndergaard	Aalborg.	5,83
Fischer, Albert	Hesselager.	3,92
Fischer, Jørgen Frederik	Henrik Madsens Sk.	6,71
Fischer-Simonsen, Oscar	Borgerdydsk. i Helgolandsgade.	4,57
Florander, Viggo (Privatist)	Eksamenskommissionen.	4,85
Fogh, Knud Adolph Thorvald Aurelius	Ribe.	4,25
Forsberg, Gustav Erik Johannes	Borgerdydsk. i Kbh.	4,67
Frandsen, Johannes	Roskilde.	5,75
Frederiksen, Hans Christian Marius	Metropolitansk.	6,08
Frederiksen, Holger	Slomanns Sk.	5,92
Fridericia, Ida	N. Zahles Sk.	6,21
Frijs, Ove Krag-Juel-Vind	Rungsted.	3,93
Frisch, Hartvig Marcus	Frederiksborg.	6,00

*) Ifølge Navnebev. $^{22}/_{5}$ 1912 nu Nørvig.
**) Realstudent 1909 fra Vejle Sk., Tillægsprøve i Latin Juni 1910, Schneekloths Sk.

Navn.	Dimitteret fra	Eksamens-resultat.
Giese, Edvard Ludvig .... (Privatist)	Eksamenskommissionen.	6,15
Gjødesen, Svend Wilhelm................	Hellerup Gymn.	5,21
Gjessing, Kirsten*)......................	N. Zahles Sk.	107 (1. Kar. m. U.)
Gjetting, Aage Hans Christian... (Privatist)	Eksamenskommissionen.	4,54
Glahn, Hans Egede......................	Sorø.	5,50
Glarbo, Severine Caroline Henriette Lytzen Nielsen .... (Privatist)	Eksamenskommissionen.	6,08
Glæsel, Harald Edvard..................	Frederiksberg Gymnasium.	5,07
Gommesen, Hilmer Rostgaard............	Randers.	7,07
Grandjean, Marie Louise	Horsens.	5,71
Granild, Niels Jeppesen Richard. (Privatist)	Henrik Madsens Sk.	61 (3. Kar.)
Grathwohl, Leo Carl Johannes............	Det danske Selskabs Sk.	5,33
Gregersen, Jens Martin Aage............	Nykøbing.	4,50
Gregersen, Sigrid.......................	N. Zahles Sk.	5,43
Grundfør, Hansine Kristine Nielsine	Randers.	5,25
Grünwald, Anker	Marselisborg Sk.	5,71
Grønvald-Nielsen, Jutta..................	Horsens.	5,57
Gudmand-Høyer, Laurents Johan..........	Nykøbing.	4,83
Gudme, Iver	Marselisborg Sk.	5,71
Guðmundsson, Helgi	Reykjavik.	5,6
Gøtzsche, Carl Viggo	Viborg.	5,67
Haastrup, Agnes Johanne	Det danske Selskabs Sk.	5,57
Hallager, Viggo	Marselisborg Sk.	5,43
Hammerich, Louis Leonor................	Roskilde.	7,43
Hansborg, Carl Marinus Harald Jørgensen**)	Ordrup Sk.	86 (1. Kar.)
Hansen, Alfred Victor....................	Lyceum.	5,36
Hansen, Anna Kathinka Regine.. (Privatist)	Eksamenskommissionen.	5,08
Hansen, Dagmar Bech.......... (Privatist)	Eksamenskommissionen.	4,00
Hansen, Einar	Schneekloths Sk.	5,29
Hansen, Einar Irgens	Sorø.	5,36
Hansen, Fanny Emilie.......... (Privatist)	Eksamenskommissionen.	5,15
Hansen***), Frants Edvard Dorph	Herlufsholm.	4,42
Hansen, Gerda Blichert	Sorø.	5,75
Hansen, Gudrun................ (Privatist)	Eksamenskommissionen.	4,77
Hansen, Hans Gustav.....................	Roskilde.	5,50
Hansen, Hans Jørgen.....................	Ribe.	6,67
Hansen, Jens Peter.......................	Frederiksborg Sk.	5,57
Hansen, Kay Hjalmar.....................	Slomanns Sk.	5,67
Hansen, Nikolai Christoffer..............	Odense.	4,86
Hansen, Victor...........................	Odense.	5,50
Hanssen, Ingeborg.......................	Kolding.	5,79
Harder, Svend Henrik Rolff	Slomanns Sk.	4,75
Hassel, Dagmar	Ingrid Jespersens Sk.	5,17
Hassing, Kaj Valdemar....................	Henrik Madsens Sk.	4,86
Haugsted, Frederik Vilhelm..............	Slomanns Sk.	5,50
Havnø, Svend Henrik	Borgerdydsk. i Kbh.	6,50
Hede, Jacob Holger Christian............	Efterslægtselsk. Sk.	5,71
Heiberg, Hans Jørgen Swane	Østersøgades Sk.	3,67
Heidemann, Nelly Christiane Elisabeth.....	Hjørring.	6,29
Heje, Niels Ivar.........................	Roskilde.	4,86
Hellmers, Henry.........................	Schneekloths Sk.	4,21
Helsted, Kai	Metropolitansk.	6,36
Helweg-Larsen, Børge....................	Rungsted Sk.	4,93
Hendriksen, Aage	Borgerdydsk. i Helgolandsgade.	5,28
Henriksen, Herman Theobald Magnus	Frederiksborg.	4,75
Henriksen, Sigrid............... (Privatist)	Henrik Madsens Sk.	90 (1. Kar.)
Henriques, Allan Valdemar..............	Efterslægtselsk. Sk.	5,14
Herforth, Christian Carl	Birkerød Sk.	5,29
Hertel, Svend	Det danske Selskabs Sk.	4,71
Hertzum, Aage	Efterslægtselsk. Sk.	5,58

*) Realstudent 1909 fra N. Zahles Sk., Tillægsprøve i Latin Januar 1910.
**) Realstudent 1908 fra Ordrup Sk., Tillægsprøve i Latin Januar 1910.
***) Ifølge Navnebev. $^{17}/_{4}$ 1912 nu Krondal.

Navn.	Dimitteret fra	Eksamens-resultat.
Hess, Harald Einar	Vejle.	5,75
Hesselbjerg, Peter Martin Madsen (Privatist)	Eksamenskommissionen.	5,54
Hessellund, Ole (Privatist)	Henrik Madsens Sk.	106 (1. Kar. m. U.)
Hjort-Lorenzen, Sven Peter (Privatist)	Ordrup Sk.	99 (1. Kar.)
Hjuler, Eliot	Randers.	5,17
Hobolth, Henrik	Horsens.	5,00
v. Holck, Eiler Robert Alfred Hans Jessen	Østersøgades Sk.	4,43
Holck, Poul	Frederiksborg.	5,79
Holfelt, Poul Vilhelm Erhardt	Hellerup Gymn.	5,08
Holmer, Coralie Augustine Veronica	Ingrid Jespersens Sk.	5,36
Holst, Henning	H. Adlers Sk.	5,58
Holt, Harald Christian	Østersøgades Sk.	5,67
Hornemann, Bailli	Borgerdydsk. i Helgolandsgade.	4,91
Hvidt, Aage	Frederiksberg Gymnasium.	5,07
Hvilsom, Knud Emil Frederik	Viborg.	3,92
Hyge, Tage Victor Budde	Schneekloths Sk.	5,83
Høgsbro, Erik Raunsøe*)	Østersøgades Sk.	89 (1. Kar.)
Høegh-Nissen, Kai	Efterslægtselsk. Sk.	6,00
Høppermann, Thyge Lütz	Borgerdydsk. i Kbh.	6,14
Høyer-Christensen, Anders Viggo Poul	Frederiksborg.	5,24
Ibsen, Thorstein	Ordrup Sk.	5,36
Ilsøe, Peter	Hjørring.	6,14
Ingerslev, Thora Marie Ebba	Det danske Selskabs Sk.	6,00
Jacobsen, Aage Immanuel	Helsingør.	5,50
Jacobsen, Christian Frederik Børge	Borgerdydsk. i Helgolandsgade.	5,16
Jacobsen, Estrid Margrethe Wätzold	Horsens.	5,79
Jacobsen, Svend Aage Kaj Valdemar	Frederiksberg Gymnasium,	5,71
Jantzen, Sigurd Thal	Borgerdydsk. i Kbh.	5,14
Jensen, Aage Marius	Sorø.	4,42
Jensen, Anders	Metropolitansk.	6,17
Jensen, Arthur Jens Marinus Nielsen	Aalborg.	6,57
Jensen, Axel Marius	Schneekloths Sk.	5,57
Jensen, Christian	Schneekloths Sk.	5,58
Jensen, Einer Torstensen	Metropolitansk.	6,33
Jensen, Elly Elisabeth	N. Zahles Sk.	5,43
Jensen, Georg Brandt	Borgerdydsk. i Kbh.	5,71
Jensen, Gunner	Østersøgades Sk.	5,92
Jensen, Hans Christian (Privatist)	Henrik Madsens Sk.	104 (1. Kar.)
Jensen, Hans Harald	Marselisborg Sk.	5,17
Jensen, Harald	Odense.	6,08
Jensen, Jens Rasmus Back	Hjørring.	4,43
Jensen, Jeppe	Viborg.	6,08
Jensen, Jørgen Peter Valdemar (Privatist)	Eksamenskommissionen.	5,18
Jensen, Knud Bernhard Heegaard	Helsingør.	5,79
Jensen, Knud Rostock (Privatist)	Eksamenskommissionen.	3,62
Jensen, Lars (Privatist)	Efterslægtselsk. Sk.	76 (2. Kar.)
Jensen, Lauritz Ferdinand (Privatist)	Henrik Madsens Sk.	85 (1. Kar.)
Jensen, Olaf Heidrich	Schneekloths Sk.	5,25
Jensen, Oscar Ludvig Bernhard (Privatist)	Eksamenskommissionen.	4,62
Jensen, Peder Larsen	Aalborg.	5,25
Jensen, Peter Regnar	Kolding.	4,79
Jensen, Poul Kofoed	Østersøgades Sk.	4,25
Jensen, Thomas Agnar	Aarhus.	5,43
Jensen**), Thomas Christian Peter (Privatist)	Eksamenskommissionen.	4,91
Jensen, Welfried Kragh	L. Engelhardts Sk.	4,85
Jensen***), Viggo Jens	Kolding.	5,00
Jeppesen, Niels Christensen	Aalborg.	5,86
Jeppesen, Öyvind	Metropolitansk.	5,83

*) Realstudent 1909 fra Østersøgades Sk., Tillægsprøve i Latin Januar 1910.
**) Ifølge Navnebev. 26/6 1912 nu Thomas Christian Peter Jensen Aaholm.
***) Ifølge Navnebev. 20/3 1912 nu Brener.

Navn.	Dimitteret fra	Eksamens-resultat.
Jepsen, Ejnar Emanuel Kristian Ditlev Skov	Marselisborg Sk.	6,00
Jespersen, Anne Marie Gilbert	Ordrup Sk.	5,29
Jespersen, Gudrun Barfoed	Rønne.	4,71
Jespersen, Hans Lassen	Hesselager Sk.	56 (3. Kar.)
Jespersen, Knud Friis	Herlufsholm.	4,64
Jespersen, Poul Christian	Odense.	4,86
Johannsen, Erik Wilhelm	Metropolitansk.	5,75
Johnson, Hans Martin (Privatist)	Eksamenskommissionen.	4,09
Jónsson, Olafur	Reykjavik.	5,4
Jónsson, Steingrímur (Privatist)	Reykjavik.	5,2
Juhl, Johan Frederik Schack	Kolding.	6,79
Juhlin, Hugo	Schneekloths Sk.	6,07
Jørgensen, Anders Albertsen (Privatist)	Eksamenskommissionen.	4,45
Jørgensen, Hjalmar	Ordrup Sk.	4,50
Jørgensen, Jørgen Hansen Viggo	Viborg.	5,42
Kamban, Guðmundur Jónsson (Privatist)	Reykjavik.	4,1
Kayser, Olaf Ivar Monrad	Efterslægtselsk. Sk.	6,00
Kemp, Edel	Nykøbing.	5,71
Ketelsen, Niels Christian (Privatist)	Efterslægtselsk. Sk.	65 (3. Kar.)
Kiil, Johannes Haagen	Aalborg.	6,21
Kindt, Eduard Nielsen	Sorø.	4,71
Kistrup, Hans Thorvald	Metropolitansk.	6,08
Kistrup, Johanne	N. Zahles Sk.	6,43
Kiær, Leo Peter Vorslund	Ordrup Sk.	5,57
Kiørboe, Povl Johan Laub	Kolding.	5,50
Kjer, Kitty Marie	Ingrid Jespersens Sk.	5,64
Kjær, Rigmor	Horsens.	5,64
Kjærgaard, Hans Peter Brasch	Metropolitansk.	5,93
Kjølsen, Hans Bergh Hammer	Østersøgades Sk.	4,42
Knudsen, Sigurd	Odense.	6,25
Knudsen, Svend Helge	Lyceum.	6,00
Knudsen, Svend Valdemar	Schneekloths Sk.	6,07
Knuhtsen, Axel Valdemar	Herlufsholm.	4,17
Koed, Holger Johannes	Horsens.	6,17
Koefoed, Carl Aage	Odense.	4,36
Koldborg, Carl Christian	Ribe.	6,17
Koudahl, Kristine Kristensen	Th. Langs Sk.	6,00
Krarup, Vitus	Efterslægtselsk. Sk.	5,86
Krebs, Carl Larsen	Borgerdydsk. i Kbh.	5,67
Kretz, Poul Georg	Birkerød Sk.	4,86
Kristensen, Jeppe Ørskov	Helsingør.	5,93
Kristensen, Kristen Larsen	Odense.	5,79
Kristensen-Randers, Aage	Hesselager Sk.	5,57
Krogh, Harald	Randers.	4,00
Krogh, Margrete	Randers.	4,93
Krogh, Vilhelm Larsen	Nykøbing.	5,17
Kroman, Johan Walter (Privatist)	Eksamenskommissionen.	3,92
Kyhn, Niels Jørgen Andersen (Privatist)	Efterslægtselsk. Sk.	57 (3. Kar.)
Kühnel, Povl Oskar	Aarhus.	5,25
Lange, Johanne Elisabeth	Horsens.	5,79
Larsen, Alf Einar	Borgerdydsk. i Helgolandsgade.	6,85
Larsen, Anna Marie (Privatist)	Eksamenskommissionen.	4,45
Larsen, Einar Villiam (Privatist)	Universitetet.	33⅔ (Bestaaet)
Larsen, Hans Peter (Privatist)	Eksamenskommissionen.	4,45
Larsen, Laurits Kristian	Viborg.	5,42
Lassen, Poul Harald (Privatist)	Eksamenskommissionen.	4,15
Laustsen, Niels (Privatist)	Henrik Madsens Sk.	98 (1. Kar.)
Lehmann, Kristian Offer Schmidt (Privatist)	Universitetet.	29 (Bestaaet)
Lehmann, Mogens	Odense.	4,86
Levin, Leonhardt	Borgerdydsk. i Kbh.	5,36
Licht, Svend Hassing	Aalborg.	5,43
Linck, Anna Karla	Ingrid Jespersens Sk.	5,29
Lind, Gabriel	Sorø.	4,92
Lind, Kristian Peter Andreas	Rønne.	6,14
Linderstrøm-Lang, Ellen Jakobe (Privatist)	Eksamenskommissionen.	5,31

Navn.	Dimitteret fra	Eksamens-resultat.
Lindhard, Magnus Fritz Bjørnsen	Schneekloths Sk.	4,64
Lorentzen, Mogens	Østersøgades Sk	5,21
Lund, Johan Frederik	Borgerdydsk. i Helgolandsgade.	5,21
Lundbeck, Else Marie	Fredericia.	4,79
Lunn, Jens Peter Junggreen	Herlufsholm.	4,75
Lyager, Magnus Emil .... (Privatist)	Eksamenskommissionen.	4,27
Mackeprang, Erna	N. Zahles Sk.	6,43
Madsen, Aage Johannes Georg	Randers.	6,21
Madsen, Arnold Christian	Aalborg.	6,00
Madsen, Christen Johan Hornbech	Randers.	77 (2. Kar.)
Madsen, Frederik Marius .... (Privatist)	Universitetet.	$34^1/_3$ (Bestaaet)
Madsen*), Gudrun	Horsens.	5,64
Madslund, Hans Adolf Laursen	Ribe.	6,08
Madvig, Poul Anton	Kolding.	5,36
Maës, Johan Henrik Rønnenkamp	Herlufsholm.	4,36
Malling, Alfred Stoltze	Henrik Madsens Sk.	63 (3. Kar.)
Mariboe, Jean Louis Dalgas	Ordrup.	5,79
Markussen, Olav Nygård	Kolding.	4,71
Martens, Knud	Schneekloths Sk.	4,71
Mathiesen, Albert Mathias Victor	Sorø.	5,57
Matthissen, Lili Maria Emil	Roskilde.	5,23
Meilvang, Carl August	Vejle.	5,71
Meyer, Svend Aage	Efterslægtselsk. Sk.	5,21
Meyer, Vilhelm Arnold	Lyceum.	5,43
Meyn, Niels Gustav	Frederiksberg Gymnasium.	5,58
Michelsen, Johannes	Sorø.	5,50
Miskow, Niels Ludolf	Lyceum.	4,93
Monberg, Anthon Sølling	Borgerdydsk. i Kbh.	4,43
Munck, Carl Marius Viggo	Aalborg.	6,21
Mynster, Egil Hostrup	Frederiksberg Gymnasium.	5,58
Müller, Henning	Borgerdydsk. i Helgolandsgade.	5,64
Møller, Aage .... (Privatist)	Henrik Madsens Sk.	74 (2. Kar.)
Møller, Carl Christian	Odense	5,43
Møller, Christen .... (Privatist)	Eksamenskommissionen.	5,85
Møller, Frederikke Juliane Victoria	L. Engelhardts Sk.	5,70
Møller, Hans Hannibal	Aalborg.	5,07
Møller, Jakob Peter Georg Agner	Sorø.	6,08
Møller, Johannes Irgens	Aalborg.	5,36
Møller, Kaj .. ..(Privatist)	Efterslægtselsk. Sk.	84 (1. Kar.)
Møller, Nanna Irene ....(Privatist)	Eksamenskommissionen.	6,69
Møller, Tage	Sorø.	5,50
Mønsted, Peter Harald ....(Privatist)	Henrik Madsens Skole.	93 (1. Kar.)
Mørck, Lars Edvard	Borgerdydsk. i Helgolandsgade.	6,07
Neergaard, Adolf Emmanuel	Borgerdydsk. i Helgolandsgade.	5,14
Neergaard, Christian Marius	Metropolitansk.	6,83
Nehm, Gunnar Eigil Johannes	Lyceum.	5,29
Nielsen, Aage August Tranekjær	Schneekloths Sk.	5,57
Nielsen, Aage Hein	Frederiksborg.	4,43
Nielsen, Aksel Valdemar	Odense.	6,43
Nielsen, Anna Cathrine	Roskilde.	4,93
Nielsen, Carl Johannes	Ordrup.	5,14
Nielsen, Frederik Pontoppidan	Hjørring.	4,36
Nielsen, Gudrun	N. Zahles Sk.	5,64
Nielsen, Hans Smidt	Aalborg.	5,67
Nielsen, Harald Theodor	Odense.	5,42
Nielsen, Harald Thomas Henrik	Østersøgades Sk.	5,25
Nielsen, Helge ....(Privatist)	Eksamenskommissionen.	4,09
Nielsen, Irmelin Johanne Carl	H. Adlers Sk.	5,43

*) Ifølge Navnebevis af $^{11}/_{3}$ 1912 nu Gudrun Madsen Plovgaard.

Navn.	Dimitteret fra	Eksamens-resultat.
Nielsen, Jens	Viborg.	6,42
Nielsen, Jens Christian (Privatist)	Eksamenskommissionen.	5,64
Nielsen, Knud	Metropolitansk.	6,75
Nielsen, Lars	Aalborg.	6,00
Nielsen, Marinus Michael	Aarhus.	5,50
Nielsen, Niels (Privatist)	Eksamenskommissionen.	5,15
Nielsen, Niels Ove	Ribe.	6,42
Nielsen, Niels Peter Christian	Hjørring.	6,07
Nielsen, Niels Thomas	Horsens.	4,92
Nielsen, Poul Erik	Østersøgades Sk.	5,92
Nielsen, Torkild Stig	Herlufsholm.	5,33
Nissen, Gustav Vilhelm	Schneekloths Sk.	4,33
Nissen, Hakon Olaf	Borgerdydsk. i Helgolandsgade.	5,71
Nissen, Theodor Mathisen	Ribe.	5,58
Nordland, Harald Andreas Nikolaj Spangsberg	Esbjerg.	5,86
Nøhr, Marie	Hjørring.	5,42
Nøkkentved, Christian Ditlev Nielsen	Odense.	5,75
Nørgaard, Magnus Kjær	Horsens.	5,64
Nørkjær, Ove	Hjørring.	4,36
Nørregaard, Ejnar	Roskilde.	5,93
Ohrt, Andreas Frederik	Sorø.	5,50
Olesen, Poul	Horsens.	5,71
Olsen, Carsten Erik	Borgerdydsk. i Kbh.	4,36
Olsen, Elise Dorothea	Viborg.	6,17
Olsen, Ivan Munk (Privatist)	Henrik Madsens Sk.	61 (3. Kar.)
Olsen, Karl Kristian Johannes	Nykøbing.	6,07
Oppermann, Einar	Ordrup.	5,14
Opstrup, Paul Christian Paulsen	Herlufsholm.	6,08
Ortmann, Kaj	Nykøbing.	4,71
Oswald, Poul Ejnar	Metropolitansk.	84 (1. Kar.)
Palmø, Karl Emil (Privatist)	Henrik Madsens Sk.	93 (1. Kar.)
Pedersen, Eduard Peder	Aalborg.	5,64
Pedersen*), Jens Carl	Viborg.	5,83
Pedersen, Jens Peder (Privatist)	Sorø.	98 (1. Kar.)
Pedersen, Johannes Kristian (Privatist)	Eksamenskommissionen.	4,77
Pedersen, Peder Marius	Frederiksborg.	5,42
Pedersen, Stig	Aalborg.	4,75
Petersen, Agner	Ribe.	4,42
Petersen, Axel Harald	Slomanns Sk.	5,08
Petersen, Axel Rolf	Aalborg.	5,07
Petersen, Carl Robert	Frederiksberg Gymnasium.	5,33
Petersen, Christian Munk	Odense.	5,75
Petersen, Fanny Laage	H. Adlers Sk.	5,64
Petersen, Hans Henning Christian	Hellerup Gymn.	5,29
Petersen, Jens Anton Forum	Vejle.	5,25
Petersen, Johannes Vilhelm	Metropolitansk.	5,42
Petersen, Knud	Nykøbing.	5,67
Petersen, Knud Honoré	Viborg.	5,92
Petersen, Niels Christian Daniel	Odense.	6,17
Petersen,**) Peter Frederik (Privatist)	Eksamenskommissionen.	3,92
Petersen,***) Valdemar Gotfred	Schneekloths Sk.	3,92
Petersen-Studnitz, Karl Robert	Herlufsholm.	4,50
Pindborg, Marius (Privatist)	Eksamenskommissionen.	5,57
Plenge, Else	Ingrid Jespersens Sk.	6,29
Porsdal, Erik Johannes	Borgerdydsk. i Kbh.	6,00
Poulsen, Johannes Christen (Privatist)	Eksamenskommissionen.	4,23
Poulsen, Julius Jacob	Lyceum.	5,00
Preis, Helge	Ordrup Sk.	6,08
Prip, Axel Biering	Odense.	6,64
Prytz, Ingeborg Elise Theodora (Privatist)	Eksamenskommissionen.	4,77

*) Ifølge Navnebevis 4/7 1913 nu Letting.
**) Ifølge Navnebevis 22/3 1913 nu Grubbeholm.
***) Ifølge Navnebevis 1/2 1913 nu Pragner.

Navn.	Dimitteret fra	Eksamens-resultat.
Pøckel, Emmy Marie	Aarhus.	6,43
Qvist, Peter Martin	Aarhus.	4,17
Raffenberg, Mogens Fürst	Odense.	6,14
Rahbek, Ingeborg Margrethe	Sorø.	6,00
Rahbeck, Karl	Østersøgades Sk.	6,07
Rahbek, Kristen Just	Sorø.	5,75
Rahr, Viggo Ludvig	Marselisborg Sk.	4,07
Rand, Hans Kaj Niels	Helsingør.	4,33
Rasmussen, Aage	Aalborg.	5,50
Rasmussen, Ejnar Falkenberg	Borgerdydsk. i Kbh.	4,86
Rasmussen, Poul Jørgen Barner	Odense.	6,29
Ravn, Thomas Poulsen	Vejle.	6,00
Reinholt-Poulsen, Elfrida	N. Zahles Sk.	5,75
Rendtorff, Theodor Herman Otto	Viborg.	5,75
Reventlow, Aage	Schneekloths Sk.	4,75
Riemann, Gustav Engberg (Privatist)	Universitetet.	35 (Bestaaet)
Ring, Gudmund Benedict	Marselisborg Sk.	6,50
Rosenkjær, Aage Buhl	Sorø.	90 (1. Kar.)
Rosenstand, Povel Vilhelm (Privatist)	Eksamenskommissionen.	4,92
Rossen, Ejnar	Viborg.	5,50
Rud, Jens Ejnar Jensen	Aarhus.	6,07
Rudolph, Poul Johannes	Østersøgades Sk.	4,79
Ryder, Poul Bernhard	Det danske Selskabs Sk.	4,86
Rønnenkamp-Holst, Carl Christian	Henrik Madsens Sk.	4,71
Rønning, Helge	Schneekloths Sk.	4,64
Salicath, Edmund Frederik	Ordrup Sk.	4,29
Schack, Gustav (Privatist)	Eksamenskommissionen	5,31
Schack, Peter Tage	Østersøgades Sk.	6,25
Schiørring, George Kock	Randers.	6,21
Schiøtz, Marie Louise	Roskilde.	5.57
Schmidt, Aksel Mathias	Odense.	6,00
Schmit-Jensen, Hans Oluf	Metropolitansk.	5,79
Schoubye, Niels Erik Sehestedt	Aalborg.	5,29
Schow, Oluf Allan Rosing	Frederiksberg Gymnasium.	5,79
Schrøder, Hans Henning	Metropolitansk.	5,64
Schumacher, Philip Johan Henrik (Privatist)	Eksamenskommissionen.	4,91
Schwærter, Gustav Adolf	Nykøbing.	5,86
Seedorff, Johan Otto	Odense.	5,50
Sehested, Osvald Erland Hannibal (Privatist)	Efterslægtselsk. Sk.	65 (3. Kar.)
Seiersen, Ellen Rigmor	Aarhus.	5,36
Sejr, Emanuel Jensen	Aarhus.	5,00
Sie, Charles Aage Evani (Privatist)	Efterslægtselkabets Sk.	62 (3. Kar.)
Siersted, Hans Christian	Viborg.	5,08
Silcowitz-Hansen, Alfred	Sct. Andreas Kollegiet.	4,17
Skårup, Betsy	Roskilde.	6,25
Skeel, Erik	Hesselager Sk.	5,28
Skúlason, Skúli (Privatist)	Reykjavik.	4,05
Skytte, Torben Platow	Henrik Madsens Sk.	4,00
Sliben, William Axel	Eksamenskommissionen.	5,15
Smith, Jens Christian	Hesselager Sk.	6,14
Spodsberg, Karl Emil Enghausen	Hesselager Sk.	5,14
Sprechler, Martin Emil Georg (Privatist)	Eksamenskommissionen.	5,15
Stabell, Martha (f. Struer) (Privatist)	Eksamenskommissionen.	3,69
Stage, Sven	Borgerdydsk. i Helgolandsgade.	4,78
Steenberg, Edvard Marker	Borgerdydsk. i Helgolandsgade.	5,83
Steffensen, Kristian	Horsens.	6,36
Stigaard, Aage	Frederiksberg Gymnasium.	5,29
Stjerngren, Einer Johan Adolf (Privatist)	Universitetet.	$35^2/_3$ (Bestaaet)
Sundbo, Kathrine	Esbjerg.	4,79
Svanholt, Otto	Odense.	5,43
Sveistrup, Poul Kristian Peter	Frederiksborg.	6,25
Svendsen, Ellen	N. Zahles Sk.	6,71
Svendsen, Emil Eduard Arnold	Schneekloths Sk.	5,29

Navn.	Dimitteret fra	Eksamens-resultat.
Søchting, Axel Elsberth	Vejle.	5,58
Sørensen, Carl Holger Kern	Roskilde.	4,25
Sørensen*), Christen Nordentoft	Viborg.	5,08
Sørensen, Georg Vilhelm	Østersøgades Sk.	5,25
Sørensen, Hans Christian (Privatist)	Odense.	78 (2. Kar.)
Sørensen, Hans Svend	Sorø.	5,00
Sørensen, Ingeborg	Aarhus.	6,07
Sørensen**), Meta Elisabeth (Privatist)	Eksamenskommissionen.	4,92
Sørensen, Richard Arnold Ole	Kolding.	4,50
Sørensen, Søren Peder (Privatist)	Eksamenskommissionen.	5,45
Teglbjærg, Lars Emil Stubbe	Sorø.	5,92
Tegner, Henry Edgar	Borgerdydsk i Kbh.	5,29
Thalbitzer, Viggo Alfred Edwin Omø	Marselisborg Sk.	5,71
Thomsen, Arnoff	Marselisborg Sk.	4,87
Thomsen, Einar	Metropolitansk.	7,25
Thomsen, Holger de Fine	Aarhus.	5,36
Thorsager, Harald Koefoed	Rønne.	5,64
Thorsen, Ejnar	Ribe.	6,67
Thyssen, Asger (Privatist)	Eksamenskommissionen.	4,91
Timm, Axel Sommer	Borgerdydsk. i Helgolandsgade.	5,42
Traustedt, Erling	Herlufsholm.	5,43
Trock Jansen, Erik	Østersøgades Sk.	4,57
Tygstrup, Svend Linde	Aalborg.	5,86
Ulrich, Aage	H. Adlers Sk.	4,42
Ussing, Alf	Metropolitansk.	5,07
Uttenreiter, Erik (Privatist)	Efterslægtselsk. Sk.	83 (2. Kar.)
Utzon, Ove Redsted	Marselisborg Sk.	4,37
Valdimarsdóttir, Laufey	Reykjavik.	5,05
Vedel-Petersen, Knud Otto	Horsens.	5,17
Vedsmand, Helge (Privatist)	Eksamenskommissionen.	5,00
Vestergaard, Jakob Sørensen Riis (Privatist)	Eksamenskommissionen.	4,73
Vildenskov, Hans Otto	Esbjerg.	5,71
Vinten, Gunnar Christian***) (Privatist)	Efterslægtselsk. Sk.	88 (1. Kar.)
Vinter, Asta	Ingrid Jespersens Sk.	6,00
Vinter-Hansen, Julie Marie	N. Zahles Sk.	7,17
Voldum, Knud Jenssøn	Sorø.	5,92
Wandall, Bodil	H. Adlers Sk.	6,07
Warburg, Frank Erik	Henrik Madsens Sk.	6,36
Wassard, Mathias Aagaard	Sorø.	5,33
Wedege, Rigmor	Ingrid Jespersens Sk.	6,29
Wellmann, Ida Mary Agnete	N. Zahles Sk.	5,71
Wenske, Anton Johannes	Randers	5,71
Wilhjelm, Sofie Frederikke Hedevig	Randers.	5,57
Willer, Arnold Johannes	Slomanns Sk.	5,67
Willerup, Aage Kai Frederik (Privatist)	Eksamenskommissionen.	5,38
Winther, Aage Christian	Borgerdydsk. i Kbh.	5,00
With, Povl Jakob	Slomanns Sk.	5,50
With-Seidelin, Carl Jesper	Metropolitansk.	5,64
Wium, Ejnar	Herlufsholm.	4,71
Wolff, Peter Andreas Frederik Mathias	Birkerød Sk.	4,29
Worms, Hjalmar Johannes Theodor	Østersøgades Sk.	5,64
Wraae, Johan Karl Edvard (Privatist)	Eksamenskommissionen.	5,31
Wroblewsky, Daniel Julius Casimir	Metropolitansk.	5,43
Zahle, Knud	Herlufsholm.	4,86
Zeltner, Torben	Borgerdydsk. i Helgolandsgade.	5,50
Zeuthen, Axel Hieronymus	Borgerdydsk. i Kbh.	5,00
Ørum, Louis Christian	Kolding.	4,43
Østergaard, Erik Johannes Hedemann	Randers.	5,67

Tilsammen 543 immatrikulerede Studenter.

*) Ifølge Navnebevis 11/2 1913 nu Christen Nordentoft Sørensen Gundtoft.
**) Ifølge Navnebevis 19/4 1911 nu Meta Elisabeth Sørensen Maltbæk.
***) Eksamen bestaaet i Januar 1910, Omprøve i Latin Sommeren 1910 ved L. Engelhardts Skole.

Endvidere er i Aaret 1. Oktober 1909 til 30. September 1910 følgende Studerende immatrikulerede ved Københavns Universitet:

Fra 1906:

Schmidt, Carl Johan Wetche	Sorø Sk.	(Jfr. Univ. Aarb. 1905—06 S. 500.)

Fra 1907:

Kjær, Niels	Fredericia Sk.	(Jfr. Univ. Aarb. 1906—07 S. 865.)

Fra 1908:

Beyer, Carl Aage (Privatist)	Odense Sk.	(Jfr. Univ. Aarb. 1907—08 S. 240—41.)
Bruun, Else	Kolding Sk.	
Holten, Olaf Nicolai Ulrich	Frederiksberg Gymnasium.	
Kragsøe*), Anton Sofus Jensen (Privatist)	L. Engelhardts Sk.	
Schjøth, Aage Christian	Vejle Sk.	

Fra 1909:

Andersen, Andreas Peter Arnold (Privatist)	Slomanns Sk.	(Jfr. Univ. Aarb. 1908—09 S. 697—99.)
Bertouch-Lehn, Rudolf Frederik Carl Adam	Nykøbing Sk.	
Bredmose, Enevold Jensen	Lyceum.	
Brincker, Regner Evald	Sorø Sk.	
Bruun de Neergaard, Therese	N. Zahles Sk.	
Drachmann, Aage Gerhardt	H. Adlers Sk.	
Egerrup, Hans Larsen (Privatist)	L. Engelhardts Sk.	
Engell, Sven Villads	Rønne Sk.	
Enna, Ernst Henry	Birkerød Sk.	
Eriksen, Erik Christian (Privatist)	Slomanns Sk.	
Faber, Albrecht Christian Heinrich Quaade (Privatist)	L. Engelhardts Sk.	
Frederiksen, Frederik Anton Julius (Privatist)	Ordrup Sk.	
Glad, Karl Frederik Overgaard	Herlufsholm Sk.	
Haare,**) Andreas Hessellund	Ribe Sk.	
Hansen, Knud Rasch (Privatist)	L. Engelhardts Sk.	
Himmelstrup, Jens	Ribe Sk.	
Hove, Robert Andreas	Efterslægtselsk. Sk	
Jacobsen, Thomas Querling	Ribe Sk.	
Jensen, Hans Peter (Privatist)	L. Engelhardts Sk.	
Jensen, Jørgen (Privatist)	Aalborg Sk.	
Jensen, Niels Christian	Aalborg Sk.	
Jürgensen, Richard Walter Dohle	Borgerdydsk. i Kbhvn.	
Jørgensen, Anders Andreas (Privatist)	Ordrup Sk.	
Jørgensen,***) Johannes	Odense Sk.	
Jørgensen, Søren Christian August (Privatist)	L. Engelhardts Sk.	
Kemp, Svend Christian	Vejle.	
Knudsen, Poul (Privatist)	Efterslægtselsk. Sk.	
Krarup, Magdalene Catarina	L. Engelhardts Sk.	
Langebæk, Margrethe (Privatist)	Frederiksberg Gymn.	
Ludvigsen, Jens Ludvig (Privatist)	Ordrup Sk.	
Lützen, Christoffer (Privatist)	Frederiksberg Gymn.	
Myhre,****) Carl Johan Waage	Efterslægtselsk. Sk.	
Møller, Øjvind (Privatist)	L. Engelhardts Sk.	
Mørkeberg, Thomas Wilhelm Schiøtt	Borgerdydsk. i Hegolandsg.	

*) I Henhold til Navnebev. $^{20}/_{5}$ 1908, før A. S. Jensen.
**) I Henhold til Navnebev. $^{7}/_{4}$ 1910, tidligere Pedersen.
***) Ifølge Navnebev. $^{10}/_{7}$ 1911 nu Johannes Jørgensen Rambøll.
****) Før Nielsen.

de Neergaard, Jacob................	Birkerød Sk.	(Jfr. Univ. Aarb. 1908—09 S. 697—99).
Oxholm, Anna Cathrine Cecilie........	Helsingør Skole.	
Petersen,*) Ove Henning .... (Privatist)	Slomanns Sk.	
Poulsen, Anton Richardt .... (Privatist)	Efterslægtselsk. Sk.	
Rosbach, Johannes .... (Privatist)	Frederiksberg Gymn.	
Schack, Erik Hans....................	Metropolitansk.	
Schousboe, Thorkild..................	Herlufsholm Sk.	
Simonsen, Gerhard Regnar .. (Privatist)	L. Engelhardts Sk.	
Skovgaard, Carsten Viktor .. (Privatist)	L. Engelhardts Sk.	
Støchel, Arne	Randers Sk.	
Svane, Harald	Roskilde Sk.	
Svendsen, Knud Viktor ..... (Privatist)	Slomanns Sk.	
Svendsen, Ludvig Mathias ... (Privatist)	Slomanns Sk.	
Sørensen, Aksel............ (Privatist)	L. Engelhardts Sk.	
Thomsen, Thomas Kristian............	Aalborg Sk.	
Thorgrimsson, Thorður Ragnar Amundi	Reykjavik Sk.	
Traberg, Christen Gudom ... (Privatist)	Det danske Selskabs Sk.	
Vilandt, Axel Gram .... (Privatist)	Det danske Selskabs Sk.	

Studerende fra fremmede Universiteter og Gymnasier:

Drösser, Ellinor (fra Universitetet i München).
Dyggve, Ejnar Axel Petersen (fra Helsingfors Universitet).
De Grevenkop Castenskiold, Christian Erik Carl Melchior Wilhelm (fra Universitetet i Louvain).
Küpferle, Friedrich Daniel Thomas (Student fra Gymnasiet i Bruchsal, Baden, immatrikuleret i Henhold til Kirke- og Undervisningsministeriets Resolution $^{3}/_{11}$ 1909).
Leblanc, Wilhelm Joseph (Student fra Gymnasiet i Aachen, immatrikuleret i Henhold Kirke- og Undervisningsministeriets Resolution $^{24}/_{11}$ 1909).
Maring, Nicolaus Herman Albert (Student fra Kejserinde Augusta Gymnasiet i Coblenz, immatrikuleret i Henhold til Kirke- og Undervisningsministeriets Resolution $^{24}/_{11}$ 1909).

Ialt blev saaledes immatrikuleret 608 Studenter.

Følgende Studenter har i 1910 bestaaet Studentereksamen eller en af de anordnede Tillægsprøver uden endnu den 1. Oktober s. A. at have ladet sig immatrikulere ved Universitetet.

De Studerendes Navne.	Dimitteret fra	Eksamens-resultat.
Ahlefeldt-Laurvig, Kai Frederik Sophus ...	Herlufsholm.	4,71
Arenskov, Lars Peter	Hellerup Gymn.	5,50
Arntzen, Leif Arne	H. Adlers Sk.	4,58
Asbjarnson, Jón.................(Privatist)	Reykjavik.	4,6
Baagøe, Johan Hedemann	Herlufsholm.	4,67
Bagger, Aage...................(Privatist)	Eksamenskommissionen.	5,00
Bech, Svend Nikolaj Siegumfeldt..........	Marselisborg Sk.	4,50
Bidstrup, Karl Blem	Rønne.	6,08
Bierring, Karl...........................	Borgerdydsk. i Kbh.	6,00
Bohn, Johanne Louise	Rønne.	5,57
Bonnesen, Karen	Sorø.	5,71
Bræstrup, Else Henriette................	H. Adlers Sk.	5,86
Busch, Otto Erasmi.....................	Odense.	4,92
Bøgh, Eli	Frederiksberg Gymn.	5,75
Christensen, Christen Knudsen....(Privatist)	Eksamenskommissionen.	5,71
Christensen, Einar Andreas	Borgerdydsk. i Helgolandsgade.	5,00
Christensen, Peder	Randers.	4,57
Clausen, Marie	Kolding.	5,79
Dinesen, Thomas Fasti ....(Privatist)	Universitetet.	33 (Bestaaet)
Dreyer, Harriet Olga....................	Frederiksborg.	5,29

*) Ifølge Navnebevis $^{6}/_{12}$ 1910 nu Palsby.

De Studerendes Navne.	Dimitteret fra	Eksamens-resultat.
Fjelstrup, Kai Søren August	Rungsted Sk.	4,57
Frederiksen, Karl Ludvig ....(Privatist)	Eksamenskommissionen.	5,91
Freiesleben, Erik Theodor Christian.......	Aalborg.	6,00
Fricke, Hugo............................	Aarhus.	6,50
Funch, Hans Christian	Rønne.	4,50
Gjessing, Tage Georg Emil	Rungsted Sk.	5,64
Glud, Christian.........................	Vejle.	5,17
Goldschmidt, Adda......................	N. Zahles Sk.	6,86
Grüner, Mogens Thomas Ludvig Gustav ...	Sorø.	4,71
Grønbæk, Marie.........................	Ribe.	4,50
Grøntved, Johannes.... .... (Privatist)	Efterslægtselsk. Sk.	95 (1. Kar.)
Hald, Asger Klüwer.................. ...	Hellerup Gymn.	5,00
Hallager, Poul Engberg	Borgerdydsk. i Helgolandsgade.	4,41
Hammelev, Kaj.................	Aarhus.	4,92
Hansen, Anna Jensine ....(Privatist)	Eksamenskommissionen.	4,62
Hansen, Asta	Aalborg.	5,36
Hansen, Fritz Berg..............(Privatist)	Eksamenskommissionen.	4,00
Hansen, Halldór ....(Privatist)	Reykjavik.	4,5
Hansen, Jørgen Christian Frellsen Bahnsen	Schneekloths Sk.	4,50
Hansen, Martha Marie	Rønne.	2,50
Hassing, Peter	Vejle.	6,07
Haste, Gudrun Julie	H. Adlers Sk.	5,29
Hatt, Dagmar Eva Anna ....(Privatist)	Eksamenskommissionen.	3,85
Heise, Else Eli Brion....................	Birkerød Sk.	5,29
Helms, Astrid Karen	Kolding.	5,64
Helms, Jacob	Rungsted Sk.	5,36
Henriksen, Robert Michael Jørgen (Privatist)	Eksamenskommissionen.	5,00
Hjort, Ove Viktor	Rønne.	5,08
Hjort, Tage............................	Odense.	6,00
Horwarth, Frederik August Julius	Sct. Andreas Kolleg.	5,17
Hunderup, Agnes Marie	Ribe.	5,75
Hvalkof, Frode Lund.....................	Frederiksberg Gymn.	6,00
Jacobsen, Mads Andreas........ (Privatist)	Eksamenskommissionen.	5,36
Jacobsen, Rolf Dreyer...................	Metropolitansk.	4,92
Jakobsen, Svend Ove Ingvar Christian (Privatist)	Odense.	66 (3. Kar.)
Jard, Louis Theodor Christian Hannibal Hyllested................... (Privatist)	Efterslægtselsk. Sk.	63 (3. Kar.)
Jensen, Bernhard Antonius Carl	Sct. Andreas Kolleg.	6,58
Jensen, Hans Kristian Rudolf ... (Privatist)	Universitetet.	$27^2/_3$ (Bestaaet)
Jensen, Knud Erik Poul........ (Privatist)	Efterslægtselsk. Sk.	98 (1. Kar.)
Jensen, Niels................. (Privatist)	Eksamenskommissionen.	6,09
Jepsen, August Emil....................	Nykøbing.	4,93
Jerichau, Jacob Malthe	Herlufsholm.	4,29
Jespersen, Knud Friis...................	Herlufsholm.	4,64
Jóhannesson, Þórhallur	Reykjavik.	6,01
Johansen, Niels Jørgen Henrik............	Ribe.	5,17
Joost, Hans .... (Privatist)	Henrik Madsens Sk.	69 (3. Kar.)
Jørgensen, Johannes Peter Bang	Metropolitansk.	6,17
Jørgensen, Johannes .... (Privatist)	Henrik Madsens Sk.	84 (1. Kar.)
Kampmann, Christian Peter Georg.........	Metropolitansk.	6,67
Kampmann, Niels Sophus.................	Schneekloths Sk.	5,58
Keiser-Nielsen, Torkil	Herlufsholm.	4,42
Kelleher, Henry	Sct. Andreas Kolleg.	6,42
Klerk, Jørgen Marius........... (Privatist)	Efterslægtselsk. Sk.	80 (2. Kar.)
Knuth, Otto Christopher..................	Birkerød Sk.	4,33
Koch, Aleth Huus	Efterslægtselsk. Sk.	4,08
Kofoed, Richard Herman	Rønne.	4,83
Kristensen, Ejnar........................	Schneekloths Sk.	6,14
Kristiansen, Erling.	Horsens.	5,93
Kronmann, Carl Christian Frederik	Slomanns Sk.	4,33
Kruse, Kristian Valdemar.................	Marselisborg Sk.	4,75
Larsen Herman Christian.	Borgerdydsk. i Helgolandsgade.	4,08
Larsen, Peter Herman ....(Privatist)	Marselisborg Sk.	89 (1. Kar.)

De Studerendes Navne.	Dimitteret fra	Eksamens-resultat.
Larsen, Robert Oest	Odense.	5,17
Lassen, Christiane Louise	N. Zahles Sk.	5,71
Lauesen, Henrik Møller Langkilde	Aarhus.	5,75
Lawaetz, Otto Helmer	Slomanns Sk.	4,92
Lawaetz, Walter Eugen Otto	Frederiksberg Gymn.	6,00
Lindegaard, Aage	Herlufsholm.	4,67
Lohmann, Hans Christian	Rønne.	3,75
Lund, Carla Elisabeth	Rønne.	4.64
Lyngby, Orla	Borgerdydsk. i Kbh.	4,58
v. Lüttichau, Max Bernhard	Ordrup Sk.	4,93
Mackeprang, Emil	Metropolitansk.	6,08
Mathiesen, Holger Anton (Privatist)	Henrik Madsens Sk.	84 (1 Kar.).
Meinertz, Ansgar	Esbjerg.	5,43
Mikkelsen, Johannes	Rønne.	6,00
Munthe, Holger Bredo Levy	Frederiksborg.	4,57
Müller, Ellen Margrethe	Marselisborg Sk.	6,25
Møller, Carl Marenus	Horsens.	5,86
de Neergaard, Johan Thomas	Frederiksberg Gymn.	4,08
Nielsen, Aage Marinus	Helsingør.	4,75
Nielsen, Aksel Bredal	Horsens.	4,33
Nielsen, Johannes Carl (Privatist)	Universitetet.	30¹/₃ (Bestaaet)
Nordentoft, Johan	Herlufsholm.	4,43
Nørgaard, Lave Christian Oscar	Sorø.	5,00
Nørresøe, Carl Martin Frederik Krogerop Nielsen	Borgerdydssk. i Helgolandsgade.	6,50
Obbekjær, Andreas Thorup	Viborg.	4,25
Olsen, Albert Georg (Privatist)	Henrik Madsens Sk.	80 (2. Kar.)
Olsen, Axel	Aalborg.	6,08
Olsen, Poul Oluf Bonavent	Frederiksberg Gymn.	4,57
Paasgaard, Marie Elisabeth	Aarhus.	4,50
Parkov, Inger	N. Zahles Sk.	6,57
Pedersen, Jens Peter	Marselisborg Sk.	3,50
Petersen, Andreas Sigvald (Privatist)	Efterslægtselsk. Sk.	88 (1. Kar.)
Petersen, Johan Hartmann	Roskilde.	3,83
Petersen, Carl Munch	Det danske Selskabs Sk.	4,33
Petersen, Viggo (Privatist)	Universitetet.	31²/₃ (Bestaaet)
Plenge, Anna Agnete	Rønne.	5,71
Plum, Johannes	Helsingør.	5,50
Post, Peter Henrik Rudolf (Privatist)	Henrik Madsens Sk.	73 (2. Kar)
Poulsen, Erik	Marselisborg Sk.	5,58
Poulsen, Gustav Emil	Roskilde.	6,36
Poulsen, Lars Peter (Privatist)	Henrik Madsens Sk.	72 (2. Kar.)
Rahbek, Signe Marie	Sorø.	5,64
Rasmussen, Karl Johan	Hesselager.	4,64
Rasmussen, Niels Julius (Privatist)	Odense.	88 (1. Kar.)
Rasmussen, Rasmus Emil Aagaard	Frederiksborg.	4,83
Reventlow, Frederik Detlef Carl	Herlufsholm.	5,58
Riise, Lilly Aagot	Ingrid Jespersens Sk.	5,42
Rump, Knud Erik	Ordrup Sk.	5,67
Sand, Ernst Frederik	Aarhus.	6,58
Sand, Peter Nikolaj (Privatist)	Henrik Madsens Sk.	60 (3. Kar.)
Schaffalitzky de Muckadell, Vilhelm Bendt	Odense.	5,67
Schaumborg, Ernst Marie Eegholm (Privatist)	Eksamenskommissionen.	4,00
Schiøtz, Elis Walther	Aalborg.	6,00
Schledermann, Holger Valdemar	Roskilde.	5,25
Schmidth, Aage (Privatist)	Eksamenskommissionen.	3,62
Schulin, Sigismund	Frederiksborg.	4,71
Sigurðsson, Sigurður	Reykjavik.	4,5
Simonsen, Oscar Fischer	Borgerdydsk. i Helgolandsgade.	4,57
Skúlason, Helgi (Privatist)	Reykjavik.	4,8
Smith, Karen Wiggers	Aarhus.	6,00
Smith, Oskar	Marselisborg Sk.	4,67
Soya Jensen, Emil Johan Carl	Metropolitansk.	5,83
Sprechler, Harald Wadum	Roskilde.	4,64

De Studerendes Navne.	Dimitteret fra	Eksamens-resultat.
Stærregaard, Albert Vilhelm......(Privatist)	Eksamenskommissionen.	4,08
Svensson, Gustav	Lyceum.	5,57
Sørensen, Karen	N. Zahles Sk.	5,86
Sørensen, Louis	Schneekloths Sk.	4,50
Therkelsen, Erik Christian Johannes	Marselisborg Sk.	5,50
Þorsteinsson, Þorsteinn	Reykjavik.	4,5
Toxværd, Peder Mikael ....(Privatist)	Eksamenkommissionen.	3,54
Trier, Steffen Gerson	H. Adlers Sk.	6,64
Ulrich, Ebba	H. Adlers Sk.	3,92
Vermehren, Knud Frederik Rasmus	Hellerup Gymn.	4,83
Wegge, Nina	Horsens.	4,25
Wiboltt, Erik Juel	Sorø.	4,86
Winther, Aage Vilhelm	Birkerød Sk.	5,00
Wærum, Sigurd	Schneekloths Sk.	4,17
Yding, Karen Maria Margrethe Jensen	Ribe.	4,67

2. Almindelig filosofisk Eksamen efter Bekendtg. 8. September 1871.

I Aaret 1910 har 483 Studerende indstillet sig til denne Eksamen, af hvilke 11 rejiceredes og 7 paa Grund af Sygdom trak sig tilbage under Eksamen.

Ialt bestod saaledes følgende 465 Studerende, af hvilke 3 tidligere havde bestaaet Eksamen og 2 tidligere havde indstillet sig uden at bestaa.

Navn.	Eksamens-dag	Karak-ter.
*Abrahamson, Elisa Margrethe	13. Juni.	ug.
*Ahnfeldt, Johan Henrich	8. Juni.	mg.
*Albeck, Kaj	7. Juni.	godt.
**Alstrup, Kaj	17. Juni.	ug.
*Amstrup, Verner Hans Frederik Abrahamson Læssøe	30. Maj.	mg.
**Andersen, Aksel Frederik	11. Juni.	ug.
**Andersen, Anders	8. Juni.	mg.
**Andersen, Anders Peter Arnold	21. Juni.	godt.
*Andersen, Andreas Georg	18. Juni.	mg.
*Andersen, Børge	8. Juni.	mg
*Andersen, Ellen Ring	8. Juni.	mg.
**Andersen, Ludvig	11. Juni.	ug.
**Andersen, Viggo	9. Juni.	mg.
*Baastrup, Ove Ingerslev	9. Juni.	tg.
*Bagger, Sofus Vilhelm	10. Juni.	mg.
*Ballin, Inger Elise Cohn	20. Juni.	tg.
**Bartholdy, Jakob Peder	17. Juni.	ug.
*Bartholin, Thomas Johannes	10. Juni.	mg.
*Begtrup, Gunner	31. Maj.	ug.
**Bennedsen, Niels	7. Juni.	mg.
*Benzon, Bøje	20. Juni.	ug.
**Berg, Ove	13. Juni.	godt.
*Berner, Svend Carl	15. Juni.	mg.
*Berthelsen, Poul Alfred	7. Juni.	godt.
*Bertouch-Lehn, Julian Carl Vilhelm Severin Rudolf Joachim (1906)	20. Juni.	mg.
*Bertouch-Lehn, Rudolph Frederik Carl Adam	15. Juni.	mg.
**Beyer, Carl Aage (1908)	20. Juni.	mg.
*Bing, Ludvig Carl	13. Juni.	godt.
*Bjarnesen, Jens Bech	2. Juni.	mg.
*Bjørnsson, Kristjan Olafur	8. Juni.	mg.
*Blach, Ellen	17. Juni.	mg.
*Blang, Levi	1. Juni.	mg.
**Blichert, Svend Otto	20. Juni.	godt.
**Blichfeldt-Petersen, Aage Poul Erhardt*)	10. Maj.	godt.
*Bockelund, Elisabeth Margrethe (1908)	27. Maj.	ug.
**Boesen, Ulrich Christian (Januar 1910)	1. Juni.	mg.
*Bohn, Poul Hugo	10. Juni.	mg.
*Borgen, Jørgen Arthur	4. Juni.	mg.
**Bramsen, Anna Christiane Augusta Cathrine	2. Juni.	mg.
*Brandt, Jens Otto Vedel	16. Juni.	ug.
**Brandt, Otto Jens Christian	2. Juni.	mg.
*Bredmose, Enevold Jen-Jensen	10. Juni.	mg.
*Brendstrup, Hans Christian Peter	15. Juni.	mg.
*Breum, Jens Jensen	28. Maj.	mg.

*) Ifølge kgl. Bevilling af $^{18}/_{1}$ 1910 har A. P. E. Blichfeldt Petersen erholdt Tilladelse til at føre Slægtnavnet: Blichfeldt-Petersen.

Navn.	Eksamens-dag	Karakter	Navn.	Eksamens-dag	Karakter
*Brinch. Dagny	22. Juni.	mg.	*Eriksen, Niels Guttmann	17. Juni.	ug.
*Brincker, Regner Evald	9. April.	mg.	*Ernst, Axel Christian	16. Juni.	ug.
**Brock, Henrik	22. Juni.	mg.	*Eskelund, Niels Madsen Nielsen	30. Maj.	mg.
*Bruhn-Jensen, Elisa	4. Juni.	mg.	**Faber, Albrecht Christian Heinrich Quaade	18. Juni.	godt.
*Bruun, Else (1908)	1. Juni.	ug.	*Fabricius, Carl Christian Lindegaard Smidt	11. Juni.	mg.
*Bruun, Gudmund	16. Juni.	ug.	Feddersen, Gustav Frederik (1905)	29. Jan.	mg.
*Bruun de Neergaard, Therese	4. Juni.	mg.	*Fenger, Johannes Ferdinand	17. Juni.	mg.
*Brøndsted, Johannes Balthasar	4. Juni.	ug.	*Finsen, Aage	13. Juni.	mg.
*Bugge, Maren Kirstine Andreasen	15. Juni.	ug.	*Fischer, Johan Arnold Peter	27. Maj.	ug.
*Buhl, Jens Bertelsen	31. Maj.	mg.	**Fjelstrup, August Frederik	11 Juni.	mg.
**Buntzen, Svend Valdemar Alfred (1908)	15. Juni.	mg.	**Fode, Octavius	11. Juni.	mg.
**Celinder, Kaj	20. Juni.	ug.	*Fog, Reinhold Ferdinand August Munthe	2. Juni.	mg.
*Christensen, Aage Emilius	8. Juni.	mg.	*Folden, Hans Søren	9. Juni.	mg.
**Christensen, Christen Landbo	14. Juni.	mg.	**Fonnesbech, Knud Anders	20. Juni.	tg.
*Christensen, Christen Lauridsen	6. Juni.	ug.	*Fraenckel, Axel Robert	15. Juni.	godt.
*Christensen, Ernst Søren Bech	28. Maj.	godt.	**Frederiksen, Frederik Anton Julius	16. Juni.	tg.
*Christensen, Jens Christian Erik (1908)	29. Jan.	mg.	*Friis, Anna Cathinka	16. Juni.	ug.
*Christensen, Jens Peter (Viborg Katedralskole)	31. Maj.	godt.	**From, Hjalmar Niels Gustav	23. April.	godt.
**Christensen, Jens Peter (Frederiksborg Statsskole)	17. Juni.	godt.	*Frølich, Knud Frederik Stampe	10. Juni.	mg.
**Christensen, Ludvig	6. Juni.	ug.	*Funck-Jørgensen, Einar Christian	30. Maj.	ug.
*Christensen, Niels	9. Juni.	ug.	*Gelius, Poul Rolf	20. Juni.	mg.
*Christensen, Oline Marie (1908)	17. Juni.	ug.	**Gerdes, Niels Christian	7. Juni.	godt.
**Christensen, Søren Jensen	8. Juni.	ug.	*Gjessing, Kirsten (Januar 1910)	28. Maj.	ug.
*Christiansen, Olga (Juni 1910)	18. Juni.	mg.	*Gjørup, Frederik Vilhelm (1908)	29. Jan.	mg.
Clasen, Walther Sigurd (1908)	29. Jan.	godt.	**Glad, Karl Frederik Overgaard	23. April.	godt.
*Clausen, Svend	6. Juni.	godt.	*Glud, Thekla Ingeborg	13. Juni.	mg.
**Collin, Hjalmar	4. Juni.	ug.	*Gram, Ernst	7. Juni.	mg.
*Dahl, Kai Rudolf	11. Juni.	mg.	*Granlie, Carla Nathalie	17. Juni.	mg.
*Dahlerup, Christian Flemming Koch	28. Maj.	mg.	**Granø, Oscar Emil Vang	17. Juni.	godt.
*Dahlgaard, Bertel	31. Maj.	mg.	*Grøn, Kristian Vagn Anker	20. Juni.	mg.
**Damsgaard, Jens	1. Juni.	mg.	**Grønbech, Karl Herman	15. Juni.	mg.
**Davidsohn, Heyman	14. Juni.	mg.	**Grønvold, Poul Rasmus	9. Juni.	ug.
*Dietrichson, Ebba Signe Vibege	2. Juni.	ug.	*Gudme, Sigrid	4. Juni.	mg.
*Djørup, Frans	28. Maj.	ug.	*Gundestrup, Christian Vilhelm Krog	9. April.	ug.
*Drachmann, Aage Gerhardt	30. Maj.	ug.	**Haare, Andreas Hessellund	14. Juni.	mg.
*Drucker, Poul Eduard	16. Juni.	mg.	**Hackhe, Ulla Christiane v. Osten	15. Juni.	mg.
*Duurloo, Sven Peter	14. Juni.	mg.	Hansborg, Carl Marius Harald Jørgensen (Januar 1910)	29. Jan.	mg.
**Dyggve, Ejnar Axel (fremmed)	16. Juni.	mg.	Hansen, Christian Ingemann (1908)	13. Septbr. 1909.	ug.
**Edelsten, Amalie	21. Juni.	mg.	*Hansen, Christian Lysholm	31. Maj.	mg.
**Ege, Klara Marie	9. Juni	ug.	*Hansen, Dagny	20. Juni.	mg.
**Egerrup, Hans Larsen	16. Juni.	ug.			
**Engberg, Jens Frederik	4. Juni.	mg.			
**Engelhardt, Harriet	10. Juni.	ug.			
**Engell, Svend Villads	10. Juni.	godt.			
**Engelsen, Poul Edvard	13. Juni.	godt.			
*Eriksen, Erik Christian	2. Juni.	mg.			

Navn.	Eksamens-dag	Karakter	Navn.	Eksamens-dag	Karakter
*Hansen, Emilie Margrethe	21. Juni.	mg.	*Holme, Ludvig Mogens Bøg	27. Maj.	mg.
**Hansen, Hans Frederik Bramming	4. Juni.	godt.	*Holmer, Poul Asgar	15. Juni.	mg.
**Hansen, Hans Peder Loch	23. Juni.	tg.	**Holnæs, Jens Herve Gottlieb	10. Juni.	godt.
*Hansen, Hans Peder Thorvald	6. Juni.	mg.	**Honnens de Lichtenberg, Geert Frederik.	11. Juni.	godt.
*Hansen, Ib	18. Juni.	mg.	*Hoppe, Knud	18. Juni.	ug.
**Hansen, Jacob Møgelvang	22. Juni.	ug.	*Hove, Robert Anders	4. Juni.	ug.
*Hansen, Johannes	30. Maj.	ug.	*Hoyrup, Cuno Vilhelm Munck	17. Juni.	mg.
*Hansen, Knud Rasch	1. Juni.	tg.	**Hygom, Harald Henry	6. Juni.	godt.
*Hansen, Niels Frederik (1908)	29. Jan.	mg.	*Høgsbro, Erik Raunsøe (Januar 1910)	4. Juni.	godt.
*Hansen, Peder Christian	18. Juni.	mg.	*Høst, Georg Lyngbye	2. Juni.	mg.
**Hansen, Peter Viggo Damgaard	10. Juni.	godt.	**Høst, Harald	4. Juni.	mg.
*Hansen, Robert Lasalle	28. Maj.	mg.	*Ingerslev, Gunna	2. Juni.	ug.
*Hansen, Skjold Harald Ole Hans	22. Juni.	mg.	*Ipsen, Maurice Georges	8. Juni.	mg.
**Hansen, Svend Aage Bortmann	22. Juni.	godt.	*Jacobsen, Fritz Emil	21. Juni.	mg.
*Hassel, Johan Carl Fridolin	27. Maj.	ug.	Jacobsen, Jacob Christian (1908)	29. Jan.	ug.
*Hauch, Carl Vilhelm Gunnar	20. Juni.	mg.	**Jacobsen, Thomas Querling	21. Juni.	mg.
*Hauge, Svend Madsen	31. Maj.	ug.	*Jacoby, Aage Wedege	2. Juni.	godt.
**Haxthausen, Holger Rosen	13. Juni.	ug.	*Jacoby, Paul Jacob	11. Juni.	mg.
*Hedegaard, Sven Niels.	7. Juni.	mg.	*Jakobsson, Sveinbjørn Theódor	22. Juni.	mg.
**Heiberg, Hans Christian Rørdam	1. Juni.	godt.	*Jarnøe, Ingrid Ebba	10. Juni.	mg.
**Heilmann, Allan Kristian (1908)	22. Juni.	ug.	*Jensen, Aage Jacob	7. Juni.	godt.
**Hempel-Jørgensen, Johannes	2. Juni.	ug.	**Jensen*), Axel	7. Juni.	ug.
*Henius, Paul Jacob Isidor	8. Juni.	godt.	**Jensen, Carlo Teglhus	18. Juni.	mg.
*Henningsen, Viggo Wegener	28. Maj	mg.	*Jensen, Ellen Margrethe Fogsgaard	11. Juni.	mg.
**Henriksen, Knud Johannes Kjelsted	9. Juni.	godt.	*Jensen, Gregers Julius.	7. Juni.	ug.
*Henriques, Ellis Holm	6. Juni.	ug.	*Jensen, Gunnar	13. Juni.	tg.
*Henriques, Karen Margrethe	7. Juni.	mg.	*Jensen, Hans Martin Harald	27. Maj.	mg.
**Hertel, Axel Harald Carl	16. April.	ug.	*Jensen, Hans Peter	18. Juni.	mg.
*Heuch, Johan Christian	16. Juni.	mg.	*Jensen, Jens Carl Viggo	22. Juni.	mg.
*Himmelstrup, Jens	28. Maj.	ug.	*Jensen, Johanne Nielsine	11. Juni.	ug.
*Hindse-Nielsen, Svend	9. Juni.	ug.	**Jensen, Johannes Nyholm Jeppe	11. Juni.	godt.
*Hinrichsen, Lorentz Wulff	13. Juni.	mg.	**Jensen, Jørgen	6. Juni.	mg.
*Hjort-Lorenzen, Sven Peter (Januar 1910)	20. Juni.	ug.	**Jensen, Knud Aage (1908)	11. Juni.	mg.
**Hjuler, Anton Thorbjørn Axel	13. Juni.	mg.	*Jensen, Lars (Januar 1910)	11. Juni.	ug.
*Hoeck, Einar	27. Maj.	mg.	*Jensen, Niels	15. Juni.	ug.
*Hoffmeyer, Christian Julius	21. Juni.	ug.	**Jensen, Niels Christian	23. Juni.	godt.
*Hofman-Bang, Tyge Erik Ludvig	15. Juni	mg.	**Jensen**), Poul (1908)	1. Juni.	ug.
			*Jensen, Svend Aage Gunnar	27. Maj.	godt.
			*Jensen, Svend Christian Louis	11. Juni.	mg.
			**Jepsen, Carl Christian	7. Juni.	mg.
			*Jespersen, Hans Larsen (Januar 1910)	2. Juni.	mg.
			*Jessen, Hugo Monberg.	8. Juni.	mg.
			**Joensen, Andreas	6. Juni.	mg.
			*Jurckmann, Axel Christian Jørgen (1908)	29. Jan.	godt.

*) Ifølge Navnebevis af $^7/_2$ 1910 nu Bækbo.
**) Ifølge Navnebevis af $^{21}/_9$ 1911 nu Jarnum.

Navn.	Eksamens-dag.	Karak-ter.	Navn.	Eksamens-dag.	Karak-ter.
**Juul, Julius Sørensen..	15. Juni.	mg.	**Landorph, Aage Lassen	2. Juni.	mg.
**Jürgensen, Richard Walter Dahl	14. Juni.	tg.	*Langballe, Carl Christian	13. Juni.	mg.
*Jørgensen, Aage Christian Albert (1908)	15. Juni.	ug.	**Lange, Lars Haagen	18. Juni.	mg.
**Jørgensen, Anders Andreas	10. Juni.	godt.	*Lange, Vilhelm Tommerup	16 Juni.	ug.
*Jørgensen, Gudrun Brix	13. Juni.	ug.	*Langebæk, Margrethe	27. Maj.	mg.
*Jørgensen, Hakon Morten Gert	11. Juni.	mg.	**Larsen, Alfred	17. Juni.	mg.
*Jørgensen, Hans Aage..	30. Maj.	ug.	*Larsen, Ellen	17. Juni.	ug.
**Jørgensen*), Johan Holger	8. Juni.	ug.	**Larsen, Erik Jørgen	20. Juni.	godt.
Jørgensen), Johannes	23. Juni.	tg.	*Larsen, Gunnar Helweg (1908)	29. Jan.	mg.
*Jørgensen, Johannes Alfred	1. Juni.	ug.	*Larsen, Hans Adolf	1. Juni.	mg.
**Jørgensen, Johannes Laurits Vilhelm	6. Juni.	mg.	**Larsen, Orla Adolf	20. Juni.	ug.
**Jørgensen, Peter Emil.	11. Juni.	tg.	*Larsen, Rigmor Karen Sofie	16. Juni.	ug.
*Jørgensen, Søren Christian August	22. Juni.	mg.	*Lauridsen, Ejnar Vilhelm	6. Juni.	mg.
*Kehler, Henning	9. Juni.	mg.	*Leblanc, Wilhelm Josef (fremmed)	30. Maj.	ug.
*Kemp, Svend Christian.	27. Maj.	ug.	**Ledet, Mads	1. Juni.	ug.
**Ketelsen, Niels Christian (Januar 1910)	18. Juni.	tg.	*Lersey, Frederik	14. Juni.	godt.
**Kier, Sven	17. Juni.	mg.	*Levinsen, Julius Valdemar	9. Juni.	mg.
**Kierulff, Otto Schiøtz..	22. Juni.	ug.	*Lindahl, Hans Bennett Valerius	18. Juni.	ug.
*Kisbye, Daniel Frederik Seth	14. Juni.	mg.	*Linstow, Otto Werncke	6. Juni.	tg.
*Kjeldsen, Dorff Marius.	31. Maj.	mg.	*Liunge, Paul Christian	18. Juni.	ug.
*Kjer, Tage	20. Juni.	mg.	*Ludvigsen, Jens Ludvig	22. Juni.	mg.
**Klint, Charles Marius Karsten Kristensen	18. Juni.	mg.	*Lund, Hans Alslev	28. Maj.	ug.
**Klubien, Steffen Anton.	14. Juni.	tg.	**Lund, Harald	4. Juni.	ug.
**Knudsen, Knud Johannes	2. Juni.	mg.	**Lund, Holger (1908)..	29. Jan.	mg.
*Knudsen, Mogens Lindegaard	9. Juni.	mg.	*Lundbye. Ove Vittus..	18. Juni.	ug.
*Knudsen, Poul	22. Juni.	mg.	*Lunøe, Christian Frederik	4. Juni.	ug.
**Knudsen, Søncke Andreas	22. Juni.	ug.	Lykke, Hans Peter Nielsen	11. April.	mg.
**Koefoed, Carl Johan..	13. Juni.	godt.	**Madsen, Christen Johan Hornbech (Januar 1910)	21. Juni.	mg.
**Koefoed, Hans Georg	20. Juni.	mg.	**Madsen, Frederik Marius (Juni 1910)	13. Juni.	ug.
*Kofoed, Carl Peter	4. Juni.	ug.	**Malmqvist, Ove Axel	20. Juni.	godt.
*Koppel, Gerda	10. Juni.	ug.	*Maring, Nicolaus Herman Albert (fremmed)	30. Maj.	ug.
*Kragh-Müller, Martin	11. April.	ug.	*Markussen, Johannes Nygaard (1908)	31. Maj.	mg.
**Krarup, Lorentz Valdemar	15. Juni.	mg.	**Matthiesen, Valdemar.	16. Juni.	godt.
*Krarup, Magdalene Catarina	14. Juni.	mg.	*Matzen, Else Guldberg	11. Juni.	mg.
*Krautwald, Arvid	8. Juni.	mg.	**Melbye, Almar Douglas	9. Juni.	godt.
*Krenchel, Ejnar Fogh	9. Juni.	ug.	*Methling, Svend Vilhelm	1. Juni.	godt.
*Kristensen, Kristen Jørgen	30. Maj.	ug.	*Meyer, Asta	7. Juni.	ug.
**Kristjansson, Halldór	7. Juni.	ug.	*Meyer, Axel Julius	6. Juni.	mg.
**Krogsgaard, Nikolaj Johannes	4. Juni.	godt.	**Michaelsen, Erik Friis Eshington	11. Juni.	mg.
Krogsøe, Anton Sofus Jensen (1908)	29. Jan.	ug.	*Monies, Kaj Adolf	13. Juni.	mg.
*Krustrup, Jens Nielsen	18. Juni.	mg.	*Moos, Anker	22. Juni.	ug.
**Küpferle, Friedrich Daniel Thomas (fremmed)	1. Juni.	ug.	**Morville, Niels Georg Christian	9. Juni.	ug.
			*Muckermann, Friderich (fremmed)	30. Maj.	ug.
			*Mule, Carl Leo Lind	18. Juni.	mg.
			*Munck, Willy Torben..	11. Juni.	mg.

*) Ifølge Navnebevis af 9/2 1912 nu Jerrild.
**) Ifølge Navnebevis af 10/7 1911 nu J. Jørgensen Rambøll.

Navn.	Eksamens-dag.	Karakter.	Navn.	Eksamens-dag.	Karakter.
**Myhre, Carl Johan Waage*)	21. Juni.	mg.	*Pedersen, Johannes	1. Juni.	ug.
*Møller, Aage Barfoed	17. Juni.	mg.	**Pedersen, Lars	4. Juni.	mg.
**Møller, Aage Hartvig	22. Juni.	godt.	**Pedersen, Lauritz	21. Juni.	ug.
*Møller, Ejvind	2. Juni.	ug.	*Pedersen, Valdemar	14. Juni.	mg.
**Møller, Henning Hjalmar	2. Juni.	godt.	**Petersen, Aage	6. Juni.	mg.
*Møller, Ildri Scherffenberg	17. Juni.	godt.	*Petersen, Aage Harald.	16. Juni.	ug.
*Møller, Johan Peter	15. Juni.	mg.	**Petersen, Ernst Anders Lysholdt	15. Juni.	ug.
*Møller, Kaj (Januar 1910)	14. Juni.	mg.	**Petersen, Frode Gribsvad	8. Juni.	ug.
*Møller, Vilhelm Leth	6. Juni.	ug.	**Petersen, Harald Rolf.	4. Juni.	mg.
*Møller, Øjvind	13. Juni.	tg.	*Petersen, Knud Kreiberg	6. Juni.	mg.
**Mørkeberg, Thomas Wilhelm Schiøtt	18. Juni.	mg.	**Petersen, Niels	1. Juni.	ug.
*Nandrup, Svend Richardt	11. Juni.	mg.	**Petersen**), Ove Henning	23. Juni.	mg.
*de Neergaard, Jacob	17. Juni.	mg.	*Petersen, Victor	16. Juni.	ug.
**Neve, Hans Kristian	7. Juni.	mg.	**Philipson, Erik Franck	23. Juni.	mg.
**Nielsen, Aage Johannes Als	2. Juni.	mg.	**Poulsen, Anton Richardt	23. Juni.	godt.
*Nielsen, Albert Frederik Christian	20. Juni.	ug.	**Poulsen, Herman Aage.	14. Juni.	ug.
**Nielsen, Axel Nordentoft	7. Juni.	tg.	**Prag, Vilhelm***)	18. Juni.	mg.
**Nielsen, Caj	2. Juni.	ug.	*Preisler, Karen Ragnhild Holst	27. Maj.	mg.
**Nielsen, Jens Lauritz	21. Juni.	godt.	*Prior, Axel Theodor	13. Juni.	tg.
**Nielsen, Just Thomsen	17. Juni.	mg.	*Prip, Poul	1. Juni.	ug.
*Nielsen, Niels Aage Severin Krarup	10. Juni.	mg.	*Pullich, Frits	27. Maj.	mg.
**Nielsen, Niels Christian Amandus	4. Juni.	godt.	*Quaade, Poul	7. Juni.	mg.
*Nielsen, Niels Henrik	28. Maj.	mg.	*Raben-Lewetzau, Siegfried Victor	2. Juni.	godt.
*Nielsen, Niels Peter Martinus	6. Juni.	ug.	**Ramsing, Sofie Hedevig	2. Juni.	ug.
*Nielsen, Poul Anker Rasch	1. Juni.	ug.	**Rasmussen, Erik	18. Juni.	godt.
**Nielsen, Poul Julius Bie	7. Juni.	godt.	**Rasmussen, Hans Kjeld	9. Juni.	mg.
*Nielsen, Poul Oluf	20. Juni.	mg.	*Rasmussen†), Hans Vilhelm (1908)	21. Juni.	mg.
*Nielsen, Truels Mikkelsen	18. Juni.	mg.	*Rasmussen, Johannes Barner	2. Juni.	mg.
*Norn, Mogens Harald Nielsen	31. Maj.	ug.	**Rasmussen, Johannes Bloch Wolthers	13. Juni.	godt.
*Norsk, Frans Julius Petersen	10. Juni.	mg.	**Rasmussen, Viggo	18. Juni.	godt.
**Nørregaard, Frode	9. Juni.	mg.	*Rée, Poul Ferdinand	14. Juni.	godt.
**Oldager, Asta	15. Juni.	mg.	*Reeberg, Frithiof Ludvig	9. April.	godt.
**Olrik, Birger	10. Juni.	mg.	*Repholtz, Knud	18. Juni.	mg.
** Olrik, Johannes	10. Juni.	ug.	**Richter, Else	10. Juni.	mg.
*Olsen, Ingeborg	7. Juni.	ug.	**Riemann, Gustav Engberg (Juni 1910)	23. Juni.	ug.
*Olsen, Olaf Theodor Andreas Johannes (1908)	29. Jan.	mg.	**Rosbach, Harald Gotfred	16. Juni.	ug.
*Olufsen, Peder Danckwart	28. Maj.	mg.	**Rosbach, Johannes	14. Juni.	ug.
*Ostenfeld, Søren Seidelin	13. Juni.	mg.	**Rosenkjær, Aage Bull (Januar 1910)	18. Juni.	godt.
*Oswald, Poul Ejnar (Januar 1910)	9. Juni.	mg.	*Rovsing, Christian Michael	8. Juni.	mg.
*Oxholm, Anna Cathrine Cecilie	21. Juni.	ug.	*Rud, Holger Jensen	14. Juni.	mg.
**Pedersen, Aage	13. Juni.	mg.	*Rydahl, Aage Brandt	21. Juni.	mg.
*Pedersen, Hans Edvard Gade	1. Juni.	ug.	**Røpke, Vilhelm	10. Juni.	ug.
*Pedersen, Hemming	4. Juni.	mg.	**Samuelsen, Rasmus Laurids	6. Juni.	mg.
*Pedersen, Hjalmar	9. Juni.	ug.	*Sander, Poul Martin	8. Juni.	ug.
			*Saxild, Jørgen	6. Juni	ug.

*) Fører ifølge Navnebevis af $^{19}/_{5}$ 1909 Slægtnavnet Myhre i Stedet for Nielsen.
**) Ifølge Navnebevis af $^{6}/_{12}$ 1910 nu Palsby.
***) Fører ifølge Navnebevis af $^{14}/_{7}$ 1909 Slægtnavnet Prag i Stedet for Petersen.
†) Ifølge Navnebevis af $^{20}/_{3}$ 1911 nu H. V. Rasmussen Arrøe.

Navn.	Eksamens-dag	Karakter	Navn.	Eksamens-dag	Karakter
*Schack, Erik Hans	16. Juni.	mg.	*Therp, Holger Christian Storm	20. Juni.	mg.
*Schaltz, Johannes	4. Juni.	mg.	*Thompson, Hugo Henry (1901)	29. Jan.	mg.
*Scheel, Poul	1. Juni.	mg.	**Thomsen, Christian	14. Juni.	tg.
*Schierbeck, Knud Christian	14. Juni.	ug.	*Thomsen, Niels Peter	9. Juni.	mg.
*Schiøtt, Carl Georg Heinrich Erpecom	14. Juni.	godt.	*Thomsen, Poul Thomas Mollerup (1908)	7. Juni.	mg.
*Schlegel, Carl Otto Emil	22. Juni.	mg.	*Thomsen*), Robert Arthur Lauritz	1. Juni.	mg.
*Schleiss, Gorm Valdemar	21. Juni.	mg.	**Thomsen, Thomas Kristian	11. Juni.	mg.
*Schmidt, Carl Johan Wetche (1906)	2. Juni.	ug.	*Thordarson, Simon Johnsen	22. Juni.	godt.
**Schmidt, Poul	6. Juni.	mg.	*Thorsteinsson, Halldór Jónsson	21. Juni.	ug.
*Schmiegelow, Ernst Robert	13. Juni.	mg.	**Thrue-Møller, Asker	2. Juni.	mg.
**Schneekloth, Hans	9. Juni.	godt.	*Toussieng, Povl Winning	8. Juni.	godt.
**Schouboe, Ejnar	20. Juni.	godt.	*Traberg, Christen Gudom	20. Juni.	mg.
*Schoug, Theodor Emil.	17. Juni.	godt.	**Trock-Jansen, Poul	14. Juni.	tg.
**Schousboe, Torkild	8. Juni.	godt.	*Troensegaard, Carl Sigurd Thorning	15. Juni.	mg.
**Schwensen, Holger August Traugott	13. Juni.	ug.	*Tuxen, Valdemar	30. Maj.	mg.
*Schønberg, Knud	22. Juni.	mg.	*Ussing, Verner Jasper Andreas	21. Juni.	ug.
**Seebach, Alfred Emil.	8. Juni.	ug.	*Ussing, Viggo Thorlacius	30. Maj.	godt.
**Seedorff, Henrik Levinsen Paludan	22. Juni.	godt.	**Vad, Marius Christensen	6. Juni.	mg.
**Sejersen, Anna	8. Juni.	ug.	**Warburg, Erik Johan.	15. Juni.	ug.
**Sie, Charles Aage Evani (Januar 1910)	14. Juni.	tg.	**Wendsyssel, Mikael Gorgonius Hansemann Mikkelsen	7. Juni.	godt.
*Skovgaard, Carsten Viktor	27. Maj.	mg.	**Vestergaard, Hagbard.	16. Juni.	mg.
*Skovmand, Christine	11. Juni.	mg.	*Wiberg, Aage	31. Maj.	ug.
*Sommer, Otto Ludvig Vilhelm	10. Juni.	mg.	**Vilandt, Axel Gram	22. Juni.	tg.
**Sonne, Hans Christian.	23. Juni.	mg.	*Wilkens, Fritze	31. Maj.	mg.
*Steenbuch, Charlotte Johanne Elisabeth	6. Juni.	mg.	*Wilms, Johannes Heinrich	31. Maj.	mg.
*Steenbuch, Christen Bülow	28. Maj.	mg.	**Winkler, Peder Siggo.	23. April.	mg.
*Storgaard, Viggo Ejnar Larsen	14. Juni.	ug.	*Winsløv, Emil Adolph	9. Juni.	ug.
*Storm, Ellen	10. Juni.	ug.	**Vinten, Gunnar Christian (Januar 1910)	22. Juni.	tg.
*Studsgarth, Ove Svend Peter	7. Juni.	ug.	**Winther, Poul Oscar	4. Juni.	mg.
**Støchel, Arne	7. Juni.	tg.	**Vogel, Johan Evald Christian Adolph	17. Juni.	mg.
*Svarre, Kaj Ejnar	21. Juni.	mg.	**Vogel-Jørgensen, Benny Christian	15. Juni.	mg.
**Svendsen, Knud Viktor	21. Juni.	mg.	**Vollmond, Erik Simon.	16. Juni.	mg.
**Svendsen, Ludvig Mathias	21. Juni.	tg.	**Wulff, Ferdinand Christian Heinrich Schneekloth	7. Juni.	ug.
**Sørensen, Aksel	16. Juni.	mg.	*Vøhtz, Lauritz	14. Juni.	ug.
**Sørensen, Kristen	1. Juni.	godt.	**Vøldike, Aage	17. Juni.	mg.
*Sørensen, Viggo	22. Juni.	ug.	**Yde, Søren Faddersbøll	15. Juni.	mg.
**Teglstrup, Kaj Erik Gunnar	23. Juni.	ug.	**Ørum, Aage Christian.	8. Juni.	ug.
*Teisen, Gustav Engelbrecht	9. Juni.	mg.	**Østrup, Niels Petersen.	1. Juni.	mg.
**Thamdrup, Hans Peter Mogensen	8. Juni.	ug.			
*Thelle, Villiam August.	20. Juni.	ug.			

Anm. De med * betegnede 272 Studerende er eksaminerede af Professor Harald Høffding, de med ** betegnede 180 Studerende af Professor K. Kroman og de øvrige 7 Studerende af Professor Cl. Wilkens.

De Studerende, ved hvilke intet Dimissionsaar er angivet, er alle dimitterede i Juni—Juli 1909; som „fremmede" er betegnet Studerende fra fremmede Universiteter der er immatrikulerede ved Københavns Universitet.

*) Ifølge Navnebevis af $^{9}/_{1}$ 1911 nu Glenthøj.

3. Særskilt Prøve i Hebraisk.

Følgende 31 Studerende har bestaaet denne Prøve i Aaret 1910.

31. Januar.	Andersen, Poul Christian (1908)	admissus.
	Jørgensen, Arthur Nicolai (1909)	admissus c. laude.
	Kristensen, Fog (1908)	admissi.
	Zachariae, George William (1907)	
23. April.	Kragh-Müller, Martin (1909)	admissus.
9. Juni.	Blang, Levi (1909)	admissus.
	Christensen, Jens Peter (1909)	admissus c. laude.
	Erck, Jens Theodor Hansen (1908)	admissus c. laude egr.
	Fabricius, Lorents Peter (1908)	admissi.
	Fenger, Johannes Ferdinand (1909)	
	Floor, Povl (1908)	admissus c. laude.
	Hauge, Svend Madsen (1909)	admissus c. laude egr.
	Hoffmeyer, Christian Julius (1909)	admissus c. laude.
	Moos, Anker (1909)	admissus c. laude egr.
10. Juni.	Jensen, Poul (1908)	admissus c. laude.
	Jørgensen, Johannes Alfred (1909)	admissus c. laude egr.
	Jørgensen*), Jens Hansen (1908)	admissi c. laude.
	Kristensen, Fog (1908)	
	Krustrup, Jens Nielsen (1909)	admissus.
	Nielsen, Just Thomsen (1909)	admissus c. laude egr.
	Nielsen, Poul Oluf (1909)	admissi.
	Nielsen, Svend Adolph (1908)	
	Petersen, Aage (1909)	admissus c. laude.
11. Juni.	Olsen, Axel Kristian (1908)	admissus c. laude.
	Pedersen, Johannes (1909)	admissus.
	Petersen, Niels (1909)	admissi c. laude egr.
	Prip, Poul (1909)	
	Ring, Johannes Immanuel (1908)	admissi.
	Thomsen**), Robert Arthur Lauritz (1909)	
	Thøstesen, Andreas Hansen (1907)	
	Vejsgaard, Peder Pedersen (1908)	
	Wilms, Johannes Heinrich (1909)	

*) I Henhold til kgl. Bevilling 13/3 1911 nu Jens Hansen Bernov.
**) Ifølge Navnebevis 9/1 1911 nu Robert Arthur Lauritz Thomsen Glenthøj.

4. Theologisk Eksamen.

a. Theologisk Embedseksamen.

Vinteren 1909—1910: Der indstillede sig 14, af hvilke 13 fuldendte Eksamen.
Sommeren 1910: — — — 15, — — 13 — —

Ialt indstillede der sig 29, af hvilke 26 fuldendte Eksamen.

Af disse erholdt: 1 Laudabilis et quidem egregie, 10 Laudabilis, 10 Haud illaudabilis 1mi gr., 3 Haud illaudabilis 2di gr. og 2 Non contemnendus.

Ingen af Kandidaterne havde tidligere fuldendt Eksamen.

Kandidaternes Navne.	Specialkarakterer.					Hoved-karakter.
	Ny Testamentes Eksegese.	Gl. Testamentes Eksegese.	Dogmatik og Symbolik.	Moral og Religionsfilosofi.	Kirke- og Dogmehistorie.	
Januar 1910.						
$^{22}/_{1}$ Andersen, Knud Peter Andreas Hee (1904)	laud.	laud. & qu.egr.	laud. & qu.egr.	laud.	laud. & qu.egr.	Laud & qu. egregie.
$^{20}/_{1}$ Bindslev, Carl (1904)	laud.	h. ill. 2	h. ill. 1	h. ill. 1	laud.	Haud ill. 1.
$^{20}/_{1}$ Borella, Hans Peter Ambrosius (1903)	laud.	laud.	laud.	laud.	h. ill. 1	Laud.
$^{25}/_{1}$ Frandsen, Frits Kristian (1901)	h. ill. 2	h. ill. 1	h. ill. 1	h. ill. 1	laud.	Haud ill. 1.
$^{21}/_{1}$ Fremming, Axel Martin Edvard (1903)	laud.	laud.	laud.	laud.	h. ill. 1	Laud.
$^{25}/_{1}$ Jensen, Hans Folmer Elle (1904)	h. ill. 1	laud.	laud.	laud.	laud.	Laud.
$^{24}/_{1}$ Langhoff, Harald Emil Frits (1903)	h. ill. 2	h. ill. 2	n. cont.	h. ill. 2	h. ill. 2	Haud ill. 2.
$^{26}/_{1}$ Lund, Niels Nielsen (1901)	h. ill. 1	h. ill. 1	h. ill. 2	h. ill. 1	h. ill. 1	Haud ill. 1.
$^{26}/_{1}$ Mogensen, Mogens Kristian (1901)	h. ill. 1	h. ill. 2	h. ill. 2	h. ill. 1	h. ill. 1	Haud ill. 1.
$^{24}/_{1}$ Rossen, Hans Christian (1904)	h. ill. 1	h. ill. 2	h. ill. 1	h. ill. 2	h. ill. 1	Haud ill. 1.
$^{21}/_{1}$ Rørdam, Aage (1904)	h. ill. 2	h. ill. 1	h. ill. 1	h. ill. 1	h. ill. 1	Haud ill. 1.
$^{22}/_{1}$ Schack, Johannes (1903)	laud.	laud.	laud.	h. ill. 1	h. ill. 1	Laud.
$^{25}/_{1}$ Vedsted, Hans Christian (1903)	h. ill. 1	laud.	laud.	laud.	laud.	Laud.
Juni 1910.						
$^{15}/_{6}$ Andersen, Anders Peter (1900)	n. cont.	h. ill. 2	n. cont.	h. ill. 1	h. ill. 2	Non cont.
$^{17}/_{6}$ Andersen*), Rasmus Høgild (1903)	laud.	laud.	laud.	laud.	h. ill. 1	Laud.
$^{22}/_{6}$ Augustsen, Carl Frederik August Lund (1904)	n. cont.	n. cont.	h. ill. 2	h. ill. 2	h. ill. 2	Non cont.
$^{15}/_{6}$ Fog-Petersen**), Frode Peter (1904)	h. ill. 1	laud.	laud.	h. ill. 1	laud. & qu.egr.	Laud.
$^{20}/_{6}$ Greve, Niels Michael (1902)	laud.	laud.	laud.	laud.	laud. & qu.egr.	Laud.
$^{23}/_{6}$ Jensen, Jens Anton Marius Henrik (1904)	h. ill. 1	laud.	h. ill. 1	h. ill. 2	laud.	Haud ill. 1.
$^{22}/_{6}$ Jørgensen, Rasmus Elon Marius (1904)	h. ill. 2	h. ill. 1	h. ill. 1	h. ill. 1	h. ill. 1	Haud ill. 1.
$^{18}/_{6}$ Kaarsbo***), Carl Frederik Johannes (1904)	h. ill. 1	laud.	h. ill. 1	h. ill. 1	laud.	Haud ill. 1.

*) Ifølge kgl. Bevilling af $^{14}/_{11}$ 1910 nu: Rasmus Høgild.

**) Ved kgl. Bevilling af $^{22}/_{9}$ 1908 har Frode Peter Fog Petersen faaet Tilladelse til at føre Slægtnavnet Fog-Petersen.

***) Carl Fred. Johs. Kaarsbo har ved Navnebevis af $^{18}/_{2}$ 1910 faaet Ret til at føre Slægtnavnet Kaarsbo i Stedet for Knudsen.

Kandidaternes Navne.	Specialkarakterer.					Hoved-karakter.
	Ny Testamentes Eksegese.	Gl. Testamentes Eksegese.	Dogmatik og Symbolik	Moral og Religionsfilosofi.	Kirke- og Dogmehistorie.	
18/6 Mosbech, Niels Holger Søren Larsen (1904)	laud.	laud. & qu.egr.	laud.	laud.	laud.	Laud.
21/6 Nielsen, Niels Jensen (1905)....	h. ill. 2	h. ill. 1	h. ill. 2	h. ill. 1	h. ill. 1	Haud ill. 2.
20/6 Nørregaard, Jens Skouboe (1904)	laud.	laud. & qu.egr.	laud.	laud.	laud. & qu.egr.	Laud.
17/6 Rosendal*), Niels Sørensen (1904)	h. ill. 1	laud.	h. ill. 1	h. ill. 1	laud.	Haud ill. 1.
23/6 Troedsson, Alexius Truels Karl (1903)........................	h. ill. 2	n. cont.	h. ill. 2	h. ill. 2	h. ill. 2	Haud ill. 2.

b. *Praktiske Prøver.*

Kandidaternes Navne.	Homiletisk Prøve.	Kateketisk Prøve.
1909—1910.		
I København:		
Knudsen, Mogens (24/6 08 h. ill. 1)	17/9 09 Haud ill.	(Se 29/1 09 Kbhvn.)
Frederiksen, Knud (17/6 08 h. ill. 1).....	18/9 09 vix Laud.	(Se 5/5 09 Kbhvn.)
Clausen, Claus Peter (24/1 06 h. ill. 1) ...	19/11 09 Laud.	(Se 22/6 09 Kbhvn.)
Rosenlund, Rasmus Rasmussen (22/1 09 h. ill. 1)	27/11 09 Laud.	1/12 09 vix Laud.
Schmidt, Gunnar (27/1 08 h. ill. 1).......	....	1/12 09 Haud ill.
Barfod, Peter Marius Skak (15/1 09 laud).	17/12 09 Laud.	1/12 09 Laud.
Svelmøe-Thomsen, Christian (26/6 09 h. ill 1)............................	21/12 09 Laud.	(Se 30/12 09 Fyen).
Horstmann, Peter Frederik (21/6 09 laud.).	4/2 10 Laud.	18/2 10 Laud.
Lange, Carl (17/6 09 h. ill. 1)	11/2 10 vix Laud.	18/2 10 Laud.
Thyssen, Erik Pontoppidan (21/1 07 laud.)..	19/3 10 Laud.	(Se 22/6 09 Kbhvn.)
Rossen, Hans Christian (24/1 10 h. ill. 1) ..	1/6 10 Laud.	8/6 10 Laud.
Langhoff, Harald Emil Frits (24/1 10 h. ill. 2)	3/6 10 Laud.	8/6 10 vix Laud.
Fremming, Axel Martin Edvard (21/1 10 laud)	....	15/6 10 Laud.
Lund, Niels Nielsen (26/1 10 h. ill. 1)	21/6 10 vix Laud.	8/6 10 vix Laud.
Vegel, Niels Peter (16/1 09 laud.)........	28/6 10 Laud.	15/6 10 Haud ill.
Mogensen, Mogens Christian (26/1 10 h. ill. 1)............................	....	8/6 10 vix Laud.
Hamlev, Hans Sigvard Jørgensen (25/6 02 h. ill. 2)	....	15/6 10 Haud ill.
Rørdam, Aage (21/1 10 h. ill. 1)	....	15/6 10 Haud ill.
Nielsen, Niels Christian (27/1 09 h. ill. 1).	30/6 10 Laud.	....
For Biskopperne.		
Lawaetz, Carl Emil (27/1 09 h. ill. 1) for Ribe Biskop..................................	1/9 09 Laud.	1/9 09 Laud.
Quistgaard, Axel Wright (17/6 09 h. ill. 1) for Fyens Biskop	4/9 08 Laud.	4/9 09 Haud ill.
Helweg, Halvdan (28/1 09 h. ill. 2) for Lolland-Falsters Biskop	5/9 09 Laud.	5/9 09 vix Laud.
Olesen, Ole Lund, (20/6 07 h. ill. 1) for Aarhus Biskop	8/9 08 Laud.	8/9 09 Haud ill.

*) Niels Sørensen Rosendal har ved Navnebevis af 18/1 1906 faaet Ret til at føre Slægtnavnet Rosendal i Stedet for Sørensen.

Kandidaternes Navne.	Homiletisk Prøve.	Kateketisk Prøve.
Hansen, Hans Fred. (22/6 06 h. ill. 2) for Ribe Biskop	15/9 09 Haud ill.	15/9 09 Haud ill.
Bjørnbak, Ejnar (16/1 09 laud.) for Aalborg Biskop	24/9 09 vix Laud.	24/9 09 vix Laud.
Knudsen, Karl (30/6 05 h. ill. 1) for Fyens Biskop	29/10 09 Laud.	29/10 09 Laud.
Kiilerich, Paulus Toft (21/6 06 h. ill. 2) for Aalborg Biskop	11/9 09 Haud ill.	11/9 09 Haud ill.
Christensen, Villads (22/6 08 laud.) for Ribe Biskop	20/12 09 vix Laud.	20/12 09 Laud.
Poulsen, Augustinus (9/6 00 laud.) for Fyens Biskop	21/12 09 Laud.	21/12 09 Laud.
Berg, Martin (25/6 08 h. ill. 1) for Fyens Biskop	30/12 09 vix Laud.	30/12 09 Haud ill.
Svelmøe-Thomsen, Christian (26/6 09 h. ill. 1) for Fyens Biskop	....	30/12 09 vix Laud.
Bondesen, Theodor (16/6 09 h. ill. 1) for Lolland-Falsters Biskop	2/2 10 vix Laud.	2/2 10 Haud ill.
Ottesen, Christen (18/6 09 h. ill. 1) for Aalborg Biskop	11/2 10 Laud.	11/2 10 Laud.
Poulsen, Anders (15/6 09 laud.) for Fyens Biskop	11/2 10 admd. Laud.	11/2 10 Laud.
Sørensen, Søren Hansen (26/1 05 laud.) for Aalborg Biskop	18/2 10 admd. Laud.	18/2 10 Laud.
Andersen, Hans Christian (22/6 06 h. ill. 1) for Aalborg Biskop	2/3 10 vix Laud.	2/3 10 Haud ill.
Wied, Axel Nathanael Balslev (15/6 09 h. ill. 1) for Fyens Biskop	13/4 10 Laud.	13/4 10 Haud ill.
Okkels, Ansgar (26/1 06 h. ill. 1) for Aalborg Biskop	3/5 10 Laud.	3/5 10 vix Laud.
Jespersen, Carl Christian (24/1 08 laud.) for Ribe Biskop	23/5 10 Laud.	23/5 10 admd. Laud.
Nielsen, Niels Christian (27/1 09 h. ill. 1) for Aalborg Biskop	....	21/6 10 Haud ill.
Ubbesen, Ubbe Andersen (21/6 09 h. ill. 1) for Aarhus Biskop	13/7 10 Haud ill.	13/7 10 Haud ill.
Jørgensen, Mads Kristensen (24/6 09 h. ill. 2) for Ribe Biskop	15/7 10 Laud.	15/7 10 vix Laud.
Rostrup, Aage Barfoed (3/7 03 laud.) for Aarhus Biskop	10/8 10 Laud.	10/8 10 Laud.
Hahn, Hans Magnus Jørgensen (19/1 06 laud.) for Ribe Biskop	16/8 10 Bestaaet	16/8 10 Bestaaet

5. Den fuldstændige juridiske Embedseksamen, den statsvidenskabelige Eksamen og den juridiske Eksamen for Ustuderede.

Den fuldstændige juridiske Eksamen.

Vinteren 1909—1910: Der indstillede sig 53, af hvilke 52 fuldendte Eksamen.
Sommeren 1910: — — — 49, — 42 — —

Ialt indstillede sig 102, af hvilke 94 fuldendte Eksamen.

Af disse erholdt: 55 Laudabilis, 31 Haud illaudabilis 1mi gr. og 8 Haud illaudabilis 2di gr. 6 af Kandidaterne havde tidligere fuldendt Eksamen.

Statsvidenskabelig Eksamen.

Vinteren 1909—1910: Der indstillede sig 7, som alle fuldendte Eksamen.
Sommeren 1910: — — — 4, af hvilke 3 — —

Ialt indstillede sig 11, af hvilke 10 fuldendte Eksamen.

Af disse erholdt: 5 Laudabilis, 3 Haud illaudabilis 1mi gr. og 2 Haud illaudabilis 2di gr. Ingen af Kandidaterne havde tidligere fuldendt Eksamen.

Til Tillægsprøven efter kgl. Anordning af 27. Decbr. 1904 § 6 indstillede sig 1 cand. jur., som erholdt Laudabilis.

Juridisk Eksamen for Ustuderede.

Vinteren 1909—1910: Der indstillede sig 9, af hvilke 7 fuldendte Eksamen.
Sommeren 1910: — — — 13, — 12 — —

Ialt indstillede sig 22, af hvilke 19 fuldendte Eksamen.

Af disse erholdt: 7 Første Karakter og 12 Anden Karakter. Seks af Eksaminanderne havde tidligere fuldendt Eksamen.

Fuldstændig juridisk Embedseksamen.

Kandidaternes Navne.	Specialkaraktererne. Eksamens 1ste Del: Naar taget.	Alm. Retslære med dansk Rets-encyklopædi.	Romersk Ret.	Dansk Retshistorie.	National-økonomi.	Points.	Eksamens 2den Del. Skriftlig Prøve: Større konkrete Opgave.	Mindre konkrete Opgave.	Særlig læst Afsnit: indenfor Formue-retten	Særlig læst Afsnit: udenfor Formue-retten.	Mundtlig Prøve: Civilret I.	Civilret II.	Strafferet.	Proces.	Statsret med Folkeret.	Points.	Samlet Antal Points ved begge Prøver.	Hoved-karakter.
Januar 1910.																		
$^{25}/_{1}$ Aafeldt, Hans Christian (1900).....	$^{29}/_{1}$ 06	13	11	12	12	48	22	12	Obligsret 4	Strafferet 10	11	11	12	12	9	103	151	Haud. ill. 1.
$^{31}/_{1}$ Andersen, Otto Camillo (1900)....	$^{12}/_{2}$ 09	10	13	12	10	45	22	9	Obligsret 11	Civilret I. 10	12	9	12	7	11	103	148	Haud. ill. 1.
$^{21}/_{1}$ Bentzen, Christian (1904).........	$^{22}/_{6}$ 06	14	15	13	14	56	24	11	Obligsret 12	Strafferet 13	12	12	12	12	13	121	177	Laudabilis.
$^{20}/_{1}$ Berner, Jørgen Henrik (1904).....	$^{15}/_{6}$ 06	14	12	12	13	51	20	10	Obligsret 13	Strafferet 8	12	13	12	12	12	112	163	Haud. ill. 1.
$^{22}/_{1}$ Bjerregaard, Knud (1904).........	$^{8}/_{2}$ 07	14	13	13	13	53	26	12	Tingsret 13	Proces 12	12	12	11	9	11	118	171	Laudabilis.
$^{1}/_{1}$ Bojsen, Anker Konow (1902)......	$^{29}/_{6}$ 05	13	13	12	13	51	22	8	Obligsret 11	Strafferet 11	11	11	11	10	11	106	157	Haud. ill. 1.
$^{14}/_{1}$ Clausen, Harry Peter Møller (1904)	$^{31}/_{5}$ 06	11	13	12	11	47	24	11	Obligsret 12	Strafferet 13	13	12	12	12	12	121	168	Laudabilis.
$^{27}/_{1}$ Dorph, Holger Halling Aagaard (1903)	$^{17}/_{6}$ 05	13	14	14	13	54	24	13	Obligsret 14	Civilret I. 13	12	13	13	12	12	126	180	Laudabilis.
$^{24}/_{1}$ Eberth, Constantin (1904).........	$^{9}/_{6}$ 06	15	13	14	14	56	24	12	Obligsret 11	Proces 13	12	13	11	13	12	121	177	Laudabilis.
$^{13}/_{1}$ Engelhardt, Svend Olaf (1904).....	$^{13}/_{6}$ 06	12	14	13	13	52	22	10	Obligsret 12	Proces 12	13	11	12	12	11	115	167	Laudabilis.
$^{12}/_{1}$ v. Essen, Vilhelm (1904)..........	$^{13}/_{6}$ 06	13	13	13	11	50	18	11	Tingsret 11	Strafferet 12	11	12	12	11	11	109	159	Haud ill. 1.
$^{22}/_{1}$ Fenger, Poul (1904)..............	$^{9}/_{6}$ 06	13	12	15	13	53	20	12	Obligsret 12	Strafferet 13	12	11	12	13	11	116	169	Laudabilis.

Kandidaternes Navne.	Specialkaraktererne.																Samlet Antal Points ved begge Prøver.	Hoved-karakter.
	Eksamens 1ste Del						Eksamens 2den Del											
							Skriftlig Prøve.				Mundtlig Prøve.							
									Særlig læst Afsnit									
	Naar taget.	Alm. Retslære med dansk Retsencyklopædi.	Romersk Ret.	Dansk Retshistorie.	National-økonomi.	Points.	Større konkrete Opgave.	Mindre konkrete Opgave.	indenfor Formueretten	udenfor Formueretten.	Civilret I.	Civilret II.	Strafferet.	Proces.	Statsret med Folkeret.	Points.		
10/1 Flening, Viggo Anders Rasmus (1904)	25/6 06	13	15	13	13	54	22	12	Obligsret 13	Strafferet 13	13	13	13	12	13	124	178	Laudabilis.
31/1 Frandsen, Hans Peter Plesner (1903)	6/2 05	11	11	11	10	43	20	11	Tingsret 7	Strafferet 9	11	10	11	9	2	90	133	Haud ill. 2.
11/1 Hall, Gunnar Lykke (1903)	6/6 05	12	14	12	15	53	20	11	Obligsret 12	Strafferet 12	14	12	13	11	12	117	170	Laudabilis.
13/1 Hallager, Ludvig Nicolai (1904) ...	12/6 06	13	11	12	12	48	20	11	Obligsret 12	Strafferet 12	13	12	12	12	12	116	164	Laudabilis.
17/1 Hansen, Niels Juel Ehrenreich (1904)	20/6 06	14	13	13	13	53	24	11	Obligsret 11	Proces 12	14	12	12	13	12	121	174	Laudabilis.
29/1 Harder, Eli Kingo (1904)	21/6 06	12	12	13	12	49	20	8	Obligsret 10	Strafferet 9	10	9	11	8	9	94	143	Haud ill. 2.
10/1 Haugsted, Johannes Viggo (1902)..	14/6 05	12	11	12	11	46	16	8	Obligsret 12	Proces 10	11	10	10	9	11	97	143	Haud ill. 2.
24/1 Hey, Povl (1904)................	22/6 06	13	13	13	13	52	24	11	Obligsret 11	Strafferet 12	13	12	11	12	12	118	170	Laudabilis.
24/1 Hjort, Emil Valdemar Rosenbom (1903)	9/6 06	11	10	12	12	45	24	10	Obligsret 12	Strafferet 11	6	10	10	10	10	103	148	Haud ill. 1.
28/1 Hjorth, Olaf (1904)	14/6 06	12	12	12	12	48	22	12	Tingsret 12	Strafferet 11	11	11	11	11	11	112	160	Haud ill. 1.
29/1 Jensen, Johannes Gerhardt (1904) .	14/6 06	12	11	12	13	48	20	12	Tingsret 12	Strafferet 11	12	13	12	7	9	108	156	Haud ill. 1.
7/1 Josephsen, Ludvig Gustav (1903)..	15/6 05	13	14	13	14	54	22	13	Obligsret 14	Proces 12	11	11	12	11	5	111	165	Laudabilis.

Kandidaternes Navne.	Specialkaraktererne. Eksamens 1ste Del: Naar taget	Eksamens 1ste Del: Alm. Retslære med dansk Retsencyklopædi.	Eksamens 1ste Del: Romersk Ret.	Eksamens 1ste Del: Dansk Retshistorie.	Eksamens 1ste Del: Nationaløkonomi.	Eksamens 1ste Del: Points.	Eksamens 2den Del, Skriftlig Prøve: Større konkrete Opgave.	Skriftlig Prøve: Mindre konkrete Opgave.	Skriftlig Prøve, Særlig læst Afsnit: indenfor Formueretten	Særlig læst Afsnit: udenfor Formueretten.	Mundtlig Prøve: Civilret I.	Mundtlig Prøve: Civilret II.	Mundtlig Prøve: Strafferet.	Mundtlig Prøve: Proces.	Mundtlig Prøve: Statsret med Folkeret.	Points.	Samlet Antal Points ved begge Prøver.	Hovedkarakter.
$^{18}/_{1}$ Karnov*), Søren Magnus (1903) ...	$^{2}/_{6}$ 05	10	10	10	11	41	24	11	Tingsret 10	Proces 10	10	9	7	7	7	95	136	Haud ill. 2.
$^{18}/_{1}$ Knudsen, Carl Holst (1904)........	$^{1}/_{6}$ 06	13	13	14	12	52	22	12	Obligsret 13	Strafferet 13	12	12	13	13	12	122	174	Laudabilis.
$^{31}/_{1}$ Koch, Henning (1903)	$^{5}/_{2}$ 06	13	9	13	12	47	24	10	Obligsret 3	Civilret I. 11	8	10	9	6	10	91	138	Haud ill. 2.
$^{22}/_{1}$ Koefoed, Valdemar (1904)	$^{19}/_{6}$ 06	11	12	13	12	48	24	11	Obligsret 13	Civilret I. 12	12	11	12	12	13	120	168	Laudabilis.
$^{7}/_{1}$ Madsen, Rudolph (1904)	$^{27}/_{6}$ 06	11	12	12	13	48	14	10	Tingsret 10	Strafferet 10	5	11	11	9	9	89	137	Haud ill. 2.
$^{7}/_{1}$ Mamsen, Anders (1904)...........	$^{27}/_{6}$ 06	12	12	13	14	51	24	11	Obligsret 13	Strafferet 13	13	12	13	12	11	122	173	Laudabilis.
$^{26}/_{1}$ Meyer, Emil Alfred (1901)........	$^{1}/_{2}$ 06	10	12	12	9	43	18	12	Tingsret 7	Proces 12	10	12	13	11	12	107	150	Haud ill. 1.
$^{18}/_{1}$ Michelsen, Henrich Georg (1903) ..	$^{23}/_{6}$ 06	13	14	14	13	54	20	10	Tingsret 13	Strafferet 12	12	12	12	11	12	114	168	Laudabilis.
$^{15}/_{1}$ Moltke, Ernst (1903)	$^{20}/_{6}$ 05	11	13	13	13	50	18	12	Obligsret 13	Strafferet 13	13	12	13	11	12	117	167	Laudabilis.
$^{17}/_{1}$ Mølgaard, Jens Christensen Sofus (1904)	$^{13}/_{6}$ 06	14	13	13	13	53	22	12	Tingsret 12	Proces 13	11	11	11	13	13	118	171	Laudabilis.
$^{29}/_{1}$ Nielsen, Aksel Christian Andreas (1904)	$^{15}/_{6}$ 06	14	14	14	13	55	22	12	Obligsret 14	Strafferet 13	15	14	13	12	12	127	182	Laudabilis

*) Fører i Henhold til kgl. Bevilling af $^{23}/_{12}$ 1909 Slægtnavnet Karnov i Stedet for Sørensen.

Kandidaternes Navne.	Naar taget.	Specialkaraktererne. Eksamens 1ste Del: Alm. Retslære med dansk Retsencyklopædi.	Romersk Ret.	Dansk Retshistorie.	National-økonomi.	Points.	Eksamens 2den Del. Skriftlig Prøve: Større konkrete Opgave.	Mindre konkrete Opgave.	Særlig læst Afsnit: indenfor Formueretten.	udenfor Formueretten.	Mundtlig Prøve: Civilret I.	Civilret II.	Strafferet.	Proces.	Statsret med Folkeret.	Points.	Samlet Antal Points ved begge Prøver.	Hoved-karakter.
26/1 Olsen, Ernst Henry Christian Wegener (1903)	23/6 05	13	13	12	12	50	20	11	Obligsret 11	Statsret 11	12	13	13	12	11	114	164	Laudabilis.
20/1 Oppenheim, Moritz (1904)	28/1 07	13	12	12	12	49	22	9	Obligsret 9	Civilret I 8	11	12	10	10	11	102	151	Haud ill. 1.
15/1 Park, Aage Køhlert (1904)	27/6 06	14	13	11	14	52	20	11	Tingsret 14	Proces 11	12	13	11	12	12	116	168	Laudabilis.
13/1 Richter, Johannes (1904)	26/6 06	12	14	14	13	53	20	10	Obligsret 14	Strafferet 13	13	13	13	11	13	120	173	Laudabilis.
10/1 Ringberg, Erik Vilhelm (1904)	19/6 06	12	13	12	12	49	20	11	Obligsret 13	Civilret I 13	12	12	13	13	12	119	168	Laudabilis.
26/1 Rye, Hans Christensen (1904)	12/6 06	13	11	12	13	49	24	12	Obligsret 12	Strafferet 12	14	14	13	13	13	127	176	Laudabilis.
25/1 Rønne, Ove (1900)	5/2 07	14	14	13	11	52	24	11	Obligsret 11	Strafferet 12	11	12	11	11	13	116	168	Laudabilis.
12/1 Skjerbæk, Oluf Peter Jensen (1904)	26/6 06	14	15	14	14	57	26	12	Obligsret 12	Proces 13	14	12	13	13	13	128	185	Laudabilis.
25/1 Sveinsson, Gisli (1903)...........	1/2 06	11	12	13	12	48	22	11	Tingsret 6	Statsret 12	11	11	8	10	12	103	151	Haud ill. 1.
27/1 Thomsen, Holger Christian Axel Lyhne (1903)..................	26/6 05	12	12	12	12	48	20	9	Obligsret 9	Statsret 10	11	12	11	11	11	104	152	Haud ill. 1.
11/1 Thomsen, Thomas Frølund (1904)..	3/2 06	14	15	14	14	57	24	12	Obligsret 14	Strafferet 14	14	15	14	13	13	133	190	Laudabilis.
17/1 Thrane, Albert Sønderup (1903) ...	22/6 05	11	11	12	11	45	22	11	Obligsret 11	Strafferet 12	10	10	11	11	10	108	153	Haud ill. 1.

Kandidaternes Navne.	Specialkaraktererne.																Samlet Antal Points ved begge Prøver.	Hoved-karakter.
	Eksamens 1ste Del						Eksamens 2den Del											
							Skriftlig Prøve				Mundtlig Prøve							
									Særlig læst Afsnit									
	Naar taget.	Alm. Retslære med dansk Retsencyklopædi	Romersk Ret	Dansk Retshistorie	National-økonomi	Points	Større konkrete Opgave	Mindre konkrete Opgave	indenfor Formueretten	udenfor Formueretten	Civilret I.	Civilret II.	Strafferet.	Proces.	Statsret med Folkeret.	Points.		
14/1 Ussing, Henry Blom (1904)	1/6 06	14	14	14	13	55	24	14	Obligsret 15	Civilret I. 15	15	15	14	15	13	140	195	Laudabilis.
12/1 Vibe-Hastrup, Johannes (1904)	19/6 06	14	14	12	11	51	22	12	Obligsret 13	Civilret I. 14	14	13	12	12	12	124	175	Laudabilis.
27/1 Wineken, Kaj Hugo (1904)	26/6 06	13	14	14	14	55	22	13	Obligsret 12	Proces 13	12	11	11	12	13	119	174	Laudabilis.
28/1 Voigt, Kaj Ludvig Johan (1904)...	19/6 06	13	14	13	12	52	20	11	Obligsret 14	Civilret I. 13	13	12	12	13	12	120	172	Laudabilis.
11/1 Wreschner, Moritz (1904).........	23/6 06	12	13	12	13	50	22	13	Obligsret 12	Proces 12	14	13	13	12	10	121	171	Laudabilis.
Maj—Juni 1910.																		
31/6 Aarsleff, Ejnar Faber (1904)......	11/6 06	12	12	12	12	48	14	11	Obligsret 10	Statsret 11	12	12	12	12	13	107	155	Haud ill. 1.
10/6 Andersen, Marius Kristian (1904)..	28/6 06	11	13	14	13	51	22	12	Tingsret 11	Strafferet 11	12	14	13	12	13	120	171	Laudabilis.
28/5 Berg, Henrik Vilhelm (1904)	7/6 06	13	11	14	13	51	16	9	Obligsret 10	Strafferet 10	11	13	12	11	14	106	157	Haud ill. 1.
16/6 Biering-Petersen, Carljohan (1904).	23/5 08	12	12	10	13	47	22	11	Obligsret 12	Statsret 13	12	12	12	12	11	117	164	Laudabilis.
4/6 Bundgaard, Christen (1904)	7/2 07	12	11	12	11	46	24	10	Tingsret 13	Proces 13	12	12	12	11	13	120	166	Laudabilis.
11/6 Einarsson, Vigfús (1903)..........	30/6 05	14	13	10	12	49	20	12	Obligsret 12	Proces 10	11	10	13	12	9	109	158	Haud ill. 1.
11/6 Eistrup, Jens Christian Anton (1905)	2/2 07	13	13	14	14	54	24	11	Obligsret 13	Strafferet 13	11	13	13	13	13	124	178	Laudabilis.

Kandidaternes Navne.	Naar taget.	Specialkaraktererne. Eksamens 1ste Del: Alm. Retslære med dansk Retsencyklopædi	Romersk Ret	Dansk Retshistorie	National-økonomi	Points	Eksamens 2den Del. Skriftlig Prøve: Større konkrete Opgave	Mindre konkrete Opgave	Særlig læst Afsnit: indenfor Formueretten	udenfor Formueretten	Mundtlig Prøve: Civilret I.	Civilret II.	Strafferet.	Proces.	Statsret med Folkeret.	Points.	Samlet Antal Points ved begge Prøver.	Hoved-karakter.
28/5 Eriksen, Adolf Laurits (1904).....	30/1 07	13	12	13	13	51	24	12	Obligsret 11	Strafferet 9	13	13	12	11	12	117	168	Laudabilis.
4/6 Fabritius de Tengnagel, Johannes Michael (1905).................	20/5 08	13	14	13	14	54	24	11	Obligsret 13	Civilret I. 14	12	12	13	13	15	127	181	Laudabilis.
6/6 Garde, Otto Valdemar (1904).....	20/6 06	13	13	13	11	50	20	11	Obligsret 11	Statsret 12	12	13	11	13	11	114	164	Laudabilis.
16/6 Hansen, Adolf Georg (1904).....	26/6 06	13	14	14	13	54	24	8	Obligsret 11	Strafferet 10	12	12	12	10	12	111	165	Laudabilis.
10/6 Hellesen, William Oscar (1904)....	19/5 08	11	13	12	10	46	18	11	Tingsret 10	Proces 7	10	12	10	12	12	102	148	Haud ill. 1.
18/6 Hemmingsen, Hans Dorph (1903)..	16/6 05	15	13	13	13	54	8	11	Tingsret 11	Strafferet 12	13	12	14	14	12	107	161	Haud ill. 1.
27/5 Jensen, Erik Engelhard (1905)....	29/1 07	11	13	13	11	48	28	5	Obligsret 11	Statsret 11	11	13	13	11	11	114	162	Haud ill. 1.
20/6 Jensen, Oscar Carl Jacob (1903)..	7/2 06	12	13	13	11	49	22	12	Obligsret 12	Statsret 10	10	12	10	11	12	111	160	Haud ill. 1.
9/6 Jürgensen-Leyssac, Pierre Nicolas (1902)............	24/6 09	11	13	12	12	48	20	11	Obligsret 11	Strafferet 12	11	12	14	12	11	114	162	Haud ill. 1.
6/6 Kayser, Kristian Valdemar (1903)..	23/6 05	12	13	10	12	47	22	13	Obligsret 12	Proces 11	12	12	12	11	12	117	164	Laudabilis.
15/6 Krarup, Janus Frederik (1904)....	23/6 06	15	14	12	14	55	24	12	Obligsret 12	Statsret 10	12	13	12	11	13	119	174	Laudabilis.
11/6 Krebs, Axel Cay (1903)...........	29/5 05	12	12	13	12	49	24	11	Obligsret 12	Proces 9	11	12	12	12	12	115	164	Laudabilis.

Kandidaternes Navne.	Specialkaraktererne. Eksamens 1ste Del: Naar taget.	Alm. Retslære med dansk Rets-encyklopædi.	Romersk Ret.	Dansk Retshistorie.	National-økonomi.	Points.	Eksamens 2den Del. Skriftlig Prøve: Større konkrete Opgave.	Mindre konkrete Opgave.	Særlig læst Afsnit indenfor Formue-retten.	Særlig læst Afsnit udenfor Formue-retten.	Mundtlig Prøve: Civilret I.	Civilret II.	Strafferet.	Proces.	Statsret med Folkeret.	Points.	Samlet Antal Points ved begge Prøver.	Hoved-karakter.
30/5 Larsen, Erik Keller (1904)	27/6 06	13	13	12	12	50	22	10	Obligsret 12	Strafferet 11	12	13	12	13	13	118	168	Laudabilis.
2/6 Lindblom, Albert Baldur Kristian (1904)	29/1 07	12	12	13	12	49	22	13	Obligsret 11	Proces 8	11	11	9	10	9	104	153	Haud ill. 1.
18/6 Lucas, Frederik (1904)	18/6 06	13	14	14	13	54	22	11	Obligsret 13	Strafferet 14	14	14	13	14	14	129	183	Laudabilis.
15/6 Lützen, Sven Hornung (1904)	2/2 07	11	12	12	12	47	18	11	Obligsret 11	Statsret 12	11	11	11	10	12	107	154	Haud ill. 1.
7/6 Manthey-Wagner, Christian (1904)	21/6 06	11	13	11	11	46	22	10	Obligsret 11	Civilret I. 10	11	11	8	11	12	106	152	Haud ill. 1.
18/6 Melson, Svend (1904)	13/6 06	11	12	12	11	46	22	6	Tingsret 8	Strafferet 8	9	10	7	9	13	92	138	Haud ill. 2.
1/6 Olsen, Carl Peter (1904)	25/6 06	12	13	12	13	50	26	13	Obligsret 12	Strafferet 12	13	11	13	11	12	123	173	Laudabilis.
17/6 Olsen, Eigil Halfdan (1903)	6/2 06	13	12	11	13	49	20	10	Obligsret 12	Proces 13	12	13	10	13	12	115	164	Laudabilis.
20/6 Rahbek, Herluf Meilsøe (1903)	21/6 05	14	14	13	13	54	26	13	Obligsret 13	Strafferet 5	12	11	12	11	12	115	169	Laudabilis.
15/6 Schlotfeldt, Viggo (1903)	31/5 05	14	13	13	13	53	24	6	Obligsret 10	Statsret 11	12	12	11	10	13	109	162	Haud ill. 1.
6/6 Schousboe, Vilhelm (1905)	11/6 07	13	13	14	13	53	14	11	Obligsret 12	Statsret 11	12	12	7	11	12	101	154	Haud ill. 1.
30/5 Seerup, Asger Mogens Frederik (1905)	19/6 07	14	14	14	13	55	22	11	Obligsret 12	Strafferet 12	13	13	13	14	14	123	178	Laudabilis.

Kandidaternes Navne.	Specialkaraktererne.																Samlet Antal Points ved begge Prøver.	Hoved-karakter.
	Eksamens 1ste Del						Eksamens 2den Del											
							Skriftlig Prøve.				Mundtlig Prøve.							
									Særlig læst Afsnit									
	Naar taget.	Alm. Retslære med dansk Retsencyklopædi.	Romersk Ret.	Dansk Retshistorie.	National-økonomi.	Points.	Større konkrete Opgave.	Mindre konkrete Opgave.	indenfor Formueretten.	udenfor Formueretten.	Civilret I.	Civilret II.	Strafferet.	Proces.	Statsret med Folkeret.	Points.		
16/6 Simoni, Emil (1903)	30/6 05	13	12	11	13	49	22	11	Obligsret 12	Strafferet 12	12	11	12	11	12	115	164	Laudabilis.
9/6 Simonsen, Jesper (1904)	7/2 07	14	13	13	13	53	26	13	Obligsret 13	Civilret I. 13	14	15	14	13	13	134	187	Laudabillis.
2/6 Stakemann, Emil Hermann (1905) .	4/6 07	13	13	14	14	54	24	12	Obligsret 13	Strafferet 12	14	13	13	13	14	128	182	Laudabilis.
13/6 Sundbo, Arne (1904)	8/6 06	10	11	11	13	45	18	13	Obligsret 11	Statsret 13	12	11	9	11	11	109	154	Haud ill. 1.
1/6 Thayssen, Axel (1903)...........	14/6 06	10	13	14	11	48	22	12	Obligsret 11	Strafferet 10	10	7	9	9	10	100	148	Haud ill. 1.
10/6 Thomsen, Ernst Martin (1903)	31/1 07	12	11	12	12	47	14	11	Obligsret 10	Strafferet 10	10	12	11	4	11	93	140	Haud ill. 2.
13/6 Torp, Aage (1904)	28/6 06	12	12	11	13	48	22	11	Tingsret 12	Strafferet 6	12	11	11	10	7	102	150	Haud ill. 1.
2/6 Waagensen, Jens Peter Carl Viggo (1905)	18/6 07	11	13	12	12	48	24	14	Obligsret 13	Statsret 13	12	12	14	13	13	128	176	Laudabilis.
31/5 Wichfeld, Hubert (1904)	12/6 06	12	12	12	12	48	16	11	Obligsret 11	Statsret 13	13	11	8	7	13	103	151	Haud ill. 1.
14/6 Volkersen, Svend (1904)..........	2/2 07	13	12	12	12	49	22	13	Obligsret 12	Statsret 12	10	11	11	12	12	115	164	Laudabilis.
17/6 Zachrisson, William (1904)	19/5 08	12	13	13	13	51	24	12	Obligsret 12	Strafferet 4	10	11	10	10	11	104	155	Haud ill. 1.

Statsvidenskabelig Eksamen.

Kandidaternes Navne.	Specialkaraktererne. Skriftlig Prøve. Større Opgave i Hovedfaget.	Skriftlig Prøve. National-økonomiens Theori og Politik.	Skriftlig Prøve. Dansk borgerlig Ret.	Mundtlig Prøve. National-økonomiens Theori.	Mundtlig Prøve. National-økonomiens Politik.	Mundtlig Prøve. Finansvidenskab, derunder dansk Stats- og kommunal Finansstatistik.	Mundtlig Prøve. Danmarks Statistik (tillige skriftlig).	Mundtlig Prøve. Statistikens Theori.	Mundtlig Prøve. Statsvidenskabelig Encyklopædi.	Mundtlig Prøve. Politisk Historie.	Mundtlig Prøve. Dansk borgerlig Ret.	Mundtlig Prøve. Dansk Statsforfatningsret (tillige skriftlig).	Mundtlig Prøve. Dansk Statsforvaltningsret, derunder Næringsret.	Mundtlig Prøve. Folkeret.	Points.	Hoved-karakter.
Januar 1909.																
25 & 26/1 Bruun de Neergaard, Godtfred (1902) Hovedfag: Nationaløkonomi	11	11	10	11	11	12	11	11	12	9	11	12	10	11	153	Haud ill. 1.
29 & 31/1 Einarsson, Jonas (1903) Hovedfag: Nationaløkonomi	11	12	12	13	11	12	11	14	12	13	12	13	11	12	169	Laudabilis.
25 & 26/1 Fenger, Carl Georg Rosenmüller (1902) Hovedfag: Nationaløkonomi	11	12	12	12	12	12	12	12	13	11	12	12	13	13	169	Laudabilis.
29 & 31/1 Gredsted, Martin Julius Christian (1893) Hovedfag: Nationaløkonomi	7	8	9	10	11	9	9	12	12	11	12	12	13	11	146	Haud ill. 1.
27 & 28/1 Kiørboe, Henning (1903) Hovedfag: Nationaløkonomi	11	12	12	13	12	11	12	12	12	12	13	14	12	13	171	Laudabilis.
29 & 31/1 Rothe, Frederik John (1904) Hovedfag: Nationaløkonomi	8	7	9	11	12	10	8	8	9	8	12	9	8	9	128	Haud ill. 2.
27 & 28/1 Soele, Holger (1902) Hovedfag: Nationaløkonomi	11	11	12	10	10	10	10	11	12	12	8	11	11	10	149	Haud ill. 1.
Juni 1909.																
24 & 25/6 Dænckermortensen, Carl Christian (1903) Hovedfag: Nationaløkonomi	10	10	9	10	11	5	10	11	10	10	10	10	7	9	132	Haud ill. 2.
22 & 23/6 Himmelstrup, Otto (1904) Hovedfag: Nationaløkonomi	11	11	12	12	12	11	12	10	12	16	13	13	12	11	168	Laudabilis.
24 & 25/6 Qvistgaard, Georg Brockhoff (1891) Hovedfag: Nationaløkonomi	13	12	12	12	13	13	13	11	13	12	15	15	15	15	184	Laudabilis.

Tillægsprøve efter kgl. Anordning af 27de Decbr. 1904 § 6.

Kandidatens Navn.	Specialkaktererne. Skriftlig Prøve. Større Opgave i Hovedfaget.	Skriftlig Prøve. National-økonomiens Theori og Politik.	Mundtlig Prøve. National-økonomiens Theori.	Mundtlig Prøve. National-økonomiens Politik.	Mundtlig Prøve. Finansvidenskab, derunder dansk Stats- og kommunal Finansstatistik.	Mundtlig Prøve. Danmarks Statistik (tillige skriftlig).	Mundtlig Prøve. Statistikens Theori.	Mundtlig Prøve. Statsvidenskabelig Encyclopædi.	Points.	Hoved-karakter.
Januar 1910.										
25/1 Schou, Peter Christian (1901) (cand. jur. 13/2 1907) Hovedfag: Nationaløkonomi	13	12	13	13	12	13	13	14	103	Laud.

Juridisk Eksamen for Ustuderede.

Eksaminandernes Navne.	Specialkaraktererne. Skriftlig Prøve. Større konkrete Opgave.	Skriftlig Prøve. Mindre konkrete Opgave.	Mundtlig Prøve. Dansk Civilret I.	Mundtlig Prøve. Dansk Civilret II.	Mundtlig Prøve. Strafferet.	Mundtlig Prøve. Proces.	Mundtlig Prøve. Statsret.	Points.	Hoved-karakter.
Januar 1910.									
15/1 Baadsgaard, Kristian Tilsted.	24	11	12	12	12	12	11	94	Første.
8/1 Bjørk*), Victor Emanuel Anton	20	9	10	11	11	10	10	81	Anden.
8/1 Emmeluth, Ernst Peter	22	12	13	11	13	12	11	94	Første.
14/1 Hansen, Johannes Borgschmidt	20	6	9	12	10	5	10	72	Anden.
21/1 Jensen, Valdemar	22	11	13	13	11	11	13	94	Første.
20/1 Nielsen**), Niels Peter......	24	9	8	11	9	9	8	78	Anden.
8/1 Sørensen, Søren Kristian....	24	11	13	13	11	12	12	96	Første.
Maj—Juni 1910.									
1/6 Aarre, Hans	24	13	13	12	9	12	12	95	Første.
17/6 Blæhr, Albert Peter Marius Nielsen	22	9	9	11	10	10	4	75	Anden.
9/6 Floor, Emanuel Laurits Kristian Adolf	22	12	6	9	3	4	11	65	Anden.
27/5 Greve, Mads Peter Christian	24	12	12	11	12	11	13	95	Første.
28/5 Harmsen, Johannes Alexander	24	13	10	10	8	1	5	71	Anden.
31/5 Kristensen, Niels	22	12	14	13	13	13	13	100	Første.
14/6 Nielsen, Carl Johan Nicolai.	20	12	13	13	11	11	12	92	Anden.
31/5 Petersen, Søren Christian Peter Edward	20	6	9	10	12	10	11	78	Anden.
27/5 Rømer, Karl Kristian Kofod .	16	9	12	12	12	12	12	85	Anden.
14/6 Svendsen, Louis Anders Vilhelm	20	11	9	12	11	12	8	83	Anden.
7/6 Sørensen, Carl Vilhelm	22	11	9	12	12	11	10	87	Anden.
4/6 Thygesen, Niels Georg Christen Harald	22	10	10	12	13	11	11	89	Anden.

*) Fører ifølge Navnebevis af 20/10 1906 Slægtnavnet Bjørk i Stedet for Nielsen.
**) Fører ifølge Navnebevis af 18/1 1911 Slægtnavnet Balder i Stedet for Nielsen.

6. Lægevidenskabelig

Vinteren 1909—1910: Der indstillede sig 27, som alle fuldendte Eksamen.
Sommeren 1910: — — — 30, af hvilke 28 — —

Eksamens ældre Form. Kandidaternes Navne.	Special: Forberedelseseksamen. Kemi. praktisk.	mundtlig.	Fysik.	Zoologi.	Botanik.	Tilsammen.	Eksamens 1ste Del. Mundtlig Prøve. Normal Anatomi.	Fysiologi.	Farmakologi.
Januar—Februar 1910.									
Benzon, Preben (1901) Fb. Eks. 1903 ...	16	13	13	16	13	$\frac{29}{2}+\frac{42}{3}=28\frac{1}{2}$	13	16	13
Bogason, Pjetur (1902) Fb. Eks. 1904 ...	13	13	8	8	13	$\frac{26}{2}+\frac{29}{3}=22\frac{2}{3}$	7	÷ $\frac{1}{3}$	÷11
Claessen, Gunnlaugur (1901) Fb. Eks. 1903	13	13	8	8	8	$\frac{26}{2}+\frac{24}{3}=21$	13	$11\frac{1}{3}$	13
Dahl, Aage (1901) Fb. Eks. 1902	16	÷11	13	13	8	$\frac{5}{2}+\frac{34}{3}=13\frac{5}{6}$	$11\frac{1}{3}$	13	5
Eilertsen, Niels Julius (1900) Fb. Eks. 1902	16	16	13	13	13	$\frac{32}{2}+\frac{39}{3}=29$	÷11	8	6
Eliassen, Ivar Brink (1902) Fb. Eks. 1904	8	5	13	8	8	$\frac{13}{2}+\frac{29}{3}=16\frac{1}{6}$	$11\frac{1}{3}$	5	$9\frac{2}{3}$
Falkentorp, Steffen (1900) Fb. Eks. 1904.	16	13	13	13	5	$\frac{29}{2}+\frac{31}{3}=24\frac{5}{6}$	7	7	$11\frac{1}{3}$
Fog, Johannes Rohde (1900) Fb. Eks. 1904	16	5	13	13	16	$\frac{21}{2}+\frac{42}{3}=24\frac{1}{2}$	$11\frac{1}{3}$	13	$9\frac{2}{3}$
Glud, Margrethe (1898) Fb. Eks. 1902...	16	8	8	8	13	$\frac{24}{2}+\frac{29}{3}=21\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$	13	8
Grandjean, Carl Einar Emil (1901) Fb. Eks. 1903	16	8	8	13	5	$\frac{24}{2}+\frac{26}{3}=20\frac{2}{3}$	8	5	$11\frac{1}{3}$
Gulstad, Otto (1902) Fb. Eks. 1904	8	5	13	8	13	$\frac{13}{2}+\frac{34}{3}=17\frac{5}{6}$	7	13	13
Henningsen, Einer Valdemar Marius (1899) Fb. Eks. 1903	8	5	8	13	13	$\frac{13}{2}+\frac{34}{3}=17\frac{5}{6}$	16	$11\frac{1}{3}$	8
Løw, Niels Bernhard (1901) Fb. Eks. 1904	16	13	8	8	5	$\frac{29}{2}+\frac{21}{3}=21\frac{1}{2}$	7	13	8
Møller, Poul (1902) Fb. Eks. 1904	13	13	16	16	16	$\frac{26}{2}+\frac{48}{3}=29$	16	15	14
Olesen, Alfred Budolf (1902) Fb. Eks. 1904	16	5	13	8	16	$\frac{21}{2}+\frac{37}{3}=22\frac{5}{6}$	5	5	$11\frac{1}{3}$
Schouw, Joachim Frederik (1900) Fb. Eks. 1902	÷11	13	8	13	16	$\frac{2}{2}+\frac{37}{3}=13\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$9\frac{2}{3}$	÷3
Wiggers-Hansen, Herdis (1900) Fb. Eks. 1903	16	13	5	8	8	$\frac{29}{2}+\frac{21}{3}=21\frac{1}{2}$	16	$9\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$
Vogel, Ove Eiler (1901) Fb. Eks. 1904 ..	8	8	8	8	13	$\frac{16}{2}+\frac{29}{3}=17\frac{2}{3}$	7	7	8
Voss, Axel (1902) Fb. Eks. 1904	8	5	8	8	8	$\frac{13}{2}+\frac{24}{3}=14\frac{1}{2}$	14	13	13

Eksamens nye Form. Kandidaternes Navne.	Eksamens 1ste Del. Naar taget.	Disseksion.	Anatomi.	Fysiologi.	Fysik.	Kemi. praktisk.	Kemi. mundtlig.	Alm. Pathologi. skriftlig.	Alm. Pathologi. mundtlig.	pathologisk Anatomi.
Januar—Februar 1910.										
Abrahamsen, Harald Erik (1903)	1906	28		$22\frac{2}{3}$		$9\frac{1}{9}$		13	$9\frac{2}{3}$	13
Andersen, Vagn Fogh (1903).......	1907	$22\frac{2}{3}$		$22\frac{2}{3}$		$12\frac{8}{9}$		$11\frac{1}{3}$	7	14
Barchalia, Stephan Vilhelm (1902).......	1906	$19\frac{1}{3}$		28		12		14	15	$11\frac{1}{3}$
Biering-Sørensen, Axel (1903), før Sørensen. Kgl. Bevilling 24/9 09	1907	$19\frac{1}{3}$		$19\frac{1}{3}$		13		13	13	8
Flensborg, Karen Jmmanuela (1903)	1907	32		26		$13\frac{7}{9}$		13	$9\frac{2}{3}$	13
Jacobsen, Aage Thomas Borregaard (1903)	1907	32		30		16		13	13	13
Møllgaard, Holger Christian (1903)	1906	26		32		15		15	15	13
Quaade, Christian Vilhelm (1903)........	1906	$22\frac{2}{3}$		$22\frac{2}{3}$		$14\frac{1}{3}$		8	7	$9\frac{2}{3}$

Embedseksamen.

Ialt indstillede sig 57, af hvilke 55 fuldendte Eksamen og erholdt: 35 Laudabilis, 18 Haud illaudabilis 1mi gr. og 2 Haud illaudabilis 2di gr.

karaktererne.

Eksamens 2den Del.										Talværdiernes Sum.	Hovedkarakter.
Skriftlig Prøve.			Mundtlig Prøve.								
Medicin.	Kirurgi.	Retslægevidenskab.	Medicinsk Klinik.	Medicinsk Pathologi.	Kirurgisk Klinik.	Kirurgisk Pathologi.	Operation.	Fødselslære.	Pathologisk Anatomi.		
$9\frac{2}{3}$	5	8	$11\frac{1}{3}$	13	$9\frac{2}{3}$	13	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$174\frac{1}{6}$	Laud.
5	8	8	7	13	6	$9\frac{2}{3}$	6	7	5	93	Haud ill. 2.
8	$11\frac{1}{3}$	13	$11\frac{1}{3}$	$9\frac{2}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$9\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$	$163\frac{1}{3}$	Laud.
7	6	7	6	8	13	8	8	8	$9\frac{2}{3}$	$123\frac{5}{6}$	Haud ill. 1.
5	6	$\div\frac{1}{3}$	8	5	$\div 5\frac{2}{3}$	7	8	8	5	78	Haud ill. 2.
$9\frac{2}{3}$	8	$9\frac{2}{3}$	13	13	$11\frac{1}{3}$	8	$11\frac{1}{3}$	6	13	$145\frac{1}{6}$	Haud ill. 1.
7	$9\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$	7	$9\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$	8	7	$9\frac{2}{3}$	$137\frac{1}{6}$	Haud ill. 1.
7	8	$9\frac{2}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$9\frac{2}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	14	$9\frac{2}{3}$	$161\frac{5}{6}$	Laud.
$9\frac{2}{3}$	8	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	13	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$9\frac{2}{3}$	15	$164\frac{1}{3}$	Laud.
7	$9\frac{2}{3}$	7	$9\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$	8	8	5	7	8	124	Haud ill. 1
$9\frac{2}{3}$	8	$9\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$	8	$11\frac{1}{3}$	7	13	6	8	$141\frac{1}{6}$	Haud ill. 1.
7	8	$9\frac{2}{3}$	$11\frac{1}{3}$	13	5	7	$9\frac{2}{3}$	$\div\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$134\frac{5}{6}$	Haud ill. 1.
$9\frac{2}{3}$	$11\frac{1}{3}$	5	$9\frac{2}{3}$	8	7	8	6	7	$9\frac{2}{3}$	$130\frac{5}{6}$	Haud ill. 1.
14	13	$11\frac{1}{3}$	13	14	16	13	13	15	16	$212\frac{1}{3}$	Laud.
$9\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$	13	$9\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$	5	$11\frac{1}{3}$	8	6	8	$134\frac{1}{6}$	Haud ill. 1.
5	5	6	8	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	5	$11\frac{1}{3}$	117	Haud ill. 1.
8	5	5	$9\frac{2}{3}$	6	$\div 5\frac{2}{3}$	8	6	6	$9\frac{2}{3}$	$114\frac{1}{2}$	Haud ill. 1.
$9\frac{2}{3}$	8	5	$9\frac{2}{3}$	$\div\frac{1}{3}$	$9\frac{2}{3}$	7	8	$11\frac{1}{3}$	6	$113\frac{2}{3}$	Haud ill. 1.
$11\frac{1}{3}$	8	7	13	13	$11\frac{1}{3}$	$9\frac{2}{3}$	13	$9\frac{2}{3}$	13	$163\frac{1}{2}$	Laud.

Eksamens 2den Del.										Talværdiernes Sum.	Hovedkarakter.
Farmakologi.	Retsmedicin.	Obstetrik.	Medicin.			Kirurgi					
			skriftlig.	mundtlig.	klinisk.	skriftlig.	mundtlig	klinisk.	operativ.		
$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	14	$11\frac{1}{3}$	13	$9\frac{2}{3}$	13	$213\frac{1}{9}$	Laud.
8	13	$9\frac{2}{3}$	$11\frac{1}{3}$	14	14	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$9\frac{2}{3}$	13	$205\frac{8}{9}$	Laud.
$11\frac{1}{3}$	14	7	13	13	$11\frac{1}{3}$	13	$11\frac{1}{3}$	14	$11\frac{1}{3}$	219	Laud.
$\div\frac{1}{3}$	14	$11\frac{1}{3}$	13	$11\frac{1}{3}$	13	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$193\frac{1}{3}$	Laud.
6	$11\frac{1}{3}$	7	$9\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$	8	$9\frac{2}{3}$	13	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$204\frac{4}{9}$	Laud.
13	$11\frac{1}{3}$	14	$11\frac{1}{3}$	14	13	$11\frac{1}{3}$	14	$11\frac{1}{3}$	13	$243\frac{1}{3}$	Laud.
14	16	$11\frac{1}{3}$	13	15	13	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$9\frac{2}{3}$	$11\frac{1}{3}$	242	Laud.
7	8	$11\frac{1}{3}$	$9\frac{2}{3}$	$11\frac{1}{3}$	8	8	$\div\frac{1}{3}$	13	$11\frac{1}{3}$	$171\frac{2}{3}$	Haud ill. 1.

Eksamens ældre Form. Kandidaternes Navne.	Special- Forberedelseseksamen. Kemi. praktisk.	mundtlig.	Fysik.	Zoologi.	Botanik.	Tilsammen.	Eksamens 1ste Del. Mundtlig Prøve. Normal Anatomi.	Fysiologi.	Farmakologi.
Juni 1910.									
Aaskow, Hans Peter Willadsen (1902) Fb. Eks. 1904*)	13	8	16	16	16	$\frac{21}{2}+\frac{48}{3}=26\frac{1}{2}$	7	15	13
Helweg, Johannes Spur (1900) Fb. Eks. 1902	8	5	8	8	13	$\frac{13}{2}+\frac{29}{3}=16\frac{1}{6}$	$\div\frac{1}{3}$	14	$9\frac{2}{3}$
Jacobsen, Ingeborg (1901) Fb. Eks. 1904	16	13	13	16	13	$\frac{29}{2}+\frac{42}{3}=28\frac{1}{2}$	15	14	14
Lauridsen, Laura Kirstine (1898) Fb. Eks. 1901	16	13	8	16	13	$\frac{29}{2}+\frac{37}{3}=26\frac{5}{6}$	14	15	13
Schiødte, Meta Louise Johanne Laurenze, født Salomon (1902) Fb. Eks. 1904	16	5	13	8	13	$\frac{21}{2}+\frac{34}{3}=21\frac{5}{6}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$

Eksamens nye Form. Kandidaternes Navne.	Eksamens 1ste Del. Naar taget.	Dissektion. Anatomi.	Fysiologi.	Fysik. Kemi praktisk. mundtlig.	Alm. Pathologi skriftlig.	mundtlig.	Pathologisk Anatomi.
Juni 1910.							
Bagger, Hans Jørgen (1902)	1907	26	$\div\frac{2}{3}$	$11\frac{2}{3}$	5	$11\frac{1}{3}$	8
Buch, Aksel Peter (1903)	1907	30	28	$13\frac{5}{9}$	7	5	13
Fløystrup, Gustav (1903)	1907	$19\frac{1}{3}$	$22\frac{2}{3}$	11	8	$11\frac{1}{3}$	13
Gjessing, Ejnar (1904)	1907	$19\frac{1}{3}$	30	$15\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	14	8
Hansen, Axel Marius Klausen (1902)	1907	14	26	$12\frac{8}{9}$	$9\frac{2}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$9\frac{2}{3}$
Hansen, Niels Theilgaard (1902)**)	1907	26	26	$13\frac{7}{9}$	$11\frac{1}{3}$	14	$11\frac{1}{3}$
Herfelt, Mads Christian (1903)***)	1907	26	28	$12\frac{8}{9}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$
Holm, Nikolai (1903)	1907	$19\frac{1}{3}$	26	$14\frac{1}{9}$	$9\frac{2}{3}$	$11\frac{1}{3}$	8
Jacobsen, Gunni (1903)	1907	$22\frac{2}{3}$	26	15	13	13	$11\frac{1}{3}$
Jespersen, Kaj Reenberg (1903)	1907	$22\frac{2}{3}$	26	$12\frac{8}{9}$	$11\frac{1}{3}$	14	$9\frac{2}{3}$
Larsen, Harald Christian (1905)	1908	32	32	$15\frac{2}{3}$	13	15	14
Mailand, Carl Adolph Henneke (1903)†)	1907	$22\frac{2}{3}$	10	$12\frac{2}{3}$	$11\frac{1}{3}$	14	14
Nielsen, Thorgny Lovmand (1904)	1907	$22\frac{2}{3}$	32	$15\frac{2}{3}$	14	13	$11\frac{1}{3}$
Nørgaard, Niels Larsen (1903)	1907	14	$22\frac{2}{3}$	16	13	$11\frac{1}{3}$	14
Olsen, Peter Otto Spies (1903)	1907	$19\frac{1}{3}$	32	$9\frac{8}{9}$	13	13	13
Rahbek, Jens Christian (1902)	1907	26	26	$12\frac{2}{3}$	13	13	13
Rasmussen, Christian Ludvig (1902)	1907	16	26	$5\frac{4}{9}$	$9\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$
Rasmussen, Holger Ludvig Ostermannn (1902)	1907	$19\frac{1}{3}$	$22\frac{2}{3}$	$5\frac{4}{9}$	$9\frac{2}{3}$	15	$9\frac{2}{3}$
Sandager, Poul Poulsen (1904)††)	1907	32	28	15	$11\frac{1}{3}$	13	15
Scheel, Max Christian Frederik (1903)	1908	$22\frac{2}{3}$	28	$12\frac{8}{9}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	13
Schousboe, Frits (1903)	1907	30	28	15	$11\frac{1}{3}$	15	$9\frac{2}{3}$
Tuxen, Laurids Emil (1903)	1906	26	$22\frac{2}{3}$	12	13	14	$9\frac{2}{3}$
Wernøe, Thorvald Benedict (1904)†††)	1908	30	26	$12\frac{1}{3}$	$9\frac{2}{3}$	13	$9\frac{2}{3}$

*) Erholdt ved Navnebevis af 17. Juli 1905 Ret til at føre Slægtnavnet Aaskow.
**) Ifølge Navnebevis af 24. Juli 1913 nu Teiling i Stedet for Hansen.
***) Erholdt ved Navnebevis af 9. December 1909 Ret til at føre Slægtnavnet Herfelt i Stedet for Andersen.

karaktererne.

Eksamens 2den Del. Skriftlig Prøve. Medicin.	Skriftlig Prøve. Kirurgi.	Skriftlig Prøve. Retslægevidenskab.	Mundtlig Prøve. Medicinsk Klinik.	Mundtlig Prøve. Medicinsk Pathologi.	Mundtlig Prøve. Kirurgisk Klinik.	Mundtlig Prøve. Kirurgisk Pathologi.	Mundtlig Prøve. Operation.	Mundtlig Prøve. Fødselslære.	Mundtlig Prøve. Pathologisk Anatomi.	Talværdiernes Sum.	Hovedkarakter.
$11\frac{1}{3}$	5	13	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	13	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	13	$173\frac{1}{2}$	Laud.
7	$9\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$9\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$	8	$11\frac{1}{3}$	$135\frac{1}{6}$	Haud ill. 1.
$9\frac{2}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$9\frac{2}{3}$	8	13	$179\frac{5}{6}$	Laud.
$9\frac{2}{3}$	8	$9\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$	15	$11\frac{1}{3}$	$9\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$	13	$174\frac{1}{6}$	Laud.
7	8	13	8	$9\frac{2}{3}$	$\div 5\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$	$\div 5\frac{2}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$120\frac{5}{6}$	Haud ill. 1.

Eksamens 2den Del. Farmakologi.	Retsmedicin.	Obstetrik.	Medicin skriftlig.	Medicin mundtlig.	Medicin Klinik.	Kirurgi skriftlig.	Kirurgi mundtlig.	Kirurgi Klinik.	Kirurgi Operation.	Talværdiernes Sum.	Hovedkarakter.
5	8	$9\frac{2}{3}$	5	8	$9\frac{2}{3}$	$\div 5\frac{2}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$9\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$	$131\frac{2}{3}$	Haud ill. 1.
$11\frac{1}{3}$	14	8	$9\frac{2}{3}$	13	$9\frac{2}{3}$	8	8	$11\frac{1}{3}$	$9\frac{2}{3}$	$199\frac{2}{9}$	Laud.
$9\frac{2}{3}$	14	$11\frac{1}{3}$	6	13	$11\frac{1}{3}$	6	$11\frac{1}{3}$	14	$9\frac{2}{3}$	$191\frac{2}{3}$	Laud.
$11\frac{1}{3}$	$9\frac{2}{3}$	14	13	$11\frac{1}{3}$	8	$9\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$	14	$11\frac{1}{3}$	210	Laud.
6	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	14	13	8	13	5	$11\frac{1}{3}$	$187\frac{8}{9}$	Haud ill. 1.
$9\frac{2}{3}$	8	13	$11\frac{1}{3}$	$9\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$	7	$11\frac{1}{3}$	$9\frac{2}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$203\frac{1}{9}$	Laud.
8	$9\frac{2}{3}$	8	$9\frac{2}{3}$	7	$\div 5\frac{2}{3}$	5	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$176\frac{5}{9}$	Haud ill. 1.
$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	8	$9\frac{2}{3}$	14	8	8	8	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$189\frac{4}{9}$	Laud.
$11\frac{1}{3}$	14	8	$11\frac{1}{3}$	13	$9\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$	6	8	$9\frac{2}{3}$	$201\frac{2}{3}$	Laud.
13	15	$11\frac{1}{3}$	8	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	15	8	$212\frac{2}{9}$	Laud.
13	16	13	13	14	13	$9\frac{2}{3}$	15	15	$11\frac{1}{3}$	$254\frac{2}{3}$	Laud.
13	13	$9\frac{2}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$9\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$	8	13	$11\frac{1}{3}$	$194\frac{2}{3}$	Laud.
13	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	13	13	15	14	15	14	13	$241\frac{1}{3}$	Laud.
$11\frac{1}{3}$	8	5	$11\frac{1}{3}$	14	13	$9\frac{2}{3}$	14	8	14	$199\frac{1}{3}$	Laud.
8	$9\frac{2}{3}$	5	13	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	8	8	$11\frac{1}{3}$	$197\frac{2}{9}$	Laud.
13	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	13	$9\frac{2}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$218\frac{2}{3}$	Laud.
6	13	$9\frac{2}{3}$	5	8	$11\frac{1}{3}$	8	8	8	13	$166\frac{4}{9}$	Haud ill. 1.
6	14	$11\frac{1}{3}$	8	15	13	7	14	14	14	$198\frac{1}{9}$	Laud.
$\div\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	8	$11\frac{1}{3}$	13	13	$9\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$	8	13	211	Laud.
5	$11\frac{1}{3}$	$9\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$	$9\frac{2}{3}$	13	$9\frac{2}{3}$	$11\frac{1}{3}$	13	$9\frac{2}{3}$	$201\frac{2}{9}$	Laud.
13	$11\frac{1}{3}$	$9\frac{2}{3}$	$11\frac{1}{3}$	8	13	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$9\frac{2}{3}$	13	$220\frac{2}{3}$	Laud.
$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	6	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	13	$11\frac{1}{3}$	$11\frac{1}{3}$	207	Laud.
13	13	8	8	$9\frac{2}{3}$	$11\frac{1}{3}$	8	$9\frac{2}{3}$	13	$9\frac{2}{3}$	204	Laud.

†) Erholdt ved Navnebevis af 17. Juni 1909 Ret til at føre Slægtnavnet Mailand i Stedet for Lassen.

††) Erholdt ved Navnebevis af 11. November 1905 Ret til at føre Slægtnavnet Sandager i Stedet for Poulsen.

†††) Erholdt ved Navnebevis af 13. Juni 1910 Ret til at føre Slægtnavnet Wernøe i Stedet for Christensen.

7. Skoleembeds

a. Ved det

Vinteren 1909—1910: Der indstillede sig 10,
Sommeren 1909: — — — 16,

Ialt indstilledé sig 26,
Af disse erholdt: 5 Første

Theoretisk

Kandidaternes Navne.	Hovedfaget.					Gennemsnitskarakter.
Januar 1910. Hovedfaget: Juni 1907. Bifag 1 og Bifag 2: Januar 1910.	1.	2.	3.	4.	Speciale.	
Brøndsted, Georg Koës (1901)......... Hovedfag: Engelsk, Bifag 1: Dansk, Bifag 2: Tysk.	g.+ 10	mg. 7	mg. 14	mg.÷ 6	mg. 14	$\frac{51}{8} = 6\frac{3}{8} \times 4 = 25\frac{1}{2}$

	Hovedfaget.						
Hovedfaget: Juni 1908. Bifaget: Januar 1910.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Speciale.
Hanssen, Esbern Cato Spang (1902) ... Hovedfag: Klassisk Filologi, Bifag: Dansk.	mg.÷ 12	mg. 14	mg. 7	mg 14	mg.+ 16	ug.÷ 9	mg.+ 16

	Hovedfaget.					Gennemsnitskarakter.
Maj—Juni 1910. Hovedfaget: Maj 1908. Bifag 1 og Bifag 2: Juni 1910.	1.	2.	3.	4.	Speciale.	
Galster, Kjeld Møller (1904) .... Hovedfag: Dansk, Bifag 1: Tysk, Bifag 2: Historie.	g.+ 10	mg.÷ 12	g.+ 10	......	mg.÷ 12	$\frac{44}{8} = 5\frac{1}{2} \times 4 = 22$
Hovedfaget: Maj 1908. Bifag 1 og Bifag 2: Juni 1910. Møller, Niels (1903) .... Hovedfag: Dansk, Bifag 1: Fransk, Bifag 2: Engelsk.	mg. 14	mg. + 16	g.+ 10	....	ug.÷ 18	$\frac{58}{8} = 7\frac{1}{4} \times 4 = 29$
Hovedfaget: Juni 1910. Bifag 1: Maj 1907, Bifag 2: Juni 1910. Møller, Otto (1900) .... Hovedfag: Historie, Bifag 1: Dansk, Bifag 2: Tysk.	mg. 14	g.÷ 3	g.÷ 6	g. 4	mg. 14	$\frac{41}{8} = 5\frac{1}{8} \times 4 = 20\frac{1}{2}$
Hovedfaget: Juni 1910. Bifag 1 og Bifag 2: Juni 1908. Nielsen, Maria (1904)..... .... Hovedfag: Historie, Bifag 1: Latin, Bifag 2: Engelsk.	mg.+ 16	mg.+ 8	mg.+ 16	ug.÷ 9	ug.÷ 18	$\frac{67}{8} = 8\frac{3}{8} \times 4 = 33\frac{1}{2}$

eksamen.

filosofiske Fakultet.

af hvilke 2 fuldendte Eksamen.
— 5 — —

af hvilke 7 fuldendte Eksamen.
Karakter og 2 Anden Karakter.

Prøve.

Bifag 1.			Gennemsnits-karakter.	Bifag 2.			Gennemsnits-karakter.	Tilsammen.	Hoved-karakter.
1.	2.	3.		1.	2.	3.			
g.+ 10	g. 8	....	$\frac{18}{4}=4\frac{1}{2}\times2=9$	tg. 2	g.+ 5	g.+ 5	$\frac{12}{4}=3\times2=6$	$\frac{40\frac{1}{2}}{8}=5\frac{1}{16}$	Anden.
Gennemsnitskarakter.				Bifaget.					
				1.	2.	3.			
$\frac{88}{12}=7\frac{1}{3}\times6=44$				mg.+ 16	mg.+ 16	......	$\frac{32}{4}=8\times2=16$	$\frac{60}{8}=7\frac{1}{2}$	Første.
Bifag 1.			Gennemsnits-karakter.	Bifag 2.					
1.	2.	3.		1.	2.	3.			
g.+ 10	mg.÷ 6	ug.÷ 9	$\frac{25}{4}=6\frac{1}{4}\times2=12\frac{1}{2}$	ug.÷ 18	ug.÷ 9	mg. 7	$\frac{34}{4}=8\frac{1}{2}\times2=17$	$\frac{51\frac{1}{2}}{8}=6\frac{7}{16}$	Første.
g.+ 10	mg. 7	mg.+ 8	$\frac{25}{4}=6\frac{1}{4}\times2=12\frac{1}{2}$	mg.+ 16	mg.+ 8	mg. 7	$\frac{31}{4}=7\frac{3}{4}\times2=15\frac{1}{2}$	$\frac{57}{8}=7\frac{1}{8}$	Første.
g. 8	g.+ 10	......	$\frac{18}{4}=4\frac{1}{2}\times2=9$	g.+ 10	mg.÷ 6	mg.÷ 6	$\frac{22}{4}=5\frac{1}{2}\times2=11$	$\frac{40\frac{1}{2}}{8}=5\frac{1}{16}$	Anden.
g.+ 10	mg. 14	....	$\frac{24}{4}=6\times2=12$	g. 8	mg.÷ 6	mg.÷ 7	$\frac{21}{4}=5\frac{1}{4}\times2=10\frac{1}{2}$	$\frac{56}{8}=7$	Første.

Kandidaternes Navne.	Hovedfaget.					Gennemsnitskarakter.
	1.	2.	3.	4.	Speciale	
Hovedfaget: Juni 1910. Bifag 1: Juni 1908, Bifag 2: Maj 1908.						
Paludan-Müller, Margrethe (1903) ..... Hovedfag: Historie, Bifag 1: Tysk, Bifag 2: Engelsk.	mg. 14	mg. 7	mg. 14	mg. 7	mg.+ 16	$\frac{58}{8} = 7\frac{1}{4} \times 4 = 29$

b. Ved det mathematisk-

Vinteren 1909—1910: Der indstillede sig 12,
Sommeren 1910: — — — 8,

Ialt indstillede sig 20,

og erholdt: 1 Laudabilis et quidem egregie, 7 Laudabilis og 1 Haud

Theoretisk

Efter kgl. Anordning

Kandidaternes Navne.	Skriftlig (og praktisk) Prøve.								Gennemsnitskarakter.
	Hovedfaget.				Bifag.				
	1	2	3	4	1	2	3	4	
Januar 1910.									
Hansen, Hans Jørgen (1900) Hovedfag: Mathematik. Bifag: 1) Fysik, 2) Kemi, 3) Astronomi.	tg.÷ $\div 1\frac{2}{3}$	mg. 7	mdl.+ $\div 4\frac{1}{3}$	mg.÷ $6\frac{1}{3}$	g.+ $5\frac{2}{3}$	g.+ $5\frac{2}{3}$	ug. 8	tg.+ $2\frac{1}{3}$	$\frac{29}{8} = 3\frac{5}{8}$
Weber, Sophus Theodorus Holst (1904) ..... Hovedfag: Fysik. Bifag: 1) Mathematik. 2) Kemi, 3) Astronomi.	mg.+ $7\frac{1}{3}$	mg.÷ $6\frac{1}{3}$	ug.÷ $7\frac{2}{3}$	mg. 7	mg.÷ $6\frac{1}{3}$	ug. 8	ug. 8	mg. 7	$\frac{57\frac{2}{3}}{8} = 7\frac{5}{24}$

Bifag 1.			Gennemsnits-karakter.	Bifag 2.			Gennemsnits-karakter.	Tilsammen.	Hoved-karakter.
1.	2.	3.		1.	2.	3.			
mg. + 16	mg. + 8	mg. ÷ 6	$\frac{30}{4} = 7\frac{1}{2} \times 2 = 15$	g. 8	g. 4	mg. ÷ 6	$\frac{18}{4} = 4\frac{1}{2} \times 2 = 9$	$\frac{53}{8} = 6\frac{5}{8}$	Første.

naturvidenskabelige Fakultet.

af hvilke 8 fuldendte Eksamen.
— 1 — —

af hvilke 9 fuldendte Eksamen
illaudabilis. Ingen af Kandidaterne havde tidligere fuldendt Eksamen.
Prøve.
25. Oktober 1883.

Mundtlig Prøve.								Gennemsnits-karakter.	Tilsammen.	Hovedkarakter.
Hovedfaget.				Bifag.						
1	2	3	4	1	2	3	4			
tg. ÷ ÷ $1\frac{2}{3}$	mg. ÷ $6\frac{1}{3}$	mg. ÷ $6\frac{1}{3}$	mg. ÷ $6\frac{1}{3}$	mg. 7	mg. 7	g. ÷ $3\frac{2}{3}$	tg. + $2\frac{1}{3}$	$\frac{37\frac{1}{3}}{8} = 4\frac{2}{3}$	$\frac{8\frac{7}{2}\frac{7}{4}}{2} = 4\frac{7}{4}\frac{7}{8}$	Haud illaudabilis.
mg. 7	mg. 7	ug. ÷ $7\frac{2}{3}$	mg. 7	ug. 8	ug. 8	ug. ÷ $7\frac{2}{3}$	ug. ÷ $7\frac{2}{3}$	$\frac{60}{8} = 7\frac{1}{2}$	$\frac{14\frac{1}{2}\frac{7}{4}}{2} = 7\frac{1}{4}\frac{7}{8}$	Laudabilis.

Efter kgl. Anordning

Kandidaternes Navne.	Eksamens 1ste Del. Praktiske Prøver. Fysiske Laboratorieøvelser.	Kemi.	Skriftlig Prøve. Fysik. 1.	Fysik. 2.	Mathematik. 1.	Mathematik. 2.	Mathematik. 3.	Astronomi og praktisk Mathematik. 1.	Astronomi og praktisk Mathematik. 2.	Mundtlig Fysik. 1.	Mundtlig Fysik. 2.
Januar 1910.											
Hansen, Hans Peter Carl (1906) ...... Hovedfag: Mathematik.	mg.	ug.	g.	g.÷	mg.+	mg.+	mg.	ug.÷	ug.÷	mg.	ug.÷
Bifag: 1) Fysik, 2) Astronomi med praktisk Mathematik, 3) Kemi... 1ste Del: Sommeren 1908.	7	8	5	3⅔	7⅓	7⅓	7	7⅔	7⅔	7	7⅔
Iversen, Hans Marius (1902)........... Hovedfag: Mathematik.	mg.	ug.	g.+	mg.	mg.+	mg.÷	ug.	tg.+	mg.+	ug.÷	ug.
Bifag: 1) Fysik, 2) Astronomi med praktisk Mathematik, 3) Kemi... 1ste Del: Sommeren 1907.	7	8	5⅔	7	7⅓	6⅓	8	2⅓	7⅓	7⅔	8
Nybølle, Hans Clausen Jensen (1906) Hovedfag: Mathematik.	mg.+	ug.	mg.	mg.	g.+	ug.	ug.	g.÷	tg.+	mg.	ug.
Bifag: 1) Fysik, 2) Astronomi med praktisk Mathematik, 3) Kemi.. 1ste Del: Januar 1908	7⅓	8	7	7	5⅔	8	8	3⅔	2⅓	7	8
Willesen, Laurits Ditlev Gustav (1904). Hovedfag: Mathematik.	mg.	ug.÷	mg.	mg.+	mg.	ug.	g.+	mg.÷	g.+	ug.	ug.
Bifag: 1) Fysik, 2) Astronomi med praktisk Mathematik, 3) Kemi.. 1ste Del: Januar 1908	7	7⅔	7	7⅓	7	8	5⅔	6⅓	5⅔	8	8

23. November 1906.

Prøve.					Eksamens 2den Del.									
Mathematik.		Astronomi og praktisk Mathematik.	Kemi.	Points-Antal.	Praktiske og skriftlige Prøver. Mathematik.				Mundtlig Prøve. Mathematik.			Points-Antal.	Tilsammen.	Hovedkarakter.
1.	2.				1.	2.	3.	Speciale.	1.	2.	3.			
g.	g. +	ug. ÷	mg.	$100\frac{2}{3}$	mg. +	mg.	ug.	mg. +	ug.	ug.	mg. +	$60\frac{1}{3}$	$\frac{161}{23} = 7$	Første.
5	$5\frac{2}{3}$	$7\frac{2}{3}$	7		$7\frac{1}{3}$	7	8	$14\frac{2}{3}$	8	8	$7\frac{1}{3}$			
mg.	ug. ÷	mg. ÷	mg.	$102\frac{2}{3}$	g. +	mg. ÷	ug.	ug. ÷	ug. ÷	mg. +	mg.	$57\frac{1}{3}$	$\frac{160}{23} = 6\frac{22}{23}$	Første.
7	$7\frac{2}{3}$	$6\frac{1}{3}$	7		$5\frac{2}{3}$	$6\frac{1}{3}$	8	$15\frac{1}{3}$	$7\frac{2}{3}$	$7\frac{1}{3}$	7			
ug. ÷	mg.	mg.	ug.	$101\frac{2}{3}$	ug. ÷	ug. ÷	ug. ÷	ug. ÷	ug.	ug.	ug.	$62\frac{1}{3}$	$\frac{164}{23} = 7\frac{3}{23}$	Første.
$7\frac{2}{3}$	7	7	8		$7\frac{2}{3}$	$7\frac{2}{3}$	$7\frac{2}{3}$	$15\frac{1}{3}$	8	8	8			
ug.	ug. ÷	ug. ÷	ug.	109	ug.	g. +	ug. ÷	mg. +	mg. +	mg.	mg. +	$57\frac{2}{3}$	$\frac{166\frac{2}{3}}{23} = 7\frac{17}{69}$	Første.
8	$7\frac{2}{3}$	$7\frac{2}{3}$	8		8	$5\frac{2}{3}$	$7\frac{2}{3}$	$14\frac{2}{3}$	$7\frac{1}{3}$	7	$7\frac{1}{3}$			

Efter kgl. Anordning

Kandidaternes Navne.	Special							
	Skriftlig (og praktisk) Prøve.							
	Zoologi.	Botanik.	Geologi.	Geografi.	Speciale.	Fysik.		Kemi.
Januar 1910.								
Madsen, Hans Axel (1904).............	mg.	mg.+	ug.	ug.÷	mg.+	g.+	ug.÷	ug.
Hovedfag: Naturhistorie og Geografi; Speciale: Geologi. 1ste Del: Januar 1907.						mg.		
	7	$7\frac{1}{3}$	8	$7\frac{2}{3}$	$7\frac{1}{3}$	7		8
Petersson, Vagn Walther (1903).........	mg.	g.+	ug.	ug.÷	mg.	mg.÷	mg.÷	ug.
Hovedfag: Naturhistorie og Geografi; Speciale: Geologi. 1ste Del: Januar 1906.						mg.÷		
	7	$5\frac{2}{3}$	8	$7\frac{2}{3}$	7	$6\frac{1}{3}$		8
Juni 1910.								
Blegvad, Harald (1904)................	g.+	mg.	mg.	mg.÷	mg.+	ug.	mg.+	ug.
Hovedfag: Naturhistorie og Geografi; Speciale: Geologi. 1ste Del: Juni 1907.						ug.		
	$5\frac{2}{3}$	7	7	$6\frac{1}{3}$	$7\frac{1}{3}$	$7\frac{2}{3}$		8

6. Decbr. 1901.

karaktererne.									
Gennemsnitskarakter.	Mundtlig Prøve. Zoologi.	Botanik.	Geologi.	Geografi.	Fysik.	Kemi.	Gennemsnitskarakter.	Tilsammen.	Hovedkarakter.
$\frac{52\frac{1}{3}}{7} = 7\frac{10}{21}$	mg. + $7\frac{1}{3}$	ug. ÷ $7\frac{2}{3}$	ug. ÷ $7\frac{2}{3}$	ug 8	ug | mg. ug. ÷ $7\frac{2}{3}$	ug. 8	$\frac{46\frac{1}{3}}{6} = 7\frac{13}{18}$	$\frac{15\frac{25}{126}}{2} = 7\frac{151}{252}$	Laudabilis et quidem egregie.
$\frac{49\frac{2}{3}}{7} = 7\frac{2}{21}$	g. + $5\frac{2}{3}$	mg. ÷ $6\frac{1}{3}$	mg. 7	ug. ÷ $7\frac{2}{3}$	mg ÷ | mg. mg. 7	mg 7	$\frac{40\frac{2}{3}}{6} = 6\frac{7}{9}$	$\frac{13\frac{53}{63}}{2} = 6\frac{59}{63}$	Laudabilis.
$\frac{49}{7} = 7$	mg. 7	mg. ÷ $6\frac{1}{3}$	mg + $7\frac{1}{3}$	mg. + $7\frac{1}{3}$	mg. | ug. ug. ÷ $7\frac{2}{3}$	mg. 7	$\frac{42\frac{2}{3}}{6} = 7\frac{1}{9}$	$\frac{14\frac{1}{9}}{2} = 7\frac{1}{18}$	Laudabilis.

8. Magisterkonferenser.

a. *Ved det filosofiske Fakultet.*

Oktober 1910. En Kandidat, der i Maj 1909 havde paabegyndt Magisterkonferens i almindelig og sammenlignende Litteraturhistorie, fik efter Besvarelsen af de mindre skriftlige Opgaver af Censorerne, Professorerne Jul. Paludan og Cl. Wilkens og Docent Vald. Vedel, ikke Tilladelse til at fortsætte, men fritoges dog af Censorerne for ny 6 Ugers Opgave ved eventuel Omprøve.

Opgave til skriftlig Besvarelse hjemme ($^{28}/_{5}$—$^{9}/_{7}$ 1909: Analyse og Karakteristik af H. Hertz's dramatiske Digtning, især i Perioden indtil 1850.

Opgaver til skriftlig Besvarelse under Tilsyn og uden Hjælpemidler: 1) Romantikken i England ($^{21}/_{10}$ 1909). 2) Sammenligning mellem Holbergs og Dalins Virksomhed og Betydning for deres Folk ($^{22}/_{10}$ 1909). 3) Den digteriske Fantasi og den poetiske Stils Billedelementer ($^{23}/_{10}$ 1909).

$^{13}/_{11}$ 1909. Cand. philos. *Henrik Otto Ludvig Laurits Andrup* (1902). Admissus.

Fag: Almindelig og sammenlignende Litteraturhistorie.

Censorer: Professorerne Jul. Paludan og Cl. Wilkens og Docent Vald. Vedel.

Opgave til skriftlig Besvarelse hjemme ($^{13}/_{1}$—$^{24}/_{2}$ 1909): En almindelig æsthetisk og litteraturhistorisk Bestemmelse af de ejendommelige fantastiske Elementer, som Storbritannien har tilført Middelalderens Litteratur.

Opgaverne til skriftlig Besvarelse under Tilsyn og uden Hjælpemidler var de samme som for den foregaaende Kandidat ($^{21-23}/_{10}$ 1909).

Opgaverne til de af Kandidaten med Censorernes Samtykke i Stedet for mundtlig Prøve ved Eksamination holdte Forelæsninger var: 1) (med 8 Dages Forberedelsestid): Opfattelsen af spansk Aand i Corneilles og Hugos Dramaer ($^{8}/_{11}$ 1909). 2) (med 2 Dages Forberedelsestid): De tre fremmede Sagnkredse i nordisk Middelaldersdigtning ($^{11}/_{11}$ 1909). 3) (med 6 Timers Forberedelsestid): Efter en kort Indledning om Bellmans Epistler at oplæse, oversætte og fortolke Ep. 34 ($^{13}/_{11}$ 1909).

$^{21}/_{11}$ 1910. Cand. philos. *Gunnar Fabritius Nørregaard* (1901). Admissus.

Fag: Historie.

Censorer: Professorerne Johs. Steenstrup, Kr. Erslev og J. A. Fridericia.

Opgave til skriftlig Besvarelse hjemme ($^{23}/_{8}$—$^{6}/_{10}$ 1909): En Skildring af de kongerigske Købstæder (bortset fra København) i Tiden 1814—48 med særligt Hensyn til deres Folketal, Styrelse, Hovednæringsveje og deres Betydning for og Stilling i det offentlige Liv.

Opgaver til skriftlig Besvarelse under Tilsyn og uden Hjælpemidler: 1) Historieskrivningen i Frankrig under Ludvig XIV og Ludvig XV ($^{16}/_{12}$ 1909). 2) Den romerske Plebs i Tiden fra de licinske Love indtil Tiberius Gracchus ($^{17}/_{12}$ 1909). 3) De gejstlige Ridderordener ($^{18}/_{12}$ 1909).

Opgaverne til de af Kandidaten med Censorernes Samtykke i Stedet for mundtlig Prøve ved Eksamination holdte Forelæsninger var: 1) (med 8 Dages Forberedelsestid): En Fremstilling af, hvorledes de sydlige og østlige Kystlande ved Østersøen er komne under tysk Herredømme eller har faaet tysk Befolkning i Tiden fra Karl den Store til Udgangen af Middelalderen ($^{15}/_{1}$ 1910). 2) (med 2 Dages Forberedelsestid): En sammenlignende Fremstilling af den økonomiske Politik, som Regeringerne i Danmark-Norge og i Sverige fulgte i det 17. Aarhundrede ($^{19}/_{1}$ 1910). 3) (med 6 Timers Forberedelsestid): En Fremstilling og kritisk Bedømmelse af A. D. Jørgensens Opfattelse af Christian VIII ($^{21}/_{1}$ 1910).

Februar 1910. En Kandidat, der i Oktbr. 1909 havde paabegyndt Magisterkonferens i almindelig og sammenlignende Litteraturhistorie, bestod ikke Prøven, da Besvarelserne af de mindre skriftlige Opgaver ikke fandtes fyldestgørende, men fritoges dog af Censorerne, Professorerne Jul. Paludan og Cl. Wilkens og Docent Vald. Vedel, for ny 6 Ugers Opgave ved eventuel Omprøve.

Opgave til skriftlig Besvarelse hjemme ($^{30}/_{10}$—$^{11}/_{12}$ 1909): Herder og Romantikken.

Opgaver til skriftlig Besvarelse under Tilsyn og uden Hjælpemidler: 1) De vigtigste litterære Fænomener i de tre Hovedlande omkring Aar 1750 ($^{1}/_{2}$ 1910). 2) Martin Opitz's Virksomhed og Betydning ($^{3}/_{2}$ 1910). 3) At bestemme Forskellen mellem Folkepoesi og Kunstpoesi ($^{5}/_{2}$ 1910).

$^{12}/_{2}$ Cand. philos. *Axel Jacob Peter Eegholm* (1886). Admissus.

Fag: Nordisk Filologi.

Censorer: Professorerne Ludv. Wimmer, Jul. Paludan og Finnur Jónsson.

Opgave til skriftlig Besvarelse hjemme ($^{23}/_{10}$—$^{3}/_{12}$ 1909): Om fremmed Indflydelse paa dansk (og svensk) Versbygning fra og med Folkeviserne til Begyndelsen af det 18. Aarhundrede.

Opgaver til skriftlig Besvarelse under Tilsyn og uden Hjælpemidler: 1) Skaanske Kirkelov 1—4 incl. (Thorsens Udg. S. 76) oversættes og tolkes med Paavisning af Sprogformernes Forhold til Oldsproget og nyere Dansk ($^{18}/_{1}$ 1910). 2) Fáfnismál, Prosastykke 4 og Vers 32—39 (F. Jónssons Udg. S. 41—42) oversættes og tolkes, eventuelt med en Redegørelse for den metriske Form ($^{20}/_{1}$ 1910). 3) Hvorledes blev Ingemanns Digtning til forskellig Tid optaget og bedømt af Samtiden og Kritikken? ($^{22}/_{1}$ 1910).

Opgaverne til de af Kandidaten med Censorernes Samtykke i Stedet for mundtlig Prøve ved Eksamination holdte Forelæsninger var: 1) (med 8 Dages Forberedelsestid): Tolkning af Indskrifterne paa Danevirke- og Hedebystenen med særlig Fremhævelse af de fra Sprog- og Runeformer

hentede Beviser for Mindesmærkernes Alder ($^{8}/_{2}$ 1910). 2) (med 2 Dages Forberedelsestid): Den evige Jøde i dansk Digtning ($^{11}/_{2}$ 1910). 3) (med 6 Timers Forberedelsestid): Erfidrápa Óláfs Tryggvasonar af Hallfræðr vandrædaskáld V. 1—8 oversættes og tolkes (Carmina Norrœna, F. Jónssons reviderede Udg. S. 42—43).

$^{2}/_{5}$ 1910. Cand. philos. *Johannes Brøndum-Nielsen* (1904). Admissus.

Fag: Nordisk Filologi.

Censorer: Professorerne Ludv. Wimmer, Jul. Paludan og Finnur Jónsson.

Opgave til skriftlig Besvarelse hjemme ($^{24}/_{1}$—$^{7}/_{3}$ 1910): En Skildring af det danske Sprog i det 15. Aarhundrede med særligt Hensyn til Lyd- og Bøjningslære.

Opgaver til skriftlig Besvarelse under Tilsyn og uden Hjælpemidler: 1) U-Omlyden i Oldsproget og i de nyere nordiske Sprog ($^{9}/_{4}$ 1910). 2) Hirdskjaldedigtningen i det 12. Aarhundrede og dens Betydning ($^{11}/_{4}$ 1910). 3) Per Daniel (Amadeus) Atterbom ($^{12}/_{4}$ 1910).

Opgaverne til de af Kandidaten med Censorernes Samtykke i Stedet for mundtlig Prøve ved Eksamination holdte Forelæsninger var: 1) (med 8 Dages Forberedelsestid): Den danske Folkevises Betydning i sproglig Henseende ($^{26}/_{4}$ 1910). 2) (med 2 Dages Forberedelsestid): Hvorledes bedømtes Holberg herhjemme i det 19. Aarhundrede, og hvilken litterær Indflydelse havde han? ($^{29}/_{4}$ 1910). 3) (med 6 Timers Forberedelsestid): Den stockholmske Homiliebog S. 13, 1—25, oversættes og tolkes ($^{2}/_{5}$ 1910).

Maj 1910. En Kandidat, der i Oktbr. 1910 efter Besvarelsen af de mindre skriftlige Opgaver ikke havde faaet Tilladelse til at fortsætte en i Maj s. A. paabegyndt Magisterkonferens i almindelig og sammenlignende Litteraturhistorie, se ovf. S. 1210, indstillede sig i Maj 1910 paany til nævnte Prøve, uden at der forelagdes ham en ny 6 Ugers Opgave, men trak sig efter at have besvaret de mindre skriftlige Opgaver tilbage under den mundtlige Prøve.

Opgaver til skriftlig Besvarelse under Tilsyn og uden Hjælpemidler: 1) Hvorledes og i hvilken Orden er de forskellige Dele af Goethes „Faust“, 1ste Del, blevne til? ($^{2}/_{5}$ 1910). 2) Dante Alighieri ($^{3}/_{5}$ 1910). 3) Den dramatiske Digtnings Virkemidler ($^{4}/_{5}$ 1910).

$^{30}/_{5}$ 1910. Cand. philos. *Jens Christian Elster Bonnichsen* (1902). Admissus.

Fag: Tysk.

Censorer: Professor H. Møller og Docent Chr. Sarauw.

Opgave til skriftlig Besvarelse hjemme ($^{15}/_{2}$—$^{29}/_{3}$ 1910): De historiske Svejtserviser indtil Midten af det 16. Aarhundrede.

Opgaver til skriftlig Besvarelse under Tilsyn og uden Hjælpemidler: 1) En kort Oversigt over de tyske Dialekter ($^{2}/_{5}$ 1910). 2) Der Nibelunge Not, ed. K. Lachmann, Strofe 1004—1012 oversættes og kommenteres ($^{4}/_{5}$ 1910). 3) Die ältere romantische Schule ($^{6}/_{5}$ 1910).

Opgaverne til de af Kandidaten med Censorernes Samtykke i Stedet

for mundtlig Prøve ved Eksamination holdte Forelæsninger var: 1) (med 8 Dages Forberedelsestid): Nicolaus Lenau (paa Tysk) ($^{25}/_{5}$ 1910). 2) (med 2 Dages Forberedelsestid): Heinrich von Kleist som Dramatiker ($^{28}/_{5}$ 1910). 3) (med 6 Timers Forberedelsestid): Visen om Slaget ved Sempach 1386 (Liliencron: Die historischen Volkslieder. Nr. 33) ($^{30}/_{5}$ 1910).

Juni 1910. En Kandidat, der havde indstillet sig til Magisterkonferens i Tysk, bestod ikke den skriftlige Prøve, men fritoges dog af Censorerne, Professor H. Møller og Docent Chr. Sarauw, for ny 6 Ugers Opgave ved eventuel Omprøve.

Opgave til skriftlig Besvarelse hjemme ($^{2}/_{2}$—$^{17}/_{3}$ 1910): Lenz's Liv og Værker.

Opgaver til skriftlig Besvarelse under Tilsyn og uden Hjælpemidler: 1) Det stærke Verbum i Nyhøjtysk, oplyst ved Gotisk og ældre Tysk ($^{20}/_{6}$ 1910). 2) Das Hildebrandslied, V. 7—29, (Müllenhoff u. Scherer, Denkmäler, 3. Ausg., I. S. 3 f.) oversættes og ledsages af Indledning og Kommentar ($^{21}/_{6}$ 1910). 3) Hans Sachs mit besonderer Berücksichtigung seiner Fastnachtspiele (Hans Sachs: Fastnachtspiele, hrsg. von E. Goetze, II: Dreizehn Fastnachtspiele aus den Jahren 1538—1550 [Neudrucke No. 31—32] medfulgte) ($^{22}/_{6}$ 1910).

$^{27}/_{6}$ 1910. Cand. philos. *Axel Steffensen Linvald* (1904). Admissus.

Fag: Historie.

Censorer: Professorerne Johs. Steenstrup, Kr. Erslev og J. A. Fridericia.

Opgave til skriftlig Besvarelse hjemme ($^{1}/_{2}$—$^{15}/_{3}$ 1910): Adelen i Danmark og Hertugdømmerne paa Christian VI's og Frederik V's Tid med Hensyn til dens Antal, Bestanddele og økonomiske Stilling.

Opgaver til skriftlig Besvarelse under Tilsyn og uden Hjælpemidler: 1) Hvilke Begivenheder har Folkene ved Ordningen af deres Tidsregning anvendt som Udgangspunkt (Epoke), i hvilke mindre Tidsafsnit har de delt Aaret, og paa hvilken Dag begyndte de det? ($^{6}/_{6}$ 1910). 2) Lilleasiens Historie i Tiden fra Alexander den Stores Død indtil Augustus $^{7}/_{6}$ 1910). 3) De sydlige Nederlandes, særlig Flanderns, politiske og kulturelle Historie indtil Kejser Karl V's Tronbestigelse ($^{8}/_{6}$ 1910).

Opgaverne til de af Kandidaten med Censorernes Samtykke i Stedet for mundtlig Prøve ved Eksamination holdte Forelæsninger var: 1) (med 8 Dages Forberedelsestid): En Karakteristik af den franske Historieskrivning i Tiden efter 1870 ($^{22}/_{6}$ 1910). 2) (med 2 Dages Forberedelsestid): En Oversigt over Sundtoldens Historie ($^{25}/_{6}$ 1910). 3) (med 6 Timers Forberedelsestid): En kritisk Redegørelse for Kilderne til vor Kundskab om Begivenhederne ved det danske Hof 14. April 1784 ($^{27}/_{6}$ 1910).

Juli 1910. En Kandidat, der i Maj 1909, jfr. Aarb. 1908—09 S. 733, ikke havde bestaaet en i Maj 1908 paabegyndt Magisterkonferens i Historie, indstillede sig i Juni 1910 paany til den nævnte Prøve, men forlod den, idet han ikke afleverede nogen Besvarelse af den ham til skriftlig Besvarelse hjemme ($^{7}/_{6}$—$^{19}/_{7}$ 1910) givne Opgave: Efter en Frem-

stilling af Tidsregningen og Aarets Inddeling paa Island i Fristatstiden gives en Skildring og almindeligere Vurdering af Sagaernes kronologiske Angivelser tillige med Oplysning om Bestræbelserne for ved Aarbøger og paa anden Maade at fastslaa Tidspunkterne.

b. Ved det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

Oktober 1909. En Kandidat, som i Febr. 1906, Maj 1907 og April 1908 havde indstillet sig til Magisterkonferens i Mathematik, jfr. om de to sidste anførte Terminer Aarb. 1906—07 S. 904 og 1908—09 S. 734, indstillede sig i Maj 1909 paany til den nævnte Prøve, men trak sig paa Grund af Sygdom tilbage inden den mundtlige Prøve.

Opgave til skriftlig Besvarelse hjemme ($^{18}/_{5}$—$^{30}/_{6}$ 1909): Der ønskes en Fremstilling og Vurdering af de Metoder, ved hvilke man indtil Udgangen af det 19. Aarhundrede har forsøgt at bevise Fermats Sætning om, at Ligningen

$$x^n + y^n = z^n,$$

hvor den hele Eksponent er større end 2, ikke kan tilfredsstilles af hele Værdier hos x, y og z.

Kemi: Analyse af en Blanding, der indeholdt Vismutnitrat og Ammoniummagniumfosfat ($^{11}/_{9}$ 1909, 8 Timer).

Opgaver til skriftlig Besvarelse under Tilsyn og uden Hjælpemidler:

Mathematik I: 1. Idet a antages positiv, skal man undersøge den Kurve, der i retvinklede Koordinater har Ligningen:

$$(x^2 + y^2)^2 = \frac{x^2}{a+1} + \frac{y^2}{a},$$

og dernæst bestemme det af Kurven begrænsede Areal.

2. Bestem Konvergensradien for Potensrækken:

$$\frac{x}{1} + \frac{x^2}{2^{\log 2}} + \frac{x^3}{3^{\log 3}} + \dots\dots\dots + \frac{x^n}{n^{\log n}} + \dots.$$

($^{13}/_{9}$ 1909).

Mathematik II: To Partikler, der til at begynde med er i Hvile i givne Stillinger, tiltrækker hinanden med en Kraft proportional med deres Afstand, men er ellers ikke paavirket af andre Kræfter. Angiv under hvert enkelt Øjeblik af Bevægelsen Beliggenheden af de to Partikler og af deres Tyngdepunkt ($^{14}/_{9}$ 1909).

Fysik: Hvad forstaar man i Elektricitetslæren ved Kapacitet? Beregn Kapaciteten af en Kugle og af en Kondensator. Vis, hvorledes Kapaciteten kan findes ved Forsøg ($^{15}/_{9}$ 1909).

$^{2}/_{12}$ 1909. Cand. philos. *Niels Henrik David Bohr* (1903). Admissus.

Fag: Fysik.

Eksaminatorer og Censorer: Professorerne C. Christiansen, Einar Biilmann, Elis Strømgren og Niels Nielsen.

Opgave til skriftlig Besvarelse hjemme ($^{17}/_{5}$—$^{29}/_{6}$ 1909): Der gives en Fremstilling af Elektrontheoriens Anvendelse til Forklaring af Metallernes fysiske Egenskaber.

Praktisk Prøve i Kemi: Analyse af en Blanding, der indeholdt basisk Vismutnitrat, Natriumbromid, Mangansulfat ($^{25}/_{9}$ 1909, 8 Timer).

Praktisk Prøve i Fysik I: Undersøgelse af et Volummeter grundet paa Lufts Gennemstrømning gennem et porøst Legeme ($^{28}/_{9}$ 1909, 8 Timer).

Praktisk Prøve i Fysik II: Der udføres en Justering i absolut Maal af et Magnetometer med Anvendelse af to udleverede Traadruller ($^{30}/_{9}$ 1909, 8 Timer).

Opgaver til skriftlig Besvarelse under Tilsyn og uden Hjælpemidler:

Mathematik I: Find det fuldstændige Integral af Differentialligningen

$$\frac{d^4 y}{d x^4} - 2 \frac{d^2 y}{d x^2} + y = A e^x + B e^x + C \sin x + D \cos x,$$

hvor A, B, C og D er givne Konstanter ($^{15}/_{11}$ 1909).

Mathematik II: Til et vilkaarligt Punkt M i Kædelinien, der i retvinklede Koordinater har Ligningen

$$y = \frac{a}{2}\left(e^{\frac{x}{a}} + e^{-\frac{x}{a}}\right),$$

og hvis laveste Punkt betegnes ved A, trækkes en Tangent, der skærer Abscisseaksen i T. Idet hele Figuren drejes om Abscisseaksen, skal man finde Differensen mellem Arealerne af de af Buen AM og af Liniestykket TM beskrevne Overflader udtrykt dels ved Abscissen til M dels ved Abscissen til T ($^{16}/_{11}$ 1909).

Fysik: Hvorledes kan man med størst mulig Nøjagtighed maale en Spektrallinies Bølgebredde? ($^{20}/_{11}$ 1909).

$^{21}/_{12}$ 1909. Cand. philos. *Carl Christian Frederik Ferdinandsen* (1896). Admissus.

Fag: Naturhistorie.

Eksamens 1. Del bestaaet i Juni 1908 (som 1. Del af Skoleembedseksamen).

Eksaminatorer og Censorer: Professorerne C. Christiansen, Julius Petersen, K. Prytz, Einar Biilmann, S. P. L. Sørensen og Odin T. Christensen.

Fysik I: Lysets Forplantningshastighed ($^{13}/_{6}$ 1908). Fysik II: Hvorledes kan man anvende den elektriske Strøm i Belysningsøjemed? ($^{15}/_{6}$ 1908).

Kemi: Analyse af en Blanding, som indeholdt Merkurijodid, basisk Vismutnitrat og Magniumsulfat ($^{4}/_{6}$ 1908).

Eksamens 2. Del.

Eksaminatorer og Censorer: Professorerne Eug. Warming, N. V. Ussing, Hector F. E. Jungersen og W. Johannsen.

Opgave til skriftlig Besvarelse hjemme ($^{13}/_{3}$—$^{27}/_{4}$ 1909): Med Benyttelse af dansk og fremmed Litteratur og hvad der ellers maatte være Kandidaten bekendt gives der en paa de biologiske Forhold grundet naturlig Gruppering af de danske Ager-Ugræsplanter, idet der saa vidt muligt gøres Rede for deres Livsforhold og for de Egenskaber, ved hvilke de bliver besværlige for Landmanden.

Opgaver til skriftlig Besvarelse under Tilsyn og uden Hjælpemidler:

Botanik: Beskriv og bestem de medfølgende Plantedele [Frø eller

Frugter af: Helianthus annuus, Cannabis sativa, Spiræa opulifolia, Datura stramonium, Althæa rosea] ($^4/_{12}$ 1909)

Zoologi: Forelagte Skeletdele [Luffe (Forlem) af Delfin, Pengvin og Havskildpadde] bestemmes og gennemgaas saaledes, at der gøres Rede for de enkelte sammensættende Stykker, hvis Beliggenhed tillige angives paa simple Omridsfigurer ($^{10}/_{12}$ 1909).

Mineralogi: Planternes Betydning for Dannelsen af Jordlag i Nutiden i Danmark ($^{11}/_{12}$ 1909).

$^{26}/_2$ 1910. Cand. philos. *Jenny Hempel* (1902). Admissa.

Fag: Naturhistorie, med Botanik som Hovedfag og Plantefysiologi som Speciale.

Eksamens 1. Del bestaaet $^{23}/_1$ 1906.

Eksaminatorer og Censorer: Professorerne S. M. Jørgensen og C. Christiansen.

Kemi I: Kvalitativ Analyse af en Blanding, der indeholdt Bromsølv, Klorbly, Baryumnitrat, Natriumkarbonat (med lidt Vand), lige Dele af hvert ($^{18}/_{12}$ 1905).

Kemi II: Kvalitativ Analyse. Bestemmelse af Jern (Fe) ved Titrering i en Opløsning af Alun og Jernalun. Der afleveres c. $^1/_2$ Lit. tiendedels normal Kaliumpermanganatopløsning ($^{20}/_{12}$ 1906). Fysik I: Varmens Udstraaling og Indsugning ($^{10}/_1$ 1906). Fysik II: Ruhenkorffs Induktionsmaskine og dens vigtigste Anvendelser ($^{11}/_1$ 1906).

Eksamens 2. Del.

Eksaminatorer og Censorer: Professorerne Eug. Warming, Hector F. E. Jungersen og W. Johannsen.

Opgave til skriftlig Besvarelse hjemme ($^{30}/_9$—$^{11}/_{11}$ 1909): Der ønskes en Redegørelse for Æggehvidestoffernes Forhold under Frøenes Modning og Spiring.

Praktisk Prøve i Plantefysiologi ($^3/_1$—$^{17}/_1$ 1910): Der ønskes truffet Dispositioner til Prøven af den Angivelse (jfr. Euler: Vækstkemi II), at visse Kimrødder kan vokse i et iltfrit Rum.

Opgave i Planteanatomi: Der gives en anatomisk Beskrivelse af medfølgende Plantes [Melastomacé] vegetative og, hvis Tiden tillader det, af de florale Dele, ledsaget af Præparater. (Hvis Familien kan bestemmes, tilføjes Navnet). ($^{21}/_1$ 1910, 8 Timer).

Opgaver til skriftlig Besvarelse under Tilsyn og uden Hjælpemidler:
Plantefysiologi: Geotropisme ($^{14}/_2$ 1910).
Botanik: Generationsskifte i Planteriget ($^{16}/_2$ 1910).

$^{29}/_6$ 1910. Cand. philos. *Øjvind Winge* (1905). Admissus.

Fag: Naturhistorie.

Eksamens 1. Del bestaaet i Juni 1908 (som 1. Del af Skoleembedseksamen).

Eksaminatorer og Censorer: Professorerne C. Christiansen, Julius Petersen, K. Prytz, Einar Biilmann, S. P. L. Sørensen og Odin T. Christensen.

Fysik I: Lysets Forplantningshastighed ($^{13}/_{6}$ 1908). Fysik II: Hvorledes kan man anvende den elektriske Strøm i Belysningsøjemed? ($^{15}/_{6}$ 1908). Kemi: Analyse af en Blanding, som indeholdt Zinkilte, Manganoverilte og Kaliumjodid ($^{4}/_{6}$ 1908).

Eksamens 2. Del.

Eksaminatorer og Censorer: Professorerne Eug. Warming, N. V. Ussing, Hector F. E. Jungersen og W. Johannsen.

Opgave til skriftlig Besvarelse hjemme ($^{15}/_{1}$—$^{26}/_{2}$ 1910): Ørken- og Steppeplanters Økologi.

Opgaver til skriftlig Besvarelse under Tilsyn og uden Hjælpemidler:

Botanik: De ikke-pathogene Bakteriers Rolle i Naturen ($^{17}/_{6}$ 1910).

Zoologi: Forelagte Kranier [Lepus, Cavia, Sciurus, Arvicola, Mus] sammenlignes og de Karakterer i deres Bygning og Tandforhold paavises, hvorved de kan henføres til i hvert Fald større Grupper indenfor Ordenen. Tillige angives, hvorledes Tandskiftet forholder sig hos de forelagte Former ($^{18}/_{6}$ 1910).

Mineralogi: Der ønskes en Redegørelse for de vigtigste kemiske Omdannelser af Bjærgarterne, som foregaar i Jordskorpens øverste Lag (Forvitringszonen) ($^{20}/_{6}$ 1910).

$^{4}/_{7}$ 1910. Cand. philos. *Niels Erik Nørlund* (1903). Admissus.

Fag: Astronomi.

Eksaminatorer og Censorer: Professorerne Elis Strømgren, Niels Nielsen og Poul Heegaard.

Opgave til skriftlig Besvarelse hjemme ($^{24}/_{6}$—$^{29}/_{6}$): Observationer med Meridiankredsen.

Praktisk Prøve i Astronomi: En Tidsbestemmelse, udført med et af Observatoriets to Meridianinstrumenter ($^{24}/_{6}$ 1910).

Opgaver til skriftlig Besvarelse under Tilsyn og uden Hjælpemidler:

Mathematik I: Integrer Differentialligningen

$$y^{(4)} - \left(1 + \frac{a}{x^2}\right) y^{(2)} + \frac{a}{x^2} y = 0,$$

hvor a er en Konstant ($^{27}/_{6}$ 1910).

Mathematik II: Undersøg den algebraiske Kurve, der i retvinklede Koordinater fremstilles ved Ligningen

$$y^4 - x^4 + a^2 y^2 - b^2 x^2 = 0,$$

hvor a og b er positive Konstanter.

Astronomi: Der foreligger for en Stjerne følgende Katalogpositioner, henførte til Middelaequinoctium 1891.0:

	α	Epok.	p	ꝺ	Epok.	p
	h m s					
Bradley	10 19 29.15	1755.4	3	35° 58′ 56″.4	1756.9	2
Piazzi	28.75		0	54.6		0
Pulkova	28.16	1847.2	2	51.0	1847.2	2
Paris	28.14	1848.9	2	51.3	52.1	2
Greenwich 7 year$_1$ ...	28.13	1856.3	2	50.0	56.3	2
Greenwich 7 year$_2$ ...	28.07	1867.3	2	49.9	67.3	2
Glasgow$_1$	28.03	1873.0	3	—	—	—
Greenwich 9 year	27.95	1874.2	2	50.5	74.2	2
Glasgow$_1$	—	—	—	48.7	77.4	2
Pulkova	27.86	1879.2	3	49.2	79.2	3
Lund	27.86	1879.7	2	49.4	79.7	2
	α	Epok.	p	ꝺ	Epok.	p

p = Katalogpositionens Vægt.

Der ønskes beregnet:

1) Stjernens α og ꝺ for 1891.0 (henført til Aequinoctium 1891.0).

2) Den aarlige Egenbevægelse i α og ꝺ. ($^{30}/_{6}$ 1910).

Under 22. Juni 1910 var Kandidaten af Fakultetet fritaget for Prøve i Fysik og Kemi, jfr. ovenfor S. 1017.

9. De ved de forskellige Eksaminer i Aaret 1909—10 til de skriftlige Prøver forelagte Opgaver.

a. Theologisk Embedseksamen.

Vinteren 1909—10.

1) Kor. 9, 14—24. 2) Ps. 16. 3) Dogmatik: Den kirkelige Traditions dogmatiske Autoritet overfor den hellige Skrift, samt Afvisning af urigtige Opfattelser. 4) Moral: I Modsætning til Middelalderens asketiske Verdensflugt fremstilles den evangeliske Opfattelse af Gudsriget med særligt Hensyn til Conf. Aug. Art. 16. 5) Kirkehistorie: Grundtrækkene af det hedenske Samfunds og den romerske Stats Forhold til Kristendommen indtil c. 200. 6) Religionsfilosofi: En Fremstilling af de saakaldte Beviser for Guds Tilværelse og en Prøvelse af deres Værd.

Sommeren 1910.

1) Luk. 11, 39—48. 2) a) Jes. 41, 1—10; b) Amos 3, 1—9. 3) Dogmatik: En kritisk Fremstilling af den gammelorthodokse Lære om Skriftens Inspiration. 4) Moral: En Udvikling af det kristelige Pligtbegreb og dets Stilling til Kærlighedsbuddet. 5) Kirkehistorie: Reformconcilierne i det femtende Aarhundrede, deres Forudsætninger og Resultater. 6) Hermeneutik: At udvikle Principperne for Fortolkningen af Jesu Lignelser.

b. Fuldstændig juridisk Embedseksamen.

Vinteren 1909—10.

1) Den store konkrete Opgave: Smedemester Knudsen, der ejede en Ejendom paa Frederiksberg og derpaa havde opført 2 ved Siden af hinanden liggende Beboelses-Huse, forhandlede i 1858 med Enkefru Petersen om at sælge hende det ene Hus (A). Det var paatænkt, at Ejendommens

Areal skulde deles mellem Huset (A) og det andet Hus (B) ved en Linie i lige Fortsættelse af den fælles Gavl mellem de to Huse, og der var derfor opført et Plankeværk i denne Linie, den saakaldte Grundlinie. Ved en foretagen Opmaaling viste det sig imidlertid, at Arealet til Huset A efter denne Grænselinie vilde blive $204^1/_4$ □ Alen mindre, end der efter Byggeloven fordredes til ubebygget Areal, og man blev da enig om at ordne Forholdet saaledes, at det nævnte Areal af $204^1/_4$ □ Alen, som nedenfor for Kortheds Skyld vil blive kaldt Suppleringsarealet, indtil videre skulde benyttes af Huset B og blive liggende hinsides det nævnte Plankeværk, men henlægges til Huset A, naar Bygningskommissionen forlangte saadant, dog mod Godtgørelse som her nedenfor omtales.

Der blev derefter den 23. Oktober 1858 mellem Knudsen og Fru Petersen oprettet en Købekontrakt, i hvis § 6 det hedder saaledes:

„Den til den solgte Del af Ejendommen efter den nu gældende Byggelov fornødne Gaardsplads, som bliver indenfor Grundlinien af Forhuset og bagved det der opsatte Plankeværk, skal Sælgeren eller de eventuelle tilkommende Ejere af den tilbageværende Del af Ejendommen, naar forlanges af Fru Petersen eller af fremtidige Ejere, være pligtige til at afstaa og henlægge til det solgte Grundstykke, saaledes at Plankeværket flyttes uden Udgift for Ejeren af samme, dog imod, at der for Afstaaelsen svares 4 pCt. aarlig Rente af den Kapital, det omhandlede Areal har kostet Sælgeren, nemlig 2 Rd. 5 Mk. pr. □ Alen.“

Knudsen lod derefter den 4. Maj 1859 foretage den fornødne Udstykning af den samlede Ejendom, saaledes at Suppleringsarealet i Udstykningskort og i Udstykningsapprobationen medregnedes til Arealet til Huset A, og dette Areal betegnedes som Matr. Nr. 24 ax, medens det resterende Areal, hvorpaa Huset B laa, blev betegnet som Matr. Nr. 24 ai. Derimod blev Suppleringsarealet faktisk henliggende hinsides Plankeværket og benyttedes som en Del af Huset B's Areal uden paa nogen Maade at være særskilt afmærket, og uden at der af Besidderen af Matr. Nr. 24 ax udøvedes nogen som helst Raadighed derover. Der blev heller ikke stillet nogen Fordring fra Ejeren af Matr. Nr. 24 ax om Suppleringsarealets Henlæggelse til samme tidligere end som nedenfor ommeldt i 1882.

Købekontrakten om Matr. Nr. 24 ax (Huset A) blev ikke særskilt tinglæst. Den 23. Oktober 1860 udfærdigede derpaa Knudsen Skøde til Enkefru Petersen, hvorved Matr. Nr. 24 ax tilskødedes Fru Petersen, som det hedder „paa samtlige i Købekontrakten fastsatte Vilkaar, hvoriblandt navnlig efter § 6, at Kjøberen eller efterfølgende Ejere, naar det af Bygningskommissionen forlanges, skal overtage den Del af Ejendommens Grund, som ligger sønden for det nuværende Plankeværk, og som indtil videre afbenyttes af Ejendommen Matr. Nr. 24 ai, paa de i bemeldte § fastsatte Vilkaar“.

Dette Skøde, hvortil var vedhæftet Købekontrakten af 1858, blev tinglæst den 13. Februar 1861; der blev ikke tilført Dokumentet nogen Begæring om Tinglæsning af dette i anden Egenskab end Skøde, og det blev derefter alene noteret paa Foliet for Matr. Nr. 24 ax som Adkomst, men ikke noteret paa Foliet for Matr. Nr. 24 ai.

Forinden dette Skødes Udfærdigelse var Matr. Nr. 24 ai blevet solgt af Knudsen til Grosserer Frederiksen ved en Købekontrakt af 10. September 1859, tinglæst 14. s. M. Ved denne Kontrakt solgtes Ejendommen „i den Stand, hvori den nu er og forefindes“, og det hedder derhos i § 11: „I Tilfælde af, at Ejerinden af Nabogaarden vil have det Stykke Grund, som er indhegnet hertil Gaarden, da skal samme erstattes Køberen med 17 Mk., skriver sytten Mark pr. Kv.-Al.“ — Heller ikke denne Købekontrakt var forsynet med nogen Begæring om Tinglæsning i forskellige Egenskaber, og den blev derefter noteret som Købekontrakt alene paa Foliet for Matr. Nr. 24 ai. Efter at der gentagende under Medfølge af Udstykningskort og Udstykningsapprobation var meddelt Transporter paa sidstnævnte Købekontrakt, senest til Snedkermester Berendsen, blev der den 22. Juni 1861 meddelt denne et den 10. Juli s. A. tinglæst Skøde,

hvorved Ejendommen Matr. Nr. 24 ai endelig tilskødedes ham direkte fra Knudsen „paa samtlige i Købekontrakten fastsatte Vilkaar.“

Da Enkefru Petersen i 1882 ønskede at opføre et Brændehus paa sin Grund, blev Bygningskommissionen opmærksom paa Forholdet med Hensyn til Suppleringsarealet og forlangte som Betingelse for Tilladelse til nævnte Brændehus' Opførelse Suppleringsarealet henlagt fra Matr. Nr. 24 ai til Matr. Nr. 24 ax. Fru Petersen stillede da Paakrav derom til Snedkermester Berendsen, og da han vægrede sig ved at efterkomme dette Paakrav, anlagde hun i Juni 1882 Sag mod Berendsen og paastod denne kendt pligtig „til at afstaa den i hans Besiddelse værende Del af Matr. Nr. 24 ax“, nemlig det fornævnte nærmere betegnede Suppleringsareal, alt mod Betaling af en vedvarende aarlig Ydelse lig 4 pCt. af den Kapital, der fremkommer, naar hver Kvadratalen af Suppleringsarealet beregnes til 2 Rd. 5 Mk. = 5 Kr. $66^2/_3$ Øre.

Under Sagen gjorde Berendsen gældende, at saavel efter Indholdet af Købekontrakten af 1858 med efterfølgende Skøde som under Hensyn til den Maade, hvorpaa Tinglæsning og Notering var sket og Suppleringsarealet faktisk behandlet, forelaa der ikke nogen virkelig eller fuldbyrdet Ejendomsoverdragelse, for saa vidt Suppleringsarealet angik, ligesom der ej heller iøvrigt var stiftet nogen anden tinglig Beføjelse, som kunde være virksom mod Tredjemand. Det Krav, der overhovedet skulde kunne støttes paa de foreliggende Dokumenter, maatte desuden i alt Fald anses for at være forældet eller bortfaldet ved Hævd, da Suppleringsarealet i over 20 Aar upaatalt var besiddet i Forbindelse med Matr. Nr. 24 ai og som henhørende dertil. Han paastod sig derfor pure frifunden, idet han dog subsidiært paastod en eventuel Domfældelse gjort afhængig af kontant Indbetaling af en Kapital beregnet til 17 Mk. eller 5 Kr. $66^2/_3$ Øre pr. □ Alen af det hele Suppleringsareal.

Fru Petersen bestred Rigtigheden af disse Betragtninger og hævdede derimod, at der forelaa en virkelig Overdragelse af Suppleringsarealet eller i alt Fald en mod Tredjemand fuldt virksom Beføjelse til under de foreliggende Omstændigheder at faa det henlagt til hendes Ejendom, og hun gjorde derhos gældende, at Berendsen i hvert Fald efter alt foreliggende maatte være pligtig at respektere Forpligtelsen til Arealets Henlæggelse og være afskaaren fra at paaberaabe sig Hævd eller Forældelse. Subsidiært sluttede hun sig til Berendsens subsidiære Paastand.

Der ønskes en Redegørelse for og Begrundelse af, hvorledes Parternes Mellemværende rettelig bør bedømmes, og hvilke Paastande der bør gives Medhold.

2) Den lille konkrete Opgave: Journalist Carl Petersen, der den 20. September fyldte 25 Aar, havde den 2. samme Maaned hos Boghandler Andersen købt for ialt 100 Kr. nye Bøger, efter Andersens Anbringende saaledes at Carl Petersen straks ved Modtagelsen skulde betale 25 Kr., mens der blev givet ham Henstand med Betalingen af Restbeløbet til den 1. Oktober. Den 4. September blev Bøgerne dog ved en Fejltagelse afleverede til Carl Petersen, uden at Budet, saaledes som det var paalagt det, fik de 25 Kr. betalt, og trods forskellige Paakrav lykkedes det hverken Boghandler Andersen at faa dette Beløb betalt eller at faa Bøgerne tilbageleverede.

Et Par Dage før den 1. Oktober solgte Carl Petersen Bøgerne for omtrent det halve af Indkøbsprisen uopskaarne dels til Antikvarboghandler X i København dels til Antikvarboghandler Y paa Frederiksberg. Den sidste udtalte ved Købet sin Forundring over, at Carl Petersen var i Besiddelse af saa mange nye Bøger, men nøjedes med hans Forklaring om, at det var Bøger, han havde faaet til Anmeldelse. Derimod forlangte Antikvarboghandler X nærmere Bevis for Carl Petersens Adkomst til at disponere over Bøgerne, og denne bragte da Boghandler Andersens Regning, som havde dennes Firmanavn paatrykt for oven, men som han selv havde forsynet med dennes Kvittering for hele Beløbets Modtagelse.

Da Boghandler Andersen heller ikke den 1. Oktober faar nogen Betaling, anlægger han ved Hof- og Stadsretten under eet Sag mod X og Y til Bøgernes Udlevering — subsidiært paastaar han alene X dømt —, idet han gør gældende, at det, skønt han intet særligt havde udtalt derom til Carl Petersen selv, dog var klart, at han kun havde indladt sig med denne i den Tro, at denne var fuldmyndig, og at denne jo heller ikke havde opfyldt Vilkaarene for Salget, hvorfor Bøgerne stadig tilhørte ham. Til Bevis for Vilkaarene fører han dels sin Søster, der samtidig havde ekspederet i Butikken, dels Carl Petersen selv som Vidner, og de bekræfte begge Rigtigheden.

Under Sagen oplyses det, at Antikvarboghandler X før Sagens Anlæg har solgt nogle af Bøgerne, for henved $^2/_3$ af deres Pris som nye, videre til N. N. i København, som intet har kendt til Sammenhængen med dem. Boghandler Andersen indstævner nu ogsaa denne under Sagen til Udlevering af Bøgerne; samtidig rejser han Paastand mod X paa Erstatning for de saaledes bortsolgte Bøger og paastaar i hvert Fald Retten til Købesummen for disse, som N. N. endnu ikke havde betalt, overført til sig.

De forskellige, processuelle og materielretlige Spørgsmaal, som Sagen fremkalder, ønskes angivne og besvarede.

3) Det særlig læste Afsnit indenfor Formueretten:

Obligationsret: Hvorvidt og med hvilken Retsvirkning kan Retten efter en fra begge Sider uopfyldt gensidig Kontrakt transporteres til Tredjemand.

Tingsret: Hvorvidt bortfalder Underpanterettigheder i fast Ejendom ved 20aarig Hævd?

4) Det særlig læste Afsnit udenfor Formueretten:

Civilret I: I hvilke Retninger stifter og opløser Adoption privatretlige Retsforhold?

Strafferet: Hvilke er — bortset fra Egenskaben af „her hjemmehørende Undersaat"-Betingelserne for Straf efter Straffelovens §§ 4, 5 og 6?

Proces: I hvilket Omfang kan en Procesfuldmægtig ved sine Handlinger eller Undladelser binde sin Mandant?

Statsret: Hvad forstaas ved Statsborgerret og hvilke Personer tilkommer den efter dansk Ret?

Sommeren 1910.

1) Den store konkrete Opgave: Steffen Ekberg havde begyndt at opføre en mindre Beboelsesbygning paa en af ham købt Grund, Matr. Nr. 78 e i en Købstad. Opførelsen var overtaget af Tømrermester L. P. Johansen. Da Ekberg ikke paa anden Maade kunde skaffe de fornødne Penge til Byggeforetagendet, udstedte han den 10. September 1883 et Skadesløsbrev, hvorved han erklærede, at han til Sikkerhed for, hvad han maatte blive L. P. Johansen skyldig for Materialier til sin Bygning samt for Udlæg og Forskud af enhver Art eller for Garantier til Andre vedkommende samme Ejendom, gav L. P. Johansen Pantesikkerhed indtil et Beløb af 8,000 Kr. i den nævnte Ejendom. Endvidere hed det i Skadesløsbrevet, at Ekberg gav Johansen „ubetinget Fuldmagt til, naar Ejendommen er bragt i færdig Stand, at sælge den bedst muligt, og indskrænkes min (Ekbergs) fremtidige Ret saaledes alene til at erholde det eventuelle Overskud, som ved Ejendommens Salg maatte udkomme".

Dette Skadesløsbrev blev tinglæst den 11. September s. A.

Efter at Johansen til Byggeforetagendet havde udlagt en Række Beløb, hvis samlede Sum ifølge en senere i Retten fremlagt Kontrabogs Udvisende udgjorde 6,725 Kr., men efter hans eget Opgivende havde udgjort ca. 500 Kr. mere, og efter at Bygningen var færdig — paa det nær, at der manglede en i Bygningsplanen angiven Kakkelovn i et Loftsværelse — solgte Johansen i Henhold til den i Skadesløsbrevet indeholdte Fuldmagt underhaanden,

uden foregaaende Bekendtgørelse og uden Varsel til Ekberg, Ejendommen for 6,400 Kr. til sit Kontorbud Kristian Wulff, der igen samme Dag solgte Ejendommen for 7,200 Kr. til Skræder Gabrielsen, til hvem Skøde paa Ejendommen blev udstedt af Johansen.

Ekberg, der mente, at han i Henhold til Slutningsbestemmelsen i Skadesløsbrevet havde Krav paa 475 Kr. — nemlig Forskellen mellem det af Johansen ifølge Kontrabogen udlagte Beløb, 6,725 Kr., og den ved Ejendommens Salg til Gabrielsen opnaaede Købesum, 7,200 Kr. — udtog Forligsklage mod Johansen om Betaling af disse 475 Kr. samt om at fremkomme med den Fuldmagt „hvorefter han formener sig berettiget til paa mine Vegne at underskrive Skødet til Køberen Gabrielsen“. Da Forlig ikke opnaaedes, transporterede Ekberg sit nævnte „Tilgodehavende, stort 475 Kr., samt lovlige Ret mod L. P. Johansen i Anledning af det til Køberen af Ejendommen Matr. Nr. 78 e uden Fuldmagt udstedte Skøde“ til P. Nielsen, som derefter ved Stævning af 4. Marts 1884 anlagde Sag mod Johansen og derunder nedlagde den Paastand: „at Indstævnte tilpligtes at betale de 475 Kr. med Renter og Omkostninger, i hvilket Fald det skete Salg godkendes saavel af Cedenten som af Citanten, eller i Mangel deraf, at det af Indstævnte til Køberen Gabrielsen ulovlig udfærdigede og uden Fuldmagt underskrevne Skøde maa blive kendt ugyldigt og annulleret, saa at det maa blive paalagt udslettet af Skøde- og Pantebogen og ikke være til Hinder for, at nyt Salg af Ejendommen kan blive foranstaltet“.

Johansen paastod sig frifunden, og denne hans Frifindelsespaastand blev ved vedkommende Underrets Dom af 14. April 1885 taget til Følge, idet Underretten gik ud fra, at Ekberg ikke kunde støtte nogen Ret direkte paa Udstedelsen af Skødet til Gabrielsen. Denne Dom, i hvilken det derhos udtaltes, at Spørgsmaalet om eventuel Erstatningsfordring i Anledning af den Maade, hvorpaa Salget til Wulff havde fundet Sted, laa udenfor Sagen, blev ikke paaanket.

Den 15. April 1885 udstedte Ekberg følgende yderligere Transport til fornævnte P. Nielsen:

„Mit Tilgodehavende — af mig opgjort til ialt 1,643 Kr. 55 Øre — hos L. P. Johansen i Skadeserstatning for det Tab, som denne har paaført mig ved Misbrug af meddelt Fuldmagt af 10. September 1883 til at sælge min Ejendom Matr. Nr. 78 e, transporterer og overdrager jeg herved til Hr. P. Nielsen, af hvem jeg har modtaget Valuta“.

Efter foregaaende Forligsprøve anlagde derpaa P. Nielsen ved Stævning af 21. April 1889 Sag mod Johansen og paastod denne tilpligtet at betale: principalt 1,643 Kr. 55 Øre med Renter og Omkostninger, subsidiært et ved uvillige Mænds Skøn fastsat Erstatningsbeløb for det Ekberg ved det ulovlige Ejendomssalg paadragne Tab.

Indstævnte paastod principalt Sagen afvist eller sig frifunden, da Forholdet alt var res judicata ved Underretsdommen af 14. April 1885 eller dog burde have været inddraget til Paakendelse under denne Sag, samt da han i hvert Fald i Henhold til den ham meddelte Fuldmagt havde været beføjet til at sælge Ejendommen som sket. Subsidiært paastod han sig frifunden mod at betale de 475 Kr., som Citanten havde gjort Krav paa under den første Sag, idet han gjorde gældende, at Citanten maatte være bunden ved denne Paastand og uberettiget til nu at skrue sin Fordring højere op.

Der ønskes en Fremstilling af, hvad der nærmere kan anføres til Støtte for hver af de under Sagen af 1889 fremførte Paastande, og hvilken der bør gives Medhold.

2) Den lille konkrete Opgave: I Aaret 1900 flyttede Købmand N. Holm fra Skive til Kjøbenhavn og solgte sin Købmandsforretning i Skive med tilhørende Lager til den mindreaarige P. Hansen. Om Overtagelsen af Forretningens Jernvarelager kunde dog Enighed ikke opnaas, og der afsluttedes da mellem Holm og Hansen med Kurator en Kontrakt, som gik ud paa, at Jernvarelageret fremdeles skulde tilhøre Holm, men forblive

ved Forretningen og efterhaanden sælges af Hansen i eget Navn, kontant eller paa Kredit, som det maatte falde, og saaledes at Hansen skulde staa inde (del credere) for Købesummerne. Den 25. Juni 1902 kom Hansen under Konkurs, og hans Bøger udviste paa dette Tidspunkt et Tilgodehavende hos Købmand Selmer i Skive for forskellige Partier af det ovennævnte Jernvarelager til Beløb 2,005 Kr., hvoraf 305 Kr. forfaldt til Betaling den 1. Juli og Resten til Betaling den 1. September 1902. Paa den anden Side havde Selmer en Fordring paa Hansen for leverede Varer, stor 700 Kr., forfalden den 1. September 1902. De 305 Kr. indbetaltes af Selmer til Hansens Konkursbo i de første Dage af Juli, og den 15. Juli kom ogsaa Selmer under Konkurs. Selmer havde tidligere været i Kompagni med Holm om en Forretning i Skive, men Interessentskabet var i 1898 blevet ophævet, og Selmer var herved blevet Holm et Beløb skyldig, hvoraf endnu 2,500 Kr., som skulde betales i December Termin 1902, stod ubetalte ved Indtrædelsen af hans Konkurs. For dette Tilgodehavende havde han overgivet Holm Værdipapirer til et paalydende Beløb af 5,000 Kr., og da Holm havde erfaret Selmers Fallit, solgte han, uden Iagttagelse af Forskrifterne i Konkurslovens § 155 og D. L. 5—7—2 og 3, disse Værdipapirer ved en Vekselmægler i Kjøbenhavn. Ved Salget indkom 3,700 Kr.

Holm, der har faaet den usolgte Del af Jernvarelageret udleveret, har nu i Hansens Bo nedlagt Paastand om:

1. at erholde forlods udbetalt af Boet med 6 % Rente fra Anmeldelsesdagen, den 1. Aug. 1902, et Beløb af 305 Kr.

2. at kendes berettiget til hos Selmer at inddrive de udestaaende Fordringer paa denne for Køb af Jernvarelageret 1,700 Kr. og

3. at anerkendes som Fordringshaver i Boet for 1,700 Kr. med 6 % Rente fra 1. September 1902 eller

4. hvis Paastanden under 3 ikke tages tilfølge, at anerkendes som Fordringshaver i Boet for 700 Kr. med 6 % Rente fra 1. September 1902, for saa vidt Selmers Bo kendes berettiget til at bringe i Modregning overfor ham de 700 Kr., som det har tilgode for Varer, leverede til Hansen.

Boet har nedlagt Indsigelse mod disse Paastande og gjort gældende, at Holm overfor Boet alene bør anerkendes som simpel Kreditor for 305 Kr. og for et saa stort Beløb, som maatte indkomme i Boet paa dettes Fordring paa Selmer. Subsidiært har det, for det Tilfælde, at Holm maatte faa Medhold i sine to førstnævnte Paastande, paastaaet, at i hvert Fald den tredie Paastand forkastes.

I Selmers Bo har Holm paastaaet sig kendt berettiget til i det ved de ovenomtalte Værdipapirers Salg fremkomne Overskud af 1,200 Kr. at tage Fyldestgørelse for sit Krav paa Boet for de til dette af Hansen solgte, endnu ubetalte Jernvarer og for Resten af dette Beløb 500 Kr. at anerkendes som Kreditor i Boet. Selmers Bo har erkendt, at Holm, dersom han i Hansens Bo erkendes berettiget til at gøre Fordringen for Jernvarerne gældende mod Selmer, maa anerkendes som Kreditor i Boet for 1,000 Kr., nemlig 1,700 Kr. med Fradrag af de 700 Kr., som tilkommer Selmer for Varer leverede til Hansen, men har, under Paaberaabelse af, at Holm er uberettiget til for sin Fordring at tage Fyldestgørelse i det ovennævnte Overskudsbeløb af 1,200 Kr., sagsøgt Holm til at indbetale dette Beløb i Boet med 5 % Rente fra Forligsklagens Datum. Holm paastaar Frifindelse under dette Søgsmaal.

Hvorledes bør disse Tvistigheder afgøres?

3) Det særlig læste Afsnit indenfor Formueretten:

Obligationsret: Hvilken retslig Betydning har det, at et Løfte — og særlig Udstedelsen af et Gældsbrev — er fremkaldt ved Svig?

Tingsret: Hvilken Indflydelse har det paa en reel Servitut, at samme Person bliver Ejer af den herskende og tjenende Ejendom?

4) Det særlig læste Afsnit udenfor Formueretten:

Civilret I: At udvikle Reglerne om en Ægtefælles Pligt til at underholde sin Ægtefælle, bortset fra Tilfælde af Separation eller Skilsmisse.

stor Skønhed, og han troede, de lo af Glæde over at have udstyret ham saa godt, vendte sig og takkede med leende Ansigt, hvorpaa de lo endnu stærkere. Han gik henad Vejen, og hvor han traf Folk, lo de, hvilket ikke undrede ham, da han selv var saa glad. Han kom igennem en By, hvor Dommeren stod i Vinduet. Denne Dommer led af en indre Svulst, som Lægen ikke kunde naa. Da han saa Svenden gaa saa lykkelig og glad forbi i den enskødede Kjole, kom han til at le saa heftig, at Svulsten brast, og han følte øjeblikkelig stor Lindring. Han sendte et Bud, der indhentede Svenden og førte ham tilbage, og han sagde nu til ham: „Her er en Gylden. Den skal Du have for den gode Virkning, Du har gjort med Din Kjole, som kun har eet Skød“. Da sagde Svenden: „Ak, hvad nytter mig nu Eders Gylden? I har taget mig de fornøjede Ansigter bort af Verden og det Bedste ovenikøbet: min Taknemlighed mod den Kone, som gav mig Kjolen“. „Var det Dig det Bedste?“ spurgte Dommeren. „Visselig“ svarede Svenden. „Du er altsaa taknemlig! Saa bliv her hos mig, for at jeg kan gøre Dig vel!“

Rejsepenge: travelling cash. *Gylden*: florin.

II) Version: The boy, too, was developing a conscience that was not quite like other people's consciences and was somewhat troublesome to other people. His parents wanted him to ride to church on the donkey. But he was 'greatly distressed at the idea, and said that he thought it wrong to make the donkey work on Sunday.' Even his father's arguments would not convince this little Sabbatarian. He would not read his prayers; 'he could not feel that he was praying to God if he read them; nor would he say them if any one else was in the room, or stay in the room while his brother said his.' And then he would lie long awake, 'playing the band', as he called it: that is, making a humming noise, which meant that he was still repeating poetry. At this moment a doctor was consulted. Long afterwards, Leslie, having to tell this part of the story, told it thus: 'In 1840 my mother observed certain peculiarities in me which she took at first to be indications of precocious genius. After a time, however, she consulted an eminent physician, who informed her that they were really signs of a disordered circulation. He added that I was in a fair way to become feeble in mind and deformed in body, and strongly advised that I should be sent to school, where my brain would be in less danger of injudicious stimulation. He added that even my life was at stake.' With his mother's record before me, I can say that the facts thus reported are true enough, though, as we shall expect if we know the reporter, his humour has played around them. The doctor took note of 'his character, his enthusiastic love of poetry, his intelligence, his sensitiveness and conscientiousness, this delicacy and refinement of taste,' but was not altogether satisfied. School, fresh air, 'humdrum lessons,' and a rigorous abstinence from poetry were prescribed. Living at home and associating with grown-up people were pronounced to be as bad for the boy's mind 'as feeding upon turtle and venison and drinking champagne would be for his body.' Whether the physician, as has been surmised, crushed a poet to make a critic, I cannot say; but I fancy that if now he could review that lad's career — the seventy years of life, the forty years of hard literary work, and the sunset from Mont Blanc — he would congratulate himself upon his scientific sagacity, even if he deprived the world of one brief outburst of song. None the less, it is pathetic to read how Leslie 'could with difficulty keep from crying' when he learnt that he was to be deprived of his poetry, and Mrs. Stephen confesses that she administered one small dose of this deadly drug ('a little bit of the „Lay of the Last Minstrel“ ') in the course of the long drive to Brighton.

Tysk som Bifag: I) Luther: Von der Freiheit eines Christenmenschen (Neudrucke No. 18) S. 33, L. 6 f. n. „Wer nu mit . . .“ til S. 34, L. 20 „. . . kleydernn“ oversættes og kommenteres. II) Heinrich von Kleist und seine Werke.

Fransk som Bifag: I) Résumer „Candide“ de Voltaire. II) Efterfølgende oversættes og kommenteres med Hensyn til Præpositionernes Syntaks: L'art nouveau. Son histoire, de ses origines à l'exposition. On peut différer d'opinion sur les mérites et sur l'avenir du mouvement nouveau de l'Art décoratif; on ne peut nier que victorieusement, aujourd'hui, il n'ait gagné toute l'Europe, et, hors de l'Europe, tous les pays de la langue anglaise; in ne reste plus qu'à le diriger: c'est l'affaire des hommes de goût. Que signifiait ce mouvement nouveau de l'Art décoratif? Il signifiait, en France comme ailleurs, que l'on était las de voir répéter toujours les mêmes formes et les mêmes formules, de voir reproduire toujours les mêmes clichés et poncifs, de voir imiter sans fin le meuble Louis XVI, Louis XV, Louis XIV, Louis XIII, le meuble Renaissance ou gothique. Il signifiait que l'on réclamait de notre temps un art enfin qui fût à lui. Il y avait eu, jusqu'en 1789, un style à peu près par règne; on voulait que notre époque eût le sien. On voulait quelque chose encore, du moins hors de France. On voulait fermement ne plus rester asservi toujours à la mode, au goût, à l'art étrangers. C'était le réveil des nationalités: chacune tendait à affirmer son indépendance jusque dans la littérature et dans l'art. En un mot on aspirait partout à un art nouveau, qui ne fût plus la copie servile de l'étranger ni du passé. On demandait aussi à recréer un art décoratif, et simplement parce qu'il n'existait plus, depuis le commencement du siècle. Il avait existé, il florissait, charmant ou glorieux, dans chacun des âges précédents. Tout, autrefois, le vêtement, l'arme que l'on portait, tout, jusqu'au moindre objet domestique, aux chenets, au soufflet, à la plaque de la cheminée, à la tasse où l'on buvait, était orné, avait sa décoration, sa parure, son élégance ou sa beauté; décoration, parure, élégance, beauté, semblèrent superflus à ce siècle qui n'eut plus souci que de l'utile. Ce siècle si grand et si misérable à la fois, „abîme de contradictions“, comme dit Pascal de l'âme humaine, qui si lamentablement finit par l'insouciance ou le brutal dédain de la justice entre les peuples, commença par une indifférence complète à la beauté ou à l'élégance décoratives, et il eut et il garda, toute une longue partie de sa durée, une paralysie singulière du sens et du goût artistiques: le retour de ce sens et de ce goût abolis a créé aussi l'art nouveau. En France, on vit donc percer un jour cette impertinence de demander aux ornemanistes, aux décorateurs, aux fabricants de meubles, même aux architectes, à tous ces artistes, les derniers surtout, de qui la pauvreté d'idées, l'indigence d'imagination en ce siècle a été, pour beaucoup d'entre nous, l'un des étonnements et l'une des tristesses de ce temps, un peu d'idées, un peu d'imagination, parfois un peu de fantaisie et de rêve, quelque nouveauté et originalité enfin, et dès lors une décoration neuve, répondant aux besoins nouveaux de générations nouvelles.

Historie som Hovedfag: I) Afløsningsopgave for en Kandidat med Speciale Englands Historie 1815—1846: Englands Stilling til det spanske (spansk-amerikanske) og portugisiske Spørgsmaal fra 1820 til Cannings Død. II) Afløsningsopgave for samme Kandidat: De engelske Kornloves Historie og de forskellige Samfundsklassers og Partiers Stilling til dem i Tiden fra 1815 til Robert Peels Lov af 1842. III) Grækenlands Forhold til Perserne fra 413—338.

(Yderligere Opgaver i Historie som Hovedfag bortfaldt, da den indstillede Kandidat trak sig tilbage).

Sommeren 1910.

Dansk som Bifag: I) Indskriften paa den „første slesvigske Runesten“ i Brandts gammeldanske Læsebog S. 5 tolkes og oversættes. Alle de enkelte Ord i Indskriften forklares og deres Forhold til de tilsvarende Former baade i Oldsproget og Dansk paavises. Med Opgaven fulgte følgende bogstavrette Gengivelse af Indskriften:

(Forsiden) × þurlf × risþi × stin × þąnsi ×

× himþigi × suins × eftiʀ ×

erik × filaga × sin × ias × uarþ

(Bagsiden) : tauþr × þą × trekiaʀ

satu × um × haiþa × bu

× ian : han : uas : sturi : matr : tregʀ ×

harþa : kuþr ×

II) Johannes Ewalds Digtning.

Engelsk som Bifag: I) Stil: Adolf Hansen: Addison som litterær Kritiker, S. 112: „Omtrent for en Uge siden“, til S. 114, L. 1: „paa saadan en Maade“. II) Version: W. Raleigh: Wordsworth, S. 118: „The difficulties of truth-telling“ til S. 120: „make good his own contentions“.

Tysk som Bifag: I) Neudrucke No. 18, S. 8, L. 17: „Da ich nu hie nit unfruchtparlich handelte. . .“ til L. 4. f. n. „. . . sich eroffnet hat“; oversættes og kommenteres. II) Schiller in seinem letzten Jahrzehnt, besonders als Dramatiker.

Fransk som Bifag: I) Raconter la vie de Victor Hugo. II). Efterfølgende Digt oversættes og kommenteres med Hensyn til Rim og Rytme:

Le Pélican.

Quel que soit le souci que ta jeunesse endure,
Laisse-la s'élargir, cette sainte blessure
Que les noirs séraphins t'ont faite au fond du coeur;
Rien ne nous rend si grands qu'une grande douleur.
Mais pour en être atteint, ne crois pas, ô poète,
Que ta voix ici-bas doive rester muette.
Les plus désespérés sont les chants les plus beaux,
Et j'en sais d'immortels qui sont de purs sanglots.
Lorsque le pélican, lassé d'un long voyage,
Dans les brouillards du soir retourne à ses roseaux,
Ses petis affamés courent sur le rivage,
En le voyant au loin s'abattre sur les eaux.
Déjà, croyant saisir et partager leur proie,
Ils courent à leur père avec des cris de joie,
En secouant leurs becs sur leurs goîtres hideux.
Lui, gagnant à pas lents une roche elevée,
De son aile pendante abritant sa couvée,
Pêcheur mélancolique, il regarde les cieux.
Le sang coule à longs flots de sa poitrine ouverte;
En vain il a des mers fouillé la profondeur:
L'Océan était vide et la plage déserte;
Pour toute nourriture il apporte son coeur.
Sombre et silencieux, étendu sur la pierre,
Partageant à ses fils ses entrailles de père,
Dans son amour sublime il berce sa douleur,
Et, regardant couler sa sanglante mamelle,
Sur son festin de mort il s'affaisse et chancelle,
Ivre de volupté, de tendresse et d'horreur.
Mais parfois, au milieu du divin sacrifice,
Fatigué de mourir dans un trop long supplice,
Il craint que ses enfants ne le laissent vivant;
Alors il se soulève, ouvre son aile au vent,
Et, se frappant le coeur avec un cri sauvage,
Il pousse dans la nuit un si funèbre adieu

Que les oiseaux des mers désertent le rivage,
Et que le voyageur attardé sur la plage,
Sentant passer la mort, se recommande à Dieu.
Poète, c'est ainsi que font les grands poètes.
Ils laissent s'égayer ceux qui vivent un temps;
Mais les festins humains qu'ils servent à leurs fêtes
Ressemblent la plupart à ceux des pélicans.
Quand ils parlent ainsi d'espérances trompées,
De tristesse et d'oubli, d'amour et de malheur,
Ce n'est pas un concert à dilater le coeur.
Leurs déclamations sont comme des épées:
Elles tracent dans l'air un cercle éblouissant,
Mais il y pend toujours quelque goutte de sang.

Latin som Bifag: I) Stil: Da der Aar 263 efter Roms Grundlæggelse var ført en stor Masse Korn til Rom fra Sicilien, blev der i Senatet forhandlet om, hvor meget man skulde lade Almuen faa det for. Mange af Senatorerne mente, at nu var Øjeblikket kommet til at trykke Almuen og tage de Rettigheder tilbage[1]), som den tre Aar tidligere havde fravristet Senatet ved Voldsfærd og ved Udvandringen til det hellige Bjerg. Gnæus Marcius Coriolanus, som fremfor de andre var en Fjende af Tribunmagten, sagde: „Hvis de vil have den gamle Kornpris, lad dem saa gengive Fædrene deres fordums Ret. Hvorfor skal jeg længere end nødvendigt finde mig i, at Sicinius er mægtig, medens jeg selv ligesom er sendt under Aaget? Skal jeg, som ikke har taalt en Tarquinius paa Tronen[2]), taale en Sicinius? Lad ham nu vandre ud og kalde Almuen bort med sig; Vejen staar aaben til det hellige Bjerg eller hvilken anden Høj han foretrækker; lad dem kun røve Kornet fra vore Marker, ligesom de røvede det for tre Aar siden. Vil I lyde mit Raad, forsamlede Fædre, skal I lade dem have Fornøjelsen af[3]) den Dyrtid[4]), som de selv har skabt ved deres vanvittige Færd. Jeg tør dristigt sige, at de under Tvang af dette Onde snarere selv vil dyrke Markerne, end at de med Vaaben [i Haand] ved Udvandring skulde hindre deres Dyrkning". Det er ikke let at sige, om det burde være gjort, men det kan ikke betvivles, at det havde ladet sig gøre, at Fædrene fik Tribunmagten afskaffet paa Vilkaar af at nedsætte[5]) Kornprisen. Men baade syntes det Senatet, at Coriolanus' Forslag var altfor brutalt[6]), og Almuen fyldte det i den Grad med Forbitrelse, at den nær havde grebet til Vaaben. Nu angreb man dem, klagede de, med Sult, ret som om de var Fjender, der belejredes; det udenlandske Korn, de eneste Næringsmidler, som Lykken mod Forventning havde skænket dem, reves dem fra Munden, hvis ikke Tribunerne overgaves lænkebundne til Gnæus Marcius; i ham var der opstaaet en ny Bøddel for dem, som bød dem enten at dø eller at trælle. Man vilde have kastet sig over ham, da han gik ud af Raadhuset, hvis ikke Tribunerne saare belejligt havde stævnet ham; derved blev Forbitrelsen undertrykt; nu saa enhver sig gjort til Dommer, til Herre over Uvennens Liv og Død. I Begyndelsen hørte Marcius med Foragt paa Tribunernes Trusler; der var jo [sagde han] kun givet dem Ret til at bringe Hjælp, ikke til at tage Straf, og de havde intet at gøre med Senatorerne, men kun med Almuen. Men snart indsaa han, med hvor stor Fare Almuens Vrede truede ham, og at det næppe vilde kunne undgaas, at han dømtes til Døden. Derfor mødte[7]) han ikke paa Stævningsdagen[8]), men gik i Landflygtighed til Volscerne.

[1]) *recuperare.* [2])= *som Konge.* [3]) *frui.* [4]) *annona (ogsaa = „Kornpris").* [5]) *laxare.* [6]) *atrox.* [7]) *adesse.* [8]) *dies dicta.*

II) Version: Oversættelse af Livius XXXIII. Bog, Cap. 32 og 33 („Isthmiorum statum ludicrum" ... „et fortunæ ingentis"). Opgivelse (i XXXIII, 2): lemnisci = Baand.

Klassisk Filologi: I) Afløsningsopgave for en Kandidat med Speciale Ældre græsk Kunst med særligt Henblik paa Vasemaleriet: Pausanias X, 28—29, 3: εἴδωλον, oversættes og fortolkes. II) Afløsningsopgave for samme

Kandidat: Vasemaleren Amasis. III) Laboratorieopgave for samme Kandidat: Gellius XVII, 10, 8—19 oversættes og fortolkes (10 Timer). IV) Græsk Stil: Da Bessos havde dræbt Kong Dareios, flygtede han til det indre Asien med dem, der havde deltaget i Forræderiet og henved 7,000 baktriske Ryttere. Da han fik Bud om, at Alexandros, der i største Hast forfulgte ham, ikke var langt borte, gik han over Floden Oxos og opbrændte de Fartøjer, hvorpaa han var gaaet over, og, medens de baktriske Ryttere forbitrede over hans Flugt spredtes hver til sin Kant, trak han sig tilbage til Sogdiane. Alexandros, der tog sig nær, at han ikke havde indhentet Bessos, før denne havde faaet Dareios dræbt, vedblev at forfølge ham af al Magt med hele sin Hær for at straffe ham for hans Forræderi. Men da han fik at vide af Overløbere, at nogle af Bessos' Ledsagere nok vilde udlevere ham, hvis der blev sendt nogle Makedonere for at modtage ham, lod han Hærens Gros[1]) hvile ud og sendte Ptolemaios, Lagos' Søn, der senere blev Konge over Ægypten, iforvejen med nogle faa Tropper. Ptolemaios kom i Løbet af faa Dage til en befæstet Landsby, hvor Bessos var ladt tilbage, og ved at love Indbyggerne Straffrihed, hvis de vilde udlevere ham, opnaaede han, hvad han vilde. Da han havde faaet Bessos i sin Magt, stillede han ham, saaledes som han havde faaet Befaling til af Alexandros, bunden til en Blok[2]) ved Vejen, hvor Hæren skulde drage forbi, og førte ham derefter for Alexandros' Aasyn. Da denne fik Øje paa ham, spurgte han ham, hvad ondt han havde lidt af Dareios, siden han saa skændigt havde grebet og derefter dræbt sin Konge og Velgører. Bessos svarede hertil, at, hvad han havde gjort mod Dareios, havde de andre Satraper ogsaa fundet rigtigt, i den Mening at det vilde gavne dem hos Alexandros. Da erklærede denne, at han ønskede at besejre sin Fjende ved Vaaben men ikke ved Forræderi, og lod Bessos piske[3]) i hele Hærens Paasyn; derefter blev han ført til Baktra for at henrettes. Saaledes berettede Ptolemaios selv i sine „Erindringer".

[1]) udtrykkes ved πολύς. [2]) κλοιός. [3]) μαστιγόω.

V) Læst Græsk: Sophokles: Antigone 384—414 oversættes og fortolkes. VI) Ulæst Latin: Seneca: Naturales quaestiones III, 27, 1—5 (fluidumque est) oversættes. Opgivelser: dispensat se ɔ: gaar successive tilværks. — marcor, Henvisnen. VII) Panathenaierfesten.

Historie som Hovedfag: I) Afløsningsopgave for en Kandidat med Speciale Danmarks Historie 1588—1660: En Fremstilling af de uprivilegerede Klassers Stemninger og Holdning over for Adel og Rigsraad 1588—1657. II) Afløsningsopgave for samme Kandidat: Rigsraadets Stilling til Danmarks udenrigske Politik i Aarene 1596—1625. III) Laboratorieopgave for samme Kandidat: Leonardo da Vincis Livsvilkaar og Levevis i Milano (8 Timer). IV) Afløsningsopgave for en Kandidat med Speciale Nordens Historie 1448—1523: Der ønskes en systematisk Oversigt over og en indgaaende Fortolkning af Bestemmelserne i Kong Hans's Haandfæstning. V) Afløsningsopgave for samme Kandidat: En sammenlignende Skildring af Bondestandens Stilling ved Aar 1500 i de tre nordiske Riger. VI) Laboratorieopgave for samme Kandidat: Norges og Sveriges Stilling til Erik Klippings Drabsmænd (8 Timer). VII) Afløsningsopgave for en Kandidat med Speciale Tysklands Historie 1830—1858: En Udsigt over Udviklingen af de tyske politiske Partier fra 1830 indtil Martsrevolutionens Udbrud. VIII) Afløsningsopgave for samme Kandidat: Preussen og dets ledende Statsmænds Stilling til Krimkrigen. IX) Laboratorieopgave for samme Kandidat: Er Adam af Bremen paalidelig i sin Fremstilling af Begivenhederne i Danmarks Historie i det 9. og 10. Aarhundrede, og hvilke Kilder har han benyttet i sin Fremstilling af dem? (8 Timer). X) Afløsningsopgave for en Kandidat med Speciale Danmarks Historie 1513—1588: Danmarks politiske Stilling til Nederlandene i Tiden 1523—1588. XI) Afløsningsopgave for samme Kandidat: Frederik I's Stilling til Købstadborgerne og Bønderne. XII) Afløsningsopgave for en Kandidat med Speciale Danmarks Historie 1076—1241: Hvilken Holdning indtog Skaane,

Halland og Bleking under de politiske Kampe og de indre Uroligheder i Tiden 1076—1241? Fandtes der særlige Ejendommeligheder ved disse Landsdeles Styrelse og Befolkningens Retsliv? XIII) Afløsningsopgave for samme Kandidat: En Fremstilling af de Forandringer i Kirkens Styrelse, indre Organisation og de gejstliges Stilling til den læge Stand, som foregik i Tiden fra Ærkebispedømmets Oprettelse indtil 1241 (der bortses fra Klostrene). XIV) Laboratorieopgave for de to sidst anførte Kandidater: Det svenske Aristokratis Stilling og Optræden i Tiden fra Engelbrechts første Rejsning til og med Kalmarmødet 1436 (8 Timer). XV—XVI) Afløsningsopgaverne for en Kandidat med Speciale Englands Historie 1815—1846 er anført ovenfor under Vinteren 1909—10. XVII) Laboratorieopgave for samme Kandidat: Christian Colbiørnsens Standpunkt og Virksomhed under Landbokommissionens Forhandlinger med Hensyn til Spørgsmaalet om Stavnsbaandet (8 Timer). XVIII) De romerske Kejseres Stilling til Kristendommen og den kristne Kirke indtil Theodosius den Stores Død. XIX) Den svenske Forfatnings Udvikling i Tiden fra 1789 til Carl XV's Død.

Historie som Bifag: I) Englands Forhold til Frankrig i Tiden fra Vilhelm Erobreren til Freden i Bretigny. II) De religiøse Forhold i Sverige i Tiden fra Rigsdagen i Vesteraas 1527 til Udgangen af det 16. Aarhundrede.

2. *Ved det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet.*

Vinteren 1909—10.

Efter Anordn. 25. Oktbr. 1883.

Mathematik som Hovedfag. I: Find det fuldstændige Integral af den partielle Differentialligning

$$\frac{dz}{dx}\Big(4\,n^2 y - 3\,n\,x - 3\,n\,f(z) + f'(z)\Big) + \frac{dz}{dy}\Big(n\,y - x - f(z) + 1\Big) = 0,$$

hvor f (z) er en saadan given Funktion af z, at f′ (z) er kontinuert.

II: 1. At udvikle Betingelserne for, at et Keglesnit fremstillet i Trepunktskoordinater er sammensat af to rette Linier, og dernæst for, at disse Linier falder sammen. Anvendes paa Keglesnit indskrevne i Koordinattrekanten.

2. En Rumkurve bestemmes ved Ligningerne:

$$x = t^3,\; y = t^2,\; z = t - t^3,$$

hvor t er en variabel Parameter. Bevis, at dens oskulerende Planer i Skæringspunkterne med x y-Planen vil gaa gennem et og samme Punkt af x y-Planen.

III: Funktionen $(\log(1-x))^2$ skal i Omegnen af $x = 0$ udvikles i Potensrække. Bestem denne Potensrækkes Konvergensradius, og undersøg Rækken paa Konvergenscirklens Periferi. Sættes dernæst $x = e^{i\Theta}$, hvor θ er en reel Vinkel, og skilles det reelle og det imaginære, skal man for alle Værdier af θ finde Summerne af de derved fremkomne trigonometriske Rækker.

IV: Bestem Bevægelsen af en Partikel med Massen 1, der er bunden til uden Gnidning at bevæge sig paa Skæringskurven mellem Fladerne

$$z^2 = 2\,a\,x,\; 9\,y^2 = 16\,x\,z,\; (a \text{ positiv}),$$

idet den er paavirket af en Kraft, hvis Komposanter efter Akserne er

$$X = 4\,k^2\,x,\; Y = \frac{9}{2}\,k^2\,y,\; Z = 2\,k^2\,(a + 3\,z),$$

hvor k er en positiv Konstant. Partiklen udgaar fra Begyndelsespunktet med Hastigheden ak.

Mathematik som Bifag. I: 1. Integrer Ligningen:

$$\left(\frac{d^2 y}{d\,x^2}\right)^2 - y\,\frac{d\,y}{d\,x} = 0.$$

2. Dan en Ligning til at bestemme

$y = x_1 x_2 + x_3 x_4$, naar x_1, x_2, x_3, x_4 er Rødderne i Ligningen

$$x^4 + A x^3 + B x^2 + C x + D = 0.$$

Naar $B = 0$ og A, C og D er reelle, ønskes ad denne Vej fundet Betingelserne for, at alle Rødderne x_1, x_2, x_3, x_4 er reelle.

II: En tung homogen Vædske med Tætheden ρ, der i et retstaaende cirkulært cylindrisk Kar med Grundfladens Radius a har Højden h, naar Cylinderens Akse er lodret og Vædsken er i Hvile, er bragt i Rotation med Omløbshastigheden ω om Cylinderens Akse og har derved indtaget en relativ Ligevægtsstilling. Det forudsættes, at i denne hverken nogen Del af Bunden er bleven tør eller Vædsken har naaet Karrets øverste Rand.

Af hvilken Flade begrænses Vædsken foroven i denne Stilling?

Hvilken er Vædskens levende Kraft under denne Bevægelse?

Hvor stor er Bevægelsesmængdens Momentsum med Hensyn til Aksen?

Hvor stor vil Rotationshastigheden blive, naar ved et cirkulært Laag med Radius a, som i vandret Stilling trykkes ned i Cylinderen, Overfladen gøres plan? og hvilket Arbejde kræver Nedtrykningen, naar Gnidningsmodstandene antages forsvindende?

Fysik som Hovedfag. I: Praktisk Prøve 1 (8 Timer). Et kort Staalrør er tilstræbt afdrejet, udvendig cylindrisk, indvendig svagt konisk med samme Akse; Røret er afskaaret ved Enderne efter Planer vinkelrette paa den nævnte Akse; det er poleret indvendig. Det undersøges, hvorledes Rørets indvendige Diameter varierer fra Sted til andet. Endvidere maales Afstanden mellem de to nævnte Planer.

Paa Grundlag af denne Undersøgelse beregnes en Værdi af det af Rørets Inderside og af de to ovennævnte Planer begrænsede Rumfang, og det undersøges med hvilken Nøjagtighed Rumfanget kan antages at være bestemt.

De søgte Længder maales ved Katetometer med den Nøjagtighed, dette kan give, idet man ved Maalingen sigter til Midtpunktet mellem en mod Indersiden eller Endefladerne rettet Naalespids og dennes Spejlbillede.

Maalingerne ved Katetometrets Maalestok henføres til en Normalmaalestok.

I Redegørelsen for Arbejdet gives der en detailleret Fremstilling af Fremgangsmaaden ved Maalingerne.

II: Praktisk Prøve 2 (8 Timer). For et Mikroskopobjektiv (Akromat AA fra Zeiss) ønskes bestemt Beliggenheden af forreste Brændplan og forreste Hovedplan, udtrykt ved disse Planers Afstande fra Objektivets Frontlinses forreste, plane Flade.

Brændplanens Beliggenhed bestemmes ved fra en Kikkert med Gaus' Okular at sende parallelt Lys gennem Objektivet til et plant Spejl vinkelret paa Objektivets Akse og forskyde Objektivet, indtil det tilbagekastede Lys danner et skarpt Billede af Traadkorset i Plan med dette. Afstanden fra Spejlet til Frontlinsen maales ved optisk Kontakt.

Brændvidden bestemmes ved at maale Objektivets Forstørring for to Objektstillinger og disses indbyrdes Afstand. Objektet er et Glasmikrometer, og Forstørringen maales med Okularskruemikrometer.

Der forlanges ingen Undersøgelse af de anvendte Skruer og Mikrometre.

Det undersøges, med hvilken Nøjagtighed de to Planers Beliggenhed kan ventes bestemt.

III: Hvorledes har man saavel ad theoretisk som praktisk Vej paavist Smeltepunktets Afhængighed af Trykket?

IV: Hvorledes benytter man Maaling af Luftens Ledningsevne, frembragt ved Iondannelse, til Undersøgelse af radioaktive Stoffer, særlig Emanationen?

Fysik som Bifag. I: Hvad forstaas ved et Legemes Brydningsfor-

hold, hvoraf afhænger det? hvorledes maales det? II: Luftarters og Vædskers Varmeledningsevne.

Kemi. Praktisk Prøve (8 Timer). Særskilte Opgaver for 2 Kandidater: Analyse af følgende Blandinger:

1. Zinkkarbonat, Magniumkarbonat og Antimonylklorid.
2. Vismutiltecitrat, Manganokarbonat og Bariumklorid.

Astronomi. Den 12. Oktbr. 1907 blev Planet (433) Eros observeret i København af Observator Pechüle:

$$\begin{cases} 8^h\ 22^m\ 53^s \text{ Middeltid København.} \\ \alpha = 0^h\ 26^m\ 32^s \cdot 28. \\ \delta = +\ 37^0\ 43'\ 57'' \cdot 0. \end{cases}$$

Beregn a) Planetens Timevinkel i Observationsøjeblikket (Nøjagtighed: hele Tidssekunder).

b) Parallaksen i α og δ, naar vi kender Planetens Afstand fra Jorden (Δ):

$$\text{Log } \Delta = 9{,}7024.$$
$$\text{Solparallaksen} = 8'' \cdot 80.$$

Efter Anordn. 23. Novbr. 1906.

Eksamens 1. Del.

Mathematik. I: Elementær Mathematik: Læren om plane ligedannede Figurer. Der vil blive lagt mere Vægt paa klar og sammenhængende Fremstilling af det, som faas med, end paa, hvor meget der faas med.

II—III: Samme Opgaver som under I—II i Mathematik som Bifag efter Anordn. 25. Oktbr. 1883.

IV: Praktisk Mathematik: For Komet 1890 II har vi for hver 160de Dag i Aarene 1884—1888 følgende retvinklede Ekliptikalkoordinater, alle henførte til samme Ækvator og Ekliptika (y-Koordinaterne er udeladte):

0 h M. T. Berlin.			x	z
1884	Jan.	8	+ 9.530573	— 14.524403
	Juni	16	+ 9.244741	— 13.716890
	Novbr.	23	+ 8.944214	— 12.887346
1885	Maj	2	+ 8.626905	— 12.033366
	Okt.	9	+ 8.290194	— 11.152058
1886	Marts	18	+ 7.930714	— 10.239852
	Aug.	25	+ 7.544084	— 9.292341
1887	Febr.	1	+ 7.124424	— 8.303965
	Juli	11	+ 6.663574	— 7.267479
	Decbr.	18	+ 6.149746	— 6.173246
1888	Maj	26	+ 5.564914	— 5.008040
	Novbr.	2	+ 4.879455	— 3.753148

a) Beregn $160 \frac{dx}{dt}$ og $160 \frac{dz}{dt}$ for 1885 Okt. 9. og 1887 Febr. 1.

b) Undersøg ved Hjælp af en af de tre Fladeintegralsætninger i Tolegemeproblemet, om de ovenfor angivne Koordinater er perturberede Værdier eller Koordinater, der er beregnede efter Tolegemeproblemets Formler.

Fysik. I: Hvorledes er Luftthermometret indrettet? i hvad Hensigt bruges det, og hvoraf afhænger dets Følsomhed? II: Grammes Maskine.

Kemi. Praktisk Prøve for 1 Kandidat: Analyse af en Blanding, der indeholdt Vismutiltehydrat, Ferrisulfat, Kaliumbromid.

Astronomi. Samme Opgave som ved Eksamen efter Anordn. 25. Oktbr. 1883.

Eksamens 2. Del.

Mathematik I: 1. Samme Opgave som under II: 1 i Mathematik som Hovedfag efter Anordn. 25. Oktbr. 1883. 2. Hvorledes finder man ved geometrisk Konstrukion Skæringspunkterne mellem to Parabler med fælles given Akseretning, naar tillige 3 Punkter af hver Parabel er givne? II—III: Samme Opgaver som under III—IV i Mathematik som Hovedfag efter Anordn. 25. Oktbr. 1883.

Efter Anordn. 6. Decbr. 1901.

Eksamens 1. Del.

Fysik. I: Smeltepunktet. II: Mikroskopet.

Kemi. Særskilte Opgaver for 2 Kandidater. Analyse af følgende Blandinger:

1. Ferrioxyd, Manganosulfat, Kaliumstanniklorid.
2. Merkurijodid, Ammonium-Magniumfosfat.

Eksamens 2. Del.

Zoologi: Forelagte Skeletdele [Epistrophæus af et Rovdyr, Brysthvirvel af Fugl, Krophvirvel af Slange, 3die Halshvirvel af Havskildpadde] beskrives og bestemmes saa vidt muligt.

Botanik: Styrkevæv.

Geologi: De forelagte Mineraler [for 1 Kandidat: 1. Lerjærnsten; 2. rød Kobbermalm; 3. Tungspat; 4. Antimonglans; 5. Apatit; 6. Koboltglans; 7. Turmalin; for 1 Kandidat: 1. Falerts; 2. Tungspat; 3. Antracit; 4. Cerussit; 5. Molybdenglans; 6. Desmin; 7. Arsenkis] beskrives og bestemmes efter ydre Kendetegn og kemiske Prøver.

Geografi: De japanske Øers Naturforhold og disses Indflydelse paa Udviklingen af Befolkningens Aandsliv.

Specialet (Geologi): For 1 Kandidat: Hvilke Aflejringer i Danmark har man henført til de interglaciale Dannelser og af hvilke Grunde? For 1 Kandidat: Der ønskes en Redegørelse for de Processer, som betinger, at de almindelige Sedimentbjærgarter har karakteristiske Ejendommeligheder i kemisk Sammensætning fremfor de almindelige Bjærgarter af ikkesedimentær Oprindelse.

Juni 1910.

Efter Anordn. 25. Oktbr. 1883.

Mathematik som Hovedfag. I: At gøre Rede for de vigtigste Bidrag til Læren om Relationer mellem Koefficienterne og Rødderne i en algebraisk Ligning med een ubekendt, som er fremkomne i det 16. og 17. Aarhundrede.

II: 1. Bevis, at et Tangentplan til Hyperboloiden $\frac{x^2}{a^2} - \frac{y^2}{b^2} - \frac{z^2}{c^2} = 1$ skærer Asymptotekeglefladen i et Keglesnit, som har Røringspunktet til Centrum.

2. Et Keglesnit rører enhver af Siderne i en Koordinattrekant a b c i et Punkt, der ligger paa ret Linie med Enhedspunktet og den lige overfor Siden liggende Vinkelspids. Den rette Linie $x_2 - \lambda x_1 = 0$ gennem c skærer Keglesnittet i Punkterne f og g. Find Ligningen for Tangenterne i f og g tagne under eet.

Tangenterne skærer ab i p og q. Man skal bevise, at Linierne cp og cq er harmonisk forbundne med ca og cb. Hvilken Sætning faar man heraf, naar man lægger c i et af Keglesnittets Brændpunkter?

III: 1. Idet y betegner det fuldstændige Integral af Differentialligningen $y^1 = f(x)$, skal man vise, at Funktionen $z = y^2$ fremstiller en liniær, ikke homogen Differentialligning af anden Orden. For $f(x) = (1 - x^2)^{-1/2}$ skal man finde det fuldstændige Integral af denne

sidste Differentialligning og dernæst udvikle dette fuldstændige Integral i Potensrække. Undersøg endelig denne Rækkes Forhold paa Konvergenscirklens Periferi.

2. En Cirkel med Centrum i Begyndelsespunktet O og Radius R skærer de positive Tals Akse i A og den Linie, der halverer første Kvadrant, i B. Idet V betegner Perimetren af Cirkeloktanten O A B, skal man finde Værdien af

$$\int_V e^{\frac{+2}{-}} dt.$$

Hvilke bestemte Integraler findes derved, idet man lader R vokse uden Grænse?

IV: Et homogent Legeme har Form af en ret cirkulær Cylinder; Radius i Grundfladen er r, Højden h og Rumfangsenheden har Massen ρ. Find Legemets Inertimoment med Hensyn til 1) en Frembringer A B og 2) en Diameter A C i en af Endefladerne.

Naar Legemet er ophængt som et sammensat Pendul med A B som Omdrejningsakse, skal man bestemme Svingetiden for Legemet for uendelig smaa Svingninger.

Idet det saaledes ophængte Legeme befinder sig i sin stadige Ligevægtsstilling, rammes det af en Partikel med Masse m og med en Hastighed v, som ligger i en vandret ret Linie vinkelret paa Midten af Cylinderens Akse. Med hvilken Vinkelhastighed begynder Cylinderen at dreje sig, naar Partiklen sætter sig fast i det ramte Punkt af Overfladen?

Hvad er Betingelsen for, at Legemet vedbliver at rotere i samme Retning, idet Tyngdekraften er den eneste ydre Kraft?

Fysik som Bifag. I: Faste Legemers Form- og Rumfangsforandringer ved Strækning og Sammentrykning. II: Hvorledes bestemmes Solstraalingens Energi saavel med Hensyn til dens hele Størrelse som til dens Afhængighed af Bølgebredden?

Kemi. Praktisk Prøve (8 Timer). Analyse af en Blanding, der indeholdt Kvægsølvilte, Ammonium-Magniumfosfat og Klornatrium.

Astronomi. Vi betegner for to Planetbaner:

de to Radii Vectores med r og r_1
de to halve Storakser med a og a_1
de to Baneekscentriciteter med e og e_1.

At udvikle

$$\left(\frac{r}{a}\right) \cdot \left(\frac{a_1}{r_1}\right)^2$$

i Række af Formen: $\Sigma K e^m e_1^{m'} (i M + i_1 M_1)$, hvor M og M_1 betegner Middelanomalierne, indtil 3die Potens af e og e_1 (altsaa indeholdende $e\ e_1\ e^2\ ee_1\ e_1^2\ e^3\ e^2e_1\ ee^2{}_1\ e_1^3$).

Efter Anordn. 23. Novbr. 1906.

Eksamens 1. Del.

Mathematik. I: Elementær Mathematik: Fremsæt den almindelige Teori for konvekse regulære Polyedre.

II: 1. Samme Opgave som under II, 1 i Mathematik som Hovedfag efter Anordn. 25. Oktbr. 1883.

2. Paa den Toreflade (Overflade af en Kuglering), som beskrives af Punktet (x, y, z), naar r og θ varierer i Ligningerne

$$x = r \cos \theta$$
$$y = r \sin \theta$$
$$z^2 = 1 - (r - \sqrt{2})^2$$

ligger et System af Kurver, der skærer Fladens Meridiankurver under en Vinkel paa 45°. Find Ligningen i Polarkoordinater for Projektionen paa XY-Planet af en vilkaarlig Systemkurve. Hvad er det for en Kurve?

III (For 2 Kandidater): 1. I et Plan gennem et fast Legemes Tyngdepunkt er L_1 og L_2 to parallele Linier paa hver sin Side af Tyngde-

punktet og i den indbyrdes Afstand d; naar Legemet svinger som et sammensat Pendul om enhver af disse Linier som Omdrejningsakse, er Svingningstiderne for uendelig smaa Svingninger henholdsvis T_1 og T_2. Bestem Tyngdepunktets Afstande fra disse Akser. (Tyngdens Acceleration forudsættes kendt og = g).

2. Et homogent Legeme har Form af en Tore (Kuglering), hvis Meridiankurver har Radier a og Centrer i Afstanden l fra Aksen. Rumfangsenheden har Massen ρ. Vis, at Legemets Inertimoment med Hensyn til Aksen er $2\,\pi^2\,\rho\,l\,a^2\,(l^2 + {}^3/_4\,a^2)$.

Legemet er ved vægtløse Forbindelser ophængt, saa at det kan dreje sig om Aksen. Det har i et bestemt Øjeblik faaet meddelt Vinkelhastigheden ω_0. Bestem Bevægelsen, naar der mod denne virker Modstande, hvis Momentsum med Hensyn til Aksen er proportional med Vinkelhastigheden.

III (For 1 Kandidat): 1. Et mathematisk Pendul har Længden l og Massen m. Hvor paa det rette Liniestykke fra Ophængningspunktet til Massepunktet skal tilføjes et Punkt med samme Masse m, for at Svingningstiden af det sammensatte Pendul skal blive saa lille som mulig?

2. En tung, homogen uendelig tynd Stang (Længde ${}^1/_4\sqrt{7}$) er uden Gnidning bundet til at bevæge sig saaledes, at dens laveste Endepunkt A befinder sig i den underste Halvdel af en Cirkel med Radius 1 og beliggende i et lodret Plan, mens dens andet Endepunkt B er i Cirklens lodrette Diameter.

Find for en vilkaarlig Stilling af Stangen Afstanden fra dens Tyngdepunkt til den vandrette Diameter udtrykt ved Vinklen mellem denne Diameter og Radius til A.

Bestem derpaa Stangens Ligevægtsstillinger og angiv, om Ligevægten er stabil eller ikke.

IV: Praktisk Mathematik. (For 2 Kandidater): Beregn ved numerisk Integration de 3 Integraler

$$\int_0^{\varphi_0} \sqrt{1 - k^2 \sin^2 \varphi}\,.\,d\,\varphi$$

hvor $k = \sin 65^0$
og $\varphi_0 = 10^0,\ 50^0,\ 90^0$.
Femcifret Regning.

IV: Praktisk Mathematik (For 1 Kandidat): Vi kender for en Komet to af Ekliptikalkoordinaterne (x, y) og Hastighedskomponenterne $\left(\frac{dx}{dt}, \frac{dy}{dt}\right)$ for 1885 Maj 2. Kl. 0^h, Berliner Middeltid:

$x = + 8{,}625990 \quad \frac{dx}{dt} = -\ 0.002\,0348\ 3$ (Tidsenhed = Middelsoldag).

$y = + 2{,}079086 \quad \frac{dy}{dt} = -\ 0.002\,4709\ 0.$

Vi kender desuden en Række Værdier for z-Koordinaten:

				z
1884	Jan.	8.0	—	14. 528 000
	Juni	16.0	—	13. 720 052
	Nov.	23.0	—	12. 890 089
1885	Maj	2.0	—	12. 035 706
	Okt.	9.0	—	11. 154 013
1886	Marts	18.0	—	10. 241 441
	Aug.	25.0	—	9. 293 587

Bestem ved Hjælp af Tolegemeproblemsintegralet

$$V^2 = k^2 (1 + m) \left(\frac{2}{r} - \frac{1 - e}{q}\right),$$

[hvor V = den lineære Hastighed, k = den Gaussiske Konstant, m = Kometens Masse = 0, r = Radius Vector, e = Baneekscentricitet og q = Periheldistance] om Banen er elliptisk eller hyperbolsk.

log k = 8. 235 58.

Fysik I—II: Samme Opgaver som under Fysik som Bifag I—II ved Eksamen efter Anordn. 25. Oktbr. 1883.

Kemi. Særskilte Opgaver for 5 Kandidater: Analyse af følgende Blandinger:

1. Antimonilteklorid, Magniumsulfat og Kaliumjodid.
2. Vismutilte, Ammonium-Tinbromid og Baryumkarbonat.
3. Blybromid, Aluminiumfosfat og Natriumnitrat.
4. Blymellemilte, Merkurijodid og Ammonium-Magniumfosfat.
5. Blybromid, Kadmiumkarbonat, Zinkfosfat og Bromnatrium.

Astronomi. Samme Opgave som ved Eksamen efter Anordn. 25. Oktbr. 1883.

Efter Anordn. 6. Decbr. 1901.

Eksamens 2. Del.

Zoologi. Giv en Fremstilling af de vigtigste Træk af Æggets Befrugtning hos Metazoerne.

Botanik. Blomsternes Befrugtning.

Geologi. En Oversigt over Kridtperiodens Aflejringer i Danmark, særlig over de derhenhørende Dannelsers Beskaffenhed, Tilblivelsesmaade, Rækkefølge og Udbredelse.

Geografi. Det oceaniske og det kontinentale Klima.

Specialet (Zoologi). For 1 Kandidat: Forelagte 3 Fiske-Arter [Solea lascaris, Zeugopterus punctatus, Pleuronectes cynoglossus] beskrives, sammenlignes og bestemmes, saavidt muligt, til Slægt. For 1 Kandidat: Forelagte 3 Fiske-Arter [Blennius pholis, Centronetus fasciatus, Zoarces viviparus] beskrives, sammenlignes og bestemmes, saavidt muligt, til Slægt.

Specialet (Geografi). For 1 Kandidat: Har Australcontinentets Indfødte Tro paa et andet Liv? og om saa er, hvorledes er da denne Tro beskaffen?

g. Tillægseksamen ifølge Bekendtgørelse 22. Maj 1874.

Juni 1910:

Udarbejdelse i Modersmaalet (fri Opgave): Samfærdselsmidler paa Land, over Hav og gennem Luften.

V. Prisopgaver.

Til Besvarelse af de for Aaret 1908—1909 udsatte 13 Prisopgaver*) indkom i Aaret 1909 5 Afhandlinger, nemlig 1 theologisk, 1 retsvidenskabelig og 3 filosofiske. Af disse Afhandlinger fandtes den tredie filosofiske værdig til Prisen. Accessit tilkendtes den retsvidenskabelige og den anden filosofiske Afhandling.

Forfatterne fandtes at være:

Af den prisbelønnede Afhandling:

Stud. theol. *Julius Schousboe*, af den tredie filosofiske.

Af de Accessit tilkendte Afhandlinger:

Stud. mag. *Kort Kristian Kortsen*, af den anden filosofiske.

Forfatteren af den retsvidenskabelige Afhandling ønskede kun Navnesedlen aabnet, saafremt Afhandlingen fandtes værdig til Prisen.

*) Aarb. 1908—09 S. 759—60.

Vedkommende Censorers Bedømmelser af de indkomne Afhandlinger lyder saaledes:

I. Den theologiske Afhandling. Som Besvarelse af den theologiske Prisopgave for 1908—09: : »En Undersøgelse af Bibelens Fremstilling af Verdens Skabelse i Forhold til andre Oldtidsfortællinger samt en Paavisning af dens Stilling til Nutidens naturvidenskabelige Opfattelse og religiøse Tro« er der indkommet én Afhandling.

Den er mærket S. K. og omfatter 210 meget aabent skrevne Kvartsider. I Afhandlingens første Del, Undersøgelsen af Forholdet mellem Bibelens Fremstilling af Verdens Skabelse og andre Oldtidsfortællinger, har Forfatteren lagt stor Flid for Dagen. Han opererer med et betydeligt Materiale, har sat sig omhyggeligt ind i de forskellige ethniske Kosmogonier og Theogonier, men han besidder ikke tilstrækkelig Herredømme over sit Stof, hvorfor Fremstillingen bliver en Række usammenhængende Enkeltheder. Ligeledes er Litteraturangivelserne noget tilfældige og upræcise. De to sidste Spørgsmaal, som Opgaven stiller, nemlig om Bibelens Fremstillings Forhold til Nutidens naturvidenskabelige Opfattelse og til dens religiøse Tro, er kun ganske overfladisk behandlede; det sidste Spørgsmaal synes Forfatteren end ikke at have forstaaet. Under disse Omstændigheder kan der til Trods for den ved Udarbejdelsen af Besvarelsens første Del anvendte Flid ikke tilkendes Forfatteren nogen Belønning.

København, 11. April 1910.

C. Henrik Scharling. J. C. Jacobsen. Valdemar Ammundsen.
Frederik Torm. J. P. Bang.

II. Den retsvidenskabelige Afhandling. Som Besvarelse af den udsatte Prisopgave i Retsvidenskab for Aaret 1908—09: »Der ønskes en kritisk Fremstilling af Reglerne om Forbud og om tilsvarende Retsinstituter efter de vigtigste fremmede Procesordninger« er der indkommet én Afhandling med Motto: »Prevention is better than cure«.

Forfatteren har med stor Flid og anerkendelsesværdig Omsigt sat sig ind i saavel dansk Litteratur og Retspraksis som i fremmed Ret vedrørende Emnet. Han har dog ikke vist sig i Besiddelse af tilstrækkelig videnskabelig Modenhed til indtrængende Bearbejdelse af det store Stof. Hans Fremstilling indeholder vel adskillige gode og sunde Enkeltbetragtninger, og hans Oversigter over fremmed Ret er gennemgaaende oplysende og nøjagtige. Han har ogsaa forstaaet at fremdrage de væsentligste Spørgsmaal i Emnet og at stille disse i den rette Belysning. Men Behandlingen er i det hele for kort og fragmentarisk, ligesom hans Udviklinger ikke sjældent lider af Uklarhed. Han har heller ikke forstaaet i tilstrækkelig Grad at gøre Studiet af de fremmede Procesordninger frugtbringende for Erkendelsen af den danske Ret, og ikke mindst af den Grund er den kritiske Side ved hans Fremstilling bleven for svag.

Vi mene derfor ikke at kunne tilkende Forfatteren Prisen, men finde hans Arbejde fuldt værdigt til at belønnes med et Accessit.

København i Maj 1910.

H. Matzen. Jul. Lassen. Carl Torp. V. Bentzon.
H. Munch-Petersen. L. A. Grundtvig. Poul. Johs. Jørgensen.

III. De filosofiske Afhandlinger. Til Besvarelse af den filosofiske Prisopgave for 1908—09 (»Kierkegaards Opfattelse af det Etiske«) er der indkommet tre Afhandlinger.

Den af disse, hvis Motto er »Essentia involvit existentiam«, har en noget aforistisk Beskaffenhed og mangler klart Anlæg. Den gør intet Forsøg paa

en sammenhængende Fremstilling af Kierkegaards Opfattelse af det Etiske i dettes Forhold til de andre Livsanskuelser, han karakteriserer i sine forskellige Skrifter, saavel som i dets Forhold til de Ændringer og Forskydninger, hans Grundanskuelse undergaar i Løbet af hans Forfattervirksomhed. Der findes i Afhandlingen, som iøvrigt er meget kort, flere gode Bemærkninger, og den røber en tænksom Forfatter. Men som Helhed er Besvarelsen af Opgaven altfor ufuldkommen til, at der kan tildeles den Belønning.

En anden Afhandling, der har til Motto: »Tertullian—Kierkegaard; credo quia absurdum«, er livligt skreven og ret selvstændigt tænkt, men har i flere Henseender en mere almindeligt litterær end specielt filosofisk Karakter. Forfatteren koncentrerer ikke sit Arbejde om den specielle Opgave, Opfattelsen af det Etiske, men gennemgaar udførligt hele Kierkegaards Lære om »Stadierne«. Han har da ikke faaet Tid til at belyse det stillede Spørgsmaal fra alle Sider. Dette gælder særligt om den Betydning, Begrebet Gentagelse har for Kierkegaard, og om Kierkegaards Opfattelse af Begreberne Ironi og Humor som Grænsebegreber i Forhold til det Etiske. Afhandlingens Fortrin er dens livlige Form; Forfatteren formaar uden megen Citeren at anskueliggøre Kierkegaards Tankegang paa flere vigtige Punkter. Desuden indeholder den gode Iagttagelser, f. Eks. om Forbindelsen af det Græske og det Danske i Kierkegaards Maade at tænke paa. Og endelig belyser Forfatteren med Skarphed Modsætningen mellem Kierkegaards Subjektivisme og hans Autoritetsprincip saavel som Konflikten mellem hans religiøse og hans etiske Opfattelse. Paa Grund af disse Fortrin bør der tilkendes Forfatteren Accessit.

Den tredie Afhandling har til Motto: »Non scholæ, sed vitæ«. Den giver en fortræffeligt anlagt og paa et særdeles indgaaende Studium af alle Kierkegaards Skrifter bygget Fremstilling af Opgavens Emne. Paa enkelte Punkter har Forfatteren med lykkelig Haand fremdraget Udtalelser, der ikke hidtil have spillet en Rolle under Diskussionen. Paa andre Punkter, saaledes med Hensyn til Forholdet mellem Psykologi og Etik, har han derimod ikke gjort Brug af, hvad der i Kierkegaards Skrifter findes til Belysning. Og skønt der i det Enkelte findes mange forstandige Bemærkninger i Afhandlingen, kan der indvendes imod den, at den stiller sig for lidet i et kritisk Forhold til sit Emne; Forfatteren gør endog et Forsøg paa at vise, at Kierkegaards Subjektivisme ikke kommer i Modsigelse med den reale Side i hans Anskuelser og i hans Tro, et Forsøg, der ikke er lykkedes. Hvad der saaledes kan indvendes, taber dog sin Betydning overfor den alvorlige Fordybelse i Emnet, hvorom Afhandlingen vidner, og den Tænksomhed, hvormed Forfatteren i det hele benytter det store litterære Apparat. Vi mene derfor, at Afhandlingen bør belønnes med Universitetets Guldmedaille.

Den 18. April 1910.

H. Høffding. K. Kroman. Cl. Wilkens.

De for Aaret 1909—1910 udsatte Prisspørgsmaal var: *1. Theologi.* En Undersøgelse af første og anden Makkabæerbogs Værdi som historiske Kildeskrifter. *2. Lovkyndighed.* Der ønskes en Fremstilling af Dansk Strafferets Udvikling i Tiden fra Christian V.'s danske Lov indtil Ørsted. *3. Statsvidenskab.* Der ønskes en kritisk Sammenstilling og Belysning af de fra forskellige Lande foreliggende statistiske Oplysninger om Arbejdslønnen samt en Paavisning af, hvorvidt den reelle Forskel i Arbejdslønnens Højde er bestemmende for de enkelte Landes Konkurrenceevne. *4. Lægevidenskab.* Der ønskes en Undersøgelse over Slimhinden og det lymfatiske Apparat paa radix linguæ og de tilgrænsende Partier af isthmus faucium. *5. Filosofi.* Forholdet mellem Lockes og Kants Erkendelseslære. *6. Historie.* Hvorledes er Kristian II. og Hovedbegivenhederne i hans Historie blevet opfattet og bedømt i Historieskrivningen fra hans Samtid til Nutiden? *7. Klassisk Filologi.* Der ønskes en historisk og paa Sammenligning med beslægtede Sprog støttet Fremstilling af de græske Pronominer og pronominale Ord

med særligt Hensyn til deres Dannelse, Bøjning og Anvendelse i de forskellige Dialekter. *8. Østerlandsk Filologi.* En Oversættelse af Vassantara-Jataka med litterærhistorisk og tekstkritisk Kommentar. *9. Nordisk Filologi.* Minder om den hedenske Gudsdyrkelse i de nordiske Person- og Stednavne. *10. Tysk Filologi.* En indgaaende Undersøgelse og Fremstilling af Sproget i den 1486 i Lybæk trykte nedertyske Oversættelse af jydske Lov. *11. Æsthetik.* Ossiandigtningens litterære og æsthetiske Indflydelse paa evropæisk Poesi. *12. Mathematik og Astronomi.* De venskabelige Tal ere endnu kun lidet undersøgte, skønt de allerede omtales i Oldtiden. Der ønskes en systematisk Fremstilling af de hidtil fundne Resultater vedrørende disse Tal; der ønskes endvidere en Undersøgelse af, hvorvidt ny Metoder eller Generalisationer af de tidligere anvendte sætte os i Stand til at behandle almindeligere Former af venskabelige Tal end hidtil. *13. Fysik og Kemi.* Der ønskes en Oversigt over de hidtil kendte Forbindelser af trivalent Molybdæn med særligt Henblik paa disse Forbindelsers Kompleksitet og paa deres Analogi med Forbindelser af andre Grundstoffer. Gennem egne eksperimentelle Arbejder ønskes desuden Kendskabet til disse Forbindelser udvidet paa et eller flere Punkter, f. Eks. gennem en Undersøgelse af Kloridopløsningernes Forhold overfor Sølvsalte eller gennem Fremstilling af Dobbeltsulfater. Prøver af saadanne ikke almindelig tilgængelige Præparater, som ere af væsentlig Betydning for Undersøgelsen, maa afleveres sammen med Besvarelsen. *14. Naturhistorie.* De danske Mucorineer. Afhandlingen maa ledsages af Tegninger og Præparater til Oplysning om Arterne og deres Naturhistorie.

VI. Promotioner.

a. *Æresdoktorpromotioner.*

— Under 26. Oktbr. 1909 indsendte Konsistorium med sin Anbefaling til Ministeriet et Andragende af 25. s. M. fra det rets- og statsvidenskabelige Fakultet, paa Foranledning af hvilket Fakultetet ved kgl. Resolution af 30. s. M. modtog Bemyndigelse til i Henhold til Forordn. 9. Jan. 1824 § 5 at konferere Professor Dr. juris *H. W. Scharling* Doktorgraden i Statsvidenskab ved Æresdiplom uden foregaaende Disputats.

Fakultetets Andragende af 25. Oktbr. 1909 var saalydende:

„Den 31. Oktbr. d. A. er det 40 Aar siden Prof. William Scharling blev Professor ved Kjøbenhavns Universitet. Han varetager endnu sit Embede med stor Energi og udfolder en rig Forfattervirksomhed, idet han i de senere Aar har udsendt en Række omfangsrige Værker, saaledes en Bankpolitik (udgivet paa Dansk og Tysk, ligesom der nylig er sket Henvendelse til ham fra Ungarn om Tilladelse til at udgive Bogen dér), en Handelspolitik, og endelig et bredt anlagt Systemværk, i hvilket han nedlægger Resultaterne af sine mangeaarige Studier over nationaløkonomiske Spørgsmaal, og hvoraf der indtil nu er udkommet et Par Bind.

Det rets- og statsvidenskabelige Fakultet har ønsket i Dagens Anledning at vise ham en Anerkendelse ved at tildele ham den statsvidenskabelige Doktorgrad uden foregaaende Disputats og andrager derfor herved om Tilladelse dertil“.

Graden blev meddelt Professor Scharling d. 31. Oktbr. 1909.

— Under 10. Maj 1910 indsendte Konsistorium med sin Anbefaling til Ministeriet et Andragende af 11. April s. A. fra det theologiske Fakultet,

paa Foranledning af hvilket Fakultetet ved kgl. Resolution af 25. Maj s. A. modtog Bemyndigelse til i Henhold til Forordn. 9. Jan. 1824 § 5 at konferere Sognepræst for Lyngby Menighed, Dr. phil. *Holger Frederik Rørdam* den theologiske Doktorgrad ved Æresdiplom uden foregaaende Disputats.

Fakultetets Andragende af 11. April 1910 var saalydende:

„Det theologiske Fakultetet tillader sig herved at andrage hos det høje Ministerium om, at det vil søge udvirket en kongelig Resolution, hvorved Fakultetet bemyndiges til at meddele Sognepræst, Dr. phil. Holger Rørdam, der den 14. Juni fylder 80 Aar, Æresdoktorgraden i Theologien paa Grund af de store videnskabelige Fortjenester, han har indlagt sig“.

Graden blev meddelt Sognepræst Dr. Rørdam d. 14. Juni 1910.

— Professor Dr. phil. Hector F. E. Jungersen blev i Oktbr. 1909 kreeret til Doctor scientiarum honoris causa ved Harvard University, Cambridge, U. S. A.

— Professor Dr. phil. Eug. Warming blev i December 1909 kreeret til Doctor philosophiæ honoris causa ved Stockholms Högskola under den Fest, samme Högskola fejrede i Dagene 5.—11. Decbr. s. A. i Anledning af sine nye Bygningers Indvielse.

b. Ordinære Promotioner.

I Aaret 1909—10 har 20 ordinære Promotioner fundet Sted, idet der er tildelt: 1 den theologiske Licentiatgrad, 10 den medicinske og 9 den filosofiske Doktorgrad.

Cand. mag. *Jens Spliid Møller Ostenfeld* (Skoleembedseksamen i Januar 1899) forsvarede d. 21. Septbr. 1909 sin for den filosofiske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Studier over Stemninger og Tilstande i Holsten 1815—30“. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne Johs. C. H. R. Steenstrup og J. A. Fridericia, af Tilhørerne ingen. Graden meddelt d. 13. Oktbr. 1909.

Cand. theol. *Otto Emil Ravn* (theologisk Embedseksamen i Januar 1905) forsvarede d. 24. Septbr. 1909 sin for den filosofiske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Om Nominernes Bøjning i Babylonisk-Assyrisk, indtil c. 1100“ *). Paa Embeds Vegne opponerede Professor Fr. Buhl og Docent Chr. Sarauw, af Tilhørerne Dr. phil. Chr. Ditlef Nielsen. Graden meddelt d. 13. Oktbr. 1909.

Kredslæge Cand. med. *Povl Heiberg* (lægevidenskabelig Embedseksamen i Januar 1893) forsvarede d. 5. Oktbr. 1909 sin for den medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Bidrag til Skarlagensfeberens Historie i Danmark i det 19. Aarhundrede“. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne Knud H. Faber og S. T. Sørensen, af Tilhørerne Professor H. Westergaard. Graden meddelt d. 20. Oktbr. 1909.

Mag. scient. *Ólafur Dan Danielsson* (Magisterkonferens i Mathematik 14. April 1904) forsvarede d. 30. Oktbr. 1909 sin for den filosofiske Doktor-

*) Ved Skrivelse af 3. Marts 1909 havde Ministeriet bemyndiget det filosofiske Fakultet til at tilkalde Docent, Professor Dr. Vald. Schmidt til at deltage i Bedømmelsen af denne Afhandling.

grad skrevne Afhandling: „Nogle Bemærkninger om en Gruppe algebraiske Flader, der kunne bringes til at svare entydig til en Plan Punkt for Punkt“. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne H. G. Zeuthen og Niels Nielsen, af Tilhørerne Dr. phil. Herman Valentiner og Professor C. Juel. Graden meddelt d. 15. Novbr. 1909.

Reservelæge ved det kgl. Frederiks Hospitals medicinske Afdeling B *Skat Gunnar Kemp* (lægevidenskabelig Embedseksamen i Januar 1903) forsvarede d. 9. Novbr. 1909 sin for den medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Kliniske Undersøgelser om Ventriklens Tømningsforhold under normale og pathologiske Tilstande“. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne H. Chr. J. Gram og Knud H. Faber, af Tilhørerne Læge Alfred C. Vald. Madsen og Dr. med. Axel H. J. Borgbjærg. Graden meddelt d. 26. Novbr. 1909.

Cand. med. & chir. *Valdemar Meisen**) (lægevidenskabelig Embedseksamen i Januar 1903) forsvarede d. 12. Novbr. 1909 sin for den medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Røntgenstraalernes Virkninger paa maligne Svulster“. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne Carl Jul. Salomonsen og N. Thorkild Rovsing, af Tilhørerne Overlægerne Joh. Fr. Fischer og Axel L. Reyn. Graden meddelt d. 8. Jan. 1910.

Mag. scient. *Nikolaj Eeg Kruse Hartz* (Magisterkonferens i Naturhistorie 18. Novbr. 1895) forsvarede d. 20. Novbr. 1909 sin for den filosofiske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Bidrag til Danmarks tertiære og diluviale Flora“. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne Eug. Warming og N. V. Ussing, af Tilhørerne ingen. Graden meddelt d. 8. Decbr. 1909.

Mag. scient. *Harald August Bohr* (Magisterkonferens i Mathematik 2. April 1909) forsvarede d. 31. Jan. 1910 sin for den filosofiske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Bidrag til de Dirichletske Rækkers Theori“. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne H. G. Zeuthen og Niels Nielsen, af Tilhørerne Direktør, Dr. phil. J. P. Gram og Professor Johs. Hjelmslev. Graden meddelt d. 16. Febr. 1910.

Cand. philos. *Louis Theodor Alfred Bobé* (den filosofiske Prøve i Sommeren 1888; se Aarb. 1903—04 S. 896—97) forsvarede d. 5. Febr. 1910 sin for den filosofiske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Frederikke Brun, født Münter, og hendes Kreds hjemme og ude“. Paa Embeds Vegne opponerede Professor Jul. Paludan og Docent Vald. Vedel, af Tilhørerne ingen. Graden meddelt d. 27. Febr. 1910.

Cand. med. *Jens Peter Gregersen* (lægevidenskabelig Embedseksamen i Juni 1905) forsvarede d. 15. Febr. 1910 sin for den medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Undersøgelser over Phosphorstofskiftet“. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne Chr. H. L. P. E. Bohr og J. C. Bock, af Tilhørerne ingen. Graden meddelt d. 4. Marts 1910.

Fuldmægtig i Statsanstalten for Livsforsikring Cand. mag. *Lars Iversen* (Skoleembedseksamen i Juni 1898) forsvarede d. 26. Febr. 1910 sin

---

*) Fører ifølge Navnebevis af 11. Septbr. 1909 Slægtnavnet Meisen i Stedet for Westergaard.

for den filosofiske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Dødeligheden blandt Forsørgede. En forsikrings-statistisk Undersøgelse“. Paa Embeds Vegne opponerede Professor Harald Westergaard og Direktør, Dr. phil. J. P. Gram (i Henhold til Ministeriets Bemyndigelse af 30. Septbr. 1909), af Tilhørerne ingen. Graden meddelt d. 12. Marts 1910.

Mag. art. Fru *Elisabeth* (*Lis*) *Jacobsen*, født Rubin (Magisterkonferens i nordisk Filologi 28. Marts 1908) forsvarede d. 5. Marts 1910 sin for den filosofiske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Studier til det danske Rigssprogs Historie fra Eriks Lov til Christian III's Bibel. I. Lydhistorie“. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne Vilh. L. P. Thomsen og Ludv. F. A. Wimmer, af Tilhørerne Docent Verner Dahlerup og Mag. art. P. K. Thorsen. Graden meddelt d. 19. Marts 1910.

Prosektor vedUniversitetets pathologisk—anatomiske Institut Cand. med. *Valdemar Vigfus Poulsen* (lægevidenskabelig Embedseksamen i Juni 1905) forsvarede d. 8. Marts 1910 sin for den medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Om ochromatiske Tilstande hos Menneske og Dyr“. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne J. C. Bock og Johs. A. G. Fibiger, af Tilhørerne ingen. Graden meddelt d. 21. Marts 1910.

Cand. med. *Henning Christian Trappaud Rønne* (lægevidenskabelig Embedseksamen i Januar 1903) forsvarede d. 31. Marts 1910 sin for den medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Anatomiske, pathologiske og kliniske Undersøgelser over alkoholisk Intoxicationsamblyopi“. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne Johs. A. G. Fibiger og Knud B. Pontoppidan, af Tilhørerne ingen. Graden meddelt d. 19. April 1910.

Assistent ved Universitetets Laboratorium for medicinsk Bakteriologi Cand. med. *Louis Sigurd Fridericia* (lægevidenskabelig Embedseksamen i Juni 1906) forsvarede d. 7. April 1910 sin for den medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Undersøgelser over Fosterstofskifte“. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne Chr. H. L. P. E. Bohr og Carl Jul. Salomonsen, af Tilhørerne fhv. Direktør Mag. scient. R. Koefoed. Graden meddelt d. 27. April 1910.

Cand. med. *Harald Boas* (lægevidenskabelig Embedseksamen i Juni 1907) forsvarede d. 21. April 1910 sin for den medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Wassermanns Reaktion, med særligt Hensyn til dens kliniske Anvendelighed“. Paa Embeds Vegne opponerede Professor H. Chr. J. Gram og Overlæge C. Rasch, af Tilhørerne Professor Dr. med. Edv. Ehlers. Graden meddelt d. 18. Maj 1910.

Adjunkt ved Sorø Skole og Opdragelsesanstalt Mag. art. *Henrik Andersen Ussing* (Magisterkonferens i nordisk Filologi 14. Oktbr. 1901) forsvarede d. 23. April 1910 sin for den filosofiske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Om det indbyrdes Forhold mellem Heltekvadene i den ældre Edda“. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne Ludv. F. A. Wimmer og Finnur Jónsson, af Tilhørerne Docent Axel Olrik. Graden meddelt d. 17. Maj 1910.

Cand. theol. *Svend Aage Becker* (theologisk Embedseksamen i Januar 1901) forsvarede d. 10. Maj 1910 sin for Erhvervelsen af den theologiske Licentiatgrad skrevne Afhandling: „Ὁ κάνων τῆς ἀληθείας. Regula veri-

tatis eller Sandhedens Regel. Et Bidrag til Belysning af dette Udtryks Forekomst og Betydning hos Irenæos“. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne V. Ammundsen og J. P. Bang, af Tilhørerne ingen. Graden meddelt d. 2. Juni 1910.

Cand. med. & chir. *Gustav Lange* (lægevidenskabelig Embedseksamen i Januar 1904) forsvarede d. 26. Maj 1910 sin for den medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Studier over den kroniske Gastritis“. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne Knud H. Faber og Johs. A. G. Fibiger, af Tilhørerne Læge E. A. Hallas og Overlæge Dr. med. V. Rubow. Graden meddelt d. 17. Juni 1910.

Klinisk Assistent ved det kgl. Frederiks Hospitals medicinske Afdeling A Cand. med. *Kristian Axel Heiberg* (lægevidenskabelig Embedseksamen i Januar 1905) forsvarede d. 30. Juni 1910 sin for den medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Mikroskopiske Undersøgelser over Bugspytkirtelens normale og pathologiske Anatomi, hvorunder Forholdene ved en Del Tilfælde af Sukkersyge“. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne Johs. A. G. Fibiger og F. C. C. Hansen, af Tilhørerne ingen. Graden meddelt d. 23. Juli 1910.

c. Beretning om den Polarrejsende Frederick A. Cook's Udnævnelse til Æresdoktor og Sagens senere Forløb.

Efter at den amerikanske Læge Frederick A. Cook var ankommet til København paa Hjemrejse fra en Polarekspedition, paa hvilken han angav at have naaet Nordpolen, opstod Spørgmaalet om at udnævne ham til Æresdoktor ved vort Universitet. I den Anledning afholdtes der den 5. September 1909 efter Indbydelse og under Overværelse af Universitetets Rektor et Møde af det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet. Efter nogen Diskussion enedes man om at gøre Dr. Cook til Æresdoktor, hvis en Samtale, som Professor Strömgren forinden skulde have med ham om hans Rejse, fik et tilfredsstillende Forløb. Denne Samtale fandt samme Dags Eftermiddag Sted i den amerikanske Gesandts Hus i Overværelse af Universitetets Rektor, og som Resultat af Samtalen meddelte Professor Strömgren Fakultetet, at han herefter ikke havde nogen Ret til at tvivle om, at Dr. Cook havde været ved Nordpolen eller i hvert Fald nær ved den.

Derefter indgik det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet samme Dag med en saalydende Indstilling til Kongen:

„I Aarhundreder er der arbejdet paa at trænge længere og længere frem i de Egne, der omgive Nordpolen. Oprindelig var det Haabet om at finde nye Veje for Handel og Søfart, der drev Opdagerne fremad, senere har det været Ønsket om at udforske Polarlandenes Natur og Menneskeliv, der var den drivende Kraft. Den Omstændighed, at Grønland hører til den danske Stat, har bevirket, at vort Land paa mange Maader har været interesseret i og har deltaget i dette Arbejde. Derfor har Efterretningen om, at Dr. F. A. Cook har naaet det Maal, som saa mange forgæves har arbejdet imod, at han er naaet til selve Jordens Nordpol, en ganske særlig Interesse for Danmark.

Alle maa beundre det Mod og den Udholdenhed, han har lagt for Dagen ved dette Storværk; er end endnu meget uoplyst om disse Jordens mest ublide Egne, saa har Cook dog nu vist, at det er muligt at leve og arbejde selv under disse Forhold. Derfor maatte ogsaa den Tanke opstaa, at vort Universitet havde særlig Grund til at vise, hvor stor en Vægt det tillagde Dr. Cooks Opdagelse, og man har da ment, at dette burde ske ved at udnævne ham til Æresdoktor af det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet. Denne Tanke har dette Fakultet med Glæde optaget, og det har paa et idag afholdt Møde vedtaget, at der skulde ansøges om Tilladelse dertil. Som Dekanus i dette Fakultet skal jeg derfor allerunderdanigst ansøge om, at denne nævnte Tilladelse maa blive givet".

Denne Indstilling fremsendtes den følgende Dag af Konsistorium til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med saalydende Skrivelse:

„Ved at fremsende vedlagte Andragende, hvori det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet ansøger om, at der maa blive meddelt Fakultetet Bemyndigelse til at konferere Dr. Frederick A. Cook den filosofiske Doktorgrad ved Københavns Universitet ved Æresdiplom, tillader Konsistorium sig ærbødigst at andrage om, at der maa blive søgt allerhøjeste Tilladelse hertil".

Ved Skrivelse af 8. s. M. meddelte Ministeriet, at der var givet det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet allerhøjeste Bemyndigelse til i Henhold til Forordningen af 9. Januar 1824 § 5 at konferere Dr. Frederick Cook den filosofiske Doktorgrad ved Æresdiplom uden foregaaende Disputats.

Den 9. September afholdtes der en Fest paa Universitetet, ved hvilken Professor, Dr. phil. Eug. Warming holdt Hovedtalen, og hvor Universitetets Rektor overrakte Dr. Cook Diplomet som Æresdoktor i Filosofi ved Københavns Universitet med følgende latinske Allocution:

„Universitas Hauniensis, virtutis tuæ admiratione plena, qua mundi explorandi causa tot labores pertulisti, hoc, quo potest, modo, summos tibi in philosophia honores conferendo, venerationem suam tibi testatur.

Macte virtute esto!".

Ved denne Lejlighed lovede Dr. Cook at ville sende alle Observationer og Instrumenter fra sin Rejse til Universitetets Undersøgelse.

Da Universitetet endnu ind i Oktober Maaned ikke havde modtaget dette Materiale fra Dr. Cook, afsendte Universitetets Rektor en saalydende Forespørgsel til Dr. Cook:

„When will you be able to send the original observations and instruments".

Herpaa indløb der den 23. Oktbr. fra Dr. Cook følgende telegrafiske Svar:

„Hope to send Mr. Lonsdale with data and records in about a month the instruments cannot be sent until next year".

Først den 9. Decbr. afleveredes der af Dr. Cooks Sekretær, Hr. Walter Lonsdale til Universitetet en Rejseberetning og nogle maskinskrevne Optegnelser, om hvis nærmere Karakter og Indhold henvises til

den nedenfor aftrykte Kommissionsbetænkning. Til Bedømmelse af disse Aktstykker nedsatte Universitetet en Kommission bestaaende af følgende Sagkyndige: d'Hrr. *Elis Strömgren*, Professor i Astronomi ved Københavns Universitet, Kommissionens Formand, *Folke Engström*, Observator ved det astronomiske Observatorium i Lund, Kommandør *Gustav Holm*, Overlods, København, Kommandør *I. A. D. Jensen*, Navigationsdirektør, København, *C. F. Pechüle*, Observator ved Københavns astronomiske Observatorium og Kaptajn *Carl Ryder*, Direktør for det meteorologiske Institut, København. Denne Kommission har senere suppleret sig med Forfatteren *Knud Rasmussen*.

Fra denne Kommission modtog Konsistorium den 18. Decbr. en Betænkning af følgende Indhold:

„De Dokumenter, der have været tilstillede Kommissionen til Undersøgelse, ere:

1) En af Hr. Lonsdale maskinskreven Beretning om Dr. Cooks Nordpolsfærd (61 Foliosider).

2) En af samme foretagen Maskinafskrift af Dr. Cooks fra Rejsen medbragte Notebøger, omfattende Tidsrummet fra 18. Marts 1908 til 13. Juni 1908, den Periode i hvilken — efter Dr. Cooks Angivelse — Vejen fra Svartevæg til Polen og tilbage til et ikke nærmere bestemt Sted paa Polarisen Vest for Axel Heibergs Land tilbagelagdes. (16 Foliosider).

Disse to Dokumenter var den 9. December d. A. fra Dr. Cook ved Hr. Lonsdale overleverede til Universitetets Rektor, Professor Salomonsen og Professor Strömgren.

Papirerne ledsagedes ikke af nogen Følgeskrivelse fra Dr. Cook, men Hr. Lonsdale meddelte mundtlig, at de originale Notebøger, der *af Forsigtighedshensyn var sendte til Europa ad anden Vej*, skulde blive overleverede til Universitetet i Løbet af nogle Dage.

Den under 2 anførte Afskrift var efter Hr. Lonsdales udtrykkelige og gentagne Udsagn en fuldstændig og nøjagtig Gengivelse af alle de i Notebøgerne indeholdte Oplysninger, der efter Dr. Cooks Mening kunde have nogen Betydning for Universitetets Undersøgelse. Disse Notebøger er trods det givne Løfte endnu ikke komne Kommissionen i Hænde, og det har til Dato været umuligt at komme i Forbindelse med Dr. Cook, hvis Adresse endog er hans Sekretær ubekendt.

Efter at Kommissionens Medlemmer enkeltvis havde gjort sig bekendt med det overleverede Materiale og herved var blevet overbeviste om dets fuldstændige Værdiløshed for Afgørelsen af Spørgsmaalet om, hvorvidt Dr. Cook havde naaet Nordpolen, sammenkaldte Formanden Kommissionen til et Plenarmøde Fredag den 17. December for at forfatte en Indberetning til Universitetet om Sagen.

Til dette Møde blev Hr. Lonsdale anmodet om at indfinde sig for at besvare nogle Spørgsmaal. Han medbragte ved denne Lejlighed et til ham fra Dr. Cook stilet Brev, paa hvilket hverken Afsendelsessted eller Datum var angivet, men hvis (aabnede) Konvolut var stemplet „Marseille, 14. Decbr. 1909". I samme Konvolut var indlagt et Brev fra Dr. Cook

til Universitetets tidligere Rektor, Professor Torp, dateret New York den 27. *September* 1909*).

I dette Brev meddeler Dr. Cook, at ikke blot hans Instrumenter, saaledes som antydet i hans Telegram til Universitetet af 23. Oktober 1909, men ogsaa *de fleste* af hans astronomiske Observationer er efterladte ved Etah, og at det uden disse „synes uklogt og umuligt“ (seems unwise and impossible) at fælde nogen endelig Dom om hans Rejse.

Efter denne Fremstilling af Sagens hidtidige Forløb skal Kommissionen som Resultat af sine Undersøgelser af det den overgivne Materiale, udtale følgende:

Den under 1 nævnte Rejseberetning er i alt væsentligt den samme som den i September og Oktober d. A. i „New York Herald“ offentliggjorte.

Den under 2 nævnte Afskrift af Notebøgerne indeholder *ikke nogetsomhelst* originalt astronomisk Observationsmateriale, men kun Resultater.

Der savnes i de os tilstillede Dokumenter i utilladelig Grad saadanne vejledende Oplysninger, som kunde vise Sandsynligheden af, at de omtalte astronomiske Observationer overhovedet virkelig er blevne anstillede; ligesom hele den praktiske Side af Spørgsmaalet — Slæderejsen — heller ikke belyses gennem saadanne Enkeltheder, der kunde gøre den kontrollabel. Kommissionen mener derfor, at der af det os til Undersøgelse oversendte Materiale ikke kan hentes nogetsomhelst Bevis for, at Dr. Cook har naaet Nordpolen.“

Kommissionsbetænkningen offentliggjordes den 21. December af Konsistorium, som dertil føjede følgende Udtalelse:

„I Henhold til denne, af den sagkyndige Kommission afgivne Erklæring, skal Universitetets Konsistorium udtale, *at det Materiale, som saaledes er tilstillet Universitetet til Undersøgelse, ikke indeholder Observationer eller Oplysninger, der kunne tjene til Bevis for, at Dr. Cook paa sin sidste Polarfærd har naaet Nordpolen*“.

Efter at Konsistorium havde afgivet denne Udtalelse, modtog Universitetet den 3. Januar 1910 af Hr. Lonsdale en Notebog, som af denne angaves at være ført af Dr. Cook paa dennes sidste arktiske Rejse. Ogsaa denne Notebog tilstilledes den ovennævnte Kommission, som den 17. s M. derom til Konsistorium afgav følgende Betænkning:

„Den af Konsistorium til Undersøgelse af Dr. Cooks Papirer nedsatte Kommission har efter Indsendelsen af sin Erklæring af 18. f. M. modtaget en af Hr. Lonsdale til Universitetets Rektor og Kommissionens Formand den 3. ds. afleveret Notebog, som af Hr. Lonsdale angaves at være ført af Dr. Cook paa dennes seneste arktiske Rejse.

Denne Notebog er derefter blevet undersøgt af Kommissionen. Bogens Indhold stemmer i det væsentlige overens med det tidligere indsendte Materiale. Der findes i den ligesaa lidt som i det tidligere Materiale astrono-

*) Efter et senere Prof. Salomonsen tilsendt Brev synes dette Brev at være afsendt i November 1909.

miske Observationer eller andre Oplysninger, der kunde gøre det sandsynligt endsige bevise, at Dr. Cook har naaet Nordpolen.

I Anledning af, at Universitetets Rektor og Kommissionens Formand ved Modtagelsen af Notebogen den 3. ds. til Hr. Lonsdale udtrykte det Ønske at komme i direkte Forbindelse med Dr. Cook, har Kommissionens Formand fra Hr. Lonsdale modtaget et Brev af 10. ds., hvori Hr. Lonsdale meddeler, at han ikke har modtaget noget Svar paa et Telegram, som han i dette Øjemed havde afsendt under den ham af Dr. Cook opgivne Adresse.

Endvidere skal Kommissionen tilføje, at der i det os tilstillede Materiale findes adskillige Punkter, der i Kommissionens Øjne gør det sandsynligt, at i hvert Tilfælde vigtige Dele deraf ere konstruerede. Dette gælder bl. a. Talangivelserne vedrørende de tilbagelagte Vejlængder, de kortfattede Antydninger, der foreligger angaaende astronomiske Stedbestemmelser, og Fortegnelsen over Expeditionens Udrustning. Kommissionen mener dog at det vilde være rigtigst ikke offentlig at udtale sig om disse Punkter, før end enten Universitetet er kommet i direkte Forbindelse med Dr. Cook eller saa lang Tid er forløbet, at man har Ret til at antage, at Dr. Cook ikke mere agter at træde frem."

I Januar Maaned 1911 modtog Universitetets Rektor, Professor Salomonsen, et New York den 17. Januar 1911 dateret Brev fra Dr. Cook, hvori denne bl. a. udtalte:

„As indicated in my letter to Rektor Torp in November of 1909, my field data is incomplete, and therefore I preferred to rest my case upon a report and reduced observations.

Your verdict upon this was „not proven". I accept that and thank you for the courtesy displayed during trying times of public agitation.

Kindly send to the Waldorf Astoria, N. Y. my note book and other material."

Herefter blev Notebogen, der forinden var blevet fotograferet, den 30. s. M. tilbageleveret Hr. Lonsdale i Henhold til en ham ved Skrivelse af 13. December 1910 dertil af Dr. Cook givet Fuldmagt.

VII. Universitetets videnskabelige Samlinger og Anstalter.

1. Universitetsbiblioteket 1909—1910.

(Overbibliotekar, Dr. Sofus Larsen).

Biblioteket var i det akademiske Aar 1909—1910 aabent for Publikum i 267 Dage. Der udlaantes 23,447 Bind (mod 19,806 Laanebeviser), medens der i den almindelige Læsesal fremtoges 71,461 Bind til 19,779 Besøgende, og 24,143 Hefter benyttedes af 2385 Besøgende paa Tidsskrift-Læsesalen.

Hvorledes disse Tal fordeler sig paa de enkelte Maaneder, fremgaar af nedenstaaende Oversigter:

Den almindelige Læsesal (aaben Kl. 10—8).

	Dagetal	Besøgende	Fremtagne Bind
September	26	2188	6561
Oktober	25	2153	6727
November	26	2303	8348
December	20	1513	4960
Januar	25	1678	6071
Februar	24	1817	7009
Marts	23	1724	6987
April	24	1696	6453
Maj	22	1469	6367
Juni	25	1373	4230
Juli (Sommerferie)			
August	27	1865	7748
	267	19779	71461

Tidsskrift-Læsesalen (aaben Kl. 10—8).

	Dagetal	Besøgende	Benyttede Hefter
September	26	173	1741
Oktober	25	182	1921
November	26	261	2518
December	20	165	2950
Januar	25	190	1761
Februar	24	252	3613
Marts	23	234	2027
April	24	246	1642
Maj	22	208	1370
Juni	25	231	2092
Juli (Sommerferie)			
August	27	243	2508
	267	*2385*	*24143*

Udlaanet (Kl. 11—2).

	Dagetal	Beviser	Fremtagne Bind
September	26	1801	2186
Oktober	25	1876	2247
November	26	1872	2196
December	20	1538	1824
Januar	25	2262	2792
Februar	24	1970	2250
Marts	23	1883	2254
April	24	1670	1970
Maj	22	1563	1830
Juni	25	1792	2093
Juli (Sommerferie)			
August	27	1579	1805
	267	19806	23447

— Bogsamlingen forøgedes i Aaret 1909—1910 paa sædvanlig Maade gennem den lovbefalede Aflevering af danske Tryksager, gennem Udveksling med fremmede Universiteter, Institutioner og lærde Selskaber samt ved Gaver. Blandt Gaverne af Bøger og Haandskrifter kan særlig fremhæves: 1) En stor Mængde periodiske Skrifter og Enkeltværker, som det Kgl. danske Videnskabernes Selskab afgav til Biblioteket i dette Aar, som i saa mange tidligere. 2) Et betydeligt Antal Tidsskrifter og Bøger indsendte til Universitetet fra fremmede Universiteter, Institutioner og Enkeltmænd. 3) En overordentlig omfangsrig og værdifuld Samling af Værker henhørende til Historie, Biografi og Politik, skænket Biblioteket af Udenrigsministeriet. 4) Et særdeles smukt udført Hdsk. med Titel: Adolph Friederich Restorff, Noget om de Nicobarske eller Friderichs-Øer. Kiøbenhavn, 1780, skænket af Hr. Læge J. W. Johnsson. 5) Troels-Lund, Dagligt Liv i Norden i det 16. Aarh. Bd. I—XIV. Illustr. Udg. paa Velin kun trykt i 10 Eksemplarer, skænket af Forf. 6) 10 Bind af Kriegers juridiske Lærebøger, hvoraf et haandskrevet, alle forsynede med egenhændige Randnoter og Tilføjelser af Forf., skænkede af Auditør Dr. jur. Tr. Jørgensen. 7) To Breve af politisk Interesse fra Forf. St. Aubain til Fru Jessen, Giverens Bedstemoder, skænkede af Hr. Dr. phil. E. Jessen. 8)C. 100 for største Delen indbundne medicinske Værker, skænkede af Hr. Dr. med. R. Christiansen.

Desuden modtog Biblioteket Gaver fra følgende Institutioner, lærde Selskaber, Redaktioner og enkelte Personer:

Udenrigsministeriet, Kultusministeriet, det kgl. Bibliotek, det kgl. nordiske Oldskriftselskab, Zoologisk Museum, Botanisk Have, Danish Regional Bureau for the International Catalogue of Scientific Literature, det filologisk-historiske Laboratorium, det histologiske Laboratorium, Naturhistorisk Forening, Theologisk Læseforening, den internationale Kommission for Havundersøgelser, Patentkommissionen, Udvalget for Folkeoplysningens Fremme, Redaktionen af »Nordisk Tidsskrift for Filologi«, Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag, det norske Finans- og Tolddepartement, Videnskaps-Selskapet i Christiania, Statistisk Centralburau i Christiania, det norske Kildeskriftfond, det kgl. norske Videnskabers Selskab

(Trondhjem), Bergens Museum, Universitetsbiblioteket i Christiania, Kgl. Svenska Vetenskapsakademien, Kgl. Vetenskaps-Societeten i Upsala, det meteorologiske Observatorium i Upsala, Redaktionen af »Nordiskt medicinskt Arkiv«, Universitetsbiblioteket i Upsala, det kgl. Bibliotek i Berlin, Verein für mecklenburgische Geschichte und Altertumskunde, Fraenkelsche Stiftung in Breslau, Statist. Bureau d. Haupt- und Residenzstadt Budapest, the Royal Society of London, Universiteterne i Aberdeen og Edinburgh, St. Andrews Univerty, University of Glasgow, the Bodleian Library, the John Rylands Library (Manchester), le Ministère de l' Instruction publique (Paris), le Bureau internationale des poids et mesures, l'Université de Genève, Universitetsbiblioteket i Utrecht, Academia polytechnia do Porto, l'Académie Imp. des Sciences de St. Pétersbourg, die Naturforscher-Gesellschaft bei der Universität Jurjew, Finska Vetenskaps-Societeten, det finske Literaturselskab, Universitetet i Jassy, the Superintendent of Government Printing (Calcutta), the Department of Agriculture in India (Bihar, Pusa), India Office Secretary of State for India in Council, die medizinische Facultät d. kaiserl. japanischen Universität (Tokyo), det kejserlige japanske Universitet i Tokyo, the Survey Department (Ægypten), the Royal Society of Canada, the Department of Mines (Ottawa), the Geological Survey of Canada, the Department of the Interior (Washington), the War Department (ibidem), the American Philosophical Society, the United States National Museum, Massachusetts General Hospital, the Carnegie Institute (Washington), the Carnegie Foundation for the Advancement of Teaching (New York), den lutherske Synode i St. Louis, the Universities of Nebraska, Pennsylvania, Missouri, Michigan, Illinois, Leland-Standford University, Cornell University, Columbia University, Yale University, Princeton University, the Jefferson Physical Laboratory of Harvard University, Harvard College (Cambridge Mass.), the Johns Hopkins Hospital, the Johns Hopkins Press (Baltimore), the Association of American Physicians, the Smithsonian Institution, the Bureau of Standards (Washington), the Library of Congress, the Newberry Library (Chicago), the John Crerar Library (ibidem), la Direction gén. de la statistique de Buénos-Ayres, the Trustees of the Public Library, Museums etc. of Victoria.

Prof. Dr. Dines Andersen, Grev A. Apponyi (Budapest), cand. J. C. Bay (Chicago), Prof. Luigi Beghè (Livorno), Dr. Lazare Belléli, Toldinspektør Ivar Berendsen, Frk. T. K. Bird, Konferensraad Dr. phil. Birket-Smith, Dr. phil. J. N. Bjerrum, Dr. phil. A. A. Bjørnbo, Dr. H. Bohatta (Wien), Prosektor A. Brinckmann, Bibliotekar Dr. Burger (Amsterdam), Museumsdirektør Joh. Bøgh (Bergen), Mr. John J. Carroll (Chicago), Kredslæge Chr. Carøe, Verlagsbuchhändler Bruno Cassirer, Mr. Herbert N. Casson (Chicago), Mr. Chr. Eug. Clark (Covington) Mr. John Coutts (London), Kontorchef Fr. Dahl, Forf. Alb. Dam, Direktør B. Dessau, Direktør Doberck (Hongkong), Biblioteksassistent Dumreicher, cand. polyt. Konsulent G. Ellbrecht, Underbibliotekar B. Erichsen, Dr. ph. Aage Friis, Professor E. C. Gamble (Baltimore), Advokat E. Gielkens (Hassel, Belgique), Mr. H. Goddard Leach Ph. D., Hr. R. Grison (Berlin), Underbibliotekar A. Halling, Inspektør Harding, Mr. J. L.

Harrison (Providence), Redaktør Hauch-Fausbøll, Konsul C. Hedemann (Honolulu), cand. phil. Hellenberg, Prof. Hempel (Standford University), Mr. Fred. Henry (Philadelphia), Højesteretsadvokat A. Hindenburg, Prof. Dr. ph. H. Høffding, Prof. theol. Jacobsen, Mr. Haton de la Goupilière, Mademoiselle Lantoine (St. Germain en Laye), Læge C. A. Larsen, Hr. Rich. Ludloff (Erlangen), Assistent i Udenrigsministeriet F. Lund, Prof. Dr. iur. H. Matzen, mag. sc. A. Mentz, Mr. Francis P. Merchaut, Bibliotekar Raphael Meyer, Prof. Dr. H. V. Middendorp, Dr. med. L. J. Mygge, Dr. G. Niedermeyer, Prof. Dr. phil. Kr. Nyrop, Fred. M. Pedersen Sc. D. (New York), Mr. Francis Ramalay (Boulder), Prof. L. G. Raymond (New York), Forstkandidat Ratken-Find, Mr. Carl C. Rice (Idaho), Hr. Fr. Reininghaus (Zürich), Dr. J. A. Rivière (Paris), Baron Henri Rothschild (Paris), Læge Einar Salomonsen, Hr. J. Scherer (Zürich), Prof. Dr. med. E. Schmiegelow, Docent Dr. phil. O. Siesbye, Tandlæge Fr. Smith (Haderslev), Dr. G. Sodoffsky (St. Petersborg), Prof. E. Teza (Padova), Capitaine Tilho (Paris), Prof. Dr. ph. V. Thomsen, Prof. Dr. iuris C. Torp, Hr. Max Wald (Gross.-Beeren), Prof. Dr. phil. E. Warming, Dr. H. W. Vogt, Docent Wohlin (Stockholm), cand. G. Vøhtz.

— Af andre Biblioteket vedrørende Sager skal følgende her udførligere omtales:

I Anledning af et af Bibliotekarforeningen til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet indsendt Andragende om at tage Spørgsmaalet om en ensartet Ordning af Tilgangen til de offentlige Biblioteker og om den nødvendige teoretiske Faguddannelse op til Overvejelse, om muligt i en Kommission, udbad Ministeriet ved Skrivelse af 3. Juli 1909 sig en Udtalelse af mig. Mit Skøn om denne Sag afgaves i nedenstaaende Skrivelse til Ministeriet:

»Med Skrivelse af 3. Juli 1909 har det høje Ministerium tilsendt mig et Andragende fra Bibliotekarforeningen og anmodet mig om at udtale mig desangaaende. Jeg skal i den Anledning bemærke følgende.

Kort efter Bibliotekarforeningens Stiftelse blev der, som Resultat af Forhandlingerne paa et Møde, nedsat et Udvalg, der skulde gøre Forslag til Indretning af en theoretisk Undervisning for dem, der fremtidig ønskede at opnaa fast Ansættelse ved Statens Biblioteker, og samtidig drøfte Spørgsmaalet om Ordningen af Tilgangen ved Bibliotekerne.

I dette Udvalg, hvoraf ogsaa jeg blev Medlem, viste det sig vanskeligt at opnaa Enighed om Løsningen af de nævnte Spørgsmaal. Ikke blot Omfanget af de Kundskaber, der skulde kræves, men ogsaa Afgørelsen af, hvem der skulde have Ret til at deltage i Undervisningen, voldte Uenighed, og Modsætningen mellem Standpunkterne voksede nærmest, da ogsaa det andet Punkt (Tilgangen) inddroges i Forhandlingerne.

Udvalgets langt overvejende Flertal hævdede bestemt, at man burde kræve en Ordning af Undervisningen og Tilgangen, der omfattede alle Statens større og mindre Biblioteker — Undertegnede, der forøvrigt stod temmelig ene med sine Anskuelser, indvendte herimod, at Forslaget i formel Henseende var ukorrekt, da Bibliotekarforeningen, af hvilken kun Folk, der er ansatte *ved Statens offentlige Biblioteker i Kjøbenhavn*, kan blive Medlemmer, alene af denne Grund ikke godt kunde indgaa til Ministeriet med Andragende om en Ordning af Biblioteksforholdene, der ogsaa

skulde gælde for Provinserne, uden at have forvisset sig om Provinsbibliotekarernes Stilling til denne Sag, der i høj Grad angik ogsaa deres Ve og Vel. Ved at optræde paa denne Maade udsatte man sig for en Protest fra disse Herrers Side, og en saadan berettiget Desavouering vilde hverken være til Gavn for Foreningen eller for Løsningen af den Sag, den her havde rejst. Rent bortset herfra vilde ogsaa en hele Landet omfattende Ordning, naar den skulde indrettes nogenlunde rationelt, kræve overordentlig forøgede Udgifter til Lønning af de ny, bedre uddannede Bibliotekarer, da disse ikke godt for Fremtiden kunde besørge Biblioteksgerningen gratis eller betragte den som et lille Bierhverv — det var jo netop det, der skulde undgaas ved den ny Ordning.

Endelig vilde ogsaa selve Undervisningens Organisation volde ikke ringe Vanskelighed; thi enten maatte man frigive Adgangen til den, og derved vilde dels den praktiske Uddannelse lide, idet de offentlige Biblioteker ikke uden stor Skade for Tjenesten kunde fungere som Seminarier, dels vilde man rimeligvis paa denne Maade skabe en altfor stor og ingenlunde udsøgt Ansøgerflok til disse Poster, eller ogsaa maatte man besætte dem fra de store Bibliotekers uddannede Personale; men dette sidste vilde rigtignok medføre betydelige Ulemper for disse, hvis de saaledes skulde afgive deres velindøvede Personale — tidt med ringe Varsel — for paany at skride til Udvalg og Skoling af Mennesker, der maaske ikke engang viste sig at være brugbare. En Forudsætning for denne sidste Ordning vilde det jo ogsaa være, at Provinsbibliotekarernes Lønning betegnede et ikke ubetydeligt Plus i Forhold til de lavere Poster ved de større Biblioteker ɔ: at de Bekostninger, som denne Ordning medførte, blev urimelig store.

Og hvad opnaar man saa ved at oprette forholdsvis kostbare Biblioteksposter Landet over? Næppe noget af Betydning for det Publikum, til hvis Nytte og Brug vedkommende Bogsamling væsentlig er bestemt. Saagodt som alle de Bogsamlinger, der her er Tale om, er enten Skolebiblioteker eller er knyttede som et literært Hjælpemiddel til forskellige Institutioner, hvis Tarv de i første Linie skulde tilfredsstille. For alle den Slags mindre Bogsamlinger gælder det, at de meget vel kan styres tilfredsstillende af Folk, der ikke har særlig Biblioteksuddannelse, naar blot Vedkommende er i Besiddelse af den fornødne Ordenssans, Imødekommenhed og Hjælpsomhed overfor sit specielle Publikum. Det er jo heller ikke Folk fra Gaden, man nu betror den Slags Hverv, men gennemgaaende Mennesker med videnskabelig Fordannelse, der hyppigt selv paa en eller anden Maade er knyttede til den Institution, som skal nyde godt af Bogsamlingen. At Valget *kan* falde paa mindre velegnede Personer, véd jeg, men de fleste administrative Fejlgreb vilde sikkert kunne undgaas ved Indførelsen af et fornuftigt velgennemtænkt Regulativ for disse mindre Bogsamlinger med i Hovedtrækkene ensartede Bestemmelser, hvis Overholdelse Institutionens eller Skolens Leder forpligtedes til at kontrollere ved Hjælp af en aarlig Redegørelse, affattet af vedkommende Bibliotekar efter et givet Skema.

Ud fra disse Synspunkter, som jeg forøvrigt ikke alle fik Lejlighed til at fremføre under Sagens Diskussion i Udvalget, var det mig naturligvis ganske umuligt at følge Flertallet. Paa den anden Side stod det

mig klart, at de nu bestaaende Tilgangsforhold — særlig for det kgl. Biblioteks Vedkommende — var uheldige, og at det absolut ikke vilde virke til Fremme af en bedre Ordning, hvis Udvalget delte sig i et Flertal og et Mindretal, der gensidig bekæmpede hinanden. Under disse Omstændigheder foreslog jeg da de øvrige Medlemmer af Udvalget, at man, efter at have erhvervet Overbibliotekar Grundtvigs Tilslutning, skulde indskrænke Forslaget til kun at omfatte de tre store Biblioteker, og samtidig angav jeg for forskellige Punkters Vedkommende, hvorledes jeg tænkte mig, at Sagen bedst kunde ordnes.

Herpaa gik de øvrige Udvalgsmedlemmer ind, og paa dette Grundlag er det foreliggende Forslag udarbejdet. Ganske vist vil det medføre ret betydelige Udgifter. Efterhaanden som de ekstraordinære Medhjælpere, senest efter 3 Aars Forløb avancere op til Underbibliotekarer (jfr. Andragendet § 4 og 5) vil, forsaavidt ikke Dødsfald eller Afskedigelse, som betinger Nyansættelser, indtræffer i dette Tidsrum, til Eks. Universitetsbibliotekets Lønningsbudget ved dette Forslags Gennemførelse stige med 2600 Kr. og det kgl. Biblioteks — forsaavidt alle 9 ekstraordinære tænkes at overgaa i fast Stilling til Underbibliotekarer — med ca. 9000 Kr. Men paa den anden Side er det jo rimeligt og ønskeligt, at Tjenestemænd, der udføre samme Arbejde og har samme Arbejdstid, lønnes ens; samt at yngre Mennesker med videnskabelig Fordannelse og flere Aars praktisk Bibliotekstjeneste ikke, som Tilfældet nu er ved Universitetsbiblioteket, skal have Udsigt til langt op i Trediverne at arbejde for en minimal Gage, eller som de ekstraordinære Medhjælpere ved det kgl. Bibliotek efter tre Aars Forløb fjærnes fra en Stilling, hvortil de have vist baade Lyst og Anlæg, fordi der netop i Øjeblikket ikke er nogen Underbibliotekarpost ledig.

Endnu skal jeg blot til ovenstaaende føje nogle Bemærkninger om de i Andragendet foreslaaede teoretiske Bibliotekskursus. Jeg mener mig saameget desmer forpligtet dertil, som Drøftelsen af dette Spørgsmaal egentlig ikke blev ført til Ende i Udvalget, og den Ordning, som antydes i Bibliotekarforeningens Andragende ved nærmere Overvejelse ikke synes mig at passe ret til de for Tilgangen fremsatte Forslag.

For den vordende Bibliotekar er utvivlsomt den daglige praktiske Øvelse i Bibliotekstjenesten samt de Vink og den Retledning, han under denne modtager fra sine Foresatte og Kollegaer, det allervigtigste Undervisningsmiddel. At Biblioteksmanden foruden denne praktiske Indøvelse i Bibliotekets Forretningsgang og sin specielle videnskabelige Fagdannelse ogsaa bør være i Besiddelse af en vis teoretisk Indsigt i de forskellige Discipliner, som knytter sig til Biblioteksvirksomheden, anser jeg for givet. Men det har rigtignok hidtil kun været en stiltiende Forudsætning, til hvilken Virkeligheden ikke altid svarede, at den unge Biblioteksmand af Interesse for sin Gærning erhvervede sig disse Kundskaber ved Hjælp af de ikke faa Haandbøger eller Specialværker, som er let tilgængelige paa ethvert større Bibliotek. Jeg anser det derfor for en ikke ringe Vinding, at det i Bibliotekarforeningens Andragende til Ministeriet foreslaas, at Erhvervelsen af disse teoretiske Kundskaber for Fremtiden gøres til Pligt for den, der ønsker Ansættelse ved et af de tre store Biblioteker, og at man, før fast Ansættelse gives, sikrer sig, at han virke-

lig er i Besiddelse af den fornødne teoretiske Viden paa dette Omraade. Forsaavidt nu det høje Ministerium maatte være tilbøjelig til at gaa ind paa de i Bibliotekarforeningens Andragende fremsatte Ønsker om Ordningen af Tilgangen ved de tre større Biblioteker, vil Forholdet jo — som tidligere berørt — hvis Forslaget gennemføres i den foreliggende Form, efter ca. 3 Aars Forløb stille sig saaledes, at *alle* ekstraordinære Medhjælpere efterhaanden har opnaaet fast Ansættelse som Underbibliotekarer. Ny ekstraordinære Medhjælpere vil da kun blive ansatte ved indtrædende Dødsfald eller Afskedigelse ɔ: der vil blive ansat en enkelt i Ny og Næ, rimeligvis en Gang hvert tredie eller fjerde Aar.

Med disse Fremtidsforhold for Øje forekommer det mig rigtignok, at det vilde være urimeligt at sætte et stort Apparat i Gang for at faa denne Side af Sagen ordnet paa en tilfredsstillende Maade — mindre maa sikkert kunne gøre det. Ikke blot vilde det være et for ringe Spørgsmaal at ulejlige en Kommission med at løse, som min ærede Kollega foreslaar, men det vilde ogsaa være altfor bekosteligt at oprette et helt — ikke ganske billigt — Kursus for en saadan enkelt Mands Skyld. Hertil kommer saa, at Oprettelsen af det foreslaaede Kursus for Statsbibliotekets Vedkommende vilde medføre ret betydelige Vanskeligheder. Ansættes dér en ny Mand, skal de jo bruge ham straks, og da det hverken vil være tilraadeligt at oprette to Kursus, ét i København og ét i Aarhus, eller i den Anledning at foretage for alle Parter højst generende midlertidige Ombytninger, saaledes at et af de københavnske Biblioteker i Prøveaaret afgav en Mand til Aarhus, medens Aspiranten gennemgik sit Kursus i København, antager jeg, at den simpleste Udvej vil være den, at Ministeriet lader udarbejde en trykt, ikke for vidtløftig Lærebog i de teoretiske Fag, som knytter sig til Biblioteksvirksomheden ved de danske Biblioteker, og at det paalægges vedkommende Aspiranter under Prøveaaret at sætte sig saaledes ind i disse Fag, at de kan underkaste sig en Eksamination deri ved Prøveaarets Slutning. Det er en Selvfølge, at Aspiranten i dette Tidsrum maatte have Adgang til baade hos sine Kollegaer paa Biblioteket og hos Overbibliotekaren at indhente de praktiske Oplysninger, som Studiet af Lærebogen maatte gøre nødvendigt eller ønskeligt for ham. Med dette Forbehold tillader jeg mig forøvrigt i Henhold til ovenstaaende Bemærkninger at anbefale Bibliotekarforeningens Andragende til det høje Ministeriums velvillige Overvejelse.«

— Fra Aarhus Bog- og Stentrykkerforening var der til Ministeriet 26. Aug. 1909 indgivet et Andragende om at foranledige en Ændring indført i § 2 af Lov om offentlige Bibliotekers Ret til Frieksemplarer af Tryksager (2. Maj 1902). Ministeriet opfordrede de tre Overbibliotekarer til at udtale sig desangaaende, og under 20. Oktbr. 1909 afgav jeg følgende Erklæring:

»Ved Skrivelse af 13. Oktbr. 1909 har det høje Ministerium anmodet mig om at udtale mig i Anledning af et fra Aarhus Bog- og Stentrykkerforening til Indenrigsministeriet indsendt Andragende om at foranledige en Ændring indført i § 2 af Lov om offentlige Bibliotekers Ret til Frieksemplarer af Tryksager (2. Maj 1902). Jeg skal desangaaende tjenstligst bemærke følgende. Lovens Ord lyder i den paagældende Paragraf: Den (d. e. Afleveringspligten) gælder alle, ogsaa uforandrede Oplag og

Udgave med tilhørende Bilag. Denne Bestemmelse er af det kgl. Bibliotek (jfr. medf. Skrivelse af 6. Oktbr. 1909) fortolket saaledes, at man kun har forlangt Pligteksemplarer af uforandrede Oplag, naar disse faktisk var satte op paa ny eller der var trykt et nyt Oplag af Aftryk af Stereotypiplader.

Derimod hævder Overbibliotekar Grundtvig (vedl. Skrivelse af 2. Oktbr. 1909) som sin Opfattelse, at ogsaa saadanne Publikationer som de, der tydelig nok sigtes til i Andragendet (d. e. Dele af samme Oplag, blot med ændrede Titelblade eller Omslag), falder ind under Lovens Bestemmelser og derfor er afleveringspligtige.

Efter min Mening kan der ved et Oplag kun forstaas det Antal Eksemplarer af et Værk, der samtidig fremstilles ved Trykken. Hvis derfor Loven alene havde talt om uforandrede Oplag, maatte den af det kgl. Bibliotek overfor Bogtrykkerne fulgte Fremgangsmaade betragtes som den rette. Bibliotekerne vilde da af saadanne Publikationer, som Andragendet har for Øje, kun kunne fordre Titelbladene og hvad der ellers maatte være ændret.

Men Bestemmelsen i § 2 taler jo baade om uforandrede Oplag og Udgaver, og med Rette, thi ved en Udgave af et Værk maa forstaas det Antal Eksemplarer deraf, som samtidig udkommer i Boghandelen. Betegnelserne Oplag og Udgave er altsaa ikke enstydige, og kan kun benyttes i Flæng i de Tilfælde, hvor alle de samtidig trykte Eksemplarer af et Værk samtidig udgives i Boghandlen. Derfor kræves der ogsaa utvivlsomt i Loven, at Bogtrykkerne afleverer alt til en Udgave hørende, baade det, der danner en Del af et tidligere trykt Oplag og det, der er fremstillet særlig med den ny Udgave for Øje (Titelblad, Omslag o. s. v.).

Jeg kan derfor i Realiteten ganske slutte mig til Overbibliotekar Grundtvigs Opfattelse af Bogtrykkernes Forpligtelser i denne Henseende, og jeg for mit Vedkommende vilde meget beklage, hvis der fra Ministeriets Side gjordes Skridt til at ændre denne Lovbestemmelse, saaledes at Bogtrykkerne af et uforandret Oplag, der deles i flere Udgaver, fik Lov til kun at aflevere et Eksemplar samt de ændrede Dele (Titelblad og Omslag). Bibliotekerne vilde nemlig paa denne Maade komme i Besiddelse af en hel Del Udgavefragmenter, der i Virkeligheden maatte betegnes som Makulatur, og det vilde idelig volde store Vanskeligheder at faa undersøgt og fastslaaet, naar et nyt Oplag af en Bog virkelig var et nyt Oplag, og naar det kun var en ny Udgave af en Del af et tidligere trykt Oplag med ændret Titel.«

26. November 1909 meddeltes mig Ministeriets Afgørelse i Sagen gennem nedenstaaende Skrivelse:

»Ministeriet har under Dags Dato tilskrevet Bog- og Stentrykkerforeningen i Aarhus saaledes:

»I Skrivelse af 26. August d. A. har Foreningen anholdt om, at de i § 2 i Lov af 2. Maj 1902 om offentlige Bibliotekers Ret til Frieksemplarer m. m. indeholdte Bestemmelse om Afleveringspligten maa blive ændrede med Hensyn til Aflevering af Piecer o. l., hvis Indhold forbliver uforandret, medens Omslaget paa en eller anden Maade ændres.

I Anledning heraf skal man meddele, at Ministeriet ikke finder tilstrækkelig Anledning til at fremsætte Forslag om Forandring af ovennævnte Lovbestemmelse.«

Hvilket herved meddeles under Henvisning til Hr. Overbibliotekarens Skrivelse af 20. f. M.«

— I Sommeren 1909 var der i Forbindelse med Landsudstillingen i Aarhus blevet afholdt et Bibliotekarmøde, hvor man i Tilslutning til et Foredrag af Overbibliotekar Lange havde fattet en Resolution om Ønskeligheden af en omfattende Organisation af Bibliotekerne udenfor København og om Oprettelsen af et Biblioteksraad, der kunde yde Administrationen sagkyndig Assistance.

Om denne vigtige Sag, der, hvis den skulde gennemføres i Henhold til Resolutionen, vilde medføre en fuldstændig Nyorganisation af Landets Biblioteksforhold og i Længden rimeligvis fremkalde en Ændring i de to Hovedbibliotekers Stilling, udtalte jeg mig efter Opfordring fra Ministeriet saaledes i min Svarskrivelse af 11. Febr. 1909.

»I Skrivelse af 28. Jan. 1910 har det høje Ministerium ønsket en Udtalelse af mig i Anledning af et fra Indbyderne til Almindeligt dansk Biblioteksmøde indsendt Andragende, som i Tilknytning til et af Overbibliotekar Lange paa Mødet holdt Foredrag bestemt hævder Nødvendigheden af en omfattende Ny-Organisation af vore Biblioteksforhold.

Da Mødet faldt netop i de Dage, da Universitetsbiblioteket efter Sommerferien lukkede op paany, var hverken jeg eller Bibliotekets øvrige Personale i Stand til at deltage i Forhandlingerne. Ministeriets Skrivelse giver mig derfor en forønsket Lejlighed til at fremsætte mit Syn paa denne Sag, der ganske vist i mangt og meget afviger fra det, som paa Mødet fandt almindelig Tilslutning.

Det, Overbibliotekar Lange i sit Foredrag fastslog som Statens og Kommunernes uafviselige Opgave, og det, Resolutionen i Tilslutning dertil hævder som nødvendigt, er i det væsentlige følgende:

1. En Række større Centralbiblioteker (eet i hvert Amt, altsaa 18 i alt) med en faglig uddannet Bibliotekar som Leder, lønnet Assistance til Hjælp ved Biblioteksarbejdets Udførelse, Læsestue med større Haandbibliotek samt indrettet paa i videste Maal at udsende Vandrebiblioteker til de forskellige lokale Centra i Distriktet.

2. Oprettelse af et Biblioteksraad, der kan yde Administrationen sagkyndig Assistance og fremhjælpe et stadigt og rationelt Samarbejde med de store Statsbiblioteker.

3. Oprettelse af Læsestuer med Haandbiblioteker og Udlaan i de lokale Centra under Ledelse af lokale Bibliotekarer. Det antydes endvidere, at disse nævnte Institutioner forudsætter Oprettelsen af en særlig Bibliotekarskole ved et af de store Biblioteker med det Formaal at uddanne de nødvendige Kræfter til Ledelse af Amts- og Sognebiblioteker. (Langes Piece S. 14.)

Med Hensyn til Fordelingen af de Bekostninger, som disse Foranstaltninger vil foranledige, foreslaas det, at Staten udreder Grundlønnen til en Bibliotekar for hvert Amtsbibliotek med 2000 Kr. aarlig. Resten af Driftsudgifterne (derunder betydelige Lønningstillæg for Bibliotekaren) ydes af Kommunerne, der ved Lov faar Ret til at paaligne Beboerne et

særligt Bidrag til Bibliotekssagens Fremme i Kommunen, naar de Stemmeberettigede udtaler sig derfor.

Hele dette Forslag er jo lige til den ved Lov paalignede Biblioteksskat i Kommunerne en tro Kopi af den moderne amerikanske Biblioteksorganisation, der hos mange europæiske Biblioteksmænd har vakt udelt Beundring. At den i Amerika virker fortræffelig, er jo sikkert nok; om den egner sig til uden videre at overføres til vort Land, anser jeg derimod for meget tvivlsomt.

For det første: Hvor megen Anerkendelse der end fra alle Sider er bleven ydet den moderne amerikanske Biblioteksorganisation, een Ting har man ikke kunnet sige til dens Ros: at den er billig. Tvertimod den har kostet og vil koste baade Centralregeringen og de enkelte Stater enorme Summer aarlig til Bygninger, Bøger, Biblioteksmateriale, Driftsomkostninger, Biblioteksskoler, Lønninger og — Agitation. Hertil kommer saa de private Gaver, store og smaa, der kan beløbe sig til omtrent 30 Millioner Kroner om Aaret foruden det, der skænkes i Form af mere eller mindre kostbare Bogsamlinger. Sligt spiller naturligvis i et saa rigt og stort Land som Amerika ingen Rolle, og de Beløb, som en Biblioteksordning i Lighed med den af Overbibliotekar Lange paa Biblioteksmødet i Aarhus foreslaaede vil koste, er jo i Sammenligning hermed kun som en Draabe i Havet; men for den danske Befolkning, der i Øjeblikket befinder sig i en meget vanskelig og spændt økonomisk Situation, vil dog de foreslaaede Udgifter betyde et saa væsentligt Tillæg til de allerede i Forvejen trykkende økonomiske Byrder, at det vistnok er mere end tvivlsomt, om Amts- og Sogneraad i en nogenlunde nær Fremtid vil være villige til at paaligne Beboerne Bidrag til Biblioteksformaal. Det er nemlig i Virkeligheden ikke helt smaa Udgifter, det her drejer sig om. Skulde Amtsbibliotekerne virke efter Forslagsstillerens Tanke, maatte der jo til dem slutte sig en Række Læsestuer med Haandbiblioteker i de forskellige Sogne. Hvad disse vilde koste, er ganske uberegneligt. Vil man ogsaa her se bort fra det frivillige Arbejde af enkelte offervillige og begejstrede Mænd, som Forslagsstilleren, forstaaeligt nok, ikke i Længden mener at kunne regne med, bliver Udgifterne i ethvert Tilfælde ikke ubetydelige.

Statens Bidrag, 36,000 Kroner til Amtsbibliotekarernes Grundløn, er ganske vist ikke imponerende, men det er vel ogsaa kun en Begyndelsesfordring. Efterhaanden som Byrderne vokser, vil Amts- og Sogneraad sikkert forlange, at det forhøjes betydeligt, hvis de da overhovedet vil betragte en saadan Lov om fakultativ kommunal Biblioteksskat som andet end Papir.

Et saadant Centralbibliotek som det, Forslaget forlanger, vil næppe kunne drives forsvarligt for mindre end ca. 10,000 Kr. om Aaret, der formentlig vil fordele sig saaledes:

Bibliotekaren 2000 Kr. + 900 Kr. (Halvdelen af de 4 Forhøjelser taget som Gennemsnit).

Nyanskaffelser, Indbinding og Reparation vil næppe kunne besørges forsvarligt for mindre end 3000 Kr.

Assistance (2 unge Mennesker til Læsesal og Udlaan og et Biblioteksbud): 2000 Kr. Denne Post vil sikkert inden kort Tid stige, fordi Assisten-

terne med Rette vil forlange Lønningsforhøjelse. Nægtes den, maa man stadig maatte nøjes med uøvede Kræfter.

Leje af Lokale, Lys, Varme, Rengøring og Porto ca. 2000 Kr.

For de 18 Amtsbiblioteker vil dette udgøre 180,000 Kr. aarlig, og dertil kommer saa de med Bogsamlingens Installation i Bygningen forbundne Udgifter (Reoler, Møbler og øvrige Biblioteksmateriale), der næppe vil kunne tilvejebringes for mindre end 6000 Kr. for hvert Bibliotek, rent bortset fra selve Bogsamlingen, som man kun i de færreste Tilfælde kan vente at faa forærende. Herved er vi oppe paa 108,000 Kr. een Gang for alle og 180,000 Kr. aarlig i Driftsudgifter.

Af disse Penge skal Kommunerne udrede Broderparten, nemlig foruden Installationen (108,000 Kr.) aarlig 144,000 Kr.

Og dog, hvis der kun var Tale om et betydeligt Pengeoffer, saa fandt man vel en Udvej til at føre Sagen ud i Livet; men jeg frygter rigtignok for, at man i visse Bibliotekskrese har forset sig paa den amerikanske Ordnings Fortræffelighed uden at betænke, om den virkelig passer for vore Forhold, og om man ikke, ved at indføre den her, vilde ødelægge mere end man indenfor et overskueligt Tidsrum var i Stand til at genoprejse. Man skal vogte sig for at sætte for meget ind paa den Slags Omplantningsforsøg; det Træ, som gror villigt i eet Klima, vantrives let i et andet.

Den Ordning af Biblioteksforholdene, der findes i Øjeblikket herhjemme, er, om end langt fra ideal, saa dog paa særdeles væsentlige Punkter tilfredsstillende. Baade den videnskabelige Forsker og den, der søger Oplysning om et Æmne, som interesserer ham, er, ligegyldigt hvor i Landet han bor, lige saa gunstig stillet som i Amerika med Hensyn til Benyttelsen af Statens videnskabelige Biblioteker, der for Provinsbyernes Vedkommende suppleres af Stifts- og Skolebiblioteker. Hverken Laanebetingelserne eller den Behandling, han møder fra Personalets Side, er i nogen Henseende bedre i Amerika. Naturligvis er Bogforraadet ikke saa stort her som der, hvilket undertiden kan foranledige følelige Vanskeligheder, men Adgangen til det, der haves, er ubetinget lige saa let. Maaske vilde det være heldigt, om Bibliotekerne agiterede noget mere blandt Publikum, for at dette kunde gaa op for flere af Landets Beboere end dem, der nu kender og benytter sig af dette store Gode. Hvad angaar den store jævnt dannede Middelstand, der væsentlig søger underholdende og belærende Læsning af lettere Karakter som Rekreation i sin Fritid, da har den i Tidens Løb vænnet sig til at staa paa egne Ben paa dette Omraade ligesom til Dels med Hensyn til Skoleundervisningen. Gennem Foreninger, der ikke sjældent ejer betydelige og værdifulde Biblioteker, Læsekrese og Læseselskaber skaffer den sig den Litteratur, den har Trang til (Skønlitteratur, Rejsebeskrivelser, populærvidenskabelige Værker). Overbibliotekar Lange har ikke Ret til at kalde disse Biblioteker lukkede, Adgangen er let nok for dem, der vil betale Kontingentet, og rimeligvis finder disse Mennesker større Glæde og Hygge i deres Foreningsbiblioteker, end de vilde finde i et stort, offentligt Bibliotek, som de jo heller ikke fik helt gratis.

Endelig eksisterer der, væsentlig med den menige Mands Tarv for Øje, en overordentlig stor Mængde af de saakaldte Folkebogsamlinger.

De tilhører gennemgaaende en lokal Forening, der støttes af vedkommende Kommune med ret beskedne Bidrag. Bibliotekaren (Lederen) er i Købstæderne sædvanlig lønnet, paa Landet ulønnet. Læsestue forefindes af og til i Købstæderne, sjældent paa Landet, Bogforraadet er kun ringe, og den overvejende Del deraf (saa vidt jeg kan skønne ca. $^2/_3$) Skønlitteratur (Romaner og Noveller).

Mod Organisationen af disse Folkebiblioteker har der, til Dels med Rette, været fremført adskillige Indvendinger: Man har anket over, at de var for smaa, at Bogbestanden var slet valgt, at der savnedes Læsestuer og teknisk uddannet Ledelse, ligesom man ogsaa har troet at kunne konstatere en alt for ringe Benyttelse (Udlaanet paa Landet dobbelt saa stort som Bindtallet, i Købstæderne noget større).

Statistiken er en farlig Videnskab for de Uindviede, og jeg er bange for, at de Tal, der anføres til Bevis for en forholdsvis ringe Benyttelse af disse Biblioteker, er ganske misvisende. Lægger man to Biblioteker af aldeles samme Bestand og Vilkaar for Udlaan (altsaa sigtende paa samme Folkeklasses Tarv), det ene i en tætbefolket Stad, det andet i et tyndbefolket Landdistrikt, saa skal det nok vise sig, at det, der ligger i Byen, benyttes adskillig mere end det, der ligger paa Landet; man faar altsaa en fuldstændig skæv Maalestok for den virkelige Benyttelse af et lokalt Bibliotek ved blot at sammenligne Antallet af forhaandenværende med Antallet af udlaante Bind. Med andre Ord, det gaar slet ikke saa let at skaffe sig et *almindeligt* Skøn over, hvor megen sund Læselyst der tilfredsstilles af disse under overordentlig forskellige Forhold virkende Folkebiblioteker. Ej heller er der, saa vidt min Erfaring strækker sig, og jeg har gennemgaaet Katalogerne over adskillige af disse Folkebogsamlinger, særlig Grund til at anke hverken over Arten eller over Sammensætningen af den Litteratur, disse Biblioteker byder paa. Hovedparten er jævn Romanlitteratur, en ikke helt ringe Del Rejsebeskrivelser, historiske og populær-videnskabelige Skildringer fra forskellige Videnskabsomraader, endelig noget opbyggelig Litteratur. Ganske vist det er nærmest Husmandskost og ikke Lækkerbiskener for forvænte litterære Ganer, men man maa betænke, at Valget jo i Almindelighed er foretaget af Folk, som staar den jævne Befolkning nær og kender dens Smag, og at Laanetallet sikkert ikke vilde stige, hvis man slog ind paa en mere litterær Kurs.

Jeg kan ikke heller være med blandt dem, der opholder sig over, at Romanlæsning af disse Mennesker foretrækkes for anden Lekture. Den samme Tendens gør sig gældende ved Alverdens Folkebiblioteker (ogsaa de amerikanske), og hvad er vel mere forstaaeligt end, at jævne Folk, for hvem Læsning efter Dagens Slid og Slæb nærmest skulde være en Rekreation og ikke nogen Anstrængelse, foretrækker det, der uden at stille store Krav til selvstændig Tænkning interesserer, opliver og spænder, og i Fantasien fører dem bort til en Verden, der ligger fjærnt fra den ikke altid lige tiltalende Virkelighed. Naturligvis er det altid en Mangel ved den bestaaende Organisation, at den gennemgaaende paa Landet savner Læsestuer, at Lederne ikke har nogen faglig Indsigt, og at Bogsamlingerne gennemgaaende er for smaa, hvorfor de hurtig *læses ud* af den stedlige Befolkning. En Del af disse Mangler vil det formentlig ikke være særlig vanskeligt at afhjælpe med forholdsvis ringe Bekostning.

Hvis man f. Eks. til Statsbiblioteket i Aarhus knyttede en nogenlunde omfattende Vandrebiblioteksafdeling til Supplering af de bestaaende Folkebiblioteker, vilde Bekostningen formentlig ikke blive synderlig stor. Et mindre Bidrag til Portoudgifterne vilde sikkert selv fattigere Kommuner være villige til at give; de større Folkebiblioteker kunde benytte et saadant skiftende Supplement til at spare deres Indkøb i visse bestemte Retninger, og for de smaa Bogsamlingers Vedkommende kunde Vandrebøgerne passende repræsentere alle Nyhederne, og de derved sparede Penge anvendes til Forsendelsesomkostninger.

Oprettelse af Læsestuer paa Landet vil vistnok gennemgaaende volde store Vanskeligheder. Ledelsen af Bogsamlingerne besørges her ved frivillige Arbejdere, der kun kan afse en meget begrænset Tid til dette Hverv; men en Læsestue skulde helst være aaben Dagen igennem, og dertil kræves fastlønnede Folk, som man vel nok gennem en klar og letforstaaelig trykt Instruktion kunde give den fornødne tekniske Vejledning. Derimod vil det de fleste Steder knibe med at tilvejebringe den faste Løn. Der vil vistnok ikke være megen Stemning for en saadan Udgift, og Landkommunernes Tilbageholdenhed paa dette Punkt vilde jeg finde ganske forstaaelig. Den lavere stillede landlige Befolkning har ikke megen Fritid, Dagen igennem er den optaget af sit Arbejde for Brødet. Naar saa Arbejdet ved Sekstiden er endt, har de fleste en lang Vej hjem, og dér venter dem saa nyt Arbejde med deres Jordlod eller Børnene. Mennesker, til hvem Livet stiller saa store Krav, kan nok glæde sig ved efter endt Dagværk at titte lidt i en god Bog, men de indlader sig næppe paa at gaa hjemmefra om Aftenen hen til en maaske fjærntliggende Læsestue for at høste Belæring og Udvikling gennem en Lekture, der for dem absolut maa være anstrængende.

Omtrent saaledes er altsaa den bestaaende Ordning af Biblioteksvæsenet herhjemme. For Folkebogsamlingernes Vedkommende vil den med de beskedne og lidet kostbare Ændringer, jeg ovenfor har foreslaaet, i det hele kunne virke tilfredsstillende. — Oprettes de af Indbyderne til Biblioteksmødet i Aarhus og Overbibliotekar Lange foreslaaede Amtsbiblioteker, vil der for Folkebibliotekerne paa Landet foreløbig ikke vindes noget ud over det, mit Forslag stiller i Udsigt. Derimod vil naturligvis i de Byer, hvor Amtsbibliotekerne lægges og fungerer som Folkebiblioteker, Forholdene blive betydelig bedre end nu for de rent ubemidlede. For den jævnt velstaaende Middelstand vil Resultatet i de Byer, hvor Amtsbiblioteker oprettes, blive, at de nu bestaaende talrige Foreningsbiblioteker og Læsekrese konkurreres ihjel eller afgaar ved en frivillig Død, og dermed er det private Initiativ og Bestræbelsen for at staa paa egne Ben saa temmelig sat ud af Spillet, hvad denne Sag angaar. Den samme Skæbne venter sikkert ogsaa de bestaaende Skolebiblioteker, der er af stor Betydning for Lærere og Disciple, og Stiftsbibliotekerne. Er der nu vundet herved? Efter min Formening ikke det allerringeste. Hvad de ny Centralbiblioteker sikkert vil skaffe os, er en Række Udgifter til Biblioteksbygninger, Bogsamlinger, Embeds- og Bestillingsmænd, men vil de i den jævnt velstillede Middelstand skabe større Læselyst og Trang til Belæring end den, der nu findes, og som tilfredsstilles ved den nuværende Forhold? Det er

i mine Øjne Sagens egentlige Kardinalpunkt. Hverken Overbibliotekar Lange eller Indbyderne til Aarhusmødet har fremført nogen Kendsgerning, hvoraf man kunde drage berettigede Slutninger desangaaende, og derved kommer egentlig det Krav, de har rejst, til at svæve i Luften. Det at oprette Biblioteker og aabne den videst mulige Adgang til dem, er fra Statens og Kommunens Side en udstrakt Haand, men om den bliver greben af Befolkningen, beror paa ganske andre Forhold, navnlig paa Skoleundervisningens Karakter og paa Folkeracens Energi og Fremdrift. Det er disse to Ting, som i Amerika danner Forudsætningen og Jordbunden for den rent moderne Biblioteksbevægelse, og vil man indføre amerikanske Biblioteksforhold herhjemme, maa man gaa den samme Vej, som man er gaaet hinsides Atlanten, og begynde med Skoleundervisningens Reformation; ellers spilder man baade sine Penge og sin Møje.

Blandt de Ting, som Indbyderne til Biblioteksmødet ligeledes hævder Ønskeligheden af, er ogsaa Oprettelsen af en nøje Forbindelse mellem Statens videnskabelige Biblioteker og de foreslaaede Amtsbiblioteker. Det samme slaar Overbibliotekar Lange paa i sin Piece, og han tænker sig, at dette kunde ske gennem en Omdannelse af Statens Komité for Folkebogsamlinger til et Biblioteksraad, der kan yde Administrationen sagkyndig Hjælp og fremhjælpe et stadigt, rationelt Samarbejde med de store Statsbiblioteker (Langes Piece S. 19.). Forbilledet er jo ogsaa her laant fra de store amerikanske Forhold, og jeg tror ikke, at et saadant Biblioteksraad vilde have nogen Betydning for vore Forhold. Den sagkyndige Assistance, Statsmyndighederne trænger til, kan de ogsaa nu saare let forskaffe sig. Amtsbibliotekernes Ledere vilde ogsaa uden en saadan Komités Mellemkomst sikkert finde al den Imødekommen og Støtte hos de videnskabelige Bibliotekers Ledere, som de maatte ønske, og jeg er desuden noget bange for, at et saadant Raad vilde svække Initiativet og Handlekraften hos Amtsbibliotekarerne. Amtsbibliotekerne er jo tænkt som selvejende Institutioner, der under Bibliotekarens Ledelse administreres af en Slags lokal Kontrolkomité (Side 14—15). Naar saa mange Raad og Komitéer har Lejlighed til at blande sig i Styrelsen, hver ud fra sit Standpunkt, fremkommer der sjældent noget godt Resultat.

Som det høje Ministerium af ovenstaaende Bemærkninger vil have set, deler jeg kun for ganske faa Punkters Vedkommende Indbydernes Overbevisning om Betimeligheden af en Reform af vore Biblioteksforhold. Ud fra mit Standpunkt vil jeg derfor heller ikke kunne tiltræde Ønsket om Nedsættelsen af en Kommission. Det Spørgsmaal, der for mig er det afgørende i denne Sag: om der virkelig hos Befolkningen og Autoriteterne i Provinserne er Trang til og Ønsker om en Ordning af de bestaaende Forhold samt Villighed til at paatage sig de dermed forbundne ikke ringe Udgifter, kan man vistnok lige saa let faa besvaret uden en saadan Kommissions Mellemkomst.«

— Paa Grund af Bibliotekets Beliggenhed med hele sin ene Sidelængde ud til en Gade med ikke ganske ringe Trafik, har baade Funktionærer og Bøger altid lidt stærkt under Støvplagen for ikke at tale om, at den forvoldte store aarlige Udgifter til manuel Afstøvning, som dog ikke bragte væsentlig Bedring ud over ganske kort Tid. Under disse Omstæn-

digheder henvendte jeg mig (16. April 1910) med følgende Skrivelse til Bygningsinspektøren, Arkitekt M. Borch:

»I alle de Aar, jeg har været knyttet til Biblioteket, har der været ført en resultatløs Kamp mod den Ulempe og Skade, som Støvet forvoldte baade Funktionærerne og Samlingen. Intet større Arbejde har i al denne Tid kunnet udføres i Magasinerne, uden at Funktionærerne bagefter maatte foretage en grundig Renselse af deres Legeme og Klæder, og at de Støvmasser, der indaandes og sluges ved en saadan Iejlighed, absolut ikke kan være til Gavn for Sundheden, siger sig selv, ligesom det vel ogsaa maa betragtes som upassende at byde det laanende Publikum støvede og muligvis sundhedsfarlige Bøger fra et offentligt Bibliotek. Endvidere er det jo indlysende, at Bøgerne selv i Tidens Løb maa tage Skade af Støvet, som langsomt trænger ned mellem Bladene og afsætter Smudspletter, der er saa godt som umulige at fjærne. Formentlig har Bibliotekets Beliggenhed midt inde i Byen, paa hvis slet renholdte Gader Vind og Færdsel altid sætter meget Støv og Snavs i Bevægelse, bidraget ikke lidt til at forværre denne Plage, som efterhaanden er bleven uudholdelig, fordi den hidtil anvendte Forholdsregel derimod (aarlig Afstøvning af visse Partier af Biblioteket) uagtet sin Kostbarhed er aldeles utilstrækkelig og, selv om den, hvad de pekuniære Forhold udelukker, kunde gennemføres over hele Biblioteket paa een Gang, dog væsentlig kun bidrager til at flytte Støvet, efterhaanden som Arbejdet skrider frem.

Under saadanne Omstændigheder kan det vistnok betragtes som en Nødvendighed baade af Hensyn til Publikums, Samlingens og Personalets Tarv, at der her i Biblioteket, ligesom i det Kgl. Bibliotek og i Rigsarkivets nye Bygning, for Fremtiden anvendes det eneste rationelle Middel imod Støvplagen, som kendes, et Støvsugeapparat. Jeg vilde derfor være Hr. Bygningsinspektøren overordentlig taknemmelig, hvis De i Erkendelse af den foreslaaede Foranstaltnings Nødvendighed vilde yde mig Deres værdifulde Hjælp til dens Gennemførelse. Af Hensyn til det Overslag, som maatte ledsage et muligt Forslag paa Finansloven om Anbringelse og Drift af et saadant Apparat, skal jeg blot bemærke, at det er min Plan at lade Apparatet betjene af Bibliotekets to Bude, dels hele Sommerferien ca. 5 Timer daglig, dels lejlighedsvis i Aarets Løb, hvilket sidste vistnok omtrent vil svare til en Maaneds stadig Drift à 5 Timer pr. Dag.«

Da jeg fra ham havde faaet et meget imødekommende Svar, foreslog jeg Konsistorium paa Grundlag af det af ham godhedsfuldt fremskaffede Overslag at foranledige Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet til at søge Beløbet bevilliget paa den kommende Finanslov. — Paa Finanslovsforslaget for 1911—12 optoges i Henhold hertil den til Anbringelse af et Støvsugeanlæg forlangte Sum, 1250 Kr.

— Da det af mig forrige Aar med Konsistoriums Anbefaling til Ministeriet indsendte Forslag om en betydelig Forøgelse af Bibliotekets Annuum af Ministeriet ikke blev optaget paa Finanslovforslaget, og det stod mig klart, at hvert Aar, der gik hen under de hidtilværende finansielle Forhold, førte Biblioteket nærmere hen mod det Punkt, hvor Situationen kun kunde reddes ved meget store pekuniære Ofre, tilskrev jeg under 9. April 1910 Konsistorium saaledes:

»Umiddelbart efter at jeg havde tiltraadt Stillingen som Overbibliotekar, tillod jeg mig ved Skrivelse af 30. April 1909 at henlede Konsistoriums Opmærksomhed paa de særdeles vanskelige pekuniære Forhold, hvorunder Biblioteket virkede. Jeg søgte her nærmere at paavise, at det med de til Raadighed staaende Midler var ganske umuligt at løse den Opgave, der efter de foreliggende Bestemmelser var stillet Biblioteket, nemlig at repræsentere indenfor den matematisk-naturvidenskabelige Faglitteratur, Medicinen og Naturhistorien (specielt Zoologien) paa en til vore Forhold svarende Maade. Endvidere berørte jeg, at Indbindingskontoen efterhaanden var steget til en i Sammenligning med de øvrige Udgifter foruroligende Højde, saa at den i Finansaaret 1908—09 havde slugt over 8000 Kroner af Bibliotekets Annuum, som Legaterne iberegnede beløb sig til ca. 25,000 Kr. foruden den til Katalogarbejderne bevilligede Sum. Administrationsudgifterne kunde anslaaes til ca. 5000 Kr. aarlig; til Indkøb af Bøger havdes der altsaa kun en Sum af ca. 12,000 Kr. til Raadighed.*) Skøndt nu Biblioteket kun skulde repræsentere i de ovennævnte Fag, havde det dog dels som Universitetsbibloitek, dels paa Grund af de til særlige Anskaffelser skænkede Legater jo ogsaa visse Opgaver at løse paa andre Omraader, selv om der for disse sidstes Vedkommende kun stilledes meget beskedne Krav. Herved mindskedes den Sum, der kunde anvendes til Hovedfagene med ca. 4000 Kr., og da Udgifterne til Tidsskrifter og Fortsættelser baandlagde største Parten af Resten, nærmede man sig i en betænkelig Grad til det Punkt, da Biblioteket ikke længere havde Raad til at anskaffe Nyheder, men var henvist til at forøge sin Bestand saa godt som udelukkende gennem Gaver og Bytteforbindelser.

For Medicinens Vedkommende er man jo desværre allerede naaet til dette skæbnesvangre Standpunkt. Det skyldes kun Forbindelsen med det Classenske Litteraturselskab, at Biblioteket er nogenlunde forsynet med medicinske Tidsskrifter. For Enkeltværkernes Vedkommende er Tilstanden rent ud bedrøvelig. Det lader sig nu en Gang ikke gøre at holde et gammelt, værdifuldt medicinsk Bibiliotek à jour for ca. 1000 Kr. om Aaret. Mere var der ikke anvendt paa denne Konto i 1908—09, og der kunde ikke anvendes mere. Jeg har ganske vist i 1909—10 forsøgt at stoppe nogle af de allerværste Huller; men hvad det kommende Finansaar angaar, maa jeg paa Forhaand slaa en Streg over alle Ønsker og Planer i den Retning, hvilket er saa meget mere beklageligt, som der ikke findes noget andet større, for Offentligheden tilgængeligt medicinsk Bibliotek her i Landet.

Konsistorium anerkendte jo beredvilligt Berettigelsen af de fra Bibliotekets Side rejste Krav og støttede dem efter bedste Ævne; men baade det foregaaende og det nuværende Ministerium stillede sig afvisende, og Forslaget naaede af den Grund ikke frem for Rigsdagen.

Under de forhaandenværende stærkt spændte finansielle Forhold, der paa alle Omraader gør Resignation til en Nødvendighed, kunde det jo

*) Til Sammenligning kan anføres, at Det kgl. Bibliotek, der ligesom Universitetsbiblioteket kun skal repræsentere indenfor et begrænset Antal Fag, til Anskaffelse af Bøger og til Indbinding raader over 60,000 Kr., Universitetsbibliotekerne i Lund og Upsala til samme Formaal hver over 55,000 Kr.

synes mærkeligt, at jeg atter i Aar beder det høje Konsistorium om dets Støtte i denne Sag, og hvis Forholdene havde været uforandrede, vilde jeg ogsaa, hvor tungt det end faldt mig, have anset det for rigtigst at vente. Men Situationen har forværret sig saaledes, at jeg anser det for min uafviselige Pligt allerede nu at tage Sagen op paa ny.

Administrationsomkostningerne har i 1909—10 holdt sig omtrent paa samme Højde (5000 Kr.) som i forrige Finansaar, uagtet forskellige uopsættelige Krav nødvendiggjorde flere ekstraordinære Udgifter, men Indbindingskontoen er i 1909—10 desværre vokset ganske uforholdsmæssigt. Dette skyldes ingenlunde nogen utidig Flothed; thi atter og atter er Fordringerne paa dette Omraade skruede saa langt ned som vel muligt. En Del af Stigningen (dog næppe mere end ca. 500 Kr.) er sikkert ekstraordinær og skyldes Omordningen af Pakkamret samt forskellige Oprydninger, der gav Anledning til at adskillige Bøger, som havde staaet hen i mange Aar, blev katalogiserede og indbundne saa tarveligt som vel muligt. Men for den allerstørste Del maa Aarsagen utvivlsomt søges i den danske Afleverings stærke Vækst, en Omstændighed Bibliotekets Administration naturligvis ingen Indflydelse har paa. Udtrykt i Tal stiller Forholdet sig saaledes, at medens Indbindingskontoen i 1907—08 beløb sig til 7417 Kr. 99 Øre, udgjorde den i 1908—09 8073 Kr. 51 Øre og i 1909—10 9901 Kr. 22 Øre, af hvilken Sum dog ca. 1000 Kr. maatte overføres til indeværende Finansaar.

Det siger sig selv, at den eneste Konto, af hvilken disse forøgede Udgifter foreløbig kan dækkes, er den til Nyanskaffelser bestemte. Administrationsudgifterne er faste; hverken til Lys, Brændsel, Porto eller Rengøring kan der anvendes mindre end beregnet, uden at det gaar ud over den daglige Drift. Heller ikke det for Fortsættelserne bestemte Beløb kan røres uden i følelig Grad at forringe Bibliotekets Værdi og Betydning baade for Videnskabsmanden og for det store Publikum. Thi at afsige store Mængder af løbende Tidsskriftsrækker er jo i Virkeligheden en Lemlæstelse, hvis sørgelige Følger hurtigt vilde vise sig i et stærkt dalende Besøg, og ligefrem at magasinere større Partier af den danske Aflevering i Materie er en Udvej, som sikkert alle vil finde forkastelig.

Der er altsaa intet andet Middel tilbage end saa godt som helt at standse med Anskaffelsen af Nyheder i de øvrige Fag lige saa vel som i Medicinen. Dette kan maaske lade sig gøre et Aar eller to, men i Længden er dette Middel utvivlsomt lige saa ødelæggende som de ovenfor antydede. Biblioteket reduceres paa denne Maade (bortset fra Gaverne og de ved Bytte erhvervede Sager) efterhaanden til en Samling Antikviteter, hvis Betydning for den arbejdende Videnskab er saa godt som ingen. For at undgaa denne truende Kalamitet beder jeg altsaa det høje Konsistorium om at tage Sagen op og gøre Skridt til, at Biblioteket paa den kommende Finanslov kan opnaa det Tilskud af 12,000 Kr., hvis Fordeling paa de forskellige Fag nøjere er angivet i min Skrivelse af 30. April 1909.«

Ministeriet gik denne Gang ind paa at søge Bibliotekets Annuum forøget med 6000 Kr. (Halvdelen af det forlangte), og dette Beløb blev bevilget paa Finansloven for 1910—11, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg A. Sp. 1163—64.

— Under Finanslovsforhandlingen i Folketinget var der blevet udtalt Ønske om en hurtigere Indbinding af Blade og Tidsskrifter fra Bibliotekernes Side. Paa Foranledning heraf modtog jeg 16. Marts 1910 en Anmodning fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet om at ville drage Omsorg for, at Indbinding af Blade og Tidsskrifter fra Bibliotekets Side fremmedes saa meget som muligt. En lignende Anmodning havde min Kollega paa det kgl. Bibliotek modtaget, og i Anledning af en fra ham fremsendt Svarskrivelse til Ministeriet, udbad dette sig under 11. April 1910 en Udtalelse af mig om Sagen. Den lyder saaledes:

»I Anledning af det høje Ministeriums Skrivelse af 11. April 1910 skal jeg tillade mig tjenstligst at bemærke følgende: Den Hindring for Publikums Benyttelse af nys udkomne danske Tidsskrifter, som ligger i, at Afleveringen fra Bogtrykkerne finder Sted halvaarsvis, har jeg fra Begyndelsen af dette Aar søgt at afhjælpe ved at anmode Forlæggere og Redaktører af de ca. 30 Tidsskrifter, der praktisk talt spiller en Rolle i denne Sag, om at tilstille Biblioteket dets Pligteksemplar i enkelte Numre, samtidig med at disse udsendes til Abonnenterne. Denne Anmodning er fra alle de Vedkommende bleven mødt med den allerstørste Velvilje, og de paagældende Numre fremlægges fra 1. Januar 1910 straks efter Modtagelsen i dertil indrettede Mapper i de for dem bestemte Rum paa Tidsskriftlæsesalen, hvor Publikum selv frit kan fremtage, hvad det ønsker. Ved Siden af Montren hænger en Oversigtstavle til Orientering. Naar de samlede Aargange udgaar af Tidsskriftlæsesalen, men endnu ikke er leverede til Bogbinderen, har der fra Bibliotekets Side aldrig været noget til Hinder for at udlevere enkelte Numre til Hjemlaan.

For Avisernes Vedkommende maa Sagen nødvendigvis stille sig noget anderledes. De afleveres nu ligesom tidligere halvaarsvis, og heri kan der af Hensyn til den forhaandenværende Plads ingen Forandring ske. Endvidere udlaanes de ogsaa i indbunden Tilstand i Henhold til Reglementets § 10 kun til Benyttelse paa Læsesalen. Naar en Laaner ønsker at benytte Numre af en endnu uindbunden Aargang paa Stedet, gøres der, lige saa lidt som naar Talen er om Tidsskrifter, Vanskeligheder fra Bibliotekets Side.

At indbinde de Aviser og Tidsskrifter halvaarsvis, som nu indbindes helaarsvis, anser jeg ligesom min ærede Kollega Overbibliotekaren ved det kgl. Bibliotek, for Ødselhed baade med Plads og Penge, og i Henhold til det, jeg ovenfor har udviklet om Publikums Adgang til Benyttelse af Bibliotekets uindbundne Tidsskrifter og Aviser, vil det høje Ministerium sikkert give mig Ret i, at der vilde vindes grumme lidt, for ikke at sige intet ved denne ret kostbare Foranstaltning.

Da Universitetsbiblioteket ikke modtager de egentlige Provinsaviser til Opbevaring og vistnok gennemgaaende indbinder tarveligere end det kgl. Bibliotek, vilde Summen, som denne Foranstaltning vilde koste, for vort Vedkommende næppe andrage fuldt saa meget som for det kgl. Bibliotk, men under de overordentlig vanskelige Forhold, hvorunder Biblioteket med sit aldeles utilstrækkelige Annuum i de sidste Aar har arbejdet, kan der overhovedet ikke være Tale om at gennemføre Forsøget, med mindre Staten tilskyder det ikke ringe Beløb, hvorom det drejer sig.«

— Under 4. April 1910 modtog jeg gennem Konsistorium Meddelelse om, at den den 1. April udløbende Bevilling af 1900 Kroner til Udarbejdelse af en alfabetisk Katalog og Fornyelse af Realkatalogen var fornyet paa 5 Aar, samt at Kontoen var forhøjet med 600 Kroner som første Tilskud af en femaarig Bevilling til Konserverings- og Ordningsarbejder ved Haandskriftsamlingen. Endvidere, at der til Anbringelse af Jernskodder for Vinduerne i Trapperummet var bevilget 2000 Kr.

— Om Bibliotekets Katalogarbejder i det forløbne Aar afgaves til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet under 21. April 1910 nedenstaaende Beretning:

»Undertegnede tillader sig herved gennem Konsistorium at indsende til det høje Ministerium den befalede Beretning om Fremgangen af Universitetsbibliotekets Katalogarbejder i Finansaaret 1909—10.

Der har i dette Aar ligesom tidligere været arbejdet dels paa den alfabetiske Katalog dels paa Fagkatalogen. Til den første er der af cand. mag. Bartholin skrevet 4834 Sedler tilhørende Afdelingerne Lærde Selskaber (fra Sverige til Amerika) og Krigsvæsen samt Henvisningssedler til flere mindre Afdelinger. Udenfor Bibliotekstiden har han i Fagkatalogen indført 3250 Titler.

Ordningen af Fagkatalogerne er udført af Underbibliotekarerne A. Krarup og A. Halling. De Afdelinger, der gjordes færdige, vare: Enkelte nyere tyske Forfattere (Anonymer, Folkedigtning, Folkelæsning, Blandinger). Hollandsk Sprog og Literatur. Videnskabelige Selskabers Skrifter (Frankrig, England, Holland, Belgien, Tyskland, Østrig-Ungarn, Danmark, Norge, Sverige, Rusland, Finland). Brevsamlinger i Almindelighed og enkelte Personers Breve (A—L).«

— Af Aarets andre Begivenheder skal her følgende omtales:

Til en af Kunstforeningen i Slutningen af 1909 afholdt Udstilling af Maleren Jens Juels Arbejder udlaantes med Konsistoriums Tilladelse det Biblioteket tilhørende Portræt af Bjergværksbestyrer Brünnich.

I Januar Maaned 1910 blev der ved et Møde hos Videnskabernes Selskabs Sekretær truffet Bestemmelse om, hvilke Publikationer Selskabet for Fremtiden vilde afgive til Universitetsbiblioteket, og hvilke det vilde overlade Det kgl. Bibliotek.

2. Den botaniske Have 1910.

(Direktør, Professor, Dr. Eug. Warming).

A. Haven i snævrere Forstand.

(Botanisk Gartner Axel Lange).

1. Frilandsanlæget. Busketter og Kvarterer er vintergravede og i Sommerens Løb holdte rene som sædvanlig. Søbredden er bleven delvis udbedret, og Planterne langs denne er omplantede. Enkelte mindre Partier Græsplæner er omgravede og atter tilsaaede, og Jordbunden i Pyrusbuskettet og i det amerikanske Fraxinusbusket, som før var aaben og bar, er bleven tilsaaet med Græs. Den store Stenhøj har faaet en ret betydelig Udvidelse navnlig imod Syd ned imellem Fraxinusbuskettet og Spiræabuskettet. Til Brug ved denne Tilbygning er indkøbt en Del Granitsten

dels fra Stenbrud og dels store Søsten, som er bleven udkløvede inden Brugen. Da en Del slyngende Lonicera-Arter, som var plantede i den sydøstlige Del af Haven, mistrivedes, og de Stolper — gamle rustne Jernrør —, som de støttede sig til, saa meget ilde ud, er paa samme Sted opstillet et bueformet Espalier af Granstolper og Lægter. Langs Espalieret er Jorden udbedret, og ny unge Eksemplarer af Lonicera er henplantede. Foran Espalieret, hvorfra haves en udmærket Udsigt over Haven over mod Væksthusene, og hvor der før har staaet en enkelt Bænk, vil der blive sammentømret en langs hele Espalieret løbende Bænk med talrige Siddepladser. I Rabatten langs Kemisk Laboratorium er opstillet Granstolper, ved hvilke er plantede unge Clematis.

En Del af Broens Planker er erstattede med ny, og disse er bestrøgne med finsk Tjære. Bag Væksthusene paa Jordmagasinet er udgravet til og støbt Betonfundament for en Affaldsbeholder; den over Jorden ragende Del er 2 Alen høj, 8 Alen bred og 7 Alen dyb. I Bunden er dels lagt Fliser dels tykt Betongulv med 1″ glittet Granitpuds. Nogle af Havens Træer er bleven »plomberede« med Cement, en Fremgangsmaade man allerede længe har anvendt i Amerika overfor Træer, som var hule i højere eller mindre Grad, og som man ogsaa her i Byen har set udført i det sidste Aarstid (Nørreallé). Paa Træer, som har Hulheder, eller hvor Dele af Veddet er raaddent, bliver alt det raadne skaaret bort; Hulheden bliver paa de indvendige Sier bestrøget med svampedræbende Midler og dernæst fyldt med Cement. Over Cementen lægges en Zinkplade, som males mørk for at ligne Barkens Farve.

Havens Planter saavel paa Friland som i Hus er bleven optalte. Resultatet var følgende: Cryptogamer 98 Slægter med 388 Arter; Phanerogamer 2412 Slægter med 10,737 Arter, i alt 2510 Slægter med 11,125 Arter.

For at holde Søen i den rette Vandstandshøjde har Pumpen været benyttet 101 Gange i 668 Timer, hvorfor der særligt i dette Øjemed maatte fyres under Kedlerne i 379 Timer. Havens Forbrug af Vandledningsvand har i Aarets Løb været 50,900 Td. De stipulerede vederlagsfri 70,000 Td. er saaledes ikke naaede.

2. *Sorø Arboret.* En Del af de i 1904 ved Filosofgangen plantede Naaletræer, som efterhaanden var kommet til at staa for tæt, er bleven flyttede; i alt er 38 Eksemplarer omplantede. Endvidere er paa samme Sted henplantet 17 Stk. unge Picea Engelmanni. I Arboret-Arealerne i Feldskov og ved Hundekildehave er der i Efteraaret henplantet 9 Arter Acer og 7 Arter Betula samt 11 andre Arter, i alt 27 Arter i 78 Eksemplarer. I Planteskolen er anbragt 58 Arter i 210 Eksemplarer.

3. *Væksthusene.* Planterne er omplantede og holdt rene som sædvanligt. 49 Planter er omplantede i Ballier og firkantede Kasser. I Orchidéhuset har i Aarets Løb blomstret 105 Arter og Varieteter. I Kaktushuset har blomstret en Del natblomstrende Arter af Cereus; i alt var 33 Blomster udfoldede. Huset var 8 Aftener i Juli aabent for Publikum og blev disse Aftener ialt besøgt af 2512 Personer. Bordene i Nr. 7, som var meget defekte, er bleven helt fornyede. Fra Varmerørskanalen i Nr. 10—12, hvor der hyppig stod Vand, er boret Afløb gennem Formuren ud til 3 Skærvefaskiner.

4. *Bygningerne.* I Kældergennemgangen tæt ved Fyrkælderen har der i flere Aar været et tarveligt Styrtebadsapparat for Havens Funktionærer. Dette er i Aar blevet ændret og betydelig forbedret. Et gammelt Pissoir er blevet nedrevet og i Stedet er ved Siden af anbragt en Urinalkumme med Udskylningshane. Rendestenen igennem Kældergennemgangen er bleven forsynet med ny Rendestensbrædder. I Gartnerboligen er anbragt Jerntremmer for Kældervinduerne. I Frøkammerets ene Værelse er indlagt Vand og anbragt en Vaskekumme.

I Museumsbygningen er Varmeelementerne i Bibliotekarens Værelse, forreste Biblioteksrum og i Nr. 13 forøgede med nogle Led.

I Studiesalen i Laboratoriebygningen er indrettet en Skyllevask. Sammesteds er blevet indrettet et Stinkskab.

5. *Frø- og Plantebytningen.* Fra 94 botaniske Haver og 3 Private er modtaget 3430 Portioner Frø, og fra 22 botaniske Haver og 44 Private og Institutioner er modtaget 565 levende Planter og Stiklinger. Blandt Giverne kan nævnes: Pastor Th. Balslev, Apotheker Capelle, Springe, Ingeniør Caroc, Etatsraad Dessau, Frk. A. Dohlmann, Dr. Engell, Grosserer Chr. Erichsen, Slotsgartner Frederiksen, Klostergartner Haar, Fru E. Halkier, Frk. Hertz, Handelsgartner Hjort, Blikkenslager Jacobsen, Dr. Hjalmar Jensen, Java, Seminarielærer Jeppesen, Overtelegrafist Jensen, Overgartner Jørgensen, Haveselskabets Have, Stud. pharm. Keiding, Lærer Jakob Lange, Grosserer N. W. Larsen, Oberstinde Lerche, Mag. art. Lorenzen, Handelsgartner Mathiesen, Cand. pharm. Aa. Møller, Dr. Némic, Prag, Materialist J. Petersen, Storehedinge, Overgartner Prior, Overgartner Risum, Gartner J. Steenberg, Handelsgartner O. Trier, Fru Dr. Tscherning, Direktør Ulriksen, Gartner Wagenblast, og af Havens Personale: Medhjælper Bonfils, Dr. Børgesen, Gartner Hultkvist, Bot. Gartner Lange, Cand. real. Nissen, Dr. Ostenfeld, Undergartner Ulleriks.

Fra Haven er afgivet 10,338 Portioner Frø til 103 botaniske Haver og 70 Skoler, Institutioner og Havevenner. Af Stiklinger og levende Planter er afgivet 973 Stk. til 5 botaniske Haver og 62 Skoler og Private.

Foruden til Universitetslærernes Forelæsninger, Øvelser og Eksaminer, samt til den pharmaceutiske Læreanstalts Undervisning i Botanik, er der af afskaarne Blomster afgivet 904 Portioner. Disse fordeler sig paa følgende Maade: 136 Portioner til Kursus, 78 til Manuduktion, 270 til Latin- og Realskoler, 225 til Pigeskoler, 120 til Kommuneskoler, 49 til Statens Lærerhøjskole og 26 til Skolelærereksamen ude i Landet. Endvidere er afgivet Blomster og andre Plantedele til den ved det Bülowske Legat opretholdte Tegneundervisning, og i Sommerens Løb 25 Portioner til Teknisk Skole, ligeledes til Brug ved Tegneundervisning. Haven har ydermere afgivet Studiemateriale til forskellige Videnskabsmænd, saaledes Humulus til Dr. phil. J. Schmidt og Opuntia, Cereus og Rosmarinus til Professor Bille Gram. 30 Prøver af Crassulacé-Blomster er sendte til Mons. Raymond Hamel, Paris, ligeledes til videnskabeligt Brug.

Ved Rektors Aftenfest for Rigshospitalets Aabning havde Haven stillet nogle Planter til Disposition til Udsmykning af Laboratoriet, hvor Festen fandt Sted.

6. *Personalet.* Materialsnedker Lars Jensen søgte paa Grund af Alder fra 1. April sin Afsked; i hans Sted antoges Snedker Julius Mogensen.

Medhjælper Lauritz Hansen forlod Havens Tjeneste ved Udgangen af Februar; i hans Sted antoges Medhjælper Chr. Andersen. Paa Finansloven er bevilget Midler til Lønning af en Heldagsopsynsmand i Tiden Marts—November; hertil blev antaget J. Christensen, som tidligere har arbejdet i Havens Tjeneste. Kontoen til Lønning af Opsyn i Haven blev forhøjet med 1100 Kroner.

7. *Forsøgshaven.* Denne er benyttet af Professor Johannsen (Arvelighedsforhold), af Dr. phil. Ostenfeld (Bastarder, Hieracium m. m.), af Docent Raunkiær (Studier over Rumex thyrsoides), af Mag. sc. O. Paulsen Chenopodiaceer) og af Mag. sc. H. E. Petersen (Umbelliferæ, navnlig Anthriscus silvestris).

8. Der er udstedt *Kort* til 30 Manuduktører og Lærere til Dels med Adgang til Væksthuse, Stenhøj og Mose. Adgangskort til at male i Haven er udstedt til 25 Personer.

9. *Plantebestemmelsesarbejdet i 1910.* I det forløbne Aar er der foretaget ca. 470 Plantebestemmelser ved Mag. sc. Raunkiær og (under Raunkiærs Fraværelse paa en botanisk Rejse i Middelhavslandene) ved Museumsinspektør Ostenfeld, Botanisk Gartner Lange og Assistent O. Paulsen. Dansk Kvarter er revideret tre Gange, Studiekvarteret og biologisk Kvarter hver een Gang; desuden er enaarigt Kvarter og Studiekvarteret delvis reviderede.

B. Museet.

(Museumsinspektør, Dr. phil. C. Hansen Ostenfeld).

1. Bestemmelses- og Konservatorarbejder.

a. Herbarierne.

Bestemmelsesarbejder: Museumsinspektøren har afsluttet Bestemmelsen og Revisionen af Dansk Herbarium med at gennemgaa Slutningen af Compositæ, Convolvulaceæ, Ericaceæ, Labiatæ, Lentibulariaceæ, Rubiaceæ, Valerianaceæ og Slægterne Verbascum og Veronica. Han har endvidere bestemt en Samling Vandfanerogamer fra Argentina (M. Berro) og Liebmanns og Ørsteds Pontederiaceæ og Najadaceæ. Der har været indsendt til Bestemmelse ca. 600 danske Planter, og desforuden har han foretaget spredte Bestemmelser i Dansk og Arktisk samt General-Herbarium.

Bestemmelsesarbejder i Herbarierne er endvidere foretagne af Direktøren (Podostemaceæ), Docent Raunkiær (Middelhavsplanter), Docent, Dr. Kolderup Rosenvinge, Bibliotekar, Dr. Børgesen og Assistent, Mag. H. E. Petersen (Marine-Alger), Mag. C. Christensen (Pteridofyter), Mag. O. Galløe (Likener), Cand. pharm. A. Hesselbo (Bryofyter), Mag. Ferdinandsen, Mag. Ø. Winge og Cand. pharm. J. Lind (Fungi).

Af udenlandske Botanikere, som har benyttet Samlingerne og deri foretaget Bestemmelser eller Revisioner, kan nævnes: M. G. Beauverd, Herbier Boissier (forskellige assiatiske Compositæ); Prof. A. Béguinot, Padova (Stellaria media); Direktør, Dr. G. Bitter, Bremen (Acæna); Dr. F. Fedde, Berlin (nogle Papaveraceæ); Dr. Robert E. Fries, Upsala (Petunia, Planter fra Mendoza i Argentina), Prof., Dr. E. Gilg, Berlin (afrikanske Ampelidaceæ); Dr. E. Janchen, Wien (Iris spuria); Mr. Ch.

Lacaita, London (Thymus striatus); Mr. Merrill og Mr. C. B. Robinson (Bureau of Science), Manila (Galathea-Ekspeditionens Planter fra Manila); Dr. E. Meyer og Dr. Karl Müller, Halle (Aizooceæ); Prof., Dr. C. Mez, Kønigsberg (Panicum og Paspalum); Prof., Dr. S. Murbeck, Lund (Eschscholtzin); Lektor, Dr. Hjalmar Møller, Falun, (skandinaviske Splanchnaceæ); Dr. F. Petrak, Weisskirchen (Cirsium eriophorum); Dr. W. Rothert, Krakow (nordiske Spargania); Dr. O. E. Schultz, Berlin (vestindisk Solana og Cestra); Dr. O. Stapf, Kew (Loranthus og Euphorbia fra Thonnings Guinea-Planter); Prof., Dr. J. Urban, Berlin (vestindiske Convolvulaceæ), og Dr. Wangerin, Halle (Cornaceæ).

Konservatorarbejder: I Dansk Herbarium er nu Karplanterne bragte i endelig Orden, ligesaa er Likenerne ordnede; forskellig nyt Materiale er indordnet. I Arktisk Herbarium er Amdrup- og Danmark-Ekspeditionernes Karplanter indordnede, endvidere forskellige mindre Samlinger. I Generalherbariets Fanerogamsamling er foretaget Indordning af nyt Materiale; Likensamlingen er under Ordning ved Mag. O. Galløe, Bregnerne ved Mag. C. Christensen; Svampesamlingen se under 1*.

Der er i Aarets Løb opklæbet 9045 Halvark med Planter. Alle nytilkomne Herbarieplanter er som sædvanligt forgiftede med Sublimatopløsning.

b. Sprit- og Tørsamlingen.

Ved Ekstrabevilling paa Finansloven blev det muligt at bygge et betydeligt Antal nye Herbarieskabe. Disse maatte paa Grund af den ringe Plads i Museet alle sammentrænges i et Værelse (Nr. 14), og de derværende Skabe til Tørpræparater maatte for største Delen fjernes og fordeles paa andre Værelser (Nr. 4 og Nr. 23). Det blev derved nødvendigt at omordne Sprit- og Tørsamlingen aldeles, og man besluttede da at slaa disse to Samlinger sammen til én. Det betydelige Arbejde med Ordningen af denne store Samling er endnu ikke tilendebragt; Museumsassistent O. Paulsen og Assistent Ferdinandsen har anvendt en stor Del af deres Tid herpaa, saaledes at der nu kun staar tilbage at ordne de mindre Glas (Skuffesamlingen).

c. Nyttesamlingen.

Nyt Materiale er indordnet.

Af Forespørgsler er der besvaret 1) en fra Toldvæsenet vedrørende »Evighedsblomster«, og 2) nogle fra Dansk Frøkontrol vedrørende Plantefrø fra Udlandet (i Frøposer og i Foderkager).

Paa Grund af de store Omordningsarbejder ved Sprit- og Tørsamlingen har der ikke i Aarets Løb været Udstilling i Kældervinduerne.

1. Bestemmelses- og Ordningsarbejder udførte for den i 1909 bevilgede 5-aarige Sum til Ekstraarbejder.*

Museumsinspektøren har med Assistance af Assistent Ferdinandsen afsluttet den foreløbige Ordning af Galathea-Ekspeditionens magasinerede Samlinger (deri indbefattet Dubletter) og har bestemt Samlingens Hawai-Planter; Manila-Planterne er bestemte af Bureau of Science paa Manila.

Museumsassistent Paulsen har foreløbig bestemt af Ørsted's og Liebmann's central-amerikanske Samlinger følgende Familier: Linaceæ, Erythroxylaceæ, Myricaceæ, Menispermaceæ, Piperaceæ, Ranunculaceæ, Malvaceæ (delvis), Ampelidaceæ, Araliaceæ, Solanaceæ, Ceratophyllaceæ.

Assistent Ferdinandsen har arbejdet med den endelige Ordning af Generalherbariets Svampe og har afsluttet Ordningen af Pyrenomycetes, Discomycetes og Basidiomycetes (ekskl. Agariacaceæ).

2. *Benyttelse af Museets Samlinger.*

Foruden de under 1 a (tredie Stykke) nævnte Botanikere har følgende i 1910 modtaget Planter til Laans: Direktør G. Bitter, Bremen (Margyricarpus); Stud. mag. Fogh, København (nordiske Musci i Sprit); Prof., Dr. Glück, Heidelberg (Ranunculus flammula); M. R. Hamel, Paris (Crassulaceæ); Stud. mag. F. Heide, København (Pinguicula); Mag. sc. H. E. Petersen, København, (spritlagte Umbelliferæ); Dr. F. Petrak, Weisskirchen (ekstraeuropæiske Cirsia); Dr. R. Pilger, Berlin (Liagora); Frk. A. Seidelin, København (nordiske Callitriches; atter hjemkomne), og Prof., Dr. N. Wille, Kristiania (Boehmeria og Myriocarpa; atter hjemkomne). Ældre Laan udestaar hos følgende: Prof., Dr. O. Beccari, Firenze (nogle Palmer); Mr. Ralf Benedict, New York (Vittarieæ); Prof., Dr. J. Briquet, Genéve (Labiatæ); Mag. C. Christensen, København (nogle Bregner); Dr. H. Dahlstedt, Stockholm (Taraxacum); Prof., Dr. F. Fedde, Berlin (nogle faa Papaveraceæ); Direktør Dr. J. Goethart, Leiden (Vellosieæ); Dr. W. Heering, Altona (Slægten Baccharis, delvis); Prof., Dr. F. Kamienski, Odessa (Utricularia); Prof., Dr. F. Kränzlin, Berlin (Cyrtandreæ, Gesneraceæ); Dr. P. Kuckuck, Helgoland (et Par arktiske Alger); Dr. H. Lindberg, Helsingfors (nogle Potamogeton); Prof., Dr. C. Lindman, Stockholm (Poa pratensis; Vernonia); Dr. A. Ludwig, Forbach i Lothringen (nogle Chenopodia); Lektor, Dr. G. Malme, Stockholm (nogle brasilianske Asclepiadaceæ); Prof. Dr. Niedenzu, Braunsberg (nogle Malpighiaceæ); Dr. A. Pascher, Prag (Hyoscyamus, Scopolia); Mag. H. E. Petersen, København (arktiske Juncaceæ, Spritmateriale); Prof., Dr. V. A. Poulsen, København (Laguncularia, Linnæa, Hymenolichener og Saprofyter fra Java); Prof., Dr. Radlkofer, München (nogle Sapindaceæ); Dr. B. L. Robinson, Cambridge, Mass. (Compositæ centroamericanæ); Dr. L. Rose, National Herb., Washington (Liebmann's Umbelliferæ, Burseraceæ, Cactaceæ og Crassulaceæ); Docent, Dr. L. Kolderup Rosenvinge, København (forsk. Havalger); Dr. H. Ross, München (amerikanske Urticæ); Mr. C. E. Salmon, Reigate, England (nogle Linonium): Prof., Dr. C. Sauvageau, Bordeaux (Cladostephus, Stypocaulon); Prof., Dr. H. Schinz, Zürich (Amarantaceæ); Prof., Dr. I. Urban, Berlin (Olacaceæ americanæ; vestind. Bourreria); Dr. Wainio, Helsingfors (Likener fra Central-Asien, Siam, Dansk Vest-Indien); Dr. O. Warburg, Berlin (forsk. Ficus; Urticaceæ fra Siam); Dr. A. Zahlbruckner, Wien (Centropogon, Haynaldia, Siphocampylos).

Af gamle Laan er foruden de tidligere nævnte hjemkommet: amerikanske Borraginaceæ, Ampelidaceæ, Polygonaceæ, Rosaceæ, Malvaceæ, Rutaceæ, Solanaceæ og Terebinthaceæ fra Berliner Museet, Liebmann's Bignoniaceæ fra Pariser Museet; nordiske Euphasia fra Overlærer Jør-

gensen i Bergen; nogle sydamerikanske Asclepiadaceæ fra Dr. Handel-Mazetti, Wien; Generalherbariets og Arktisk Herbariums Ceramia fra Mag. H. E. Petersen, København, og Dansk og arktisk Herbariums Myriophylla fra Frk. A. Seidelin, København.

Museet har foruden af Havens og Museets eget Personale (9) været benyttet af danske Botanikere, som kortere eller længere Tid har arbejdet her; af disse kan nævnes: Mag. sc. O. Galløe (Likener), cand. pharm. Hesselbo (Mosser), Cand. pharm. Jens Lind (Svampe), Cand. mag. Th. Spur (Hepaticæ), Mag. sc. Ø. Winge (Svampe).

Museet har været besøgt af følgende tilrejsende Botanikere: Docent, Dr. H. G. Simmons, Lund; Docent, Dr. Otto Rosenberg, Stockholm; Prof. Dr. Howard J. Banker, Greencastle, Ind.; Professor A. Kerekgyarts, Budapest; Fru Dr. Brockmann-Jerosch, Zürich; Dr. H. Brockmann-Jerosch, Zürich; Dr. Th. Kraschenianikow, Moskov; Professor Swami Bhumanand, Calcutta; Lektor K. F. Dusén, Kalmar; Mr. W. A. Murrill, New York; Dr. Alexander Galt, Edinburgh; Forstmästare G. Lång, Helsingfors.

3. *Udsendelse af Dubletter fra Museet.*

Til Berliner Museet er sendt et Par vestindiske Convolvulaceæ; til Dr. A. von Degen, Budapest, 110 arktiske Karplanter; til Bureau of Science, Manila, 20 Arter fra Filippinerne, indsamlede af Galathea-Ekspeditionen; til Kristiania Museet 51 arktiske Arter; til den kejserlige botaniske Have i St. Petersborg 26, til Geological Surwey of Canada, Ottawa 105, og til New York Botanical Garden 48 arktiske Arter; til Dr. W Rothert, Krakow, 13 Spargania. Til Prof. Bille Gram, Farmaceutisk Læreanstalt, er overladt Prøver af røde Korn af Majs, Hirse og Ris, og til Ølgod Hovedskole er skænket 35 Herbarie Eksemplarer af Kulturplanter og 13 Prøver af Plantestoffer.

4. *Museets Forøgelser.*

Fra følgende Institutioner har Museet i 1910 modtaget Herbarieplanter og andre botaniske Præparater som Gave eller i Bytte: Bergens Museum (33 nordiske Euphrasiæ); Galérie botanique Caën (23 Arter); Kristiania Museet (89 Likener fra Ellesmere-Land og 217 fra Norge); Indian Museum, Calcutta (Frø af 3 Bassia-Arter); Berliner Museet (Jacquemontia tamnifolia); Royal Botanic Gardens, Kew (4 Prøver af Pterocarpus-Ved); Rijksmuseum, Leiden (Carapa Frø); Lunds botaniske Forening (113 Herbarieplanter); U. S. National Herbarium, Washington (50 trop. amerikanske Bregner og 165 Planter fra Guatemala).

Endvidere har Museet modtaget Gaver fra følgende Personer: Forf. Anton Andersen, Havrehed pr. Odense (nogle danske Planter); Gartnerelev O. Bang, Nykøbing Jyll. (»dobbelt Kalla«); M. Berro, Montevideo (ca. 75 Vandplanter fra Uruguay); Direktør, Dr. G. Bitter, Bremen (nogle Acæna); Dr. P. J. van Breemen, Curaçao (Ruppia fra Aruba); Prof. B. Bøggild (Artemisia fra N.Am.); Bibliotekar, Dr. F. Børgesen; Mag. sc. C. Christensen (20 forsk. udenlandske Bregner); Ingeniør Christensen, Tierra del Fuego (Havalger fra Magelhaenstrædet); M. Dessau (Stenoglottis); L. A. Dode, Paris (Carrya Diquetii); Kammerherre Fabricius de Tengnagel, Sorø (en Mappe med Svampe); Professor Bille Gram (rød

Ris); Konservator Hansen, Herning (Clavaria argillacea); H. Henningsen; Theo. Holm, Brooklyn (Nyssa); Mag. sc. R. Hørring (ca. 200 danske Planter samlede af afdøde Læge A. Hørring); H. C. Jensen (snoede Hasselgrene); H. Jensen, Randers; stud. mag. K. Jessen (Ficaria-Frugter); Ch. Lacaita, London (Thymus fra Italien); Botanisk Gartner A. Lange (93 danske , 270 alpine og 157 kultiverede Herbarieplanter); Grosserer N. W. Larsen (Viscum album paa Fyr); Cand. pharm. Jens Lind (en Del danske Fanerogamer og Svampe); Lærer P. Lund, Holbæk (Hippophäes-Rod); Dr. Hjalm. Møller, Falun (Tayloria lingulata); Godsejer Neergaard, Fuglsang (Anemone appennina fra Danmark); Fru Nielsen (Tvillingæble); I. C. A. M. Nielsen (Cephalanthera ensifolia fra Jylland); Kand. V. Norlind, Lund (nogle Planter fra Fanø og fra Skåne); Mag. sc. Vagn Peterson (Harpiks); Prof., Dr. V. A. Poulsen (monstrøs Cirsium); Museumsassistent, Mag. sc. Ove Paulsen (en Del danske Planter); Docent J. P. J. Ravn (spritlagte Planter fra Spitsbergen); Prof. Dr. W. Rothert, Krakow (nogle Planter fra Odessa); Forstuderende A. S. Sabroe (Digitalis fra Danmark); Th. Skovgaard (to danske Svampe); Læge P. Trautner, Odense (Kæmpebovist); Professor, Dr. Went, Utrecht (10 Arter Podostemaceæ i Sprit); Fuldmægtig Winge (Tvilling Tomat); Mag. sc. Ø. Winge (ca. 450 danske Svampe); Kunstmaler K. Wiinstedt (nogle danske Blomsterplanter). Endelig er af de til den topografisk-botaniske Undersøgelse indsendte Planter 263 Eksemplarer indgaaede i Museets Samlinger. Museet har som Gave modtaget følgende Ekssikkatsamlinger: M. Raciborski, Phycotheca polonica I og Mycotheca polonica I; A. Palmgren, Carices fulvellæ, Nr. 1—60; og har købt følgende: C. F. Baker, Economic Plants of the World (3 Fasc.); N. Busch, etc., Flora Caucasica exsicc. XII—XIV; Collins, Holden & Setchell, Phycotheca boreali-americana, XXXIII; Dörfler, Herbarium normale, Cent. 51—52; Kneucker, Gramineæ exsicc., XXV—XXVI, Cyperaceæ exicc., VII; Sydow, Mycotheca germanica, Fasc. 18—19; Malme, Lichenes suecici exsicc., VII—VIII. Endvidere Jakob E. Langes Billedværk, Danmarks Agaricaceæ, 5te Levering.

Haandbiblioteket er blevet forøget med: Rabenhorst, Kryptogamenflora Bd. I, q, Lief. 115—119 og Bd. VI, Lief. 10—12.

5. *Laan af Planter fra andre botaniske Institutioner.*

Mag. sc. C. Christensen har laant Dryopteris-Arter fra Berlin og fra Prag (tyske Universitet), (tilbagesendt), Museuminspektøren har laant Hydrocharitaceæ fra Stockholm og Hydromystria og Limnobium fra Berlin (begge Dele tilbagesendte). Tilbagesendt er af tidligere Laan Alectorolophus til Berliner Museet og til Montpellier.

6. *Museets Personale.*

Museets Personale er uforandret fra 1909. Under Museumsinspektørens Fraværelse i Sommertiden varetog Museumsassistenten hans Hverv.

7. *Museets Lokaler.*

I Benyttelsen af Museets Lokalear er sket den Forandring, at Nr. 14 er bleven indrette til Herbarierne (se under 1), og at der i Nr.. 22 er bygget et Par Skabe til Spritsamling.

C. Biblioteket.

(Bibliotekar, Dr. F. Børgesen).

Biblioteket har været aabent i 124 Dage. Læsestuen har været besøgt af 1191 Personer; Udlaan fandt Sted til 628 Personer, der laante 1121 Værker i 1402 Bind. Desuden har Biblioteket daglig været benyttet af Havens og Museets Funktionærer samt til Brug ved Forelæsninger.

Biblioteket har modtaget 145 Tidsskrifter (hvoraf 47 er Gaver) og 268 Værker med Fortsættelser (af hvilke 89 er Gaver). Giverne var: *Danmark:* Universitetet, det kgl. Bibliotek, Universitets Biblioteket, Zoologisk Museum, Meteorologisk Institut, Dansk Frøkontrol, det forstlige Forsøgsvæsen, Kommissionerne for Danmarks geologiske Undersøgelse, for Grønlands Undersøgelse, for Havundersøgelse, det danske Hedeselskab, Danish Regional Bureau, Conseil permanent pour l'exploration de la mer, det kgl. danske Videnskabernes Selskab, Carlsberg Laboratoriets Bestyrelse, det kgl. danske Landhusholdningsselskab, Statens Planteavlsudvalg, det kgl. danske Haveselskab, Botanisk og Naturhistorisk Forening, Redaktionerne af Gartnertidende og Haven, de tre naturhistoriske Foreningers »Udvalg for Naturfredning« har overgivet den hele Samling af Tryksager rørende denne Sag til Botan. Bibliotek og vil fremdeles afgive Litteratur derom til Biblioteket, Hr. J. Chr. Bay, Dr. F. Børgesen, Mag. sc. C. Christensen, Mag. sc. Ferdinandsen, Cand. pharm. Hesselbo, Apoteker Jensen, Mag. sc. Helgi Jónsson, Gartner A. Lange, Adjunkt J. Lange, Cand. pharm. I. Lind, Mag. sc. A. Mentz, Cand. mag. M. L. Mortensen, Dr. Th. Mortensen, Kammerherre P. E. Müller, Cand. mag. Obel, Dr. C. Ostenfeld, Mag. sc. H. E. Petersen, Mag. sc. C. Raunkiær, Prof. F. Kølpin Ravn, Dr. L. Kolderup Rosenvinge, Prof. Vilh. Thomsen, Prof. E. Warming, Prof. Fr. Weis, Dr. Wesenberg-Lund, Stud. mag. Ø. Winge, Cand. polyt. E. Østrup. *Udlandet:* Bergens Museum, Tromsø Museum, British Museum (National History) i London, Royal Botanic Gardens i Kew, Herbier du Muséum i Paris, Bot. Museum i Hamburg, Kgl. bayrische Akademie der Wissenschaften i München, Académie impériale des Sciences og Jardin impérial i St. Petersborg, Sociedade Portuguesa de Sciencias Naturais i Lisabon, The Superintendent of Government Printing, India, The Secretary of State for India in Council, Institut botanique i Buitenzorg, Departement de l'Agriculture aux Indes Néerlandaises, U. S. Department of Agriculture og U. S. National Herbarium i Washington, Gray Herbarium (Harvard University), Bureau of Science, Manila, Prof. Hans Bachmann i Luzern, Prof. Niedenzu i Braunsberg, Professor Sauvageau i Bordeaux, Dr. H. G. Simmons i Lund.

177 Bind er blevne indbundne og 62 mindre Hæfter er indsatte i Kartonomslag.

Manuskriptsamlingen har ved Gave fra Professor Biilmann modtaget Prof. Rasmus Pedersens Forelæsninger (1891), samt fra Prof. Julius Lassen nogle Originaltryk til Flora Danica.

Portrætsamlingen er bleven forøget med 3 Billeder, heraf er to købte, et er skænket af mag. sc. C. Christensen.

Katalogskrivningen og Revisionen af Seddelkataloget er ikke bleven fortsat i Aarets Løb.

Arbejder fra den botaniske Have i København.

I 1910 er følgende Nr. uddelte: 51. Ostenfeld og Lundager, List of vascular plants from North-East Greenland. Meddel. om Grønland. Bd. 43. 52. Heide, Observations on the corrugated rim of Nepenthes. (Bot. Tidsskr.) 53. Børgesen, Freshwater Algae from the Denmark-Expedition to North-East Greenland (Medd. om Grønland, Bd. 43). 54. Kolderup Rosenvinge, On the marine Algae from North-East Greenland. (Ibid.). 55. Ferdinandsen, Fungi terrestres from North-East Greenland. (Meddel. om Grønland. Bd. 43). 56. Lind, Systematic list of Fungi (Micromycetes from North-East Greenland. (Ibid.). 57. Galløe, Saxifragaceæ (The structure and Biology of arctic flowering plants, I, 4.) (Meddel. om Grønland, Bd. 36). 58. Jensen, Hepaticae and Sphagnaceae from North-East Greenland (Ibid.). 59. Hesselbo, Mosses from North-East Greenland. (Ibid.). 60. Agnete Seidelin, Hippuridaceæ, Halorrhagidaceæ and Callitrichaceæ. (The structure and biology of arctic flowering plants I, 5). (Meddel. om Grønl. Bd. 36). 61. Galløe, Lichens from North-East Greenland. (Meddel. om Grønl. 43). 62. Ferdinandsen and Winge, Fungi from prof. Warmings expedition to Venezuela and the West Indies (Bot. Tidsskr., 30). 63. Østrup, Diatoms from North-East Greenland. 64. Marine Plankton from the East-Greenland Sea. 1. List of Diatoms and Flagellates by *Ostenfeld* (Meddel. om Grønland, Bd. 43).

Samlingen af Vegetations- og Plantebilleder er bleven forøget med forskellige Gaver (fra Prof. Warming, Cand. Hesselbo, Mag. Stamm, Stud. mag. Boye Petersen, Gartner A. Lange). Desuden købtes Fotografier af Schweiz's Vegetation i Forbindelse med L. Marrets »Exsiccata de la Flore du Valais«. Lysbilledsamlingen forøgedes med en Mængde afrikanske Vegetationsbilleder (fra Prof. C. Juel og Prof. Warming).

Til Samlingen anskaffedes et stort Skab.

Adgangskort til Haven er af Bibliotekaren udstedte til 39 ministerielle og Universitets Embedsmænd, 9 Botanikere, 24 Studd. mag., 77 Studd. og examm. pharm., 7 Lærere og Lærerinder, 57 Seminarieelever, 35 Elever ved Statens Lærerhøjskole.

D. Den botaniske Undervisning.

Prof. Jul. Lassen har foræret en stor Del Tavler fra Flora Danica, der var kærkomne for Studiesamlingen.

En større Ekskursion med Studerende foretoges til Fanø og Ribe Bys Omegn; Deltagernes Antal var ca. 20.

E. Personalia.

Fra November 1909 til Juni 1910 foretog Mag. sc. C. Raunkiær med Understøttelse fra Kultusministeriet og Carlsbergfondet en botanisk Rejse gennem Italien, Tunisien, Algeriet, Spanien og Sydfrankrig. — Dr. Børgesen og Prof. Warming deltog i 2 Uger i den Botaniske Kongres i Bruxelles. Mag. O.Paulsen og efter ham Dr. Ostenfeld deltog i Havundersøgelsesskibet »Thors« videnskabelige Undersøgelser i Atlanterhavet og Middelhavet. I Efteraarsmaanederne foretog Dr. Børgesen en Rejse til Italien, og foretog bl. a. Skrabninger i Havet ved Monaco; Mag. Ferdinandsen vikarierede i Biblioteket.

F. Videnskabelige Publikationer.

Foruden Publikationer, der er nævnte foran under »Arbejder fra den Botaniske Have« kan anføres: 1) Prof. Warming: Udviklingslæren i Nutiden. 2. Dr. C. H. Ostenfeld: a) Galium Mollugo L., var. tyrolense (Willd.) Briquet. — Botan. Tidsskr., Bd. 30, p. 469. b) Thorosphæra, eine neue Gattung der Coccolithophoriden. — Ber. Deutsch.-botan. Gesellsch. Bd. 28, Heft 8. c) Vascular Plants collected in Arctic North America (King William Land, King Point and Herschell Isl.) by the Gjöa Expedition under Capt. Roald Amundsen. Videnskabs-Selsk. Skrifter, Kristiania, 1. Math.-naturv. Klasse 1909, Nr. 8. d) Halosphæra and Flagellata, in: Conseil perm. internat. p. l'explor. de la mer, Bulletin trimestriel, Résumé planktonique, I, Copenhague. — 3. Dr. Børgesen: Some new or little known West Indian Florideæ, II (Botan. Tidsskr., XXX). — 4. Mag. O. Paulsen: Pteropoda, in: Conseil perm. internat. p. l'exploration de la mer, Bulletin trimestriel, Résumé planktonique, I, Copenhague. — 5. Gartner A. Lange: I »Gartnertidende« a) Optegnelser fra en Rejse i Sverige. b) Allé- og Vejtræer. c) Direktør Frederik Ulriksen og Havebrugsskolen paa Alnarp i Skaane. d) Nogle Boganmeldelser. I »Stuekultur« nogle mindre Artikler.

3. Det zoologiske Museum 1910.

Første Afdeling.

(Prof., Dr. Hector Jungersen)

I. Bestyreren har bestemt og indordnet de indkomne Padder og en Del af de indkomne Krybdyr og Fiske samt besørget Afdelingens Korrespondance med Ind- og Udland og en Del af Museets bibliotekariske Arbejde. Afsluttet er den under Studiesamlingen nævnte Afhandling om *Aulostomidæ, Syngnathidæ* og *Solenostomidæ,* til hvilken Afdelingen har ydet en stor Del af Materialet.

Viceinspektor Winge har ført Afdelingens Dagbøger og bestemt og indordnet meget af det indkomne Stof, deriblandt store Samlinger af danske jordfundne Knogler, modtagne fra Nationalmuseet, især stammende fra Stenalderen. Ellers er Tiden brugt til Ordninger og Omordninger, af Pladshensyn, baade i Samlingen af Nutidens Dyr og i den palæontologiske Samling. Udkommet er: Aarsberetningen om danske Fugle i 1909, i Vidensk. Medd. for 1910, og Afsnittene om Hvirveldyr i Bardarson's Afhandling om Mærker efter Klimaforandring o. s. v. i Nord-Island, i samme Tidsskrift, og i Th. Petersen's Afhandling om Hestneshulen, i det Norske Vidensk. Selsk. Skrifter, Trondhjem 1910.

Assistent R. Hørring har bestemt og indordnet de til Afdelingen indkomne Fugle og Samlinger af Fugleskind; revideret og katalogiseret en stor Del af Samlingen af nordiske Fugleskind, samt indordnet dem i det ifølge Bevilling paa Finansloven for 1910—11 ny indrettede Lokale i Loftsetagen; revideret og ordnet Fællesbiblioteket og delvis varetaget og indordnet den til Museet ankomne Litteratur.

Cand. mag. Ad. Jensen har bestemt og ordnet de indkomne Fisk og Slanger samt fortsat med Revisionen af Museets islandsk-grønlandske Fiskesamling.

II. Fra »Danmark«-Rejsen til Nordøst-Grønland under Ledelse af Mylius Erichsen er fremdeles (se forrige Aarsberetning) modtaget en Samling Fiske i Spiritus, ialt 438 Stkr. af 11 Arter, varetagne af Cand. phil. Frits Johansen, og desuden en Samling Fiske-Unger, 11 Hoveder af Salmo alpinus og Mave-Indhold af adskillige Fiske.

Mag. sc. R. Hørring har skænket Museet en stor Samling Skeletter af Pattedyr og Fugle, næsten udelukkende danske, dels hele Skeletter i løse Knogler, dels Hovedskaller, dels Kropskeletter. Af Pattedyr var der 103 Numre, af Fugle 1776. Omtrent 30 af Pattedyrene og 600 af Fuglene havde han i sin Tid modtaget fra Stud. med. J. Collin.

Kontorchef C. G. Bangert har givet en Samling Æg af sjeldne Fugle, af 63 Arter.

Cand. mag. Hjalmar Jensen har skænket 31 Fiske af 30 Arter, 255 Krybdyr af 30 Arter, 13 Pattedyr af 6 Arter, det allermeste i Spiritus, desuden en Rede med Æg af Orthotomus, alt fra Java.

Fra Nationalmuseet er modtaget flere Samlinger danske jordfundne Knogler: 1) fra en Ældre Stenalders Køkkenmødding ved Vejleby, Horns Herred, 2) fra en dobbelt Jættestue i Troldhøj i Stenstrup V. for Nykøbing S., 3) fra en Ældre Stenalders Køkkenmødding ved Sebber (deriblandt Knogler af Tetrao urogallus), 4) fra et Fund paa Stranden ved Mundingen af Egaa, 5) fra Sølager Køkkenmødding (deriblandt Knogler af Tetrao urogallus, Alca impennis, Gecinus viridis), 6) fra en Jættestue ved Svinø, 7) fra en Affaldsdynge fra Middelalderen ved Boringholm (en værdifuld Række Husdyr-Levninger), foruden enkelte mindre Fund.

Cand. phil. E. Bay har givet 64 Fugle af 56 Arter, dels Skind, dels i Spiritus, og 9 Pattedyr af 6 Arter, dels i Spiritus, dels Hovedskaller, alle fra Siam.

Som Gave fra Overlæge O. Helms er modtaget 62 grønlandske Fugleskind af 32 Arter, næsten alle fra Angmagsalik paa Østkysten, flere af dem store Sjældenheder.

Fra Zoologisk Have er modtaget følgende i Haven døde Dyr: 34 Pattedyr: Cynocephalus hamadryas Unge, Otolicnus crassicaudatus, 2 Macropus rufus, 2 Felis uncia, Connochætes gnu, Erethizon dorsatus, Cynælurus jubatus, Felis caracal, Pithecus satyrus, Cebus sp., Felis marmorata, Muscardinus avellanarius, Capromys pilorides, Cynocephalus leucophæus, Tapirus indicus, Felis pardalis, 2 Didelphys virginiana, Macacus nemestrinus, Felis macrocelis, Felis tigrina?, Sciuropterus volans, Nandinia binotata, Macacus maurus, Dasyprocta azaræ, 2 Euphractus villosus pull., Macacus silenus, Macropus agilis, Myopotamus castoroides, Felis leo pull., Ælurus fulgens; 16 Fugle: Phasianus reevesii, Cissa chinensis, Anthracoceros convexus, Argus giganteus, Rhamphastus discolorus, Falco sparverius, Pelecanus onocrotalus, Euplocamus nycthemerus, Cyanurus cyanopogon, 3 Spheniscus demersus, Aphobus chopi, Buteola brachyura, Buteo sp., Uria troile og 6 Æg af Grus australasiana; 16 Krybdyr: Gehyra mutilata, Varanus giganteus, Salvator teguixin, 8 Unger af Boa constrictor, Crocodilus porosus, Chamæleon senegalensis, Zamenis constrictor, Chelone imbricata pull., Vipera berus.

Af de Fugle, der er indsendte fra Fyrene, er 232 benyttede paa Museet.

Gaver er desuden modtagne fra Hr. Moresco (en Phoenicopterus roseus), Førstelærer I. P. Carl Henrichsen (jordfundne Knogler af Phoca foetida o. a. fra Stranden ved Køge Bugt), Oberstinde Thestrup (10 Fugle døde i Bur), Adjunkt B. M. Jensen (Hovedet af en stor Acipenser sturio fra Vejle Fjord, modtaget i 1907), Cand. mag. Ad. Jensen (en stor Salmo salar fra Godthaab Fjord og en Macrurus fabricii fra Kvanefjord), Kontorchef C. G. Bangert (5 grønlandske Fugle-Skind, 4 Hovedskaller af Rensdyr fra Grønland og Sibirien, 5 Skind af Paradisfugle), Mag. sc. R. Hørring (et Skelet af Lophius, 135 danske Fugle, tildels skaffede med Bistand af Dr. Th. N. Krabbe, 17 Pattedyr, mest Kropskeletter, en Samling Tungeben), Købmand Fr. Tønnesen (en Sebastes marinus fra Skagen), Prof. R. Collett (2 Hypudæus glareola, en Sminthus subtilis fra Norge), Hr. Hauschild (Indvolde af Pseudochirus, en Halcyon sanctus, en Falcunculus frontatus og 2 Slanger i Spiritus), Hr. H. Mortensen (93 Fiske af 16 Arter, 4 Hyla aurea og 1 Lygosoma moco, alt fra Ny Zeland, i Spiritus), Dr. Nissen (23 Fiske af 18 Arter, 4 Rana esculenta og 1 Tropidonotus viperinus, alt fra Algier, i Spiritus), Hr. A. L. V. Manniche (6 Alca torda, 1 Gallinula chloropus, 1 Larus canus, 1 Mustela erminea, alle fra Danmark, tildels skindlagte af ham selv, og udstoppede Dununger af Strepsilas interpres og Lestris longicaudata fra Nordøst-Grønland), Dr. O. Hørring (10 Krybdyr, 2 Fugle og 4 Pattedyr fra Vejle og en Ligurinus chloris fra Refsnæs), Elev Erik Gottlieb (2 udstoppede Fugle fra Quito), Ingeniør Dyrhauge (en Mus rattus fra København, en udstoppet Agapornis nigrigenis og 4 Æg af en Bastard mellem Stillits og Kanariefugl), Fyrmester V. Jensen (en Fuligula marila ♀, skudt ved Refsnæs som Prøve paa »Lysand«), Kolonibestyrer A. P. Olsen (3 grønlandske Fiske i Spiritus og et Rokke-Æg), Fisker Rasmus Madsen (en ung Petromyzon marinus), Hr. Niclas Rasmusen (et Rokke-Æg fra Færøerne), Dr. Th. Mortensen (23 Fiske af 4 Arter fra Island og Færøerne og 8 Aphya pellucida fra Hellebæk), Cand. phil. Frits Johansen (10 Krybdyr af 4 Arter fra Syd-Amerika, et Øje af Balænoptera gigas, Uglegylp med Myodes torqvatus fra Nordøst-Grønland), Politibetjent Dam (3 Lepus europæus fra Rusland, 77 Æg af Larus canus og 58 af L. ridibundus, en Cuculus canorus), Hr. Mühldorff (en Lacerta vivipara med 2 Haler), Skolebestyrer H. P. Hansen (3 Smaafugle døde i Bur), Hr. Johan Mogensen (Upucerthia luscinia, Sigmodom vulpinus, Tolypeutes conurus), Hr. Simon Sørensen (en Zeugopterus megastoma fra Skagen), Hr. Tom Tjäder (4 Mus rattus fra København), Pastor P. Rüttel (Hovedskal af Anarrhichas minor fra Angmagsalik), Overlæge O. Helms (en hvidbroget Corvus corax fra Færøerne, en udstoppet Lestris catarrhactes fra Jylland), Assistent Hastrup (en Angvilla chrysypa fra Grønland), Kommissionen for Havundersøgelser (Unge af Raja radiata i Ægkapsel, Nerophis æqvoreus), Entomologisk Forening (2 Fiske og 35 Krybdyr af 17 Arter fra Sumatra og Java), Docent Ravn (Afstøbning af et Aftryk af et Stykke af en Delfin-Hovedskal fra en tertiær Aflejring ved Esbjerg), Magister Porsild (29 Fiske af 6 Arter fra Disko og Kroppen af en Pagonetta glacialis), Prof. Kampmann (en Mus rattus fra København), Skytte Gotfredsen (en Arvicola amphibius fra Einsiedelsborg), Dr. C. G. Joh. Petersen (en Pagellus centrodontus fra Hirtshals, en Lestris poma-

torhina, en Tadorna cornuta og 88 Maager og Terner af Arterne Larus ridibundus, L. Canus, Sterna minuta, S. hirundo, S. macrura, S. cantiaca, dræbte for at Mave-Indholdet kunde blive undersøgt, hvad der er udført af Mag. sc. R. Hørring), Docent R. Stamm (2 danske Pattedyr og en Fugl), Dyrlæge Roar Christensen (2 danske Fugle), Hr. Thomas Dinesen (en Callionymus lyra), Konservator H. P. Hansen (3 Fostre af Vesperugo noctula), Pastor Wassmann (en hvid Uria arra fra Frederikshaab), Sognefoged Christophersen (2 Zeugopterus punctatus fra Lønstrup), Læge C. Løw (Hestetænder fundne i en Grusgrav paa Skjoldelev Mark), Hr. S. Shipton (14 argentinske Fugleskind), Ingeniør Poul Sørensen (et Horn af Rangifer tarandus og Hjernekasse af Ovis aries fundne i en Mose ved Lille Vejleaa), Seminarieforstander Martin Kristensen (2 Tarbophis obtusus), Hr. H. Winge (14 Mus musculus og nogle Øreben af Balæna biscayensis og Balænoptera musculus o. a. fra Færøerne), Læge P. Trautner (en meget stor Tropidonotus natrix fra Bogense), Cand. mag. K. Stephensen (et Æg af en Kakadue), Exam. pharm. V. Jühne (en Trachypterus arcticus fra Færøerne), Hr. A. Larsen (Hestetænder fra en Mose), Lensgreve C. E. Reventlow (et Kuld Æg af Alcedo ispida fra Brahetrolleborg), Læge Nørregaard (9 Talpa europæa og 1 Mustela vulgaris), Stationsmester V. Dippel (en gul Talpa europæa), Hr. E. Lehn Schiøler (en ung Sterna macrura funden død nær Esbjerg, mærket »Rossiten 1990«), Læge J. Chr. E. Christiansen (en Colymbus arcticus fra Sevedø og en Upupa epops fra Snedinge), Kolonibestyrer Harries (en Macrurus fra Christianshaab), Prof. Jungersen (4 Bregmaceros sp.), Marineingeniør L. Rasmussen (en Mergus serrator), Konsul Svend Gad (18 Fiske af 8 Arter fra Singapore), Grosserer W. Stelling (4 danske Smaapattedyr), Dr. A. Bertelsen (5 Skind af grønlandske Fugle, blandt dem en Colymbus arcticus, ny for Grønland), Fiskehandler Dyhrberg (en Mugil chelo), Læge Metz (en Carelophus ascanii fra Færøerne), Portner Christiansen (2 Erinaceus europæus, en Rede af Cypselus apus), Dr. Th. N. Krabbe (2 Skind af Falco peregrinus fra Grønland), Kolonibestyrer Kraul (to Hoveder af Somniosus microcephalus af noget forskellig Form), Overinspektør I. Lehn Schiøler (10 Krager), Læge J. Collin (en Mustela vulgaris), Proprietær Strange (Stykke af en Halshvirvel af Elephas primigenius fra en Grusgrav ved Langaa), Læge Holger Schmidt (en Hovedskal af Rangifer tarandus fra Holstenborg), Kommissionen for Ledelsen af de geologiske og geografiske Undersøgelser i Grønland, gennem Arkitekt M. Clemmensen (en Samling Knogler udgravede ved Nordbo-Ruinen ved Kagsiarsuk i Igaliko Fjord, deriblandt et Stykke af Hoftebenet af et Svin, den første Svine-Knogle fra Nordbo-Ruinerne i Grønland, desuden en frisk Hjernekasse af Rensdyr fundne sammen med det øvrige af Skelettet ved Nunarsuit, Julianehaab), Kolonibestyrer Bistrup (37 Sælfostre fra Sukkertoppen), Kunstmaler Koefoed (et Par Hesteknogler fra Strandsand ved Nivaa), Fisker Villumsen (10 Arter Fiske fra Snekkersten), Dansk Fiskeriforening (en Mugil capito fra Varde Aa, ny for Danmark).

Ved Bytte og Køb er tilkommet: et Skind af Lepidolemur mustelinus, 10 udstoppede Race-Duer, et Skind af Lestris catarrhactes fra Island, 7 Pattedyr fra Abyssinien, deriblandt en Hovedskal af Lophiomys, Skind

og Skelet af Rhinogale melleri, 2 Øreben af Balænoptera musculus, en udstoppet Buteo vulgaris cf. »zimmermannæ« fra Gavnø, 9 japanske Fiske af 3 Arter, 4 danske Fugle-Skind, en Pande af Cervus capreolus med ualmindelig svære Horn fra Jylland og en Pande med Horn af Racen pygargus fra Sibirien, 26 Fugle-Skind af 23 Arter fra Molukkerne, en udstoppet Caiman sclerops, 20 nordamerikanske Pattedyr af 15 Arter i Spiritus eller som Skind, et Krondyr-Horn opmudret i Odense Fjord, 2 udstoppede Unger af Sterna cantiaca, en Anolis cristatellus med dobbelt Hale, et Skind af Platalea ajaja, Tolypeutes conurus og Dasypus hybridus udstoppede, en udstoppet hvidspraglet Sturnus vulgaris, en Rede af Acrocephalus turdinus, 5 neppe flyvefærdige Circus cineraceus i Formalin, 35 Hovedskaller af grønlandske Fugle af 13 Arter, 2 Skeletter af Canis lagopus, en meget stor Hovedskal af Sphargis coriacea, et Stykke Ribben af Balæna mysticetus fra Skagen Strand, 8 islandske Fugle-Skind af 4 Arter, en Anas acuta og 2 Mergus merganser, 3 udstoppede Circus cineraceus, en Colymbus glacialis fra Limfjorden.

III. Opstillet er: I Pattedyr-Samlingen 6 udstoppede, deriblandt en Tapirus indicus, 23 i Spiritus, Skeletter af Connochætes gnu og Tapirus indicus, 56 Hovedskaller og en Række løse Rensdyr-Horn. I Fugle-Samlingen 23 udstoppede, 1 i Spiritus, 3 Reder. Af Krybdyr 1 udstoppet, 9 i Spiritus, 1 Hovedskal. Af Padder 5 i Spiritus. Af Fiske 76 i Spiritus.

IV. Paa Museets Aabningsdage har det været besøgt af 88561 Mennesker. Af Adgangskort til Studerende, Lærere og Kunstnere er udstedt 79. Afdelingens Samlinger har været benyttede af følgende Udlændinge: Prof. Collett, Major Barrett-Hamilton, Dr. Rosén, Dr. Kyle, Dr. P. Rosenius.

Anden Afdeling.

Den om denne Afdeling af Museumsinspektor Levinsen afgivne Beretning findes under de Moltkeske Afdelinger.

Tredie Afdeling.

(Museumsinspektor Will. Lundbeck).

Bestyreren tiltraadte i Begyndelsen af Februar Maaned 1910. Paa Grund af den afgaaede Inspektors, Dr. phil. Fr. Meinert's Svagelighed fandt ingen formel Overlevering Sted. Der havde i de sidst foregaaende Aar ophobet sig temmelig store, uordnede og for en Del upræparerede Magasiner, og en stor Del af Aaret har derfor maattet anvendes til fornødne Oprydninger, Rengøringer og Ordning af Magasiner, og en endelig Ordning af Magasinerne vil endnu medtage megen Tid.

I. Samlingen.

Insekterne.

Bestyreren har fortsat sit, adskillige Aar før Tiltrædelsen paabegyndte Arbejde med Revision og Bearbejdelse af de danske Dipterer. Familien Empididæ er gjort færdig og der er begyndt paa Familien Dolichopodidæ. Han har endvidere udført eller deltaget i Udførelsen af de ovennævnte Ordningsarbejder, samt besørget det meste af Afdelingens Korrespondance.

Assistenten, Dr. phil. A. Bøving har foretaget anatomiske og systematiske Undersøgelser over Afdelingens Carablarver; etiketteret, ordnet

og bestemt de Insektlarver, som i Aarets Løb er indgaaede til Afdelingen (delvis med Assistance af Cand. Schlick); sorteret en Del af Afdelingens uordnede Spiritusmateriale, navnlig de af cand. mag. Hjalmar Jensen skænkede, værdifulde Sendinger fra Java, samt besørget Korrespondance vedrørende Coleoptererne og deres Larver.

Konservatoren, Cand. W. Schlick har i Aarets første Halvdel fortsat Ordningen af Museets Generalsamling af Tæger og Sammenstillingen af disse med Tægerne i den Westermannske Samling, samt udtaget af Hr. Particulier L. Hauschild's Tægesamling, hvad Museet maatte have Brug for; i Aarets sidste Halvdel har han udtaget den af Entomologisk Forening til Afdelingen skænkede Klein'ske Insektsamling af Foreningens Kasser og indstillet den i Museets Kasser; udført Præparation af en Del Insekter fra Java og Kongo, som var skænkede af Professor Joakim Skovgaard, samt bestemt en stor Del danske Billelarver (med Assistance af Dr. Bøving).

Stud. mag. Kai L. Henriksen har i Hovedsagen passet Afdelingens Bibliotek og indregistreret den ny tilkommende Litteratur, ialt ca. 600 Numre; ordnet og sorteret forskelligt Spiritusmateriale, navnlig de fra Hr. Juan Mogensen i Argentina modtagne Sendinger, samt endelig udført forskellige forefaldende mindre Arbejder.

Krebsdyrene.

Cand. mag. K. Stephensen har bestemt Afdelingens Materiale af ubestemte, danske Decapoder; bestemt Malacostracerne fra »Tjalfe«s Ekspeditioner i 1908 og 1909; paabegyndt Bearbejdelsen af Krebsdyrene fra »Danmark«s Ekspeditionen, samt indordnet forskelligt Materiale i Krebsdyr Samlingen.

Gaver og Forøgelser.

Afdelingen har i Aarets Løb modtaget mange Gaver og deriblandt nogle store og særligt værdifulde. Enkefru Petrea Jørgensen, Odense har efter sin afdøde Mands, Skolebestyrer N. P. Jørgensens Ønske skænket dennes efterladte, store Samling af danske Biller og enkelte andre danske Insekter; Samlingen var ved Afleveringen til Museet opstillet i to Skabe. Entomologisk Forening har skænket den righoldige og særdeles værdifulde Samling, der er indsamlet af Læge Klein i Ostindien; Samlingen bestaar af Insekter af alle Ordener, samt Edderkopper og Tusindben, og den indeholder mange for Museet ny Former og enkelte Typer; den fylder ca. 50 Kasser. Museet har tidligere gjort Anstrengelser for at komme i Besiddelse af Samlingen eller Dele af den, ved Entomologisk Forenings Imødekommenhed er den nu altsaa indgaaet i Museet, og Foreningens Optræden maa meget paaskønnes. Desuden har Foreningen foræret en Del Insekter samlede af Otto Møller i Himalaya, af Joakim Skovgaard paa Java og af Koch i Italien. Til Gengæld har Afdelingen afgivet til Foreningen en Del Doubletter af danske Biller til Foreningens Typesamling. Museumsassistent Cand. mag. Ad. Jensen har foræret den betydelige Samling af Crustaceer, indsamlet ved Grønland paa »Tjalfe«s Togter i 1908 og 1909. Samlingen indeholder ca. 90 Arter af Malacostraca, samt et stort Materiale af Copepoder og nogle Pycnogonider, og den indeholder 6 ny Arter, samt adskillige for Museet ny Arter og Arter, af hvilke Museet tidligere kun besad ringe Materiale. Lærer I. P. Kryger, Gentofte, har skæn-

ket en stor Samling af Billelarver, nogle Arachnider og Spind, Tusindben, en Samling Snyltehvepse, klækkede af Edderkoppeæg, samt en fuldstændig Udviklingsrække af Hvepsen Salius sanguinolentus F. snyltende paa en Edderkop. Particulier L. Hauschild har foræret et større Antal Tæger, hovedsagelig fra Victoria og Sydafrika, mange af Arterne ny for Museet, samt endvidere en ejendommelig Sommerfugle-Cocon med Larve fra Victoria. Professor Joakim Skovgaard har foræret Biller, Orthopterer, Edderkopper m. m., samt to smukke Eksemplarer af den store Attacus atlas, alt fra Java. Fra Hr. Juan Mogensen, Tucuman, Argentina er modtaget to store Sendinger af Insekter i Spiritus, særlig Biller, for en stor Del tagne paa en elektrisk Buelampe. Forstanderen for den ferskvandsbiologi-Station, Dr. phil. C. Wesenberg-Lund har skænket en Trichoptérlarve med Agriotypus fra Lellingeaa, en Platycnemislarve fra Tjustrup Sø, en Ptychopterapuppe, Frederiksborg, Larve af Pedicia rivosa, Hillerød, Larve og Puppe af Triogma, Frederiksborg. Gaver er desuden modtagne fra G. de Lapouge, Poitiers (Typer af Caraber og forskellige Billelarver, samt en Krebs); Museumsassistent, Mag. scient. R. Hørring (en Samling Insekter fra Island; Udvikling af Eghjort); R. F. Ihle (et Stykke Mahognitræ med Larvegang fra Indien); Konservator H. P. Hansen, Herning (en Petrolicus i Hypopus-Stadiet fra en Stork); Stud. vetr. H. O. Schmit-Jensen Udviklingsrække af Dixippus morosus); J. Holm, Vejle Søndermark (en Puppe og Cocon af Geotrupes stercorarius); Stewelt (Kakkerlak og Græshoppe fra et Banan Lager); Kaptajn Ørsted (Krebsdyr og Pycnogonider fra Nordsøen); Professor Oscar Bloch (Hveps byggende Rede i en Garnrulle i en Syæske); Dr. Nørgaard, Bagsværd (Puppe og Cocon af Saturnia pavonia og et Par Sommerfuglelarver); Bestyreren for den arktiske Station paa Disko, M. Porsild, Godhavn (Insekter og Krebsdyr fra Grønland); Lydia Knudsen, New Jersey (en Phasma); Kommunalrevisor E. Olsen (Udvikling af Cryptocephalus flavilabris og Apion fuscirostre samt Æg af Aglia tau); Stud. mag. Henriksen (Larve af Cerambyx cerdo fra Hareskov); Kaptajn Dohlmann (en Microlepidoptér med Kokon og et Par Hvepse); Forstanderen for den biologiske Station, Dr. phil. J. Petersen (Corystes cassivelaunus fra Nordsøen); Fisker P. Villumsen, Snekkersten (Gadus callarias med en snyltende Coppepod); Stud. mag. Aage Jørgensen (to Reder af Vespa saxonica, tagne paa Amager).

Ved Køb eller Bytte har Afdelingen erhvervet: Fra Smithsonian Institution tilbyttet en Samling Pycnogonider fra det nordlige Atlanterhav; en Samling Sommerfugle i Kapsler fra Britisk Guyana (købt); en Rede af Polybia scutellaris fra Argentina (købt); tre Stykker Rav med Insekter, fundne ved Blaavand (tilbyttet fra Kommunalrevisor E. Olsen); Orchesia fasciata, Mycetochara axillaris og Cassida subferruginea (tilbyttet fra Ekspeditionssekretær A. West); en Lithodes maja fra Skagen (købt).

Afdelingen har afgivet til Landbohøjskolens zoologiske Samling 4 Eksemplarer af Chiridothea sibirica Bir.

II. Biblioteket.

Foruden de periodiske Skrifter, Afdelingen hidtil har faaet, er tilkommet:

Redia: Giornale di Entomologia Portici 1903—10 (fortsættes).

Af ikke periodiske Skrifter er tilkommet:

Das Süsswasserfauna Deutschlands (købt); Sv. Dahl: Bibliotheca zool. danica (købt); Austen: Bloodsucking Flies (Gave); Hampson: Catalogue of the Lepidoptera Phalænæ in the Brit. Mus. IX og Tavler (Gave); Piepers og Snellen: Rhopalocera of Java I—II (købt); Oshanin: Verzeichniss der paläarktischen Hemipteren. I—III (købt); Kirkaldy: Catalogue of the Hemiptera. I (købt); Annandale: Indian Lepadidæ. Mem. of Indian Museum. II. Nr. 2 (Gave); H. J. Hansen: Schizopoda of the Siboga Exp. (Gave); Scott: The Copepoda of the Siboga Exp. (Gave); Rathbun: Danish Expedition to Siam. Brachyura (Gave); Alcock: Indian Decapod Crustaceans (Gave); Sars: Crustacea of Norway — Fortsættelse (Gave).

Endvidere er ca. 600 andre Bøger og Særtryk tilkomne, dels ved Køb dels og navnlig som Gave fra Forfatter eller Udgiver.

Som nævnt har Stud. mag. Henriksen besørget den fornødne Indregistrering.

Paa Afdelingen har i Aarets Løb følgende udenlandske Forskere studeret:

H. Federley: Sommerfuglevariationer. Forstanderen for den entomologiske Anstalt ved Stockholm, Dr. A. Tullgreen: Aphider. Dr. A. Neiva, Instituto Osvaldo Cruz, Rio de Janeiro: Fabriciske Culicidetyper.

Endvidere har Samlingen været benyttet af følgende Herrer: Laboratorieforstander A. Kløcker, Ekspeditionssekretær A. West, Lærer I. P. Kryger, Lærer Sønderup, Maribo, Lærer Esben Petersen, Silkeborg, Kaptajn E. Biering, Kaptajn Dohlmann, Forstanderen for den ferskvandsbiologiske Station, Dr. phil. C. Wesenberg-Lund, Particulier L. Hauschild, Professor Joakim Skovgaard, Dr. phil. I. C. Nielsen, Stud. jur. Victor Hansen. Desuden har Afdelingen været benyttet af Studerende, Faglærerinder og Lærere med Elever.

Afdelingen har staaet i Forbindelse med og tildels udlaant Materiale til: Dr. Sokolar, Wien (modtaget danske Eksemplarer af Carabus nemoralis); Dr. Fr. Ohaus, Steglitz (laant Typen til Adoretus umbrosus F.); Dr. D. Sharp, Lawnside, Brockenhurst (laant Bledius-Arter); Dr. Hugh Scott, Cambridge; Dr. Gilbert Arrow, London; Bibliotekar G. de Lapouge, Poitiers; Prof. Annandale, Calcutta; Dr. E. Brunetti, Calcutta; August Busck, Washington; Dr. Fr. Knab, Washington; Prof. A. D. Hopkins, Washington; Juan Mogensen, Argentina; J. Sypton, Argentina; Etatsraad O. Finsen, Vejle; Lærer Jensen Haarup, Silkeborg (laant danske Tæger).

Følgende i Aaret udkomne Publikationer er helt eller delvis grundede paa Afdelingens Materiale:

Will. Lundbeck: Diptera Danica, Pars III, with 141 Figures. København 1910.

A. Bøving: Nye Bidrag til Carabernes Udviklingshistorie. 1. Larven til Calathus, Olisthopus, Oodes og Blethisa. Ent. Medd. 2. III. 1910. 15 Fig. i Teksten, 1 Tavle.

A. Bøving: Natural History of the Larvæ of Donaciinæ. Internat. Rev. der gesamt. Hydrobiologie und Hydrographie. 1910, with 70 Textfigures and 7 copper-plates.

K. Stephensen: Revideret Fortegnelse over Danmarks marine Arter af Decapoda. Vid. Meddel. fra Naturh. For. Kbhvn. 1909.

K. Stephensen: Danmarks Storkrebs. I. Skjoldkrebs. (Danmarks Fauna Nr. 9. 1910):

De Moltkeske Afdelinger.

Studie- og Undervisningssamlingen.

(Professor, Dr. Hector Jungersen).

For videregaaende naturhistoriske Studerende har Bestyreren i Foraarssemestret afsluttet Forelæsningerne over Parasiter og derefter holdt Forelæsninger over Forplantningen i Dyreriget, 3 Timer ugenlig (20—16 Tilhørere). I Efteraarssemestret begyndtes en Række Forelæsninger over Dyrerigets Hovedformer (30—23 Tilhørere), omfattende Protozoer, Coelenterater, Poriferer, Echinodermer, Platoder, (Planarier, Trematoder, en Del af Cestoderne). I begge Halvaar er afholdt et zootomisk Kursus, 2 Dage om Ugen i 2 sammenhængende Timer, med Assistance af Dr. Th. Mortensen. I Foraarssemestret blev gennemgaaet: Salamandra maculosa, Rana platyrrhina og R. oxyrrhina, Columba domestica, Cavia porcellus (15 Deltagere); i Efteraarssemestret: Amoeba, Difflugia, Arcella; Paramæcium, Stentor, Spirostoma, Coleps, Colpoda, Opalina, Stylonychia, Vorticella, Epistylis, Zoothamnium, Opercularia, Cothurnia; Acineta, Dendrocometes; Actinosphærium; Gregariner af Melorm og Regnorm; Hydra (med Trichodina); Leptodora hyalina, Polyphemus, Sida, Ceriodaphnia, Bosmina m. fl. Daphnier; Rotiferer (Asplanchna, Rotifer, Brachionus, Floscularia, Melicerta, Conochilus); Spongilla; Cristatella, Plumatella; Cercarier af Limnæus; Naider (Stylaria, Chætogaster). Larver af Echinorhynchus; Asellus; Lumbricus; Aphrodite; Hirudo medicinalis; Ascaris megalocephala; Asterias rubens (11 Deltagere).

Studiesamlingen har i Foraarshalvaaret været benyttet af 17, i Efteraarshalvaaret af 19 naturhistoriske Studerende. Cand. mag. Ad. Jensen har gennem Eksaminatorier vejledet i 4 ugenlige Timer 2 Hold af naturhistoriske Studerende i begge Semestre (i Foraarshalvaaret et yngre Hold af 9, et ældre af 13 Deltagere, i Efteraarshalvaaret et Begynderhold af 10 Deltagere og et ældre Hold af 18 Deltagere).

Desuden har Bestyreren og Dr. Mortensen lejlighedsvis ydet de Studerende Hjælp under deres Benyttelse af Studiesamlingen. Denne har desuden afgivet Arbejdsplads for videnskabelige Arbejder af Dr. Mortensen, Dr. Bøving og Cand. Jensen. Som i tidligere Aar har den været benyttet af Dr. W. Sørensen til Statens Lærerkursus og Feriekursus samt af Dr. Bøving og Cand. mag. Ad. Jensen til Undervisning af Faglærerinder.

Samlingen er i Aarets Løb bleven forøget med nogle og fyrretyve Præparater, blandt hvilke kan fremhæves: Hovedskal af Renko, Hoved med Strubepose og Halsparti af Pelikan, Flagermus, præpareret for at vise »Vintersøvnsfedtet«; Indvolde og Skeletdele af Crocodilus porosus; en

Hymenopter med 2 Stylops; Han og Hun (med Yngel i Rugeposen) af Solenostomus; Rokke-Æg med Foster; en Række Pectenskaller fra Limfjorden med Udviklingstrin af Østeryngel; nogle smukke Smaagopler og Ribbegopler; nogle meget store knopskydende Tinter fra Bughulen af Lepus callotis (zoologisk Have); Holostomer fra Tarmen af Alca torda; Brislinger med Snyltekrebs (Lernæenicus sprattæ paa Øjet, L. encrasicholi paa Kroppen); Laxesild (Scopelus glacialis og Sc. rafinesquii) med Snyltekrebs (Lernæenicus nov. spp.); Syngamus trachealis fra Struben af en Fasan, Hun med fastheftet Han.

Gaver er modtagne fra: Assistent H. Sell (2 Virgularia mirabilis; Brislinger med Lernæenicus); Dr. phil. I. C. Nielsen (en Hymenopter med to Stylops; drægtig Hun af Rynchopsylla pulex; Hæmatopinus trichechi fra N. Ø. Grønland); Conservator Schlick (Larver af Hønseloppen); Docent R. H. Stamm (en Række mikroskopiske Præparater af forskellige Væv; Tiaropsis, Pleurobrachia pileus, Bolina); Bogholder P. Petersen. Stege (Æggekapsler af Regnorme); Dr. W. Sørensen (Præparat af Dactylopterus, til Demonstration af det lydgivende Apparat; en stor Cikade med Lydapparatet præpareret; Præparat af Karpe, visende det Weberske Apparat); Redaktør Opffer, Køge (en Gris med eet Hoved og to Kroppe); Sognefoged Christophersen, Lønstrup (2 Zeugopterus punctatus); Fisker P. Villumsen, Snekkersten (Zoarces-Unger med 2 Hoveder; Glasaal fra Februar Maaned; Agonus cataphractus, Onos mustela, Caranx trachurus, Gadus pollachius og G. minutus, Underkæbe af stor Lophius m. m.); Frk. Christensen (Rokke-Æg med Embryo); Generallæge Bornemann (Galathea strigosa, Blokhus), Dr. C. G. Johs. Petersen (en Samling Udviklingstrin af Østersyngel fra Limfjorden; Glas med Noctiluca miliaris; Rokke-Æg med Foster; flere Eksemplarer af Virgularia mirabilis); Dr. Shigeho Tanaka, Tokyo, Japan (Solenostomus cyanopterus, Han og Hun med Yngel); Cand. mag. Blegvad (en Scopelus glacialis, fra Atlanterhavet, med en Lernæenicus n. sp. besat med en Meduse-dannende athekat Hydroid); Mag. R. Hørring (Skelet af en Skildpadde); Cand. mag. Hj. Jensen, Buitenzorg, Java (Æg af Bungarus semifasciatus); Mag. Hj. Ditlevsen (Syngamus trachealis ♂ og ♀ fra Luftrøret af en Fasankylling, Vilhelmsborg ved Aarhus).

Samlingen af mikroskopiske Præparater er bleven forøget foruden med de ovennævnte (ca. 20), skænkede af Docent Stamm, med et Antal af 38, forfærdigede af Dr. Mortensen.

Af Forelæsningstavler er af Mag. H. Ditlevsen skænket en Række til Oplysning om Anguillulin-typer; der er udført fire nye og købt to af den af Prof. Pfurtscheller udgivne fortrinlige Række. Desuden er fremstillet nogle Glasfotografier til Lysbilledbrug og erhvervet en Række Fotografier af Fiskeforsteninger fra Mte. Bolca.

Bogsamlingen er bleven forøget med: Naumann: Die Vögel von Mitteleuropa; Korschelt und Heider: Lehrbuch der vergleich. Entwickelungsgesch. der wirbellosen Tiere. Allgem. Teil; 4 Lief. erste und zweite Hälfte; Danmarks Fauna, 8. (Esben Petersen: Guldsmede, Døgnfluer, Slørvinger) og 9. (K. Stephensen: Skjoldkrebs. I.).

Bestyreren har afsluttet 2den Del af sine »Ichthyotomical Contributions«, indeholdende: »The Structure of the Aulostomidæ, Syngnathidæ

and Solenostomidæ« (trykt i K. D. Vidensk. Selskabs Skrifter 7 R. math. og naturvidensk. Afd. VIII. 5.).

Bløddyr-, Straaledyr- og Ormesamlingen.

(Museumsinspektor Levinsen.)

Forøgelse af Samlingen. Ved Køb: Af Dr. Ch. Rousselet, London, er købt 31 overordentlig smukke Præparater af Hjuldyr (Rotifera) og af Præparator W. Gamble, London, et Antal Fossilier fra den engelske Chatham Kalk, nemlig dels en supplerende Samling af ca. 90 Arter af Bryzoer (se Beretning for 1909) og dels Eksemplarer af følgende Echinider: Micraster cor testurinarium, Micr. cor anguinum, Micr. præcursor, Micr. Leskei, Micr. cor bovis, Holaster planus og Echinoconus conicus.

Ved Gaver: Konsul Svend Gad i Singapore har atter i Aar beriget Afdelingen med en Sending lavere Havdyr, indeholdende Repræsentanter for de fleste Klasser, og den Samling af Invetebrater fra denne interessante Lokalitet, som Museet ved Hr. Gads utrættelige Bestræbelser er kommet i Besiddelse af, har allerede naaet et betydeligt Omfang. Eksempelvis skal fremhæves, at Dr. A. Clark i Washington, som i en Monografi over de stilkløse Crinoider ogsaa har bearbejdet vort Museums Materiale af denne Afdeling, nævner ikke mindre end 29 Arter indsamlede af Hr. Gad, og af disse er et Antal nye for Videnskaben. Hr. Dampskibskaptajn Ørsted, som ligeledes i en lang Aarrække har beriget Museet med Indsamlinger gjorte i Anledning af Kabelreparationer, har atter i Aar sendt Afdelingen et Antal smukke Repræsentanter for Nordsøens Bryzo- og Hydroidfauna, og med disse fulgte i Aar den for vor Fauna nye stilkløse Crinoid, Antedon pepatus. Hr. Mag. sc. H. Ditlevsen, som har bearbejdet »Fram«-Ekspeditionens Materiale af Børsteorme og derfor modtaget Eksemplarer af 24 Arter, har foræret disse til Afdelingen, og denne har paa samme Maade gennem Dr. Th. Mortensen modtaget 12 Former af Echinider fra den svenske Sydpolar-Ekspedition, hvis Echidemateriale er bleven bearbejdet af denne Videnskabsmand. Dr. Mortensen har ligeledes foræret Afdelingen de Indsamlinger af Havdyr, som han har gjort, dels under et Ophold ved Kristinebergs Zoologiske Station, dels under hans Virksomhed i Hellebæk som Leder af det biologiske Kursus. Disse Indsamlinger omfatte et Antal Echinodermer, Tunikater, Børsteorme, Bryzoer, Goplepolypper og Mollusker, og nogle af Arterne er nye eller sjældne for vor Fauna. Assistent Sell har foræret Afdelingen 29 Arter Mollusker fra Tanganyika Søen, fra hvilken interessante Lokalitet Museet hidtil ikke besad Prøver, samt en stor Skal af Panopæa glycimeris, angivet at stamme fra en Gravning ved Thisted Havn.

Gaver er endvidere modtagne af: Dr. phil. V. Nordmann (2 Eksemplarer af den fra de forenede Stater til Europa overførte Bivalv Petricola pholadiformis fra Fanø, Conovulus denticulatus og Donax vittatus fra danske Lokaliteter samt et Antal smukke Kridtbryzoer fra Herfølge), Boghandler H. Lynge (Helix striata, Planorbis riparius og Pl. vorticulatus fra Danmark), Fisker Johannes Andersen, Espergærde (en Loligo Forbesii), Kolonibestyrer A. P. Olsen, Grønland (2 Gonatus Fabricii), Mag. M. Porsild, Godhavn (Acmæa testudinalis og Vitrina angelicæ fra

Grønland), Cand. mag. Hj. Jensen (en Del Land- og Ferskvandsmollusker samt et Par Blæksprutter fra Java), Prof. R. T. Jackson, Cambridge, Mass. (et stort Materiale af Strongylocentrotus Drøbachiensis fra Kysten af Maine samt Eksemplarer af Phyllacanthus baculosus fra Mauritius), Hr. Partikulier Teilmann-Friis (nogle Indvoldsorme fra Aalen), Hr. J. Jordan, Nagasaki, (en stor Eunice gigantea), Korpslæge Brünnich-Nielsen (et Antal smukke Bryzokolonier fra Herfølge og Faxe), Dr. R. Brown i Sheffield (2 Cidaris metularia), Dr. A. Clark, Washington (6 Pentacrinoid-Larver af Actinometra meridionalis), Prof. Jungersen (nogle smukke kugleformede Kolonier af Membranipora tuberculata fra Bermudasøerne), Dr. R. Gast, Neapel, (Eksemplarer af Dorocidaris papillata og Stylocidaris affinis) Dr. H. C. Chadwick (nogle Eksemplarer af Asterias rubens fra Isle of Man).

Videnskabeligt, Bestemmelses- og Ordningsarbejde. Bestyreren har fortsat sine Studier og Ordningsarbejder indenfor Bryzoernes Afdeling og i det væsentlige fuldendt den videnskabelige Bearbejdelse af den interessante uddøde Afdeling Eleidæ (Cyclostomer med Laag og Avicularier), som nu er fortræffeligt repræsenteret i vor Samling. Dette skyldes væsentlig Gennemsøgning af Raamaterialet fra et Antal franske Lokaliteter. I Aarets Løb er endvidere en Del Bryzomateriale fra Middelhavet, Australien, Ny Zeland, Singapore og Vestindien udsorteret og bestemt. Afdelingens conchologiske Assistent, Cand. mag. A. Jensen, som i 2 Aar har haft Orlov for at kunne lede en Fiskeriekspedition til Grønland (med Motorbriggen »Tjalfe«), overtog fra Februar atter sin Stilling ved Museet. I den forløbne Tid har han suppleret den i Værelset Nr. 1 udstillede Danske Oversigtssamling, sorteret en Del Bundprøver, hjembragte af Undersøgelsesskibet »Thor«, fortsat sin Bearbejdelse af »Ingolf«-Ekspeditionens Mollusker og begyndt Ordningen og Bestemmelsen af de paa »Danmarks«-Ekspeditionen indsamlede Mollusker. Mag. scient. W. Lundbeck, som siden 1896 har været knyttet til Afdelingen og i den Tid har udført et stort og fortjenstfuldt Arbejde indenfor Afdelingens rige Svampesamling, blev i Februar 1910 udnævnt til Inspektor for Museets 3. Afdeling, og har derfor set sig nødsaget til at afbryde sin Bearbejdelse af »Ingolf«-Ekspeditionens Svampe, af hvilke han har fuldendt Pars 3. Dr. phil. Th. Mortensen, som er bleven ansat i den ved Mag. Lundbecks Avancement ledigblevne Assistentpost, har afsluttet Bearbejdelsen af »Danmarks«-Ekspeditionens Echinodermer, bestemt og indordnet det i Løbet af de senere Aar fra »Thor« indkomne Materiale af Echinodermer fra danske Farvande samt ordnet og katalogiseret en stor Del af vore stilkløse Crinoider, nemlig hele det Materiale, som er kommen tilbage fra Washington efter at være bearbejdet af Dr. A. Clark. Endelig har Dr. Mortensen begyndt Bearbejdelsen af »Ingolf«-Ekspeditionens Ribbegopler og har navnlig fuldendt den videnskabelige Behandling af en meget interessant fastsiddende Form Tjalfiella tristoma, som lever paa Umbellula. — Mag. Hj. Ditlevsen, som er bleven udset til at nyde den ved Dr. Mortensens Udnævnelse til Assistent ledigblevne Del af Afdelingens Assistancesum, har i Aarets Løb foruden at udføre en Del Ordningsarbejde bestemt »Danmarks«-Ekspeditionens Børsteorme, medens denne Ekspeditions Goplepolypper er blevne bestemte og videnskabelig

bearbejdede af Stud. mag. P. Kramp, der ogsaa har bestemt de af Cand. mag. A. Jensen under hans Grønlandsekspedition indsamlede Smaagopler. Cand. mag. Stephensen har gennemgaaet et Antal Bundprøver fra Singapore og Vestindien, og Cand. mag. C. Wang har arbejdet med Udsortering og Bestemmelse af Kridtbryzoer fra en Række danske Lokaliteter. — Afdelingens Medhjælper C. Fagerstrøm har været behjælpelig ved Sorteringen og Ordningen af det i Aarets Løb indkomne Materiale.

Dr. A. Clark, Washington, og Conservator H. Broch, Trondhjem, har faaet tilsendt respektive Ingolf-Ekspeditionens Crinoidéer og Goplepolypper til Bearbejdelse, og Dr. R. Southern, Dublin, har laant Eksemplarer af Phascolosoma margaritaceum fra Grønland.

I Aarets Løb er publiceret: The Danish Ingolf-Ekspedition, Vol. 4, Part 3, Porifera. W. Lundbeck: Desmacidonidæ.

4. Laboratoriet for Histologi og Embryologi 1910.

(Docent R. H. Stamm).

I Foraarshalvaaret afholdtes, i 5 ugentlige Timer, det sædvanlige praktiske Kursus i Histologi (9 Deltagere), i Efteraarshalvaaret i 6 ugentlige Timer et Kursus i histologisk Teknik (6 Deltagere), begge med Bistand af Assistenten, Mag. sc. C. M. Steenberg.

I Efteraarshalvaaret gennemgik Bestyreren desuden i en kortere Række Forelæsninger, 1 Time om Ugen, den dyriske Celle (8 Tilhørere); i den Anledning fremstilledes 90 Diapositiver, ligesom de tilhørende ældre Vægtavler revideredes og omtegnedes, delvis ved Assistentens Hjælp.

Den mikroskopiske Præparatsamling er i Aarets Løb bleven forøget med 85 histologiske samt med 22 embryologiske Præparater; sidstnævnte er 4 Snitserier af unge Kyllingefostre.

Biblioteket er, foruden ved Subskription paa: Anatomischer Anzeiger, Bronn: Klassen und Ordnungen des Tierreichs, Merkel und Bonnet: Ergebnisse, Zeitschrift für wissenschaftliche Mikroskopie og Zoologischer Jahresbericht, blevet forøget med følgende større Værker: Dahlgren and Kepner: Principles of animal Histology, Vejdovsky: Eireifung und Befruchtung, samt Voeltzkow: Entwicklungsgeschichte der Reptilien I—VI; desuden er, til Dels ved tilfældig gunstig Lejlighed, til meget lav Pris erhvervet ca. 70 Særtryk og mindre Afhandlinger. Af forhaandenværende Sager er 20 Bind blevet indbundne.

Da den megen Fotografering gjorde det ønskeligt at have et Sted, hvor Apparatet til Stadighed kunde staa opstillet til Brug, blev et Værelse paa 3die Sal, der hidtil havde været benyttet af Portneren, inddraget under Laboratoriet, medens Portneren til Gengæld fik anvist et Par Kvistværelser. Det omtalte Værelse blev grundigt istandsat, malet og tapetseret, ligesom der indlagdes Gas; det har allerede, takket være sine gode Lysforhold, vist sig særdeles vel egnet til sin Bestemmelse.

Sluttelig kan nævnes, at et Par Zoologer i Aarets Løb har haft Arbejdsplads paa Laboratoriet.

5. Det marine-biologiske Sommerkursus 1910.

(Professorerne Dr. Hector Jungersen og Dr. Eug. Warming).

Det biologiske Kursus afholdtes i Sommeren 1910 i Hellebæk med 2 Hold Studerende. Til Ophold og Undervisning lejedes Skibstømrer Ludvig Svendsens Hus i Aalsgaarde, hvor der havdes nogenlunde brugelig, men ikke fuldt tilfredsstillende, Arbejdsrum; Pladsforholdene var ret indskrænkede og Lysforholdene ikke helt gode. Forplejningen erholdtes i Frøken Benthins Pensionat. Den zoologiske Undervisning ledes af Dr. phil. Th. Mortensen, den botaniske af Mag. sc. Henning E. Petersen.

Deltagerne paa 1ste Hold, der varede fra 27de Juni til 16de Juli (begge Dage inkl.), var Studiosi magisterii Frk. E. Bartholin, O. Bøggild, K. Henriksen, H. Jørgensen. Deltagerne paa 2det Hold, der varede fra 25de Juli til 13de August, var Studd. mag. A. G. Hatt, P. Kramp, Frk. S. Petersen, A. I. E. Wahl.

I zoologisk Henseende er Hellebæk i flere Henseender gunstig. Faunaen er rigere end de fleste andre Steder, hvor Kursus'et har fundet Sted, men i den indskrænkede Tid, hvori Kursus varer, kunde en Bestemmelse af alle de fundne Arter ikke gennemføres; Hovedvægten maatte lægges paa en grundigere Gennemgang af Hovedtyperne. Desværre manglede enkelte vigtigere Former (som f. Eks. *Tubularia*, *Ciona*) eller fandtes kun i daarlige Eksemplarer; men til Gengæld findes interessante Former, som vanskelig kan faas andre Steder (som *Balanoglossus*, *Chætopterus*, *Flabelligera* m. fl.).

Der toges flere Dyreformer, som tidligere ikke vides at være fundne i Øresund (*Spatangus purpureus*, *Spirontocaris lilljeborgii*, *Lycippe labiata*) samt et Par for den danske Fauna nye Former: *Lafoëa pocillum* og den mærkelige Amfipod *Haustorius avenarius*. Nævnes kan ogsaa en *Chironomus*-Larve, som toges paa ca. 10 Favnes Dybde, og som det lykkedes at klække. De hydrografiske Forhold studeredes stadig til Paavisning af Organismernes Afhængighed af Vandets Saltholdighed. I denne Henseende er Stedet særlig gunstigt, idet de hydrografiske Forhold er klare og stærkt udprægede.

Til de botaniske Øvelser indsamledes Materialet paa Sejlture, der dels gik langs Kysten (mellem Ellekilde Hage og Blokhusgrunden ved Marienlyst) dels ud til Skalbunden. Paa de Dage, da man besøgte Kullen, blev dette Klippepartis Fjær-Alger demonstrerede. Algerne findes her dels paa Stene i Fjæren, dels paa Stenrev langs Kysten og paa Skaller paa noget dybere Vand. De sidste huser dog kun ganske faa Arter, Hovedinteressen knytter sig til de to førstnævnte Zoner, hvor Algevegetationen er frodig, men dog kun med faa dominerende Arter (*Fucus vesiculosus* og *serratus*, *Halidrys*, *Chorda filum*, *Furcellaria*, *Ahnfeltia*, *Phyllophora*, *Ceramium rubrum*, *Polysiphonia nigrescens*, *P. violacea*, *Brogniartella*, *Delesseria sinuosa*); mange Former, og det ikke de mindst interessante, er stærkt tilbagetrængte og forekommer kun sjeldnere eller i sygelige Eksemplarer (*Laminaria*, *Delesseria sangvinea*, *Rhodomela*, *Cystoclonium*, *Spermothamnion*). Det botaniske Plankton er lidet interessant. Desværre er den danske Side af Sundet ret fattig paa Algearter og derfor lovlig mager for Undervisningen af de Studerende.

6. Det ferskvands-biologiske Laboratorium 1909.

(Dr. C. Wesenberg-Lund).

De fysisk-kemiske Undersøgelser i Furesøen fortsattes indtil 31te Juli 1909 (Publication 1912).

En Del supplerende Undersøgelser vedrørende Forsøgsdammene udførtes (Publication 1912).

Af Hensyn til Studierne over *Glyphotælius punctato-lineatus* og *Phrygania grandis* besøgtes Dammene regelmæssigt hver 14. Dag hele Aaret igennem (Publication 1910 og 1911).

Studierne over vore Paddelarver fortsattes, men da Lokaliteterne (to Smaadamme, en ved Holte, en ved Fredensborg) ødelagdes, frygter jeg for, at Undersøgelsen maa afbrydes uden at give Resultat.

Thermiske Studier i Littoralregionen i Foraarstiden og Paavisning af meget høje Vandtemperaturer ved lave Lufttemperaturer beskæftigede mig en Del (Publication 1912).

Det lykkedes at erhverve Forstvæsenets Tilladelse til at anvende den ved Hillerød beliggende Funkedam til Laboratoriets Undersøgelser. Der købtes en Baad, og denne lagdes ud paa Søen.

I Omegnen af Hillerød foretoges et meget stort Antal Ekskursioner, og der paabegyndtes Studier over vore Vandinsekters Biologi, særlig deres Parrings- og Æglægningsforhold. Ud af disse Studier fremgik en Række Publicationer i 1912 og 1913. Som Følge af Ekskursionerne og deres Udbytte voksede Samlingen meget stærkt.

Endvidere foretoges en Række Rejser til Møen og forskellige Dele af Midt- og Sydsjælland; efter Opfordring af Dr. Nordqvist, Lund, besøgtes den nyoprettede Fiskeristation i Aneboda sammen med Professorerne Wiren fra Upsala og Wallengren fra Lund.

Laboratoriet blev i Aarets Løb besøgt af stud. mag. Henriksen, stud. mag. Boye Petersen og Dr. Bøving.

Efter Planktoninvestigations Publikation fik jeg fra Dr. Gunnar Anderssen Anmodning om at skrive en længere Artikel om Grundtrækkene i Ferskvandsplanktonets Biologi og Geografi. Denne udkom i »Ymer« 1908. Kort efter forespurgte Sir John Murray, om jeg i stærkt forøget Form yderligere vilde udgive den i hans store Hovedværk: Bathymetrical Survey of the freshwater locks of Scotland. Samtidig skulde Afhandlingen ligeledes i udvidet Form efter Anmodning af Prof. C. Schröter (Zürich) udkomme paa Tysk i Intern. Revue. En uforholdsmæssig lang Tid af Arbejdsaaret medgik til Udarbejdelsen af disse Oversættelser, der udkom 1910; en ungarsk Oversættelse, der publiceredes 1910, har jeg intet haft at gøre med.

I Aarets Løb er fra Laboratoriet i øvrigt publiceret: Boysen Jensen: Ueber Steinkorrosion an den Ufern von Furesø, Intern. Revue, Vol. II p. 163—173; C. Wesenberg-Lund: Beiträge zur Kenntniss des Lebenszychlus der Zæochloretten, ibd. p. 153—162; Samme: Ueber die praktische Bedeutung der jährlichen Variationen in der Viscosität des Wassers, ibd. p. 231—233; Samme: Ueber pelagische Eier, Dauerzustände und Larvenstadien der pelagischen Region des Süszwassers, ibd. p. 424—448; Samme: Grundtrækkene i Ferskvandsplanktonets Biologi og Geografi, »Ymer« 1909 p. 90—133; Samme: Om Lim-

nologiens Betydning for Kvartærgeologien, Geolog. Fören. i Stockholm Förhandlingar 1909 p. 449—470.

7. Det ferskvands-biologiske Laboratorium 1910.

(Dr. C. Wesenberg-Lund).

Materialet til de fysisk-kemiske Undersøgelser i Furesø bearbejdedes for mit Vedkommende og gjordes færdigt. (Publication 1912).

Et meget stort Antal — i Sommerhalvaaret næsten daglige — Ekskursioner foretoges i Omegnen af Frederiksborg. Paa disse Ekskursioner indsamledes et meget betydeligt Materiale, der skulde tjene til Belysning af Vandinsekternes Biologi. En Mængde biologiske Iagttagelser over netspindende Phryganeer, Vandkalvelarver, Guldsmede, Vandkærer og andre Vandinsekter, særlig over deres Æglægnings- og Forplantningsforhold anstilledes. Desuden fortsattes biologiske Studier over Paddelarver og over Straliotes aloides, saavel som over Littoralregionens Temperaturforhold.

Der er endvidere med Insekt-biologiske Studier for Øje foretaget adskillige Rejser til Køgeaa, Susaa, Sorø, og der er udført mange Skrabninger fra Motorbaad paa Furesø.

I 14 Dage undersøgtes særlig visse Vandinsekters Biologi i de udstrakte Tidsvilde-Tibirkemoser.

Det indsamlede Materiale er nu saa stort, at alt i Laboratorieværelset er overfyldt.

I August deltog jeg i Geologkongressen i Stockholm.

Laboratoriet har været besøgt af de studerende Boye Petersen, Kramp og Henriksen. Af Udlændinge har Dr. Knut Dahl, Norge, Professor A. Penck, Berlin, og Dr. Falkenstiern, Lund, aflagt Besøg.

Der er publiceret følgende Arbejder: Wesenberg-Lund: Grundzüge der Biologie und Geographie des Süszwasserplanktons nebst Bemerkungen über Hauptprobleme zu künftigen limnologischen Forschungen, Intern. Revue, Leipzig. Supph. p. 1—44; Samme: Summary of our Knowledge regarding various limnological problems. J. Murray: Bathymetrical Survey of the freshwater locks of Scotland, V. I. p. 374—438; Samme: Ueber die Biologie von Glypho tælius punctatolineatus, Intern. Revue, Leipzig p. 93—128; Samme: Ueber die süszwasserbiologischen Forschungen in Dänemark, ibd. p. 128—135; Samme: Ueber eine eventuelle Brutpflege bei Gordius aqualicus, ibd. p. 122—127; Samme: Ueber die Respirationsverhältnisse bei unter dem Eise überwinternden luftatmenden Wasserinsecten, ibd. p. 467—486.

Fra Laboratoriet er endvidere udkommet: Ussing: Beiträge zur Biologie der Wasserwanze: Aphelocheirus Montandoni, p. 115—121; Bøving: Natural history of the larvæ of Donaciinæ-Supplem., p. 1—108.

8. Det mineralogiske Museum 1910.

(Professor, Dr. N. V. Ussing).

I. Ordnings- og Bestemmelsesarbejder ved Museets Hovedsamlinger.

Den i forrige Aarsberetning omtalte Nyordning af en større Del af Museets Hovedsamlinger, som blev muliggjort ved ekstraordinær Bevilling til

Inventarets Udvidelse, er i Løbet af 1910 bleven gennemført for Samlingen af Bjergarter fra Grønland. Denne Samling var hidtil saaledes anbragt, at hver enkelt Ekspeditions Indsamlinger fandtes for sig. Den er nu bleven helt igennem revideret og ordnet geografisk, idet den har faaet den fornødne Plads i de i Bjergartsalen opstillede ny Vægskuffedarier. Af andre Mineral- og Bjergartsamlingerne vedrørende Arbejder er i Aarets Løb, foruden Indordningen af de talrige Nyerhvervelser, udført følgende videnskabelige Bestemmelsesarbejder: petrografiske Undersøgelser af sydgrønlandske Bjergarter (Bestyreren) og mineralogiske Undersøgelser af Kryolit, Perovskit, Boracit, Mikroklin, Britholit og Apophyllit (Docent Bøggild).

Inspektøren for de palæontologiske Samlinger har videnskabelig bearbejdet en Del af de af »Danmark Ekspeditionen til Grønlands Nordøstkyst« hjembragte Jura- og Kridttids-Forsteninger. Iøvrigt er Aarets palæontologiske Nyerhvervelser indordnede paa sædvanlig Maade, saaledes at Originalstykker til ny beskrevne Arter af Forsteninger indregistreres og opstilles i en særskilt Afdeling; denne indeholdt ved Aarets Udgang 568 Originalstykker.

Med Honorar af Moltkes Legater har Cand. polyt. Chr. Christensen og Dr. C. Winther udført kemiske Mineralanalyser, og Mag. sc. C. T. Bartholin Bestemmelser af grønlandske Planteforsteninger. Af Niels Brocks Legat er som sædvanlig bekostet Erhvervelse og Ordning af Prøver fra danske Boringer.

II. Afgivelse af Undervisningssamlinger og Dubletter.

Til Undervisningsbrug er gratis sammenstillet og afgivet Samlinger af Mineraler, Bjergarter og Forsteninger til følgende Skoler og Undervisningsanstalter:

Randersgades Kommuneskole og Skolen for Vanføre, København; Nyelandsvejs Kommuneskole og Henrik Madsens Skole, Frederiksberg; Aaby Folkehøjskole; Antvorskov Folkehøjskole; Hinnerup Realskole; Højme Skole; Karise Skole; Lollands Folkehøjskole; Løgstør kommunale Realskole; Millinge Skole; Nykøbing F. Realskole; Rødby Udflytterskole; Svendborg private Mellem- og Realskole; Tarm private Realskole.

Endvidere er til den ny tekniske Højskole i Trondhjem gratis afgivet en større Samling Mineraler og Bjergarter fra Danmark og Bilande, og til Islands naturhistoriske Forening i Reykjavik en lignende Samling.

Til videnskabelig Undersøgelse er afgivet: grønlandske Mineraler til Professor P. Groth i München, Professor Zambonini i Sassari og Professor Tsjervinsky i Novotsjerkask, samt tertiære Lerarter til Dr. Atterberg i Kalmar.

Som Bytte for modtagne Museumsgenstande er afgivet: en større Samling grønlandske Planteforsteninger til Universitetet i Kristiania; nogle jydske Tertiærforsteninger til Mr. Harmer i Norwich; forskellige Mineraldubletter til Kontorchef Sæbye i København, Lærer F. Kristensen i Tørring, Ingeniør Oakenfull i Dublin og Ingeniør Mancher i München.

III. Museets og Undervisningens Benyttelse.

For Offentligheden har Museet som sædvanlig været aabent hver Søndag og Fredag. Antallet af Besøgende i 1910 har været 2,126. Udenfor den

sædvanlige Aabningstid har Museet været besøgt af adskillige udenlandske Videnskabsmænd samt Skoler og Selskaber fra Indlandet.

Til videnskabelig Bearbejdelse udenfor Museet har været udlaant Planteforsteninger fra Nordøstgrønland til Professor Nathorst i Stockholm, forskellige Tertiærforsteninger til Mr. Harmer i Norwich; endvidere forskellige grønlandske og islandske Forsteninger til Cand. mag. Ad. Jensen, Dr. Nordmann og Museumsinspektør Winge i København.

Følgende Forelæsninger og Øvelser er holdte paa Museet:

A. *I Foraarshalvaaret* har Bestyreren holdt Forelæsninger over Mineralogi for studiosi magisterii (11 Tilhørere), Eksaminatorier i Geologi (37 Deltagere) og Øvelser i Mineralbestemmelse (2 Deltagere); Docent Bøggild har holdt Øvelser i Mineralogi og Eksaminatorier i Geologi for Fabrikingeniører (22, henholdsvis 21 Deltagere).

B. *I Efteraarshalvaaret* har Bestyreren holdt Forelæsning over Geologi for Begyndere (82 Tilhørere), Forelæsning over stratigrafisk Geologi for studd. mag. (17 Tilhørere) og Øvelser for viderekomne (3 Deltagere); Museumsinspektør Ravn har holdt Forelæsninger over danske Forsteninger (10 Tilhørere) og Docent Bøggild over Geologi for Fabrikingeniører (42 Tilhørere). — Studiesamlingerne er i Aarets Løb benyttede af 47 Studerende.

Der er afholdt Undervisningsekskursioner til Stevns Klint (41 Deltagere) og til Kullen (11 Deltagere).

IV. Museets Tilvækst.

Mineralsamlingen har modtaget som Gave fra Professor Edv. Ehlers forskellige Mineraler fra Sydafrika og Alaska, fra Museet i Helsingfors Hackmannit fra Kola, fra Bygningsteknisk Skole Bauxit fra Georgia, fra Cand. mag. E. Nørregaard forskellige Mineraler fra de gamle Miner i Omegnen af Drammen, fra Stud. polyt. H. C. Koefoed Gipskrystaller i Svovlkis fra Stevns Klint, fra Grosserer E. Bay siamesisk Tinmalm, fra Professor E. Warming Stensalt fra Tunis, fra Amanuenses J. Schetelig i Kristiania Blomstrandin fra Sætersdal og fra Konstruktør K. Mogensen forskellige kinesiske Mineraler. Pseudometeoriter er modtagne af Krydstoldassistent J. P. Banke i Faaborg, Redaktør Fr. Opffer i Køge og Husmand Jens Nielsen, Aagaardshus ved Skibelund. Ved Bytte med Kontorchef C. Sæbye er erhvervet Pseudogaylussit fra Clyde. Ved Køb er erhvervet et større Antal Mineraler, hvoraf navnlig maa fremhæves Koboltglans fra Sverig og rosenrød Beryl fra Californien.

Bjergartsamlingen har modtaget som Gave fra Nationalmuseet Pimpsten fra en Jættestue i Øster Hanherred, og fra Kristiania Universitets Mineralkabinet Natrongranit med Elpidit; endvidere fra Statskonsulent H. Faber Granit fra Cornwall, fra Cand. mag. E. Nørregaard Granit fra Øfvedskloster i Skaane og laplandske Bjergarter, fra Dr. V. Nordmann en stor Prøve af svensk lagdelt Ler og fra Konstruktør K. Mogensen en Del løse Sten fra Vendsyssel. Ved Køb er erhvervet en meget stor, poleret Plade af finsk Kuglegranit. Ved Indsamling er tilkommet en stor Samling svenske Bjergarter og Malme, indsamlede under de med den internationale Geologkongres i Sverig forbundne Ekskursioner, i hvilke de til Museet knyttede Videnskabsmænd deltog.

Samlingen til dynamisk Geologi har som Gaver modtaget forskellige

engelske Konkretionsdannelser fra Statskonsulent H. Faber, og Porfyr med Forvitringsfænomener fra Docent R. H. Stamm.

Samlingen fra Island, Færøerne og Kolonierne har som Gave modtaget en større Samling af islandske Bjergarter fra Dr. phil. P. Harder. Ved Køb er erhvervet forskellige Mineraler fra Julianehaabegnen.

Den palæontologiske Samling har som Gave fra den danske Regerings Landbrugskonsulent i London, Cand. polyt. H. Faber, modtaget en meget stor og værdifuld Samling af særdeles vel bevarede Forsteninger fra de engelske Kridtaflejringer, samt fra Læge C. Malling en Samling smukke Planteforsteninger fra Ræt-Liasformationen i Skaane. Andre Gaver er modtagne fra Prof. Edv. Ehlers, Konstruktør K. Mogensen, Dr. phil. V. Nordmann og Zoologisk Museum. Ved *Køb* er erhvervet en Del forstenede Bløddyr fra udenlandske Jura- og Tertiæraflejringer samt en lille Samling Rhæt- og Kridtplanter fra Bayern og Nordamerika. Ved Indsamling er tilkommet en Samling Forsteninger fra Spitzbergen (Inspektørerne Hintze og Ravn).

Den danske Samling er bleven forøget med Forsteninger og Stenartsprøver ved *Gaver* fra følgende: Forpagter Christiani, Dr. phil. N. E. K. Hartz, Stud. mag. Hatt, Inspektør Hintze, Etatsraad H. R. Hiort-Lorenzen i Roskilde, Brudmester Jensen i Faxe, Kommunelærer O. Kjems i Odense, Stud. mag. Kramp, Lærer Frode Kristensen i Tørring, Læge C. Malling, Konstruktør K. Mogensen, Provst Th. Møller i Ølby ved Struer, Korpslæge Brünnich Nielsen, Journalist K. A. Petersen i Nexø, Fhv. Lærer S. Pindborg, Ingeniør K. Reimann, Fabrikbestyrer F. G. Sand i Aarhus, Fabrikant S. P. Schmidt i Esbjerg, Docent R. H. Stamm, Sognepræst Chr. Steffensen i Hald ved Randers, Træhandler N. Sørensen i Lem ved Skive, Apoteker Teilman-Friis i Hellerup, Fabrikant T. Tulinius, Stud. polyt. Tulstrup, Gaardejer Kr. Larsen Vestergaard i Ulfborg, Veterinær- og Landbohøjskolen, Montør H. Viehweg, Maler A. Wiggers i Sdr. Bjært ved Kolding, Læge V. Wilkens i Balling ved Skive, Postmester Winther i Hornbæk, Gaardejer H. P. Vyff i Vonsild ved Kolding, Zoologisk Museum, Cand. polyt. E. Østrup samt Deltagere i Dansk geologisk Forenings Ekskursioner. — Som en i videnskabelig Henseende særlig interessant Gave maa nævnes afdøde Prof. Emil Chr. Hansens Samling af Plante- og Dyrerester fra danske Tørvemoser, skænket af hans Dødsbo. Ligesom i tidligere Aar er Museet ogsaa i Aar ved Direktør J. Rosenbergs Velvilje kommen i Besiddelse af en større Samling oligocæne Forsteninger fra Cilleborg ved Mariager Fjord. — Ved *Bytte* er erhvervet Opal i Koralkalk fra Faxe.

Ved *Køb* er Samlingen forøget med Knogler af Fisk samt Kindtænder af Elsdyr fra den interglaciale Mergel ved Hørrup, en Stødtand af Elefant fra Kongsnæs ved Stubbekøbing, en ejendommelig formet Flintknold, Forsteninger i løse Grønsandsblokke fra Gedser, oligocæne Forsteninger fra Branden Teglværk i Salling samt en større Samling Hvalknogler og andre Forsteninger fra Glimmerleret ved Gram i Slesvig. Ved *Indsamlinger* er tilkommet forsteningsførende Kridt- og Paleocænblokke fra Klintebjerg i Odsherred, Forsteninger fra Glimmerleret ved Esbjerg, fra de øvre Graptolitskifre paa Bornholm samt fra Kridtformationer ved Faxe.

Haandbiblioteket er bleven forøget med ialt 359 Bind og Særtryk, nemlig 36 Tidsskrifter og lærde Institutioners Publikationer (154 Bind), hvoraf 25 (101) Bind) er Gaver, og 205 enkelte Bøger og Særtryk, hvoraf 124 Gaver.

Desuden er som Gave modtaget 44 topografiske Kortblade. Ved testamentarisk Bestemmelse af afdøde Professor Emil Chr. Hansen fik Museet Ret til forlods at udtage af dennes efterladte Bogsamling paa det geologiske Omraade, hvad Museet maatte have Brug for og »til en af det selv fastsat lav Pris«, en Tilladelse hvoraf det har gjort Brug for 57 enkelte Bøgers og Særtryks Vedkommende. De betydeligste Gaver er modtagne fra Videnskabernes Selskab (69 Bind og 44 Kort) og fra Dr. K. J. V. Steenstrup (27 Bind). De øvrige Gaver til Haandbiblioteket er modtagne fra følgende Institutioner og Personer: Universitetet, Botanisk Have, Zoologisk Museum, Universitets Biblioteket, det kgl. Bibliotek, Kommissionen for Ledelsen af de geologiske og geografiske Undersøgelser i Grønland, Kommissionen for Danmarks geologiske Undersøgelse, Kommissionen for Havundersøgelser i de danske Farvande, Dansk geologisk Forening, Hedeselskabet, Dansk Ingeniørforening, Det internationale Katalog, Lunds Geologisk-Mineralogiska Institution, Geologiska Föreningen i Stockholm, Universitetetsbiblioteket i Upsala, Rijksopsporing van Delfstoffen (Haag), Portugals geologiske Undersøgelser, de forenede Staters geologiske Undersøgelser, Smithsonian Institution, Augustana College i Illinois, Field Museum i Chicago, Louisiana State Museum, Missouri Bureau of Geology and Mines, Western Australia Geological Survey; Dr. Berger (Magdeburg), Docent O. B. Bøggild, Dr. Grönwall, Dr. Harder, Frau Kommercienrat Hauswald (Magdeburg), Museumsinspektør Hintze, Cand. mag. Ad. S. Jensen, Professor Jungersen, Læge C. Malling, Statsgeolog Milthers, Cand. mag. Nørregaard, Direktør, Dr. Topsøe, Professor Ussing, Director W. A. J. M. van Waterschoot van der Gracht, Dr. Artur Weiss (Hildburghausen), Professor Zeuthen.

Til *Forelæsningsbrug* er af Docent R. H. Stamm skænket 29 Fotografier og Lysbilleder; anskaffet er 36 Lysbilleder, hvorefter Samlingen af Lysbilleder til geologisk Undervisning ialt tæller 831 Stykker.

V. Videnskabelige Arbejder.

Af videnskabelige Publikationer, som helt eller delvis vedrører Museets Samlinger, er i Aarets Løb udkommet: C. Dreyer, V. Goldschmidt und O. B. Bøggild, Ueber Albit von Grønland (Neues Jahrbuch für Mineralogie, Beil.-Bd. 29); K. Brünnich Nielsen, Om det i Københavns Havn ved Knippelsbro fundne yngste Danien (Meddelelser fra Dansk Geol. Foren. Nr. 16); H. Winge, Om Plesiocetus og Squalodon (Vidensk. Meddel. fra naturhistorisk Foren. for Aaret 1909); A. G. Nathorst, Ueber die Gattung Nilssonia (K. Svenska Vetenskaps Akademiens Handlingar Bd. 43); O. B. Bøggild, Ueber die Krystallform des Mikroklins (Zeitschrift für Krystallographie Bd. 48).

9. Det kemiske Laboratorium 1909—10.

(Professor, Dr. Einar Biilmann).

Undervisningen i Laboratorierne benyttedes i Efteraarshalvaaret 1909 af 201 Studerende med 496 ugentlige Arbejdsdage, i Foraarshalvaaret 1910 af 186 Studerende med 349 ugentlige Arbejdsdage. Friplads havde heraf i hvert af Halvaarene 15 Studerende. Laboratoriets nyoprettede Afdeling for videregaaende Undervisning i organisk Kemi blev taget i Brug den 6te

September 1909 og var besøgt i Efteraarshalvaaret 1909 af 24 Polyteknikere, i Foraarshalvaaret 1910 af 23 Polyteknikere. I Undervisningsarbejdet deltog Inspektør, cand. polyt. *Aage Kirschner*, Dr. phil. *Chr. Winther*, Dr. phil. *Niels Bjerrum* og Cand. polyt. *V. Farsøe.*

De under Laboratoriet henlagte Eksaminatorier over Kemi afholdtes ved Hjælp af Assistenterne Dr. phil. *Chr. Winther* og Dr. phil. *N. Bjerrum.* I Efteraarshalvaaret 1909 (uorganisk Kemi) deltog 95 Studerende, i Foraarshalvaaret 1910 (organisk Kemi) 120, fordelte i hvert Halvaar paa 4 Hold à 3 ugentlige Timer.

Laboratoriets Auditorier og Forelæsningsmateriel har foruden til de anførte Eksaminatorier været benyttet til de af Laboratoriets Bestyrer afholdte Eksaminatorier over organisk Kemi for viderekomne (Efteraar 1909) og Forelæsninger over organisk Kemi (Foraar 1910) samt til Kollokvier over Kemi.

Personalia. Den 1ste December 1909 fratraadte stud. mag. Rørdam Stillingen som Assistent ved Laboratoriet, hvorefter stud. mag. Frk. Ulla Starcke ansattes i den derved ledigblevne Stilling.

Økonomiske Forhold. Laboratoriet har foruden sin ordinære Indtægt i Aarets Løb haft en Tillægsbevilling paa 3,500 Kr., især til Fuldendelse af Installationerne i Anledning af Udvidelsen af Laboratoriets Undervisningsomraade, og et ekstraordinært Tilskud paa 2,000 Kr. til Anskaffelse af fast Inventar.

10. Det theologiske Laboratorium 1909–10.

(Professor J. C. Jacobsen).

Øvelser holdtes saavel i Efteraarshalvaaret som i Foraarshalvaaret af 3 Lærere med ialt 6 Timer ugentlig. Adgangsberettigede var i Efteraarshalvaaret 51, i Foraarshalvaaret 53 Studerende. Ifølge den i Lokalet fremlagte Protokol var det gennemsnitlige daglige Besøg i de Maaneder, da der holdtes Øvelser, henholdsvis ca. 7 og ca. 8 Studerende.

Bogsamlingen blev i Aarets Løb forøget med 61 Værker paa ialt 156 Bind, der fordeler sig saaledes paa de forskellige Grupper:

	Værker	Bind
Fælles	2	50
Nye Testamente	13	21
Gamle Testamente	20	31
Systematik	8	35
Kirkehistorie	18	19

Det til Laboratoriets Drift for Finansaaret 1909—10 bevilgede Beløb, 1,400 Kr., er anvendt saaledes:

Bogkøb	880	Kr.	18	Øre
Indbinding	213	—	32	—
Assistance, Rengøring, Inventar	306	—	50	—
Ialt	1400	Kr.	»	Øre

11. Det juridiske Laboratorium 1909—10.

(Professor, Dr. H. Munch-Petersen).

Laboratoriets Lærerraad bestaar af alle Lærere, der medvirker ved Laboratoriet; som dets Forstander har fungeret Professor Munch-Petersen. Der er af de forskellige Lærere under Fakultetet holdt: i Efteraarshalvaaret 1909 6 Øvelsesrækker med 10 Timer ugentlig og i Foraarshalvaaret 1910 7 Øvelsesrækker med 17 ugentlige Timer. I Universitetsaaret 1909—10 har 325 løst Adgangskort til Laboratoriet.

Den aarlige Bevilling paa 4500 Kr. fordeler sig for Finansaaret 1909—10 paa følgende Maade:

Leje af Lokale m. m.	1931	Kr.	40	Øre
Bøger	245	—	56	—
Indbinding	337	—	55	—
Den praktiske Docent	500	—	»	—
Personlig Assistance, Rengøring m. m.	1057	—	97	—
Belysning	136	—	45	—
Papir, Porto o. lign.	291	—	07	—
Ialt....	4500	Kr.	»	Øre

12. Det filologisk-historiske Laboratorium 1909—10.

(Professor, Dr. J. L. Heiberg).

Laboratoriets Lærerraad har bestaaet af Professorerne Gertz, Steenstrup, Erslev, Høffding, Wimmer, Thomsen, Møller, Paludan, Jespersen, Nyrop, Heiberg, Fridericia, Wilkens, Jónsson, Drachmann og V. Andersen, samt Docenterne Sandfeld Jensen, Olrik, Dahlerup, Sarauw og Grønbech. Som Forstander fungerede Professor Heiberg.

Om Virksomheden kan meddeles følgende. I Efteraaret 1909 holdt 9 Lærere 10 Øvelsesrækker med 20 Timer ugentlig. En Kreds af Studerende afholdt Fællesøvelser 1 Time ugentlig. I Foraarshalvaaret 1910 holdt 7 Lærere 7 Øvelsesrækker med 14 Timer ugentlig. Til Laboratoriet havde i 1909—10 297 Studerende Adgang, og Laboratoriet har været aabent i 234 Dage. Den Protokol, som er fremlagt i Læsesalen, viser et samlet Antal Besøgende af 8599. I de Maaneder, da der holdtes Øvelser, blev Læsesalen benyttet af ca. 43 Studerende daglig. Laboratoriet har i Aarets Løb modtaget Boggaver fra følgende Institutioner: Universitetet, det kongelige Bibliotek, Videnskabernes Selskab, Statens statistiske Bureau, Selskabet til historiske Kildeskrifters Oversættelse, den Arnamagnæanske Kommission, Selskabet for Fædrelandets Historie og Sprog, Historisk Forening, den norske historiske Kildeskriftskommission, Redaktionen af Nordisk Tidsskrift for Filologi, Gads Boghandel; og fra følgende enkelte Mænd: Professorerne J. Steenstrup, Kr. Erslev, Kr. Nyrop, O. Jespersen, J. L. Heiberg, V. Thomsen og O. Schröder (i Berlin), Dr. phil. J. Lindbæk, Dr. phil. G. Schütte, Stud. mag. G. R. Vøhtz og Hr. R. Brandstetter paa Madagascar.

I Aarets Løb er Bogsamlingen bleven forøget med 539 Bind, deraf 191 nye Værker, fordelte saaledes paa Afdelingerne:

	Værker	Bind
Fælles	1	9
Nordisk	38	73
Tysk	38	157
Engelsk	29	101
Romansk	30	50
Klassisk	27	76
Sprog, Alm. og smlgn.	4	8
Historie	13	39
Filosofi	11	26
Ialt....	191	539

Laboratoriets Indtægt udgjorde:

Aarlig Bevilling	3500 Kr.	» Øre
Salg af en Dublet	9 —	72 —
Ialt....	3509 Kr.	72 Øre

Pengene er anvendt saaledes:

A. Assistent, Rengøring etc.	692 Kr.	50 Øre
B. Papir, Porto etc.	108 —	56 —
C. Bogkøb	2212 —	40 —
D. Indbinding	496 —	26 —
Ialt....	3509 Kr.	72 Øre

— I Tilknytning til den i Univ. Aarb. 1898—99 S. 244 givne Meddelelse om Besættelsen af Stillingen som Assistent ved Laboratoriet skal her anføres de indtil Udgangen af det akademiske Aar 1909—10 indtrufne Forandringer i Besættelsen. Cand. mag., nu Bibliotekar ved Universitetsbiblioteket, Alfr. Krarup beklædte Stillingen fra 1ste Marts 1899 til 1ste Februar 1909, da han efter eget Ønske fratraadte; dog fungerede Cand. mag. Raphael Meyer som Assistent under hans Fraværelse i Udlandet i Tiden September 1902—August 1903. Til Assistent antog Forstanderen derefter fra 1ste Februar 1909 Underbibliotekar ved Universitetsbiblioteket Mag. art. J. C. Kall, der efter eget Ønske fratraadte 1ste Juni 1910; til hans Afløser antog Forstanderen fra samme Dag Cand. mag. E. Spang Hanssen.

13. Den Arnamagnæanske Stiftelse 1910.

(Eforer: Professorerne, Dr. Ludv. Wimmer og Dr. Johs. Steenstrup).

Den Arnamagnæanske Kommission har i Aaret 1910 udgivet 2det Hæfte af Professor F. Jónssons Udgave af den Norsk-islandske Skjaldedigtning, omfattende Ark 12—26, A—B. Det Arnamagnæanske Stipendium er fra 1ste Januar 1911 fornyet paa 2 Aar for den tidligere Indehaver Mag. art. B. Th. Melsted.

11. Det juridiske Laboratorium 1909—10.

(Professor, Dr. H. Munch-Petersen).

Laboratoriets Lærerraad bestaar af alle Lærere, der medvirker ved Laboratoriet; som dets Forstander har fungeret Professor Munch-Petersen. Der er af de forskellige Lærere under Fakultetet holdt: i Efteraarshalvaaret 1909 6 Øvelsesrækker med 10 Timer ugentlig og i Foraarshalvaaret 1910 7 Øvelsesrækker med 17 ugentlige Timer. I Universitetsaaret 1909—10 har 325 løst Adgangskort til Laboratoriet.

Den aarlige Bevilling paa 4500 Kr. fordeler sig for Finansaaret 1909—10 paa følgende Maade:

Leje af Lokale m. m.	1931	Kr.	40	Øre
Bøger	245	—	56	—
Indbinding	337	—	55	—
Den praktiske Docent	500	—	»	—
Personlig Assistance, Rengøring m. m.	1057	—	97	—
Belysning	136	—	45	—
Papir, Porto o. lign.	291	—	07	—
Ialt....	4500	Kr.	»	Øre

12. Det filologisk-historiske Laboratorium 1909—10.

(Professor, Dr. J. L. Heiberg).

Laboratoriets Lærerraad har bestaaet af Professorerne Gertz, Steenstrup, Erslev, Høffding, Wimmer, Thomsen, Møller, Paludan, Jespersen, Nyrop, Heiberg, Fridericia, Wilkens, Jónsson, Drachmann og V. Andersen, samt Docenterne Sandfeld Jensen, Olrik, Dahlerup, Sarauw og Grønbech. Som Forstander fungerede Professor Heiberg.

Om Virksomheden kan meddeles følgende. I Efteraaret 1909 holdt 9 Lærere 10 Øvelsesrækker med 20 Timer ugentlig. En Kreds af Studerende afholdt Fællesøvelser 1 Time ugentlig. I Foraarshalvaaret 1910 holdt 7 Lærere 7 Øvelsesrækker med 14 Timer ugentlig. Til Laboratoriet havde i 1909—10 297 Studerende Adgang, og Laboratoriet har været aabent i 234 Dage. Den Protokol, som er fremlagt i Læsesalen, viser et samlet Antal Besøgende af 8599. I de Maaneder, da der holdtes Øvelser, blev Læsesalen benyttet af ca. 43 Studerende daglig. Laboratoriet har i Aarets Løb modtaget Boggaver fra følgende Institutioner: Universitetet, det kongelige Bibliotek, Videnskabernes Selskab, Statens statistiske Bureau, Selskabet til historiske Kildeskrifters Oversættelse, den Arnamagnæanske Kommission, Selskabet for Fædrelandets Historie og Sprog, Historisk Forening, den norske historiske Kildeskriftskommission, Redaktionen af Nordisk Tidsskrift for Filologi, Gads Boghandel; og fra følgende enkelte Mænd: Professorerne J. Steenstrup, Kr. Erslev, Kr. Nyrop, O. Jespersen, J. L. Heiberg, V. Thomsen og O. Schröder (i Berlin), Dr. phil. J. Lindbæk, Dr. phil. G. Schütte, Stud. mag. G. R. Vøhtz og Hr. R. Brandstetter paa Madagascar.

I Aarets Løb er Bogsamlingen bleven forøget med 539 Bind, deraf 191 nye Værker, fordelte saaledes paa Afdelingerne:

	Værker	Bind
Fælles	1	9
Nordisk	38	73
Tysk	38	157
Engelsk	29	101
Romansk	30	50
Klassisk	27	76
Sprog, Alm. og smlgn.	4	8
Historie	13	39
Filosofi	11	26
Ialt....	191	539

Laboratoriets Indtægt udgjorde:

Aarlig Bevilling	3500	Kr.	»	Øre
Salg af en Dublet	9	—	72	—
Ialt....	3509	Kr.	72	Øre

Pengene er anvendt saaledes:

A. Assistent, Rengøring etc.	692	Kr.	50	Øre
B. Papir, Porto etc.	108	—	56	—
C. Bogkøb	2212	—	40	—
D. Indbinding	496	—	26	—
Ialt....	3509	Kr.	72	Øre

— I Tilknytning til den i Univ. Aarb. 1898—99 S. 244 givne Meddelelse om Besættelsen af Stillingen som Assistent ved Laboratoriet skal her anføres de indtil Udgangen af det akademiske Aar 1909—10 indtrufne Forandringer i Besættelsen. Cand. mag., nu Bibliotekar ved Universitetsbiblioteket, Alfr. Krarup beklædte Stillingen fra 1ste Marts 1899 til 1ste Februar 1909, da han efter eget Ønske fratraadte; dog fungerede Cand. mag. Raphael Meyer som Assistent under hans Fraværelse i Udlandet i Tiden September 1902—August 1903. Til Assistent antog Forstanderen derefter fra 1ste Februar 1909 Underbibliotekar ved Universitetsbiblioteket Mag. art. J. C. Kall, der efter eget Ønske fratraadte 1ste Juni 1910; til hans Afløser antog Forstanderen fra samme Dag Cand. mag. E. Spang Hanssen.

13. Den Arnamagnæanske Stiftelse 1910.

(Eforer: Professorerne, Dr. Ludv. Wimmer og Dr. Johs. Steenstrup).

Den Arnamagnæanske Kommission har i Aaret 1910 udgivet 2det Hæfte af Professor F. Jónssons Udgave af den Norsk-islandske Skjaldedigtning, omfattende Ark 12—26, A—B. Det Arnamagnæanske Stipendium er fra 1ste Januar 1911 fornyet paa 2 Aar for den tidligere Indehaver Mag. art. B. Th. Melsted.

Angaaende Samlingens Benyttelse fremhæves:

Til Brug paa Læsesalen er for besøgende fremtaget 553 Voll. (302 Folianter, 263 Kvarter, 46 Oktaver, 36 af Tillægssamlingerne, 6 Diplomfascikler). Der er af 50 besøgende aflagt 347 Besøg; af de besøgende var 15 Udlændinge (3 Amerikanere, 4 Nordmænd, 1 Russer, 3 Svenske, 4 Tyske). Fra Haandskriftsamlingen er i Aarets Løb bortlaant 52 Voll. foruden et større Antal islandske Diplomafskrifter (22 Folianter, 17 Kvarter, 4 Oktaver, 2 af Tillægssamlingerne, 7 Diplomfascikler), henholdsvis 28 til det kgl. Bibliotek (for en Del til Fotografering), 6 til Landsbiblioteket i Reykjavik, 3 til Hamburg Stadtbibliothek, 1 til Kristiania Universitetsbibliotek, 5 til Upsala Universitetsbibliotek, 9 til herværende Privatmænd (heraf 7 til Universitetsbrug), endvidere til Landsarkivet paa Island de nævnte Diplomafskrifter. Ved Aarets Udgang var i Udlaan 33 Numre.

VIII. Det akademiske Legat- og Stipendievæsen.

1. Valg af Eforer.

Ved Professor, Dr. theol. P. Madsens Afgang fra Universitetet blev hans Eforater fordelt saaledes:

Til Efor for Winstrup-Resens Rejsestipendium og for Domus regiæ stipendium valgte det theologiske Fakultet 1. Decbr. 1909 Professor J. C. Jacobsen.

Til Efor for Biskop Brochmands Enkes Legat til Studenter og for O. S. Wads Legat valgte Fakultetet 1. Decbr. 1909 Professor O. V. Ammundsen.

Til Efor for J. O. Bangs Legat og Rosborgs Legat valgte Fakultetet 1. Decbr. 1909 Professor, Lic. theol. Fr. Torm.

Til Efor for Bircherods Legater, Th. Friis' Legat, Hammerichs Legat, Ingestrup-Lunds Legat, Mallings Legat og Suhrs Legat valgte Konsistorium 16. Marts 1910 Professor J. C. Jacobsen. Da Professor Madsen havde ønsket sig fritaget ogsaa for de sidstnævnte Eforater forinden sin Afgang, overdrog Konsistorium 17. Novbr. 1909 den midlertidige Bestyrelse af dem til Referendarius consistorii Professor, Dr. jur. V. Bentzon.

— Efter Professor, Dr. med. J. P. Bjerrums Afgang fra Universitetet valgte det lægevidenskabelige Fakultet 4. Marts 1910 Professor, Dr. med. Th. Rovsing til Efor for Studsgaards Legat.

— Efter Professor, Dr. phil. & math. H. G. Zeuthens Afgang fra Universitetet valgte Konsistorium 17. Marts 1910 Professor, Dr. phil. & sc. H. Jungersen til Efor for følgende hidtil af Professor Zeuthen bestyrede Legater: Caspar Bartholins Legat, Cosmianum legatum, H. Fuirens Legat, Grønbechs Legat, v. Havens Legat, Longberigs Legat (Stipendium Longomontanum), Medeanske Legat, Tonboes Enkes Legat og Thotts Legat.

— Om Bestyrelseskomiteen for Kommunitetets Stipendievæsen se foran S. 1124.

2. Oversigt over Fordelingen af Stipendier og andre Beneficier.

a. Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet m. m.

Til Alumner af Kommunitetet og Regensen er i Aaret 1909—1910 følgende Studerende udnævnte:

Til Kommunitetsalumner.

Fra 1. September 1909.

Beyerholm, Sofus Otto Johs. (1905) for 3 Aar............ Stud. med.
Buschard, Johs. Ewald (1906) for 3 Aar.................. — jur.
Haack, Kaj A. (1905) for 2 Aar.......................... — jur.
Hansen, Erik (1906) for 3 Aar........................... — mag. (math.-nat. Fak).
Hansen, Hans K. Frits (1906) for 3 Aar.................. Stud. jur.
Johannesson, Arne Jens Andr. (1906) for 4 Aar........... — med.
Jürgensen, Walter Simon V. (1906) for 3 Aar............. — polyt.
Kjær, Carl Gustav (1906) for 3 Aar...................... — mag. (filos. Fak.).
Krarup, Ove Fred. (1906) for 3 Aar...................... Stud. jur.
Møller, Holger Axel (1906) for 3 Aar.................... — theol.
Møller, Kristian (1906) for 3 Aar....................... — —
Nielsen, Niels Aage (1906) for 4 Aar.................... — med.
Nielsen, Ole Holm (1905) for 3 Aar...................... — —
Petersen, Axel Carl Georg (1906) for 3 Aar.............. — polyt.
Poulsen, Johs. Rud. Emil H. (1906) for 3 Aar............ — jur.
Rasmussen, Asger (1906) for 3 Aar....................... — —
Rasmussen, Jens Peter (1906) for 3 Aar.................. — mag. (filos. Fak.).
Smitt, Asbjørn (1906) for 3 Aar......................... Stud. jur.
Sonne, Ole Edvard (1906) for 3 Aar...................... — —
Steensen, Erik (1906) for 3 Aar......................... — —
Westergaard, Sofus Theofilus (1905) for 2 Aar........... — theol.

Fornyelse erholdt:

Baldvinsson, Guðjon (1905) for 1 Aar.................... Stud. mag. (filos. Fak.).
Brøndum, Jens Ove Møller (1902) for $1^1/_2$ Aar........ — theol.
Lyðsson, Sigurdur (1905) for 1 Aar...................... — jur.

Forlængelse for $^1/_2$ Aar erholdt:

Roos, Carl Nissen (1903)................................ Stud. mag. (filos. Fak.).

Som privilegerede:

Bjørnsson, Kristján Ólafur (Islænder)................... Stud. med.
Christiansen, Chr. Elias Severin (Frederiksborg Skole).. — mag. (filos. Fak.).
Jakobsson, Sveinbjørn Theodor (Islænder)................ — jur.
Kristjánsson, Halldór (Islænder)........................ — med.

Lützen, Christoffer (Færing) .... Stud. med.
Petersen, Aage (Frederiksborg Skole) .... — theol.
Thorðarson, Simon Johnsen (Islænder) .... — theol.
Thorsteinsson, Halldór Jónsson (Islænder) .... — med.

Fra 1. Marts 1910.

Agersnap, Morten J. (1906) for 2 Aar .... — jur.
Bang, Emil Johs. Carl (1906) for 2 Aar .... — jur.
Buhl, Michael Poulsen (1905) for 2 Aar .... — mag. (filos. Fak.).
Castberg, Erik Odin (1905) for 3 Aar .... Stud. med.
Christiansen, Andr. Chr. (1906) for 2 Aar .... — jur.
Dalhof, Viggo Nicolaj (1906) for 2 Aar .... — mag. (filos. Fak.).
Dragsdahl, C. C. P. (1906) for 2 Aar .... Stud. theol.
Folkmar, E. O. R. (1906) for 4 Aar .... — med.
Gjelstrup, Peder Chr. (1907) for 3 Aar .... — theol.
Glahn, Thorkil Aug. Wiehe (1906) for 2 Aar .... — theol.
Grue, Mads (før Madsen) (1906) for 2 Aar .... — theol.
Hanssen, Søren Chr. (1906) for 2 Aar .... — mag. (math.-nat. Fak.).
Henriksen, Kai Ludvig (1906) for 2 Aar .... Stud. mag. (math.-nat. Fak.).
Husen, Kaj (1906) for 2 Aar .... Stud. polyt.
Ingerslev, Chr. Fred. Aage (1907) for 3 Aar .... — polyt.
Jarløv, Einar (før Andersen) (1906) for 4 Aar .... — med.
Kampp, Hans Peter Hansen (1907) for 3 Aar .... — theol.
Koch, Knud Chr. (1907) for 3 Aar .... — theol.
Konradsen, Viggo Glud (1906) for 2 Aar .... — mag. (filos. Fak.).
Kruchow, Eli Chr. (1905) for 3 Aar .... Stud. med.
Larsen, Axel Ejnar (1906) for 2 Aar .... — jur.
Lassen, Poul Fred. (1906) for 4 Aar .... — med.
Lund, Hjalmar Vilh. (1906) for 2 Aar .... — jur.
Maegaard, Eilert (1906) for 2 Aar .... — jur.
Møllgaard, V. Th. S. (1906) for 4 Aar .... — med.
Nielsen, Kai (1906) for 2 Aar .... — jur.
Norman-Hansen, John (1906) for 2 Aar .... — polyt.
Rasmussen, Niels Holger (1906) for 2 Aar .... — polyt.
Rudbeck, Carl (1906) for 2 Aar .... — jur.
Rønne, Hans Peter Falk (1906) for 2 Aar .... — theol.
Rørdam, Poul (1906) for 2 Aar .... — jur.
Smidth, Th. Jens Jul. (1906) for 2 Aar .... — mag. (filos. Fak.).
Smith, Vald. Chr. L. (1906) for 2 Aar .... Stud. jur.
Thrane, Kai Chr. Ludv. (1905) for 3 Aar .... — med.
Ulrichsen, Hans Fred. (1906) for 2 Aar .... — jur.

Wegener, E. C. W. (1906) for 2 Aar .... Stud. polit.
Vestergaard, Knud (1906) for 2 Aar .... — jur.

Forlængelse for 1/2 Aar erholdt:

Buch, Axel Peter (1903)................................ Stud. med.
Herfelt, Mads Chr. (1903) .... — med.
Holm, Nicolai (1903).................................. — med.
Knudsen, Carl Fr. Johs. (1904) .... — theol.
Mosbech, N. H. S. L. (1904)............................. — theol.
Pedersen, Andreas Jacob (1904) .... — mag. (filos. Fak.).

Som privilegeret:

Olsen, O. T. A. J. (1908) for 4 Aar (Grønlænder).......... Stud. mag. (filos. Fak.).

Til Regensalumner.

Fra 1. September 1909:

Bartholdy, Chr. (1906) (ældre Komm.-Al.).................. Stud. theol.
Hansen, Hans Thomsen (1905) (ældre Komm.-Al.).......... — theol.
Hjorth, Niels Stenild Møller (1904) (ældre Komm.-Al.) ...... — polyt.
Knudsen, Hans Gunnar (1905) (ældre Komm.-Al.) .... — mag. (filos. Fak.).
Lund, Robert Henry (1905) (ældre Komm.-Al.) .... Stud. med.
Rasmussen, Knud Gunnar Tage (1906) (ældre Komm.-Al.)... — jur.
Scheel, Max. Chr. Fred. (1903) (ældre Komm.-Al.).......... — med.
Thausen, Jakob Theod. Reimer (1906) (ældre Komm.-Al.) ... — jur.
Thye, Svend Henry Emil (1906) (ældre Komm.-Al.)......... — mag. (math.-nat. Fak.).
Wissing, Mogens Kjær (1906) (ældre Komm.-Al.) .... Stud. jur.

Som privilegerede:

De foran nævnte 8 privilegerede Kommunitetsalumner, hvoraf følgende 5 fik Bolig paa Regensen.

Bjørnsson, Kristján Ólafur (Islænder)...................... Stud. med.
Christiansen, Chr. Elias Severin (Frederiksborg Skole) ...... — mag. (filos. Fak.).
Jakobsson, Sveinbjørn Theodor (Islænder).................. — jur.
Petersen, Aage (Frederiksborg Skole)...................... — theol.
Thorðarson, Simon Johnsen (Islænder)..................... — theol.

Fra 1. Marts 1910.

Beyerholm, Sofus Otto Johs. (ældre Komm.-Al.) .... Stud. med.
Brøndum, Jens Ove Møller (ældre Komm.-Al.).............. — theol.
Buschardt, Johs. Ewald (ældre Komm.-Al.) .... — jur.
Jensen, Erik Engelhardt (ældre Komm.-Al.) .... — jur.
Jensen, Gorm Decem (ældre Komm.-Al.).................... — jur.
Jensen, Rasmus Valdemar (ældre Komm.-Al.) .... — theol.

Jensen, Rikard (ældre Komm.-Al.) .... Stud. jur.
Krarup, Ove Fred. (ældre Komm.-Al.) ... . — jur.
Kruchow, Eli Chr. .... — med.
Larsen, Anders Laurits (ældre Komm.-Al.) .... — jur.
Laursen, Laust (ældre Komm.-Al.) .... — med.
Møller, Holger Aksel (ældre Komm.-Al.) .... — theol.
Møller, Olaf Isted (ældre Komm.-Al.) .... — jur.
Nielsen, Niels Aage (ældre Komm.-Al.) .... — med.
Paulsen, Peter (ældre Komm.-Al.) .... — jur.
Pedersen, Axel Rasch (ældre Komm.-Al.) .... — jur.
Petersen, Jørgen Peter (ældre Komm.-Al.) .... — med.
Poulsen (Bruun), Johs. (ældre Komm.-Al.) .... — theol.
Rasmussen, Jens Peter (ældre Komm.-Al.) .... — mag. (filos. Fak.).
Skaarup, Hans Peter (ældre Komm.-Al.) .... Stud. theol.
Skaarup, Peder Madsen (ældre Komm.-Al.) .... — jur.
Smitt, Asbjørn (ældre Komm.-Al.) .... — jur.
Sonne, Ole Edvard (ældre Komm.-Al.) .... — jur.
Steensen, Erik (ældre Komm.-Al.) .... — jur.
Westergaard, Sofus Theophilus (ældre Komm.-Al.) .... — theol.

Forlængelse for $^1/_2$ Aar erholdt:

Buch, Axel Peter (1903) .... Stud. med.
Herfelt, Mads Chr. (1903) .... — med.
Holm, Nicolai (1903) .... — med.
Knudsen, Carl Fr. Johs. (1904) .... — theol.
Pedersen, Andreas Jacob (1904) ... . — mag. (filos. Fak).

Som privilegeret:

Olsen, O. T. A. J. (1908) ... . Stud. mag. (filos. Fak.),

der fik Huslejegodtgørelse.

Kommunitetsstipendiets Fordeling i Aaret 1909—10.

1908—1909.	Stud. theol.	Stud. jur.	Stud polit.	Stud. med.	Stud. mag. (filos. Fak.)	Stud. mag. (math.-nat. Fak.)	Stud. polyt.	Privilegerede	Ialt
Ialt....	13	22	1	14	9	3	6	9	77

Af de for Regensalumner bestemte Stipendier er blandt andre følgende bortgivne i Aaret 1909—10:

Bings Legat: Den $^8/_{12}$ 1909: Stud. med. Axel P. Buch (1903), Stud. jur. C. Holst Knudsen (1905), Stud. theol. C. F. Johs. Knudsen (1904),

Stud. jur. Svend Langkjær (1904) og Stud. jur. Carl Peter Olsen (1904); den $^{8}/_{6}$ 1910: Stud. theol. Alf Bo (1904), Stud. med. Johs. Buchholtz (1904), Stud. jur. Adolf L. Eriksen (1904), Stud. jur. Sigurður Lydsson (1905), Stud. jur. Arne Kemp (1906), Stud. med. M. C. F. Scheel (1903), Stud. theol. Niels S. Rosendal (1904) og Stud. theol. Niels Peder Pedersen (1904).

Dalgaards Legat: Den $^{8}/_{6}$ 1910: Stud. jur. M. L. V. M. Carstens (1905).

Fred. Fabricius Legat: Den $^{8}/_{12}$ 1909: Stud. jur. Otto Himmelstrup (1904), den $^{8}/_{6}$ 1910: Stud. med. Erik Henningsen (1904) og Stud. mag. (filos. Fak.) Aage Meulengracht (1904).

Rostgaards Legat: Den $^{31}/_{5}$ 1910: Stud. jur. M. K. Wissing (1906) og Stud. theol. Aage Petersen (1909).

Fremdeles mærkes følgende Uddelinger af Kommunitetets Midler:

Kommunitetets Kandidatstipendium tildeltes af Konsistorium den $^{20}/_{10}$ 1909: Cand. theol. Gunner Engberg, Cand. theol. P. J. Th. Asschenfeldt-Hansen, Cand. jur. K. F. K. Hasting, Cand. jur. Arne Thorup, Cand. med. Svend Müller, Cand. med. Harald Møller, Cand. mag. (filos. Fak.) Johanne Christine Eleonora Skovgaard, Mag. art. Hugo Albert Matthiessen, Cand. mag. (math.-nat. Fak.) Hans Marius Hansen og Cand. mag. (math.-nat. Fak.) Kristian Sindballe.

Kommunitetets Rejsestipendium tildeltes af Konsistorium den $^{16}/_{3}$ 1910 (approberet af Ministeriet den $^{5}/_{4}$ 1910): Cand. theol. Johs. P. E. Pedersen med 600 Kr., Cand. theol. P. F. Helms med 400 Kr., Cand. theol. J. C. H. Wandall med 600 Kr., Cand. jur. L. F. Vinding Kruse med 800 Kr., Cand. polit. Helge Smith med 500 Kr., Cand. jur. O. K. Magnussen med 500 Kr., Dr. med. Alfr. W. E. Erlandsen med 1300 Kr., Dr. med. Hans D. Jansen med 600 Kr., Mag. art. H. O. L. L. Andrup med 600 Kr., Mag. art. Axel Vilh. Hansen med 200 Kr., Cand. mag. (filos. Fak.) Hermann Joh. Bertel Vinterberg med 500 Kr., Docent, Dr. phil. S. A. S. Krogh med 800 Kr., Dr. phil. H. P. Steensby med 700 Kr. og Dr. phil. Poul J. Harder med 400 Kr., samt særlig til *Studierejser i Frankrig:* Cand. theol. P. F. Helms med 200 Kr., Mag. art. Axel Vilh. Hansen med 500 Kr. og Dr. phil. N. J. Bjerrum med 800 Kr.

De fem paa Finansloven bevilgede *etaarige Stipendier for unge Videnskabsmænd* er af Konsistorium for Finansaaret 1910—1911 den $^{8}/_{6}$ 1910 tildelte Lic. theol. S. A. Becker, Dr. med. Hans D. Jansen, Dr. phil. O. E. Ravn, Dr. phil. Fru E. Jacobsen, født Rubin og Dr. phil. Poul J. Harder.

Af Kommunitetets Udgiftspost 1. e. blev den sædvanlige Understøttelse fra $^{1}/_{9}$ 1909 tillagt *islandsk Lægestuderende* Gudmundur Thoroddsen (1905) for 1 Aar. Understøttelsen fornyedes $^{22}/_{9}$ 1909 for Stefán Jónsson (1904) og B. A. Ólafsson (1904) for 1 Aar. Af samme Konto blev der tillagt *islandsk Lægekandidat* Ólafur Lárusson en Understøttelse paa 50 Kr. maanedlig i 8 Maaneder fra 1. Marts 1910, hvorhos Ólafur Thorsteinssons Understøttelse (se Aarb. 1908—09 S. 823) blev fornyet for 6 Maaneder fra s. D.

Af Kommunitetets Udgiftspost 1. c., *Understøttelser for Studerende* (Gratialer), er følgende Understøttelser uddelte med 50 Kr. til hver:

September 1909: Studd. theol. C. C. P. Dragsdahl (1906), C. E. T. Ensig-Karup (1905), T. A. W. Glahn (1906), Mads Grue (1906), N. J. Nielsen (1905), A. H. Reumert (1904), H. P. F. Rønne (1906), R. B. Teglbjærg (1905), H. C. Vedsted (1903) og L. C. L. Wessel (1905). Studd. jur. M. J. Agersnap (1906), A. E. Larsen (1906), Eilert Maegaard (1906), Kaj Nielsen (1906), M. A. K. Nørgaard (1906), Carl Rudbeck (1906), V. C. L. Smith (1906), H. F. Ulrichsen (1906) og Knud Vestergaard (1906). Stud. polit. E. C. V. Wegener (1906). Studd. med. E. O. Castberg (1905), Georg Christensen (1906), H. K. Hansen (1906), Johs. Jacobsen (1905), H. M. E. Jørgensen (1907), J. P. Kofoed (1906), P. F. Lassen (1906), V. H. H. Schmidt (1906), S. S. T. Svendsen (1905) og N. M. Svith (1905). Studd. mag. (filos. Fak.) A. C. H. Christensen (1907), V. N. Dalhoff (1906) og V. G. Konradsen (1906). Studd. mag. (math.-nat. Fak.) Johs. Braae (1905) og S. C. Hansen (1906). Studd. polyt. V. H. C. Amberg (1904), Kai Husen (1906) og R. J. Wimtrup (1903).

Marts 1910: Studd. theol. L. Høeg (1904), J. H. Jensen (1904), J. M. Jeppesen (1906), J. H. C. Juhl (1904), E. K. Jørgensen (1904), K. M. Ottosen (1906), P. H. Reimuth (1904), A. H. Stærmose (1906), R. B. Teglbjærg (1906), L. C. L. Wessel (1906). Studd. jur. A. R. Arum (1906), F. L. Crone (1906), E. Didriksen (1906), P. O. F. Harder (1903), T. H. B. Hartmann (1906), M. A. K. Nørgaard (1906), C. P. Olsen (1904), C. C. Petersen (1906) og V. A. S. Teisen (1906). Stud. polit. O. Himmelstrup (1904). Studd. med. Th. S. R. Engel (1905), F. H. Hansen (1907), H. K. Hansen (1906), G. Jacobsen (1903), J. Jacobsen (1905), J. P. Kofoed (1906), L. S. T. Mørch (1905), A. P. O. Olsen (1906), V. H. H. Schmidt (1906) og S. S. T. Svendsen (1905). Studd. mag. (filos. Fak.) Th. C. Lind (1904), N. C. Nielsen (1905) og C. Roos (1903). Studd. mag. (math.-nat. Fak.) F. V. R. Ege (1907), E. Jørgensen (1905) og J. F. Tobiesen (1907). Studd. polyt. C. E. Langgaard (1906) og E. Wamberg (1905).

Angaaende de af Ministeriet uddelte Understøttelser af Kommunitetets Udgiftspost 2., Andre Understøttelser, se i det følgende under Litr. e.

b. De med Universitetet forbundne Kollegier.

Valkendorfs Kollegium. Til Alumner paa Kollegiet er i Aaret 1909—10 følgende Studerende udnævnte af Konsistorium: Den $^{20}/_{10}$ 1909: Stud. theol. H. O. Juhl (1908); den $^{8}/_{12}$ 1909: Stud. theol. Aage Nissen (1907); den $^{16}/_{3}$ 1910: Stud. mag. (math.-nat. Fak.) E. V. Rasmussen (1908), Stud. mag. (filos. Fak.) Harald Hatt (1908) og Stud. mag. (filos. Fak.) O. Schlichtkrull (1908). Konsistorium forlængede $^{18}/_{11}$ 1909 Stud. mag. (filos. Fak.) S. K. Sunesens (1904) Kollegietid fra 5. December 1909 til 1. Juli 1910.

Af de med Kollegiet forbundne Legater tildeltes *Albertis Boglegat* Stud. jur. K. L. M. Schack (1906); *Estrups Legat* $^{8}/_{12}$ 1909: Stud. med. A. R. Ege (1907) og $^{8}/_{6}$ 1910: Stud. theol. Aage Nissen (1907); *Valkendorfs Kollegiums Jubilæumslegat:* Stud. theol. N. H. S. L. Mosbech (1904).

Collegium Mediceum (eller *Borchs Kollegium*). Til Alumner paa Kollegiet er i Aaret 1909—10 følgende Studerende udnævnte af Konsistorium: Den $^{20}/_{10}$ 1909: Stud. mag. (math.-nat. Fak.) H. C. J. Nybølle (1906), Cand. theol. G. L. Christiansen og Cand. theol. P. F. Hartmann; den $^{16}/_{3}$ 1910: Cand. theol. H. Borella og Stud. theol. J. I. Ring (1908).

Elers Kollegium. Til Alumner paa Kollegiet er i Aaret 1909—10 følgende Studerende udnævnte af Konsistorium: Den $^{20}/_{10}$ 1909: Stud. theol. G. T. Sort (1908), Stud. theol. A. M. Joensen (1902) og Stud. theol. H. P. F. Rønne (1906); den $^{23}/_{2}$ 1910: Cand. jur. Th. F. Thomsen; den $^{27}/_{4}$ 1910: Stud. mag. (math.-nat. Fak.) V. L. Andersen (1907) og Stud. theol. A. H. Stærmose (1906); den $^{25}/_{5}$ 1910: Stud. jur. J. Chr. Mogensen (1908); den $^{29}/_{6}$ 1910: Cand. jur. Fr. Pihl og Cand. mag. (filos. Fak.) Niels Møller. Konsistorium forlængede 18. November 1909 Stud. jur. L. Th. Arnskovs Kollegietid med $^{1}/_{2}$ Aar og 26. Februar 1910 Stud. jur. R. Hauschultz' Kollegietid ligeledes med $^{1}/_{2}$ Aar.

Hassagers Kollegium. Til Alumner paa Kollegiet er i Aaret 1909—10 følgende Studerende udnævnte af Konsistorium. Den $^{22}/_{9}$ 1909: Stud. jur. A. J. C. Ravn (1907) for 4 Aar; den $^{8}/_{6}$ 1910: Stud. mag. (filos. Fak.) A. J. Juulsen (1898), Forlængelse for $^{1}/_{2}$ Aar, Stud. med. N. M. Svith (1905) og Stud. mag. (math.-nat. Fak.) F. V. R. Ege (1907), de to sidste for 3 Aar, samt Stud. mag. (filos. Fak.) C. F. Balslev (1906) for $3^{1}/_{2}$ Aar efter Udløbet af Stud. Juulsens forlængede Kollegietid.

Samlet Oversigt over Fordelingen mellem de forskellige nyudnævnte Studerende af de ledig blevne Pladser paa de fire nævnte Kollegier:

	Theol.	Jur.	Polit.	Med.	Mag. (filos. Fak.)	Mag. (math.-nat. Fak.)	Polyt.	I alt.
Valkendorfs Kollegium.......	2	»	»	»	2	1	»	5
Borchs —	4	»	»	»	»	1	»	5
Elers —	4	3	»	»	1	1	»	9
Hassagers —	»	1	»	1	1	1	»	4
I alt...	10	4	»	1	4	4	»	23

c. *Andre Stipendier og Beneficier.*

a. *Almindelige.*

Peter P. Alsingers Legat. Den $^{8}/_{12}$ 1909: Stud. theol. Jørg. M. Jeppesen (1906).

Eichels Legat. Kandidatlodden. Den $^{8}/_{6}$ 1910: Cand. mag. (filos. Fak.) J. V. Kuhr. Studenterlodderne. Den $^{8}/_{6}$ 1910: Stud. theol. L. C. L. Wessel (1905), Stud. polit. O. Himmelstrup (1904), Stud. med. Georg Bech (1906), Stud. mag. (filos. Fak.) Th. Chr. Lind (1904) og Stud. polyt. V. H. K. Amberg (1904).

Engelstofts Boglegat. Den $^{19}/_{1}$ 1910: Stud. mag. (filos. Fak.) Poul Chr. Schjærff (1908).

Friis' Legat. Den $^{8}/_{12}$ 1909: Stud. jur. Poul H. Strøm (1908).

Hurtigkarls Legat. Den $^{8}/_{12}$ 1909: Stud. med. Fr. Kr. Frederiksen (1908), Stud. mag. (filos. Fak.) J. Chr. Vinther (1907) og Stud. mag. (filos. Fak.) J. C. S. Mehl (1908).

Af Legatets ekstraordinære Konto tildeltes der den $^{20}/_{10}$ 1909: Stud. jur. Carl. Rudbeck (1906) 60 Kr., den $^{8}/_{12}$ 1909: Stud. theol. Th. J. Knuhtsen 60 Kr., den $^{8}/_{6}$ 1910: Stud. jur. C. C. Petersen (1906) 60 Kr. og Stud. jur. P. M. Jensen (1907) 60 Kr.

Lichtingers Legat. Den $^{8}/_{6}$ 1910: Stud. jur. Th. A. Jørgensen (1908).

Rottbølls Legat. Den $^{8}/_{6}$ 1910: Stud. theol. J. C. Heilesen (1906), Stud. jur. P. O. L. Harder (1903), Stud. jur. Johs Johansen (1892) og Stud. med. K. B. Bojlèn (1907).

A. W. Scheels Stiftelses Studenterlegat. Den $^{8}/_{12}$ 1909: Stud. theol. Aage Buchhave (1907) og Stud. jur. Andreas Reinholdt Arum (1906).

Schiønnings Boglegat. Den $^{8}/_{12}$ 1909: Studd. theol. A. L. Andreasen (1907) 30 Kr., A. N. Gemmer (1907) 30 Kr., P. C. Gjelstrup (1907) 35 Kr., H. P. H. Kampp (1907) 20 Kr., Aage Nielsen (1907) 35 Kr., Alfred Nielsen (1907) 30 Kr., Niels Nielsen (1907) 30 Kr. og G. T. Sort (1908) 30 Kr. Studd. jur. J. E. Buschardt (1906) 40 Kr., A. A. Drejer (1907) 30 Kr., Arne Kemp (1906) 20 Kr., A. D. Krogh (1905) 35 Kr., H. V. Lund (1906) 30 Kr., Kai Nielsen (1906) 35 Kr., Poul Rørdam (1906) 35 Kr., V. C. L. Smith (1906) 35 Kr. og E. C. Sørensen (1907) 30 Kr. Stud. polit. J. C. N. Toftegaard (1908) 30 Kr. Studd. med. Eiler Hempel-Jørgensen (1907) 35 Kr., H. O. Iversen (1905) 30 Kr., Johannes Jakobsen (1905) 35 Kr., Aage Maltesen (1905) 30 Kr., Ole Holm Nielsen (1905) 35 Kr., Poul Hj. Pock-Steen (1907) 35 Kr., Jens Chr. Rahbek (1902) 35 Kr. og Jens J. A. Sørensen (1908) 35 Kr. Studd. mag. (filos. Fak.) Fanny Pauline Baruël (1905) 30 Kr., Tage Brüel (1907) 30 Kr., Axel Chr. H. Christensen (1907) 30 Kr., Ingrid Gormsen (1907) 30 Kr., Albertine H. S. Johansen (1904) 30 Kr., Elna Lübschitz (1906) 30 Kr., Niels Gerhard Petersen (1906) 30 Kr., Vilhelm Saxtorph (1906) 30 Kr. og Axel Chr. Sørensen (1907) 30 Kr. Studd. mag. (math.-nat. Fak.) Johannes Fischer Petersen (1907) 30 Kr., Tage Vestergaard Nielsen (1905) 28 Kr. 40 Ø., Jens Chr. Paulsen (1898) 30 Kr. og Axel Gunnar Teglbjærg (1903) 30 Kr. Stud. polyt. Mikael Vogel-Jørgensen (1905) 30 Kr.

J. L. Smiths Legat. Af dette Stipendiums Afdeling for Studenter er der i Aaret 1909—10 bortgivet 3 Lodder til følgende Studerende: I December Termin 1909: Stud. jur. Janus Fred. Krarup (1904) og Stud. polyt. Adolf Emil Jürgensen West (1905), den første paa 2 Aar; i Juni Termin 1910: Stud. polyt. Carl Christian Winther (1906).

Af tidligere udnævnte Studerende har endvidere følgende nydt Stipendiet i Aaret 1909—10: Stud. jur. O. J. Skjerbæk (1904) i December Termin 1909 samt Stud. jur. Ø. Ahnfelt-Rønne (1904), Stud. jur. N. J. Ehrenreich Hansen (1904), Stud. mag. (filos. Fak.) Leo Swane (1905), Stud. mag. (filos. Fak.) Niels Vald. Hansen (1899), Stud. med. Anton M.

Pedersen (1904), Stud. med. J. E. Meulengracht (1905), Stud. jur. Chr. P. Skov (1904), Stud. polyt. Otto Skovmand (1905), Stud. mag. (filos. Fak.) D. Grünbaum (1906) og Stud. theol. J. J. G. Schousboe (1905), alle i begge Terminer.

De for Kandidater og Viderekomne bestemte Lodder er af Konsistorium tildelte:

I December Termin 1909:

Dr. med. R. Kjer-Petersen, en mindre Lod.
Dr. med. Alfr. Erlandsen, ligeledes.
Dr. phil. Carl C. Hansen, ligeledes.
Mag. art. Poul Tuxen, ligeledes.
Dr. phil. Fr. Poulsen, Fornyelse af en større Lod for $1^1/_2$ Aar.
Dr. phil. H. P. Steensby, Fornyelse af en større Lod for 1 Aar.
Dr. med. Vilh. Ellermann, Oprykning til en større Lod.
Dr. phil. A. G. Bøving, ligeledes.
Dr. phil. Arthur Christensen, ligeledes.
Dr. med. A. Lendorf, ligeledes.

I Juni Termin 1910:

Dr. med. Aug. Wimmer, en mindre Lod.
Dr. med. O. V. C. E. Petersen, ligeledes.
Dr. phil. N. Bjerrum, ligeledes.
Dr. phil. V. Nordmann, ligeledes.
Cand. theol. L. Bergmann, Fornyelse af en større Lod for 1 Aar.
Lic. theol. Chr. Glarbo, ligeledes.
Cand. theol. O. Thune Jacobsen, Fornyelse for 2 Aar samt Oprykning til en større Lod.
Dr. phil. Anton Thomsen, ligeledes.
Dr. phil. Chr. Winther, ligeledes.

Af tidligere udnævnte har desuden følgende nydt Understøttelse af denne Afdeling af Stipendiet i Aaret 1909—10:

Dr. phil. V. Grønbech, en større Lod i December Termin 1909.
Dr. phil. J. P. Jacobsen, ligeledes.
Dr. phil. Aage Friis, en større Lod indtil 31. Marts 1910.
Dr. med. P. N. Hansen, en mindre Lod i December Termin 1909.
Dr. med. V. Bie, en mindre Lod i begge Terminer.
Dr. med. A. Blad, ligeledes.
Dr. phil. Johs. Mollerup, ligeledes.

Tonboes Enkes Legat. Den $^8/_{12}$ 1909: Stud. theol. A. L. Andreasen (1907).

β. *Særlige.*

O. Bangs Jubilæumslegat. Den $^{11}/_{12}$ 1909: Stud. med. Niels Marius Svith (1905).

Bircherods Legat. Den $^8/_{12}$ 1909: Stud. theol. Aage Buchhave (1907).

H. N. Clausens Boglegat. Decbr. 1909: Stud. theol. Karl Jensen

(1908), K. A. Müller (1908), G. Th. Sort (1908), Aage Steffensen (1908), Aage L. Andreasen (1907) og Hjalmar Hjort (1907).

Finneske Legat. Den $^{23}/_{2}$ 1910: Cand. jur. K. Fr. Hammerich 500 Kr.; den $^{29}/_{6}$ 1910: Nordisk Tidsskrift for Retsvidenskab 1000 Kr.

Foss' Legat. Den $^{8}/_{6}$ 1910: Stud. med. K. J. R. Møller (1908), Stud. polyt. V. Leth Møller (1909), Stud. med. H. J. Schou (1906) og Stud. jur. A. L. Thuesen (1908); Lodden for en Professorsøn: Stud. mag. (math.-nat. Fak.) A. B. Drachmann (1908); den $^{19}/_{1}$ 1910: Stud. med. Erik Himmelstrup (1908).

H. Fuirens Legat. Den $^{8}/_{12}$ 1909: Stud. theol. A. L. Andreasen (1907).

Griis' Legat. Den $^{22}/_{9}$ 1909: Studd. mag. (filos. Fak.) Axel Christian Sørensen (1907) og Carl Gustav Kjær (1906); den $^{8}/_{12}$ 1909: Studd. mag. (filos. Fak.) Niels Gerhard Pedersen (1906) og Carl Michael Rosenberg (1908).

Grønbechs Legat. Den $^{8}/_{12}$ 1909: Stud. polyt. M. Vogel-Jørgensen (1905) og Stud. jur. E. H. Brødegaard Jensen (1908).

Gyldendal-Deichmanns Legat. Den $^{20}/_{10}$ 1909: Stud. jur. Poul Erik Eibe (1907); den $^{18}/_{1}$ 1910: Stud. mag. (filos. Fak.) Carl Gad (1908).

Hammerichs Legat. Den $^{8}/_{12}$ 1909: Stud. theol. Truels Mikkelsen Nielsen (1909).

Hurtigkarls Legat (for Jurister). Den $^{8}/_{12}$ 1909: Stud. jur. A. G. E. F. Krenikel (1907); den $^{8}/_{6}$ 1910: Studd. jur. Otto Begtrup Hansen (1907) og Poul Henrik Strøm (1908).

Hurtigkarls Boglegat. December 1909: Studd. jur. M. J. Agersnap (1906) 40 Kr., A. R. Arum (1906) 30 Kr., H. D. F. Gronenberg (1905) 20 Kr., H. K. F. Hansen (1906) 30 Kr., A. L. V. Hoffmeyer (1905) 40 Kr., K. J. Jacobi (1905) 40 Kr., H. C. L. Klüwer (1905) 30 Kr., A. L. Larsen (1905) 30 Kr., A. L. M. Lund (1905) 30 Kr., K. G. T. Rasmussen (1906) 30 Kr., Carl Rudbeck (1906) 36 Kr., C. P. Skov (1904) 20 Kr., V. A. G. Teisen (1906) 30 Kr. og Knud Vestergaard (1906) 20 Kr. Juni 1910: Studd. jur. M. J. Agersnap (1906) 30 Kr., E. J. C. Bang (1906) 30 Kr., Hans Bredmose (1906) 30 Kr., J. E. Buschardt (1906) 20 Kr., C. R. Ege (1905) 30 Kr., P. O. L. Harder (1903) 28 Kr., P. H. B. Hartmann (1906) 30 Kr., K. J. Jacobi (1905) 35 Kr., O. E. C. Kierulf Petersen (1905) 30 Kr., A. E. Larsen (1906) 40 Kr., Gunnar Larsen (1906) 30 Kr., H. V. Lund (1906) 30 Kr. og Augustinus Vandborg (1905) 37 Kr.

Ingestrup-Lunds Legat. Den $^{9}/_{12}$ 1909: Stud. theol. E. Holstein Ege.

Lassons Legat. Den $^{8}/_{12}$ 1909: Stud. polit. Harald Høst (1909).

Frk. Levins Legat. Den $^{8}/_{12}$ 1909: Stud. mag. (filos. Fak.) Holga A. Schiødte (1902).

Højesteretssagfører Levisons Legat. Juni 1910: Cand. jur. J. F. Krarup.

Mallings Legat. Den $^{22}/_{9}$ 1909: Student A. F. C. Nielsen (1909).

Hofraad Meyers Legat. Den $^{8}/_{6}$ 1910: Stud. jur. Kay Ulrich (1907).

Frk. Petersens Legat. Den $^{23}/_{2}$ 1910: Stud. med. Corinna M. H. Lassen (1907).

Frk. Gemma Petersen-Studnitz' Mindelegat. December 1909: Stud. mag. Helga Kjeldgaard Jensen.

Rahlffs Legat. Juni 1910: Stud. med. Georg Bech (1906) fra December Termin 1909 at regne.

Regenburgs Legat. Den $^{8}/_{6}$ 1910: Dr. phil. Knud Fabricius, 3die Gang, Cand. mag. Vilh. Lorenzen, første Gang, og Mag. art. Hugo Matthiessen, første Gang.

Ronges Legat. Den $^{17}/_{11}$ 1909: Stud. jur. K. J. C. Schrøder (1907).

Rosborgs Legat. Decbr. 1909: Studd. theol. Harald Olsen (1907), Aage Nissen (1907) og Aage Steffensen (1908).

Rostgaards Legat for disputantes. Den $^{25}/_{5}$ 1910: Adjunkt, Dr. phil. Henrik Ussing 300 Kr.

Tagea Rovsings Legat. Den $^{23}/_{2}$ 1910: Studd. mag. (filos. Fak.) Ingeborg A. P. Andersen (1908) og Karen O. Christiansen (1906).

Dr. med. Martin Salomonsens Legat. Den $^{9}/_{3}$ 1910: Professor, Dr. Chr. Bohr.

Studsgaards Legat. Den $^{10}/_{9}$ 1910: Dr. med. Heerfordt.

d. *Rejsestipendier.*

Carstensenske Rejsestipendium. December 1909: Distriktslæge Kay Schäffer.

Classenske Rejsestipendium. Juni 1910: Dr. med. Alfr. Erlandsen.

Th. Fincks Rejsestipendium. December 1909: Cand. med. Jacob Sophus Prior.

Th. Fuirens Rejsestipendium. December 1909: Cand. mag. William Norvin.

Lassons Rejsestipendium. Den $^{8}/_{6}$ 1910: Cand. theol. J. C. H. Wandall.

Liebes Rejsestipendium. 1910: Candd. jur. H. H. M. Bruun og Th. Frølund Thomsen.

Kommunitetets Rejsestipendier Se foran S. 1305.

Frk. Dorette Mülertz' Legat. 1910: Cand. med. Bodil Marie Hjort.

Starcks Rejsestipendium. Decmber 1909: Dr. med. V. Maar.

Thotts Rejsestipendium. Den $^{8}/_{6}$ 1910: Dr. phil. L. Iversen.

e. *Stipendier, som ikke bortgives af Universitetet.*

α. Understøttelser af Kommunitetets Midler.

Under Kommunitetets Udgiftspost 2 for 1909—10 er bevilget Understøttelser for Studerende i videre Forstand. Disse Understøttelser, der bortgives af Ministeriet, falder i følgende 4 Underafdelinger.

Udgiftspost 2. a. „Til Understøttelser for saadanne, der først i en fremrykket Alder har bestemt sig for Studeringer, og som ved en Forberedelses- eller Fageksamen har givet sikkert Haab om en god Fremgang."

Følgende har nydt Understøttelse af denne Konto:

Andersen, A.	100 Kr.	Bredmose, E. Jensen	50 Kr.
Andersen, Alsing E.	75 —	Breum, Jens Jensen	50 —
Andersen, C. L.	150 —	Brinck, Frk. Dagny	50 —
Andersen, H. C.	150 —	Creutz, H. H. P.	150 —
Andersen, Ruben L. W.	200 —	Egerrup, H. L.	100 —
Bech-Hansen, Frk. Dagmar	100 —	Engelhardt, O. H.	100 —
Bjerregaard, K. J.	150 —	Eriksen, E. Chr.	100 —
Blang, Levy	80 —	Frederiksen, C. L.	200 —

Frederiksen, F. A. J.	50 Kr.
Grøn, Chr. V.	80 —
Grøntved, Johs.	150 —
Hansen, H. M. N.	100 —
Henriksen, Knud Johs. Kjelsted	100 —
Henriksen, R. M.	100 —
Hesselbjerg, P. M. M.	200 —
Illeriis, Niels, Lærer	200 —
Jacobsen, M. A.	200 —
Jensen, Lars	100 —
Jensen, Niels, Lærer	200 —
Jensen, O. L. B.	100 —
Jørgensen, Anders Albertsen	100 —
Jørgensen, Anders Andreas.	100 —
Krustrup, Jens	50 —
Larsen, H. P.	100 —
Lehmann, K. O. S.	100 —
Liljencrantz-Rasmussen, G.A.	150 —
Lorentzen, E. J. P. Vellenberg	100 —
Ludvigsen, J. L.	50 —
Lütken, V.	75 —
Møller, Aage	150 —
Mønsted, P. H.	80 —
Nielsen, Helge	150 —
Nielsen, Kr. Sigersen	50 —
Nielsen, Niels	100 —
Nielsen, Truels	50 Kr.
Oxholm, Frk. A. C. C.	100 —
Palmø, K. E., Lærer	80 —
Paulsen, Lars P.	50 —
Pedersen, F. Gribsvad	80 —
Pedersen, Johs. Chr.	150 —
Petersson, Aage	150 —
Petersen, Vald.	50 —
Petersen, Victor	100 —
Plesner, J. O. Schou	100 —
Rosbach, Har. G.	100 —
Rosbach, Johs.	100 —
Skjønnemann, A. A.	100 —
Skovmand, Frk. Christine .	100 —
Stabell, Fru Martha	200 —
Sterregaard, A. W.	200 —
Storgaard, V. E. L.	100 —
Sørensen, A.	100 —
Sørensen, Frk. M. E.	200 —
Sørensen, S. P.	100 —
Thamdrup, Hans Peter Mogensen	100 —
Thyssen, A.	100 —
Vad, Chr. M.	50 —
Vedsmand, Helge	150 —
Vestergaard, J. S. R.	150 —
Østrup, N. P.	100 —

Udgiftspost 2 b. „Til Understøttelser dels for Studerende — derunder Kvinder — som ikke har Adgang til de egentlige Universitetsstipendier, dels for saadanne akademiske Borgere i deres første Universitetsaar, som har nydt eller kunde have nydt Understøttelse af Konto 2. a.".

Følgende har nydt Understøttelse af denne Konto:

Agerholm, Betty Johanne Oline, Stud. med. (1904)	400 Kr.
Agersnap, Morten Jacob, Stud. jur. (1906)	150 —
Andersen, A. G., Stud. mag. (1909)	100 —
Andersen, Frk. C. A., Stud. med. (1902)	200 —
Andersen, E. E., Stud. med. (1908)	300 —
Andersen, H. L., Stud. jur. (1908)	100 —
Andersen, Frk. I. A. P., Stud. mag. (1908)	240 —
Andersen, L. J., Stud. polyt. (1906)	150 —
Andersen, V. L., Stud. mag. (1907)	200 —
Arnason, Frk. S.	100 —
Arum, A. R., Stud. jur. (1906)	100 —
Arvin, G. J. J., Stud. mag. (1907)	220 —
Baruël, Frk. F. P., Stud. mag. (1905)	240 —
Bennedsen, N., Stud. mag. (1909)	100 —
Berg, P. K., Stud. jur. (1908)	50 —
Berthelsen, P. A., Stud. polyt. (1909)	75 —
Bjerge, J. S., Stud. mag. (1908)	75 —
Blang, L., Stud. theol. (1909)	50 —
Blegvad, O., Stud. med. (1907)	200 —
Bojlen, K., Stud. med. (1907)	100 —
Bramsnæs, C. V., Stud. polit. (1908)	150 —
Breum, J. J., Stud. jur. (1909)	75 —
Bruun, J. P., Stud. theol.	50 —
Brücker, A., Stud. med. (1908)	150 —

Brønniche, Frk. E. S., Stud. med. (1906)	150 Kr.
Buchard, J. E., Stud. jur. (1906)	150 —
Cammer, P., Stud. polyt. (1907)	300 —
Christensen, A. O. L., Stud. jur. (1908)	50 —
Christensen, C. L., Stud. mag. (1909)	50 —
Christensen, G. L. A., Stud. mag. (1901)	100 —
Christensen, Frk. I. A. L., Stud. med. (1907)	100 —
Christensen, Kai, Stud. jur. (1908)	75 —
Christensen, K. Boye, Stud. med. (1907)	100 —
Christensen, Frk. M. J., Stud. med. (1908)	240 —
Christensen, S. H., Stud. med. (1908)	150 —
Christiansen, Frk. K. O., Stud. mag. (1906)	120 —
Dichmeis, Frk. A. B., Stud. mag. (1905)	400 —
Dolmer, Frk. S. K., Stud. med. (1908)	150 —
Dreyer, J. O. J., Stud. polyt. (1906)	75 —
Enoksen, Frk. E. M. K., Stud. mag. (1906)	200 —
Egerrup, H. L., Stud. med. (1909)	50 —
Espersen, L. L., Stud. mag. (1908)	50 —
Fausbøll, Frk. I. A., Stud. mag. (1908)	240 —
Fratz, Frk. Th. M., Stud. mag. (1907)	200 —
Frederiksen, F. A. J., Stud. jur. (1909)	50 —
Frederiksen, F. K., Stud. med. (1908)	240 —
Frederiksen, P. T., Stud. polyt. (1907)	300 —
Frigaard, Frk. K., Stud. mag. (1907)	150 —
Gemmer, A. N., Stud. theol. (1907)	240 —
Glud, Frk. M., Stud. med. (1898)	75 —
Gormsen, Frk. J., Stud. mag. (1907)	200 —
Grøn, K. V. A., Stud. theol. (1909)	50 —
Hagested, A. H. P., Stud. jur. (1904)	200 —
Hansen, A. C. V., Stud. mag. (1908)	240 —
Hansen, E. E. L., Stud. med. (1908)	200 —
Hansen, F. H., Stud. med. (1907)	300 —
Hansen, H. F. C., Stud. polyt. (1907)	240 —
Hansen, H. J., Stud. jur. (1908)	100 —
Hansen, H. K. F., Stud. jur. (1906)	150 —
Hansen, H. P., Stud. mag. (1906)	150 —
Hansen, I. C., Stud. mag. (1906)	75 —
Hansen, S. C., Stud. mag. (1906)	75 —
Hansen, Frk. V. M., Stud. med. (1906)	300 —
Hardon, A. C., Stud. jur. (1903)	100 —
Hartmann, F. F., Stud. jur. (1908)	175 —
Hatt, H., Stud. mag. (1908)	240 —
Hauch, Frk. E. M. H., Stud. mag. (1905)	300 —
Hein, K. G. C., Stud. polyt. (1908)	150 —
Hejlesen, J. C., Stud. theol. (1906)	150 —
Henriksen, Frk. J. M. (1905)	240 —
Henriksen, K. L., Stud. mag. (1906)	100 —
Himmelstrup, E., Stud. med. (1908)	150 —
Ioensen, A. M., Stud. theol. (1902)	200 —
Iversen, I., Stud. jur. (1908)	175 —
Jacobsen, Frk. A., Stud. mag. (1907)	100 —
Jacobsen, A. J. S., Stud. med. (1905)	50 —
Jacobsen, Frk. I., Stud. med. (1901)	150 —
Jacobsen, J. C., Stud. med. (1905)	100 —
Jacobsen, Frk. J. G., Stud. mag. (1902)	240 —
Jacobsen, Frk. O. A., Stud. mag. (1907)	200 —
Jensen, Frk. C. A. M., Stud. mag. (1903)	100 —
Jensen, Frk. E. M. F., Stud. mag. (1909)	100 —
Jensen, H. A., Stud. mag. (1907)	100 —
Jensen, H. K., Stud. med. (1908)	100 —

Jensen, Frk. H. K., Stud. mag. (1905)	240 Kr.
Jensen, H. M. H., Stud. mag. (1909)	100 —
Jensen, I., Stud. jur. (1908)	100 —
Jensen, J. V., Stud. jur. (1907)	300 —
Jensen, K., Stud. theol. (1908)	240 —
Jensen, P., Stud. theol. (1908)	100 —
Jensen, P. E. V., Stud. polyt. (1906)	100 —
Jensen, P. M., Stud. jur. (1907)	150 —
Jensen, P. Th., Stud. jur. (1906)	100 —
Jeppesen, J. M., Stud. theol. (1906)	100 —
Jeppesen, K. L., Stud. theol. (1905)	150 —
Johansen, Frk. A. H. S., Stud. mag. (1904)	75 —
Johansen, Frk. A. M. E., Stud. mag. (1903)	300 —
Johansen, Johs., Stud. jur. (1892)	300 —
Johnsen, C. W. N., Stud. polyt.	100 —
Jørgensen, A. A., Stud. polyt. (1909)	50 —
Jørgensen, H. M. E., Stud. med. (1907)	150 —
Jørgensen, I., Stud. polyt. (1905)	100 —
Jørgensen, L. S., Stud. mag. (1907)	200 —
Jørgensen, O. P., Stud. polyt. (1908)	175 —
Kaae, A. P. A., Stud. mag. (1908)	200 —
Kampp, H. P. H., Stud. theol. (1907)	120 —
Kemp, Frk. J. M., Stud. mag. (1906)	200 —
Koefoed, Frk. J. Th., Stud. med. (1908)	50 —
Kortsen, K. K., Stud. mag. (1907)	200 —
Kristiansen, A., Stud. polyt. (1908)	75 —
Krogsgaard, N. J., Stud. med. (1909)	50 —
Laage-Petersen, Frk. E., Stud. polit. (1906)	200 —
Larsen, C. E. V., Stud. jur. (1907)	100 —
Larsen, O. H., Stud. polyt. (1907)	100 —
Larsen, O. P., Stud. mag. (1907)	300 —
Lassen, Frk. C. M. H., Stud. med. (1907)	200 —
Laugesen, Aage, Stud. med. (1908)	50 —
Lauridsen, Frk. L. K., Stud. med. (1898)	200 —
Lindblom, A. B. K., Stud. jur. (1904)	200 —
Ludvigsen, J. L., Stud. polyt. (1909)	50 —
Lund, H. A., Stud. mag. (1909)	100 —
Lübschitz, Frk. E., Stud. mag. (1906)	200 —
Mehl, J. K. S., Stud. jur. (1908)	240 —
Mogensen, M. C., Stud. theol. (1903)	100 —
Musk, Frk. N. N., Stud. mag. (1906)	120 —
Müllertz, M. E. T. C., Stud. med. (1908)	75 —
Myrhøj, A. M. S., Stud. mag. (1908)	240 —
Møller, M., Stud. jur. (1906)	100 —
Møller, Frk. S., Stud. polit. (1907)	150 —
Nesgaard, S., Stud. mag. (1908)	75 —
Nielsen, A., Stud. theol. (1907)	240 —
Nielsen, Fru Dagny, Stud. mag. (1908)	75 —
Nielsen, J. Th., Stud. theol. (1909)	75 —
Nielsen, Frk. M., Stud. mag. (1904)	200 —
Nielsen, N., Stud. theol. (1907)	200 —
Nielsen, N. A., Stud. med. (1906)	150 —
Nielsen, N. A. J. K., Stud. med. (1909)	75 —
Nielsen, N. J., Stud. theol. (1905)	100 —
Nielsen, O. H., Stud. med. (1905)	75 —
Nielsen, O. W., Stud. theol. (1908)	50 —
Nielsen, P. M., Stud. jur. (1907)	150 —
Nielsen, T. M., Stud. theol. (1909)	50 —
Nielsen, T. V., Stud. mag. (1905)	75 —
Norsk, F. J. P., Stud. med. (1909)	100 —

Nyebølle, H. C. J., Stud. mag. (1906)........................ 200 Kr.
Nymark, Frk. K. M. E. J., Stud. med. (1906)................ 100 —
Nøhr, R., Stud. polit. (1907).............................. 200 —
Oksbjerg, A. J., Stud. theol. (1907)........................ 100 —
Olsen, H., Stud. theol. (1908)............................. 200 —
Olsen, P. M., Stud. jur. (1907)............................ 200 —
Oxholm, Frk. A., Stud. phil. (1909)........................ 50 —
Parbo, J., Stud. polyt. (1905)............................. 175 —
Pedersen, Chr., Stud. jur. (1907)........................... 200 —
Pedersen, F. G., Stud. mag. (1909)......................... 100 —
Pedersen, Johs., Stud. theol. (1908)........................ 200 —
Pedersen, M. B., Stud. med. (1908)......................... 240 —
Pedersen, N. G., Stud. mag. (1906)......................... 100 —
Petersen, A. C. G., Stud. polyt. (1906)..................... 120 —
Petersen, Frk. A. D., Stud. med. (1906)..................... 175 —
Petersen, C. C., Stud. jur. (1906).......................... 150 —
Petersen, H., Stud. jur. (1908)............................. 300 —
Petersen, Frk. I. C., Stud. mag. (1905)..................... 175 —
Petersen, J. F., Stud. mag. (1907).......................... 220 —
Petersen, Niels, Stud. theol. (1909)........................ 100 —
Petersen, O. H., Stud. jur. (1909).......................... 50 —
Petersen, V., Stud. jur. (1909)............................. 50 —
Poulsen, H. A., Stud. mag. (1909).......................... 120 —
Poulsen, J. C., Stud. mag. (1898).......................... 150 —
Poulsen, Frk. Th. E. K., Stud. mag. (1906).................. 150 —
Preisler, Frk. Karen (1909)................................ 75 —
Quistgaard-Petersen, H. O., Stud. polyt. (1906)............... 100 —
Rasmussen, A., Stud. jur. (1906)........................... 100 —
Rasmussen, A. L., Stud. med. (1908)........................ 100 —
Rasmussen, Frk. G. C. D., Stud. mag. (1905)................. 200 —
Rasmussen, J. B. W., Stud. mag. (1909)...................... 75 —
Rasmussen, J. P., Stud. mag. (1906)......................... 100 —
Raunkjær, P. P., Stud. mag. (1908).......................... 150 —
Roed, Frk. M. C., Stud. mag. (1907)........................ 125 —
Roelsgaard, C. I., Stud. med. (1908)........................ 100 —
Rosbach, H. G., Stud. jur. (1909)........................... 100 —
Rosbach, Joh., Stud. jur. (1909)............................ 50 —
Saabye, K., Stud. med. (1908).............................. 300 —
Schelin, Th. C., Stud. polyt. (1906)........................ 200 —
Schmidt, F. J. W., Stud. med. (1908)........................ 200 —
Schmidt, P., Stud. polyt. (1909)............................ 100 —
Schrøder, K. J. S., Stud. jur. (1907)........................ 50 —
Skovmand, Frk. Chr., Stud. med. (1909)...................... 50 —
Skovmand, O., Stud. polyt., (1905).......................... 100 —
Sloth, Frk. Th. J. N., Stud. med. (1908)..................... 175 —
Smith, V. C. L., Stud. jur. (1906).......................... 120 —
Sonne, O. E., Stud. jur. (1906)............................ 120 —
Steen, P. H. Poch, Stud. med. (1907)........................ 240 —
Steensgaard, S. C. N., Stud. jur. (1907).................... 240 —
Steffensen, H. P., Stud. mag. (1907)........................ 200 —
Storgaard, V. E. L., Stud. mag. (1909)...................... 50 —
Svith, N. M., Stud. med. (1905)............................ 125 —
Søe-Pedersen, Frk. A. E. M., Stud. mag. (1901)............... 200 —
Sørensen, A., Stud. mag., (1909)............................ 75 —
Sørensen, Frk. A. V. (1907)................................ 300 —
Sørensen, Frk. E. K., Stud. mag. (1905)...................... 200 —
Sørensen, H. A. M., Stud. med. (1908)....................... 240 —
Sørensen, S. K. G., Stud. theol. (1908)...................... 150 —
Thamdrup, H. P. M., Stud. med. (1909)....................... 50 —
Toftegaard, J. C. N., Stud. polit. (1908)..................... 240 —

Vad, M. C., Stud. mag. (1908) . . . . . 75 Kr.
Wahlgreen, Frk. A. I. E., Stud. med. (1900) . . . . . 220 —
Wamberg, F. C., Stud. polyt. (1905) . . . . . 200 —
Vangsted, A., Stud. med. (1908) . . . . . 50 —
Vedsmand, Hedin, Stud. jur. (1907) . . . . . 150 —
Wegener, E. C. V., Stud. polit. (1906) . . . . . 150 —
Vestergaard, K., Stud. jur. (1906) . . . . . 120 —
Viggers-Hansen, Frk. H., Stud. med. (1900) . . . . . 125 —
Vilandt, A. G., Stud. med. (1909) . . . . . 50 —
Vinther, J. C., Stud. mag. (1907) . . . . . 50 —
Vogelius, M., Stud. mag. (1888) . . . . . 175 —
Yding, Frk. J. S. J., Stud. polit. (1908) . . . . . 75 —
Ørum, A. C., Stud. jur. (1909) . . . . . 100 —
Østrup, N. T., Stud. mag. (1909) . . . . . 50 —

Udgiftspost 2. c. „Til mindre Understøttelser for fattige Studenter, navnlig fra de private Skoler i de første akademiske Aar“.

Følgende har nydt Understøttelse af denne Konto:

Andersen, H. F., Stud. med. (1907) . . . . . 150 Kr.
Andersen, L., Stud. mag. . . . . . 50 —
Andersen, P. C., Stud. theol. (1908) . . . . . 100 —
Andersen, V. C. E. F., Stud. jur. (1907) . . . . . 100 —
Askgaard, J., Stud. polyt. (1907) . . . . . 150 —
Askgaard, V., Stud. med. (1907) . . . . . 150 —
Bang, E. J. C., Stud. jur. (1906) . . . . . 200 —
Bang, T. Bartholin, Stud. mag. (1908) . . . . . 150 —
Barfod, A. B. S., Stud. jur. (1908) . . . . . 150 —
Becker, J. V., Stud. med. (1908) . . . . . 100 —
Bennick, H. I. P., Stud. mag. (1907) . . . . . 150 —
Bentzen, P. H., Stud. theol. (1907) . . . . . 100 —
Brandt, M. H. B., Stud. med. (1907) . . . . . 200 —
Brandt, V. E., Stud. polyt. (1908) . . . . . 100 —
Bredmose, K., Stud. jur. (1906) . . . . . 150 —
Buntzen, S. V. A., Stud. polyt. (1908) . . . . . 200 —
Christensen, A. C. H., Stud. mag. (1907) . . . . . 200 —
Christensen, G., Stud. med. (1906) . . . . . 150 —
Christensen, J. C., Stud. jur. (1908) . . . . . 150 —
Christiansen, A. C., Stud. jur. (1906) . . . . . 200 —
Didrichsen, E., Stud. jur. (1906) . . . . . 150 —
Dragsdahl, Chr. P., Stud. theol. (1906) . . . . . 150 —
Drejer, A. A., Stud. polyt. (1907) . . . . . 100 —
Effersøe, K., Stud. med. (1908) . . . . . 200 —
Ege, A. R., Stud. med. (1907) . . . . . 150 —
Ege, E. H., Stud. theol. (1907) . . . . . 100 —
Ege, F. V. R., Stud. mag. (1907) . . . . . 150 —
Ehlers, A. J. J., Stud. med. (1907) . . . . . 100 —
Ellekilde, H. L., Stud. mag. (1908) . . . . . 200 —
Elmquist, A. L. H., Stud. med. (1908) . . . . . 150 —
Engelund, A. D., Stud. polyt. (1907) . . . . . 200 —
Feiring, N. L., Stud. med. (1907) . . . . . 200 —
Friis, A., Stud. med. (1907) . . . . . 100 —
Gjelstrup, P. C., Stud. theol. (1907) . . . . . 200 —
Grønlund, E., Stud. mag. (1908) . . . . . 150 —
Grønlund, M. L. E., Stud. polyt. (1906) . . . . . 100 —
Guldager, E., Stud. med. (1908) . . . . . 150 —
Hansen, C. J., Stud. med. (1908) . . . . . 150 —
Hansen, E., Stud. mag. (1906) . . . . . 200 —
Hansen, H. K., Stud. med. (1906) . . . . . 100 —

Hansen, J., Stud. med. (1907) .... 150 Kr.
Hansen, N. F., Stud. jur. (1908) .... 150 —
Hauge, S. M., Stud. theol. .... 50 —
Helms, H. J., Stud. mag. (1908) .... 100 —
Herskind, E. P. L., Stud. theol. (1907) .... 200 —
Hertz, E. H., Stud. polyt. (1908) .... 150 —
Himmelstrup, J., Stud. mag. .... 50 —
Hindsberg, C. J. A. T., Stud. med. (1907) .... 100 —
Hjort, H., Stud. theol. (1907) .... 150 —
Holm, A. N. V., Stud. theol. (1906) .... 100 —
Ingerslev, C. F. A., Stud. polyt. (1907) .... 200 —
Iversen, P., Stud. med. (1908) .... 100 —
Jansen, C. E. L., Stud. mag. (1908) .... 200 —
Jarløv, E., Stud. med. (1906) .... 100 —
Jarris, S., Stud. med. (1907) .... 150 —
Jensen, J. E., Stud. med. .... 50 —
Johannessen, A. J. A., Stud. med. (1906) .... 150 —
Juhl, H. O., Stud. theol. (1908) .... 100 —
Jürgensen, V. S. V., Stud. polyt. (1906) .... 200 —
Jørgensen, F. H., Stud. jur. (1908) .... 100 —
Jørgensen, T. A., Stud. jur. (1908) .... 100 —
Kjær, C. G., Stud. mag. (1906) .... 100 —
Kjær, K. V., Stud. mag. (1906) .... 100 —
Knudsen, L., Stud. med. (1908) .... 100 —
Koch, K. C., Stud. theol. (1907) .... 150 —
Kofoed, I. P., Stud. med. (1906) .... 200 —
Kristensen, C. E., Stud. theol. (1908) .... 100 —
Larsen, A. E., Stud. jur. (1906) .... 200 —
Larsen, Alminus E., Stud. jur. (1907) .... 150 —
Larsen, H., Stud. med. (1907) .... 100 —
Larsen, J., Stud. polyt. (1907) .... 100 —
Larsen, O. C., Stud. mag. (1907) .... 100 —
Larsen, V. E., Stud. mag. (1908) .... 100 —
Lassen, K. O., Stud. jur. (1907) .... 200 —
Lauritzen, J. P., Stud. mag. (1907) .... 200 —
Lind, J., Stud. mag. (1908) .... 100 —
Lindahl, A. F. V., Stud. med. (1907) .... 200 —
Løffler, K., Stud. polyt. (1907) .... 200 —
Maagaard, O. V. M. C. T., Stud. jur. (1907) .... 150 —
Madsen, K. S., Stud. med. (1907) .... 150 —
Madsen, K. V. B., Stud. jur. (1906) .... 100 —
Madsen, M. G., Stud. theol. (1906) .... 150 —
Maegaard, E., Stud. jur. (1906) .... 150 —
Marner, A. M., Stud. med. (1907) .... 150 —
Mathiessen, E. C. W., Stud. med. (1906) .... 100 —
Mogensen, J. C., Stud. jur. (1908) .... 200 —
Munk, A. B., Stud. jur. (1907) .... 100 —
Müller, K. A., Stud. theol. .... 75 —
Møller, J., Chr., Stud. polyt. (1908) .... 200 —
Møller, K., Stud. theol. (1906) .... 100 —
Møller, R., Stud. theol. (1908) .... 100 —
Naumann, J. F., Stud. theol. (1907) .... 150 —
Nielsen, F. V., Stud. theol. (1907) .... 150 —
Nielsen, K., Stud. jur. (1906) .... 100 —
Nielsen, K. O., Stud. med. (1907) .... 150 —
Nielsen, N. G. C. A. V., Stud. med. (1907) .... 200 —
Nielsen, P. A. C., Stud. polyt. (1906) .... 100 —
Nørgaard, M. A. K., Stud. jur. (1906) .... 150 —
Olsen, H., Stud. theol. (1907) .... 200 —
Pedersen, T., Stud. med. (1908) .... 150 —

Petersen, O. H. U., Stud. jur. (1907) .... 150 Kr.
Prindsholm, L. M., Stud. polyt. (1906) .... 150 —
Rendtorff, M. G., Stud. med. (1908) .... 150 —
Riis, S., Stud. polyt. (1907) .... 200 —
Ring, J. I., Stud. theol. (1908) .... 150 —
Rudbeck, C., Stud. jur. (1906) .... 200 —
Schjærff, P. C., Stud. mag. (1908) .... 200 —
Sejr, N., Stud. mag. (1908) .... 200 —
Sjøstrand, O. E., Stud. jur. (1906) .... 150 —
Sort, G., Stud. theol. (1908) .... 150 —
Staarup, H. A., Stud. polyt. (1906) .... 100 —
Strøm, P. H., Stud. jur. (1908) .... 150 —
Svendsen, N. S., Stud. polyt. (1908) .... 150 —
Sørensen, J., Stud. med. (1908) .... 150 —
Sørensen, J. I. A., Stud. med. (1908) .... 150 —
Teisen, V. A. G., Stud. jur. (1906) .... 100 —
Terkildsen, N. A. S., Stud. jur. (1908) .... 200 —
Thuesen, A. L., Stud. jur. (1908) .... 150 —
Ulrichsen, H. F., Stud. jur. (1906) .... 150 —
Windeballe, E., Stud. theol. (1907) .... 150 —
Vinding, M. J. H., Stud. jur. (1906) .... 150 —
Winther, C. C., Stud. polyt. (1906) .... 150 —

Udgiftspost 2. d. „Til Anskaffelse af Bøger og andre for Universitetsstudiet nødvendige Apparater for trængende Studenter“.

Følgende har nydt Understøttelse af denne Konto:

Studiosi theologiæ.

	Kr.
Andreasen, Aage Laurits (1907)	45
Bentzen, Poul Hans (1907)	40
Buchhave, Aage (1907)	20
Ege, Einar Holstein (1907)	40
Gemmer, Anders Nissen (1907)	45
Gjelstrup, Peder Christian (1907)	45
Hejlesen, Jens Christian (1906)	45
Herskind, Erik Peter Lorentz (1907)	35
Hjort, Hjalmar (1907)	45
Holm, Aug. Nath. Weilbach (1906)	40
Jeppesen, Jørgen Mourids (1906)	35
Jørgensen, Søren (1907)	40
Kalff, Harald Karlsen (1905)	45
Larsen, Hans (1901)	40
Nielsen, Aage (1907)	45
Nielsen, Alfred (1907)	40
Nielsen, Niels (1907)	45
Oksbjerg, Andreas Jensen (1907)	40
Ottosen, Knud Mathias (1906)	45
Reumert, Aage Henrik (1904)	40
Rønne, Hans Peter Falk (1906)	45
Sigurdsson, Pàll (1906)	35
Smith, Daniel Peter v. Huth (1907)	40

Studiosi juris.

	Kr.
Ege, Chr. Ringstrup (1905)	50
Gislason, Magnus (1906)	40
Gronenberg, Helge Fr. Drewsen (1905)	40
Hammersholt, Jens Gotfred Paul (1905)	40
Hansen, Hans (1906)	40
Hansen, Hans Kristen Fritz (1906)	50
Havsteen, Johs. Julius (1905)	50
Hoffmeyer, Albert Laurits Victor (1905)	36
Honum, Erik Dominicus (1905)	40
Jensen, Holger Tranberg (1907)	40
Jensen, Poul Martin (1907)	40
Jónsson, Jón (1907)	40
Klüwer, Henrik Chr. Laur. (1905)	40
Krarup, Ove Frederik (1906)	50
Krogh, Axel Dam (1905)	40
Larsen, Anders Laurits (1905)	40
Lund, Axel Lars Møller (1905)	40
Madsen, Kaj Vilh. B. (1906)	45
Møller, Olaf Isted (1906)	40
Nielsen, Peder Mathias (1907)	40
Pedersen, Christen (1907)	40
Petersen, Oluf (1907)	45
Petersen, Otto Emil Cl. Kierulff (1905)	40
Poulsen, Johs. Rudolf Emil Hansen (1906)	29
Rasmussen, Asger (1906)	50

Kr.

Rasmussen, Knud Gunnar Tage (1906)...................... 50
Rørdam, Povl (1906)........... 50
Schack, Karl Ludv. Marcussen (1906)...................... 50
Schmidt, Hans Philip Kay (1907) 40
Schrøder, Kaj Joh. Chr. (1907).. 40
Smith, Vald. Chr. Ludvig (1906). 40
Smitt, Asbjørn (1906).......... 50

Kr.

Sonne, Ole Edvard (1906)...... 37
Steensen, Erik (1906).......... 40
Stensgaard, Søren Chr. Nielsen (1907)...................... 50
Sølling, Knud (1905)........... 40
Ulrichsen, Hans Frederik (1906). 50
Wissing, Magnus Kjær (1905)... 50
Volquartz, Hans Haagen (1905).. 40

Studiosi politices.

Kr.

Drejer, Aage Axelsen (1907)..... 39
Gunnlaugsson, Asgeir (1907) 40
Knudsen, Oluf (1907).......... 50

Kr.

Nøhr, Regnar (1907)........... 38
Wegener, Ejnar Chr. Vilh. (1906) 50

Studiosi medicinæ.

Kr.

Andersen, Carla Alexia (1902)... 30
Askgaard, Vagn (1907)......... 33
Blegvad, Olaf (1907)........... 50
Chievitz, Ole (1903)............ 50
Christensen, Georg (1906)....... 50
Christensen, Knud Boye (1907).. 33
Christoffersen, Peter Vald. (1903) 40
Effersøe, Gudmund (1905)...... 40
Ege, Alfr. Ringstrup (1907)..... 50
Hansen, Frode Harald (1907)... 27
Hansen, Valborg Margrethe (1906) 35
Hansen, Victor Marius (1907).... 40
Henningsen, Erik (1904)........ 40
Ipsen, Aage Theodor (1904) 40
Iversen, Hans Osvald (1905).... 40
Iversen, Jensine Marie (1896).... 50
Jacobsen, Aage Thomas Borregaard (1903)................ 50
Johannessen, Arne Jens Andreas (1906)...................... 45
Kruckov, Eli Chr. (1905)....... 40
Laursen, Laust (1905).......... 40
Lindahl, Alfr. Fabian Vigilius (1907)...................... 25

Kr.

Lund, Robert Henry (1905) 50
Maltesen, Aage (1905).......... 40
Martini-Hansen, Camillo (1907).. 40
Moltved, Johs. Georg (1903)..... 40
Nielsen, Knud Ove (1907)...... 35
Nielsen, Niels Aage (1906)...... 40
Nielsen, Niels Gerhard Carl Alb. Vilh. (1907)................. 40
Nielsen, Ole Holm (1905)....... 36
Olsen, Axel Peder Olivarius (1906) 45
Pedersen, Anton Marius (1904)... 50
Pedersen, Hans Peter August (1905)...................... 50
Pedersen, Karen Marie Magdalene (1907)...................... 50
Rasmussen, Rasmus Kristen(1906) 25
Steen, Poul Hjalmar Pock (1907) 40
Thrane, Kai Chr. Ludvig (1905). 40
Therkelsen, Valdemar (1907).... 33
Topp, Viggo (1907)............ 50
Zachariasen, Joen Gullach Mich. (1907)...................... 40

Studiosi magisterii

(under det filos. Fakultet).

Kr.

Bennik, Hans Ivar Petersen(1907) 30
Christensen, Axel Chr. Højberg (1907)...................... 40
Fratz, Thora Marie (1907)...... 37
Haarup, Jens Anker Jensen (1906) 30
Hansen, Georg Bøgh (1906) 30
Hansen, Hans Peter (1906)..... 30
Helweg, Jakob Heinrich (1904).. 30
Jensen, Andreas Egeberg (1907).. 30
Jensen, Hans Math as (1905).... 20
Johannesson, Alexander (1907).. 30
Kemp, Ida Marie (1906) 40
Kjær, Carl Gustav (1906) 30

Kr.

Kjær, Christen Vestergaard (1906) 35
Konradsen, Viggo Glud (1906) .. 40
Kortsen, Kort Kristian (1907)... 40
Larsen, Oluf Christian (1907).... 30
Larsen, Osvald Peter (1907) 40
Orth, Sarah Marie (1905)....... 30
Pedersen, Niels Gerhard (1906).. 40
Poulsen, Thora Emilie Kristine (1906)...................... 30
Saxtorph, Vilhelm (1906)....... 30
Sørensen, Anna Vilhelmine (1907) 37
Sørensen, Axel Chr. (1907)...... 34

Studiosi magisterii

(under det math.-nat. Fakultet).

	Kr.
Blegvad, Harald (1904)	35
Braae, Johs. (1905)	40
Ege, Fr. Vilh. Ringstrup (1907)	40
Hansen, Søren Chr. (1906)	20
Hatt, Aage Gudmund (1904)	38
Henriksen, Kai Ludvig (1906)	30
Jensen, Knud (1905)	35
Nybølle, Hans Clausen Jensen (1906)	34
Poulsen, Jens Chr. (1898)	30
Roed, Caroline Marie (1907)	35
Teglbjærg, Axel Gunnar (1903)	40
Thye, Svend Henry Emil (1906)	29
Willesen, Laurits Ditlev Gustav (1904)	20

Studiosi polytecnices.

	Kr.
Askgaard, Jens (1907)	25
Astrup, Halvor Rasmussen (1907)	30
Broust, Harald Herm. Victor (1906)	30
Cammer, Poul (1907)	30
Jørgensen, Mikael Vogel (1905)	30
Larsen, Johs. (1907)	20
Marcussen, Jens Nielsen (1907)	30
Olsen, Oluf Alfred (1905)	30
Petersen, Axel Carl Georg (1906)	30
Rasmussen, Niels Holger (1906)	30
Riis, Svend (1907)	30
Skovmand, Otto (1905)	40
Winther, Carl Chr. (1906)	40

β. *Andre Meddelelser.*

Overretsprokurator *Bangs* Legat. Den $^{11}/_{6}$ 1910: Stud. theol. Mads Gaul (1906).

Garvermester *Bergs* Legat. Den $^{11}/_{6}$ 1910: Stud. jur. H. B. V. Lindahl (1909).

Enkefru *C. M. Frieses* Legat. Den $^{11}/_{6}$ 1910: Stud. jur. E. J. C. Bang (1906), Stud. mag. K. K. Kortsen (1907), Stud. jur. Eilert Maegaard (1906) og Stud. jur. Christen Pedersen (1907).

Conferentsraad *S. Linnemanns* Legat. Marts 1910: Stud. jur. Albert Hoffmeyer (1905).

Rosenkrantz' Rejsestipendium. Maj 1910: Cand. theol. Poul Helms.

Skeels Legat. December 1909: Ordinære Portioner: Stud. polyt F. C. Wamberg (1905) og Stud. jur. A. L. V. Hoffmeyer (1905); ekstraordinære Portioner: Stud. jur. Chr. Bentzen (1904), Stud. jur. K. Vestergaard (1906), Stud. polyt. C. C. Winther (1906), Stud. jur. E. J. C. Bang (1906), Stud. polit. Olaf Knudsen (1907) og Stud. jur. P. H. Strøm (1908). Juni 1910: Ordinære Portioner: Stud. jur. Knud Vestergaard (1906), Stud. jur. P. H. Strøm (1908), Stud. mag. (math.-nat. Fak.), J. C. Paulsen (1898), Stud. jur. J. C. Mogensen (1908), Stud. mag. (filos. Fak.) C. F. Balslev (1906) og Stud. mag. (math.-nat. Fak.) F. W. R. Ege (1907); ekstraordinære Portioner: Stud. polyt. V. H. K. Amberg (1904), Stud. med. Aage Maltesen (1905), Stud. jur. Arne Kemp (1906), Stud. med. Viggo Topp (1907), Stud. med. F. J. W. Schmidt (1908) og Stud. theol. P. C. Andersen (1908).

Japetus Steenstrups Legat. 1910: Mag. sç. T. Hj. Ditlevsen 150 Kr., Lærer A. C. Jensen-Haarup 105 Kr. 24 Ø., Lærer I. P. Kryger 100 Kr., Lærer Esben Petersen 100 Kr., Mag. sc. Henning E. Petersen 150 Kr. og Cand. mag. Axel Madsen 100 Kr.

II.

Den polytekniske Læreanstalt.

A. Almindelige Bestemmelser og Forhandlinger samt Afgørelser af enkelte Tilfælde.

I. Nyt Reglement for den polytekniske Læreanstalt.

Efter at der ved kgl. og ministerielle Resolutioner samt ved Lærerraadsbeslutninger var indført en stor Række Ændringer i Bestemmelser om den polytekniske Læreanstalts Undervisnings- og Eksamensvæsen, og efter at der yderligere var fremkommet Forslag om nye Ændringer og Udvidelser i samme, blev der i Aarene nærmest forud for Beretningsaaret ført Forhandlinger om et nyt Reglement med dertil hørende Undervisningsprogram til Afløsning af Reglementet af 23de Juli 1894.

De vigtigste Tilføjelser og Ændringer, der var foretagne i sidstnævnte Reglement med tilhørende Undervisningsprogram, var følgende:

Tillæg til det detaillerede Undervisningsprogram, omfattende Undervisningsplanen for følgende Fag: Materiallære, Elektroteknik, Skibsbygning, Opvarmning og Ventilation, Kloakanlæg og Vandforsyning, vedtaget af Lærerraadet den 20de Februar 1897, jvfr. Univ. Aarbog for 1896—97, S. 573—75.

— Ændring i Undervisningsplanen for følgende Fag: Teknisk Mekanik og grafisk Statik med Anvendelse paa Jernkonstruktioner, Vejbygning og Vandbygning, vedtaget af Lærerraadet den 30te Maj 1899, jvfr. Univ. Aarbog for 1898—99, S. 265—68.

— Ændringer i Reglementet for Fabrikingeniørernes Kursus ved kgl. Resolution af 24de Juni 1901, hvoraf de vigtigste var følgende: Kursuset forlængedes til $4^1/_2$ Aar; Botanik og Zoologi bortfaldt som Undervisningsfag, medens der indførtes Øvelser i Bygningstegning, Fabrikudkast, teknisk-kemiske Undersøgelser samt i Mikroskopering og i Udførelsen af simple Kulturforsøg med Gæringsorganismer, jvfr. Lovtidende for 1901, Afd. B. S. 110.

— Oprettelse af Kursus for Elektroingeniører ved kgl. Resolution af 3die Marts 1903, jvfr. Univ. Aarbog for 1902—03, S. 736—40.

— Indførelse af Undervisning i Elektrokemi for Fabrikingeniører, indført ved Bevilling paa Finansloven for 1903—04, jvfr. Univ. Aarbog for 1902—03, S. 740—41.

— Indførelse af Repetitionskursus i deskriptiv Geometri og i uorganisk Kemi for Maskin- og Bygningsingeniører ved ministerielle Resolutioner af 7de Juli 1902 og 3die Januar 1903, jvfr. Univ. Aarbog for 1902—03, S. 742—43.

— Ændring i Undervisningsprogrammet i deskriptiv Geometri ved Lærerraadsbeslutning af 8de Juli 1903, jvfr. Univ. Aarbog for 1902—03, S. 743—44.

— Ændring i Eksamens- og Undervisningsprogrammet for Landmaaling og Nivellering henholdsvis ved kgl. Resolution af 4de September 1903 og ved Lærerraadsbeslutning af 18de Februar 1904, jvfr. Univ. Aarbog for 1903—04, S. 1181—87.

— Ændringer i Reglementet ved kgl. Resolution af 4de September 1903, væsentlig omfattende tidligere vedtagne Ændringer, se nærmere Univ. Aarbog for 1903—04, S. 1187—94.

— Ændring i den praktiske Prøve i Kemi for Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører ved ministeriel Resolution af 29de Februar 1904, jvfr. Univ. Aarbog for 1903—04, S. 1194—95.

— Ændring af Undervisningen i Mineralogi og Krystallografi for Fabrikingeniører samt Ophævelse af Undervisning i Geologi for Maskiningeniører, jvfr. Univ. Aarbog for 1903—04, S. 1195—1201.

— Ændring i Undervisnings- og Eksamensprogrammet for Vejbygning og teknisk Mekanik med grafisk Statik ved kgl. Resolution af 3die Januar 1905, jvfr. Univ. Aarbog for 1904—05, S. 265—76.

— Omdannelse af Undervisningen i Kloakanlæg og Vandforsyning til at omfatte Undervisning i kommunal-hygiejnisk Ingeniørvæsen ved Finanslovbevilling, jvfr. Univ. Aarbog for 1904—05, S. 274—75.

— Ændring i Undervisningsplanen for teknisk Kemi for Fabrik-, Maskin- og Elektroingeniører, vedtaget af Lærerraadet den 20de November 1905, jvfr. Univ. Aarbog for 1905—06, S. 639—41.

— Ændring i Undervisningsplanen for Mathematik, vedtaget af Lærerraadet den 28de Juni 1906, jvfr. Univ. Aarbog for 1905—06, S. 633—39.

— Indførelse af Undervisning i landboteknisk Kemi ved Finanslovbevilling, jvfr. Univ. Aarbog for 1905—06, S. 641—44.

— Udvidelse af Undervisningen i Materiallære, vedtaget af Lærerraadet den 13de September 1906, jvfr. Univ. Aarbog for 1906—07, S. 988—89.

— Udvidelse af Eksaminatorierne i Bygningsstatik og Jernkonstruktioner, vedtaget af Lærerraadet den 21de Februar 1907, jvfr. Univ. Aarbog for 1906—07, S. 989.

— Indførelse af Øvelser i Maskinlaboratoriet for Elektroingeniører, vedtaget af Lærerraadet den 21de Februar 1907, jvfr. Univ. Aarbog for 1906—07, S. 988.

— Indførelse af Øvelser i Maskin- og Materialprøvelaboratoriet for Maskiningeniører, vedtaget af Lærerraadet den 21de Februar og 4de Juli 1907, jvfr. Univ. Aarbog for 1906—07, S. 985—88.

Program for Undervisningen i sidstnævnte Laboratorium, vedtaget af Lærerraadet den 4de Juni 1908, jvfr. Univ. Aarb. for 1907—08, S. 376.

— Ændring i Bestemmelserne om Karaktergivningen ved 2den Del af Eksamen for Fabrikingeniører ved ministeriel Resolution af 17de April 1907, jvfr. Univ. Aarbog for 1906—07, S. 984—85.

— Indførelse af Undervisning i Landboret, Fabriks-, Bygnings- og Patentlovgivning ved Finanslovbevilling, jvfr. Univ. Aarbog for 1906—07, S. 989—90.

Program for samme vedtaget af Lærerraadet den 4de Juni 1908, jvfr. Univ. Aarbog for 1907—08, S. 368—76.

— Indførelse af Undervisning i Meteorologi ved Finanslovbevilling, jvfr. Univ. Aarbog for 1907—08, S. 366—68.

— Ændring af Eksamensprogrammet i Mathematik m. m. ved 1ste Del af Eksamen for Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører ved kgl. Resolution af 22de Oktober 1908, jvfr. Univ. Aarbog for 1908—09, S. 839—40.

— Indførelse af Undervisning i Svagstrømselektroteknik ved Finanslovbevilling, jvfr. Univ. Aarbog for 1908—09, S. 841.

Forhandlingerne om et nyt Reglement m. m. førtes dels i en Række Lærerraadsmøder, dels i Udvalg, der var nedsatte af Lærerraadet til nærmere Behandling af Enkelthederne. Der skal i det følgende gøres Rede for de vigtigste Ændringer, medens man for mindre væsentlige og redaktionelle Ændringers Vedkommende henvises til at sammenligne det efterfølgende Reglement m. m. med Reglementet af 1894 med senere Ændringer. Sidstnævnte Reglement er meddelt i Univ. Aarbog for 1893—94, S. 568—96.

1. Forhandlinger om Ændring i Bestemmelserne for Adgangseksamen.

I Skrivelse af 11te September 1908 foreslog Prof., Dr. phil. Julius Petersen, at der indførtes en *Prøve i Kemi ved Adgangseksamen* i Lighed med, hvad der var sket ved Studentereksamen paa mathematisk-naturvidenskabelig Linie.

Dette Forslag henvistes af Lærerraadet til et Udvalg, bestaaende af Professorerne Einar Biilmann, C. Christiansen, P. C. V. Hansen, J. Hjelmslev, C. Juel, Julius Petersen, K. Prytz og N. Steenberg, hvilket Udvalg anmodedes om at underkaste samtlige Bestemmelser for Adgangseksamen en nærmere Overvejelse. Udvalgets Indstilling af 16de November 1908, der bifaldtes af Lærerraadet, faldt sammen med Ordlyden af det nye Reglement I § 5, til hvilken henvises, se S. 1347. I nævnte Paragrafs 4de Stykke blev der dog ved Reglementets endelige Redaktion efter Læreanstaltens Forslag tilføjet: (Konstruktion af det tresidede Hjørne ved tré Stykker). Anledningen hertil var følgende: Under 8de Maj 1909 meddelte Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, at det efter at have brevvekslet med Undervisningsinspektøren for de højere Almenskoler maatte ønske, at Forslaget om de udvidede For-

dringer i Stereometri nærmere præciseredes, forsaavidt Bestemmelserne herom ikke helt kunde udgaa. Ministeriet henviste til en Skrivelse fra Undervisningsinspektørens faglige Medhjælper, Dr. phil. Poul Heegaard, hvori denne udtalte, at Ændringen, der udtryktes i følgende Ord: »endvidere de simpleste Konstruktioner, som kan udføres ved een retvinklet Projektion« utvivlsomt vilde betyde, at de polytekniske Eksaminander bedre vilde være rustede til at følge Undervisningen i deskriptiv Geometri paa den polytekniske Læreanstalt end Flerallet af Studenterne, og det forekom ham derfor, at hvis Ligestilletheden af det mathematiske Gymnasium og de polytekniske Adgangskursus overfor Læreanstalten skulde opretholdes nogenlunde, vilde det være naturligere at henlægge det i denne Ændring nævnte Pensum til den senere fælles Undervisning paa selve Læreanstalten. Desuden forekom det ham, at Fordringen i hvert Fald burde formuleres saaledes, at Lærere, der privat forberedte til den polytekniske Læreanstalts Adgangseksamen, mere præcist kunde vide, hvilken Forøgelse af Pensum, der var Tale om (f. Eks. ved Henvisning til en angivet Lærebogs Fremstilling). —

Det saaledes rejste særlige Spørgsmaal henvistes til fornyet Overvejelse af de Lærere i Mathematik, som var Medlemmer af ovennævnte Udvalg. Disse udtalte i Skrivelse af 14de Maj 1909, at nogle af de mathematiske Studenter fremtidig mødte med Kundskaber i Projektionslære, der gik betydelig videre end det fremsatte Forslag, medens andre af dem var ganske uvidende paa dette Punkt. Læreanstaltens Forslag stillede de polytekniske Eksaminander paa et rimeligt Mellemstandpunkt.

Forslaget var et nogenlunde bestemt formuleret Udtryk for et beskedent Ønske om, at man ved Stereometriundervisningen fremtidig vilde lægge noget mere Vægt paa Udvikling af Rumsansen, end man hidtil havde gjort. Naar man ikke nærmere havde præciseret, hvilke Konstruktioner, der ønskedes medtagne, da laa dette i, at det ikke saa meget kom an paa, hvilke Enkeltheder der blev gennemgaaede, som paa den pædagogiske Betydning, det havde, at Eleven overhovedet vænnedes til at se paa en retvinklet Projektion og ved Hjælp deraf at forestille sig bestemte Figurer liggende paa en bestemt Maade i Forhold til Tegneplanen.

Naar Ministeriet imidlertid havde ønsket en bestemt Afgrænsning af Fordringerne, foresloges det efter Ordene »de simpleste Konstruktioner, som kan udføres ved een retvinklet Projektion« at tilføje i Parantes: »Konstruktion af det tresidede Hjørne ved 3 Stykker«. Det var en Selvfølge, at Forslaget, der som allerede anført var af rent pædagogisk Betydning, i ingen Hensenede vilde paavirke Ordningen af den senere fælles Undervisning i Mathematik og deskriptiv Geometri paa den polytekniske Læreanstalt.

Udvalgets Forslag blev tiltraadt af Lærerraadet og meddelt Ministeriet, som billigede Forslaget.

— Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvilke Eksaminer, der foruden Adgangseksamen og Studentereksamen paa den mathematisk-naturvidenskabelige Linie burde give Adgang til at indskrives som polytekniske Eksaminander, vedtog Lærerraadet at ligestille alle, der havde bestaaet

Overgangsprøven ved Kadetskolen, Afgangsprøven ved Søværnets Maskinskole med en Gennemsnitskarakter i Mathematik, Fysik og Kemi tilsammen, der mindst svarede til »meget godt«, Artiumsprøven paa Reallinien ved en af de højere Almenskoler i Norge og Modenhedsprøven paa Reallinien ved en af de højere Almenskoler i Sverige, med dem, der havde bestaaet en af de to førstnævnte Eksaminer.

Om de i disse Bestemmelser efter Ministeriets Ønske senere foretagne Ændringer, se S. 1346.

2. Forhandlinger om Ændringer i Kursus for Fabrikingeniører.

Forslag om Indordning af Undervisningen i Gæringsfysiologi og landboteknisk Kemi i Kursus for Fabrikingeniører. Om Oprettelse af en fast Lærerstilling i disse Fag, se Univ. Aarbog for 1907—08, S. 365—66. I Skrivelse af 3die November 1907 fremkom Docent, Dr. phil. Orla Jensen med Forslag om Optagelse af Gæringsfysiologi og landboteknisk Kemi som obligatoriske Fag i Kursus for Fabrikingeniører. Til Begrundelse heraf maatte man først og fremmest fremhæve dette Fags store Betydning for nogle af vore allervigtigste kemiske Industrier, nemlig Gæringsindustrierne. Den Eddikebrygger, Brygger eller Brændevinsbrænder, der stod ukendt overfor Gæringsfysiologien, vilde ikke vedblivende kunne være konkurrencedygtig. Ligeledes var i Danmarks Hovedindustri, Mejeribruget, de fleste Vanskeligheder af bakteriologisk Natur, og ingen vilde derfor kunne være Raadgiver paa dette Omraade uden at være i Besiddelse af gode bakteriologiske Kundskaber.

Foruden den rent praktiske Side bød Gæringsfysiologien Kemikeren Grundlaget til Forstaaelsen af de naturlige Nedbrydningsprocesser. Disse var nemlig saa at sige altid biologiske Processer og lod sig derfor ikke forklare ved Kemi alene.

Da den botaniske Side af Gæringsfysiologien tildels behandledes af Docent Dr. Kolderup Rosenvinge i Kursuset i Kulturforsøg, vilde Forelæsningerne i Gæringsfysiologi særlig komme til at beskæftige sig med den fysiologiske Side. I denne Forbindelse vilde der blive givet en grundig Fremstilling af Enzymlæren, hvorved den organiske Kemi vilde blive aflastet for et Par Timer ugentlig.

Samtidig anmodede Dr. Orla Jensen om, at der maatte blive truffet en endelig Bestemmelse angaaende Ordningen af hans andet Fag, den landbotekniske Kemi. Da samme havde saa mange Berøringspunkter tilfælles med Gæringsfysiologien, var der intet til Hinder for at behandle det som en naturlig Fortsættelse af sidstnævnte Fag, og han vilde derfor gerne have to for Fabrikingeniørerne obligatoriske Timer i landboteknisk Kemi i Halvaaret umiddelbart efter, at han havde læst Gæringsfysiologi. De to Fag tilsammen kunde eventuelt give en mundtlig Eksamenskarakter.

At Overgangen imellem de to Fag var fuldstændig utvungen, saas f. Eks. deraf, at Mejeribakteriologien førte lige over i den øvrige Mejerilære, og at man ved Studiet af Mikroorganismernes Enzymer ikke kunde undgaa ogsaa at maatte omtale Enzymerne hos de højere Planter (f. Eks.

Maltets Diastase) og hos Dyrene og dermed Fordøjelsesprocessen. Herfra byggedes der Bro videre til Næringsmiddelkemien og specielt til Foderstoffernes Kemi og deres Omdannelse til Mælk og Flæsk, og endelig videre til disse Produkters Egenskaber og Anvendelse.

Da Forelæsningerne nødvendigvis maatte omhandle Foderstoffernes, Mælkens og Kødets Æggehvidestoffer, fandt Dr. Jensen det rigtigst samtidig at give en samlet Fremstilling af Æggehvidestofferne fra et fysiologisk-kemisk Standpunkt, hvorved den organiske Kemi atter kunde aflastes for et Par Timer.

Forslaget blev sammen med de følgende Forslag henviste til det nedenfor nævnte Udvalg.

— *Forslag om Ændring i Undervisnings- og Eksamensprogrammet for uorganisk og organisk Kemi.* I Skrivelse af 15de Februar 1908 henledte Prof. Dr. phil. Julius Petersen Læreanstaltens Opmærksomhed paa, at den gældende Ordning for Undervisningen i uorganisk Kemi for Fabrikingeniører i de senere Aar med større og større Tydelighed havde vist sig at være uheldig. Som Forholdet nu var, afholdtes den eneste mundtlige Prøve i uorganisk Kemi ved 1ste Del af Eksamen. Eleverne besad imidlertid paa dette Tidspunkt ikke en saadan kemisk Udvikling, at berettigede Fordringer til deres Kundskaber kunde ske Fyldest. Det var ogsaa uheldigt, at den ene Karakter, der gaves i Kemi, i og for sig havde for ringe Indflydelse paa Eksamensresultatet (smlgn. de 4 Karakterer i Fysik), idet Fristelsen da var stor til at forsømme den uorganiske Kemi til Fordel for de andre Fag, maaske med de bedste Forsætter om efter 1ste Del at indhente det forsømte. Dette gaves der imidlertid ikke direkte Anledning til, da Faget ikke optoges til Prøve ved 2den Del. Nu kunde man ganske vist skaffe Faget den fornødne Respekt ved at stille Fordring om en Minimumskarakter, men man vilde derved ikke komme ud over en anden Vanskelighed. Denne bestod væsentligst i, at man, som Forholdene nu var, maatte tage ret væsentlige Punkter med af den teoretiske Kemi til Forstaaelse af de almindelige, kemiske Omsætninger, men paa den anden Side dog ingenlunde kunde tage det op, blot tilnærmelsesvis, i det Omfang, som det burde have — og som det ogsaa senere fik, men vel at mærke først i det 6te eller 8de Halvaar, naar 1ste Del for længst var overstaaet og den uorganiske Kemi gemt og glemt, i alt Fald uden den Tilknytning til Faget, som der burde være.

Det forekom Professoren, at man uden at forlange mere af Eleverne end Tilfældet hidtil havde været, kunde opnaa baade, at de efter 1ste Del havde de fornødne Kundskaber til at fortsætte deres Studium og, at de under dette fik den fornødne Lejlighed til at sammenknytte de enkelte Dele, der her hørte sammen, nemlig uorganisk Kemi, teoretisk og fysisk Kemi og Elektrokemi, ved følgende Ordning: I Stedet for den stedfindende *videregaaende* Eksamination til 1ste Del træder en Eksamination i uorganisk Kemi i samme Omfang som for Bygnings-, Maskin- og Elektroingeniørerne, dog med den Forandring, at der fordres *mindst Godt* for at bestaa Eksamen.

Den *videregaaende* Eksamination i samme Omfang som hidtil henlægges til 2den Del af Eksamen.

Professor Petersen foreslog følgende Plan for Undervisningen: 1ste Halvaar (hvert Aar): 4 Timer elementær Forelæsning. 4de Halvaar (hvert Aar): 3 Timer Eksaminatorium sammen med Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører. 6te eller 8de Halvaar: 3 Timer videregaaende Eksaminatorium.

For den organiske Kemis Vedkommende udtalte Prof., Dr. phil. Ejnar Biilmann i Skrivelse af 25de Januar 1908, at der efter den nu gældende Plan for Undervisningen i organisk Kemi for Fabrikingeniører hvert andet Aar (ulige Aarstal) holdtes Forelæsning i 5 ugentlige Timer i eet Semester (5te eller 7de) og ligeledes hvert andet Aar (lige Aarstal) Eksaminatorier i 3 Timer ugentlig i eet Semester (7de eller 9de). Dette havde to væsentlige Ulemper, nemlig at de Studerende kun hvert andet Aar havde Lejlighed til at begynde Studiet af dette Hovedfag med en Forelæsnings Vejledning, og dernæst at den Forelæsning, der bødes dem, var en vidtgaaende Forelæsning, der allerede i sin Behandling af Emnets første Kapitler maatte forudsætte et Kendskab til andre Dele af den organiske Kemi, som normalt ikke kunde være tilstede.

For at afhjælpe disse Mangler paa en Maade, som kunde forenes med Professorens andre Forelæsningspligter, og som holdt Undervisningen i Faget indenfor de gældende Rammer baade med Hensyn til Omfang og Timetal, foreslog han følgende Plan gennemført: 4de Halvaar (hvert Aar): 3 Timer elementær Forelæsning i 4 Maaneder eller 4 Timer i 3 Maaneder. 6te eller 8de Halvaar (lige Aarstal): 1 Time videregaaende Forelæsning over udvalgt Emne. 8de eller 6te Halvaar (ulige Aarstal): 1 Time videregaaende Forelæsning over udvalgt Emne. 7de eller 9de Halvaar (lige Aarstal): som hidtil 3 Timer Eksaminatorie.

Desuden vilde muligvis et forholdsvis elementært Repetitorie i 5te Halvaar vise sig ønskeligt.

Angaaende denne Plan meddelte Professoren følgende Oplysninger:

Den elementære Forelæsning var den samme, som han planmæssig skulde holde for ca. 100 Universitetsstuderende; det var en Eksperimentalforelæsning, der paa et rent videnskabeligt Grundlag opbyggede en elementær Fremstilling af den organiske Kemi i et saadant Omfang, at den var til Nytte ved en senere Uddybning af Emnet. Som Eksperimentalforelæsning vilde den, da den holdtes for en stor Tilhørerkreds, byde de Studerende Demonstrationer og Eksperimenter, som erfaringsmæssig ikke ydedes en saa snæver Tilhørerkreds, som de faa Fabrikingeniører udgjorde.

Af de 2 Forelæsningsrækker over udvalgt Emne tænktes den ene indtil videre at omfatte Farvekemien, medens den anden skulde give Eleverne Kendskab til den videnskabelige Behandling af et eller andet, helst nogenlunde aktuelt Emne. Den organiske Kemi havde for Tiden et saadant Omfang og en saadan Vækst, at man maatte resignere med Hensyn til en indgaaende Omtale af alle vigtige Spørgsmaal og hellere gennem en grundig Behandling af enkelte give et virkeligt Indtryk af den videnskabelige Metode. Endelig skulde det 3-Timers Eksaminatorie

paa Grundlag af en omfattende Lærebog give de Studerende Kundskaber og Overblik i det Omfang, som maatte kræves ved Eksamen.

Til ovenstaaende Betragtninger, der udelukkende omhandlede selve det paagældende Fags Tarv, tilføjede Professoren, at han havde Grund til at mene, at ogsaa Lærerne i de andre kemiske Fag til anden Del af Eksamen vilde føle det som en Fordel, at noget Kendskab til organisk Kemi erhvervedes inden første Del.

Disse Forslag henvistes til det nedenfor nævnte Udvalg.

— *Udvidelse af Undervisningen i Elektrokemi til at omfatte Undervisning i fysisk Kemi.* Efter Oprettelsen af et nyt Professorat i Kemi ved Universitetet blev det overdraget den nye Professor at undervise i fysisk Kemi. Dette Fags Betydning var efterhanden steget saa stærkt, at det var nødvendigt at gøre det til et obligatorisk Fag ved Eksamen for Fabrikingeniører og indordne det i Eksamens- og Undervisningsplanen.

Samtlige ovennævnte Forslag blev nærmere overvejede i et af Lærerraadet nedsat Udvalg, bestaaende af Professorerne, Dr. Einar Biilmann, Dr. Orla Jensen, Dr. Julius Petersen og N. Steenberg samt Docent, Dr. L. Kolderup Rosenvinge.

Efter dette Udvalgs Betænkning, afgivet den 15de April 1909, udarbejdedes Eksamensplanen for Fabrikingeniører og vedtoges af Lærerraadet i den S. 1353—55 angivne Form, til hvilken henvises. Paa et enkelt Punkt i Udvalgsindstillingen foretoges der en Ændring, idet Udvalgets Forslag om at kræve de to mundtlige Prøver i uorganisk og organisk Kemi ved 1ste Del af Eksamen bestaaet med mindst 8 Points ikke blev vedtaget af Lærerraadet. Med Udvalgets Indstilling fulgte en Timeplan, som blev lagt til Grund for Udarbejdelsen af den S. 1390—93 gengivne Oversigt over Undervisningen for Fabrikingeniører.

Foruden de af Udvalget foreslaaede Ændringer vedtog Lærerraadet efter Forslag af det under 13de Februar 1908 nedsatte Udvalg vedrørende Undervisningen i Elektroteknik at gøre dette Fag obligatorisk for Fabrikingeniører, saaledes at Undervisningen deri meddeltes i 2 ugentlige Timer i eet Halvaar, og at der aflagdes en mundtlig Prøve i Faget, for hvilken gaves 1 Karakter.

3. Forhandlinger om Ændringer i Kursus for Maskiningeniører.

Spørgsmaalet om en udvidet Undervisning i Skibsbygning blev berørt i den Betænkning, som under 14de December 1906 afgaves af et Udvalg, som Lærerraadet havde nedsat vedrørende Indførelse af Øvelser i Maskin- og Materialprøvelaboratoriet for Maskiningeniører, jvfr. Univ. Aarbog for 1906—07, S. 987. Udvalget udtalte, at det maatte anse det for meget ønskeligt, at der ved Læreanstalten — saaledes som Docent i Skibsbygning C. Hansen gentagne Gange havde foreslaaet — gaves Lejlighed til en videregaaende Undervisning i dette Fag, men da Spørgsmaalet laa udenfor Udvalgets Opgave, skulde det ikke tage Stilling til, om det vilde være hensigtsmæssig at forlænge Studietiden og formere Antallet af Eksaminer, eller om det var at foretrække at søge

en anden Ordning, hvorved det muliggjordes at afholde den udvidede Skibsbygningsundervisning indenfor den planmæssige Studietid.

I et Separatvotum til ovennævnte Betænkning gjorde Docent C. Hansen Lærerraadet opmærksom paa, 1) at det var en meget betænkelig Sag for vort Lands tekniske Højskole at reducere Undervisningen i et Fag som Skibsbygning, der f. T. var af betydelig Værdi for Landets Industri og i en nær Fremtid, hvis den foreslaaede Toldlov blev vedtaget, vilde faa endnu mere Betydning. Overfor Norge, Sverige og Tyskland, der for ikke ret mange Aar siden sendte adskillige Skibsbygnings-Studerende til Orlogsværftets Skoler, vilde det nærmest være en Falliterklæring for en søfarende Nation som den danske; 2) at det foreslaaede reducerede Pensum i Skibsbygning kun var tilstrækkeligt for de Maskiningeniører, som efter endt Uddannelse søgte til Maskinfabrikker, hvis Virksomhed berørte Skibsbygningsomraadet, d. v. s. Fabrikker, som byggede Broer, Kraner, Mudderpramme, Fartøjsmotorer o. s. v., men absolut utilstrækkeligt for dem, der søgte Ansættelse paa Skibsbygningsværfter eller i Dampskibsselskaber enten herhjemme eller i Udlandet.

Til nærmere Orientering i dette Spørgsmaal anmodede Læreanstaltens Direktør Professorerne Borch, Hannover samt Docent C. Hansen om at fremkomme med en Udtalelse. I Skrivelse af 28de Maj 1907 henviste disse til ovennævnte Udvalgsbetænkning af 14de December 1906 og tilføjede, at de efter moden Overvejelse vilde foretrække at muliggøre en udvidet Skibsbygningsundervisning for de Maskiningeniører, der maatte ønske den, indenfor den planmæssige Studietid, dels for ikke at forøge Studietiden (hvorved ogsaa Kollision med Militærtjeneste kunde forekomme), dels for ikke at forøge Antallet af Eksaminer.

De formente, at den nødvendige Tid til en udvidet Skibsbygningsundervisning let lod sig skaffe til Veje paa følgende Maade: 1) Af de specielle Forelæsninger for Maskiningeniører over Maskinlære kunde for Maskiningeniører med Skibsbygning som Hovedfag følgende bortfalde: Forelæsningerne over Turbiner, Gas- og Petroleumsmaskiner, Regulatorer, Svinghjul og Kuldemaskiner, hvorved mindst to ugentlige Timer i eet Halvaar indvandtes.

Endvidere kunde i mekanisk Teknologi for nævnte Studerende fem ugentlige Halvaarstimer indvindes ved, at Teknologi II bortfaldt; herved bortfaldt desuden en Del Fabriksbesøg.

Den vundne Tid skulde da benyttes til at udvide Forelæsningerne over Skibsbygning til otte ugentlige Halvaarstimer. 2) Det nuværende Udkast til et Maskinanlæg (Kursusarbejdet g) erstattedes af et Skibsbygningsprojekt. 3) Eksamenskarakteren for Kursusarbejdet g bibeholdtes som Karakter for ovennævnte Skibsbygningsprojekt. Der indførtes en særlig Karakter for Kursusarbejdet d (Skibsbygningslære), som hidtil var bedømt sammen med den mundtlige Præstation og en Karakter for skriftlig Prøve i Skibsbygning. De saaledes indførte to ny Karakterer i Skibsbygning fremkom ved at borttage en Karakter fra hver af de mundtlige Prøver i Maskinlære og Teknologi.

Det vilde herefter ses, at det kun vilde kræve ringe Ændringer i Programmet at muliggøre for Maskiningeniører at vælge, om de vilde have Maskinbygning eller Skibsbygning som Hovedfag. Det vilde kun

nødvendiggøre nye Forelæsninger og Øvelser i Skibsbygning og derfor kun paa dette Punkt medføre en forøget Lønningsudgift.

Da der samtidig med dette Forslag om at gøre det muligt for Maskiningeniører at vælge mellem Maskinbygning og Skibsbygning som Hovedfag var fremkommet Forslag om en tilsvarende Valgfrihed for Bygningsingeniører mellem visse Hovedfag, se S. 1333—41, nedsatte Lærerraadet den 4de Juli 1907 et Udvalg, bestaaende dels af Lærere ved Læreanstalten, dels af Mænd i praktiske Stillinger til at udtale sig om de herhen hørende vigtige Spørgsmaal.

Udvalget, bestaaende af Generaldirektør G. C. C. Ambt, Kommitteret C. F. Ernst, Direktør Ivar Knudsen, Direktør K. Meldahl samt af Læreanstaltens Lærere: Professorerne H. Bache, S. C. Borch, H. I. Hannover, A. Lütken, A. Ostenfeld, C. Ph. Teller, Docenterne J. Gnudtzmann, C. Hansen, J. Lundbye og E. Suenson med Direktør G. A. Hagemann som Formand, afgav under 29de Maj 1908 sin Betænkning. Udvalget udtalte heri, at det i al Almindelighed skønnede, at de fire Hovedretninger i Studiet, som nu fandtes ved den polytekniske Læreanstalt, var fyldestgørende. Tiden stillede ganske vist i stedse voksende Grad Krav til den praktiske Ingeniør om Specialuddannelse; men Udvalget mente dog, at Specialister maatte uddannes gennem Praksis, da det sikkert vanskelig kunde ske paa en Læreanstalt med overvejende teoretisk Uddannelse, og selv om det var muligt, maatte man med Forholdene i Danmark for Øje nære store Betænkeligheder ved at gaa over til en videregaaende Specialisering af Undervisningen. I vore smaa Forhold vilde nemlig en specielt uddannet Ingeniør blive væsentlig indskrænket i Valget af sin fremtidige Virksomhed, fordi dette Valg saa ofte afhang af tilfældige Omstændigheder, som Vedkommende maatte rette sig efter for overhovedet at faa Beskæftigelse. Der blev desuden ved Undervisningen, saaledes som den nu gaves, tilvejebragt et saa godt Grundlag for et Specialstudium, at det ikke vilde volde de Studerende større Vanskelighed at skaffe sig en speciel Videreuddannelse udenfor den polytekniske Læreanstalt efter Studiet ved denne. — Denne Opfattelse faldt ganske sammen med den, der gjorde sig gældende indenfor det medicinske Studium. Man uddannede ikke der indenfor Studietiden særlige Nerve-, Øje-, Svælg- etc. Specialister; men man lagde Studiet an paa at give en saa fyldig almindelig Viden som muligt og overlod derefter Specialstudiet til den medicinske Kandidat.

Dette udelukkede imidlertid ikke, at man med Bibeholdelse af kun fire Studieretninger tillod en vis Valgfrihed i Studiet. I nogen Grad var en vis Valgfrihed allerede kendt, idet f. Eks. Fabrikingeniørerne og til Dels ogsaa Maskiningeniørerne havde kunnet vælge Emnet for deres Eksamensprojekter.

Med Hensyn til Maskiningeniørernes Uddannelse foreslog Udvalget følgende:

Det for alle Maskiningeniører fælles Kursus i Skibsbygning indskrænkes fra 4 ugentlige Halvaarstimer til $2^1/_2$. Derved indvindes $1^1/_2$ ugentlig Time, foruden at der vindes nogen af den for Øvelserne bestemte Tid, hvilket er heldigt for alle Maskiningeniører paa Grund af den for-

ogede Undervisning i Maskinfagene, der skyldes Øvelserne i Maskinlaboratoriet.

For Maskiningeniører med Skibsbygning som Hovedfag kunde den nødvendige Tid til en udvidet Skibsbygningsundervisning skaffes tilveje paa nedenanførte Maade:

1) Af de specielle Forelæsninger for Maskiningeniører over Maskinlære kunde for Maskiningeniører med Skibsbygning som Hovedfag følgende reduceres, nemlig over Turbiner, Gas- og Petroleumsmaskiner, Regulatorer, Svinghjul og Kuldemaskiner, hvorved mindst 2 ugentlige Halvaarstimer indvindes.
2) Endvidere kunde i mekanisk Teknologi for nævnte Studerende 5 ugentlige Halvaarstimer indvindes derved, at Teknologi II (Spinding og Vævning) sammen med en Del Fabriksbesøg bortfaldt.

   Den vundne Tid, mindst 7 ugentlige Halvaarstimer, var rigelig tilstrækkelig til at tillade en ny Række Forelæsninger over Skibsbygning i 5 à 6 ugentlige Halvaarstimer.
3) Det nuværende Udkast til et Maskinanlæg (Kursusarbejdet g) erstattedes af et Skibsbygningsudkast.
4) Øvelser i Bygningstegning bortfaldt.
5) Øvelser i Maskinlaboratoriet indskrænkedes til $1^1/_2$ Halvaar.

Eksamenskaraktererernes Antal skulde bibeholdes uforandret, men der maatte ske følgende Omlægning:

Eksamenskarakteren for Kursusarbejdet g bibeholdes som Karakter for ovennævnte Skibsbygningsprojekt.

Der indføres en særlig Karakter for Kursusarbejdet d (Skibsbygningslære), som hidtil er bedømt sammen med den mundtlige Præstation.

Der indføres en Karakter for skriftlig Prøve i Skibsbygning.

De saaledes indførte to nye Karakterer i Skibsbygning erholdes ved at borttage en Karakter fra hver af de mundtlige Prøver i Maskinlære og Teknologi.

Forslaget vilde kun nødvendiggøre nye Forelæsninger og Øvelser i Skibsbygning og derfor kun medføre Udgift ved, at Læreren i Skibsbygning, naar dette gjordes til et Hovedfag, maatte have fast Ansættelse.

For Maskiningeniører formindskedes Antallet af Forelæsninger i Bygningsstatik og Jernkonstruktioner til 10 Timer ugentlig i 1 Halvaar (i samme Omfang som for Bygningsingeniører), ligesom Øvelserne i samme Fag indskrænkedes til 14 Uger.

Efter at Lærerraadet havde tiltraadt Udvalgets Forslag, nedsatte det et snævrere Udvalg, bestaaende af Professorerne H. Bache, S. C. Borch og H. I. Hannover samt Docent C. Hansen til at udarbejde et detailleret Undervisnings- og Eksamensprogram for Maskiningeniører. Indholdet af dette Udvalgs endelige Forslag, afgivet den 2den April 1909, faldt i det væsentlige sammen med efterfølgende nye Reglement og Undervisningsprogram, til hvilket der henvises.

Kun paa enkelte Punkter afveg det fra Udvalgsforslaget af 29de Maj 1908. Udvalget foreslog saaledes at bibeholde Bygningstegning saavel for Maskiningeniører med Skibsbygning til Hovedfag som for dem med Maskinbygning til Hovedfag, dels for at gøre Forskellen mellem de

to Klasser Maskiningeniører mindre, dels fordi Undervisning i Bygningstegning under Hensyn til Kursuset i Opvarmning og Ventilation vilde være nødvendig ogsaa for Skibsbyggere. De elektrotekniske Konstruktioner foresloges slettede for samtlige Maskiningeniører efter et derom udtalt Ønske fra det angaaende Undervisningen i Elektroteknik nedsatte Udvalg; endvidere blev Forelæsningernes Timeantal foreslaaet indskrænket fra 4 Timer til 2 Timer ugentlig i eet Halvaar, hvorved denne Undervisning blev sammenfaldende med det foreslaaede Kursus i Elektroteknik for Bygningsingeniørerne; om de herom førte Forhandlinger, se nedenfor.

Den anden Del af den praktiske Prøve for dem, der vælger Skibsbygning som Hovedfag, var bleven ændret til at skulle omfatte en mindre Del af et Skibsbygningsprojekt i Stedet for en opgiven Del af et Maskinanlæg; dette var gjort for at skaffe Hovedfaget en noget større Indflydelse paa Eksamensresultatet, og af samme Grund var den skriftlige Prøve i Maskinlære bortfalden. Til Gengæld var der indført en Karakter mere ved den mundtlige Prøve i Maskinlære.

Hvad Karaktergivningen angik, blev der foreslaaet indført en hel Karakter for Kursusarbejdet i Skibsbygning for Maskiningeniører med Maskinbygning som Hovedfag ligesom for dem med Skibsbygning som Hovedfag, medens der i det tidligere Forslag for de førstnævnte kun var opførte een Karakter for Kursusarbejdet og den mundtlige Prøve tilsammen. Der var herved tilvejebragt større Overensstemmelse med den for Bygningsingeniørerne foreslaaede Eksamensplan.

Karakteren for Eksamensprojektet foresloges regnet dobbelt i Lighed med, hvad der var foreslaaet for Bygningsingeniørernes Vedkommende.

For den praktiske Prøve var der i det tidligere Forslag kun foreslaaet 1 Karakter, nu foresloges der 2, dog saaledes, at Karakteren for et Udkast til et ikke meget sammensat Maskinanlæg foresloges sammenlagt med Karakteren for Kursusarbejdet i Maskinkonstruktion i Lighed med Bygningsingeniørudvalgets Forslag.

For Maskiningeniørerne med Skibsbygning som Hovedfag foresloges der indført en Karakter mere ved den mundtlige Prøve — og for at lægge større Vægt paa den mundtlige Prøve i Skibsbygning for nævnte Maskiningeniører var der bleven foreslaaet indført endnu en Karakter i Skibsbygning.

Hvad det detaillerede Undervisningsprogram angik, var der for mekanisk Teknologi I efter Professor Hannovers Forslag bleven foreslaaet 6 ugentlige Timer nemlig 5 fra Oktober til Jul i 5te Halvaar og 1 i 6te Halvaar under Hensyn til, at Faget i sin Tid blev meget indskrænket i Timetal (fra 4 Timer i hvert af to Halvaar til 5 Timer i Tiden fra Oktober til Jul) og til, at Forevisningen af den stadig voksende Samling og af Lysbilleder tog betydelig Tid uden at forøge Stofmængden, som forlangtes læst.

— Spørgsmaalet om *Ændring af Undervisningen i Elektroteknik for Maskiningeniører* var rejst af Docent Windfeld-Hansen, der i Skrivelse af 24de Marts 1908 fremsatte Forslag om at ophæve det nuværende Kursus og i Stedet for indføre et Kursus i almindelig Elektroteknik, gældende for Fabrik-, Bygnings- og Maskiningeniører, og dette Forslag fandt Lærerraadets Billigelse. Udvalget, som var nedsat for et Aar siden, udarbejdede

et Program til et saadant Kursus. I Skrivelse af 16de April 1909 udtalte Udvalget, at et saadant almindeligt Kursus i Elektroteknik ikke burde tage mere end eet Halvaar med 2 Timers ugentlige Foredrag, og at der derfor kun burde doceres de fundamentale Læresætninger og Begreber i Elektroteknikken, medens man med Hensyn til den praktiske Anvendelse maatte indskrænke sig til Hovedtrækkene, og i alt væsentligt ved Behandlingen af Hovedprincipperne og Anlæg i Praksis, saaledes at Eleven fik et brugbart Grundlag for Selvstudium. Foredraget burde derfor holdes lige langt borte fra en ren teoretisk Udvikling, der nærmede sig til en Undervisning i Fysik, som fra en elementær Beskrivelse af elektrotekniske Anlæg og Konstruktioner. Paa Grundlag heraf foresloges det, at Undervisningen kom til at omfatte:

De elektriske og magnetiske Enheder. Magnetisk Kraftlinieteori, Jernets magnetiske Egenskaber, Hysteresis, Elektromagnetisme, Magnetoinduktion, Voltainduktion og Selvinduktion.

Maalemetoderne, Maaling af Modstande, Strømstyrke, elektromotoriske Kræfter, Spændinger, elektrisk Energi og Arbejde samt magnetisk Permeabilitet.

Elektriske Generatorer og Motorer for Jævnstrøm samt Principperne herfor, de vigtigste Ankerkonstruktioner, Gnistdannelse og Ankerreaktion, Shunt-, Serie- og Kompounddynamoer samt de karakteristiske Kurver for disse.

Den almindelige Vekselstrømteori, Magnetisering ved Vekselstrøm, Ohms Lov anvendt paa Vekselstrøm, Selvinduktion, Kapacitet og Modstand. Flerfasede Vekselstrømme. Hovedtrækkene i syncrone og asynchrone Vekselstrømsmotorer, Transformatorer, Akkumulatorer, den kemiske Virkning i disse, Ladning og Afladning, Virkningsgrad, Konstruktionen af Akkumulatorer og deres vigtigste Anvendelser. Elektrisk Belysning. Bue- og Glødelamper. Elektriske Ledninger, deres Isolering og Anbringelse samt Konstruktion, Sikring af Ledningerne, de forskellige Strømfordelingssystemer og Beregning af simple Ledningssystemer. Hovedtrækkene af en- og flerfasede Vekselstrømsystemer.

Foredraget kunde henlægges til 5te eller 7de Halvaar, og der foresloges til Eksamen en mundtlig Prøve, hvori der gaves 1 Karakter.

— Endelig blev Spørgsmaalet om en *Ændring af Undervisningen i teknisk Kemi for Maskin- og Elektroingeniører* drøftet af det for Elektroingeniørers Undervisning nedsatte Udvalg, der forslog at overføre organisk Kemi, som hidtil var bleven doceret sammen med den tekniske Kemi, til Undervisningen i Kemi ved 1ste Del af Eksamen, og tillægge Undervisningen i kemisk Teknologi 2 Timer ugentlig i eet Halvaar, jvfr. S. 1344—45.

4. Forhandlinger om Ændringer i Kursus for Bygningsingeniører.

I Skrivelse af 21de September 1905 til Læreanstaltens Direktør henstillede Professor Alfred Lütken, at Undervisningen til 2den Del af Eksamen for Bygningsingeniører underkastedes en Revision. Der var gentagne

Gange i de senere Aar fremkommen Udtalelser til Belysning af en vis Overanstrængelse, som det polytekniske Studium medførte for Bygningsingeniørerne, ledsaget af Ønsker om at lette Studiet, eventuelt forlænge Studietiden.

Overanstrengelsen kunde maaske næppe paavises talmæssigt ved en Forøgelse af Gennemsnitsstudietiden, men den ytrede sig dels ved den Vanskelighed, en stor Mængde af de Studerende havde ved at tilendebringe Øvelserne i de forskellige Fag i den normerede Tid, og dels ved de skriftlige og mundtlige Præstationer ved Eksamen, der hyppig stod betydelig under Forventning, i de fleste Tilfælde maaske paa Grund af en rent øjeblikkelig fysisk Overanstrengelse, men i mange Tilfælde sikkert ogsaa, fordi Elevens virkelige Tilegnelse af Stoffet ikke stod i rimeligt Forhold til den tilsyneladende Færdighed, hvormed han løste Opgaverne til Kursusarbejderne, der ofte vare mangelfuldt gennemarbejdede og næppe mere end halvt færdige.

Roden til Ondet laa formentlig deri, at man af Hensyn til Landets Lidenhed havde villet fastholde Kravet om en nogenlunde ligelig, alsidig Uddannelse af Bygningsingeniørerne i Ingeniørvidenskabens forskellige Grene og i hvert enkelt Fag give dem saa mange Kundskaber, at alle Stillinger skulde kunne staa dem aabne. Den stadig voksende Stofmængde maatte da medføre en stadig voksende Overbebyrdelse.

At opløse Studiet for Bygningsingeniørerne i en Række Specialstudier med Fremhævelse af et enkelt Hovedfag og Bortkastelse af alle for dette ikke strengt nødvendige Bifag vilde næppe være tilraadeligt, dels fordi den alsidige Uddannelse i og for sig var god, dels fordi en fuldstændig Revolutionering af Studiet let kunde blive et farligt Eksperiment for de første Elevhold.

Professor Lütken troede imidlertid, at man kunde naa til en vis Specialisering, der vilde lette Studiet, uden at man behøvede helt at opgive Alsidigheden, hvis man vilde omlægge Undervisningen i Lighed med, hvad der allerede var sket med Vejbygning og teknisk Mekanik, og saaledes at man derved kunde vinde saa megen Tid, at 9de Halvaar fuldstændig frigjordes for bundne Øvelser og alene anvendtes til detailleret Udførelse af et Projekt, hvis Emne skulde hentes fra et af de tre Hovedfag, Vandbygning, Vejbygning eller Jernkonstruktioner, og saaledes, at Valget af Hovedfaget blev stillet Eleven frit.

Man vilde derved for Elevernes Vedkommende opnaa, at de med bedre Tid og større Lyst kunde hengive sig til Udarbejdelsen af dette enkelte Projekt og derved virkelig blive i Stand til at præstere godt og færdigt Arbejde, medens det for Lærerne vilde være en meget stor Fordel, at Antallet af Projekter i det enkelte Fag vilde formindskes, og at man fortrinsvis fik at gøre med de i Faget særlig interesserede Elever, saa at Undervisningens Niveau kunde blive væsentlig højere end det Maal, som kunde naas, naar samtlige Elever som nu skulde trækkes gennem den samme lange Række af Øvelser i samtlige Fag.

For Forelæsningerne skulde Hovedprincippet være det, at alle Bygningsingeniører hørte de samme Forelæsninger, men at man ved Eksamen væsentlig indskrænkede Fordringerne for alle, som ikke havde vedkommende Fag som Speciale, saa at f. Eks. den, der havde valgt et Vandbyg-

ningsprojekt som Hovedprojekt, ved Eksamen blev underkastet en mere indgaaende Prøve i Vandbygning med Medtagelse af flere Detailler, som de andre fritoges for, der havde valgt Vejbygning eller Jernkonstruktioner som Speciale.

En større Forøgelse af Lærernes Arbejde vilde dog hidrøre fra Øvelserne, hvis Omfang vilde blive væsentlig større endnu, baade i Tid og Intensitet. De fælles Øvelsesopgaver i Vandbygning maatte henlægges til Foraarshalvaaret (8de), da Efteraarshalvaaret (9de) planmæssigt maatte være forbeholdt Eksamensprojekterne, og altsaa vilde Lærerne i Hovedfagene fremtidig faa Øvelser hele Aaret, medens de nu officielt kun havde dem enten Foraar eller Efteraar.

Det maatte derfor anses som nødvendigt for Planens Gennemførelse, at der baade i Vejbygning og i Vandbygning ansattes Hjælpedocenter, saaledes som det allerede var sket i Statik og Jernkonstruktioner. Tillige maatte Kontoen for Udgifter i Anledning af Eksamen forøges noget, da Grundlaget for de fremtidige Detailprojekter maatte være fyldigere og fuldstændigere i Retning af Kortmateriale. end det vi hidtil havde kunnet nøjes med. Den aarlige Merudgift vilde dog næppe overstige ca. 5000 Kr., selv om man vilde beholde de nuværende Assistenter i Vej- og Vandbygning, hvilket muligvis var det rigtigste.

Forslaget om en Specialisering af Studiet for Bygningsingeniørerne var indskrænket til kun at omfatte de tre Fag, der i Øjeblikket maatte betragtes som deres Hovedfag, men ved Gennemførelsen af Planen for disse Fag vilde der være skabt en Ramme for Undervisningen, som meget let lod sig udvide ikke blot til videre Specialisering indenfor hvert af Hovedfagene, men ogsaa til Optagelse af nye Hovedfag. Navnlig tænktes der herved paa kommunal-hygiejnisk Ingeniørvæsen og Kulturteknik, da det paa Forhaand var givet, at der aarlig vilde være Brug for et vist Antal Ingeniører, som vare uddannede med et af disse Fag som Speciale.

Om det af den Grund skulde være nødvendigt, at der oprettedes Professorater i disse Fag, kunde næppe siges i Øjeblikket, men man vilde meget godt kunne iværksætte Undervisningen uden at gøre det, da begge Fag kunde betragtes som Sidegrene henholdsvis af Vejbygning og af Vandbygning.

De i ovennævnte Skrivelse berørte Spørgsmaal blev senere efter Anmodning af Læreanstaltens Direktør tagne op til nærmere Drøftelse af Professorerne Alfred Lütken, A. Ostenfeld og C. Ph. Teller, der i Skrivelse af 22de Maj 1907 udtalte følgende:

»Efter Anmodning har Undertegnede forhandlet om en eventuel Forandring af Kursus for Bygningsingeniørerne, hvorved man kunde haabe at undgaa Ulemperne ved en stadig Akkumulering af Lærestof i de forskellige Fag, en Akkumulering, som Læreren vanskelig helt kan undgaa, naar han skal følge den tekniske Udvikling, men som for Eleverne let medfører Overbebyrdelse og en dermed følgende Forringelse af det præsterede Arbejdes Kvalitet.

Vi har anset det for heldigst i Henseende til mulige Forandringer saavidt gørligt at holde os til vore egne Fag: Bygningsstatik, Vandbygning og Vejbygning, der for Tiden tilsammen udgør Bygningsingeniørernes Hovedfag, og vi tror for disses Vedkommende at kunne anbefale den

Udvej, at det nuværende Kursus i hvert Fag deles i et almindeligt Kursus, som skal gennemgaas af samtlige Bygningsingeniører, og et særligt Kursus, som Eleverne kun skal gennemgaa i et enkelt af Fagene, som derved bliver vedkommende Elevs Hovedfag. Delingen gennemføres saavel for Forelæsninger som for Øvelser, og Programmet for Undervisningen foreslaas ændret saaledes:

I. Forelæsninger.

a. Forelæsninger for det almindelige Kursus.

1) *Bygningsstatik.* Forelæsningerne indskrænkes til 5 ugentlige Timer i 5te og 6te Halvaar, hvortil slutter sig 2 ugentlige Eksaminatorietimer i 5te og 6te Halvaar (nu 6 ugentlige Forelæsningstimer og 3 ugentlige Eksaminatorietimer i to Halvaar).

2). *Vandbygning.* Forelæsningerne indskrænkes til 4 ugentlige Timer i 6te Halvaar og 6 ugentlige Timer i 7de Halvaar (nu 6 ugentlige Timer i 7de og i 8de Halvaar).

3) *Vejbygning.* Forelæsningerne indskrænkes til 6 ugentlige Timer i 5te Halvaar og 4 ugentlige Timer i 6te Halvaar (nu 6 ugentlige Timer i 5te og 6te Halvaar.

b. Forelæsninger for det særlige Kursus.

enten i Bygningsstatik: 2 ugentlige Timer i 7de og 8de Halvaar,
eller i Vandbygning: 3 ugentlige Timer i 8de Halvaar,
eller i Vejbygning: 3 ugentlige Timer i 8de Halvaar.

Da Forelæsningerne i det særlige Kursus væsentligst vil gaa ud paa en Uddybning af Emner fra det almindelige Kursus, vil det næppe være nødvendigt at foretage anden Ændring i Programmet for de paagældende Fag end at rette de nu gældende Timetal til de for det almindelige Kursus bestemte Tal og at tilføje, at der i 2 Timer i 7de og 8de Halvaar for Bygningsstatikkens Vedkommende og i 3 Timer i 8de Halvaar for Vand- og Vejbygningens Vedkommende gennemgaas udvalgte Afsnit for Viderekomne. Samtlige særlige Forelæsninger bør imidlertid lægges saaledes, at de kan høres af alle Bygningsingeniører, medens de selvfølgelig kun er obligatoriske og Genstand for Eksamination ved Eksamen for den Elev, som vælger vedkommende Fag til Hovedfag. Det er nemlig vigtigt, at det endelige Valg af Hovedfag udskydes til et senest muligt Tidspunkt, nemlig kort før Slutningen af 8de Halvaar, medens det ikke er muligt at lægge de særlige Forelæsninger senere end i 8de Halvaar, og det for Bygningsstatikken anses for heldigst at fordele dem over 7de og 8de Halvaar, saa at Undervisningen i dette Fag i Virkeligheden fortsættes uafbrudt gennem 4 Halvaar.

Med Hensyn til de Studerendes Valg af Hovedfag er det vor Tro, at Valget helst burde holdes frit, saa at man altid kunde paaregne en særlig Interesse for vedkommende Fag hos dem, der skulde føres videst i Faget. Men da det maaske kan være nødvendigt i nogen Grad at regulere Valget af Hensyn til Arbejdets Fordeling mellem Lærerne, henstilles det at lade Valgfriheden bero paa Udfaldet af 1ste Del af Eksamen.

II. Øvelser.

Ved Fastlægningen af Øvelserne har det ikke været muligt at lade den nugældende Ordning blive bestaaende for andre Fag end Landmaaling, der uforandret skal raade over Tiden fra 24de Juni i 6te Halvaar til 31te Oktober i 7de Halvaar.

For samtlige andre Fag i det almindelige Kursus har det været nødvendigt at indskrænke Øvelsestiden en Del, for at man derved kunde opnaa, dels at hele 9de Halvaar bliver frigjort til Disposition for Øvelserne i det særlige Kursus, dels at Januar Maaned i 5te og 7de Halvaar og Juni Maaned i 8de Halvaar formelt kunde være fri for Øvelser, saa at Efternølere kunde bruge disse 3 Maaneder til at indhente det forsømte, medens Ekskursioner saa vidt muligt kun afholdes i Juni.

Øvelsestiden foreslaas fordelt saaledes:

a. Øvelser i det almindelige Kursus.

5te Halvaar: Husbygning 1ste September—15de November, Vejbygning 16de November—22de December (disponibel 8de Januar —31te Januar); 6te Halvaar: Vejbygning 1ste Februar—21de Februar, Bygningsstatik 22de Februar—21de April, Maskinlære 22de April—23de Juni, Landmaalingsøvelser 24de Juni—ca. 6te August; 7de Halvaar: Eksamensopmaaling ca. 20de August—30te September, Korttegning etc. 1ste Oktober —31te Oktober, Vandbygning 1ste November—22de December (disponibel 8de Januar—31te Januar); 8de Halvaar: Vandbygning 1ste Februar—14de Februar, Vejbygning 15de Februar—31te Marts, Bygningsstatik 1ste April—30te Maj (disponibel 1ste Juni—30te Juni).

Øvelsesarbejderne i Landmaaling skal være afleverede inden 1ste Februar, alle andre Øvelsesarbejder udførte i det almindelige Kursus inden 1ste Juli før nærmest følgende Eksamen, til hvilken Eleven agter at indstille sig.

b. Øvelserne i det særlige Kursus.

Øvelserne omfatter Udarbejdelsen af et Ingeniørprojekt, hvortil Opgaven stilles af Læreren i Bygningsstatik, Vandbygning eller Vejbygning, eftersom Eleven har valgt vedkommende Fag som Hovedfag.

Opgaven maa ikke gives, før Eleven foreviser Kvittering for Aflevering af samtlige Øvelsesarbejder i det almindelige Kursus samt Læreanstaltens Attest for Godkendelsen af hans Valg af Hovedfag.

Opgaven maa ikke gives før 1ste Juni og ikke senere end 1ste Juli forud for den Eksamenstermin, i hvilken Eleven agter at indstille sig til 2den Del af Eksamen, og Projektet skal være afleveret senest 1ste November forud for samme Eksamenstermin.

Hvis Projektet ikke indenfor den givne Tid fuldføres saa vidt, at det kan antages til Bedømmelse, skal Eleven næste Aar have en ny Opgave, og det kan i saa Tilfælde af Lærerraadet tillades ham at skifte Hovedfag, for saa vidt han iøvrigt tilfredsstiller de derfor nødvendige Betingelser.

Ved Bestemmelserne om Øvelserne i det særlige Kursus for Bygningsingeniørerne er den til Projektets Udførelse disponible Tid med velberaad Hu begrænset til at omfatte højst 5 og mindst 4 Maaneder,

deri indbefattet en Sommerferie, som er beregnet paa, at Eleven ved Selvstudium skal sætte sig ind i sin Opgaves Enkeltheder. Ved Bedømmelsen af Projektet tænkes i lige Grad lagt Vægt paa den generelle Disposition og paa Detaillernes Udformning, saa at Prøven i højere Grad end de nu udførte Kursusarbejder kan blive en Modenhedsprøve.

Da det formentlig kan hænde, at en Elev griber fejl ved Valget af sit Hovedfag, anser vi Bestemmelsen om, at en Elev kan skifte Hovedfag, for nødvendig, og da Forskellen i Betingelserne for at kunne vælge det ene eller det andet Fag alene ligger i de særlige Forelæsninger, kan Bestemmelsen næppe i nogen Retning medføre uheldige Konsekvenser, men den giver tværtimod paa en simpel Maade Udtryk for det Faktum, at Forskellen i den Uddannelse, en Elev faar, eftersom han vælger det ene eller det andet Hovedfag, er saa ringe, at enhver Tanke om en virkelig Specialistuddannelse maa synes udelukket.

Med Hensyn til Eksamensbestemmelserne tillader vi os at foreslaa, at det nuværende Antal af Karakterer bibeholdes, indtil en gennemgaaende Revision af Karaktergivningen findes betimelig. Dette kan opnaas, naar der i hvert af de 3 Fag ved Eksamen afholdes en mundtlig Prøve, en skriftlig 4-Timers Prøve og en praktisk 12-Timers Prøve hørende til det almindelige Kursus' Pensum. For mundtlig og skriftlig Prøve gives for hver 1 Karakter, for praktisk Prøve og Øvelsesopgaver tilsammen 1 Karakter, dog saaledes, at i Vejbygning Liniebestemmelsen og den dertil knyttede detaillerede Jordberegning samt to forberedende Opgaver hørende til Vejbygningen udtages til særlig Bedømmelse med 1 Karakter, medens de øvrige nærmest til Brobygning knyttede Øvelsesopgaver bedømmes sammen med den praktiske Opgave.

For det til det særlige Kursus hørende Projekt gives 2 Karakterer, 1 for Projektets generelle Løsning og 1 for Udførelsen af Detaillerne; men det foreslaas, at disse to Karakterer lægges sammen til en Karakter med dobbelt Værdi. Den her foreslaaede Forandring kan imidlertid kun gennemføres under Forudsætning af, at der baade i Vandbygning og i Vejbygning ansættes en bedre lønnet Assistent eller Hjælpelærer, saaledes som det alt er sket for Bygningsstatikkens Vedkommende, da Øvelsestiden for alle 3 Fag ved Forandringen vil blive spredt over hele Aaret og kræve et væsentlig større Arbejde fra Lærerens Side. Medens Øvelserne i Bygningsstatik og Vejbygning nu kun holdes i Foraarshalvaaret, for Vejbygningen eventuelt trækkende ud til medio September, og for Vandbygningen kun i Efteraarshalvaaret (1ste September—15de November), vil efter Forandringen kun en ganske kort Tid af Aaret blive fri for Øvelser, nemlig for Bygningsstatik Tiden fra 1ste Novbr. til 22de Febr., for Vandbygning Tiden fra 14de Febr. til 1ste Juni og for Vejbygning Tiden fra 1ste Novbr. til 15de Novbr. og fra 1ste April til 1ste Juni.

At denne Forøgelse af Lærerens Arbejde kan forliges med en Lettelse for Eleverne ligger i, at Øvelsestiden foreslaas lagt saaledes, at Øvelserne med de forskellige Hold af Elever saa lidt som muligt overdækker hinanden. For det almindelige Kursus falder samtlige Øvelser i Tiden fra 1ste November til 1ste Juni, for det særlige Kursus fra 1ste Juni til 1ste November, saa Overdækning er undgaaet bortset fra, at Juni er disponibel for Efternølere. Indenfor det almindelige Kursus finder Over-

dækning kun Sted for Bygningsstatik fra 1ste —21de April og for Vejbygning fra 15de—21de Februar, altsaa meget kort i Sammenligning med de nugældende Forhold, hvor begge Fag i omtrent Halvdelen af Semestret maa have to Hold Elever samtidig til Øvelser.

Derimod vil det baade for Vandbygning og for Vejbygning efter Forandringen være nødvendigt at holde Øvelser i November og December, d. v. s. paa en Tid, hvor Lærernes Tid og Kræfter er saa stærkt optagne af Eksamensarbejde, at Undervisningen paa Tegnestuen næppe vil kunne bestrides tilfredsstillende uden bedre Hjælp end den, som nu kan faas.

Medens vi ved dette vort principale Forslag har indskrænket os til at foreslaa Forandringer i vore egne Fag, skal vi dog til Slutning udtale, at det for Bygningsingeniørernes hele Uddannelse utvivlsomt vilde være heldigt, om de teknisk-hygiejniske Ingeniørfag optoges som tvungent Kursus, helst med Øvelser, om der indførtes et elektroteknisk Kursus, særlig afpasset efter Bygningsingeniørernes Krav samt gaves et frit Kursus i de vigtigste tekniske Lovbestemmelser. Endelig vilde det være heldigt, om Materialet armeret Beton blev behandlet under Materiallæren. Som det ses af vedlagte Timeplan, hvorpaa disse Fag ikke er optagne, kan Forelæsningerne for Materiallære forøges med 1 Time i 5te Halvaar, medens der i 7de og 8de Halvaar er rigelig Tid til at optage Forelæsninger over teknisk-hygiejniske Ingeniørfag, Elektroteknik og Jura. Saaledes som Timeplanen er lagt, vil der ogsaa i 7de og 8de Halvaar blive Plads for andre Specialforelæsninger, f. Eks. Forelæsninger for Kulturteknikere.«

De saaledes fremkomne Forslag til Ændring i Kursus for Bygningsingeniører henvistes af Lærerraadet til Behandling i det Side 1330 nævnte Udvalg, bestaaende af Lærere ved Læreanstalten og af fremragende Ingeniører udenfor samme.

I sin Betænkning af 29de Maj 1908 foreslog dette Udvalg følgende Ændringer i Bygningsingeniørernes Kursus:

»1. At det for alle Bygningsingeniører obligatoriske Pensum i de tre Hovedfag: Vejbygning, Vandbygning og Jernkonstruktioner indskrænkes saaledes, at der i hvert Fag kun anvendes 10 ugentlige Forelæsningstimer i eet Halvaar i Stedet for som nu 12.

2. At de for alle Bygningsingeniører obligatoriske Konstruktionsøvelser forandres saaledes: i Husbygning fra $19^1/_2$ Uger til $14^1/_2$ Uger, i Vejbygning fra $19^1/_2$ Uger til 13 Uger, i Vandbygning fra 11 Uger til 8 Uger; Jernkonstruktioner fra $19^1/_2$ Uger til 14 Uger, i Maskinlære fra $10^1/_2$ Uger til 8 Uger, kommunal-hygiejnisk Ingeniørvæsen tildeles der 4 Uger, medens Tiden for Landmaaling ikke forandres.

3. At den Studerende skal vælge et af Fagene: Vejbygning, Vandbygning eller Jernkonstruktioner som sit Hovedfag og heri
   a) høre 3 à 4 ugentlige Forelæsninger i eet Halvaar udover det i 1. omhandlede Pensum og
   b) udarbejde et Eksamensprojekt, hvortil anvendes Tiden fra tidligst 1ste Juni og senest 1ste Juli indtil 1ste November samme Aar.

4. At Eksamenskarakterernes Antal ændres saaledes, at der i hvert af de tre Fag, der kan vælges til Hovedfag, gives 3 Karakterer (1 for mundtlig Prøve + 1 for skriftlig Prøve + 1 for praktisk 12-Timers Opgave og Kursusarbejder tilsammen), samt 1 Karakter for Kursusarbejder og mundtlig Prøve i kommunal-hygiejnisk Ingeniørvæsen, og at der i Eksamensprojektet gives en dobbelt Karakter = 2 Karakterer.
5. At der i Vejbygning og Vandbygning ansættes en Hjælpedocent eller bedre lønnet Assistent, saaledes som det allerede er sket i Faget Bygningsstatik-Jernkonstruktioner.«

Medens Udvalget vel i det hele maatte gaa ud fra, at Læreanstalten selv ved Forhandling mellem de paagældende Faglærere vilde fastsætte Grænserne for Undervisningen i de enkelte Fag under det normale Kursus, ønskede det dog at fremhæve, at det maatte anses for særdeles ønskeligt, at der mere end hidtil blev lagt Vægt paa at udvikle de unge Ingeniørers Formsans og ved passende Undervisning blev givet dem Begreb om Stil og Forhold, saa at de fik mere Respekt for den kunstneriske Side af Ingeniørernes Virksomhed og lettere kunde samarbejde med Arkitekter, hvor dette var nødvendigt.

Om det foreslaaede Kursus i Jura troede Udvalget, at det vilde være meget vanskeligt at ordne et juridisk-økonomisk Kursus saaledes, at det kunde optages som obligatorisk Fag uden at kræve uforholdsmæssig lang Tid. Derimod maatte Udvalget anbefale, at der indførtes obligatorisk Undervisning i Elektroteknik for Bygningsingeniører, og at der indførtes Undervisning i Jernbeton for Bygningsingeniører under Materiallære.

Lærerraadet tiltraadte de af Udvalget udtalte Synspunkter og nedsatte derefter et snævrere Udvalg, bestaaende af Professorerne Alfred Lütken, A. Ostenfeld og C. Ph. Teller samt Docenterne J. T. Lundbye og E. Suenson til Udarbejdelse af de nærmere Bestemmelser for Undervisning og Eksamen for Bygningsingeniører. Udvalgets endelige Forslag faldt efter at være behandlet i Lærerraadet sammen med efterfølgende nye Reglement og Undervisningsplan, hvortil henvises. Kun paa følgende mere væsentlige Punkter afveg det fra Udvalgsforslaget af 29de Maj 1908. Udvalget foreslog saaledes at afskaffe den skriftlige Prøve i Maskinlære, imod at der indførtes obligatoriske, kortvarige Øvelser i Maskinlaboratoriet. Denne Ændring, hvorom Udvalget havde forhandlet med Professorerne Borch og Bache, der havde udtalt deres Tilslutning dertil, vilde sikkert føles som en Lettelse af de Studerende og maatte efter Udvalgets Skøn samtidig betragtes som et Skridt fremad i Retning af at meddele de Studerende netop de Kundskaber, som de snarest kunde faa Brug for i Livet.

Desuden havde Udvalget forhandlet angaaende Indførelse af Øvelser i Materialprøvning og udtalte, at man maatte betragte saadanne Øvelser som i og for sig ligesaa ønskelige for Bygnings- som for Maskiningeniører. Da Udvalget imidlertid ansaa det nuværende Tidspunkt som maaske mindre vel egnet til en saadan Ændring, inden det havde vist sig, hvorledes den nye Ordning iøvrigt vilde virke, indskrænkede det sig til i For-

slaget til Eksamensprogrammet at optage en Passus, der tog Sigte paa en eventuel fremtidig Indførelse af disse Øvelser.

I den detaillerede Undervisningsplan foretoges der, dels efter Forslag af Udvalget, dels ved Forhandlingerne i Lærerraadet følgende, mere væsentlige Ændringer og Tilføjelser: Forelæsningerne i Elektroteknik, som Bygningsingeniørerne fremtidig skal høre sammen med Maskin- og Fabrikingeniører holdes i 2 Timer ugentlig i eet Halvaar: Eksaminatorierne i Bygningsstatik forøges med 2 Timer ugentlig i 7de Halvaar; Teknologi I. a tillægges der 5 Timer ugentlig i 7de Halvaar, og Teknologi I. b 1 Time ugentlig i 8de Halvaar; Materiallære (Jernbeton) tillægges der 2 Timer ugentlig i 7de Halvaar; der tillægges Landmaalingsfagene 2 ugentlige Eksaminatorietimer i 8de Halvaar. Undervisningen i Husbygning tillægges der, foruden Tiden fra 1ste September til 15de November i 5te Halvaar til Øvelser, 2 Timer ugentlig Forelæsninger eller Eksaminatorier i samme Halvaar.

5. Forhandlinger om Ændringer i Kursus for Elektroingeniører.

Indordning af Svagstrømselektroteknik som obligatorisk Fag i Undervisnings- og Eksamensplanen. I Univ. Aarbog f. 1908—09, S. 841—42 er der gjort Rede for Indførelse af Undervisning i Svagstrømselektroteknik og Oprettelse af en Docentstilling i dette Fag. Til nærmere at overveje og gøre Forslag om Fagets Indordning i Undervisnings- og Eksamensplanen nedsatte Lærerraadet i sit Møde den 13de Februar 1908 et Udvalg, bestaaende af Professorerne Absalon Larsen, K. Prytz, Wm. Rung og N. Steenberg samt Docent I. Windfeld-Hansen. Dette Udvalg udtalte i sin Betænkning af 10de Juni s. A., at det var enigt om at anbefale, at der indførtes Undervisning i Svagstrømsteknik for Elektroingeniørerne, da der her i Landet var flere store Institutioner, navnlig Statstelegrafen, Statsbanerne, Store Nordiske Telegrafselskab og Københavns Telefonselskab, som havde Brug for Elektroingeniører med Kendskab til Telegrafi og Telefoni m. v., ligesom det i Almindelighed maatte anses for at være af Betydning, at Elektroingeniørerne havde Kendskab til Svagstrømsanlæg, bl. a. ogsaa fordi de ofte navnlig ved Ledningsarbejde maatte tage Hensyn til saadanne Anlæg.

Efter Anmodning af Læreanstaltens Direktør havde Udvalget tilkaldt Ingeniør cand. polyt. P. O. Pedersen til sine Forhandlinger om Enkelthederne ved Undervisningen.

Som Bilag fulgte et af Hr. Ingeniør Pedersen udarbejdet Forslag til detailleret Program for Undervisning i Svagstrømsteknik for Elektroingeniører.

Efter dette Forslag vilde Undervisningen komme til at omfatte 1) en Forelæsningsrække paa ca. 2 ugentlige Timer i 2 Halvaar, som var obligatorisk for alle Elektroingeniører og ved 2den Del af Eksamen blev Genstand for en skriftlig og en mundtlig Prøve med 1 Karakter for hver, samt 2) for de Elektroingeniører, som ønskede det, en videregaaende Undervisning, som ved Eksamen skulde medføre følgende Valgfrihed i Programmet:

Kursusarbejderne f. og g. erstattes af et Eksamensprojekt i Svagstrømsteknik, for hvilket der gives 1 Karakter, samt en mundtlig Eksamination i videregaaende Svagstrømsteknik, hvorfor der gives 1 Karakter.

Eksaminanden skulde afgive tilfredsstillende Attest fra vedkommende Lærer for at have gennemgaaet Øvelserne i Svagstrømsteknik og afgivet Rapport derover.

Den praktiske Prøve ændredes til en tilsvarende Prøve i Svagstrømsteknik.

I Udvalget havde Ingeniør Pedersens Forslag om en for alle Elektroingeniører obligatorisk Undervisning i Svagstrømsteknik paa ca. 2 ugentlige Forelæsninger i 2 Halvaar straks fundet udelt Tilslutning, ogsaa hvad det foreslaaede Indhold af Forelæsningerne angik. Udvalgets Forhandlinger havde hovedsageligt drejet sig om Kompensation for det tilkomne Undervisningsstof samt om Tidspunktet for Forelæsningerne.

Der havde indenfor Udvalget været Enighed om, at det ved en Ændring af Undervisningen maatte undgaas at overbebyrde de Studerende med Stof, og at det derfor var nødvendigt at indføre Lettelser paa andre Omraader, hvis Undervisning i Svagstrømsteknik indførtes. I den Anledning havde Udvalgets Formand forhandlet med Professor Ostenfeld om Muligheden for at lade Undervisningen i Jordtryk m. m. bortfalde for Elektroingeniører. Professor Ostenfeld meddelte, at han selv tidligere havde foreslaaet dette og derfor heller ikke nu vilde være utilbøjelig til at gaa ind derpaa.

Udvalget foreslog derfor, at Undervisningen i Jordtryk m. m. bortfaldt for Elektroingeniører. Ganske vist omfattede denne Undervisning efter Timeplanen kun 2 ugentlige Timer i 1 Maaned; men da Faget doceredes af en særlig Lærer (Hjælpedocent Dahlstrøm), vilde det ved Eksamen betyde en noget større Lettelse at slippe derfor end regnet efter det programmæssige Timetal.

Som yderligere Kompensation havde Professor Rung foreslaaet at lade organisk og teknisk Kemi bortfalde for Elektroingeniørerne. Imod dette Forslag var der af Professor Steenberg indvendt, dels at man derved vilde forlade det Princip, at alle Polyteknikere uanset Studieretningen skulde have en almindelig Ingeniøruddannelse, og dels at Elektroingeniørerne derved slet ikke vilde faa noget Begreb om den organiske Kemi, da denne ikke doceredes til 1ste Del af Eksamen. De øvrige Medlemmer af Udvalget kunde slutte sig til Ønskeligheden af, at den organiske Kemi under disse Omstændigheder bibeholdtes, men kunde ikke erkende, at den tekniske Kemi var af en saadan almindelig Betydning, at den burde bibeholdes for Elektroingeniører, naar det gjaldt om at skaffe Plads for Svagstrømsteknik, og i hvert Fald ikke med det nuværende Timetal af 4 ugentlige Timer i eet Halvaar til organisk og teknisk Kemi.

Da nu Undervisningen i organisk og teknisk Kemi omtrent benyttede Halvdelen af Tiden til organisk Kemi, foreslog hele Udvalget med Undtagelse af Professor Steenberg, at Elektroingeniørerne kun skulde høre den organiske Kemi i ca. 30 Timer.

Ved disse to Forslags Gennemførelse vilde der være skaffet rimelig Kompensation for de 60 Timers Forelæsning i Svagstrømsteknik.

Hvad Tidspunktet for disse Forelæsninger angik, foresloges de lagt i 7de og 8de Halvaar, da der i disse Halvaar i Forvejen ikke laa mange Forelæsninger, og da Undervisningen i saa Fald kunde bygge paa det ved de nuværende Forelæsninger og Øvelser vundne Kendskab navnlig til Vekselstrøm. Ved 2den Del af Eksamen skulde da Stoffet fra disse Forelæsninger gøres til Genstand for en skriftlig og mundtlig Prøve med 1 Karakter i hver.

Om Ingeniør Pedersens Forslag angaaende en videregaaende Undervisning i Svagstrømsteknik med dertil svarende Eksamensændringer havde der i Udvalget været stærkt delte Anskuelser. Professorerne Prytz og Absalon Larsen kunde tilraade at følge Forslaget og gøre Skridtet fuldt ud, saa at der foruden et almindeligt Grundlag for alle Elektroingeniører tillige blev givet de enkelte, der ønskede det, Lejlighed til ved 2den Del af Eksamen at vælge Svagstrømsteknik i Stedet for Stærkstrømsteknik ved Udarbejdelse af Eksamensprojekt og ved den praktiske Prøve. Derimod havde Prof. Rung vel ikke noget at indvende imod den videregaaende Undervisning i og for sig, hvis der kunde skaffes Tid til den, men fandt, at Forslaget gav denne Undervisning en altfor dominerende Stilling ved Eksamen, naar man dog stadig skulde betragte de vedkommende som Elektroingeniører. Følgen vilde blive, at de, der valgte Svagstrømsopgave i Stedet for Stærkstrømsopgave, vilde lægge altfor lidt Vægt paa saa store Fag som Centralstationer og Baner. Prof. Rung hævdede derfor Nødvendigheden af, at i hvert Fald det ene Kursusarbejde og den praktiske Prøve vedblivende obligatorisk skulde omfatte Stærkstrømsopgaver, medens Doc. Windfeld-Hansen fremkom med den Tanke, at man vel burde indføre en udvidet Undervisning, men undlade at gøre den til Genstand for Eksamen.

Ved fortsat Forhandling lykkedes det dog at naa til Enighed om dette Punkt saaledes, at Undervisningen foresloges gennemført som efter Ingeniør Pedersens Forslag med ca. 40 Forelæsninger, 12 Dage Laboratorieøvelser à 4 Timer og Udarbejdelsen af et Projekt i Svagstrømsteknik, medens der ved Eksamen tillagdes dette Fag mindre Vægt end oprindelig foreslaaet, saaledes at de valgfri Ændringer i Eksamensfordringerne blev:

Kursusarbejder f. og g. bortfalde. I Stedet herfor træder et Eksamensprojekt i Svagstrømsteknik, hvorfor gives 1 Karakter, samt en mundtlig Eksamination i elektriske Stærkstrømsanlæg, hvorfor gives 1 Karakter.

Den praktiske Prøve deles, saaledes at Udkast til et ikke meget sammensat elektrisk Anlæg bliver en Svagstrømsopgave, medens Udarbejdelsen af Detailtegninger til en opgiven Del af et elektrisk Anlæg vedblivende er en Stærkstrømsopgave. For begge Opgaver tilsammen gives 1 Karakter som Middeltal af de to enkelte Karakterer.

Eksaminanden skal afgive tilfredsstillende Attest for at have gennemgaaet Laboratorieøvelserne i Svagstrømsteknik og afgivet Rapport derover.

Udvalget gav derefter en Række Detailler vedrørende Svagstrømsteknikkens Indordning i Undervisnings- og Eksamensplanen i Overensstemmelse med ovenstaaende, samt indstillede det af Ingeniør P. O. Pedersen udarbejdede detaillerede Program for Undervisningen i Svagstrømsteknik til Vedtagelse.

I Skrivelse af 23de Juni 1909 foreslog Prof. W. Rung, at Kursusarbejdet e. bortfaldt baade for Svagstrømsingeniører og for Stærkstrømsingeniører, og at den for Svagstrømsingeniører af Udvalget forlangte særlige mundtlige Prøve i Stærkstrømsanlæg ligeledes bortfaldt.

Dette Forslag var dels fremkommet under Hensyn til, at der ved alle de tre andre Studieretninger kun krævedes eet større Kursusarbejde i Halvaaret nærmest forud for Eksamen, og dels fordi der vilde være Grund til at lempe Fordringerne for Elektroingeniørerne noget i Anledning af det ny tilkomne Fag: Svagstrømsteknik, hvortil der ved Eksamen ialt krævedes to nye Karakterer. Desuden opnaaedes der den Fordel, at Kursusarbejdet f. kunde gives et noget større Omfang end tidligere, hvilket var saa meget desto ønskeligere, som det var paa Tale at godkende Eksamen for Elektroingeniører fra den polytekniske Læreanstalt som fyldestgørende til at give den i § 4 i Lov for elektriske Stærkstrømsanlæg fornødne Autorisation til at udføre særlig farlige elektriske Anlæg. At den mundtlige Prøve for Svagstrømsingeniørerne i Stærkstrømsanlæg bortfaldt, var kun en Følge af, at Kursusarbejdet e. bortfaldt, idet denne særlige Prøve i sin Tid blev foreslaaet for at skaffe de to Retninger lige mange Karakterer.

Professor Rung tilføjede, at Docent P. O. Pedersen havde erklæret sig enig med ham med Hensyn til disse Ændringsforslag.

— Med Hensyn til Undervisningen i *teknisk Kemi* gjorde Prof. N. Steenberg i et Separatvotum til sidstn. Udvalg opmærksom paa, at Faget, der var blevet foredraget i ca. 2 Halvaarstimer for Maskin- og Elektroingeniører, havde bestaaet i: 1. Teknisk Varmelære. Forbrænding. Fast, flydende og luftformigt Brændsel. Ildsteder. Ovne. Kontrol med Fyringer. Røganalyser. Trækmaaling. Temperaturmaaling. Skorstene og Ildkanaler. Varmetransmission. 2. Kemisk Teknologi. Pulveriseringsapparater. Adskillelse efter Kornstørrelse, Vægtfylde og magnetiske Egenskaber. Transport og Blandingsmaskiner for Pulvere. Adskillelse af faste og flydende Legemer. Opløsning og Ekstraktion. Inddampning. Krystallisation — Destillation — Tørring. Reaktionsapparater for Luftarter — for Luftarter og Vædsker. 3. Elektrokemisk Industri. Tilvirkning af Lyskul og Elektrodekul. Elektriske Ovne. Fremstilling af Carbider — Silicider. Smeltning af Corund. Glas. Destillation af Fosfor. Elektrolyse af smeltede Salte. Fremstilling af Natrium — Aluminium — Magnium — Calcium. Zink og Jern. Elektrolyse af vandige Opløsninger. Chlor og Blegevædsker. Chlorater. Udvinding og Rensning af Guld, Sølv, Kobber, Zink, Tin. Overtrækning med tynde Metalhinder. Iltning og Reduktion.

Grunden til, at Professor Steenberg fandt det urigtigt at udelade denne Undervisning for Elektroingeniørerne, var den, at disse som planlæggende og ledende Ingeniører ved større Elektricitetsværker kom til at anvende store Kraftanlæg og derfor helst maatte have nogen Indsigt i, hvorledes der kunde anstilles Prøver med og føres Kontrol med deres Bygning og Ledelse. Anvendelsen af Elektricitet i kemiske Fabrikker var i stærk Stigning, og den Tid vilde ikke være fjern, da saadanne knyttedes til Elektricitetsværkerne, der derved altid kunde gaa fuldt belastede. Der forbrugtes nu her i Landet af Chlorater og Kalihydrat saa meget, at

det svarede til 800 H K-Aar. Lederen af et Stærkstrømsanlæg vilde formodentlig faa mere Brug for sin Indsigt i disse Dele af Teknikken end for sin Indsigt i Svagstrømsteknik.

Med den stærke Udvikling, som fandt Sted i Teknikken paa alle Omraader, var det nødvendigt for Lærerne i de tekniske Fag stadig at optage nyt Stof i Undervisningen og at skaffe Plads dertil ved at sammentrænge og forkorte andetsteds. Det var nemmere, men ikke gavnligere for Undervisningen i det hele at skaffe Pladsen ved at sløjfe et andet Fag. I dette Tilfælde var det saa meget mindre nødvendigt, som Elektroingeniørerne ikke blev mere belastede end Maskiningeniørerne var selv efter Indførelsen af Undervisningen i Svagstrømsteknik.

Udvalget med Undtagelse af Professor Steenberg havde foreslaaet, at Undervisningen kun skulde omfatte organisk Kemi og gives i ca. 30 Timer.

Efter fornyede Forhandlinger enedes samtlige Udvalgets Medlemmer om at foreslaa at henlægge Undervisningen i organisk Kemi for Maskin- og Elektroingeniører til Kemiundervisningen til 1ste Del af Eksamen og at tillægge kemisk Teknologi 2 Timer ugentlig i eet Halvaar.

6. Forhandlinger om andre Forhold.

Medens det i Læreanstaltens Reglement af 10de Maj 1884 bestemtes, at der kunde afholdes *partielle Eksaminer* i flere eller færre af de Fag, hvori der gaves Undervisning ved Læreanstalten, blev denne Bestemmelse i Reglementet af 23de Juli 1894 ændret saaledes, at der kun kunde afholdes partielle Eksaminer med Udelukkelse af enkelte Bifag. Denne Ændring medførte, at partielle Eksaminer helt ophørte, hvorfor Lærerraadet vedtog at foreslaa Bestemmelsen om partielle Eksaminer slettet.

— Spørgsmaalet om Valgmaaden og Funktionstiden for Læreanstaltens Direktør blev drøftet i Lærerraadet. Efter Henstilling af Direktør G. A. Hagemann vedtog Lærerraadet i det nye Reglement at søge indført en Bestemmelse om, at Direktøren udnævntes af Kongen efter Indstilling af Lærerraadet og for et Tidsrum af 5 Aar.

— Det bestemtes endvidere at gøre Læreanstaltens Inspektør til Medlem af Lærerraadet, idet der henvistes til, at Inspektørstillingens Betydning for Læreanstaltens daglige Drift ved de senere Aars stærke Udvikling var stegen betydeligt.

— Endelig vedtog Lærerraadet at foreslaa, at Antallet af flittige Studerende, til hvilke Lærerraadet kunde tilstaa fri Adgang til alle Forelæsninger og Øvelser, udvidedes fra 5 til 20, ligesom Direktørens Ret til at raade over et vist Antal Arbejdspladser i Laboratorierne til Fordel for Universitetsstuderende samt Læreanstaltens og Universitetets Assistenter udvidedes fra 4 i det kemiske og 2 i det fysiske Laboratorium til 4 i det kemiske og fysiske og 2 i de øvrige Laboratorier, alt begrundet i den stedfundne Stigning af de Studerendes Antal og Forøgelsen af den laboratoriemæssige Undervisning.

Samtlige ovennævnte Forslag samt Udkast til detaillerede Undervisningsprogrammer forhandledes i en Række Lærerraadsmøder. Efter at det saaledes vedtagne var bleven sammenarbejdet med tidligere vedtagne

Ændringer og Tilføjelser, indsendte Læreanstalten under 16de Juli 1909 Forslag til et nyt Reglement til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

I Skrivelse af 6te August 1909 meddelte Ministeriet, at det ønskede følgende Ændringer i det indsendte Forslag:

Under I. § 3 havde Læreanstalten foreslaaet, at norsk Realartium og den tilsvarende Eksamen i Sverige skulde give samme Ret til at indskrives som polytekniske Eksaminander som den danske Studentereksamen paa den mathematisk-naturvidenskabelige Linie. (se S. 1324.) Denne Bestemmelse blev efter Ministeriets Ønske slettet.

I Læreanstaltens Forslag skete yderligere den Ændring, at Punkt d. i samme Paragraf, der var foreslaaet givet følgende Ordlyd: »Afgangsprøven ved Søværnets Maskinskole efter kgl. Anordning af 22de April 1904 med en Gennemsnitskarakter i Mathematik, Fysik og Kemi tilsammen, der mindst svarer til »meget godt«« formuleres saaledes: »Overgangsprøven ved Søværnets Maskinskole (Ingeniørelevskolen) efter kgl. Anordning af 22de April 1904, ændret ved kgl. Resolution af 11te Juli 1907.«

Bestemmelsen i II § 2 om Besættelsen af Direktørstillingen var af Læreanstalten formuleret saaledes: »Direktøren udnævnes af Kongen efter Indstilling af Lærerraadet for et Tidsrum af 5 Aar.« Denne Bestemmelse ændredes af Ministeriet til: »Direktøren udnævnes af Kongen for et Tidsrum af 5 Aar«. Ministeriet meddelte i Forbindelse hermed, at der som Regel vilde blive givet Lærerraadet Lejlighed til at udtale sig om Besættelsen af Direktørstillingen.

Disse Ændringer meddeltes Lærerraadet i dets Møde den 16de September 1909.

Under 28de December 1909 opnaaede Reglementet kgl. Sanktion, og det bekendtgjordes under 30te s. M. med følgende Ordlyd:

Reglement for den polytekniske Læreanstalt i København.

I. Almindelige Bestemmelser angaaende Undervisning og Eksamen.

§ 1. Den polytekniske Læreanstalt meddeler en højere teknisk Undervisning paa videnskabeligt Grundlag.

§ 2. Undervisningen ved Læreanstalten er tilgængelig for enhver, saa vidt Pladsen tillader det, uafhængig af, om vedkommende tilsigter at underkaste sig nogen Eksamen eller ikke; dog har polytekniske Eksaminander (jvfr. § 6) fortrinsvis Ret til Benyttelsen af Undervisningen.

§ 3. Ret til at indskrives som polyteknisk Eksaminand har enhver, der har bestaaet en af de efterfølgende Prøver:

a) den i § 5 anordnede Adgangseksamen til den polytekniske Læreanstalt,
b) Studentereksamen paa den mathematisk-naturvidenskabelige Linie efter Lov af 24de April 1903,
c) Overgangsprøven ved Kadetskolen efter kgl. Anordning af 22de April 1904,
d) Overgangsprøven ved Søværnets Maskinskole (Ingeniørelevskolen) efter kgl. Anordning af 22de April 1904, ændret ved kgl. Resolution af 11te Juli 1907.

§ 4. Ret til at indstille sig til Adgangseksamen ved den polytekniske Læreanstalt har enhver, der har bestaaet en af de efterfølgende Prøver:

a) en af de Eksaminer, der giver Adgang til at indskrives ved Universitetet, jvfr. § 3 b,
b) den almindelige Forberedelseseksamen med 3 fremmede Sprog, en Middelkarakter af ikke under »godt« og ikke under »godt« i dansk Stil.
c) Realeksamen eller den dermed ligestillede Pigeskoleeksamen med Engelsk, Tysk, Fransk, praktisk Regning og Mathematik med Geometri.

§ 5. Adgangseksamen holdes kort før Begyndelsen af ethvert af Læreanstaltens Kursus; ved denne Eksamen aflægges Prøve i Mathematik, Fysik med Astronomi samt i Kemi.

Prøven i Mathematik omfatter det for Gymnasiets mathematisk-naturvidenskabelige Linie ved Anordning af 1ste December 1906 fastsatte Pensum, dog med følgende Ændringer:

I Arithmetik og Algebra forbigaas Beviset for, at et Tal kun paa een Maade kan opløses i Primfaktorer, og de derhen hørende forberedende Sætninger.

I Stereometri medtages Formlen for Prismatoidens Volumen; endvidere de simpleste Konstruktioner, som kan udføres ved een retvinklet Projektion (Konstruktion af det tresidede Hjørne ved 3 Stykker).

Af de valgfri Fag medtages Infinitesimalregning i det i Anordningen om Gymnasiets mathematisk-naturvidenskabelige Linie anordnede Pensum, dog med de Forbigaaelser, som følger af, at der ikke afholdes Prøve i følgende Afsnit: Teorien for svingende Bevægelse, derunder Pendulsvingninger; Vejning, med Hensyn taget til Vægttab i Luften; Maaling af Vægtfylde; Rumfangsmaaling; Absorption af Luftarter i Vædsker; Diffusion, Luftarters Fortætning; Lysets Hastighed; Beregning af Lysets Afbøjning i Prismet; Spektrometret; Lysets Farvespredning, derunder Spektralanalysen; Elektromagnetismen; Induktion.

Prøven i Kemi omfatter det for Gymnasiets mathematisk-naturvidenskabelige Linie anordnede Pensum, dog med Forbigaaelse af Afsnittene om organisk Kemi og fysisk Kemi.

Prøven i Mathematik bestaar af en skriftlig og en mundtlig Del. Ved den første forelægges der 4 Opgaver eller Opgavesæt, af hvilke i det mindste een af Prøverne udelukkende skal give Lejlighed til at vise Færdighed i praktiske Beregninger. Prøven i Fysik og Kemi er kun mundtlig.

Eksaminationen og Bedømmelsen ved Adgangseksamen udføres af dertil af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet efter Læreanstaltens Indstilling valgte Eksaminatorer og Censorer.

Udfaldet af Eksamen tilkendegives ved Udtrykket »Bestaaet« eller »Ikke bestaaet«, og kun den har bestaaet Eksamen, som ved den skriftlige Prøve har opnaaet samme Gennemsnitskarakter, som erholdes af 2 »godt« og 2 »temmelig godt« i den arithmetiske Karakterrække (jvfr. I. § 15), og derefter mindst »godt« i Gennemsnitskarakter i hvert af Fagene, idet for Mathematikens Vedkommende den skriftlige og den mundtlige Prøve regnes lige.

§ 6. Polytekniske Eksaminander er berettigede til at nyde Undervisning for den i § 10 fastsatte modererede Betaling og har Adgang til at

søge Læreanstaltens Stipendier og Fripladser. Kun polytekniske Eksaminander har Ret til at indstille sig til Læreanstaltens fuldstændige Eksaminer.

§ 7. Undervisningen omfatter følgende Fag: Mathematik, rationel Mekanik, deskriptiv Geometri, Fysik, Kemi, fysisk Kemi, Mineralogi og Geologi, Projektionstegning, Frihaandstegning og Tegning efter Opmaaling, teknisk Kemi og kemisk Teknologi, gæringsfysiologisk og landboteknisk Kemi, mekanisk Teknologi, Maskinlære, Bygningsstatik og Jernkonstruktioner, Skibsbygning, Vejbygningsfagene, Vandbygningsfagene, Landmaaling og Nivellering, Elektroteknik, Materiallære, Jernbeton, Husbygning (Bygningstegning), Opvarmning og Ventilation, kommunal-hygiejnisk Ingeniørvæsen, Meteorologi, Økonomi og Lovgivning. Til Undervisningen slutter sig Laboratorieøvelser i følgende Fag: Kemi, fysisk Kemi, Fysik, Mikroskopi og Rendyrkning af Gæringsorganismer, teknisk Kemi, Gæringsfysiologi og landboteknisk Kemi, Maskinprøvning, Elektroteknik og Materialprøvning samt Øvelser i Udkast til Fabrikanlæg, Maskinanlæg, Vej- og Vandbygningsanlæg, Opvarmnings- og Ventilationsanlæg, elektrotekniske Anlæg, i Bygningsstatik og Jernkonstruktioner, Skibsbygning, Husbygning (Bygningstegning), Landmaaling, Nivellering og Korttegning samt kommunal-hygiejnisk Ingeniørvæsen.

Forelæsningerne holdes saa vidt muligt efter trykte eller autograferede Lærebøger.

Programmer for Undervisningen i de forskellige Fag udarbejdes af Faglærerne, drøftes og vedtages af Lærerraadet (jvfr. II. § 3).

Naar Midlerne dertil er til Stede, kan Læreanstalten tilbyde de Studerende Vejledning i andre for deres Uddannelse vigtige Retninger, uden at der dog kan kræves nogen Prøve aflagt deri.

Til Brug ved Undervisningen har Læreanstalten de fornødne Forelæsnings- og Tegnesale samt Laboratorier med tilhørende Samlinger af Instrumenter og Præparater, endvidere Samlinger af Haandbøger, Modeller, Værktøj, Landmaalingsinstrumenter, tekniske og mekaniske Produkter, Tegninger m. m.

§ 8. Undervisningen er ordnet i 4 Kursus, nemlig:

a. et Kursus for Fabrikingeniører,
b. et Kursus for Maskiningeniører,
c. et Kursus for Bygningsingeniører,
d. et Kursus for Elektroingeniører.

Hver 1ste September begynder et nyt Kursus for hver af de fire Hovedretninger af Undervisningen. Den normerede Studietid er $4^1/_2$ Aar for alle 4 Studieretninger, heri dog ikke iberegnet den for Maskin- og Elektroingeniører obligatoriske eetaarige Værkstedsuddannelse.

§ 9. Undervisningen fordeles for hvert Kursus paa 9 efter hinanden følgende Halvaar, af hvilke Foraarshalvaaret begynder den 1ste Februar og ender den 9de Juli, medens Efteraarshalvaaret begynder den 1ste September og ender den 31te Januar. Til Øvelser i Laandmaaling og Nivellering kan dog ogsaa Tiden mellem den 9de Juli og den 1ste September anvendes.

Planen for Undervisningens Fordeling over det Tidsrum, Kursus omfatter, saavel som Timetabellen over Forelæsninger og Øvelser i det løbende Halvaar leveres de Studerende paa Forlangende uden Betaling.

§ 10. Adgang til fuldstændig Benyttelse af Læreanstaltens Undervisning betales af polytekniske Eksaminander med 50 Kr. for hvert Halvaar; for de Eksaminander, som har bestaaet første Del af Eksamen, nedsættes Betalingen til 20 Kr. for hvert Halvaar.

Benyttelse af enkelte Forelæsninger og Øvelser kan finde Sted mod en Betaling for hvert Halvaars Deltagelse i

en Forelæsning, for hver ugentlige Time	3	Kr.
kemiske Øvelser, for 1 ugentlig Arbejdsdag	6	—
fysiske Øvelser, for 1 ugentlig Arbejdsdag	10	—
elektrotekniske Øvelser, for 1 ugentlig Arbejdsdag	10	—
fysisk-kemiske Øvelser, for 1 Række	12	—
gæringsfysiologiske Øvelser	20	—
Øvelser i Maskinlaboratoriet, for 1 Række	20	—
Øvelser i Mikroskopi, for 1 Række	6	—
Øvelser i Rendyrkning af Gæringsorganismer, for 1 Række	6	—
Øvelser i Materialprøvning, for 1 Række	6	—
Øvelser i Mineralogi og Krystallografi, for 1 Række	8	—
teknisk-kemiske Øvelser, for 1 Række	24	—
Tegneøvelser, i alt	15	—
Konstruktionsøvelser, i alt	20	—

For Deltagelse i Øvelserne i Landmaaling og Nivellering (omtrent 1 Maaned) betales 20 Kr.

Adgangskort til Deltagelse i Forelæsninger og Øvelser løses i Universitetskvæsturen, men er først gyldige efter Forevisning og Paategning paa Læreanstaltens Kontor.

§ 11. Fritagelse for at yde den fastsatte Betaling for Forelæsninger eller Øvelser, ligesom ogsaa Nydelse af Stipendier kan tilstaas et begrænset Antal af Læreanstaltens Eksaminander, hvorom der vil ske fornøden Bekendtgørelse (jvfr. II § 3).

§ 12. Enhver, som benytter Læreanstaltens Undervisning, er forpligtet til at efterkomme de Bestemmelser, som af Direktøren, Inspektøren eller Lærerne udstedes med Hensyn til Ro, god Orden og sømmelig Opførsel inden for Læreanstaltens Omraade. Forsømmelse heraf kan paadrage Vedkommende en Advarsel af Direktøren, der eventuelt for en Tid kan nægte ham Adgang til Læreanstalten; bestandig Udelukkelse kan ske med Samtykke af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

§ 13. Undervisningen i hvert af Læreanstaltens fire Kursus er delt i to Dele, af hvilke den første væsentlig omfatter Grundvidenskaberne, den anden de tekniske og praktiske Fag.

Undervisningen i den første Del af et Kursus varer 2 Aar og afsluttes med en Eksamen, som aarlig holdes i Juni—Juli Maaned. Ved denne Del af Eksamen gives kun Specialkarakterer; kun den, hvis Karakterers Middelværdi (jvfr. I § 16) er 4 eller derover, har bestaaet Eksamen.

Undervisningen i den anden Del varer $2^1/_2$ Aar. Undervisningen afsluttes med en Eksamen, der aarlig holdes i December—Januar Maaned. Kun den, hvis Karakterers Middelværdi er 4 eller derover, har bestaaet denne Del af Eksamen.

Fortrinsret til Deltagelse i de til Undervisningen hørende Øvelser har de Eksaminander, som følger Undervisningsplanen.

Retten til at indstille sig til anden Del af Eksamen bortfalder $4^1/_2$ Aar efter, at Vedkommende har bestaaet første Del af Eksamen. Dog regnes der saadanne, der har gennemgaaet en væsentlig Del af den praktiske Værkstedsuddannelse mellem første og anden Del, yderligere 1 Aar til gode.

De, som har bestaaet begge Eksaminer, kaldes »polytekniske Kandidater«, henholdsvis Fabrikingeniører, Maskiningeniører, Bygningsingeniører eller Elektroingeniører.

§ 14. Ved Eksamen underkastes Eksaminanden mundtlige, skriftlige og praktiske Prøver; Omfanget af disse Prøver følger af det detaillerede Undervisningsprogram; sammen med de praktiske Prøver bedømmes de i det detaillerede Eksamensprogram (jvfr. Afsnit III) nævnte grafiske, konstruktive og andre Arbejder, som skal være udførte i Kursus. De mundtlige Prøver er offentlige.

§ 15. Opgaverne til de skriftlige og praktiske Prøver ved Eksamen gives af vedkommende Lærer i Forbindelse med 2 Censorer, der ordentligvis vælges udenfor Læreanstaltens Lærerpersonale. Ved den mundtlige Prøve eksaminerer hver Lærer i sit Fag. Ved alle Prøverne bestemmes Karakteren af Lærer og Censorer i Forening. Til Bedømmelse af Tegneprøverne kan der tilkaldes flere Censorer. Ved Censuren og ved Sammenlægning af Karakterer ved Bedømmelsen anvendes den arithmetiske Karakterrække, hvor ug = 6, mg = 5, g = 4, tg = 3, mdl = 2 og slet = 1.

§ 16. Ved disse Eksaminer gives følgende Karakterer med de vedføjede Talværdier:

Udmærket godt	Talværdi	8
Meget godt	—	7
Godt	—	5
Temmelig godt	—	1
Maadelig	—	÷ 7
Slet	—	÷ 23

Specialkarakteren gives med de anførte Talværdier uden indskudte Mellemkarakterer.

Hovedkarakteren afhænger af Karakterernes Middelværdi. En Middelværdi, som ikke er under $7^1/_2$, giver *Første Karakter med Udmærkelse;*
er den under $7^1/_2$, men ikke under $6^1/_3$, giver den *Første Karakter;*
er den under $6^1/_3$, men ikke under 5, giver den *Anden Karakter;*
er den 4 eller derover indtil 5, giver den *Tredie Karakter.*

Naar Middelværdien er under 4, har Eksaminanden ikke bestaaet Prøven.

§ 17. Den, som har underkastet sig en af de fire polytekniske Eksaminer eller en Del af en af dem og dernæst indstiller sig til en af de andre, behøver ikke at prøves paa ny i de Fag, hvori han allerede tidligere har bestaaet en lige saa streng Prøve. Karaktererne overføres da fra en Eksamen til en anden med deres Middelværdi. Vil han derimod prøves paa ny i et af disse Fag, skal han underkaste sig den hele Eksamen.

§ 18. Adgangen til Læreanstaltens Eksaminer betales forud med følgende Beløb:

For Adgangseksamen	18	Kr.
— første Del af Eksamen	16	—
— anden Del af samme	16	—
Desuden betales for Prøvning af Opmaalinger og Nivellementer	40	—

Dersom nogen Del af Eksamen, paa Grund af Eksaminandens lovlige Forfald, ikke falder sammen med Læreanstaltens Eksamen, vil der desuden være at erlægge Betalingen for Inspektionen ved de praktiske og skriftlige Prøver.

Ved Prøven i Landmaaling og Nivellering vil Læreanstalten yde Instrumenter, saa vidt Forraadet strækker til; alle andre Udgifter har Eksaminanden selv at bære.

II. Bestemmelser vedrørende Administration, Lærere og øvrige Personale.

§ 1. Den polytekniske Læreanstalt staar under Overbestyrelse af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet. Dens indre Bestyrelse føres af en Direktør, som tillige kan være Lærer, ved Hjælp af en Inspektør og i Forbindelse med et Lærerraad.

§ 2. Direktøren udnævnes af Kongen for et Tidsrum af 5 Aar; han er Læreanstaltens Leder og afgør som saadan alle Sager, der ikke fordrer Beslutning af højere Autoriteter eller er forbeholdte Lærerraadets Afgørelse; tillige kan han alene fatte Beslutning i andre Sager, som ikke taaler Opsættelse, hvorom der da snarest gøres en Meddelelse henholdsvis til Ministeriet eller til Lærerraadet. Alle Ekspeditioner underskrives af Direktøren og paraferes af Inspektøren, som fører en Protokol over samtlige Ekspeditioner og Beslutninger.

Direktøren har det almindelige Tilsyn med Undervisningen og det dertil bestemte Materiel og kan herom forlange de fornødne Oplysninger af Lærerne. Han kan overdrage til enkelte Lærere foreløbig at drøfte de til Læreanstaltens Betænkning indkomne Sager eller andre Læreanstalten vedrørende Spørgsmaal. Han sammenkalder og leder Lærerraadets Møder og udsteder Indtægtsordrer, Anvisninger og Eksamensbeviser.

Han kan tilstaa Universitetsstuderende samt Læreanstaltens og Universitetets Assistenter Adgang uden Betaling til de for dem nødvendige Forelæsninger ved Læreanstalten og raade over fire af det kemiske og det fysiske samt to af hvert af de øvrige Laboratoriers Arbejdspladser til Fordel for saadanne Studerende efter Indstilling af det paagældende Laboratoriums Bestyrer.

Efter Udløbet af hvert Undervisningsaar afgiver Direktøren til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet en Beretning om Læreanstaltens Virksomhed i det forløbne Aar og om Samlingernes Tilstand og Forøgelse.

§ 3. Lærerraadet bestaar af de ved Læreanstalten ansatte Lærere, Direktøren og Inspektøren. Direktøren sammenkalder og leder som Formand Lærerraadets Møder, der holdes mindst to Gange aarligt og i øvrigt, saa ofte Direktøren finder Anledning dertil, eller naar en Fjerdedel af Lærerraadets Medlemmer skriftligt forlanger et nærmere angivet Emne drøftet. Over Sager, som ikke findes opførte paa Mødets Dagsorden, kan

der paa Direktørens Forslag tages Beslutning, naar Lærerraadet dertil giver sit Samtykke.

Lærerraadet er beslutningsdygtigt, naar Halvdelen af dets Medlemmer er til Stede. Til en gyldig Beslutning kræves over Halvdelen af de afgivne Stemmer; staar disse lige, regnes Direktørens dobbelt. Inspektøren fører Lærerraadets Forhandlingsprotokol.

Alle Sager vedrørende Læreanstaltens Undervisning og Eksamensvæsen forhandles i Lærerraadet, som kan nedsætte Udvalg til en Sags Drøftelse i det enkelte. Det har Ret til at udtale sig om Besættelsen af de normerede Lærerposter og Inspektørstillingen og at gøre Indstilling om Valget af Lærere i de ikke normerede Pladser.

Ændringer i Undervisningsprogrammet kan, efter at være behandlede af Faglærerne, vedtages af Lærerraadet, hvorimod der til Ændringer i Eksamensprogrammet udfordres Indstilling til Ministeriet. Forslag til Ændringer i Undervisnings- eller i Eksamensprogrammet skal underkastes Behandling i to Møder, forinden Beslutning tages.

Lærerraadet kan til 20 flittige Studerende med udmærkede Anlæg give fri Adgang til alle Forelæsninger og Øvelser ved Læreanstalten; endvidere afgør det Ansøgninger om fri Undervisning og Stipendier.

§ 4. Inspektøren fører det daglige Tilsyn med Læreanstaltens Virksomhed og dens Bygninger samt vaager over Orden og Ro. Han fører Tilsyn med, at ingen uberettiget benytter Forelæsninger eller Øvelser, og har Ret til at fordre efterkommet de Bestemmelser, som i saa Henseende foreskrives. Alle Tvivlstilfælde afgøres af Direktøren, eventuelt i Samraad med vedkommende Lærer. Inspektøren forestaar tillige Sekretærvirksomheden, Bogholderiet og Regnskabsføringen ved Læreanstaltens Kontor. Til Udførelsen af de ovennævnte Virksomheder gives der ham den fornødne Hjælp.

§ 5. Lærerne i de normerede Lærerpladser og Inspektøren udnævnes af Kongen, efter at der har været givet Lærerraadet Lejlighed til at udtale sig; de øvrige Lærere ansættes af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet efter Lærerraadets Indstilling; Fuldmægtigen ved Læreanstalten ansættes af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet efter Indstilling af Direktøren. Assistenter og Bestillingsmænd antages af Direktøren efter Indstilling af deres nærmeste Foresatte. Læreanstaltens Portner og andre Betjente ansættes af Direktøren, eventuelt efter Samraad med de Lærere, til hvis Medhjælp de maatte være bestemte. Afskedigelser sker efter de samme Regler.

§ 6. Lærerne er pligtige til at lede Undervisningen i Overensstemmelse med Programmerne og skal, saa vidt muligt, navnlig igennem Eksaminationer og Øvelser, forvisse sig om de enkelte Studerendes Fremgang. Det paahviler dem at give de Oplysninger angaaende Undervisningen, som Direktøren eller Lærerraadet maatte forlange.

Enhver Lærer optegner i en Protokol Forelæsningens Genstand og Tid. Ved enhver Undervisning eller Øvelse vaager Læreren selv eller hans Assistent over god Orden. Den Lærer, som er forhindret i at læse enkelte Timer, bør saa vidt muligt bekendtgøre det for Tilhørerne, men skal dog tillige give Direktøren Underretning derom.

Lærerraadets Medlemmer er pligtige til at deltage i dets Møder, naar de ikke har lovligt Forfald, som da betids maa anmeldes for Direktøren.

§ 7. Læreanstaltens Indtægter oppebæres i Universitetskvæsturen; for Indtægter, som hidrører fra Benyttelsen af Læreanstaltens Undervisning eller dens Lokaler, udstedes de fornødne Indtægtsordrer af Direktøren. Enhver, som i Henhold til Læreanstaltens Plan og i Overensstemmelse med Finansloven skal raade over Pengemidler, hæver disse i Kvæsturen efter Anvisning af Direktøren og aflægger derover et Regnskab, der skal være indleveret til Direktøren senest 3 Uger efter Finansaarets Udløb.

III. Program for polytekniske Eksaminer.

Indmeldelse til Eksamen sluttes den 15de Maj eller 1ste November, henholdsvis for den derpaa følgende første eller anden Del af Eksamen. Ingen kan indstille sig til nogen Eksamens anden Del uden at have bestaaet første Del af Eksamen (jvfr. I, §§ 13 og 17).

A. Polyteknisk Eksamen for Fabrikingeniører. 1. Første Del. Forinden Eksaminanden kan indstille sig til denne Del af Eksamen, maa han afgive tilfredsstillende Attester:

a. fra Læreren i Tegning for at have gennemgaaet de fastsatte Tegneøvelser og i rette Tid afleveret de dertil hørende Kursusarbejder, nemlig:
   1. en geometrisk Tegning (Projektionstegning),
   2. en Tegning af et Instrument eller Apparat efter Eksaminandens egen Opmaaling med tilhørende Haandcroquis samt delvis Detailtegning med Calque.

   Som Bilag vedlægges de i Kursus udførte Øvelsestegninger;

b. fra Bestyreren for det fysiske Laboratorium for at have gennemgaaet Fælleskursuset i fysiske Øvelser og afgivet Rapporter derover;

c. fra Bestyreren for Læreanstaltens kemiske Laboratorium for at have gennemgaaet Øvelserne i uorganisk Præparation og uorganisk kvalitativ Analyse;

d. fra Læreren i Mineralogi og Krystallografi for at have gennemgaaet Øvelserne i disse Fag.

Antallet af Prøver og Karakterer ved Eksamen er følgende:

Kursusarbejder.	Tegneopgaverne a. 1. og a. 2., hv. en Karakter, ialt	2	Karakterer.
Skriftlig Prøve.	Fysik	2	—
	Mathematik	1	—
Mundtlig Prøve.	Uorganisk Kemi	1	—
	Organisk Kemi	1	—
	Fysik	2	—
	Mathematik	1	—
	Geologi	1	—
Desuden gives for Orden med samtlige skriftlige Arbejder		1	—
	Ialt ..	12	Karakterer.

Til hver af de skriftlige Prøver tilstaas 4 Timer.

2. Anden Del. Forinden Eksaminanden kan indstille sig til denne Del af Eksamen, maa han afgive tilfredsstillende Attester:

a. fra Bestyreren for det fysiske Laboratorium for at have gennemgaaet de til Fabrikingeniørernes særlige Kursus hørende Arbejder i fysiske Øvelser og afgivet Rapporter derover;

b. fra Bestyreren for det fysisk-kemiske Laboratorium for at have gennemgaaet de fysisk-kemiske Øvelser og afgivet Rapporter derover;

c. fra Læreren i Mikroskopi og Rendyrkning af Gæringsorganismer for at have gennemgaaet de til disse Fag hørende Øvelser og afgivet Rapporter derover;

d. fra Læreren i Bygningstegning for at have gennemgaaet de til dette Fag hørende Øvelser;

e. fra Bestyreren for det teknisk-kemiske Laboratorium for at have afleveret Udkast til et Fabrikanlæg senest den 15de September forud for Eksamen;

f. fra Bestyrerne for Læreanstaltens og Universitetets kemiske Laboratorium for at have gennemgaaet alle fordrede kemiske Øvelser og afleveret de dertil hørende Kursusarbejder senest ved Udgangen af næstsidste Halvaar før Eksamen.

Antallet af Prøver og Karakterer ved Eksamen er følgende:

Kursusarbejder.	Udkast til et kemisk Fabrikanlæg	1	Karakter.
	Teknisk-kemiske Øvelser	1	—
	Tilvirkning af et uorganisk eller et organisk Stof, bedømmes sammen med den praktiske Prøve i samme Fag. Det samme gælder Kursusarbejder i kvalitativ kemisk Undersøgelse af uorganiske og organiske Emner efter nærmere fastsatte Regler.		
Praktisk Prøve.	Kvalitativ kemisk Undersøgelse af et uorganisk Emne, bedømmes sammen med Kursusarbejder i samme Fag efter nærmere fastsatte Regler	1	—
	Kvalitativ kemisk Undersøgelse af et organisk Emne, bedømmes sammen med Kursusarbejder i samme Fag efter nærmere fastsatte Regler	1	—
	Kvantitativ kemisk Undersøgelse af et uorganisk Emne	1	—
	Tilvirkning af et uorganisk eller et organisk Stof, bedømmes sammen med Kursusarbejdet i samme Fag	1	—
Skriftlig Prøve.	Kemi	1	—
	Teknisk Kemi	2	—
	Mekanisk Teknologi	1	—
	At overføre...	10	Karakterer.

		Overført...	10 Karakterer.
Mundtlig Prøve.	Uorganisk Kemi	1	—
	Organisk Kemi	1	—
	Teknisk Kemi	2	—
	Gæringsfysiologi og landboteknisk Kemi	1	—
	Fysisk Kemi	1	—
	Mekanisk Teknologi	1	—
	Maskinlære og teknisk Mekanik	1	—
	Elektroteknik	1	—
Desuden gives for Orden med samtlige skriftlige Arbejder		1	—
		I alt	20 Karakterer.

Til hver af de kvalitative kemiske Analyser og til Tilvirkning af et uorganisk eller et organisk Stof kan anvendes 1 Dag (12 Timer), til den kvantitative kemiske Analyse 20 Timer, fordelte paa 2 Dage. Over hvert af disse Arbejder gives en kort skriftlig Beretning med Oplysning om den benyttede Fremgangsmaade; det er tilladt at benytte saadanne Haandbøger og andre Hjælpemidler, som bestemmes af Læreren.

Til hver af de skriftlige Prøver tilstaas 4 Timer.

B. Polyteknisk Eksamen for Maskiningeniører. 1. Første Del. Forinden Eksaminanden kan indstille sig til denne Del af Eksamen, maa han afgive tilfredsstillende Attester:

a. fra Læreren i Tegning for at have gennemgaaet de fastsatte Tegneøvelser og i rette Tid afleveret de dertil hørende Kursusarbejder, nemlig:
   1. en geometrisk Tegning (Projektionstegning),
   2. en Tegning efter Eksaminandens egen Opmaaling af en Maskine eller lignende Genstand af passende Omfang med tilhørende Haandcroquis samt delvis Detailtegning med Calque,
      Som Bilag vedlægges de i Kursus udførte Øvelsestegninger;

b. fra Bestyreren for det fysiske Laboratorium for at have gennemgaaet Fælleskursuset i fysiske Øvelser og afgivet Rapporter derover;

c. fra Bestyreren for det kemiske Laboratorium for at have gennemgaaet de fastsatte kemiske Øvelser.

Antallet af Prøver og Karakterer ved Eksamen er følgende:

Kursus-arbejder.	Tegneopgaverne a. 1. og a. 2., hv. en Karakter, ialt	2	Karakterer.
Skriftlig Prøve.	Mathematik	2	—
	Rationel Mekanik	1	—
	Deskriptiv Geometri	1	—
	Fysik	2	—
	Kemi	1	—
Mundtlig Prøve.	Mathematik	1	—
	Rationel Mekanik	1	—
	Deskriptiv Geometri	1	—
	Fysik	2	—
	Kemi	1	—
Desuden gives for Orden med samtlige skriftlige Arbejder		1	—
	Ialt	16	Karakterer.

Til den skriftlige Prøve i deskriptiv Geometri tilstaas 6 Timer, til hver af de øvrige skriftlige Prøver 4 Timer.

2. Anden Del. Forinden Eksaminanden kan indstille sig til denne Del af Eksamen, maa han afgive tilfredsstillende Attester fra Læreren i Bygningstegning og fra Lederne af Maskinlaboratoriet, Materiallaboratoriet og det elektrotekniske Laboratorium for at have gennemgaaet de herhen hørende Øvelser.

Desuden maa han i omtrent et Aar have været beskæftiget ved de forefaldende, praktiske Arbejder i en Maskinfabrik, Smedie eller lignende eller en Del af Tiden ved Opstilling af Maskiner eller Arbejdstjeneste i et større Maskinanlæg og maa efter Fremsendelse af et Vidnesbyrd for den praktiske Uddannelse, som han saaledes har modtaget, mindst 2 Maaneder forinden Eksamen indhente Læreanstaltens Godkendelse af, at den anses for tilstrækkelig. En saadan Godkendelse kan ikke ventes, naar Uddannelsen ikke anses for formaalstjenlig, eller naar den er sket med flere, større Afbrydelser. Læreanstalten vil, saa vidt muligt, være Eksaminanden behjælpelig med Ordningen af den praktiske Uddannelse efter de til enhver Tid gældende Regler.

Endvidere maa han have gennemgaaet Øvelserne i:

a. Opvarmnings- og Ventilationsanlæg,
b. Bygningsstatik og Jernkonstruktioner,
c. Maskinkonstruktion,
d. Skibsbygning

og afleveret Besvarelserne af de i Kursus stillede Opgaver senest den 24de Juni nærmest forud for Eksamen.

Endelig maa han have udarbejdet og senest den 1ste November nærmest forud for Eksamen have afleveret et *Eksamensprojekt*, hvortil kan anvendes Tiden fra tidligst 1ste Juni og senest 24de Juni indtil 1ste November samme Aar. Projektet gives efter Eksaminandens Valg i et af de under c. og d. nævnte Fag og udarbejdes ligesom Øvelsesopgaverne under vedkommende Lærers Vejledning.

Antallet af Prøver og Karakterer ved Eksamen er følgende:

Kursusarbejder a.—d. og Eksamensprojekt.	For den til Faget a. hørende Besvarelse gives 1 Karakter, der lægges sammen med Karakteren for den mundtlige Prøve i samme Fag. Ved Sammenlægningen af de to Karakterer tillægges der hver af dem den samme Vægt.		
	For hver af de til Fagene b. og d. hørende Besvarelser gives 1 Karakter, ialt	2	Karakterer.
	For den til Faget c. hørende Besvarelse gives 1 Karakter, der lægges sammen med nedennævnte Karakter for en praktisk Prøve i samme Fag. Ved Sammenlægningen tillægges der hver af de to Karakterer samme Vægt.		
	For Eksamensprojektet gives en Karakter, der regnes dobbelt	2	—
	For Tegning af Kursusarbejderne a.—d. og Eksamensprojektet	1	—
	At overføre ..	5	Karakterer.

	Overført ..	5	Karakterer.
Praktisk Prøve.	1. Udkast til et ikke meget sammensat Maskinanlæg, bedømmes sammen med Kursusarbejdet c.	1	—
	2. Udarbejdelse af Detailtegning til en opgiven Del af et Maskinanlæg eller af Detailtegning til en opgiven mindre Del af et Skibsbygningsprojekt, alt eftersom Eksaminanden har valgt sit Eksamensprojekt i Maskin- eller Skibsbygning	1	—
Skriftlig Prøve.	Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	1	—
	Mekanisk Teknologi	1	—
	Maskinlære eller Skibsbygning, alt eftersom Eksaminanden har valgt sit Eksamensprojekt i Maskinbygning eller Skibsbygning	1	—
Mundtlig Prøve.	Materiallære	1	—
	Opvarmnings- og Ventilationsanlæg, bedømmes sammen med Kursusarbejdet a.	1	—
	Elektroteknik	1	—
	Kemisk Teknologi	1	—
	Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	1	—
	Maskinlære	2	—
	Mekanisk Teknologi	1	—
	Skibsbygning	1	—
	Mekanisk Teknologi eller Skibsbygning yderligere 1 Karakter, alt eftersom Eksaminanden har valgt sit Eksamensprojekt i Maskinbygning eller Skibsbygning	1	—
Desuden gives for Orden med samtlige skriftlige Arbejder		1	—
	I alt	21	Karakterer

Til hver af de praktiske Prøver tilstaas 12 Timer; det er tilladt at bruge Bøger ved begge Prøver. Til hver af de skriftlige Prøver tilstaas 4 Timer.

C. Polyteknisk Eksamen for Bygningsingeniører. 1. Første Del. Ved denne Del af Eksamen stilles de samme Fordringer som ved første Del af Eksamen for Maskiningeniører, dog saaledes, at der tillige aflægges en mundtlig Prøve i Geologi, for hvilke der gives 1 Karakter, hvorved Karaktererernes samlede Antal bliver 17.

2. Anden Del. Forinden Eksaminanden kan indstille sig til denne Del af Eksamen, maa han afgive tilfredsstillende Attester fra Læreren i Landmaaling og Nivellering og fra Lederen af Maskinlaboratoriet for at have gennemgaaet de herhen hørende Øvelser; ligeledes maa han, naar Øvelser i Materialprøvning indføres som obligatoriske for Bygningsingeniører, afgive Attest for at have gennemgaaet disse Øvelser.

Desuden maa han have:

a. Opmaalt et Areal paa omtrent 80 Hektar Land samt udført et Kort med aflagte Horizontalkurver paa omtrent 25 Hektar Land. I Grundlaget for Opmaalingen skal inddrages en Triangulation, hvis Punkter til Dels kan falde udenfor det til Opmaaling anviste Terrain.

b. aflagt følgende Prøver i Nivellement:

1. Nivellement af en Linie af omtrent 2000 Meters Længde. Der tilstaas 3 Dage til Liniens Udstikning, Maaling og Afpæling og 3 Dage til Instrumentets Verifikation og Nivellementets Udførelse.
2. Dobbeltnivellement af en i Forvejen afpælet Linie i nogenlunde vandret Terrain og af omtrent 600 Meters Længde. Til Instrumentets Verifikation og Nivellementets Udførelse indrømmes 5 Timer. Prøven udføres under Tilsyn, og umiddelbart efter Arbejdets Afslutning afleveres de aflæste Højder.

   Karakteren i Nivellement bestemmes ved Middeltallet af Karaktererne for Prøverne 1 og 2.

Endvidere maa han have gennemgaaet Øvelserne i:

c. Maskinkonstruktion,
d. Husbygning,
e. Bygningsstatik og Jernkonstruktioner,
f. Vejbygningsfagene,
g. Vandbygningsfagene,
h. Kommunal-hygiejnisk Ingeniørvæsen

og afleveret Besvarelserne af de i Kursus stillede Opgaver,

for de under a.—b. hørende Fag senest den 1ste Februar nærmest forud for Eksamen,

for de under c.—h. hørende Fag senest den 24de Juni nærmest forud for Eksamen.

Endelig maa han have udarbejdet og senest den 1ste November nærmest forud for Eksamen have afleveret et ***Eksamensprojekt***, hvortil kan anvendes Tiden fra tidligst 1ste Juni og senest 24de Juni indtil 1ste November samme Aar. Projektet gives efter Eksaminandens Valg i et af de under e.—g. nævnte Fag og udarbejdes ligesom Øvelsesopgaverne under vedkommende Lærers Vejledning.

Antallet af Prøver og Karakterer ved Eksamen er følgende:

Kursusarbejder a.—h. og Eksamensprojekt.	For hver af de til Fagene a.—d. hørende Besvarelser gives 1 Karakter, ialt	4	Karakterer.
	For hver af de til Fagene e.—g. hørende Besvarelser gives 1 Karakter, der lægges sammen med Karakteren for den praktiske Prøve i samme Fag saaledes, at hver af de to Karakterer faar samme Vægt.		
	For den til Faget h. hørende Besvarelse gives 1 Karakter, der lægges sammen med Karakteren for den mundtlige Prøve i samme Fag saaledes, at hver af de to Karakterer faar samme Vægt.		
	For Eksamensprojektet gives 2 Karakterer, nemlig 1 for Projektets generelle Løsning, 1 for Udførelsen af Detaillerne, og disse lægges sammen til 1 Karakter, der regnes dobbelt	2	—
	For Tegning af Kursusarbejderne a.—h. og Eksamensprojektet	1	—
	At overføre ..	7	Karakterer.

	Overført ..	7	Karakterer.
Praktisk Prøve.	1. Udkast til en Jernkonstruktion eller Detailtegning til en Del af en saadan, bedømmes sammen med Kursusarbejderne e.	1	—
	2. Udkast til et Vejbygningsanlæg eller Detailtegning til en Del af et saadant, bedømmes sammen med Kursusarbejderne f.	1	—
	3. Udkast til et Vandbygningsanlæg eller Detailtegning til en Del af et saadant, bedømmes sammen med Kursusarbejderne g.	1	—
Skriftlig Prøve.	Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	1	—
	Vejbygningsfagene	1	—
	Vandbygningsfagene	1	—
Mundtlig Prøve.	Mekanisk Teknologi	1	—
	Materiallære, herunder Jernbeton	1	—
	Elektroteknik	1	—
	Opmaaling og Nivellering	1	—
	Maskinlære	1	—
	Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	1	—
	Vejbygningsfagene	1	—
	Vandbygningsfagene	1	—
	Kommunal-hygiejnisk Ingeniørvæsen, bedømmes sammen med Kursusarbejdet h.	1	—
Desuden gives for Orden med samtlige skriftlige Arbejder		1	—
	I alt	23	Karakterer

Til hver af de praktiske Prøver tilstaas 12 Timer; det er tilladt at bruge Bøger ved alle tre Prøver. Til hver af de skriftlige Prøver tilstaas 4 Timer.

D. Polyteknisk Eksamen for Elektroingeniører. 1. Første Del. Ved denne Del af Eksamen stilles de samme Fordringer og gives det samme Antal Karakterer som ved første Del af Eksamen for Maskiningeniører.

2. Anden Del. Forinden Eksaminanden kan indstille sig til denne Del af Eksamen, maa han afgive tilfredsstillende Attester fra Læreren i Bygningstegning for at have gennemgaaet Øvelserne i dette Fag, fra Bestyreren for det elektrotekniske Laboratorium for at have gennemgaaet Øvelserne i nævnte Laboratorium og afgivet Rapporter derover, fra Lederen af Øvelser i Svagstrømselektroteknik for at have gennemgaaet Laboratorieøvelser i Svagstrømselektroteknik og afgivet Rapporter derover, dog kun saafremt han har valgt at udføre Eksamensprojekt som et Udkast til et elektrisk Svagstrømsanlæg, og fra Bestyreren for Maskinlaboratoriet for at have gennemgaaet Øvelserne i nævnte Laboratorium og afgivet Rapporter derover.

Lignende Attester for at have gennemgaaet Øvelserne i Materiallaboratoriet og det fysisk-kemiske Laboratorium udkræves, saafremt Materialprøvning og Elektrokemi optages i Undervisningen for Elektroingeniører.

Desuden maa han i omtrent et Aar have været beskæftiget ved de forefaldende, praktiske Arbejder i en Maskinfabrik. Dog kan det tillades, at en Del af den praktiske Uddannelse foregaar paa et mekanisk Værk-

sted eller ved den daglige Drift af et elektrisk Anlæg. Eksaminanden maa, efter Fremsendelse af et Vidnesbyrd for den praktiske Uddannelse, som han saaledes har modtaget, mindst to Maaneder forinden Eksamen indhente Læreanstaltens Godkendelse af, at den erhvervede praktiske Uddannelse anses for tilstrækkelig. En saadan Godkendelse kan ikke ventes, naar Uddannelsen ikke anses for formaalstjenlig, eller naar den er sket med flere, større Afbrydelser. Læreanstalten vil, saa vidt muligt, være Eksaminanden behjælpelig med Ordningen af den praktiske Uddannelse efter de til enhver Tid gældende Regler.

Endvidere maa han have gennemgaaet Øvelserne i:

a. elektrotekniske Konstruktioner,
b. Maskinkonstruktioner,
c. Bygningsstatik og Jernkonstruktioner

og afleveret Besvarelserne af de i Kursus stillede Opgaver senest den 24de Juni nærmest forud for Eksamen.

Endelig maa han have udarbejdet og senest den 1ste November nærmest forud for Eksamen have afleveret et *Eksamensprojekt*, hvortil kan anvendes Tiden fra tidligst 1ste Juni og senest 24de Juni indtil 1ste November samme Aar. Projektet gives efter Eksaminandens Valg i Stærkstrømselektroteknik eller Svagstrømselektroteknik og udarbejdes ligesom Øvelsesopgaverne under vedkommende Lærers Vejledning.

Antallet af Prøver og Karakterer er følgende:

Kursusarbejder a.—c. og Eksamensprojekt.	For hver af de til Fagene a., b. og c. hørende Besvarelser gives 1 Karakter, i alt	3	Karakterer.
	For Eksamensprojektet gives 1 Karakter, som regnes dobbelt, i alt	2	—
	For Tegning af Eksamensprojektet og Kursusarbejderne a.—c.	1	—
Praktisk Prøve.	Udkast til et ikke meget sammensat elektrisk Stærkstrømsanlæg eller til et ikke meget sammensat elektrisk Svagstrømsanlæg, alt eftersom Eksaminanden har valgt sit Eksamensprojekt i Stærkstrøms- eller Svagstrømselektroteknik. Udarbejdelse af Detailtegninger til en opgiven Del af et elektrisk Stærkstrømsanlæg....	1	—
Skriftlig Prøve.	Stærkstrømselektroteknik	2	—
	Svagstrømselektroteknik	1	—
	Maskinlære	1	—
	Mekanisk Teknologi	1	—
	Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	1	—
Mundtlig Prøve.	Stærkstrømselektroteknik	2	—
	Svagstrømselektroteknik	1	—
	Maskinlære	1	—
	Mekanisk Teknologi	1	—
	Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	1	—
	Materiallære	1	—
	Kemisk Teknologi	1	—
Desuden gives for Orden med samtlige skriftlige Opgaver		1	—
	I alt..	22	Karakterer.

Til hver af de praktiske Prøver kan anvendes 12 Timer; det er tilladt at bruge Bøger ved begge Prøver. Til hver af de skriftlige Prøver tilstaas 4 Timer.

Ovenstaaende Bestemmelser træder i Kraft første Gang ved Adgangseksamen i Juni—Juli 1911, ved første Del af polyteknisk Eksamen i Juni—Juli 1911 og ved anden Del af samme Eksamen i December 1911 —Januar 1912.

De fornødne Overgangsbestemmelser fastsættes af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet efter Lærerraadets Indstilling.

Detailleret Program for Undervisningen ved den polytekniske Læreanstalt.

1. Mathematik.

Undervisningen er bygget paa den Forudsætning, at de Studerende møder med Forkundskaber, svarende til de Fordringer, som stilles ved Adgangseksamen til Læreanstalten. Undervisningen omfatter:

A. Kursus for Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører.

Undervisningen er fordelt over $3^1/_2$ Halvaar. Der undervises i 1ste, 2det, 3die og 4de Halvaar henholdsvis 6, 5, 4, 3 ugentlige Timer. Hvert Aar begynder en ny Række Forelæsninger og Eksaminatorier. Der gives ugentlige Hjemmeopgaver. Forelæsningernes nærmere Indhold er følgende:

Analytisk Plangeometri. Koordinatændring. Den almindelige Ligning af 2den Grad. Specielle skævvinklede Systemer for Keglesnittene. Polære Koordinater med Anvendelse paa Keglesnit og Spiraler.

Analytisk Rumgeometri. Plan og ret Linie. Koordinatændring. Flader af anden Orden. Hovedformerne. Polarplan, Tangentplan og Diametralplan. Konjugerede Diametre. Frembringelse med rette Linier. Cirkulære Snit.

Differentialregning. Funktionsbegrebet. Omvendte Funktioner; derunder cirkulære Funktioner. Grænsebegrebet. Regler for Differentiation. Ændring af den uafhængige Variable. Homogene Funktioner. Rækkers Sum og Konvergens. Taylors og Mac-Laurins Rækker for Funktioner af een og flere variable. Binomialformlen. Rækker for a^x, sin x, cos x, $l.(1+x)$. Anvendelse til Funktionernes Beregning. Eksponentielle Funktioner med imaginære Eksponenter. Ubestemte Formers Grænseværdier. Maksimum og Minimum for Funktioner af een og af flere variable.

Ligningernes Teori. Elimination mellem to Ligninger. Lige Rødder. Budans Række. Sturms Teorem. Numerisk Bestemmelse af reelle Rødder.

Integralregning. Indledning. Almindelige Metoder. Integration af rationale Differentialer med Brøkers Dekomposition. Integration af irrationale Differentialer. Integration af transcendente Differentialer. Tilnærmet Integration. Bestemte Integraler. Dobbeltintegraler. Integration af et eksakt Differential. Trigonometriske Rækker.

Differentialligningers Integration. Dannelse af Differentialligninger ved Elimination af Konstanter. Integration af Differentialligninger med

2 variable af første Orden. Differentialligninger af højere Orden, særlig de lineære. Samtidige Differentialligninger.

Differential- og Integralregningens Anvendelse paa Geometrien. Tangent og Normal til plane Kurver. Plane Kurvers Stilling til hinanden i Nærheden af et fælles Punkt. Oskulation. Krumning. Evolut og Evolvent. Bestemmelse af mærkelige Punkter paa algebraiske plane Kurver. Anvendelse af polære Koordinater. Kvadrater. Rektifikation. Anvendelse paa Keglesnit, Lemniskat, Descartes' Blad, Cykloiden og den logaritmiske Spiral. Indhyllingskurver.

Tangent og Normalplan til Rumkurver. Tangentplan og Normal til Flader. Indhyllingsflader. Kubatur, Kvadratur og Rektifikation.

Geometriske Anvendelser af Differentialligninger. Kurver med størst Fald. Rumkurvers og Fladers Krumningsforhold.

B. Kursus for Fabrikingeniører.

Undervisningen er fordelt over 2 Halvaar, hvert med 2 Timers Forelæsning og 1 Times Eksaminatorium ugentlig. Der gives ugentlige Hjemmeopgaver.

Forelæsningens Indhold er følgende:

Analytisk Plangeometri. Koordinatændring. Den almindelige Ligning af anden Grad. Skævvinklede Koordinatsystemer med særlige Anvendelser paa Keglesnit og Spiraler.

Analytisk Rumgeometri. Plan og ret Linie. Koordinatændring. Hovedformer for Flader af anden Orden. Polarplan, Tangentplan og Diametralplan. Frembringelse ved rette Linier. Cirkulære Snit i Ellipsoiden. De vigtigste Fladetyper.

Differential- og Integralregning. Reglerne for Differentiation. Anvendelse paa Bestemmelse af Maksimum og Minimum med een uafhængig Variabel samt af ubestemte Formers Grænseværdi. Geometriske Anvendelser paa plane Kurvers Tangent, Normal og Krumning samt paa Bestemmelsen af deres Figur og mærkelige Punkter.

Hovedreglerne for Integration. Geometriske Anvendelser paa plane Arealer, Buelængder, Rumfang og simple krumme Arealer; derunder Anvendelse til Bestemmelse af Tyngdepunkter, Inertimomenter og Tiltrækninger.

Rækkeudviklinger. Rækkers Konvergens. Taylors Række. Elementære Funktioners Rækkeudvikling. Trigonometriske Rækker.

Ligningernes Teori. Lige Rødder. Sturms og Budans Sætninger. Numerisk Bestemmelse af reelle Rødder.

2. Rationel Mekanik.

Undervisningen følges af Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører. Den er fordelt over 2det, 3die og 4de Halvaar med henholdsvis 3, 4 og 2 Timer ugentlig. Der gives ugentlige Hjemmeopgaver.

Hvert Aar begynder en ny Række Forelæsninger, der omfatter:

Ligevægtslære. Kræfter, der angriber samme Punkt. Parallele Kræfter. Tyngdepunkter. Kraftpar. Kraftsystemets Reduktion. Faste Legemers Ligevægt med og uden Gnidning. Grafisk Statik med Læren

om Diagrammer. De virtuelle Arbejders Princip. Stabilitet. Spændingsbestemmelser i et leddet System. Tovpolygomer og bøjelige Snore. Potential og Tiltrækning.

Flydende Legemers Ligevægt og Tryk paa faste Flader. Legemer, der svømmer paa Vædsker. Ligevægtens Stabilitet.

Geometrisk Bevægelseslære. Hastighed; Akceleration. Et fast Legemes endelige og uendelige lille Bevægelse. Hastighedsdiagrammet.

Dynamisk Bevægelseslære. Almindelige Principper. Bevægelse af frie og bundne Punkter. Inertimomenter. D'Alemberts Princip. Tyngdepunktssætningen og Momentsætningen. Energisætningen med forskellige Anvendelser. Drejning om en Akse. Læren om Stødkræfter. Carnots Sætning. Relativ Bevægelse. Stabilitet. Enheder.

3. Deskriptiv Geometri.

Undervisningen følges af Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører; den er fordelt over 1ste, 2det og 3die Halvaar med henholdsvis 4, 3, 3 ugentlige Timer til Forelæsninger og Eksaminatorier. Der gives ugentlige Hjemmeopgaver. Hvert Aar begynder en ny Række af Forelæsninger, hvis Indhold er følgende:

a. De forskellige Afbildningsmaader: Dobbelt retvinklet Afbildning, skraa Afbildning, aksonometrisk Afbildning, Talmaaden, Perspektiv.

b. Projektivgeometri: Homologi i Planen og Rummet, projektive Række og Bundter, Keglesnit.

c. Hjullinier, Omdrejningsflader, Keglesnitflader, Rumkurver og udfoldelige Flader, Indhyllingsflader, vindskæve Flader, Skrueflader og topografiske Flader.

4. Fysik.

Undervisningen bestaar dels af Forelæsninger og Eksaminatorier, dels af Øvelser i Laboratoriet.

A. Forelæsninger og Eksaminatorier.

Undervisningen er fælles for alle Studerende; den omfatter:

a. Fysisk Forsøgslære, som foredrages i 4 ugentlige Timer i 4 Maaneder.

b. Magnetisme og Elektricitet, som foredrages i 4 ugentlige Timer i 1 Halvaar.

c. Lyslære og Varmelære, som foredrages i 4 ugentlige Timer i 1 Halvaar.

Foredraget over fysisk Forsøgslære begynder hvert Aar, Foredraget over de under b. og c. anførte Discipliner hvert andet Aar; Foredragenes Indhold er følgende:

Fysisk Forsøgslære. Efter en kortfattet Fremstilling af saadanne Sætninger fra den almindelige Fysik, som faar særlig Betydning ved Udførelse af fysiske Forsøg, omtales de vigtigste almindelige Maalemetoder: Maaling af Længde, Masse og Tid, Maaling af Vinkler, Undersøgelse af Bevægelser, Maaling af Kræfter og Momenter, af Varmegrader og Varmemængder, af Tryk i flydende Legemer, af Rumfang og Vægtfylde samt af elektrisk Strømstyrke, Spændingsforskel og Ledningsmodstand.

Magnetisme og Elektricitet. Magnetisme i Almindelighed, magnetiske Kræfter, Jordmagnetisme, elektriske Grundfænomener, elektrisk Potential, Elektrometri, Kondensatorer, elektrisk Gnist, Elektrisermaskiner, Berøringselektricitet, Elektromagnetisme, Galvanometri, Ohms Lov, Jernets magnetiske Egenskaber, Diamagnetisme, Induktion, Dynamomaskiner, elektriske Svingninger, Radioaktivitet, Elektrolyse, Akkumulatorer, galvaniske Elementer.

Lyslære. Geometrisk Optik, Kikkert og Mikroskop, Lysmaaling, Lysets Hastighed, Interferens, Normalspektret, Spektralanalyse, Tilbagekastning og Brydning, Polarisation, Dobbeltbrydning, Lysets Absorption og Emission, Straalevarme, Fluorescens, kemiske Virkninger.

Varmelære. Kalorimetri, Varmeækvivalent, Varmeteori, Diffusion, Legemernes mekaniske og termiske Forhold, Fugtighedsmaaling, Kogning, Kontinuitet mellem Vædsker og Dampe, Smeltning, Varmeledning.

Almindelig Mekanik. Tyngdeloven, Newtons Love for Bevægelsen. Energiprincippet, Entropisætningen, absolute Enheder. Stationære Bevægelser.

B. Øvelser i Laboratoriet.

Der holdes 2 forskellige Øvelseskursus:

a. *Et Fælleskursus,* som gennemgaas af alle Studerende, og hvortil anvendes 3 ugentlige Timer i eet Halvaar.

Kursuset har til Maal:

1. at lade Eleverne stifte Bekendtskab med Maaleredskaber fra den eksperimentale Fysiks forskellige Afsnit.
2. at indøve Brugen af disse Redskaber ved simple Maalinger.
3. at lære Eleverne selv at bedømme Værdien af Maalingernes Resultat, at diskutere Metoderne og planlægge mindre sammensatte Maalinger.

b. *Fabrikingeniørernes Kursus,* hvortil anvendes 4 ugentlige Timer i 4de Halvaar (i 12 Uger fra 7de Januar) og 5 ugentlige Timer i 5te Halvaar.

Ud fra det paa Fælleskursus vundne almindelige Grundlag fortsættes der med saadanne Arbejder, som har særlig Betydning for Fabrikingeniører, saasom: Vægtens Brug, Vægtfyldemaalinger, Termometri, Pyrometri, Smeltepunktsbestemmelser, Kalorimetri, visse optiske, elektriske og radioaktive Arbejder, Mikrofotografi.

5. Kemi.

Undervisningen bestaar dels af Foredrag og Eksaminatorier, dels af Øvelser i Laboratoriet.

A. Forelæsninger.

For Fabrikingeniører.

a. *Uorganisk Kemi.* (4 Timer ugentlig i 1ste Halvaar). I en kort Indledning gives en elementær Udvikling af Molekularteoriens Fundamenter: Molekul, Atom, Valens, Atom- og Molekulbetegnelse, Atomernes relative Vægt og kemiske Formler. Dernæst gennemgaas de forskellige Metalloider og de vigtigste af deres indbyrdes Forbindelser. Foredraget er nærmest af orienterende Natur og bestemt til at give et klart Begreb om kemiske Pro-

cesser, hvis Natur yderligere belyses af de Foredraget ledsagende talrige Eksperimenter.

Foredraget over Metaller er ligesom det over Metalloiderne nærmest af orienterende Natur; af det meget betydelige Stof medtages kun saadanne Grundstoffer og Forbindelser, som har større Betydning enten i teoretisk eller praktisk Henseende.

I direkte Tilknytning til dette Foredrag slutter sig et Halvaars Eksaminatorium (3 Timer ugentlig), i hvilket Kemien gennemgaas i det Omfang, som 1ste Del af Eksamen stiller Fordring om. Dernæst forudsættes det, at Eksaminanderne imellem 1ste og 2den Del af Eksamen ved Selvstudium bygger videre paa det givne Grundlag og erhverver sig grundigt Kendskab til de vigtigste Forbindelser, idet et videregaaende Eksaminatorium (3 Timer ugentlig i 6te eller 8de Halvaar) nærmere regulerer og fastsætter Fordringerne i denne Henseende.

b. *Organisk Kemi.* 1ste Del af Eksamen. Forelæsning i 3 Timer ugentlig i 2det Halvaar og Eksaminatorium i 3 Timer ugentlig i 3die Halvaar.

I Forelæsningerne, der i saa høj Grad som muligt ledsages af Eksperimenter, gives en Beskrivelse af de vigtigste organiske Forbindelser, nemlig *Metanderivater* (Kulbrinter og disses Halogenderivater, Alkoholer og disses Anhydrider, Aldehyder og Ketoner, Syrer og disses Halogenderivater og Anhydrider, Alkylsalte, enkelte Svovlforbindelser, Kulhydrater, Aminer, Amider, enkelte Ureider og Aminosyrer), *karbocykliske Forbindelser* (aromatiske Kulbrinter, Halogenderivater og Sulfonsyrer, Fenoler, Naftoler, Kinoner, Nitroforbindelser, Aminer, enkelte Azo- og Diazoforbindelser, Alkoholer, Aldehyder, Ketoner og Syrer samt Derivater heraf, Terpener og Kamferarter), *heterocykliske Forbindelser* (herunder vigtigere Alkaloider) og endelig en kort Oversigt over *Proteinstofferne.*

Forelæsningen skal ikke blot give en Fremstilling af visse organiske Forbindelsers Dannelse og Egenskaber, men skal ogsaa bidrage til Forstaaelsen af den organiske Kemis Systematik og Metode.

Eksaminatoriet slutter sig nær til Forelæsningens Pensum.

2den Del af Eksamen. Eksaminatorium: 3 à 4 Timer ugentlig i 5te eller 7de Halvaar.

Den organiske Kemi gennemgaas indgaaende paa Grundlag af en udførlig Lærebog og saaledes, at de Studerende har Lejlighed til at øves i videnskabelig Tænkemaade. Pensummet fra 1ste Del udvides betydeligt, ogsaa m. H. t. Enkeltheder.

Naar det synes ønskeligt, kan 1 af de 4 Timer anvendes til Forelæsning over et udvalgt Emne af den organiske Kemi.

c. *Fysisk Kemi.* (3 Timer ugentlig i 5te Halvaar). Dette Fag foredrages i et saadant Omfang, som kræves for at give Tilhørerne et klart Begreb om den fysiske Kemis Grundtræk og for at vise Sammenhængen og Lovmæssigheden i de kemiske Fænomener i det hele. Efter en Indledning, der omhandler Grundbegreberne i den kemiske Energetik, behandles: De forskellige Aggregattilstande, den heterogene Ligevægt, Blandinger og Opløsninger, homogen Ligevægt, Faselære, Saltopløsninger og elektrolytisk Dissociation, kemisk Kinetik, Termokemi og Affinitetslære samt teoretisk Elektrokemi. Stoffet gennemgaas eksaminatorisk i et senere Halvaar. (2 Timer ugentlig i 7de eller 9de Halvaar).

For Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører.

Kemi. (4 Timer ugentlig i 2det Halvaar). Foredraget omfatter dels uorganisk Kemi i væsentlig samme Omfang som for Fabrikingeniører, dels en kort Gennemgang af de organiske Forbindelser, som har særlig Betydning i teknisk Henseende. Det læste Stof gennemgaas senere i et Eksaminatorium. (3 Timer ugentlig i 4de Halvaar).

B. Øvelser i Laboratoriet.

For Fabrikingeniører.

a. *Øvelser i kvalitativ uorganisk Analyse.* Igennem Reaktionsøvelser, der gruppevis medtager de vigtigste uorganiske Stoffer, indøves igennem flere Halvaar (normalt 3) den analytiske Behandling af alle vigtigere Stoffer eller Stofblandinger. Til disse Øvelser slutter sig en teoretisk Gennemgang af de vigtigste Reaktioner og almindelig Vejledning i Valget af de analytiske Metoder. (1 Time ugentlig i et Halvaar).

b. *Øvelser i kvantitativ Undersøgelse* af Forbindelser eller Blandinger, hvis Bestanddele væsentligst er af uorganisk Natur, samt Elementæranalyser.

c. *Øvelser i uorganisk Syntese.* Disse Øvelser har til Formaal dels at give de Studerende Færdighed i Udførelsen af de almindelige kemiske Operationer, dels at lære dem Tilvirkningen af uorganiske Stoffer efter bestemte Forskrifter.

d. *Øvelser i organisk Kemi* gennemgaas efter 1ste Del af Eksamen og omfatter organisk Analyse og Syntese. De strækker sig normalt over to Semestre. De analytiske Øvelser giver Vejledning i Adskillelsen af organiske Stoffer, for sig eller sammen med uorganiske Bestanddele, idet der som Øvelseseksempler anvendes Stoffer, hentede fra de vigtigere Grupper af organiske Forbindelser. Til disse Øvelser slutter sig en teoretisk Gennemgang af de vigtigste Reaktioner og almindelig Vejledning i Valget af de analytiske Metoder (1 Time ugentlig i et Halvaar). De syntetiske Øvelser skal give Vejledning i almindelig Laboratoriepraksis og samtidig give de Studerende Lejlighed til praktisk at gennemgaa en Række vigtigere Reaktioner.

(Af de i Kursus udførte Arbejder bliver et af uorganisk eller af organisk Natur afgivet af den Studerende til Bedømmelse ved Eksamens 2den Del).

e. *Øvelser i fysisk Kemi.* Ved disse Øvelser vil de Studerende stifte Bekendtskab med de vigtigere fysisk-kemiske Maalemetoder, saasom: Bestemmelse af Molekularvægt i Opløsninger, Damptrykbestemmelse, Bestemmelse af Smelte- og Omdannelsespunkt, termokemiske Maalinger, Maaling af elektromotorisk Kraft og Affinitetsbestemmelser, Bestemmelse af elektrolytisk Ledningsevne og Overføringstal, Maaling af Reaktionshastighed. Til Øvelserne hører den fuldstændige teoretiske Behandling og Udnyttelse af de fundne Forsøgsresultater.

For Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører.

f. *Øvelser i kvalitativ uorganisk Analyse.* Ved disse Øvelser lærer de Studerende den analytiske Undersøgelse af simple uorganiske Blandinger. Hertil slutter sig en teoretisk Gennemgang af de Reaktioner, som finder Anvendelse ved Øvelserne.

6. Mineralogi og Geologi.

a. *Undervisningen i Mineralogi og Krystallografi* afholdes i 4 ugentlige Timer i 2det Halvaar; den bestaar af Eksaminatorier og Øvelser og følges af Fabrikingeniørerne; om Øvelserne maa de Studerende aflægge skriftlig Rapport.

Indholdet af Undervisningen er: Krystalsystemerne og deres vigtigste Underafdelinger, Krystallernes almindelige fysiske Egenskaber, Mineralernes Dannelses- og Forekomstmaade, det vigtigste af Mineralsystematikken, Øvelser i den praktiske Bestemmelse af Mineralerne ved Hjælp af ydre Kendetegn og kemiske Prøver, derunder Blæserørsforsøg.

b. *Geologi.* Forelæsningen er bestemt for Fabrik- og Bygningsingeniører og holdes i 4 ugentlige Timer i eet Halvaar, iberegnet Eksaminatorier. Den omfatter:

Jordskorpens Bestanddele. Mineraler og Bjærgarter, Eruptivbjærgarter, Sedimentsbjærgarter, krystallinske Skifre.

Jordskorpens Forandringer. Bevægelser i Jordens faste Masser. Vulkaner. Vandets og Luftens geologiske Virkninger.

Jordskorpens Udviklingshistorie. De geologiske Perioder og deres Karakteristik i kort Omrids.

Danmarks Geologi. Beskrivelse af Danmarks geologiske Bygning og Landets Tilblivelsesmaade. Af Nabolandenes Geologi medtages, hvad der har særlig Betydning for Forstaaelsen af Danmarks. Geologiske Bygningsforhold og Bjærgarter, som frembyder Interesse i praktisk Henseende, omtales udførligst.

Til Undervisningen, som gentages hvert Aar, slutter sig Øvelser i det mineralogiske Museum samt en geologisk Ekskursion.

7. Teknisk Kemi og kemisk Teknologi.

A. Teknisk Kemi for Fabrikingeniører.

Undervisningen omfatter Forelæsninger og Øvelser.

Forelæsningerne er fordelte paa 4 Halvaar med 3 ugentlige Timer i eet Halvaar og 4 ugentlige Timer i de øvrige; hvert andet Aar begynder en ny Række Forelæsninger. Disse omfatter:

1. *Atmosfærisk Luft.* Normale Bestanddele, Forureninger gennem Aandedræt, Forbrænding og industriel Virksomhed, Støv, Bestemmelse af de skadelige Bestanddele, Ozon.
2. *Vand.* Fremskaffelsen af større Vandmængder ved Gravning og Boring, Indhold af fremmede Bestanddele, Rensning til Husbrug og til teknisk Brug, Rensning af Afløbsvand, Vandanalyser.
3. *Fortættede Luftarter.* Kulsyre, Ilt, Kvælstof, Brint, Svovlsyrling, Klor, Kvælstofforilte.
4. *Mineralvande.* Forfriskningsvande, medicinske Vande.
5. *Kunstig Køling.* Lagring af Is, Kuldemaskiner.
6. *Teknisk Varmelære.* Forbrænding, Brændeværdi, Brændselsarter, flydende og luftformet Brændsel, Ildsteder til Husbrug og teknisk Brug. Kontrol med Forbrændinger, Røganalyser, Trækmaaling, Tem-

peraturmaaling, Varmeberegninger, Skorstene, Virkning og Konstruktion, Modstande mod Luftbevægelse, Varmetransmission, Thermit og elektriske Ovne.

7. *Svovl.* Indvinding og Rensning, Svovlkulstof, Svovlsyrling, Svovlsyre, Svovlsyreanhydrid, Analyser af Raastoffer, Driftskontrol.
8. *Alkalisalte.* Kogsalt, Sulfat, Saltsyre, Soda, Leblanc's Metode, Sodarester, Ætsnatron. Ammoniaksoda, Thiosulfat, Hydrosulfit, Analyser. Kalisalte, Klorkalium, Kaliumsulfat, Potaske, Gødningssalte, Brom, Salpeter, Salpetersyre, Jod, Cyankalium, Ammoniakforbindelser, Borsyre, Barytsalte.
9. *Klor.* Klorkalk, Klornatron, Klorater, elektrolytisk Fremstilling. Analyser af Produkter, Driftskontrol.
10. *Kunstgødning.* Mineralsk Plantenæring, Fosforsyregødninger, Kvælstofgødninger, Kalksalpeter, Kalkkvælstof, Affaldsstoffer, Analyser af Gødninger.
11. *Eksploderende Stoffer.* Egenskaber og Prøver, Knaldmetaller, Sortkrudt, Salpetersyreforbindelser, Nitroforbindelser, røgsvagt Krudt, Fosfor, Tændemidler.
12. *Lerjord-Forbindelser.* Alun, Ultramarin, sjældne Jordarter, kunstig Korund, Karborundum.
13. *Mørtel.* Kalk, Cement, Gips, Kalksandsten, Prøver.
14. *Lervarer.* Lerets Egenskaber, danske Lerarter, Teglvarer, ildfaste Varer, Stentøj, Fajance, Porcelæn.
15. *Glas.* Sammensætning og Egenskaber, Smeltning, Bearbejdning, Udsmykning.
16. *Metallurgi.* Bjergbygning, mekanisk Oparbejdning af Malme, Ristning, Udsmeltning, vaad Udvinding, Jern, Bly, Kobber, Sølv, Guld, Platin, Kvægsølv, Zink, Tin, Arsenik, Antimon, Vismut, Nikkel, Kobolt, Aluminium, Magnium, Natrium.
17. *Tør Destillation.* Lysgas, Tilvirkning, Rensning og Anvendelse, Acetylen, Cinders, Stenkulstjære, Mineralier, Adskillelse, Rensning og Prøvning, Paraffin, Jordvoks, Asfalt, Eddikesyre, Træspiritus, Acetone, Analyser.
18. *Fedtstoffer.* Forekomst, Indvinding, dyriske Fedtstoffer, Plantefedt, Oliefabrikker, Fernis og Lak, Sæber, Stearin, Glycerin, Analyser.
19. *Kulhydrater.* Sukker af Roer og Rør, Raffinering, Melasseoparbejdning, Stivelse, Stivelsesukker og Dekstrin, Cellulosens kemiske Industri.
20. *Apparater,* der anvendes i Gæringsindustrien, i Bryggerier, Brænderier og Bagerier.
21. *Garvning.* Fremstilling af forskellige Læderarter, Lim, Æggehvidestoffer.
22. *Harpikser.* Indvinding, Kautsjuk, Forarbejdning, Anvendelser, Undersøgelser.
23. *Farvestoffer.* Mineralfarver, naturlige Farvestoffer, kunstige Farver, Nitrofarver, Azofarver, Di- og Trifenylmetanfarver, Pyroninfarver, Akridinfarver, Nitrosofarver, Oxyketonfarver, Indofenolfarver, Azin- og Thiazinfarver, Thiobenzylfarver, Chinolinfarver, Indigo og Thioindigo, Farver af ukendt Konstitution, Blegning, Farvning og Tryk-

ning, kemiske og optiske Undersøgelser, kunstige Sødningsmidler, Lægemidler, kunstige Parfumer.

Øvelserne i det teknisk-kemiske Laboratorium udføres i eet Halvaar og omfatter saadanne Metoder, der i Praksis anvendes til Undersøgelse af Raastoffer og Fabrikater, hvis Værdi afhænger af Sammensætningen, og saadanne Metoder, der anvendes for at følge visse kemiske Processers Fremadskriden. Hvor fysiske Maalinger kan anvendes, indøves saadanne. Planlæggelse af Undersøgelser indøves.

Eksaminanderne modtager endvidere Vejledning i Udarbejdelse af Udkast til kemiske Fabrikanlæg; et saadant Arbejde, til hvilket Læreren i teknisk Kemi stiller Opgaven, fremlægges som Kursusarbejde til Bedømmelse ved Eksamen.

B. Kemisk Teknologi for Maskin- og Elektroingeniører.

Undervisningen gives i 2 ugentlige Forelæsninger i 8de Halvaar og omfatter:

1. *Teknisk Varmelære.* Forbrænding, Brændeværdi, Brændselsarter, faste, flydende og luftformet Brændsel, Ildsteder til Husbrug og industrielle, Kontrol med Fyringer, Røganalyser, Trækmaaling, Temperaturmaaling, Varmeberegninger, Skorstene, Virkning og Konstruktion, Modstande mod Luftbevægelsen, Varmetransmission, Pasteuriseringsapparater.
2. *Apparater og Metoder,* anvendte i den kemiske Industri. Pulveriseringsapparater, Adskillelse efter Kornstørrelse og Vægtfylde, magnetisk Separation, Transport af Pulvere, Blandingsmaskiner, Adskillelse mellem faste og flydende Legemer, Filtrering, Centrifugering, Filterpresser, Sugefiltre, Opløsning og Ekstraktion, Inddampning og Tørring, Krystallisation, Destillation, Reaktionsapparater for Luftarter, for Luftarter og Vædsker, Maaleapparater.
3. *Elektrokemisk Industri.* Tilvirkning af Lyskul og Elektrodekul, Grafit, elektriske Ovne, Anvendelse til Karbider, Silicider, Smeltning af Korund, Glas, Destillation af Fosfor, Kvælstofbinding, Elektrolyse af smeltede Masser, Fremstilling af Natrium, Kalcium, Zink og Jern, Elektrolyse af Vand, af Saltopløsninger, Fremstilling af Klor, Blegningsvædsker, Klorater. Udvinding af Metaller, Guld, Sølv, Kobber, Zink, Tin. Udfældning af Metalhinder, Iltning og Reduktion.

8. Gæringsfysiologi og landboteknisk Kemi.

Undervisningen i disse Fag, der er bestemt for Fabrikingeniører, er fordelt paa to Halvaar med 2 ugentlige Timer i hvert. Heri er iberegnet Tiden til Eksaminatorier. Hvert andet Efteraar begynder en ny Forelæsningsrække. Denne omfatter: Fysiologisk Kemi med Hovedvægten paa Kødets, Mælkens og Foderstoffernes Kemi, Mejerilære, Tilberedning af Bacons, almindelig Bakteriologi, Enzymlære og nærmere Omtale af de vigtigste Gæringsprocesser.

9. Bygningsstatik og Jernkonstruktioner.

A. *For Bygningsingeniører.*

I. *Det almindelige Kursus* (5 Timer Forelæsninger ugentlig i 5te og 6te Halvaar og 2 Timer Eksaminatorier ugentlig i 5te, 6te og 7de Halvaar).

a. Indledning. Elementerne af grafisk Statik. Tovpolygoner og deres Anvendelse paa Bestemmelse af Tyngdepunkt, statiske Momenter og Inertimomenter og som Ligevægtsformer for Stangsystemer og Kæder. Inertiellipsen, Inerticirklen.

b. Elasticitetslære.

1. *Almindelig Indledning til Elasticitetslæren.* Spændingskomposanterne, plan Spændingstilstand, Relationer mellem Spændinger og Formforandringer, Materialanstrengelsen.

2. *De simpleste Paavirkningsmaader for lige Bjælker.* Træk, Tryk, Forskydning; Vridning af en cirkulær Forskydning; Bestemmelse af Spændinger og Formforandringer, Deformationsarbejdet.

Bøjning, idet Kraftplanen er en Symmetriplan; Bestemmelse af Normalspændingerne og Nedbøjningerne, Nedbøjningslinien som Tovpolygon, Anvendelse paa statisk bestemte og statisk ubestemte (indspændte og kontinuerlige) Bjælker med konstant Tværsnit, Bestemmelse af Forskydningsspændingerne, Dimensionsbestemmelse; variabelt Tværsnit; Deformationsarbejdet.

3. *Materialiernes Elasticitets- og Styrkeforhold. Smedeligt Jern,* Arbejdsliniens Form og mærkelige Punkter; Virkningen af en Gentagelse af Paavirkningen, af hyppigt skiftende Paavirkninger og af Paavirkningens Varighed, Stød. Tilladelig Paavirkning. *Andre bløde Metaller og Legeringer. Skøre Materialier* (Støbejern, naturlige og kunstige Sten, Mørtel, Beton, Murværk). Arbejdsliniens Form, Styrkeforholdene i Almindelighed, Oplysninger om de enkelte Materialier, tilladelig Paavirkning. — *Træ.* Elasticitets- og Styrkeforhold, Paavirkning i forskellige Retninger, tilladelig Paavirkning.

4. *Mere sammensatte Paavirkninger af lige Bjælker.* Skæv Bøjning, Kærne- og W-Flade, ekscentrisk Tryk uden Trækmodstand, Søjler med central, ekscentrisk og direkte Bøjnings-Paavirkning.

5. *Krumme Bjælker.* Kort Oversigt over Forskellen i Beregningsmaaden for krumme og lige Bjælker.

6. *Plader og Beholdere.* Bach's Tilnærmelsesberegning for plane Plader. De simpleste Beholder-Former med tynde Vægge.

c. Teknisk Statik.

1. *Indledning.* Almindeligt om Belastningens Art og Understøtningerne; Influenslinier og deres Anvendelse for ensformig fordelt og Hjultryks-Belastning.

2. *Simple Bjælker med hvilende og bevægelig Belastning.* Momenter og Transversalkræfter for bevægelig Belastning, grafisk Konstruktion og Beregning. Bestemmelse af Spændingerne i simpelt understøttede Gitterbjælker for hvilende og bevægelig Belastning. Særlige Former af saadanne Gitterbjælker.

3. *Almindelig Teori for bærende Konstruktioner* med Anvendelse af det virtuelle Arbejde; Bestemmelse af Spændinger og Formforandrin-

ger i statisk bestemte og statisk ubestemte, massive og Gitter-Bjælker. Maxwells Sætning, Spændings- og Forskydnings-Elasticitetsligningerne, de Castigliano'ske Sætninger. Nedbøjningslinien som Tovpolygon, Forskydningsplaner. Betingelser for statisk Bestemthed, kort Forklaring af Begrebet geometrisk Bestemthed.

4. *Kort Oversigt over de forskellige Former af Gitterudfyldingen* i plane Gitterbjælker; den sædvanlige Tilnærmelsesberegning af sammensatte Gittere.

5. *Kort Oversigt over de forskellige Dragerformer* og deres Beregning: Gerberdragere og kontinuerlige Dragere; Buer med 3 eller 2 eller ingen Charnierer; Hængebrodragere.

6. *Kort Oversigt over rumlige Gittersystemers Beregning.*

d. Jernkonstruktioner.

1. *Elementerne af Jernkonstruktioner.* Materialets Kvalitet, Tværsnitsformer. Nitte- og Bolteforbindelser. Valsede Bjælker og nittede Pladejernsdragere; spinkle Gitterbjælker; Lejer, Charnierer, Søjler.

2. *Anvendelser i Husbygning. Etageadskillelser,* Belastning og tilladelig Paavirkning; Bjælker, Dragere, Søjler, Fagudfyldning. *Tagkonstruktioner,* Belastning og tilladelig Paavirkning; Tagdækningen, sekundære Spær, Aase, Vinddragere og Tværforbindelser, Hovedspærfagene; kort Oversigt over de forskellige Former af Hovedspærfag. *Jernskelet-Bygninger,* kort Oversigt.

3. *Anvendelser i Brobygning. Overbygningens Bestanddele og Hovedanordning,* Inddeling efter Hoveddrager-Former; Tværprofilets Anordning, Antallet af Hoveddragere, Brobanens Beliggenhed. Belastning og tilladelig Paavirkning.

Hoveddragernes Konstruktion; Tværsnitsformer, Forbindelser og Stød, Knudepunkts-Nitninger og Bolteforbindelser.

Brobanen; Brodækkets og Brobanebjælkernes Konstruktion og Beregning; Afslutning langs Siderne og ved Piller og Chanierer; Rækværket.

Den bærende Hovedkonstruktion; forskellige Anordninger af Vinddragere og Tværafstivninger og deres Beregning.

Særlige Konstruktionsdetailler for Gerber- og kontinuerlige Dragere og for Buebroer. Understøtninger af Jern.

Kort Oversigt over Monteringen, Afleveringen med Belastningsprøver og Spændingsmaalinger og Vedligeholdelsen.

Til Forelæsningerne slutter sig dels de nævnte Eksaminatorier, hvorunder ogsaa indgaar ugentlige skriftlige Opgaver, dels Konstruktionsøvelser, der afholdes i 6te Halvaar fra 22de Februar til 24de April og i 8de Halvaar fra 18de April til 31te Maj.

II. *Det særlige Kursus* (2 Timer Forelæsninger ugentlig i 2 Halvaar). *a.* Supplering af de forskellige Afsnit, der enten er helt forbigaaede eller kun oversigtsmæssigt behandlede i det almindelige Kursus: Forskydningsspændingernes Indflydelse paa Nedbøjning og Dimensionsbestemmelse for bøjede Bjælker, krumme Bjælker; lidt nærmere om Beregning og Konstruktion af Gerber- og kontinuerlige Dragere, Buedragere (herunder Afstivningsrammer og Portaler) og Hængebrodragere.

b. Udførligere Behandling af enkelte udvalgte Afsnit fra Bygningsstatikkens eller Jernkonstruktionernes Omraade, vekslende fra Aar til Aar.

Til disse Forelæsninger slutter sig Udarbejdelsen af Eksamensprojektet i Tiden fra Juni til 1ste November i 8de—9de Halvaar.

B. For Maskiningeniører.

I. Som A. I.

II. *Hydrodynamik, Jordtryk og Murværker* (2 Timers Forelæsninger ugentlig i een Maaned).

a. Hydrodynamik. Vands Udstrømning gennem Bund- og Sideaabninger samt Bevægelse i Rørledninger og Kanaler.

b. Jordtryk. Friktion, Kohæsion, Jordtryk paa en lodret Mur ved vandret Jordoverflade, uden Friktion mod Muren. Korntryk i Siloer.

c. Murværker. Beregning af Murpiller og Hvælvinger i de simpleste Former.

Til Forelæsningerne slutter sig de samme Eksaminatorier, skriftlige Opgaver og Konstruktionsøvelser som ved det almindelige Kursus for Bygningsingeniører; Øvelserne afholdes i 6te Halvaar fra 1ste Februar til 31te Marts og i 8de Halvaar fra 15de Februar til 15de April.

C. For Elektroingeniører.

I. (5 Timer Forelæsninger og 2 Timer Eksaminatorier ugentlig i 5te Halvaar).

a. Som A. I. a. (for Bygningsingeniører).
b. Som A. I. b. (- —).
c. Som A. I. c. 1—2 (- —). Under sidstnævnte Afsnit medtages her dog for Gitterbjælkernes Vedkommende kun Spændingsbestemmelsen for hvilende Belastning.
d. Som A. I. d. 1. og til Dels 2 (for Bygningsingeniører).

Til Forelæsningerne slutter sig dels Eksaminatorier og skriftlige Opgaver i de nævnte to ugentlige Timer, dels Konstruktionsøvelser, der afholdes i 6te Halvaar 2 Dage om Ugen.

10. Maskinlære.

A. Forelæsninger.

Fælles Foredrag for Maskin-, Elektro- og Bygningsingeniører. (Maskinlære a, 4 Timer ugentlig i 5te og 6te Halvaar.)

Maskinlæren behandles i det Omfang, som er tilstrækkeligt for Bygningsingeniører. Foredraget omfatter:

5te Halvaar: Maaling af Kræfter og Arbejde, Hestegangen, Vandmotorer, Vindmotorer, Dampkedler, Stempeldampmaskiner, Dampturbiner, Forbrændingsmotorer.

6te Halvaar: Maskindeles Konstruktion og Beregning, Svinghjul og Regulatorer, Maskiner til Løftning af Byrder, Maskiner til Løftning af Vand, Maskiner til Bevægelse og Sammentrykning af Luft, Kuldemaskiner.

Særlige Foredrag for Maskin- og Elektroingeniører. (Maskinlære b. og c., 3 Timer ugentlig i 6te og 8de Halvaar.)

Disse Foredrag omhandler væsentlig de samme Emner som Maskinlære a., saaledes at de danner et Supplement dertil ved at gennemgaa forskellige Detailkonstruktioner og Maskintyper, som enten slet ikke eller dog kun løseligt er berørte i det fælles Foredrag, saaledes Typer af Vandturbiner, Dampkedler, Ventildampmaskiner, Dampturbiner og Forbrændingsmotorer. Fremdeles forskellige Teorier og Beregninger, som ikke eller dog kun delvis er meddelte i dét fælles Foredrag, saaledes: den mekaniske Varmeteori med Anvendelse paa Stempeldampmaskiner, Dampturbiner, Forbrændingsmotorer, Luftkompressorer og Kuldemaskiner, Teori og Beregning af Svinghjul og Regulatorer, Teori og Beregning af Vandturbiner, Centrifugalpumper, Centrifugalblæsere, Stempelpumper.

Maskiningeniører, der vælger *Eksamensprojekt i Maskinbygning*, følger de særlige Foredrag fuldstændigt gennem begge Halvaar, medens de Maskiningeniører, der vælger *Eksamensprojekt i Skibsbygning*, kun behøver at følge Foredragene i den første Del af hvert af de 2 Halvaar. Det samme gælder for *Elektroingeniørernes* Vedkommende. Stoffet i disse Foredrag ordnes derfor saaledes, at der i hvert af Halvaarene først gennemgaas det, som ogsaa er bestemt for Elektroingeniører, dernæst Resten af det, som forlanges af alle Maskiningeniører og sluttelig det, som er specielt for de Maskiningeniører, der vælger Eksamensprojekt i Maskinbygning.

Til Forelæsningerne slutter sig *Øvelser i Maskinkonstruktion.*

Bygnings- og Elektroingeniører udfører en Række fremadskridende Konstruktionsøvelser i ca. $8^1/_2$ Uge, medens Maskiningeniørerne i ca. 21 Uger udfører en Række Øvelsesopgaver. Hertil kommer endvidere for de Maskiningeniørers Vedkommende, der vælger Eksamensprojekt i Maskinbygning, Udførelsen af selve Projektet, hvortil kan benyttes Tiden fra 1ste Juni til 1ste November samme Aar.

Særligt Foredrag for Fabrikingeniører. (Teknisk Mekanik og Maskinlære d., 2 Timer i 2 Halvaar). Der meddeles først de til simple tekniske Beregningers Udførelse nødvendige Sætninger og Formler fra den tekniske Mekanik med særligt Hensyn til Anvendelsen paa Maskiner, derefter Maskinlære, hovedsagelig som Maskinbeskrivelse, dog med Anvendelse af Beregning til Bestemmelse eller Kontrollering af Hoveddimensioner, Virkemaade m. m. Foredraget omfatter:

Teknisk Mekanik: Elasticitets- og Styrkelære, Ledsystemer, Murværker, Vædskers Udstrømning og Bevægelse i Ledninger, Lufts og Damps Tilstandsforandring, Udstrømning under ringe Trykdifferens, Bevægelse i Ledninger.

Maskinlære: Aksler med Tilbehør, Krumtapsmekanismen, regulerende Maskindele, Hestegange, Vandmotorer, Dampkedler, Dampmaskiner, Forbrændingsmotorer, Maskiner til Løftning af Byrder, Maskiner til Løftning af Vand, Blæsere, Kompressorer, Kuldemaskiner.

Til Undervisningen slutter sig Besøg i Fabrikker og Maskinanlæg under Lærerens Vejledning.

B. Øvelser i Maskinlaboratoriet.

1. Simple Indikatorforsøg.
2. Undersøgelse og Justering af forskellige Maaleapparater.

3. Varm og kold Prøve af Indikatorer.
4. Arealudmaalinger med Planimeter og efter Simpsons Formel.
5. Analysering af Gas og Forbrændingsprodukter.
6. Kalorimetrisk Bestemmelse af Brændeværdien af Gas.
7. Maaling af Damps Fugtighedsgrad.
8. Undersøgelse af Gliderstyringen paa en encylindret Dampmaskine og Konstruktion af Gliderdiagrammet.
9. Paavisning af Fejl ved Gliderstyringen paa en encylindret Dampmaskine ved Hjælp af Indikatordiagrammer.
10. Øvelser med Pronys Bremse og Baandbremse.
11. Simpel Økonomiprøve med en encylindret Dampmaskine og Sammenligning af Resultaterne herfra med de forud beregnede.
12. Do. med Gasmaskine.
13. Do. med en Vandturbine (herunder Maaling af Vandmængder ved Overfaldsmaaling).
14. Gennemførte Forsøg med en encylindret Dampmaskine.
15. Do. med en Gasmaskine.
16. Do. med en Dieselmotor.
17. Do. med en Petroleumsmotor.
18. Forsøg med Dampkedler.
19. Forsøg med en flercylindret Dampmaskine, herunder Forsøg med overhedet Damp.
20. Forsøg med Stempel og Centrifugalpumper.
21. Forsøg med Køleanlæg.

Maskiningeniørerne gennemgaar det hele Program. Elektroingeniørerne gennemgaar Øvelserne Nr. 1, 4, 11, 12, 18 og 19 i forkortet Form. Bygningsingeniørerne gennemgaar Øvelserne Nr. 1 og 10.

11. Mekanisk Teknologi.

Undervisningen omfatter 3 forskellige Kursus: Teknologi I, II og III.

Teknologi I er et Fælleskursus for alle Studerende. Det gentages hvert Aar med 5 ugentlige Timer — Teknologi I a — fra 1ste Oktober til 23de December og 1 ugentlig Time — Teknologi I b — i det paafølgende Foraarssemester. I denne sidste Time foredrages Afsnittene E. til J. inklusive.

Teknologi I omfatter:

A. *Indledning.*

B. *Jernets Metallurgi i kort Omrids.*

C. *Metallernes og Legeringernes Struktur* — derunder Mikrostruktur —, *teknisk vigtige Egenskaber og Anvendelse.*

D. *Metallernes Bearbejdning:*

I. Apparater til Tegning og Maaling m. m.

II. a. Formgivning ved Delenes Forskydning i smeltet Tilstand.

II. b. Formgivning ved Delenes Forskydning formedelst mekanisk Bearbejdning: Valsning, Traadtrækning, Rørfabrikation, Smedning, Presning, Prægning, Trykning, Punsling, Roulettering, Drivning m. m.

II. c. Formgivning ved Deles Fjernelse: Mejsling, Gravering, Høvling, Drejning, Boring, Savning, Fræsning, Skrueskæring, Filing, Tilslibning, Klipning og Lokning.

III. Metaldeles Samling: Sammenbøjning, Falsning, Presning, Krympning, Nitning, Sammenskruning, Sammenkiling, Sveisning, Sammensmeltning, Lodning og Kitning.

IV. Fuldendelsesarbejder: Mekanisk Bearbejdning af Overfladen, kemisk do., Bedækning af Overfladen med en Metalhinde, Bedækning med en umetallisk Hinde.

E. Bjergværksdrift.

F. Nyttige Stenarters Struktur, teknisk vigtige Egenskaber og Anvendelse.

G. Bearbejdning af Sten og lign.:

I. Fremstilling af Bygningssten: Spaltning, Hugning, Knusning, Savning, Høvling, Drejning, Boring, Slibning, Polering.

II. Støbning af Gips, Cement, kunstige Sten.

III. Mekanisk Bearbejdning af Glas- og Porcelænsgenstande.

H. Træs Fældning og Flaadning.

I. Træs Struktur, teknisk vigtige Egenskaber og Anvendelse.

J. Træs Bearbejdning:

I. Raa Tildannelse: Hugning, Savning, Kløvning.

II. Magasinering, Tørring, Udludning, Imprægnering.

III. Deling og Formgivning: Savning, Hugning, Skæring, Stemning, Høvling, Drejning, Boring, Fræsning, Skrueskæring, Raspning, Slibning, Presning, Støbning af Træstuk.

IV. Trædeles Samling: Lim, Kit, Søm, Stifter, Holdskruer, Trænagler, Træsamlinger.

V. Fuldendelsesarbejder: Mekanisk Bearbejdning af Overfladen, Bedækning, Finering, indlagt Arbejde.

Da en Del af de ovenfor anførte Afsnit — nemlig Jerns og Staals, samt Stens og Træs Struktur, teknisk vigtige Egenskaber og Anvendelse samt Træs Fældning, Magasinering, Tørring, Udludning og Imprægnering —, behandles i Foredraget over Materiallære, vil de kun finde kort Omtale i det teknologiske Fælleskursus, hvorfor Fabrikingeniørerne, som ikke hører Materiallære, i det Foraarssemester, hvori de hører Teknologi II, vil faa Foredragene derover supplerede.

Angaaende Jerns og Staals Fremstilling gives i det teknologiske Fælleskursus kun et kort Omrids, da Fabrikingeniørerne vil faa dette Afsnit fyldigere behandlet i Foredrag over teknisk Kemi.

Tegnologi II er bestemt for Fabrikingeniører og de Maskiningeniører, som vælger Eksamensprojekt i Maskinbygning. Fabrikingeniørerne skal som nedenfor anført dog kun høre en Del af de hertil hørende Afsnit. Den Del af dette Kursus, som baade er bestemt for Fabrik- og Maskiningeniører, foredrages i 3 ugentlige Timer, medens den Del, der kun er bestemt for Maskiningeniører, foredrages i 2 ugentlige Timer, og begge Dele kun hvert andet Foraar, nemlig i Foraar med lige Aarstal. Nogle faa Timer af førstnævnte Del af Kursuset benyttes til den nysnævnte Supplering af Teknologi I alene for Fabrikingeniører. I øvrigt omfatter det hele Kursus Teknologi II:

K. *Udvinding af Taver for Spinding.*
L. *Tavers Struktur, teknisk vigtige Egenskaber og Anvendelse.*
M. *Tilvirkning af Garn.*
N. *Rebslagning.*
O. *Strikning og Vævning,* derunder Garns Forberedelse til Vævningen og Tøjets Efterbehandling.
P. *Syning.*
Q. *Papir- og Papfabrikation; Prøvning af Garn og Papir.*
R. *Grafiske Kunster:*
 I. Bogtrykning.
 II. Reproduktionsmetoder.
 III. Trykning af Tapeter og Tøjer.
S. *Møntfabrikation.*
T. *Laase.*
U. *Mølleri.*

Afsnittene M, N, O, P, S, T og U er for Maskiningeniører alene, ligesom der af Fabrikingeniører for Bogtryknings Vedkommende til Eksamen kun forlanges Kendskab til Hurtigpressen.

Teknologi III er bestemt for alle Maskin- og Elektroingeniører. Dette Kursus holdes med 4 ugentlige Forelæsningstimer hvert andet Foraar, nemlig i Foraar med ulige Aarstal, og omfatter de samme Afsnit som ovennævnte Fælleskursus (Teknologi I), som det skal tjene til at supplere. Elektroingeniørerne hører dog kun 1 af disse 4 ugentlige Timer, i hvilken der holdes Foredrag om de vigtigste Processer for Massefabrikation: Formning paa Maskine, Sænksmedning, Presning, Fræsning, Skrueskæring og Slibning.

Til samtlige Kursus slutter sig Besøg i Værksteder og Fabrikker under Lærerens Vejledning. Disse Besøg finder sædvanlig Sted om Torsdagen.

12. Skibsbygning.

Skibsbygning I. Dette Kursus er bestemt for alle Maskiningeniører, foregaar i Studietidens 7de Halvaar og bestaar i 3 Timers ugentlige Forelæsninger fra 1ste September til 22de December. Det omfatter:

a. Skibsskroget. Kort Oversigt over Handelsskibstyper. Kraftpaavirkninger paa Skibsskroget. De enkelte Hoveddele af Handelsskibes Skrogbygning. Skibsskrogets Styrke.

b. Skibets Fremdrivningsmidler. Rigningen. Drivskruen og Skovlhjulet. Akselledningen. Maskin- og Kedelfundamenter. Afvigelserne i Land- og Skibsmaskinernes Konstruktion. Skibets Hjælpemaskiner. Kunstigt Træk.

c. Skibets Udrustning. Pumper og Rørledninger. Ventilation, Anker- og Varpegrejer. Dampspil. Fartøjer og Fartøjsgrejer. Aptering.

d. Teoretisk Skibsbygning. Regler for Areal- og Volumenberegning. Deplacements- og Vægtberegning. Deplacementsskalaen. Metacenterberegning. Krængningsforsøg. Kort Oversigt over isocline og isocarene Stabilitetskurver.

Til Undervisningen slutter sig Øvelser, som bestaar i Konstruktion af et mindre Dampskibs Linier og Middelspant med tilhørende Deplacements- og Metacenterberegning, samt Besøg i Skibe og Skibsværfter.

Skibsbygning II. Dette Kursus er bestemt for de Maskiningeniører, som efter endt Eksamen paatænker at søge Ansættelse paa Skibsværfter, i Dampskibsselskaber etc.

Undervisningen bestaar i 7 ugentlige Halvaarstimer, foregaar i Studietidens 8de Halvaar og varer fra 1ste Februar til 31te Maj. Deltagerne forudsættes at være i Besiddelse af de Kundskaber, som er nævnt under Skibsbygning I. Dette Kursus omfatter:

a. Praktisk Skibsbygning. Detailler ved Handelsskibes Skrogbygning og Udrustning. Skibes Afløbning, Dokning og Vedligeholdelse. Træskibs- og Baadebygning. Krigsskibstyper. De enkelte Dele af Krigsskibes og Torpedofartøjers Skrogbygning. Panserets Udvikling, Fabrikation og Befæstelse. Artilleriets Installation.

b. Teoretisk Skibsbygning. Bestemmelse af isocline og isocarene Stabilitetskurver. Vands Indførelse i Skibet. Strømlinieteori og Bølgebevægelse. Vandets Friktions- og Hvirvelmodstand. Skibets Rulning, Duvning, Manøvreevne og Fremdrivning. Froude's Lov. Modelforsøg. Fremdrivningsmidlernes Teori. Maskineriets Sekundenergi. De almindelige Principper for Udarbejdelsen af et Handels- og et Krigsskibsprojekt.

Til Undervisningen slutter sig Øvelser, som bestaar i selvstændig Udførelse af et Skibsbygningsprojekt med tilhørende Balance- og Stabilitetsberegning. Til Udførelsen af dette Projekt kan Tiden fra 1ste Juni til 1ste November samme Aar benyttes.

13. Vejbygningsfagene.

Den teoretiske Undervisning (Forelæsninger og Eksaminatorier) omfatter et almindeligt Kursus, der er fordelt paa to Halvaar med 7 ugentlige Timer i 5te Halvaar og 3 ugentlige Timer i 6te Halvaar, og et særligt Kursus med 3 ugentlige Timer i 8de Halvaar.

Det almindelige Kursus omfatter:

A. Vej- og Jernbanebygning (herunder Jordarbejde).

Som Indledning gives en Oversigt over de forskellige Transportveje og deres økonomiske Betydning, et kortfattet Omrids af Vejbygningens Historie med Beskrivelse af typiske Eksempler paa moderne Vejbaner.

I. Underbygningen.

a. Forarbejder. Bestemmelse af Jordoverfladens Form og Jordens Beskaffenhed, interimistiske og permanente Jordarbejder, Jordværkernes Profilering, Jordmængdens Beregning og Fordeling og Flytteafstandens Bestemmelse, alt under Hensyn til de hyppigst forekommende Jordarbejder paa tørt Land.

b. Udførelsen. Afsætningen i Marken; Udførelsen af Afgravninger og Gennemskæringer, Paafyldninger og Dæmninger; Jordflytningen; Sikring af Skraaningerne; Anlæg for Vandafledningen ved permanente Jordværker.

Som Tillæg en kort Oversigt over Tunnelbygning.

c. Vejliniens Bestemmelse. Trækkraft og Modstande. Stigningsforhold og Kurver. Udarbejdelse af Skitseprojekt og Detailprojekt.

II. Overbygningen.

a. Almindelig Veje. Konstruktion, Udførelse og Vedligeholdelse af Vejbanen med Tilbehør.

b. Gader. Gadeplaner. Profilering af Gader, Gadekrydsninger og Torve. Projektets Udførelse. Konstruktion, Udførelse og Vedligeholdelse af Kørebanen og Fortove. Gadernes Afvanding.

c. Jernbaner.

1. Den frie Bane. Overbygningens Konstruktion, Udførelse og Vedligeholdelse. Vejskæringer, Hegn og Bomme. *2. Stationer.* Sporskifter, Drejeskiver, Skydeskiver. Bygninger, Vej- og Sporanlæg til Perron- og Godstrafik. Sporplanen for mindre Stationer. *3. Vogne og Lokomotiver.* *4. Signaler og Sikkerhedstjeneste.*

Som Tillæg en kortfattet Oversigt over Tandhjulsbaner, Traadtovsbaner og Sporveje i Byer.

B. Brobygning.

I. Brobygningens almindelige Del.

Som Indledning en Oversigt over Benævnelserne paa de forskellige Brodele.

a. Grundlaget for Bestemmelsen af *en Bros Hoveddimensioner.* Broens Bredde; tilfældig Belastning; Vindtryk; Broaabningens Størrelse; Valget af Broens Beliggenhed; lige, skæve og krumme Broer.

b. Overbygningen. Kort Oversigt over de forskellige Dragerformer og Brobanekonstruktioner; Broens Længde- og Tværprofil; Egenvægtsbestemmelsen.

c. Underbygningen. Lejer og Understøtninger. Murværk. Bropillernes Form. Jordtryk. Beklædningsmure og deres Beregning.

II. Stenbroer.

Hvælvingers Konstruktion og Opførelse; Buestillinger; Brobanen; Rækværker; Hvælvingers Beregning. Broer af Jernbeton.

III. Træbroer.

Materialet og Samlingerne. Understøtninger og Overbygning for permanente Broer. Interimsbroer og Stilladser.

IV. Bevægelige Broer.

Klapbroer, Drejebroer, Skydebroer og Løftebroer. Pontonbroer og Færger.

Til Forelæsningerne slutter sig Konstruktionsøvelser, som afholdes i 5te Halvaar fra 16de November—22de December, i 6te Halvaar fra 1ste Februar—21de Februar og i 8de Halvaar fra 8de Februar—14de Marts.

Det særlige Kursus omfatter Forelæsninger og Eksaminatorier, som afholdes i 8de Halvaar med 3 ugentlige Timer.

Udvalgte Dele af det almindelige Kursus gennemgaas og udvides, særlig Afsnittene om Vejbaners Konstruktion og Vedligeholdelse, om Stigninger og Kurver, om Jernbanestationer og Jordtryk.

En Del af Tiden benyttes til detailleret Gennemgang af særlige Emner, valgte forskellige fra Aar til Aar, tildels med Litteraturangivelser og som Vejledning til Selvstudium.

Det særlige Kursus afsluttes med Udarbejdelsen af et Eksamensprojekt, hvortil Opgaven gives i 8de Halvaar i Løbet af Juni Maaned, og som skal afleveres senest den 1ste November i det paafølgende Efteraar.

14. Vandbygningsfagene.

Det almindelige Kursus er fordelt paa 4 ugentlige Timer i 6te Halvaar og 6 ugentlige Timer i 7de Halvaar, det særlige Kursus paa 3 ugentlige Timer i 8de Halvaar.

Det almindelige Kursus omfatter:

I. Vands Bevægelse m. m. Kontraktion, Udstrømning, lukkede Ledninger, Tværsnitsvariationer og Krumninger, Beregning af Trykledninger, aabne Ledninger, Stuvnings- og Sænkningskurver, Bølger. Vands Forekomst: Nedbør, Grundvand, Vandløb, Havet. Materialvandring. Forarbejder: Opmaaling, Pejling, Bestemmelse af Vandløbs Vandføring.

II. Fundering. De vigtigste Materialer. Grundens Beskaffenhed. Byggegruben, Tørlægning, Fangedæmninger. De forskellige Funderingsmetoder: Udstøbt Beton, Slyngværk, Beton i Sække, Betonblokke, Sænkekasser, Dykkerklokker. Opfyldning af Sten, Ral, Sand eller Faskiner. Lavt og højt Pæleværk. Murede Piller. Sænkebrønde uden og med fortættet Luft. Dykkerarbejde.

III. Indre Vandveje. Vandløbs Regulering til Sejlads, Reguleringsværkernes Konstruktion. Stemmeværker, faste og bevægelige. Flodhavne. Kanaler. Kammersluser. Trugsluser. Skibsjernbaner. Løfteværker.

IV. Havnebygning m. m. Skibsfart. Havne og Reder. Dækkende Værker. De forskellige Havnetyper, Mundingens Beliggenhed, Ydermolernes Konstruktion, Hovederne. Kajer: Indfatning af Træ og Jernbeton, Kajmure, Trapper og Slæbesteder, Losseapparater, Skure, Pakhuse. Fortøjningsredskaber. Afviserværker. Havnesluser. Uddybning, Oprensning. Beddinger, Dokker. Sømærker. Fyr. Høfder.

V. Vanding og Afvanding. Vanding: Vandets Fremskaffelse, Tilledning, Fordeling, Oversvømmelse, Overrisling, Infiltration. Bygningsværker. Afvanding. Afvandingskanaler, Diger, Dæmninger, Afvandingssluser. Kunstig Tørholdelse. Vandløbsreguleringer. Grøftning. Dræning.

Til Forelæsningerne slutter sig Konstruktionsøvelser, som afholdes i 7de Halvaar fra 1ste November—22de December og i 8de Halvaar fra 1ste—7de Februar.

Det særlige Kursus omfatter mere udvidet Undervisning i forskellige af de i det almindelige Kursus behandlede Emner, navnlig Vandløbs Regulering, de forskellige Havnetyper, Ydermolernes Konstruktion, Kajers Indretning, Dokker. Det afsluttes med Udarbejdelsen af et Eksamensprojekt, hvortil Opgaven gives i 8de Halvaar i Løbet af Juni Maaned, og som skal afleveres senest den 1ste November i det paafølgende Efteraar.

15. Landmaaling og Nivellering.

Undervisningen i økonomisk Landmaaling og Nivellering, der er bestemt for Bygningsingeniører, gives i et saadant Omfang, at de Stu-

derende gennem Undervisningen erholder Kendskab til de Instrumenter og Metoder, som anvendes ved Opmaalinger og Nivellementer, der udføres i økonomisk-tekniske Øjemed, og gennem de praktiske Øvelser i Forbindelse med de praktiske Eksamensarbejder en saadan Færdighed i Brugen af Instrumenterne og Anvendelsen af Metoderne, at den paagældende, naar han træder ud i det praktiske Liv som Ingeniør, kan udføre de der forefaldende Opmaalinger og Nivellementer med behørig Nøjagtighed og med en nogenlunde passende Anvendelse af Tid.

Den teoretiske Undervisning (Forelæsninger og Eksaminatorier) gentages hvert Aar med 4 ugentlige Timer i eet Halvaar. Undervisningen omfatter, foruden en kort Indledning samt nogle Sætninger af Fejlteorien, følgende:

a. *Instrumentlære.* Beskrivelse af de ved Liniers Udstikning og Maaling benyttede Redskaber og Instrumenter og disses Brug.

Instrumenter til Afsætning i Marken af rette Vinkler (Vinkelspejle og Glasprismer m. m.), Horizontalvinkelmaalere (Theodoliter, Boussoler og Maaleborde), nogle almindelig benyttede Spejlinstrumenter, de forskellige Arter af Nivellerinstrumenter, Tachymetre og deres Anvendelse.

b. *Opmaalingslære.* Hovedpunkters og Hovedliniers Bestemmelse ved Triangulation, ved Polygonmaaling og ved Linietriangulation. Detailpunkters Bestemmelse. Afsætning af Punkter og Linier i Marken. Udarbejdelse af Kort.

c. *Forskellige ved Kortenes Benyttelse forefaldende Arbejder* (Kopiering og Minorering af Kort, Arealberegning m. m.).

d. *Nivellementslære.* Nivelleringens Udførelse og Fremstilling af Højdeforholdene i Linier og Flader.

Den praktiske Undervisning meddeles i 6te Undervisningshalvaar og omfatter:

a. *Beregnings- og Konstruktionsøvelser,* som holdes i omtrent 2 Maaneder (Marts og April) i 2 ugentlige Timer.

b. *Øvelser i Marken i Opmaaling og Nivellering* samt Øvelser i de hertil hørende Beregninger og Konstruktioner. Disse Øvelser medtager omtrent 5 Uger (fra 24de Juni til 31te Juli). Adgang til Øvelserne er betinget af, at Eleven for Læreren godtgør, at han har de nødvendige teoretiske Kundskaber i Faget.

De praktiske Eksamensarbejder, der bliver bedømte ved Eksamen som Kursusarbejder, omfatter:

1. Udførelse af et Kort med aflagte Horizontalkurver paa omtrent 25 Hektar Land. Kortet konstrueres under Landmaalingsøvelserne og rentegnes paa Læreanstalten under Lærerens Tilsyn (fra 15de September til 31te Oktober).

2. Nivellement af en Linie af omtrent 2000 Meters Længde. Markarbejdet udføres i August. Der tilstaas 3 Dage til Liniens Udstikning, Maaling og Afpæling og 3 Dage til Instrumentets Verifikation og Nivellementets Udførelse. Umiddelbart efter Afslutningen af Arbejdet i Marken afleveres en Tabel over de nivellerede Punkters Afstande og Koter, medens den fuldstændige Nivellementstabel (Maaloptegnelserne med tilhørende Koteberegning) afleveres samtidig med det under Punkt 1 nævnte Kort.

3. Dobbeltnivellement af en i Forvejen afpælet Linie i nogenlunde vandret Terrain og af omtrent 600 Meters Længde. Arbejdet udføres i August. Til Instrumentets Verifikation og Nivellementets Udførelse indrømmes 5 Timer. Prøven udføres under Tilsyn, og umiddelbart efter Arbejdets Afslutning afleveres de aflæste Højder.

4. Opmaaling af et Areal paa omtrent 80 Hektar Land. I Grundlaget for Opmaalingen skal inddrages en Triangulation, hvis Punkter til Dels kan falde uden for det til Opmaaling anviste Terrain. Markarbejdet, der kan paabegyndes i sidste Halvdel af August, skal være endt inden den paafølgende 1ste Oktober. Fuldførelsen af de under Opmaalingen henhørende Beregninger og Konstruktionen og Tegningen af Kortet finder Sted paa Læreanstalten under Lærerens Tilsyn (fra 15de September til 31te Oktober). De under Opmaalingen udførte originale Maaloptegnelser tillige med en Skitse af det til Grund for Opmaalingen liggende Liniesystem og en Beregning af Hovedpunkternes Koordinater afleveres samtidig med det rentegnede Kort.

Indtegning til de under Punkt 2, 3 og 4 anførte Eksamensarbejder sker paa Læreanstaltens Kontor senest den 14de Februar; der maa herved forevises Kvittering for, at den foreskrevne Afgift er betalt. Senest den paafølgende 14de Marts maa der være truffet Aftale med Læreren om, hvor Opmaalingen skal udføres, og en Skitse af Terrainet indleveret.

Undervisningen afsluttes med 4 ugentlige Eksaminatorier i Løbet af omtrent 6 Uger i 8de Halvaar.

16. Elektroteknik.

A. Stærkstrømselektroteknik.

1. For Elektroingeniører.

Undervisningen er fordelt over fem Halvaar og omfatter A. Forelæsninger, B. Laboratorieøvelser og C. Konstruktionsøvelser.

A. Forelæsninger.

Der holdes to jævnsides forløbende Forelæsningsrækker *b.*, *B.* og *c.*, *C.*, af hvilke *b.*, *B.* omhandler Grundprincipperne for elektriske Maskiner og Transformatorer, eksperimentelle Undersøgelser samt Akkumulatorer, Lamper, Instrumenter og Maalere, medens *c.*, *C.* omhandler den detaillerede Beregning og Konstruktion af elektriske Maskiner og Transformatorer samt elektriske Kraftoverføringsanlæg og Baner.

5te Halvaar. b. Indledning til Jævnstrømsteknikken (ca. 15 Timer): Den magnetiske Kreds. Niveauflader. Spredning. Kraftliniebilleder. Hysterese. Sammensætning af Felter og magnetomotoriske Kræfter. Ankerreaktionen. Den inducerede elektromotoriske Kraft. Hvirvelstrømme. De mekaniske Kræfter. Energiomsætningen. Betingelser for Selvmagnetisering. Regler for Omdrejningsretningen. Karakteristiske Kurver for Shuntmaskinen og Kompoundmaskinen. *Maaleapparater og Maalemetoder* (ca. 30 Timer). Enheder. Modstandsmaaling med Wheatstones Bro, Thomsons Bro og med Ampère- og Voltmetre. Kompensationsmetoden. Spejlgalvanometre. Kapacitetsmaaling. Magnetiske Maalinger.

c. *Jævnstrømsmaskiner* (ca. 32 Timer). Unipolarmaskinen, Anker og Kommutator, Jævnstrømsviklinger, den elektromotoriske Kraft, den magnetiske Kreds, Selvmagnetiseringsprincippet, Ankerreaktionen.

6te Halvaar b. Indledning til Vekselstrømsteknikken (ca. 20 Timer). Analytisk og grafisk Fremstilling af Vekselstrømsstørrelser. Effektive Værdier. Vektordiagrammet. Selvinduktion og Kapacitet i en Vekselstrømskreds. Maaling af Vekselstrømsstørrelser. Resonansfænomener. Diagram for den ideelle Transformator. Fuldstændigt Diagram for den virkelige Transformator. Bestemmelse af Transformatorens Virkningsgrad og Spændingstab ved Tomgangs- og Kortslutningsforsøg. Teori for den asynchrone Trefasemotor. Heylands Diagram. Bestemmelse af Heylands Diagram ved Tomgangs- og Kortslutningsforsøg. *Elektriske Lamper* (ca. 12 Timer). Straalingslove. Fotometriske Enheder og Fotometri. Kultraadsglødelamper. Nernstlamper. Metaltraadsglødelamper. Buelysfænomenet. Lysbuens elektriske og optiske Forhold. Jævnstrøms- og Vekselstrømsbuelamper. Effektbuelamper. Lamper med indelukket Bue. Kvægsølvlamper. Regulermekanismer. Belysning af Lokaler og Pladser. Valg af Lampepladser og Lampestørrelse. *Akkumulatorer* (ca. 7 Timer). Oversigt over Blyakkumulatorens Historie. Blyakkumulatorens Teori. Spændingskurve ved Ladning og Udladning. Anlæg med Enkelt- og Dobbeltcelleskifter. Akkumulatorens Benyttelse til Pufferbatterier. Et Pufferbatteris ydre Karakteristik og Konstruktion af Puffervirkningen. Kapacitet. Virkningsgrad. Fabrikation af Plader. Opstilling og Behandling af Batterier. Oversigt over Batteriers Vægt, Rumforhold og Pris. Nyere Akkumulatorer. *Jævnstrømsundersøgelser* (ca. 10 Timer). Indirekte og direkte Bestemmelse af Motorers og Dynamoers Virkningsgrad. Bremseforsøg. Teori for og Forsøg med Jævnstrømsseriemaskiner. Belastningsprøve. Kunstig Belastning. Adskillelse af Tabene. Optagelse af Feltkurver. Bestemmelse af Kommuteringsstrømmens Forløb.

c. *Jævnstrømsmaskiner* fortsat (ca. 30 Timer). Kommuteringsteorien, Beregning af Tab og Virkningsgrad, Bestemmelse af Temperaturen, Beregning af en Jævnstrømsmaskine, Konstruktion af Jævnstrømsmaskiner.

7de Halvaar. B. Vekselstrømsundersøgelser (ca. 15 Timer). Effektmaaling ved 3-Fasestrøm. Direkte Undersøgelse af en asynchron Trefasemotor. Slipmaaling. Den asynchrone Maskine som Generator. Synchrone Maskiner. Parallelforbindelse af synchrone Maskiner. Bestemmelse af Tabene. Overbelastning. Forholdet mellem Spændingerne og Strømmene ved den roterende Omformer. Bestemmelse af Tabene. Spændingsregulering ved Induktionsspoler. Vekselstrømskommutatormaskiner. Bestemmelse af Tabskoefficienten for Jern ved Vekselstrømsmaalinger. Wattmetre. Strøm- og Spændingstransformatorer. *Elektricitetsmaalere* (ca. 5 Timer). Alm. Teori for Maaling af Elektricitetsforbrug. Pendulmaalere. Motormaalere. Induktionsmaalere. Justering af Maalere.

C. *Elektriske Ledningsnet* (ca. 15 Timer). Føde- og Fordelingsledninger, Serie- og Parallelforbindelse, Beregning af aabne og lukkede Ledningsnet, Toleder-, Treleder- og Flerfasesystemer. Ledninger med Selvinduktion og Kapacitet. Beregning af Fødeledninger. Projektering af et Ledningsnet. Sikkerhedsforanstaltninger og konstruktive Detailler.

Vekselstrømsmaskiner og Transformatorer (ca. 48 Timer). Vekselstrømsviklinger, Formfaktor og Viklingsfaktor, den elektromotoriske Kraft, Ankerreaktion og Spændingsdiagram, Beregning af Virkningsgrad og Temperatur, Beregning af en Vekselstrømsmaskine. De asynchrone Maskiner, behandlede ved Heylands Diagram, og deres Beregning. Grafisk Behandling af enfasede Kommutatormotorer. Transformatorer og Omsættere, deres Teori og Beregning. Konstruktive Detailler.

8de Halvaar. C. Elektriske Centraler (ca. 22 Timer). Jævnstrømscentraler med og uden Akkumulatorer. Bestemmelse af Centralens Maskineffekt. Ledningsskemaer for Jævnstrøm. Vekselstrømscentraler, Magnetiserings- og Synchroniseringsmetoder, Pendulsvingninger af Vekselstrømsmaskiner, Ledningsskemaer for Vekselstrøm, Understationer og Transformatorstationer. Centralens praktiske Udførelse, Opstilling af Overslag og Rentabilitetsberegninger. *Elektriske Baner* (ca. 22 Timer). Bevægelsesmodstandene, Hastighedsdiagrammer, grafiske Køreplaner, Bestemmelse af Centralens Størrelse. Banemotorer, Lokomotivers og Motorvognes Indretning, Kontrollere, Bremser, Strømaftagning, Multiple Unit Systemer. Disposition og Beregning af Ledningerne. De forskellige Banesystemer. *Elektriske Apparater* (ca. 11 Timer). Afbrydere for Høj- og Lavspænding. Smeltesikringer, Lynsikringer, Igangsætnings- og Regulermodstande, Kontrollere og Celleskiftere.

B. Laboratorieøvelser.

Til Forelæsningerne *b.*, *B.* slutter sig Laboratorieøvelser, der omfatter:

5te Halvaar (1 à 2 Dage ugentlig). Indøvelse i Brugen af Maaleapparater og Maalemetoder samt indledende Forsøg med Jævnstrømsmaskiner.

6te Halvaar (2 Dage ugentlig). Justering af Instrumenter. Magnetiske Undersøgelser. Kabelmaalinger. Lysmaaling. Fuldstændig Undersøgelse af Transformatorer og de forskellige Arter Vekselstrømsmaskiner. Andre Vekselstrømsarbejder.

Iøvrigt henvises til den særlige Fortegnelse over samtlige Øvelsesarbejder i Laboratoriet.

C. Konstruktionsøvelser.

Til Forelæsningerne *c.*, *C.* slutter sig Konstruktionsøvelser, som holdes i 7de, 8de og 9de Halvaar, samt Besøg paa elektriske Fabrikker og Anlæg.

2. For Fabrik-, Maskin- og Bygningsingeniører.

Undervisningen bestaar i to Timers ugentlig Forelæsning og omfatter:

De elektriske og magnetiske Enheder, magnetisk Kraftlinieteori, Jernets magnetiske Egenskaber, Hysteresis, Elektromagnetisme, Magnetinduktion, Voltainduktion og Selvinduktion.

Maalemetoderne, Maaling af Modstand, Strømstyrke, elektromotoriske Kræfter, Spændinger, elektrisk Energi og Arbejde samt magnetisk Permeabilitet.

Elektriske Generatorer og Motorer for Jævnstrøm samt Principperne herfor, de vigtigste Ankerkonstruktioner, Gnistdannelse og Anker-

reaktion, Shunt-, Serie- og Kompounddynamoer samt de karakteristiske Kurver for disse.

Den almindelige Vekselstrømteori, Magnetisering ved Vekselstrøm, Ohms Lov anvendt paa Vekselstrøm, Selvinduktion, Kapacitet og Modstand, flerfasede Vekselstrømme, Hovedtrækkene i synchrone og asynchrone Vekselstrømsmotorer, Transformatorer, Akkumulatorer, den kemiske Virkning i disse, Ladning og Afladnings Virkningsgrad, Konstruktionen af Akkumulatorer og deres vigtigste Anvendelser, elektrisk Belysning, Bue- og Glødelamper, elektriske Ledninger, deres Isolering og Anbringelse samt Konstruktion, Sikring af Ledningerne, de forskellige Strømfordelingssystemer og Beregning af simple Ledningssystemer, Hovedtrækkene af en- og flerfasede Vekselstrømsystemer.

B. *Svagstrømselektroteknik.*

Undervisningen omfatter: 1. en for alle Elektroingeniører fælles Forelæsningsrække A. 1., 2. de for Deltagerne i det specielle Kursus bestemte Forelæsninger A. 2, Laboratorieøvelser B. 1. og Konstruktionsøvelser C. 1.

A. 1. Forelæsninger.

Indledning (ca. 6 Timer). Galvaniske Elementer. Jernets magnetiske Forhold, særlig overfor svage, vekslende Paavirkninger. Permanente Magneter. Hvirvelstrømme. En Vekselstrøms Fordeling over Lederens Tværsnit. Selvinduktion. Beregning af en Leders Selvinduktion. Selvinduktionens Afhængighed af Vekselstrømmens Frekvens. Kapacitet. Beregning af en Leders Kapacitet.

Telegraf- og Telefonledninger (ca. 9 Timer). Kort historisk Oversigt. Elektriske Forhold. Almindelig Behandling. Fouriers Rækkeudvikling. »Telegrafligningen«. Telegraferingshastighed. »Telefonligningen«. Overjordiske Telefonledninger. Underjordiske Telefonkabler. Undersøiske Telefonkabler. Forøgelse af Telefonledningers Selvinduktion. Jernbevikling. Pupinske Induktionsspoler. Gensidig Induktion. Formindskelse af den gensidige Induktion. Konstruktive Detailler. Overjordiske Telegraf- og Telefonledninger. Underjordiske Telefonkabler. Undersøiske Telegraf- og Telefonkabler. Sikring af Telegraf- og Telefonanlæg mod Stærkstrøm og atmosfæriske Udladninger. Undersøgelse af Telegraf- og Telefonledninger.

Telegrafi (ca. 12 Timer). Kort historisk Oversigt. Et Telegrafanlægs Hoveddele. Strømskemaer. Lydtelegrafer. Morses System. Hvilestrøm. Arbejdsstrøm. Overdragning. Det almindelige og det polariserede Relais. Konstruktive Detailler vedrørende et Telegrafanlægs Hoveddele. Wheatstones System. Undulatoren. Duplekstelegrafi. Kabeltelegrafi. Thomsons Syphon-Recorder. Tryktelegrafer. Billedtelegrafer. Felttelegrafer. Undersøgelse af Telegrafapparater. Kort Oversigt over Telegrafvæsenets Udvikling i Danmark.

Telefoni (ca. 16 Timer). Kort historisk Oversigt. Et Telefonanlægs Hoveddele. Strømskemaer. Lokale Batterier. Fælles Batteri. Mikrofon. Telefon. Transformator. Kort Teori for Telefonens Virkemaade. Telefonapparat. Partstelefoner. Duplekstelefoni. Telefoncentraler. Princip-

perne for Abonnentledningernes indbyrdes Forbindelse. Eksempler paa smaa og store Telefoncentraler. Forskellige Apparater. Telegrafonen. Felttelefoner. Undersøgelse af Telefonanlæg. Kort Oversigt over Telefonvæsenets Udvikling i Danmark. Ringeledninger og Hustelefoner.

Radiotelegrafi og Radiotelefoni (ca. 10 Timer). Kort historisk Oversigt. Elektromagnetiske Bølger. Almindelig Teori. Generatorer for elektromagnetiske Bølger. Intermitterende og kontinuerlige Bølger. Løst og fast koblede Svingningskredse. Resonans. Dæmpning. Bølgemaalere. Luftnet. Udstraaling. Retningstelegrafi. Afsenderindretninger for Radiotelegrafi og Radiotelefoni med intermitterende og kontinuerlige Bølger. Bølgedetektorer. Modtageindretninger for Radiotelegrafi og Radiotelefoni. Telegraferingshastighed.

Elektriske Signal- og Sikringsanlæg ved Jernbaner (ca. 9 Timer). Jernbanetelegrafer, Telefoner og Signaler. Hjælpetelegrafstationer. Blokposter og deres elektriske Indretning. Kontrollering af Signalindstillingen ad elektrisk Vej. Automatisk, elektrisk Signalindstilling.

Forelæsningerne A. 1 ledsages af Demonstrationer, visende de omtalte Apparaters Konstruktion og Virkemaade.

Til Forelæsningerne A. 1 slutter sig Besøg paa Telegrafstationer, Telefoncentraler samt Telegraf- og Telefonfabrikker.

A. 2. Forelæsninger.

Indledning (ca. 5 Timer). Undersøgelse af galvaniske Elementer. Undersøgelse af Jernets magnetiske Forhold, særlig overfor svage, vekslende Paavirkninger. Undersøgelse af permanente Magneter. Beregning af Tab ved Hvirvelstrømme. Beregning af en Vekselstrøms Fordeling over Lederens Tværsnit; Eksempler. Eksempler paa Beregning af Selvinduktion og Kapacitet.

Telegraf- og Telefonledninger (ca. 5 Timer). En videregaaende Behandling af Telegraferingshastighed, særlig for lange Kabler. En videregaaende Behandling af Telefonledningers elektriske Forhold. Konstruktive Detailler.

Telegrafi (ca. 9 Timer). De simple Telegrafapparaters Teori. Tryktelegrafer. Konstruktive Detailler vedrørende forskellige Telegrafapparater.

Telefoni (ca. 12 Timer). Telefonens og Mikrofonens Teori. Udvalgte Afsnit af Lydlæren. Teori for et simpelt Telefonanlægs Virkemaade. Konstruktive Detailler vedrørende Mikrofon og Telefon. Moderne Telefoncentraler. Konstruktive Detailler. Automatiske Telefoncentraler.

Radiotelegrafi og Radiotelefoni (ca. 5 Timer). Forskellige Radiatorers Svingningstid og Udstraalingsevne. Maalinger vedrørende Radiotelegrafi og Radiotelefoni. Teorien for disse Maalinger. Undersøgelse af Generatorer for elektromagnetiske Bølger.

Elektriske Ure m. m. (ca. 4 Timer). Elektriske Ure. Brandallarmapparater. Kontrolapparater.

Elektriske Signal- og Sikringsanlæg ved Jernbaner (ca .6 Timer). Elektrisk Centralbetjening af Sporskifter og Signaler. Eksempler paa automatisk elektrisk Signalindstilling.

B. 1. Laboratorieøvelser (2 Dage ugentlig i Halvdelen af 8de Halvaar).

Til Forelæsningerne A. 2. slutter sig Laboratorieøvelser, der omfatter Forsøg med og Undersøgelse af de i Telegrafien og Telefonien benyttede Apparater samt Udførelse af særlige, for en saadan Undersøgelse nødvendige Maalinger.

C. 1. Konstruktionsøvelser. (2 Dage ugentlig i 9de Halvaar).

Til Forelæsningerne A. 1. og A. 2. slutter sig Konstruktionsøvelser, dels omfattende Konstruktion af enkelte Apparater og Anlæg, dels et Udkast til et samlet Anlæg.

17. Materiallære og Jernbeton.

Materiallære.

Undervisningen i Materiallære er bestemt for Bygnings-, Maskin- og Elektroingeniører og gives i 3 Forelæsningstimer ugentlig i Efteraarshalvaaret, hvortil der for Maskiningeniørernes Vedkommende slutter sig Øvelser i Materiallaboratoriet.

Forelæsningerne omfatter:

1ste Del: Styrke- og Elasticitetsforsøg:

I. *Prøvemaskiner og Finmaaleinstrumenter.*

II. *Trækforsøg.* (Arbejdslinier, elastiske og blivende Formforandringer, Elasticitetslove, Kontraktion og Brudforlængelse, Arbejdsevne og Kvalitetstal, Sejghed, Prøvestængernes Form og Indspænding.)

III. *Trykforsøg, Bøjningsforsøg, Bøjelighedsprøver og Slagforsøg.*

2den Del: De vigtigste Byggematerialer:

I. *Metaller:*

A. *Jern.* (De forskellige Jernsorter: Raajern, Støbejern og smedeligt Jern, deres Fremstilling, Egenskaber, Anvendelse, Handelsformer, Leveringsbetingelser, Prøvning; Rustmidler).

B. *Bly, Zink, Kobber, Aluminium, Tin, Kobberlegeringer, Lejemetaller* (deres vigtigste Egenskaber og Anvendelse).

II. *Træ:*

A. *Veddets Egenskaber, Træets Fældning og Tildannelse, Veddets Ødelæggelse og Bevaring.*

B. *De vigtigste Træsorter* (Skovfyr, Lærk, Rødgran, Ædelgran, Eg, Elm, Ask, Rødbøg, Hvidbøg, Teak, Jarrah, Karri, Greenheart, Mahogni, Pokkenholt).

C. *Handelsformer og Leveringsbetingelser.*

III. *Naturlige Sten:*

A. *Egenskaber og Prøvning, Brydning og Tildannelse.*

B. *De vigtigste Stenarter* (Granit, Syenit, Pimpsten, Basalt, Gneis, Klæbersten, Asbest, Kridtsten, Savonnière, Ølandsten, Marmor, Flint, Tagskifer, Bremer-, Cotta-, Gotlandsk, Øvedkloster- og Neksøsandsten; Glacialsten, Ral, Sand, Grusgravmaterialer, Diatomékisel, Moler).

IV. *Lervarer.*

A. *Leret og dets Egenskaber, Fremstilling af Lervarer.*

B. *Mursten, Molersten, Klinker, Tagsten, Fliser, Rør, ildfaste Sten* (deres Egenskaber, Anvendelse, Prøvning og Leveringsbetingelser).

V. *Mørtelstoffer og deres Anvendelse til Mørtel og Beton.*

A. *Portlandcement* (Fremstilling, Prøvning, Egenskaber, Anvendelse, Cementmørtels og Betons Egenskaber).

B. *Slaggecement, Kalkmørtel, Blandingsmørtel, hydraulisk Kalk, Romancement, Trass, Gipsmørtel, Lermørtel, Sorels-Cement, Linotol, Papyrolit, naturlig og kunstig Asfalt, Adiodon.*

VI. *Kunststen og Mørtelprodukter* (Kalksandsten, Cementvarer, Eternitskifer, kunstig Granit, Sandsten og Marmor, Gipsbrædder, Svømmesten, sømbare Sten, Xylolit, Korksten, Linoleum, Glas).

Til *Øvelserne* i Materiallaboratoriet medgaar ca. 4 × 4 Timer. Øvelserne omfatter:

Trækforsøg med blødt Staal, Bestemmelse af de totale, blivende og elastiske Formforandringer ved Hjælp af Spejlapparat, Optegning af Arbejdslinien.

Trækforsøg med Svejsejern, Støbejern og en Kobberlegering, Maaling af de totale Formforandringer og Optegning af Arbejdslinierne.

Trykforsøg med Støbejern, Cementmørtel og Træ.

Bøjningsforsøg med Bjælker af Støbejern, Træ og blødt Staal, Optegning af Arbejdslinierne.

Bøjelighedsprøver med Jern- og Kobbertraad.

Bestemmelse af Tværsnittenes Formforandringer i en bøjet Bjælke ved Hjælp af Spejlapparat.

Jernbeton.

Forelæsningerne over Jernbeton er bestemt for Bygningsingeniører og afholdes 2 Timer ugentlig i Efteraarshalvaaret. Forelæsningerne omfatter:

I. *Jernbetonens Egenskaber og Fremstilling, Fordringer til Raamaterialerne.*

II. *Konstruktionselementernes Beregning og Udformning* (strakte Bygningsdele; Søjler; Pæle; enkelt-, dobbelt- og krydsarmerede Plader, T-Bjælker med tyk og tynd Plade, Forskydningsspændingernes Beregning, Bøjler, Jernets Opadbøjning; Hvælvinger o. lign.).

III. *Arbejdets Udførelse.*

IV. *Husbygningskonstruktioner og andre vigtige Konstruktioner, der ikke falder ind under Bro- og Vandbygning.*

18. Husbygning.

For *Bygningsingeniører* gennemgaas i 2 ugentlige Timer i eet Halvaar det vigtigste af de ved almindelig Husbygningsarbejder forefaldende Konstruktioner og Udførelsesmaader.

Hertil slutter sig i Løbet af eet Halvaar Tegneøvelser og Overslagsberegning.

For *Fabrik-, Maskin- og Elektroingeniører* holdes Øvelser i Bygningstegning, hvorved de Studerende gøres bekendt med de almindeligste Husbygningskonstruktioner. Disse Øvelser holdes for Fabrikingeniørerne daglig i Januar Maaned, og for dem, der da ikke bliver færdige, fortsættes de een Dag ugentlig i et følgende Halvaar. For Maskin- og Elektroingeniørerne holdes de 3 Dage ugentlig i 5te Halvaar.

19. Tegning.

Undervisningen i Tegning omfatter: Geometrisk Tegning, Projektionstegning, Skruer og Tandhjul, Tegning efter Opmaaling af Instrumenter, Redskaber og Maskiner, Frihaandstegning og Croquering, Skrift- og Signaturtegning, Skygning og Farvelægning samt Kopiering.

Øvelserne er fordelte paa 4 Halvaar saaledes, at de strækker sig over hele 1ste og 2det Halvaar, Slutningen af 3die og Begyndelsen af 4de Halvaar. Eksamenstegningerne udføres i Begyndelsen af 3die og Slutningen af 4de Halvaar.

20. Opvarmning og Ventilation.

Undervisningen er nærmest bestemt for Maskiningeniører, for hvem det er et Eksamensfag; men Forelæsningerne (2 Timer ugentlig i 1 Halvaar) kan høres af alle de Studerende. De omfatter:

a. Opvarmning, derunder: Beregning af Lokalers Varmetab, af Varmefladers Størrelse og Rørledningers Dimensioner. De forskellige Arter af Varmeapparater.

b. Ventilation. Kilder til Luftforurening. Ventilationens Størrelse. Udluftning og naturlig Ventilation. Ventilation ved Skorstene og Maskiner. Luftens Opvarmning, Befugtning og Filtrering.

c. Maale- og Kontrolapparater.

Til Forelæsningerne slutter sig Øvelser (for Maskiningeniørene) samt Besøg i udførte Anlæg.

21. Mikroskopi og Rendyrkning af Gæringsorganismer.

Mikroskopi.

Undervisningen bestaar i Øvelser i 3 sammenhængende ugentlige Timer i 3die Halvaar og omfatter:

Stivelse, de vigtigste anvendte Sorter; de vigtigste Typer af Planteceller og deres Bestanddele; Maaling og Undersøgelse i polariseret Lys; Stængelbygning hos enkimbladet og tokimbladet Plante; Tykkelsesvækst; Ved af Naaletræ og Løvtræ; de vigtigste Taver (Bomuld, Hør, Hamp, Jute, Uld, Silke, eventuelt flere), Træslib, Træcellulose, Straacellulose, Papiranalyser.

Rendyrkning af Gæringsorganismer.

Undervisningen bestaar i Øvelser, der holdes fra 7de Januar til 15de Februar (7de—8de Halvaar) 3 Gange 3 Timer om Ugen og omfatter:

Undersøgelse og Dyrkning af forskellige Gærarter, Skimmel- og andre Svampe og Bakterier, særlig Eddikesyre- og Mælkesyrebakterier. Sterilisation, Tilberedning af Næringsgelatine, Spredning, Sporekulturer af Gærarter paa Gipsblokke. Analyser af Blandinger af forskellige Organismer. Vinsyre-Metoden til Paavisning af »vild« Gær. Tælning. Absolut Renkultur fra en enkelt Celle.

22. Kommunal-hygiejnisk Ingeniørvæsen.

Undervisningen bestaar i Forelæsninger, der holdes med 3 ugentlige Timer i 7de og 2 ugentlige Timer i 8de Halvaar, samt Øvelser i 5 Uger i 8de Halvaar og omfatter:

Vandforsyning. Fordringerne til godt Drikkevand. Vandundersøgelse. Vandforbrugets Størrelse. Forskellige Vandvindingsmaader. Beregning af Vandmængden i underjordiske Lag. Konstruktion af Vandvindingsanlæg fra Søer og Floder. Dræn- og Samleledninger. Brønde. Rensningsanlæg. Vandledninger. Pumpeanlæg. Højdebeholdere. Husledninger.

Kloaker. Bestemmelse af Spildevandsmængden og Regnvandsmængden. Forskellige Ledningssystemer. Ledningernes Beregning. Bygningsmaterialer og Udførelsesmaader. Brønde og særlige Bygværker. Dykkede Ledninger. Hævertledninger. Gadenedløb. Husledninger. Vandlaase. Fedtsamlere. Faldrør. Pumpeanlæg. Udløbsledninger. Separate Kloaksystemer. Rensningsanlæg. Undersøgelse af Vandet før og efter Rensningen.

Affaldsstoffer. Fæces. Gruber. Tønder. Renholdningsstationer.

Gadeaffald. Husaffald. Lossepladser. Forbrændingsanstalter. Sortering. To- og Tredelingssystemer.

Kadavere. Aadselspladser. Nedgravning. Forbrænding. Tilintetgørelse ad kemisk Vej. Sterilisation. Destruktion.

Lig. Kirkegaarde. Ligbrænding.

Levnedsmidler. Kvægtorve. Slagtehuse. Kølehuse. Torvehaller.

Nødtørftsanstalter.

Desinfektionsanstalter. Dampdesinfektion. Formaldehyddesinfektion.

Badeanstalter. Forskellige Badeformer. Beregning af Badeanstalternes Størrelse og den nødvendige Mængde Vand. Opvarmningen af Vandet. Ledningerne.

Gasværker. Gassens Bestanddele. Retorter. Renseanlæg. Maalere. Gasbeholdere. Trykreguleringsapparater. Vandgas. Tryktab i Ledningerne. Ledningsnet. Gadeledninger. Husledninger. Brændere.

Bolighygiejne. Ventilationsbestemmelse. Fugtighedsmaaling. Lysmaaling.

Sygehuse.

23. Meteorologi.

Undervisningen (2 Timers Forelæsninger ugentlig i eet Halvaar) i dette Fag, som ikke er obligatorisk, omfatter vekslende Emner fra Meteorologien og Geofysikken og er bestemt for alle Studerende.

24. Økonomi og Lovgivning.

Undervisningen i dette Fag, som ikke er obligatorisk, er bestemt for de Studerende, der har absolveret 1ste Del af Eksamen. Den er delt i 3 Forelæsningsrækker:

1) Almindeligt Kursus for alle Studieretninger giver en Oversigt over Samfundets økonomiske Udvikling samt over Lovgivning vedrørende sociale Forhold, Næringsret, Toldvæsen og Patentvæsen. (2 Timer ugentlig i 1 Semester, gentages hvert andet Efteraarshalvaar).

2) Specielt Kursus for Bygningsingeniører: Gennemgang af Afsnit af Landboretten, Bygningslovgivning og Samfærdselsmidlernes Udvik-

Oversigt over Undervisning

Forelæsninger.

Halvaar		Antal ugentlige Timer	
		I Aar med	
		ulige Aarstal	lige Aarstal
1ste	Mathematik	3	3
	Fysik { Lys- og Varmelære	4	—
	Fysik { Elektricitet og Magnetisme	—	4
	Kemi, uorg.	4	4
	Geologi	—	4
2det	Mathematik	3	
	Fysik (fysisk Forsøgslære)	4, fra 1ste April	
	Kemi, uorg., Eksaminatorier i	3	
	do. , org.	3	
	do. , uorg. analytisk	1	
	Mineralogi	4	
		I Aar med	
		lige Aarstal	ulige Aarstal
3die	Fysik { Elektricitet og Magnetisme	4	—
	Fysik { Lys- og Varmelære	—	4
	Kemi, org., Eksaminatorier i	3	3
	Geologi	4	—
4de	Fysik (fysisk Forsøgslære)	4, indtil 31te Marts	
		I Aar med	
		ulige Aarstal	lige Aarstal
5te	Kemi, org.	3 à 4	—
	do. , fysisk	3	3
	do. , landboteknisk	2	—
	do. , teknisk	4	3
	Mekanisk Teknologi I a	5, fra 1ste Okt.	5, fra 1ste O
	Teknisk Mekanik	—	2

ling, økonomiske Betydning og retlige Ordning. (2 Timer ugentlig i ca. 2 Maaneder).

Ovenstaaende Program for Undervisningen i de forskellige Fag ved den polytekniske Læreanstalt gælder for det med den 1ste September 1909, dels til 1ste og dels til 2den Del af Eksamen, begyndende Kursus og fremdeles, indtil anden Bestemmelse bekendtgøres.

r Fabrikingeniører.

Øvelser.

Halvaar		
1ste	Tegning	3 ugentlige Arbejdsdage à 3 Timer
	Kemi, uorg.	3 do. do. à 3 do.
2det	Tegning	3 ugentlige Arbejdsdage à 3 Timer
	Kemi, uorg.	3 do. do. à 5 do.
3die	Tegning	2 ugentlige Arbejdsdage à 3 Timer
	Kemi, uorg.	2 do. do. à 5 do.
	Fysik	1 ugentlig Arbejdsdag à 3 do.
	Mikroskopi	1 do. do. à 3 do.
4de	Tegning	3 ugentlige Arbejdsdage à 3 Timer
	Kemi, uorg.	2 do. do. à 5 do.
	Fysik	1 ugentlig Arbejdsdag à 4 Timer.
5te	Bygningstegning	daglig i Januar
	Kemi, uorg.	4 ugentlige Arbejdsdage à 5 Timer
	Fysik	1 ugentlig Arbejdsdag à 5 Timer

Forelæsninger.

Halvaar		Antal ugentlige Timer	
		I Aar med	
		lige Aarstal	ulige Aarstal
6te	Kemi, uorg., Eksaminatorier i	—	3
	do. , org. analytisk	1	1
	Gæringsfysiologi	2	—
	Kemi, teknisk	4	4
	Mekanisk Teknologi I b	1	1
	do. do. II...............	3	—
	Maskinlære d	—	2
		I Aar med	
		lige Aarstal	ulige Aarstal
7de	Elektroteknik	2	2
	Kemi, org.	—	3 à 4
	do. , fysisk, Eksaminatorier i.........	—	2
	do. , landboteknisk	—	2
	do. , teknisk	3	4
	Teknisk Mekanik	2	—
		I Aar med	
		ulige Aarstal	lige Aarstal
8de	Kemi, uorg., Eksaminatorier i	3	—
	Gæringsfysiologi	—	2
	Kemi, teknisk	4	4
	Mekanisk Teknologi II	—	3
	Maskinlære d	2	—
		I Aar med	
		ulige Aarstal	lige Aarstal
9de	Kemi, fysisk, Eksaminatorier i.........	2	—

Om Forelæsninger i Opvarmning og Ventilation, Meteorologi samt Økonomi og Lo-givning, som ikke er obligatoriske, se det detaillerede Program for Undervisningen og de enkel- Halvaars Timeplaner.

II. Oversigt over Undervisninge

Forelæsninger.

Halvaar		Antal ugentlige Timer
1ste	Mathematik	6
	Deskriptiv Geometri	4
	Fysik { i Aar med ulige Aarstal: Lys- og Varmelære .... i Aar med lige Aarstal: Elektricitet og Magnetisme........... }	4

Øvelser.

Halvaar			
6te		for den ene Halvdel af Ekaminanderne	for den anden Halvdel af Eksaminanderne
	Bygningstegning	1 ugentl. Arbejdsdag à 3 Timer	—
	Kemi, org.	4 ugentl. Arbejdsdage à 5 Timer	4 ugentl. Arbejdsdage à 5 Timer
	do., fysisk	—	2 ugentl. Arbejdsdage à 5 Timer
7de		for den ene Halvdel af Eksaminanderne	for den anden Halvdel af Eksaminanderne
	Bygningstegning	—	1 ugentl. Arbejdsdag à 3 Timer
	Kemi, org.	4 ugentl. Arbejdsdage à 5 Timer	4 ugentl. Arbejdsdage à 5 Timer
	do., fysisk	2 ugentl. Arbejdsdage à 5 Timer	—
	Rendyrkning af Gæringsorganismer	3 ugentl. Arbejdsdage à 3 Timer i Januar	3 ugentl. Arbejdsdage à 3 Timer i Januar
8de	Kemi, teknisk	4 ugentlige Arbejdsdage fra 16de Febr.	
	Fabrikudkast	1 ugentlig Arbejdsdag fra 16de do.	
	Rendyrkning af Gæringsorganismer	3 ugentlige Arbejdsdage à 3 Timer fra 1ste til 15de Febr.	
9de			

or Maskiningeniører.

Øvelser.

Halvaar		
1ste	Tegning	3 ugentlige Arbejdsdage à 3 Timer

Forelæsninger.

Halvaar		Antal ugentlige Timer	
2det	Mathematik	5	
	Rationel Mekanik	3	
	Deskriptiv Geometri	3	
	Fysik (fysisk Forsøgslære)	4, fra 1ste April	
	Kemi	4	
3die	Mathematik	4	
	Rationel Mekanik	4	
	Deskriptiv Geometri	3	
	Fysik { i Aar med lige Aarstal: Elektricitet og Magnetisme; i Aar med ulige Aarstal: Lys- og Varmelære }	4	
4de	Mathematik	3, indtil 31te Marts	
	Rationel Mekanik	2	
	Fysik (fysisk Forsøgslære)	4, indtil 31te Marts	
	Kemi, Eksaminatorier i	3	
5te	Materiallære	3	
	Jordtryk	2, kun i September	
	Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	5	
	do. do., Eksaminatorier i	2	
	Mekanisk Teknologi I a	5, fra 1ste Oktober	
	Maskinlære a	4	
	Elektroteknik	2	
		I Aar med lige Aarstal	I Aar med ulige Aarstal
6te	Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	5	5
	do. do., Eksaminatorier i	2	2
	Mekanisk Teknologi I b	1	1
	do. do. II [1])	5	—
	do. do. III	—	4
	Maskinlære a	4	4
	do. b	—	3, i Februar og Marts for alle Maskiningeniører af dette Halvaar, i April og Maj kun for Maskiningeniører, som vælger Eksamensprojekt i Maskinbygning

[1]) Kun for Maskiningeniører, der vælger Eksamensprojekt i Maskinbygning.

Øvelser.

Halvaar			
2det	Tegning	3 ugentlige Arbejdsdage à 3 Timer	
3die	Tegning	4 ugentlige Arbejdsdage à 3 Timer	
		for den ene Halvdel af Eksaminanderne	for den anden Halvdel af Eksaminanderne
	Fysik...............................	1 ugentl. Arbejdsdag à 3 Timer	—
	Kemi	—	2 ugentl. Arbejdsdage à 3 Timer
4de	Tegning	4 ugentlige Arbejdsdage à 3 Timer	
		for den ene Halvdel af Eksaminanderne	for den anden Halvdel af Eksaminanderne
	Fysik	—	1 ugentl. Arbejdsdag à 3 Timer
	Kemi	2 ugentl. Arbejdsdage à 3 Timer	—
5te	Bygningstegning	3 ugentlige Arbejdsdage Lokalet aabent fra Kl. 8—4	
	Øvelser i Maskinlaboratoriet...........	1 ugentlig Arbejdsdag à 3 Timer i 14 Uger	
	Øvelser i Materiallaboratoriet..........	I alt 4 Gange 4 Timer	
	Fabriksbesøg.........................	1 Gang ugentlig i 5 Uger	
6te	Bygningsstatik og Jernkonstruktioner ...	4 ugentlige Arbejdsdage fra 1ste Febr. til 31te Marts	
	Maskinkonstruktion	4 ugentlige Arbejdsdage fra 1ste April til 9de Juli Lokalet aabent fra Kl. 8—4	
	Øvelser i Maskinlaboratoriet...........	1 ugentlig Arbejdsdag à 3 Timer i 7 Uger	
	Øvelser i elektroteknisk Laboratorium..	1 do. do. à 3 do. i 8 do.	
	Fabriksbesøg.........................	1 Gang ugentlig i 13 Uger	

Forelæsninger.

Halvaar		Antal ugentlige Timer	
6te	Maskinlære c	3, i Februar og Marts for alle Maskiningeniører af dette Halvaar, i April og Maj kun for Maskiningeniører, som vælger Eksamensprojekt i Maskinbygning	—
7de	Bygningsstatik og Jernkonstruktioner, Eksaminatorier i	2	
	Opvarmning og Ventilation	2	
	Skibsbygning I	3	
		I Aar med ulige Aarstal	I Aar med lige Aarstal
8de	Kemisk Teknologi	2	2
	Mekanisk Teknologi II[1])	—	5
	do. do. III	4	—
	Maskinlære b	3, i Februar og Marts for alle Maskiningeniører af dette Halvaar, i April og Maj kun for Maskiningeniører, som vælger Eksamensprojekt i Maskinbygning	—
	do. c.	—	3, i Februar og Marts for alle Maskiningeniører af dette Halvaar, i April og Maj kun for Maskiningeniører, som vælger Eksamensprojekt i Maskinbygning
	Skibsbygning II[2])	7	7
9de			

[1]) Kun for Maskiningeniører, der vælger Eksamensprojekt i Maskinbygning.
[2]) Kun for Maskiningeniører, der vælger Eksamensprojekt i Skibsbygning.

Konstruktionsøvelserne afholdes kun til de ovenfor anførte Tider. Lykkes det paa Grund af Sygdom eller anden Aarsag ikke en Studerende at tilendebringe Øvelserne i et eller flere af Fagene indenfor de angivne Tidsrum, henvises han til at udføre det manglende i Januar Maaned i 7de Halvaar og i Juni Maaned i 8de Halvaar. Alle Øvelsesarbejderne skal afleveres senest den 24de Juni nærmest forud for Eksamen.

Om Forelæsningerne over kommunal-hygiejnisk Ingeniørvæsen, Meteorologi samt Økonomi og Lovgivning, som ikke er obligatoriske, se det detaillerede Program for Undervisningen og de enkelte Halvaars Timeplaner.

Øvelser.

Halvaar		
7de	Maskinkonstruktion	Fra 1ste Septbr. til 21de Novbr.
	Skibsbygning	Fra 22de Novbr. til 22de Decbr.
		Lokalet aabent fra Kl. 8—4
	Øvelser i Maskinlaboratoriet	1 ugentlig Arbejdsdag à 3 Timer i 14 Uger
	Fabriksbesøg	1 Gang ugentlig i 2 Uger
8de	Skibsbygning	Fra 1ste Febr. til 14de Febr.
	Bygningsstatik og Jernkonstruktioner...	Fra 15de Febr. til 15de April
	Opvarmnings- og Ventilationsanlæg.....	Fra 16de April til 31te Maj
		Lokalet aabent Kl. 8—4
	Eksamensprojekt	Fra 1ste, eventuelt 24de Juni til 9de Juli
	Fabriksbesøg	1 Gang ugentlig i 8 Uger
9de	Eksamensprojekt	Fra 1ste Septbr. til 1ste Novbr.
		Lokalet aabent Kl. 8—4

Eksamensprojektet gives tidligst den 1ste Juni og senest den 24de Juni og afleveres senest den 1ste November samme Aar. Gøres Projektet ikke færdigt til Aflevering indenfor den fastsatte Tid, kan det ikke overføres til et senere Aar, men der skal gives en ny Opgave. For at faa Opgaven udleveret kræves der Forevisning af Attest for Aflevering af samtlige Øvelsesarbejder samt Opgivelse af, i hvilket af de to Fag, Maskinbygning eller Skibsbygning, Eksaminanden vælger at udføre Eksamensprojektet.

III. Oversigt over Undervisningen

Forelæsninger.

Halvaar		Antal ugentlige Timer
1ste	Mathematik	6
	Deskriptiv Geometri	4
	Fysik { i Aar med ulige Aarstal: Lys- og Varmelære; i Aar med lige Aarstal: Elektricitet og Magnetisme }	4
	Geologi	4
2det	Mathematik	5
	Rationel Mekanik	3
	Deskriptiv Geometri	3
	Fysik (fysisk Forsøgslære)	4, fra 1ste April
	Kemi	4
3die	Mathematik	4
	Rationel Mekanik	4
	Deskriptiv Geometri	3
	Fysik { i Aar med lige Aarstal: Elektricitet og Magnetisme; i Aar med ulige Aarstal: Lys- og Varmelære }	4
4de	Mathematik	3, indtil 31te Marts
	Rationel Mekanik	2
	Fysik (fysisk Forsøgslære)	4, indtil 31te Marts
	Kemi, Eksaminatorier i	3
5te	Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	5
	do. , Eksaminatorier i	2
	Vejbygning	7
	Maskinlære a	4
	Husbygning	2
	Materiallære	3
6te	Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	5
	do. , Eksaminatorier i	2
	Vejbygning	3
	Vandbygning	4
	Maskinlære a	4
	Landmaaling	4

or Bygningsingeniører.

Øvelser.

Halvaar			
1ste	Tegning	3 ugentlige Arbejdsdage à 3 Timer	
2det	Tegning	3 ugentlige Arbejdsdage à 3 Timer	
3die	Tegning	4 ugentlige Arbejdsdage à 3 Timer	
		for den ene Halvdel af Eksaminanderne	for den anden Halvdel af Eksaminanderne
	Fysik	1 ugentl. Arbejdsdag à 3 Timer	—
	Kemi	—	2 ugentl. Arbejdsdage à 3 Timer
4de	Tegning	4 ugentlige Arbejdsdage à 3 Timer	
		for den ene Halvdel af Eksaminanderne	for den anden Halvdel af Eksaminanderne
	Fysik	—	1 ugentl. Arbejdsdag à 3 Timer
	Kemi	2 ugentl. Arbejdsdage à 3 Timer	—
5te	Husbygning	6 ugentlige Arbejdsdage fra 1ste Septbr. til 15de Novbr.	
	Vejbygning	6 ugentlige Arbejdsdage fra 16de Novbr. til 22de Decbr.	
	Husbygning	6 ugentlige Arbejdsdage fra 7de Jan. til 31te Jan.	
		Lokalet aabent Kl. 8—4	
6te	Vejbygning	6 ugentlige Arbejdsdage fra 1ste Febr. til 21de Febr.	
	Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	6 ugentlige Arbejdsdage fra 22de Febr. til 24de April	
	Maskinkonstruktion	6 ugentlige Arbejdsdage fra 25de April til 23de Juni	
		Lokalet aabent Kl. 8—4	
	Landmaaling, Beregn. og Konstrukt.	1 Gang ugentlig à 2 Timer fra 1ste Marts til 31te April	
	do. , Øvelser i Marken	fra 24de Juni—31te Juli	

Forelæsninger.

Halvaar		Antal ugentlige Timer
7de	Bygningsstatik og Jernkonstruktioner, for dem, der vælger Eksamensprojekt i dette Fag	2
	Bygningsstatik og Jernkonstruktioner, Eksaminatorier i	2
	Vandbygning	6
	Mekanisk Teknologi I a	5, fra 1ste Oktbr.
	Kommunal-hygiejnisk Ingeniørvæsen	3
	Materiallære (Jernbeton)	2
	Elektroteknik	2
8de	Bygningsstatik og Jernkonstruktioner, for dem, der vælger Eksamensprojekt i dette Fag	2
	Mekanisk Teknologi I b	1
	Vejbygning, for dem, der vælger Eksamensprojekt i dette Fag	3
	Vandbygning, for dem, der vælger Eksamensprojekt i dette Fag	3
	Kommunal-hygiejnisk Ingeniørvæsen	2
	Landmaaling, Eksaminatorier i	2
9de		

Forelæsninger for Bygningsingeniører i 7de Halvaar begynder 1ste Oktober.

Om Forelæsninger i Opvarmning og Ventilation, Meteorologi samt Økonomi og Lovgiv-ning, som ikke er obligatoriske, se det detaillerede Program for Undervisningen og de enkelte Halvaars Timeplaner.

Øvelserne i de forskellige Fag afholdes kun til de ovenfor anførte Tider. Lykkes det paa Grund af Sygdom eller anden Aarsag ikke en Studerende at tilendebringe Øvelserne i et eller flere Fag inden for de angivne Tidsrum, henvises han til at udføre det manglende i Januar Maaned i 7de Halvaar og i Juni Maaned i 8de Halvaar.

Øvelsesarbejderne i Landmaaling skal afleveres senest den 1ste Februar, alle andre Øvelsesarbejder senest den 24de Juni nærmest forud for Eksamen.

IV. Oversigt over Undervisningen

Forelæsninger.

Halvaar		Antal ugentlige Timer
1ste	Mathematik	6
	Deskriptiv Geometri	4
	Fysik { i Aar med ulige Aarstal: Lys- og Varmelære; i Aar med lige Aarstal: Elektricitet og Magnetisme }	4

Øvelser.

Halvaar		
7de	Landmaaling, Nivellements- og Opmaalingsprøver i Marken .... do. , Korttegning .... Vandbygning .... Øvelser i Maskinlaboratoriet	1ste Aug. til 30te Septbr. 1ste Oktbr. til 31te Oktbr. 6 ugentlige Arbejdsdage fra 1ste Novbr. til 22de Decbr. Lokalet aabent Kl. 8—4 8 Timer
8de	Vandbygning .... Vejbygning .... Kommunal-hygiejnisk Ingeniørvæsen.... Bygningsstatik og Jernkonstruktioner... Eksamensprojekt	6 ugentlige Arbejdsdage fra 1ste til 7de Febr. 6 ugentlige Arbejdsdage fra 8de Febr. til 14de Marts 6 ugentlige Arbejdsdage fra 15de Marts til 17de April 6 ugentlige Arbejdsdage fra 18de April til 31te Maj 6 ugentlige Arbejdsdage fra 1ste Juni, eventuelt 24de Juni, til 9de Juli Lokalet aabent Kl. 8—4
9de	Eksamensprojekt	Fra 1ste Septbr. til 1ste Novbr. Lokalet aabent Kl. 8—4

Eksamensprojektet gives tidligst den 1ste Juni og senest den 24de Juni og afleveres senest n 1ste November samme Aar. Gøres Projektet ikke færdigt til Aflevering indenfor den fastsatte d, kan det ikke overføres til et senere Aar, men der skal gives en ny Opgave. For at faa Op-ven udleveret kræves der Forevisning af Attest for Aflevering af samtlige Øvelsesarbejder mt Opgivelse af, i hvilket af de tre Fag: Bygningsstatik og Jernkonstruktioner, Vejbygning er Vandbygning, Eksaminanden vælger at udføre Eksamensprojektet.

r Elektroingeniører.

Øvelser.

Halvaar		
1ste	Tegning	3 ugentlige Arbejdsdage à 3 Timer

Forelæsninger.

Halvaar		Antal ugentlige Timer	
2det	Mathematik	5	
	Rationel Mekanik	3	
	Deskriptiv Geometri	3	
	Fysik (fysisk Forsøgslære)	4, fra 1ste April	
	Kemi	4	
3die	Mathematik	4	
	Rationel Mekanik	4	
	Deskriptiv Geometri	3	
	Fysik { i Aar med lige Aarstal: Elektricitet og Magnetisme i Aar med ulige Aarstal: Lys- og Varmelære	4	
4de	Mathematik	3, indtil 31te Marts	
	Rationel Mekanik	2	
	Fysik (fysisk Forsøgslære)	4, indtil 31te Marts	
	Kemi, Eksaminatorier i	3	
5te	Elektroteknik b	3	
	Elektroteknik c	2	
	Mekanisk Teknologi I a	5, fra 1ste Oktbr.	
	Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	5	
	do. do., Eksaminatorier i	2	
	Maskinlære a	4	
		I Aar med lige Aarstal	I Aar med ulige Aarstal
6te	Elektroteknik b	3	3
	Elektroteknik c	2	2
	Mekanisk Teknologi I b	1	1
	do. do. III	—	1
	Maskinlære a	4	4
	Maskinlære b	—	3, i Februar og Marts
	Maskinlære c	3, i Februar og Marts	—
7de	Elektroteknik B	1	
	Elektroteknik C	4	
	Svagstrømsteknik	2	
	Materiallære	3	

Øvelser.

Halvaar			
2det	Tegning	3 ugentlige Arbejdsdage à 3 Timer	
3die	Tegning	4 ugentlige Arbejdsdage à 3 Timer	
		for den ene Halvdel af Eksaminanderne:	for den anden Halvde af Eksaminanderne:
	Fysik	1 ugentl. Arbejdsdag à 3 Timer.	—
	Kemi	—	2 ugentl. Arbejdsdage à 3 Timer
4de	Tegning	4 ugentlige Arbejdsdage à 3 Timer	
		for den ene Halvdel af Eksaminanderne:	for den anden Halvdel af Eksaminanderne:
	Fysik	—	1 ugentl. Arbejdsdag à 3 Timer
	Kemi	2 ugentl. Arbejdsdage à 3 Timer	—
5te	Bygningstegning	3 ugentlige Arbejdsdage Lokalet aabent Kl. 8—4	
	Øvelser i elektroteknisk Laboratorium	1 à 2 ugentlige Arbejdsdage à 4 Timer	
6te	Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	2 ugentlige Arbejdsdage	
	Maskinlære	1 ugentlig Arbejdsdag Lokalet aabent Kl. 8—4	
	Øvelser i elektroteknisk Laboratorium	2 ugentlige Arbejdsdage à 4 Timer	
	Øvelser i Maskinlaboratoriet	1 ugentlig Arbejdsdag à 3 do.	
7de	Elektroteknik	2 ugentlige Arbejdsdage	
	Maskinlære	1 ugentlig Arbejdsdag Lokalet aabent Kl. 8—4	
	Øvelser i elektroteknisk Laboratorium	2 ugentlige Arbejdsdage à 4 Timer Kun i Halvdelen af Halvaaret for dem, der vælger Eksamensprojekt i Svagstrømsteknik	

Forelæsninger.

Halvaar		Antal ugentlige Timer	
		I Aar med ulige Aarstal	I Aar med lige Aarstal
8de	Elektroteknik C	4	4
	Svagstrømsteknik	2	2
	do., særlig Forelæsning for dem, der vælger Eksamensprojekt i dette Fag	3	3
	Kemisk Teknologi	2	2
	Mekanisk Teknologi III	1	—
	Maskinlære b	3, i Februar og Marts	—
	Maskinlære c	—	3, i Februar og Marts
9de			

Om Forelæsninger i Opvarmning og Ventilation, Meteorologi samt Økonomi og Lov givning, som ikke er obligatoriske, se det detaillerede Program for Undervisningen og de enkelt Halvaars Timeplaner.

Øvelser.

Halvaar		
8de	Elektroteknik .... Maskinlære .... Øvelser i elektroteknisk Laboratorium, kun for dem, der vælger Eksamensprojekt i Svagstrømsteknik .... Eksamensprojekt	2 ugentlige Arbejdsdage 1 ugentlig Arbejdsdag Lokalet aabent Kl. 8—4 2 ugentlige Arbejdsdage à 4 Timer i den ene Halvdel af Halvaaret Fra 1ste, eventuelt 24de Juni til 9de Juli
9de	Eksamensprojekt (enten Stærkstrøm eller Svagstrøm).........................	Fra 1ste Septbr. til 1ste Novbr. Lokalet aabent Kl. 8—4

Eksamensprojektet gives tidligst den 1ste Juni og senest den 24de Juni og afleveres enest den 1ste November samme Aar. Gøres Projektet ikke færdigt til Aflevering indenfor den stsatte Tid, kan det ikke overføres til et senere Aar, men der skal gives en ny Opgave. For faa Opgaven udleveret kræves der Forevisning af Attest for Aflevering af samtlige Øvelsesbejder samt Opgivelse af, i hvilket af de to Fag Stærkstrømselektroteknik eller Svagstrømselektroteknik Eksaminanden vælger at udføre Eksamensprojektet.

II. Forelæsninger, Øvelser og Eksaminer.

1. Ekstraordinære Forelæsninger og Øvelser.

Over Emner af almen Interesse blev der holdt 2 Rækker offentlige populære Forelæsninger, nemlig af:

Ing., Cand. polyt. P. Schrøder om Fremstilling af Jern og Staal.

Prof., Dr. phil. Julius Petersen om de vigtigste Luftarter, særlig deres kemiske Forhold.

De med disse Forelæsninger forbundne Udgifter udrededes af det af det Reiersenske Fond til Raadighed stillede Beløb.

Følgende enkelte Foredrag holdtes: Premierløjtnant H. C. Ullidtz: Om det sidste Aars tekniske Fremskridt i Luftsejlads; Prof., Dr. W. Nernst: 3 Foredrag over Emner fra den fysiske Kemi. Sidstnævnte Foredrag lod Selskabet for Naturlærens Udbredelse afholde med Tilskud fra den polytekniske Læreanstalt.

Foruden til Læreanstaltens egen Undervisning og flere Universitetsforelæsninger er Lokalerne benyttede til Foredrag i Selskabet for Naturlærens Udbredelse, til Foredrag under Statens Lærerhøjskole, til Kursus i Kemi for Lærere af Mellemskolen og for den Suhrske Husmoderskole samt til Foredrag afholdte af det Anker Heegaardske Foredragslegat, Folkeuniversitetsforeningen, Aëronautisk Selskab m. fl.

2. Udgivelse af Lærebøger.

Af det paa Finansloven for 1909—10 bevilgede Beløb paa 1,500 Kr. til Udgivelse af Forelæsninger eller Lærebøger er 600 Kr. bleven brugt til Udgivelse af Professor Ostenfelds Forelæsninger over Jernkonstruktioner, 2den Del, og 600 Kr. til en ny Udgave af Professor C. Hansens Forelæsninger over Skibsbygning.

Af det private Ingeniørfonds Midler er der foranstaltet en ny Udgave af Tegnevejledning III (Skruer og Tandhjul).

3. Eksaminer.

a. Adgangseksamen.

N. N., der havde bestaaet norsk Realartium, fik ved Ministeriets Skrivelse af 4de September 1909 Tilladelse til at indskrives som polyteknisk Eksaminand.

— Under 24de September 1909 bifaldt Ministeriet, at N. N., der havde faaet Tilladelse til at indstille sig til Læreanstaltens Adgangseksamen og havde bestaaet denne, fritoges for en manglende Prøve i Geometri ved Realeksamen.

— Ved Skrivelse af 27de September 1909 gav Ministeriet N. N., der havde bestaaet almindelig Forberedelseseksamen, men kun opnaaet g÷ i dansk Stil, Tilladelse til at underkaste sig en Omprøve i nævnte Fag.

— Under 25de November 1909 tillod Ministeriet, at N. N., der havde bestaaet Maskinkonstruktøreksamen ved den tekniske Skole i København, maatte indstille sig til Adgangseksamen imod forinden at underkaste sig og bestaa Tillægsprøver i Tysk, Engelsk og Fransk i samme Omfang som ved almindelig Forberedelseseksamen.

— I Skrivelse af 13de April 1910 tillod Ministeriet, at N. N., der havde bestaaet Realeksamen uden Geometri, maatte indstille sig til Læreanstaltens Adgangseksamen imod samtidig at underkaste sig en Tillægsprøve i nævnte Fag.

— I Skrivelse af 30te Maj 1910 gav Ministeriet 3 Ansøgere, der havde bestaaet almindelig Forberedelseseksamen med 2 fremmede Sprog (Tysk og Engelsk) Tilladelse til at indstille sig til Adgangseksamen imod, at de samtidig underkastede sig Tillægsprøve i det tredie fremmede Sprog, og saaledes at de ikke betragtedes som polytekniske Eksaminander, før de havde bestaaet nævnte Tillægsprøve.

— I Skrivelse af samme Dato bifaldt Ministeriet, at N. N., der havde bestaaet Afgangsprøven fra 2den Gymnasieklasse i nysproglig Retning, maatte indstille sig til Læreanstaltens Adgangseksamen.

— I Skrivelse af samme Dato bifaldt Ministeriet, at N. N., der havde bestaaet Realeksamen uden Prøve i Geometri, maatte indstille sig til Læreanstaltens Adgangseksamen, imod at han samtidig underkastede sig en Tillægsprøve i nævnte Fag.

— Under samme Dato antoges Lærerne ved Læreanstaltens Forberedelseskursus til Eksaminatorer ved Adgangseksamen i 1910, nemlig: Prof., Dr. C. Juel, Prof., Dr. Niels Nielsen og Dr. phil. Jhs. Mollerup i Mathematik samt Dr. phil. F. Barmwater i Fysik. Samtidig antoges Adjunkt, Dr. phil. C. Hansen og Mag. scient. C. Ette til Censorer i Mathematik og Cand. mag. E. S. Johansen til Censor i Fysik ved samme Eksamen.

b. Polyteknisk Eksamen.

1ste Del af Eksamen.

Under 27de April 1910 overdroges det Hjælpedocent A. R. Christensen at fungere som Censor i deskriptiv Geometri ved 1ste Del af Eksamen.

— N. N., der havde bestaaet pharmaceutisk Kandidateksamen, fritoges af Ministeriet ved Skrivelse af 30te Maj 1910 for den mundtlige Prøve i uorganisk og organisk Kemi ved 1ste Del af Eksamen for Fabrikingeniører.

— Ved Skrivelse af 30te Maj 1910 bifaldt Ministeriet, at den ved Reglementet af 28de December 1909 indførte Ændring i Prøven i uorganisk Kemi ved 1ste Del af Eksamen for Fabrikingeniører allerede traadte i Kraft ved Eksamen i Juni—Juli 1910. Ligeledes tillodes det Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører, der indstillede sig til 1ste Del af Eksamen i nævnte Eksamenstermin, at underkaste sig den praktiske og skriftlige Prøve i Kemi efter de ved det nye Reglement indførte Bestemmelser for de nævnte Prøver. Endelig bifaldt Ministeriet, at der gaves Eksaminander, som havde begyndt Studiet før 1907, Lejlighed til at prøves efter den ældre Ordning med Hensyn til Eksamen i Mathematik, deskriptiv Geometri og Projektionstegning, naar de indstillede sig til 1ste Del af Eksamen i Juni—Juli 1910.

— Under 3die Oktober 1909 antoges Direktør A. Clément som Censor i teknisk Kemi og kemisk Teknologi ved 2den Del af Eksamen.

— Et Andragende fra N. N., der havde bestaaet Afgangsprøven fra Orlogsværftets Skibsbygningsskole, om Fritagelse for at afgive Attest for fysiske Øvelser ved 1ste Del af polyteknisk Eksamen, nægtedes Fremme af Lærerraadet.

2den Del af Eksamen.

Censuren i mekanisk Teknologi var ved 2den Del af Eksamen i December 1909—Januar 1910 overtaget af følgende: ved Eksamen for Fabrikingeniører: Ing. Cand. polyt. Gorm-Petersen og Ing., Cand. polyt. L. Storm; ved Eksamen for Maskiningeniører: Direktør Caroc og Ing., Cand. polyt. P. Gerlow; ved Eksamen for Elektroingeniører: Ing., Cand. polyt. J. Agerskov og Ing., Cand. polyt. L. Storm; ved Eksamen for Bygningsingeniører: Ing., Cand. polyt. P. Gerlow og Overingeniør Munck.

— Ved Skrivelser af 14de og 22de Oktober 1909 tillod Ministeriet, at 2 Eksaminander maatte indstille sig til 2den Del af Eksamen i December 1909—Januar 1910, til Trods for, at der var forløbet mere end 4½ Aar, siden de bestod 1ste Del af Eksamen.

— Ved Skrivelse af 19de Marts 1910 bifaldt Ministeriet, at norsk Premierløjtnant N. N., der havde deltaget i Undervisningen i en Række Fag som polyteknisk Eksaminand, maatte faa sine Kursusarbejder i Husbygning, Bygningsstatik, Vej- og Vandbygning underkastet Censur og Resultatet meddelt.

— N. N., der havde bestaaet pharmaceutisk Kandidateksamen, fritoges af Ministeriet ved Skrivelse af 30te Maj 1910 for at afgive Attest for at have gennemgaaet Øvelser i uorganisk Kemi og Mikroskopi, naar han indstillede sig til 2den Del af Eksamen for Fabrikingeniører.

— Under 11te Maj, 30te Maj og 26de Juli 1910 tillod Ministeriet, at 3 Eksaminander maatte indstille sig til 2den Del af polyteknisk Eksamen i December 1910—Januar 1911 til Trods for, at der var forløbet mere end 4½ Aar, siden de bestod 1ste Del af samme Eksamen.

— *Eksamensafslutning.* Den aarlige Eksamensafslutning fandt Sted den 31te Januar 1910. Prof. Alfred Lütken holdt Talen.

III. Samlinger og Laboratorier m. m.

1. Det kemiske Laboratorium.

Deling af Laboratoriets Driftsbudget. Under 30te Juni 1909 anmodede den polytekniske Læreanstalt Ministeriet om at foreslaa en Deling af Laboratoriets Budget i 2 Litra, nemlig 2. a. 1. med Betegnelsen: Til Raadighed ved Undervisningen for Fabrikingeniører m. fl. og 2. a. 2. med Betegnelsen: Til Raadighed ved Undervisningen for Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører. Konto 2. a. 1. blev foreslaaet opført med Kontoens hidtilværende Beløb 10,400 Kr., medens Konto 2. a. 2. foresloges opført med 2,500 Kr. Den foreslaaede Deling af Kontoen var en Følge af den Udvidelse og Omlægning af Undervisningen i Kemi, som Oprettelsen af et nyt Professorat i dette Fag ved Universitetet dels havde muliggjort, dels nødvendiggjort. Hele Undervisningen i Kemi for Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører var derved gaaet over til den nye Professor, der saaledes havde faaet Ledelsen af den Del af det kemiske Laboratorium, som benyttedes til den praktiske Undervisning for de sidstnævnte 3 Studieretninger. Det var derfor nødvendigt, at denne Del af Laboratoriet fik sit eget Budget under sin egen Bestyrer. Under Hensyn til det store Antal Studerende og de øvrige foreliggende Omstændigheder kunde Driftsbudgettet for Konto 2. a. 1. ikke afgive noget til et Drifts-

budget for 2. a. 2. Man havde endnu ingen Erfaring for, hvor stort et Beløb, der vilde udkræves til Driftsbudgettet paa Konto 2. a. 2., men Udgiften for Finansaaret 1910—11 ansattes til 2,500 Kr.

Ovennævnte Forslag optoges paa Finanslovforslaget for 1910—11, jvfr. Rigsdagstidende for 1909—10, Tillæg A., Sp. 1345—48, og vedtoges af Rigsdagen.

— *Ekstraordinær Bevilling.* I Skrivelse af 22de Juni 1909 anmodede Bestyreren for det kemiske Laboratorium A, Professor, Dr. phil. Julius Petersen Læreanstalten om at søge bevilget et ekstraordinært Tilskud til Laboratoriet.

Laboratoriets Budget var saa ringe i Forhold til de økonomiske Byrder, der paahvilede det, at kun det allernødvendigste til Laboratoriets Drift kunde anskaffes, medens alt, hvad der gik ud over dette, maatte opgives. Dette mærkedes først og fremmest paa følgende to Punkter. Det ene Punkt vedrørte Reparation og Fornyelse af Inventar og det andet gjaldt Udvidelse af Undervisningen med de deraf følgende Udgifter til Apparater og Materialier.

Paa det første Punkt viste det sig i Øjeblikket, at en Mængde Reparationer og Forandringer ved Reoler, Borde, Skabe, Stinkskabe, Vaske etc., som var paatrængende nødvendige — og som til Dels allerede nødvendigvis havde maattet udføres — vilde medføre en Udgift af 929 Kr. 80 Øre, hvilket Beløb Professoren derfor anmodede om maatte blive bevilget ekstraordinært.

Hvad det andet Punkt angik, vilde Professoren meget gerne, saa snart han kunde afse den nødvendige Tid dertil, udarbejde et lille Tillæg til den uorganiske Kemi saaledes, at han ved en Forelæsning meddelte de vigtigste, særlig analytiske Egenskaber hos de sjældnere, men nu efterhaanden mere og mere vigtige Grundstoffer. Tillige vilde han gerne indføre nogle (foreløbig frivillige) Reaktionsøvelser for viderekomne, for at de i Laboratoriet kunde stifte nærmere Bekendtskab med en Del af disse Stoffer, som Dag for Dag vandt mere og mere Indgang i Teknikken. Disse Stoffer var imidlertid mere eller mindre kostbare, og skulde blot en lille Begyndelse gøres, maatte der ekstra Hjælp til, og Professoren vilde derfor anmode om et ekstraordinært Tilskud paa 500 Kr. til Anskaffelse af Præparater af sjældnere Grundstoffer.

I Skrivelse af 30te Juni 1909 anmodede den polytekniske Læreanstalt Ministeriet om at søge et Beløb paa 1,450 Kr. ekstraordinært bevilget paa Laboratoriets Konto. Forslaget optoges paa Finanslovforslaget for 1910—11, jvfr. Rigsdagstidende for 1909—10, Tillæg A. Sp. 1347—48. Beløbet bevilgedes paa Finansloven for 1910—11 paa Læreanstaltens Udgiftspost 2. a. 1.

— *Instruks for 1ste Assistent ved det kemiske Laboratorium.*

1. Det paahviler Assistenten at yde Laboratoriets Bestyrer den fornødne Hjælp ved Øvelserne i Laboratoriet.

2. Assistenten maa — eventuelt med fornøden Hjælp — holde Laboratoriets Materiel og dets Samlinger (derunder Bogsamlingen) i Orden.

3. Arbejdstiden er normalt 6 Timer daglig (i Regelen Kl. 9—3) alle Hverdage udenfor de paa Læreanstaltens Forelæsningsskema fastsatte Ferier. Under særlige Forhold fastsættes Arbejdstiden nærmere af Laboratoriets Bestyrer.

Den polytekniske Læreanstalt forbeholder sig Ret til eventuelt at kunne foretage Ændringer i den ovenfor givne Plan for Assistentens Arbejde.

— I Beretningsaaret udfærdigedes der tillige en Instruks for 4de Assistent

ved samme Laboratorium. Denne Instruks er enslydende med ovennævnte med Undtagelse af Punkt 1, der havde følgende Ordlyd: Det paahviler Assistenten at yde Laboratoriets Bestyrer den fornødne Hjælp ved Øvelserne i Laboratoriet, ved Forelæsningerne samt ved Udførelsen af videnskabelige Arbejder.

2. Det gæringsfysiologiske og landboteknisk-kemiske Laboratorium.

Bevilling til Ansættelse af en Assistent ved det gæringsfysiologiske og landboteknisk-kemiske Laboratorium. I Skrivelse af 26de April 1909 anmodede Bestyreren for det gæringsfysiologiske og landboteknisk-kemiske Laboratorium, Prof., Dr. Orla Jensen den polytekniske Læreanstalt om at søge en Bevilling til Ansættelse af en Assistent ved nævnte Laboratorium.

Da Professoren foruden den daglige Undervisning i Laboratoriet var fuldt optaget af bakteriologiske Opgaver, hvis snarlige Løsning vilde være af Betydning for vort Mejeribrug, ansøgte han om at faa bevilget en aarlig Sum som Løn til en Assistent og mente ikke at turde anslaa denne Sum til mindre end 2,400 Kr.; han forlangte mindst 8 Timers Arbejde om Dagen, saa der vilde ikke — som for de rene Undervisningsassistenters Vedkommende — kunne blive Tid og Kraft tilovers til Ekstrafortjeneste. Desuden maatte en Assistent for at kunne bruges i nævnte Laboratorium ikke blot være Kemiker og Bakteriolog, men helst ogsaa have lidt Forstaaelse af det praktiske Mejeribrug, og Folk med saa alsidig Uddannelse vilde man overhovedet ikke kunne faa fat i uden at byde en nogenlunde ordentlig Løn.

Under 30te Juni 1909 anbefalede den polytekniske Læreanstalt Sagen til Ministeriet, der optog et Forslag desangaaende paa Finanslovforslaget for 1910—11, jvfr. Rigsdagstidende for 1909—10, Tillæg A. Sp. 1333—34. Forslaget vedtoges paa Finansloven, og Beløbet 2,400 Kr. opførtes paa Læreanstaltens Udgiftspost 1 d.

— Frk., Cand. polyt. Betzy Meyer ansattes i den nye Stilling fra 1ste April 1910 at regne.

— *Instruks for Assistenten ved det gæringsfysiologiske Laboratorium.*

1. Det paahviler Assistenten at udføre de kemiske og bakteriologiske Arbejder, som bliver hende paalagt af Laboratoriets Forstander, og at være behjælpelig ved Undervisningen.

2. Arbejdstiden er hver Hverdag fra Kl. 8—12 og fra Kl. 2—6, men Assistenten er forpligtet til ogsaa at møde udenfor denne Tid, hvis Arbejdet kræver det. Saaledes vil det ved Udførelsen af Forsøg i Praksis kunne blive nødvendigt, at Assistenten opholder sig et Par Dage paa Forsøgsstedet.

Den polytekniske Læreanstalt forbeholder sig Ret til eventuelt at kunne foretage Ændringer i den ovenfor givne Plan for Assistentens Arbejde.

3. Det fysiske Institut.

Det fysiske Laboratorium.

Ekstraordinær Bevilling. Paa Finansloven for 1910—11 bevilgedes der 30,000 Kr. til Montering af det fysiske Institut som 4de Del af en 5-aarig Bevilling paa i alt 140,000 Kr., jvfr. Rigsdagstidende for 1909—10, Tillæg A, Sp. 1349—50.

— *Bevilling til Assistance for Bestyreren af det fysiske Laboratorium.* Paa Læreanstaltens Konto for ekstraordinære Udgifter for 1909—10 blev der med ministeriel Approbation af 23de Januar 1909 afholdt et Beløb af 200 Kr. til Assistance for Bestyreren af det fysiske Laboratorium i Foraarshalvaaret 1909 og Efteraarshalvaaret 1910. Den nærmere Motivering af dette Beløbs Anvendelse er anført i Univ. Aarbog for 1908—09, S. 847—48.

Med lignende Motivering optoges et Forslag om at bevilge et Beløb af 400 Kr. aarlig i samme Øjemed paa Læreanstaltens Honorarkonto 1. d., jvfr. Rigsdagstidende for 1909—10, Tillæg A, Sp. 1335—36. Forslaget vedtoges, og nævnte Konto forhøjedes med 400 Kr., første Gang paa Finansloven for 1910—11.

— *Fremstilling af flydende Luft.* Efter at det fysiske Laboratorium var bleven forsynet med en leveringsdygtig Maskine til Fremstilling af flydende Luft fik Laboratoriet under 26de April 1910 Ministeriets Bemyndigelse til at maatte tilvirke flydende Luft til Salg til andre Laboratorier og Undervisningsanstalter, saaledes at Indtægterne og Udgifterne indgik paa Laboratoriets Driftsregnskab.

4. Det elektrotekniske Laboratorium.

Bevilling til Ansættelse af en Assistent ved det elektrotekniske Laboratorium. Under 20de Maj 1909 henledte Bestyreren af det elektrotekniske Laboratorium, Professor Absalon Larsen i Skrivelse til den polytekniske Læreanstalt Opmærksomheden paa, at Antallet af normale Deltagere i Laboratoriets Øvelser var steget saa betydeligt, at een Assistent ikke længere var i Stand til paa tilfredsstillende Maade at udføre Assistentarbejdet.

I Efteraaret 1903 og Foraaret 1904 besørgede Professoren selv hele Undervisningen uden Assistent. Der var da 7 egentlige Studerende. I Efteraaret 1904, da der kom en Aargang Studerende til, ansattes en Assistent. Antallet af egentlige Deltagere i Øvelserne holdt sig i de følgende Semestre omtrent paa samme Højde, indtil der i Efteraaret 1907 meldte sig 20 og i Efteraaret 1908 30 nye Elektroingeniører.

Fra Foraaret 1907 havde Laboratoriet desuden overtaget Maskiningeniørernes elektrotekniske Øvelser, saa at der nu rent bortset fra yderligere Stigning maatte regnes med følgende Antal: hvert Efteraarssemester 2 Aargange Elektroingeniører à ca. 30 Deltagere og hvert Foraarssemester 1 Aargang Elektroingeniører à ca. 30 og 1 Aargang Maskiningeniører à ca. 20 Deltagere.

Man var derved kommen op paa et saa stort Antal, at det efter de i det sidst forløbne Aar gjorte Erfaringer maatte anses for uforsvarligt længere at udskyde Ansættelsen af endnu en Assistent.

Professoren henstillede derfor, at der maatte blive gjort Skridt til at opnaa Bevilling til endnu en Assistent ved det elektrotekniske Laboratorium fra 1ste April 1910. Da de to Assistenters Stilling og Arbejde vilde blive væsentligt ens, idet hver af dem fik en Aargang Studerende at tilse, foreslog han, at Lønningen sattes som for den nuværende Assistent til 1,800 Kr. aarlig.

I Skrivelse af 30te Juni 1909 anbefalede den polytekniske Læreanstalt Sagen til Ministeriet, der optog et Forslag i ovennævnte Retning paa Finanslovforslaget for 1910—11, jvfr. Rigsdagstidende for 1909—10, Tillæg A., Sp.

1331—34. Forslaget vedtoges af Rigsdagen, og Beløbet opførtes paa Læreanstaltens Udgiftspost 1 d.

— *Instruks for Assistenterne ved den polytekniske Læreanstalts elektrotekniske Laboratorium.*

1. *Arbejdstid.* Den normale daglige Arbejdstid er 8 Timer (i Regelen Kl. 9—5) inklusive en Spisetid, der retter sig efter Tiden for Øvelserne. Men i øvrigt er Assistenterne fuldt ud til Laboratoriets Disposition, saaledes at de ogsaa efter nærmere Aftale maa være til Stede udenfor den normale Arbejdstid, naar dette af og til maatte være nødvendigt.

2. *Ferier.* Sommerferie ca. 4 Uger, Juleferie ca. 1 Uge samt alle Helligdage og Læreanstaltens Fridage.

3. *Arbejde.* Assistenternes Arbejde, der fordeles mellem de to Assistenter efter Laboratoriebestyrerens nærmere Bestemmelse, er hovedsageligt:

Detailleret Tilsyn med Øvelserne, saaledes at de i hele Øvelsestiden er til Stede i Øvelseslokalerne, Gennemsyn af Rapporterne, Føring af Bøger vedrørende Bestillinger og Leveringer, Føring af Inventarieliste og Liste over Tidsskrifter m. m. samt periodisk Justering af Laboratoriets Instrumenter og andre Forsøgsarbejder alt efter nærmere Bestemmelse af Laboratoriets Bestyrer, hvem Assistenterne i det hele bistaar med alt Arbejde vedrørende Læreanstalten, samt om det ønskes, og Tiden tillader det, med videnskabelige Eksperimenter.

Den polytekniske Læreanstalt forbeholder sig Ret til eventuelt at kunne foretage Ændringer i den ovenfor givne Plan for Assistenternes Arbejde.

5. Den teknologiske Samling.

Ansættelse af en Docent i mekanisk Teknologi, se S. 1420—22.

— *Instruks for Assistenten ved den teknologiske Samling.*

1. Det paahviler Assistenten at arbejde ved Ordningen og Vedligeholdelsen af den teknologiske Samling og Materialprøvesamlingen samt at være Professoren og Docenten i Teknologi samt Docenten i Materiallære behjælpelig med Forberedelser til Foredrag samt med Forsøg og Lysbilled-Forevisninger under disse.

2. Den daglige Arbejdstid er 7 Timer, men der paahviler herudover Assistenten efter Professorens nærmere Bestemmelse at være til Stede i Samlingen to Aftener om Ugen og Søndag Formiddag, hver Gang to Timer, og i denne Tid forklare Besøgende Samlingen, samt at sørge for fornøden Avertering om Samlingens Tilgængelighed.

Den polytekniske Læreanstalt forbeholder sig Ret til eventuelt at kunne foretage Ændringer i den ovenfor givne Plan for Assistentens Arbejde.

6. Andre Forhold vedrørende Læreanstaltens Budget m. m.

Forhøjelse af Honoraret til Docenten i kommunal-hygiejnisk Ingeniørvæsen.

Under 30te Juni 1909 anmodede den polytekniske Læreanstalt Ministeriet om at søge Honoraret til Docenten i kommunal-hygiejnisk Ingeniørvæsen forhøjet fra 500 Kr. til 2,400 Kr. Den Betydning, som Uddannelsen i dette Fag havde for vore Ingeniører, var steget stærkt, efterhaanden som flere og flere Kommuner gik over til at anlægge Vandværker, Gasværker,

elektriske Værker, Kloaker og lignende. Allerede nu var et betydeligt Antal Ingeniører ansatte i Kommunernes Tjeneste, og sandsynligvis vilde Fagets Betydning stige endnu stærkere, saaledes at det vilde blive nødvendigt at oprette et Professorat deri. Men allerede nu vilde Undervisningen i dette Fag medføre en saadan Forøgelse i Arbejdet for Docenten, dels ved Forelæsninger, dels ved Øvelser, at Honoraret maatte ansættes til 2,400 Kr. aarlig.

Den foreslaaede Forhøjelse optoges paa Finanslovforslaget for 1910—11, jvfr. Rigsdagstidende for 1909—10, Tillæg A., Sp. 1323—24, og vedtoges af Rigsdagen.

— *Personligt Tillæg til Docent i Landmaaling og Nivellering P. Thygesen.* Under 14de Oktober 1909 tilskrev den polytekniske Læreanstalt Ministeriet om Lærerstillingen i Landmaaling og Nivellering. I Læreanstaltens Skrivelse af 30te Juni s. A. var Stillingens Omdannelse til en fast Lærerstilling (Professorat) foreslaaet og nærmere motiveret, idet der henvistes til den Betydning, som Faget havde for Ingeniøruddannelsen, samt til det Omfang, som Lærervirksomheden i dette Fag efterhaanden havde antaget. Forslaget blev ikke optaget i det for Rigsdagen forelagte Finanslovforslag, ligesaa lidt som de øvrige fremsatte Forslag vedrørende Lønningskonto 1 a. Den polytekniske Læreanstalt haabede deri at kunne se et Tilsagn om, at Fremsættelsen af et Lønningslovforslag endelig vilde finde Sted i Rigsdagssamlingen 1909—10. Skulde dette imod Forventning ikke ske, maatte den paa det varmeste anbefale, at Docentstillingen i Landmaaling og Nivellering omdannedes til et Professorat, subsidiært, at der tillagdes Stillingens Indehaver, Docent P. Thygesen et personligt Lønningstillæg af 800 Kr., indtil Stillingens Omdannelse til Professorat vedtoges ved en ny Lønningslov.

Lønningsforholdene ved den polytekniske Læreanstalt var i høj Grad uheldige, men med Hensyn til Lønningen for Docenten i Landmaaling var Nødstilstanden saa stor, at der snarest muligt maatte ske en Forbedring. Docenten optoges ganske af sin Virksomhed, hvis Art og Omfang var saaledes, at han ikke kunde paatage sig noget lønnet Arbejde ved Siden af sin Gerning ved Læreanstalten. For dette Arbejde, der krævede særlige Kvalifikationer, ydedes der ham en aarlig Løn af 2,400 Kr. Docent Thygesen havde i 9 Aar paa særdeles samvittighedsfuld Maade og med megen Dygtighed varetaget sin stedse voksende Gerning, og det vilde være i høj Grad uheldigt, om Docentens Energi skulde svækkes ved, at han fortsat skulde arbejde under trykkende økonomiske Forhold. Docent Thygesen havde allerede for flere Aar siden med Rette kunnet vente en Forbedring af sin Stilling. Naar der ikke tidligere var fremsat noget Forslag herom paa Finansloven, laa det i, at man hvert Aar havde næret Haab om, at en ny Lønningslov skulde blive gennemført, og som Ministeriet vilde kunne overbevise sig om, var der allerede paa det i 1907 fremsendte Lønningslovforslag paatænkt en Omdannelse af Docentstillingen til et Professorat.

Som Ændringsforslag ved Folketingets tredie Behandling af Finanslovforslaget for 1910—11 optoges et Forslag om at tillægge Docent Thygesen et personligt Lønningstillæg af 800 Kr., jvfr. Rigsdagstidende for 1909—10, Tillæg B., Sp. 959—60. Forslaget vedtoges paa Finansloven for 1910—11, og Beløbet opførtes paa Læreanstaltens Udgiftspost 1 b.

— *Bestemmelser vedrørende det Hjælpedocenten i Vejbygningsfagene paahvilende Arbejde.*

1. Undervisningen foregaar under Ansvar af vedkommende Fags Professor, som holder de principale Forelæsninger og leder de med Faget forbundne Øvelser.

2. Det paahviler Hjælpedocenten at assistere ved Øvelserne under stadige Konferencer om Elevernes Opgaver og Fremgang med Læreren i Faget, som træffer de nærmere Bestemmelser om Fordelingen af Arbejdet mellem sig og Hjælpedocenten. Denne er pligtig til at anvende indtil 3 Timer daglig (for Tiden mellem Kl. 1—4) ved disse Øvelser paa de Tider af Aaret, hvor Øvelserne afholdes, ogsaa naar de Studerende undtagelsesvis gennemgaar dem udenfor den programmæssige Tid.

3. Hjælpedocenten skal deltage i Forelæsningsarbejdet efter nærmere Aftale med Læreren i hvert enkelt Tilfælde.

4. Det paahviler Hjælpedocenten uden særligt Vederlag at gennemregne de indleverede Kursusarbejder og den praktiske Eksamensopgave samt at afgive en motiveret Bedømmelse af disse Opgaver til Professoren.

5. Endelig skal Hjælpedocenten være pligtig til at vikariere for Professoren i Tilfælde af Sygdom eller andre Forhindringer.

Den polytekniske Læreanstalt forbeholder sig Ret til til enhver Tid at foretage Forandringer i den hermed givne Plan for Fordelingen af Arbejdet mellem Professor og Hjælpedocent.

— *Bestemmelser vedrørende det Hjælpedocenten i Vandbygningsfagene paahvilende Arbejde.* For denne Stilling udfærdigedes der Bestemmelser, enslydende med ovennævnte.

Instruks for Assistenten i Husbygning.

1. Assistenten skal være Docenten behjælpelig med Undervisningen paa Tegnestuerne.

2. Assistenten skal være Docenten behjælpelig med den ved Eksaminerne nødvendige Fremtagelse af Tegninger, disses Ordning ved Censuren, Udlevering til de Studerende m. m.

3. Assistentens Arbejdstid er 3 Timer daglig.

4. Endvidere skal Assistenten være pligtig til at vikariere for Docenten i Tilfælde af Sygdom eller andre Forhindringer.

Den polytekniske Læreanstalt forbeholder sig Ret til eventuelt at kunne foretage Ændringer i den ovenfor givne Plan for Assistentens Arbejde.

— *Bevilling til Ansættelse af en Assistent i elektrotekniske Konstruktioner.* Under 14de April 1909 anmodede Professor i Elektroteknik, William Rung om, at der til 1ste April 1910 ved Læreanstalten maatte blive ansat en Assistent ved de elektrotekniske Konstruktionsøvelser.

Til Støtte herfor anførte han, at Antallet af de Studerende var vokset meget stærkt. I de første Aar af hans Virksomhed ved Læreanstalten, hvor Elektroingeniørernes Antal kun var ca. 6—8, lod Undervisningen sig meget let bestride af en enkelt Mand, og især blev det muligt paa selve Tegnestuen ved Samtaler at give hver enkelt af de Studerende det nødvendige Indblik i de for elektrotekniske Konstruktioner ledende Principper. Efterhaanden som Antallet af de Studerende imidlertid var vokset, var denne Opgave bleven vanskeligere og vanskeligere, og den Del af Undervisningen, som nødvendigvis maatte foregaa paa Tegnestuen, led væsentlig ved, at der nu ikke mere paa hver enkelt af de Studerende kunde ofres den samme Tid som hidtil.

Denne Ulempe blev mest følelig i Efteraarshalvaaret, hvor der samtidig fandtes to Hold Elektroingeniører paa Tegnestuen paa eengang; det ældste af disse Hold var endda beskæftiget med Eksamensprojekter og havde derfor et naturligt Krav paa saa megen Hjælp som mulig, men Følgen heraf blev, at der saa godt som ingen Tid blev tilovers til det yngre Hold; hertil kom endnu den Omstændighed, at Tegnestuen var lukket saa godt som hele December Maaned, og at Professoren selv i Januar Maaned var saa optaget af Eksamen, Censurering af Kursusarbejder m. m., at den Tid, der kunde anvendes til Undervisning paa Tegnestuen, blev overordentlig knap. I Efteraarshalvaaret 1908, hvor der ialt var 30 Elektroingeniører, der samtidig var beskæftigede med elektrotekniske Konstruktionsarbejder, føltes Ulemperne meget stærkt, til Trods for at Professoren daglig besøgte Tegnestuen, og Forholdet vilde blive endnu vanskeligere i Efteraarshalvaaret 1909, hvor Antallet af Studerende paa Tegnestuen forventelig vilde blive ca. 50.

Da der endvidere af hver Studerende afleveredes fire Kursusarbejder af betydeligt Omfang samt tre Eksamensopgaver, alt til Bedømmelse ved Eksamen, blev Gennemgangen heraf næsten uoverkommelig for een Mand, naar det kom til at dreje sig om 100 Opgaver og derover.

Under Henvisning til ovenstaaende foreslog Professoren, at der ansattes en Assistent ved de elektrotekniske Konstruktionsøvelser, som kunde bistaa ham ved den daglige Undervisning paa Tegnestuen, samt ved Gennemgang af Kursusarbejder og Opgaver ved Eksamen. Assistentens Lønning foresloges ansat til 1,600 Kr. aarlig, i Lighed med Assistenternes i Maskinkonstruktion.

Efter den polytekniske Læreanstalts Anbefaling i Skrivelse af 30te Juni 1909 optog Ministeriet et Forslag om Ansættelse af en Assistent i elektrotekniske Konstruktioner med en aarlig Lønning af 1,600 Kr. paa Finanslovforslaget for 1910—11, jvfr. Rigsdagstidende for 1909—10, Tillæg A., Sp. 1333—34. Bevillingen blev given paa Finansloven for 1910—11 og opført paa Læreanstaltens Udgiftspost 1 d.

— *Instruks for Assistenten ved de elektrotekniske Konstruktionsøvelser.*

1. *Arbejdstid.* Det paahviler Assistenten at være til Stede ved de daglige Konstruktionsøvelser i Tiden fra Kl. 1—4 Eftm. Men i øvrigt er Assistenten fuldt ud til Læreanstaltens Disposition, saaledes at han efter nærmere Aftale med Læreren undtagelsesvis maa være til Stede udenfor den normale Øvelsestid, f. Eks. ved at være behjælpelig ved Eksperimenter under Forelæsningerne, ved Fabriksbesøg o. lign.

2. *Arbejde.* Assistentens Arbejde er hovedsagelig: Assistance for Læreren ved Tilsynet med og Vejledning af de Studerende under de daglige Øvelser paa Tegnestuen, Gennemsyn af Kursusarbejder og Eksamensopgaver, Bistand ved Tilsynet med og Ordningen af den elektrotekniske Samling, Føring af Inventarliste, Fordeling af Tegneborde til de Studerende, Deltagelse i Ekskursioner og Fabriksbesøg samt i det hele taget Assistance for Læreren ved dennes Arbejde vedrørende Undervisningen i Elektroteknik.

Den polytekniske Læreanstalt forbeholder sig Ret til eventuelt at kunne foretage Ændringer i den ovenfor givne Plan for Assistentens Arbejde.

— *Instruks for Assistenten i Mikroskopi og Rendyrkning af Gæringsorganismer.*

1. Det paahviler Assistenten at være Læreren i disse Fag til Hjælp ved Undervisningen af de Studerende.

2. Assistenten maa holde Laboratoriets Materiel i Orden.

3. Arbejdstiden er 2 Gange 3 Timer om Ugen i Efteraarshalvaaret indtil Jul, 3 Timer daglig ved Kursus i Rendyrkning af Gæringsorganismer, som holdes fra 7de Januar til 15de Februar. Dog maa Assistenten være rede til at assistere ogsaa udenfor disse Tider, saafremt det maatte være nødvendigt af Hensyn til Forberedelsen af Kursusarbejderne.

Den polytekniske Læreanstalt forbeholder sig Ret til eventuelt at kunne foretage Ændringer i den ovenfor givne Plan for Assistentens Arbejde.

— *Bevilling til Forhøjelse af den ved Finansloven for 1901—02 for en Kontor- og Auditoriebetjent fastsatte Lønning af 1,100 Kr. til 1,200 Kr.* Paa Finanslovforslaget for 1910—11 optoges et Forslag om en Forhøjelse med 100 Kr. til 1,200 Kr. af den ved Finansloven for 1901—02 for en Kontor- og Auditoriebetjent fastsatte Lønning af 1,100 Kr. Samtidig foresloges der givet Ministeriet Bemyndigelse til at bruge det ved Finansloven for 1906—07 bevilgede personlige Tillæg af 300 Kr. aarlig for afdøde Kontor- og Auditoriebetjent L. Thrane til Anvendelse som Huslejegodtgørelse for den af Læreanstaltens to Kontor- og Auditoriebetjente, der havde at overtage hans Forretninger og den dermed følgende forlængede Arbejdstid, jvfr. Rigsdagstidende for 1909—10, Tillæg A., Sp. 1335—36.

Til disse Forslag bemærkedes følgende: Lønningen for et Kontorbud, der tillige blev Betjent til Pasning af Auditorier og Tegnestuer, blev ved Lønningsloven af 8de Maj 1894 fastsat til 900 Kr. uden Emolumenter, men den blev ved Finansloven for 1901—02 forhøjet med 200 Kr. til 1,100 Kr. under Hensyn til de stadigt stigende Forretninger for ham. Endelig blev der ved Finansloven for 1906—07 ud over hine 1,100 Kr. tillagt den i denne Plads ansatte, nu afdøde Betjent Thrane et Lønningstillæg af 300 Kr. som personligt Tillæg efter 10 Aars pligtopfyldende Arbejde, men dog tillige under Fremhævelse af, at de 1,100 Kr. aarlig ikke længere svarede til det Arbejde, der blev krævet udført af ham, og særlig af den Omstændighed, at der ved hans Ansættelse for over 10 Aar siden var stillet ham en Fribolig i Udsigt, medens en Opfyldelse heraf dog havde vist sig at være umulig.

I Anledning af den teknologiske Samlings Udvidelse blev der endvidere paa Finansloven for 1907—08 bevilget 500 Kr. aarlig til en Halvdags Betjent, jvfr. Univ. Aarbog for 1906—07, S. 1018—19. Dette Beløb blev paa Finansloven for 1908—09 forhøjet til 1,200 Kr. til Lønning for en Heldags Betjent, jvfr. Univ. Aarbog for 1907—08, S. 404.

Hvad angik det fra 1ste Februar 1909 ved Betjent Thranes Død bortfaldne personlige Tillæg paa 300 Kr. for ham, da var det rimeligt, at Beløbet fremtidigt tillagdes den af de to Kontor- og Auditoriebetjente, hvem den længste Arbejdstid var paalagt, men dog kun som en Huslejegodtgørelse, der faldt bort ved Tillæggelse af Fribolig. Den ene af Betjentene maatte i hvert Fald være til Disposition for Kontoret og Auditorierne til langt ud paa Eftermiddagene, i Eksamenstiderne endog til Kl. 10—11 Aften, hvorfor det vilde være rimeligt at tillægge denne Betjent Fribolig paa Læreanstalten. Som Forholdene for Tiden stillede sig, kunde der imidlertid ikke i nogen nær Fremtid raades over en saadan Bolig.

Samtidigt foresloges den ved Finansloven for 1901—02 fastsatte Løn 1,100 Kr. forhøjet til 1,200 Kr.

Forslagene vedtoges paa Finansloven for 1910—11, og de bevilgede Beløb optoges paa Læreanstaltens Udgiftspost 1 d.

— *Forhøjelse af Kontoen for Repetenthonorarer.* I Skrivelse af 30te Juni 1909 anmodede den polytekniske Læreanstalt Ministeriet om at søge Kontoen for Repetenthonorarer forhøjet med 1500 Kr. aarlig. Paa denne Konto havde der hidtil været afholdt Udgifter til Repetitionskursus i Mathematik, deskriptiv Geometri og Kemi, for det sidstnævnte Fags Vedkommende dog kun til Supplering af det Beløb, som Deltagerne havde indbetalt, og kun for Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører. Honoraret for Repetenterne, der kun antoges for et Halvaar ad Gangen, var sat til 100 Kr. for en ugentlig Halvaarstime.

Da de sidstnævnte Repetitionskursus i Kemi var indgaaede som et ligesaa fast Led i Undervisningen som de tilsvarende Kursus i Mathematik og deskriptiv Geometri syntes den Betaling, som Deltagerne selv erlagde, at burde bortfalde og erstattes med et Beløb paa Finansloven, hvilket passende efter de sidste Aars Erfaringer vilde kunne sættes til 900 Kr.

For at kunne indføre lignende Repetitionskursus i Kemi for Fabrikingeniører som de ovennævnte Repetitionskursus for Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører foresloges der yderligere bevilget et Beløb af 600 Kr. aarlig, nemlig til 3 Timers ugentlig Repetition i hvert af Fagene uorganisk og organisk Kemi i et Halvaar, saaledes at den samlede Forhøjelse af denne Konto blev 1,500 Kr., jvfr. Rigsdagstidende for 1909—10, Tillæg A., Sp. 1345—46.

Forslaget vedtoges paa Finansloven for 1910—11, og Beløbet opførtes paa Læreanstaltens Udgiftspost 1 f.

— *Forhøjelse af Kontoen for Landmaalingsøvelser m. m.* Paa Grund af det store Antal Studerende, ialt 51, som deltog i Landmaalingsøvelserne og udførte praktiske Prøver i Opmaaling og Nivellering i 1909 søgte den polytekniske Læreanstalt en Forhøjelse af Udgiftskonto 2 n paa 500 Kr.: Til Landmaalingsøvelser, Instrumenters Anskaffelse, Vedligeholdelse og Transport for Finansaaret 1909—10. Forhøjelsen blev vedtaget paa Tillægsbevillingsloven for nævnte Aar.

— *Forhøjelse af Kontoen til Anskaffelse af Modeller og store Tegninger m. m.* Paa Finansloven for 1910—11 forhøjedes Beløbet til Indkøb af Modeller, Apparater m. m. til Brug ved Forelæsninger fra 800 Kr. til 1,200 Kr., da det i de senere Aar havde været vanskeligt at faa det bevilgede Beløb til at slaa til paa Grund af den Udvidelse, som Læreanstaltens Undervisning paa saa mange Maader havde modtaget.

— *Bevilling til en Hovedreparation af Lokaler i Auditoriefløjen.* Paa Finanslovforslaget for 1910—11 foresloges en Bevilling paa 9,150 Kr. til en Hovedreparation af Hovedtrappen og de store Forhaller samt Lærerværelser og Garderobelokalerne i Auditoriefløjen samt Auditorierne sammesteds. De paagældende Lokaler trængte i høj Grad til en saadan Reparation, der vilde komme til at bestaa i Afvaskning og Udbedring, Hvidtning af Lofter, Oljemaling af Vægge og Træværk, Opfriskning af Lofts- og Vægdekorationer samt Istandsættelse af Snedkerarbejdet og endelig i en Forbedring af Ventilationsforholdene. Udgifterne fordelte sig saaledes: for

Malerarbejde 7,400 Kr., for Murerarbejde 450 Kr., for Snedkerarbejde 700 Kr. og for Ventilationsanlæg 600 Kr., ialt 9,150 Kr., jvfr. Rigsdagstidende for 1909—10, Tillæg A., Sp. 1353—54. Forslaget vedtoges paa Finansloven for 1910—11. Arbejdet udførtes i Sommeren 1910.

— *Forhøjelse af Kontoen for Belysning, Brændsel, Rengøring og Inventarium.* Udgifterne paa denne Konto havde i de sidste Finansaar været ca. 37,000 Kr., til hvilket Beløb Kontoen derfor foresloges forhøjet. Et Forslag herom optoges paa Finanslovforslaget for 1910—11, jvfr. Rigsdagstidende for 1909—10, Tillæg A., Sp. 1353—54, og vedtoges af Rigsdagen.

— *Ekstraordinær Bevilling til fortsat Installation af elektrisk Belysning.* Til fortsat Installation af elektrisk Belysning i Læreanstaltens Lokaler foresloges paa Finanslovforslaget for 1910—11 en ekstraordinær Bevilling paa 4,250 Kr. Samtlige Auditorier vilde derefter være forsynede med elektrisk Lysindlæg. I Beløbet var indbefattet Udgifter til Anbringelse af Stikkontakter til Projektionsapparaterne i Auditorierne, jvfr. Rigsdagstidende for 1909—10, Tillæg A., Sp. 1355—56. Forslaget vedtoges paa Finansloven, og Beløbet opførtes paa Læreanstaltens Udgiftspost 6. for Finansaaret 1910—11.

— *Understøttelse til Docent Gnudtzmann.* I Skrivelse af 30te Juni 1909 indstillede den polytekniske Læreanstalt til Ministeriet, at der søgtes en aarlig Understøttelse paa 1,600 Kr. til Docent Gnudtzmann, der den 31te Juli 1909 var fratraadt Stillingen som Docent i Husbygning. Docent Gnudtzmann blev udnævnt til Lærer i borgerlig Bygningskunst fra 1ste Februar 1876 at regne og havde saaledes i over 33 Aar — og, naar 7 Aars forudgaaende Assistentvirksomhed medregnedes, i 40 Aar, — virket ved Læreanstalten. Docent Gnudtzmann havde i denne lange Aarrække paa særdeles fortjenstfuld Maade varetaget sin Stilling, hvorfor det paa det varmeste kunde anbefales, at der bevilgedes ham en Understøttelse efter de sædvanlige Pensionsregler. Docenten havde fra 1ste April 1904 oppebaaret et aarligt Honorar af 2,400 Kr. Saafremt Docent Gnudtzmann havde været pensionsberettiget Embedsmand, vilde der herefter i Pension have været at tillægge ham $^2/_3$ af Gennemsnitsbeløbet af hans aarlige Embedsindtægt i de sidste 5 Aar, altsaa 1,600 Kr. Forslaget optoges paa Finanslovforslaget for 1910—11, jvfr. Rigsdagstidende for 1909—10, Tillæg A., Sp. 1355—56 og vedtoges af Rigsdagen, hvorefter Læreanstaltens Udgiftspost 9. forhøjedes med 1,600 Kr.

— *Forhøjelse af Kontoen for ekstraordinære Udgifter.* Denne Konto blev paa Finanslovforslaget for 1910—11 foreslaaet forhøjet med 1,000 Kr. til 2,500 Kr. i Henhold til Anmodning fra den polytekniske Læreanstalt i Skrivelse af 30te Juni 1909, jvfr. Rigsdagstidende for 1909—10, Tillæg A., Sp. 1357—58. Kontoen havde været uforandret i de sidste 18 Aar, i hvilket Tidsrum Læreanstaltens Virksomhed havde udvidet sig ganske overordentligt. At Læreanstalten hidtil havde kunnet nøjes med det paa Kontoen bevilgede Beløb af 1,500 Kr. til Bestridelse af de mange ekstraordinære Udgifter, der meldte sig i Aarets Løb ved en saadan Institution, havde sin Grund i, at der i disse Aar havde været stillet betydelige Beløb til Læreanstaltens Raadighed fra privat Side. Til at imødekomme de mange Krav, der meldte sig, kunde Beløbet nu ikke længere strække til.

Forslaget vedtoges paa Finansloven for 1910—11, hvorefter Udgiftskonto 11. paa Læreanstaltens Budget opførtes med sit nye Beløb 2,500 Kr.

IV. Omdannelse af Hjælpestillingen i Mineralogi og Krystallografi til en Docentstilling i Mineralogi og Geologi.

I Anledning af en paatænkt Omordning af Undervisningen i Kemi for Fabrikingeniører i Forbindelse med et nyt Reglement for den polytekniske Læreanstalt henstillede Professor, Dr. N. V. Ussing i Skrivelse af 10de Februar 1909, at der samtidig indførtes nedennævnte Ændring ved Undervisningen i Geologi. Der var ved denne en Ulempe, som forringede Undervisningens Udbytte, nemlig at Fabrikingeniørerne, trods deres afvigende Forudsætninger og den større Brug, de havde for mineralogisk-geologisk Uddannelse, dog var henviste til det for Bygningsingeniørerne indrettede Kursus. Indtil for ca. 14 Aar siden var det geologiske Kursus forskelligt for de to Studieretninger, men de blev ved den da foretagne Omordning slaaet sammen for at opnaa, at Kursus kunde gentages hvert Aar i Stedet for hvert andet. Den deraf følgende Ulempe vilde nu blive forøget, naar Kemiundervisningen, der saa nøje berørte den geologiske Undervisning, blev forskellig for de to Retninger.

Det vilde derfor formentlig nu være overmaade ønskeligt, om de to Studieretninger kunde faa særskilt Geologiundervisning, medens det dog paa Grund af de Studerendes store Antal vilde være ganske nødvendigt at bibeholde den aarlige Gentagelse af Kursuset. Ved en saadan Deling af Undervisningen vilde man ikke alene opnaa, at denne kunde blive i væsentlig Grad lagt bedre til Rette for Eleverne, men ogsaa at Forelæsningerne i Kemi og Geologi kunde alternere saaledes, at Timefordelingen blev mere tilfredsstillende for de Studerende.

Dette Forslag forudsatte, at der aarlig holdtes to Geologikursus, henholdsvis for Bygnings- og Fabrikingeniører. Af Hensyn til Universitetsundervisningen vilde Professoren ikke kunne paatage sig mere end det ene (som hidtil), men da den polytekniske Læreanstalt allerede havde en Hjælpedocent, som varetog den mineralogiske Undervisning for Fabrikingeniørerne og en Del af de geologiske Eksaminatorier, vilde den foreslaaede Udvidelse naturligt kunne ordnes saaledes, at man ogsaa overdrog ham Geologiundervisningen for den samme Del af Eleverne. I saa Fald vilde Professorens Undervisningsarbejde blive uforandret som hidtil (bortset fra en midlertidig, mindre Forøgelse i Overgangstiden), medens Hjælpedocenten ved Siden af sit nuværende Arbejde vilde faa en 4 Timers Forelæsningsrække hvert andet Halvaar. Da hans nuværende Arbejde maatte siges at være stort i Forhold til den Lønning — 2,000 Kr. — som han oppebar, vilde det være nødvendigt at foreslaa en til Arbejdsforøgelsen svarende Forøgelse af denne Lønning, og da hans Undervisningsarbejde efter Forslaget vilde blive helt selvstændigt for saa vidt angik Fabrikingeniørerne, maatte hans Stilling samtidig foreslaas forandret til en Docentstilling.

I begge Henseender maatte det ogsaa tages i Betragtning, at det vilde være naturligt tillige at lade ham overtage Eksaminationen i Geologi af de udelukkende af ham forberedte Fabrikingeniører medens de Studerendes Hovedmasse, Bygningsingeniørerne, der som hidtil vilde blive underviste af Professoren, ogsaa maatte vedblive at eksamineres af sidstnævnte.

I Henhold til denne Indstilling anmodede den polytekniske Læreanstalt i Skrivelse af 30te Juni 1909 Ministeriet om at søge Hjælpedocentstillingen i Mineralogi og Krystallografi omdannet til en Docentstilling i Mineralogi

og Geologi med en aarlig Lønning af 2,400 Kr. aarlig, idet man gjorde opmærksom paa, at man efter at Lærerstillingerne i Kemi var blevne forøgede med et Professorat, havde kunnet dele Forelæsningerne i dette Fag saaledes, at Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniørerne fremtidigt fik deres egen Forelæsningsrække, medens de tidligere havde maatte følge samme Forelæsninger som Fabrikingeniørerne. Det vilde i høj Grad være ønskeligt at kunne gennemføre en lignende Deling for Geologiens Vedkommende. Det bemærkedes yderligere, at den vordende Docent med Hensyn til alt, hvad der vedrørte Undervisningsmateriellet, var henvist til Universitetets mineralogiske Musæum og derfor i denne Henseende maatte være Musæumsbestyreren underordnet.

Et Forslag i ovennævnte Retning optoges paa Finanslovforslaget for 1910—11, jvfr. Rigsdagstidende for 1909—10, Tillæg A. Sp. 1325—26, og vedtoges af Rigsdagen, hvorefter Læreanstaltens Udgiftspost 1 b. forhøjedes med 400 Kr.

— Under 26de April 1910 udnævntes hidtilværende Hjælpedocent O. B. Bøggild til Docent i Mineralogi og Geologi ved den polytekniske Læreanstalt fra den 1ste s. M. at regne.

V. Konkurrence om Docentstillingen i mekanisk Teknologi.

Paa Finansloven for 1909—10 blev der givet Bevilling til Oprettelse af en Docentstilling i mekanisk Teknologi, jvfr. Univ. Aarbog for 1908—09, S. 863—65. Stillingen opsloges ledig, hvorved der indkom 3 Ansøgninger, nemlig fra de 3 polytekniske Kandidater, Ingeniørerne H. H. Madsen, L. E. Storm og E. Thaulow. Med Skrivelse af 14de Maj 1909 fremsendte Ministeriet de indkomne Ansøgninger til den polytekniske Læreanstalts Erklæring.

I sit Møde den 26de Juni 1909 vedtog Lærerraadet at indbyde alle 3 Ansøgere til at deltage i en Konkurrence, bestaaende af to Forelæsninger, den ene over et Emne fra Læren om Værktøjsmaskiner, den anden over et Emne, der vedrørte Læren om Træ og Sten. Man bestemte endvidere, at Konkurrencen skulde være offentlig og afholdes i Løbet af Efteraarshalvaaret s. A.

Til at bedømme Ansøgningerne efter afholdt Konkurrence nedsatte Lærerraadet et Udvalg, bestaaende af Professorerne S. C. Borch, H. I. Hannover og H. Bache samt Ingeniør, cand. polyt. C. Agerskov og Direktør Caroc. Læreanstaltens Direktør tiltraadte Udvalget som dets Formand. Udvalget fik Ret til eventuelt at supplere sig med et syvende Medlem og at indstille direkte til Ministeriet gennem Direktøren.

Efter at alle 3 Ansøgere havde erklæret sig villige til at deltage i Konkurrencen, offentliggjorde det nedsatte Udvalg følgende Program for samme:

»En Konkurrence mellem Ansøgerne om Docentstillingen i mekanisk Teknologi ved den polytekniske Læreanstalt vil blive afholdt i Løbet af Oktober. Konkurrencen vil for hver af Deltagerne bestaa i en $\frac{3}{4}$ Times Forelæsning over et opgivet Emne og en lignende Forelæsning over et selvvalgt Emne. Alle Ansøgerne, Ingeniørerne *E. Thaulow, L. Storm* og *H. H. Madsen*, deltager i Konkurrencen.

Første Forelæsning holdes Torsdag den 14de Oktober Kl. 9, 10 og 12 Form. i den ovennævnte Rækkefølge. Forelæsningen handler om *Fræsning af cylindriske Tandhjul paa Universalfræsemaskine.*

Forelæsningen over et selvvalgt Emne, hentet fra Afsnittet om Stens og Træs Bearbejdning og passende for et kortvarigt Kursus for alle Studieretninger, holdes Torsdag den 21de Oktober til de samme Tider over følgende Emner: Kl. 9: Ing., cand. polyt. L. Storm: De almindeligt forekommende Maskiner i et Maskinsnedkeri og deres Anvendelse; Kl. 10: Ing., cand. polyt. H. H. Madsen: Tilvirkning af Genstande af Træ; Kl. 12: Ing., cand. polyt. E. Thaulow: Høvlemaskiner (Begyndelsen).

Forelæsningerne er offentlig tilgængelige og holdes paa den polytekniske Læreanstalt.«

Til Meddelelsen om den første Forelæsning føjede Udvalget yderligere den Bemærkning, at Forelæsningen ønskedes holdt saaledes, som det vilde anses for hensigtsmæssig overfor Maskiningeniørstuderende, for hvem Universalfræsemaskinen i tidligere Forelæsninger var bleven forklaret omtrent saa vidt, som den var beskrevet i H. I. Hannover: Autograferede Forelæsningstegninger ved Lønborg indtil Pl. 136, Fig. 1.

Under 29de Oktober 1909 afgav Udvalget, efter at have nævnt de ovenfor givne Oplysninger om Konkurrencens Ordning, følgende Betænkning:

»Hvad Ingeniør, cand. polyt. H. H. Madsen angaar, viste han sig i Besiddelse af ikke faa Kundskaber paa de Omraader, der i Foredragene var Tale om, men han var ikke saaledes Herre over Stoffet som hans Konkurrenter. For sit sidste Foredrag havde han valgt et altfor stort Emne, som han derfor maatte gaa ganske løst henover, og intet af Foredragene var illustrerede med forud fremstillede Vægtegninger eller med Lysbilleder eller ved Forevisning af Apparater og Værktøjer, hvorved Anskueliggørelsen meget forringedes. Om end Hr. Madsens Foredrag viste, at han er i Besiddelse af Lærerevner, rækker disse dog efter Udvalgets Mening ikke til for den Art af Undervisning, der hører hjemme paa den polytekniske Læreanstalt, men kan vel snarere passe for den Undervisning, der ydes Haandværkere ved tekniske Skoler.

Udvalget maa trods den Flid, hvormed han uden Tvivl har drevet sine Studier, fraraade at ansætte ham i Pladsen.

Hvad d'Hrr. Ingeniører, cand. polyt. Louis Storm og cand. polyt. E. Thaulow angaar, maa det indrømmes, at begge er i Besiddelse af tilstrækkelig indgaaende Kundskaber for den ledige Plads, og at begge er i Besiddelse af stor Begavelse og Dygtighed. Ingeniør Storm er maaske nok den af dem, der har haft mest med Praksis at gøre, men til Gengæld har Ingeniør Thaulow fra sin Stilling som Lærer ved teknologisk Institut en Færdighed i at undervise, som Ingeniør Storm ikke er i Besiddelse af.

Hvad nu selve deres Foredrag angaar, var Ingeniør Storms ganske vist saa gode og klare, at Udvalget, hvis Ingeniør Thaulow ikke havde søgt Pladsen, ikke vilde have betænkt sig paa at anse ham for værdig til at indstilles til samme. Men paa den anden Side er Udvalget paa det rene med, at Ingeniør Thaulow i begge sine Foredrag lagde en ret ualmindelig Evne for Dagen til at gøre Emnet ikke blot forstaaeligt, men ogsaa tiltrækkende, og til at anskueliggøre det saa levende ved Anvendelse af Lysbilleder og Forevisninger af Apparater m. m., at der for *opmærksomme* Tilhørere — og det vil næsten alle Tilhørere til saa fortrinlige Foredrag kunne regnes

at være — vil blive et rent Minimum af Hjemmearbejde for at tilegne sig og beholde det meddelte Stof.

Med al Anerkendelse af Ingeniør Storms store Dygtighed er Udvalget derfor enedes om at indstille Ingeniør Thaulow til den ledige Plads og foreslaar, at den besættes fra den 1ste November d. A. at regne«.

I Henhold til denne Betænkning indstillede den polytekniske Læreanstalt under 1ste November 1909, at Stillingen besattes med Ingeniør cand. polyt. E. Thaulow. Under den 16. s. M. fik Ingeniør Thaulow ministeriel Udnævnelse som Docent i mekanisk Teknologi ved den polytekniske Læreanstalt fra den 1ste s. M. at regne.

— Under 8de Januar 1910 fastsattes følgende *Bestemmelser vedrørende det Docenten i mekanisk Teknologi paahvilende Arbejde.*

Docenten besørger følgende Forelæsninger:

1) en ugentlig Forelæsning over Teknologi Ib, altsaa Sten og Træs Bearbejdning, i hvert Foraarssemester for samtlige Studerende,

2) endvidere hvert andet Foraar, nemlig i Foraar med ulige Aarstal, 4 ugentlige Timers Forelæsning over Teknologi III, altsaa specielle Forelæsninger over Metalbearbejdning for Maskiningeniører, hvoraf dog en ugentlig Time tillige er bestemt for Elektroingeniører,

3) endvidere hvert andet Foraar, nemlig i Februar i lige Aarstal, specielle Forelæsninger for Fabrikingeniører vedrørende Træs og Stens Bearbejdning, ialt 6 à 8 Timers Forelæsninger henhørende under Teknologi II.

Docenten overtager derhos:

4) de til hans egne Forelæsninger hørende Fabriksbesøg samt desuden den større Halvdel af de til Professorens Forelæsninger hørende Fabriksbesøg, der maa gentages flere Gange paa Grund af Deltagernes store Antal,

5) jævnlig Forklaring i den teknologiske Samling, der er aaben for Publikum for Tiden udenfor Ferierne Fredag Aften Kl. 7—9 og Søndag Form. Kl. 1—3, samt en Del af Professorens Virksomhed for Samlingens Udvidelse og for, at den gøres bekendt blandt Publikum,

6) alle Betænkningssager vedrørende Maskin- og Elektroingeniørernes Værkstedsuddannelse samt i øvrigt efter Direktørens Skøn andre forefaldende Betænkningssager,

7) Halvdelen af Eksamensarbejdet ved Eksamen i Teknologi efter nærmere Aftale hvert Aar og endelig

8) at gøre de Studerende bekendt med Bibliotekets Benyttelse vedrørende mekanisk-teknologisk Litteratur.

Den polytekniske Læreanstalt forbeholder sig Ret til til enhver Tid at foretage Forandringer i den hermed givne Plan for Fordelingen af Arbejdet mellem Professoren og Docenten.

VI. Overdragelse af det af Professor, Dr. phil. H. G. Zeuthen hidtil udførte Undervisningsarbejde ved Læreanstalten til Docent, Dr. phil. H. Bohr.

Efter at Professor, Dr. phil. H. G. Zeuthen var traadt tilbage som Professor i Mathematik ved Universitetet fra 1ste Februar 1910 at regne, overdroges det Dr. phil. Johannes Mollerup i Maanederne Februar og Marts

s. A. at fuldende det af Prof. Zeuthen paabegyndte Kursus i Mathematik for polytekniske Studerende.

Spørgsmaalet om Ordningen af denne Undervisning fra 1ste September 1910 blev senere afgjort derhen, at det paalagdes Dr. phil. H. Bohr, som under 22de Juni 1910 fik tillagt et Honorar af 2,000 Kr. som Docent i ren Mathematik ved Københavns Universitet, indtil videre at overtage det tidligere af Professor emeritus Zeuthen udførte Arbejde ved den polytekniske Læreanstalt, saavel Forelæsninger som Eksaminatorer og Eksamensarbejde.

VII. Samarbejde mellem The Massachusetts Institute of Technology og den polytekniske Læreanstalt.

Som Sekretær for Bostonafdelingen af The American-Scandinavian Society udvirkede Professor ved The Massachusetts Institute of Technology i Boston, Wm. Hovgaard, at nævnte Institut under 20de April 1910 aabnede fri Adgang for skandinaviske Lærere og »Research workers« til at studere ved Institutet. I Skrivelse af 27de April s. A. meddelte Professor Hovgaard dette Resultat til den polytekniske Læreanstalt, paa hvis Anbefaling Elever vilde blive optagne ved Institutet.

I Skrivelse af 9de Juli 1910 indstillede den polytekniske Læreanstalt til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, at den bemyndigedes til at give unge amerikanske Videnskabsmænd fri Adgang til at studere ved den polytekniske Læreanstalt, for saa vidt de henvistes til Læreanstalten fra The Massachusetts Institute of Technology eller fra The American-Scandinavian Society. Under 20de s. M. meddelte Ministeriet den polytekniske Læreanstalt den søgte Bemyndigelse.

VIII. Legater og Stipendier.

G. A. Hagemanns Kollegium. Forøgelse af Kollegiets Kapital og Reservefond.

Under 28de Februar 1910 tilstillede Direktør G. A. Hagemann Kollegiets Bestyrelse følgende Skrivelse:

»For yderligere at sikre Kollegiets Fremtid har jeg tilladt mig at forøge de til Raadighed staaende Pengemidler med 100,000 Kr. Privatbankaktier, der er noterede som tilhørende Kollegiet og derefter forsynede med Ministeriets Prohibitivpaategning. Privatbankens Recipisse for at have modtaget de nævnte Aktier til Opbevaring findes vedlagt.

Til Sikring af Kollegiets Reservefond har jeg til dette henlagt 20,000 Kr. Obligationer i Ny jydske Husejeres Kreditforening. Disse Obligationer ere noterede som Kollegiet tilhørende — — — — — — — — — — —.

Det er mit Haab, at Kollegiet, saaledes styrket, kan gaa Fremtiden rolig imøde«.

— *Regler for Ind- og Udbetaling.* Kollegiebestyrelsen har i Beretningsaaret fastsat følgende Regler for Ind- og Udbetaling:

1. Indbetaling af Alumnernes Ydelse til Kollegiets Drift samt for Kost foregaar forud i hver Maaned. Henstand med Betalingen kan ikke gives uden Bestyrelsens særlige Tilladelse.

Denne Bestemmelse træder i Kraft fra 1ste Januar 1910.

2. Udbetaling af Studielaan foregaar ligeledes forud i hver Maaned. Studielaanene udbetales aldrig kontant.

Hvis den Del af Studielaanet, som benyttes til Betaling for Kost, ikke kommer til Udbetaling paa Grund af Bortrejse (jvfr. 3), overføres Beløbet til en, eventuelt flere af de følgende Maaneder.

3. Ved Fraværelse ud over 3 Dage godtgøres der Alumner 75 Øre pr. Dag af det indbetalte Beløb for fuld Kost. Ved Fraværelse i 1 Maaned eller længere, betales der intet for Kost.

Disse Fradrag i Betalingen for Kost sker dog kun, saafremt Fraværelsen er behørig anmeldt for Inspektøren.

Fraværelse fra Kollegiet i mere end 2 Maaneder skal anmeldes til Inspektøren, der i hvert enkelt Tilfælde indhenter Bestyrelsens Bestemmelse om, hvorvidt vedkommende kan vedblive at bo paa Kollegiet.

— *Fundats for Mathilde Hagemanns Festlegat.*

1. Legatets Navn er »Mathilde Hagemanns Festlegat«.

2. Legatets Kapital, der for Tiden bestaar af 15,000 Kr. 4% Obligationer, udstedte af Kreditforeningen af Grundejere i København, skal altid være anbragte efter Reglerne for Anbringelse af Umyndiges Midler. Legatets Aktiver skal altid saavidt gørligt være noterede paa Legatets Navn og forsynes med Prohibitivpaategning af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

3. Legatet er knyttet til »G. A. Hagemanns Kollegium« og ejes af dette. Det er underlagt Kollegiets Bestyrelse.

4. Renterne af Legatet stilles til Raadighed for Alumnerne paa G. A. Hagemanns Kollegium og skal af disse gennem den af dem valgte Inspektion anvendes til følgende Formaal.

a. I første Række anvendes Renten til at give enkelte Dage et særligt festligt Præg.

Saaledes skal den 27de September, Mathilde Hagemanns Fødselsdag, fejres med en Festmiddag med efterfølgende Bal. Ved denne Fest er det mit Ønske, at alle Alumner er tilstede, og at saadanne tidligere Nydere af Studielaan, der har tilbagebetalt Laanet i det foregaaende Aar, indbydes som Gæster, ligesom det vilde være mig kært, om Medlemmerne af Kollegiets Bestyrelse med Hustruer gav Møde ved Festen.

Endvidere ønsker jeg Juleaften højtideligholdt i hjemlige Former (med Juletræ) af de Alumner, der maatte forblive paa Kollegiet Julen over, samt af Funktionærer og Betjening.

Endelig ønsker jeg, at der den 16de Maj, min Fødselsdag, gøres en Skovtur af alle Alumner og de til Kollegiet knyttede Funktionærer.

b. Der kan derhos af Renten anvendes Beløb til saadan Repræsentation, som Kollegiet ikke bør unddrage sig (Blomstergaver, Kranse etc.) samt til mindre Anskaffelser til Udsmykning af Kollegiet og lignende.

c. Endelig ønsker jeg Legatets Renter anvendt til Tilvejebringelsen og Vedligeholdelsen af en Samling Fotografier af alle Alumner og Funktionærer, forsynet med Navn og Aarstal, til eventuel Ophængning eller i alt Fald Opbevaring paa Kollegiet, hvorhos der bør gives de fornødne Bidrag til en Fotografi- og Mærkebog, hvori saavidt muligt alle Billeder vedrørende Kollegiet forsynede med Tekst, skal samles, og hvori der indføres saadanne Begivenheder, der er af Interesse for Kollegiet, samt de dertil knyttede Taler, Vers etc.

5. Kollegieinspektionen udarbejder aarligt et Budget over Anvendelsen af Festlegatets Renter, og naar dette Budget er antaget af en Alumnegeneralforsamling og godkendt af Kollegiets Bestyrelse, administrerer Inspektionen Pengene og aflægger Regnskab for deres Anvendelse til Generalforsamlingen, hvorefter Kollegiets Bestyrelse deciderer Regnskabet.

Den faste Revisor ved G. A. Hagemanns Kollegium forvisser sig hvert Aar om, at Legatets Renter i Overensstemmelse med denne Fundats's Regler er udbetalt Kollegieinspektionen, og afgiver, samtidig med Indsendelsen af Kollegiets Regnskab, Erklæring desangaaende til Lærerraadet for Polyteknisk Læreanstalt til Videresendelse til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

5. Ændringer i denne Fundats kan ske, naar Lærerraadet ved den polytekniske Læreanstalt efter Kollegiebestyrelsens Indstilling anbefaler det, og Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet giver sit Minde dertil.

— *Fundats for Mathilde Hagemanns Pensionslegat.*

1. Legatets Navn er »Mathilde Hagemanns Pensionslegat«.

2. Legatets Kapital, der for Tiden bestaar af 15,000 Kr. 4% Obligationer, udstedte af Kreditforeningen af Grundejere i København og Omegn, skal altid være anbragt efter Reglerne for Anbringelse af Umyndiges Midler. Legatets Aktiver skal altid saavidt gørligt være noterede paa Legatets Navn og forsynede med Prohibitivpaategning af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

3. Legatet er knyttet til G. A. Hagemanns Kollegium og ejes af dette. Det er underlagt dettes Bestyrelse og Administrationsbestemmelser.

4. Af Legatets Renter afholdes Pension til saadanne af Kollegiets Funktionærer eller Betjening, som har maattet forlade Tjenesten paa Kollegiet paa Grund af Alder, Svagelighed eller anden dem ikke tilregnelig Aarsag. Pensionens Størrelse fastsættes saavidt muligt efter de for Pensionering af tilsvarende Funktionærer i Københavns Kommunes Tjeneste til enhver Tid gældende Regler.

5. Det Beløb, der ikke maatte medgaa til Pensioner efter Post 4, henlægges til Legatets Kapital til dettes Forøgelse og Styrkelse, saalænge Bestyrelsen finder det nødvendigt eller ønskeligt. Naar dette ikke længer er Tilfældet, anvendes det af Legatets Indtægter aarlig tiloversblevne Beløb paa samme Maade som Kollegiets almindelige Indtægter.

6. Pensionslegatet er undergiven de samme Regler for Regnskabsaflæggelsen som de, der gælder for G. A. Hagemanns Kollegium.

7. Ændringer i denne Fundats kan ske, naar Lærerraadet ved den polytekniske Læreanstalt efter Kollegiebestyrelsens Indstilling anbefaler det, og Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet giver sit Minde dertil.

— *Fundatsbestemmelse vedrørende G. A. Hagemanns Kollegium.*

I Fundats for »G. A. Hagemann og Hustrus Legat til Fordel for Samfundet og Hjemmet for Vanføre« er indsat følgende Bestemmelse:

. . . .

5. Skulde Samfundet og Hjemmet for Vanføres Virksomhed blive overtaget af Stat eller Kommune, skal Legatkapitalen (25,000 Kr. i Kreditforeningsobligationer) tilfalde »G. A. Hagemanns Kollegium« og dens Renter anvendes til Bedste for dette.

B. Tilstand og Virksomhed.

I. Lærerpersonale m. m.

Professor H. G. Zeuthen fratraadte den 31te Januar 1910 sin Stilling som Lærer i Mathematik ved Universitetet og dermed sin Lærervirksomhed ved den polytekniske Læreanstalt.

I Foraarshalvaaret 1910 blev det Professor Zeuthen hidtil paahvilende Arbejde ved den polytekniske Læreanstalt paa Universitetets Foranledning udført af Docent, Dr. phil. Johs. Mollerup, medens det tilsvarende Eksamensarbejde ved 1ste Del af polyteknisk Eksamen 1910 udførtes af Professor, Dr. phil. Niels Nielsen.

— Et paa Finansloven for 1909—10 nyoprettet Docentur i mekanisk Teknologi blev efter afholdt Konkurrence besat med Ingeniør, Cand. polyt. E. Thaulow fra 1ste November 1909 at regne, jvfr. S. 1420—22.

— Ved Bevillinger paa Finansloven for 1910—11 blev de hidtilværende Stillinger som Hjælpedocent i Mineralogi og Krystallografi og som Docent i Vand- og Kloakledningsanlæg udvidede og omdannede til Docentstillinger i henholdsvis Mineralogi og Geologi og i kommunal-hygiejnisk Ingeniørvæsen, uden at der derved fandt noget Personskifte Sted, jvfr. S. 1419—20 og S. 1412—13.

— I Assistentstillingerne har der fundet følgende Skifter og Nyansættelser Sted:

Assistenterne ved det kemiske Laboratorium Cand. polyt. V. Farsøe og Cand. polyt. N. S. Borch fratraadte efter Ansøgning deres Stillinger henholdsvis den 1ste September 1909 og den 1ste Januar 1910.

Hidtilværende 3die Assistent ved Laboratoriet Cand. polyt. K. K. V. Estrup blev derefter fra den 1ste September 1909 ansat som 2den Assistent, medens Cand. polyt. J. C. W. Witt fra samme Dato blev ansat som 4de Assistent. Sidstnævnte rykkede den 1ste Januar 1910 op som 3die Assistent, medens Stillingen som 4de Assistent fra samme Dato at regne blev besat med Stud. mag. E. Güntelberg.

Under 1ste Assistent ved det fysiske Laboratorium, Mag. sc. Frøken Birgit Trolles Sygdom var Kandidat Ragnar Arpi, Upsala, ansat som Vikar i Tiden fra den 1ste September 1909 til den 31te Marts 1910. Frøken Trolle søgte derefter paa Grund af vedvarende Sygdom sin Afsked fra den 1ste April 1910, hvorefter hidtilværende 2den Assistent ved Laboratoriet, Mag. sc. J. Hartmann og 3die Assistent, cand. mag. H. M. Hansen rykkede op i

Stillingerne henholdsvis som 1ste og 2den Assistent, medens Cand. mag. Helge Petersen samtidig blev antaget som 3die Assistent.

Assistentstillingen i Husbygning blev fra den 1ste August 1909 besat med Arkitekt Vilhelm Clausen. Om Besættelse af Docentstillingen i samme Fag, se Univ. Aarbog for 1908—09 S. 874.

Dr. phil. Johs. Schmidt fratraadte, og Cand. mag. H. E. Petersen tiltraadte Stillingen som Assistent i Mikroskopi og Kulturforsøg fra den 1ste Oktober 1909.

Den 1ste December 1909 fratraadte Assistent ved den teknologiske Samling, Cand. polyt. A. L. Vanggaard denne Stilling, der derefter fra samme Dato at regne blev besat med Konstruktør J. Thorarensen.

Assistent ved det elektrotekniske Laboratorium Cl. M. Bang fratraadte sin Stilling den 31te Januar 1910, hvilken Stilling derefter blev besat med Ingeniør, Cand. polyt. R. Johs. Jensen.

Paa Finansloven for 1910—11 blev der givet Bevilling til Oprettelsen af 3 nye Assistentpladser, hvilke derefter blev besat saaledes:

En Assistentstilling i det gæringsfysiologiske og landboteknisk-kemiske Laboratorium med Fabrikingeniør, Cand. polyt. Frøken Betzy Meyer fra den 1ste April 1910, en Assistentstilling i det elektrotekniske Laboratorium med Eksam. polyt. L. M. Olsen fra samme Dato at regne, og en Assistentstilling ved de elektrotekniske Konstruktionsøvelser med Ingeniør, Cand. polyt. Povl Vinding fra den 1ste September 1910 at regne.

— *Rejser til Udlandet.* Følgende indhentede Tilladelse til at foretage Rejser til Udlandet i de angivne Tidsrum: Professor Absalon Larsen til Tyskland fra 22de—29de August 1909; Professor Hjelmslev til Udlandet fra 20de—27de September 1909; Professor Juel til Stockholm fra 21de—27de September 1909; Professor Lütken til Rivieraen fra 8de—28de Februar 1910; Docent A. R. Christensen til Udlandet fra 15de Marts til 31te Maj 1910; Professor Rung til Nordtyskland fra 23de—29de Marts 1910; Professor Bruun til Udlandet ca. en Maaned fra 13de Marts 1910; Docent Thaulow til Tyskland fra 7de—14de April 1910; Docent P. O. Pedersen til Udlandet fra Slutningen af April til Begyndelsen af Maj 1910; Professor P. C. V. Hansen til Udlandet fra 1ste Juli til 31te August 1910; Professor Hannover til Norge 8 Dage fra 7de Juli 1910; Professor Bache til Udlandet 3 Uger fra 7de Juli 1910; Inspektør Harding til Norge fra 15de Juli til 10de August 1910; Professor Hjelmslev til Udlandet fra 15de Juli til 15de August 1910.

— *Studierejser.* Paa Finansloven for 1910—11 blev der bevilget et Beløb af 3,000 Kr. til Rejser for Lærere i de tekniske Fag. Efter Læreanstaltens Indstilling tildelte Ministeriet under 8de Juni 1910 Professor Einar Biilmann 400 Kr. for i England at studere Undervisningsmetoder i organisk kemisk Analyse, Docent O. B. Bøggild 300 Kr. til Deltagelse i den internationale Geologkongres i Stockholm i 1910 og i de dermed i Forbindelse staaende Ekskursioner af bjergværksgeologisk Art til Lapland og Mellemsverige, Docent A. R. Christensen 600 Kr. for i Tyskland, Østrig og Schweiz at studere elektriske Baner og Jernbaneanlæg, Professor H. I. Hannover 300 Kr. for som Repræsentant for Danmark at deltage i den i Brüssel stedfundne internationale Kongres for højere teknisk Undervisning, Professor Orla Jensen 300 Kr. for som Delegeret for Danmark at deltage i den i 1910 i Brüssel stedfindende internationale hygiejniske Næringsmiddelkongres, Docent J. T. Lundbye 250 Kr. for at studere hygiejniske Anlæg i Belgien og til at besøge

Verdensudstillingen i Brüssel, Professor A. Lütken 350 Kr. for at deltage i den af Association internationale permanente des congrès de la route i 1910 berammede Kongres i Brüssel, Professor Julius Petersen 300 Kr. for at studere Undervisningen i sjældnere Grundstoffers Kemi samt uorganisk analytisk Kemi ved tekniske Højskoler i Tyskland, Østrig og Schweiz og Docent E. Thaulow 200 Kr. for at studere Virksomheder til Stenbearbejdning i det nærmeste Udland.

II. Forelæsninger, Øvelser og Ekskursioner m. m.

Efteraarshalvaaret 1909.

673 Eksaminander og 58 andre Deltagere.

S. C. Borch, Prof.: Maskinlære, 4 T., 85 Delt. Dr. *H. G. Zeuthen*, Dr. math., Prof. ord.: Mathematik for Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører (3die Halvaars Forelæsninger), 4 T., 90 Delt. *C. Christiansen*, Dr. med., Prof: ord.: Elektricitet og Magnetisme, 4 T., 302 Delt. Dr. *P. C. V. Hansen*, Prof.. Mathematik for Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører (1ste Halvaars Forelæsninger), 6 T., 152 Delt. *H. I. Hannover*, Prof.: Mekanisk Teknologi (fra 1ste Oktober), 5 T., 110 Delt. *Alfred Lütken*, Prof.: Vejbygning, 4 T., 48 Delt. *N. G. Steenberg*, Prof.: Teknisk Kemi, 4 T., 40 Delt. Dr. *N. V. Ussing*, Prof. ord.: Geologi, 4 T., 68 Delt. *A. S. Ostenfeld*, Prof.: 1) Bygningsstatik og Jernkonstruktioner for Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører i 5te Halvaar, 5 T., 115 Delt., 2) Bygningsstatik og Jernkonstruktioner for Maskin- og Bygningsingeniører i 7de Halvaar, 2 T., 55 Delt. *E. P. Bonnesen*, Prof.: Opvarmning og Ventilation, 2 T., 50 Delt. Dr. *Johannes Hjelmslev*, Prof.: 1) Deskriptiv Geometri (1ste Halvaars Forelæsninger), 4 T., 132 Delt., 2) Deskriptiv Geometri (3die Halvaars Forelæsninger), 3 T., 140 Delt. *Absalon Larsen*, Prof.: Elektroteknik, 4 T., 51 Delt. *William Rung*, Prof.: Elektroteknik, 6 T., 50 Delt. Dr. *C. Juel*, Prof.: 1) Mathematik for Fabrikingeniører, 3 T. 32 Delt. 2) Rationel Mekanik for Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører, 3 T., 134 Delt. Dr. *Julius Petersen*, Prof. ord.: Uorganisk Kemi, 4 T., 45 Delt. Dr. *Orla Jensen*, Prof.: Gæringsfysiologi og landboteknisk Kemi, 2 T., 23 Delt. Dr. *J. N. Brønsted*, Prof. ord.: Fysisk Kemi, 3 T., 24 Delt. *C. Hansen*, Prof.: Skibsbygning, 4 T., 25 Delt. *Palle Bruun*, Prof.: Vandbygning (fra 1ste Oktober), 6 T., 48 Delt. *I. Windfeld-Hansen:* Elektroteknik (fra 1ste Oktober), 2. T., 28 Delt. *P. Thygesen:* Eksaminatorier i Landmaaling og Nivellering, 4 T., 27 Delt. *E. Suenson*: Materiallære, 3 T., 79 Delt. *Y. Dahlstrøm*: 1) Eksaminatorier i Bygningsstatik og Jernkonstruktioner, 4 T., 147 Delt., 2) Jordtryk (i September), 2 T., 37 Delt. *J. Lindberg*: Økonomi og Lovgivning, 51 Delt. *J. Nielsen*: Eksaminatorier i Husbygning, 3 T., 49 Delt.

— Konstruktionsøvelser i Bygningsstatik og Jernkonstruktioner (Prof. A. Ostenfeld, Doc. Y. Dahlstrøm), i Husbygning og Bygningstegning (Doc. J. Nielsen), i Elektroteknik for Elektroingeniører (Prof. W. Rung), i Elektroteknik for Maskiningeniører (Doc. I. Windfeld-Hansen), i Fabrikudkast (Prof. N. G. Steenberg), i Korttegning efter Eksamensopmaaling (Doc. P. Thygesen), i Maskinkonstruktion (Prof. S. C. Borch), i Opvarmning og Ventilation (Prof. E. P. Bonnesen), i Skibsbygning (Prof. C. Hansen), i Vandbygning (Prof.

Palle Bruun), i Vejbygning (Prof. Alfred Lütken), i alt 450 Delt. Tegneøvelser (Prof. E. P. Bonnesen), 298 Delt. Elektrotekniske Øvelser (Prof. Absalon Larsen), 52 Delt. Fysiske Øvelser (Prof. K. Prytz), 105 Delt. Fysiskkemiske Øvelser (Prof. J. N. Brønsted), 12 Delt. Kemiske Øvelser for Fabrikingeniører (Prof. Julius Petersen), 68 Delt. Kemiske Øvelser for Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører (Prof. J. N. Brønsted), 63 Delt. Øvelser i Maskinlaboratoriet (Prof. H. Bache), 41 Delt. Øvelser i Materiallaboratoriet (Doc. E. Suenson), 22 Delt. Mikroskopiske Øvelser (Doc. L. Kolderup Rosenvinge), 23 Delt. Mineralogiske Øvelser (Doc. O. B. Bøggild), 21 Delt.

— Repetitionskursus i Mathematik. Hold A (Prof. P. C. V. Hansen), 2 T., 44 Delt. Hold B (Dr. Jhs. Mollerup), 2 T., 43 Delt. Hold C (Dr. Jhs. Mollerup), 2 T., 39 Delt. Hold I (Prof. H. G. Zeuthen), 2 T., 39 Delt. Hold II (Dr. Jhs. Mollerup), 2 T., 41 Delt.

— Repetitionskursus i deskriptiv Geometri. Hold I (Prof Jhs. Hjelmslev), 2 T., 58 Delt. Hold II (Eksam. polyt. H. Christensen), 2 T., 53 Delt.

— 51 Eksaminander modtog praktisk Uddannelse paa forskellige Værksteder.

Foraarshalvaaret 1910.

580 Eksaminander og 50 andre Deltagere.

S. C. Borch, Prof.: 1) Maskinlære for Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører, 4 T., 63 Delt. 2) Maskinlære for Maskin- og Elektroingeniører (for Elektroingeniører og de Maskiningeniører, der vælger Eksamensprojekt i Skibsbygning, kun i første Halvdel af Halvaaret), 3 T., 73 Delt. Dr. *P. C. V Hansen*, Prof.: Mathematik for Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører (2det Halvaars Forelæsninger), 5 T., 140 Delt. *K. Prytz*, Prof.: Fysisk Forsøgslære (fra 1ste Februar til 31te Marts for Eksaminander i 4de Halvaar og fra 1ste April til 9de Juni for Eksaminander i 2det Halvaar), 4 T., 248 Delt. *H. I. Hannover*, Prof.: Mekanisk Teknologi, 5 T., 61 Delt. *Alfred Lütken*, Prof.: Vejbygning, 3 T., 27 Delt. *N. G. Steenberg*, Prof.: 1) Teknisk Kemi, 4 T., 29 Delt. 2) Organisk Kemi og kemisk Teknologi for Maskin- og Elektroingeniører, 4 T., 43 Delt. *A. S. Ostenfeld*, Prof.: Bygningsstatik og Jernkonstruktioner, 5 T., 55 Delt. Dr. *Jhs. Hjelmslev*, Prof.: Deskriptiv Geometri, 3 T., 160 Delt. *Absalon Larsen*, Prof.: Elektroteknik, 3 T., 28 Delt. *William Rung*, Prof.: Elektroteknik, 6 T., 46 Delt. Dr. *C. Juel*, Prof.: 1) Mathematik for Fabrikingeniører, 3 T., 33 Delt. 2) Rationel Mekanik for Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører i 2det Halvaar, 2 T., 154 Delt. Dr. *Einar Biilmann*, Prof. ord.: Organisk Kemi, 3 T., 20 Delt. Dr. *Julius Petersen*, Prof. ord.: 1) Analytisk Kemi, 1 T., 17 Delt., 2) Eksaminatorier i uorganisk Kemi for Fabrikingeniører, 3 T., 13 Delt. Dr. *Orla Jensen*, Prof.: Gæringsfysiologi og landboteknisk Kemi, 2 T., 25 Delt. Dr. *J. N. Brønsted*, Prof. ord.: Uorganisk Kemi for Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører, 4 T., 166 Delt. *Palle Bruun*, Prof.: Vandbygning, 5 T., 82 Delt. *I. Windfeld-Hansen*: Elektroteknik, 2 T., 22 Delt. *P. Thygesen*: Landmaaling og Nivellering, 4 T., 43 Delt. *J. Th. Lundbye*: Kommunal-hygiejnisk Ingeniørvæsen, 2 T., 22 Delt. *Y. Dahlstrøm*: Eksaminatorier i Bygningsstatik og Jernkonstruktioner, 2 T., 54 Delt. *E. Thaulow*: Mekanisk Teknologi, 1 T., 84 Delt. *O. B. Bøggild*: Geologi for Fabrikingeniører, 4 T., 21 Delt. Dr. *Jhs. Mollerup*: Mathematik for Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører (4de Halvaar), 3 T., 70 Delt.

— Konstruktionsøvelser i Bygningsstatik og Jernkonstruktioner (Prof. A. Ostenfeld, Doc. Y. Dahlstrøm), i Husbygning (Doc. J. Nielsen), i Elektroteknik (Prof. W. Rung), i Fabrikudkast (Prof. N. G. Steenberg), i Maskinkonstruktion (Prof. S. C. Borch), i Vandbygning (Prof. Palle Bruun), i Vejbygning (Prof. Alfred Lütken), i alt 396 Delt. Tegneøvelser (Prof. E. P. Bonnesen), 285 Delt. Elektrotekniske Øvelser (Prof. Absalon Larsen), 68 Delt. Fysiske Øvelser (Prof. K. Prytz), 110 Delt. Fysisk-kemiske Øvelser (Prof. Brønsted), 9 Delt. Fysisk Teknik (Doc. M. Knudsen), 9 Delt. Kemiske Øvelser for Fabrikingeniører (Prof. Julius Petersen), 63 Delt. Kemiske Øvelser for Fabrikingeniører (Prof. Einar Biilmann), 3 Delt. Kemiske Øvelser for Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører (Prof. Brønsted), 80 Delt. Kulturforsøg (Doc. L. Kolderup Rosenvinge), 6 Delt. Landmaalingsøvelser (Doc. P. Thygesen), 49 Delt. Øvelser i Maskinlaboratoriet (Prof. H. Bache), 50 Delt. Teknisk-kemiske Øvelser (Prof. N. G. Steenberg), 10 Delt.

— Repetitionskursus i Mathematik. Hold A (Prof. P. C. V. Hansen), 38 Delt. Hold B (Dr. Jhs. Mollerup), 37 Delt. Hold C (Dr. Johs. Mollerup), 36 Delt.

— Repetitionskursus i deskriptiv Geometri. Hold I (Prof. Jhs. Hjelmslev), 1 T., 63 Delt. Hold II (Eksam. polyt. H. Christensen), 1. T., 54 Delt. Hold III (Eksam. polyt. H. Christensen), 1 T., 54 Delt.

— Repetitionskursus i uorganisk Kemi for Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører. Hold I (Mag. H. Bjørn-Andersen), 3 T., 30 Delt. Hold II (Cand. polyt. K. Estrup), 3 T., 30 Delt. Hold III (Cand. polyt. K. Estrup), 3 T., 30 Delt. Hold IV (Cand. polyt. J. Witt), 3 T., 30 Delt.

— 47 Eksaminander modtog praktisk Uddannelse paa forskellige Værksteder.

— *Den teknologiske Samling* har i Aarets Løb været besøgt af i alt 1,487 Besøgende, deriblandt Elever fra det tekniske Selskabs Skole og Teknologisk Institut.

— *Ekskursioner.* Foruden Besøg i Fabrikker og Værksteder i København og nærmeste Omegn foretoges følgende Ekskursioner:

Stevns Klint besøgtes den 22de April 1910 under Ledelse af Prof. Ussing og Doc. Bøggild, 31 Delt. Kattinge Sulfitværk besøgtes den 12te Maj 1910 under Ledelse af Prof. Hannover, 61 Delt. Industrielle Anlæg i Norge besøgtes den 5te—12te Juni 1910 under Ledelse af Prof. Lütken og Doc. Schønweller, 41 Delt. Skånska Cement Aktiebolagets Støberi i Malmø samt Kalkbrud og Cementfabrik i Limhamn, besøgtes den 16de Juni 1910 under Ledelse af Prof. Hannover og Steenberg, Doc. Suenson og Thaulow, 98 Delt. Kastrup Glasværk besøgtes den 18de Juni 1910 under Ledelse af Prof. Steenberg, 16 Delt. Trifoliums Mejeri ved Haslev besøgtes den 20de Juni 1910 under Ledelse af Prof. Orla Jensen, 8 Delt. Ørholm Papirfabrik besøgtes den 22de Juni 1910 under Ledelse af Prof. Hannover, 41 Delt. Roskilde besøgtes den 23de Juni 1910 under Ledelse af Prof. Orla Jensen, 7 Delt. Kullen besøgtes den 25de Juni 1910 under Ledelse af Prof. Ussing og Doc. Bøggild, 9 Delt. Fabrikker i Stettin besøgtes den 30te Juni—3die Juli 1910 under Ledelse af Prof. Hannover og Prof. Steenberg, 36 Delt.

III. Anskaffelser og Gaver til Samlinger og Laboratorier.

Det elektrotekniske Laboratorium. Anskaffelser: En trefaset synchron Generator 3 × 110 Volt, 27,7 Amp., 50 Perioder. En Jævnstrøms Shuntmotor 15 HK, 110 Volt, 1,000 Omdr./Min. Et Opspændingsplan. To Koblinger. Tre aperiodiske Vekselstrømsamperemetre 5—35 Amp. Et Ferrari trefaset Wattmeter 190 Volt, 35 Amp. To Millivolt-og-amperemetre. En Shunt til M V A 7,5 Amp. To Præcisionsvoltmetre 0—3 og 0—15 Volt. En Brauers Baandbremse 2—10 HK. To Regulermodstande 180 Ohm, 2 Amp. En Regulermodstand 120 Ohm, 3 Amp. To Spændingsdelere 0,4 Amp. 1000 Ohm/2 Amp. 90 Ohm En Maalebro med Alhydadekreds. To Instrumentskabe. To Apparater til variabel gensidig Induktion. En Strømtavle med tilhørende Ledninger. To Edisonbatterier à 3 Celler, Type P. 18, 38 Amp. Timer. En Hustelefon. En endeløs Bomuldsrem. Et Rør til Kvægsølvlampe. En Kvartslampe komplet 1500 Lys, 220 Volt, 2,5 Amp. En Vekselstrømsensretter. En Tikker til traadløs Telegrafering. En Kasse til Karthoteket. Forskellige Nernstlamper. Forskelligt Kontorinventar. Forskellige Bolte og Remskiver. Forskelligt Modstandsmateriale og Kobbertraad.

— *Det fysiske Laboratorium.* Anskaffelser: To Mikroskoper. Et Korsbord. Et Okular til optisk Kontakt. Ni Amperemetre for Jævnstrøm. Syv Voltmetre for Jævnstrøm. Et Varmetraadsvoltmeter. Et Præcisions Wattmeter. Et Præcisions Amperemeter m. Maaletransformator for Vekselstrøm. Et Præcisions Voltmeter for Vekselstrøm. Fire Spejlgalvanometre. Tre Visergalvanometre. Et registrerende Visergalvanometer til Termoelementer. Et Termogalvanometer. Et Vibrationsgalvanometer. To Vertikalaflæseapparater for Galvanometre. En Præcisions Dekade-Modstandskasse. Tre Præcisions Modstandskasser. En Dekademaalebro. En Præcisions Proppebro. Et Kompensationsapparat. En Multiplikator dertil. Fem Normalmodstande. En Forgreningsmodstand. To Petroleumsbade. Et Weston Normalelement. Et Weston Standardelement. En Højfrekvensmaskine (mindre Type). To Frekvensmaalere. Otte Normaler for Selvinduktion. En Normal for gensidig Induktion. En Glimmerkondensator. To Maalebroer. En Duddell Oscillograf m. Buelampe. Et Kamera til faldende fotografisk Plade. Et kinematografisk Kamera. Et Brauns Rør. Et Røntgenrør. En Bariumplatincyanurskærm. En Turbineafbryder. En Wehneltafbryder. En større Elektromagnet fra H. Boas. Otte Regulermodstande for Stærkstrøm. To Eddisonakkumulatorer. En Normalkondensator efter Harms. En Termosøjle efter Rubens. En Galtons Pibe. Et Tachometer. Et Vakuummeter. Tre Pentantermometre. Femogtredive Brugstermometre. Ni Spektralrør. En Slibe- og Polermaskine m. Motor. En Pinolslibemaskine. En Delemaskine til Længde og Kredsdeling fra Mek. A. Gregersen. En Prøvepumpe til 600 Atmosfærers Tryk. Et Anlæg til Fremstilling af flydende Luft, bestaaende af: en Whitehead Kompressor m. Vandudskiller, en Hampson Air-Liquefier, to Rensebeholdere og en 10 HK elektrisk Motor m. Lenix Strammerulle. — Ni Fag Filtskodder. Et Skuffemøbel. Et Skrivebord m. Stol. Tyve Laboratorieborde.

— *Den fysiske Samling.* Anskaffelser: En 10 HK Elektromotor. En Lenix Strammerulle. En Lavtryksrenser. En Højtryksrenser. Tilbehør til Whitehead Compressor. En Præcisionsvægt. En Kapselpumpe. Et Weston

Normalelement. Et Kapillarelektrometer. Et Broca Galvanometer. Et Wilsons Elektroskop. En Induktor. En regulerbar Stærkstrømsmodstand. Fjorten Spektralrør. Et Krügers Spændingsbatteri. Et Skuffeskab med Centrallaas.

— *Det fysisk-kemiske Laboratorium.* Anskaffelser: Et Spejlgalvanometer. Et Traadgalvanometer. Et Visergalvanometer. Apparat til Damptryksbestemmelse. To Opstillinger til Bestemmelse af elektromotorisk Kraft. Opstilling til Bestemmelse af elektrolytisk Ledningsevne. Et Kalorimeter. To Opstillinger til Kogepunktsbestemmelse. To Opstillinger til Frysepunktsbestemmelse. To Normalthermometre. To Platinmodstandsthermometre. To Thermostater. Fire Elektromotorer. Roterende Kviksølvluftpumpe. Apparat til Varmefyldebestemmelse. En Rheostat.

— *Det gæringsfysiologiske Laboratorium.* Anskaffelser: Et Rejsemikroskop. En Del Apparater til Ostelavning.

— *Konstruktionsstuerne.* Gaver: Et Fotografi i Ramme af James Watts ældste dobbeltvirkende Svinghjuls-Dampmaskine fra Prof. Hannover. Et Katalog med Tegninger vedr. »The Harrison Patent Steam Steering Gears«, fra Fabrikant J. F. Dessauer. Nogle store paa Pap opklæbede og ferniserede Vægtegninger af Pumper samt nogle Lystryk fra Gebrüder Kørting. En Vægtegning af A/S's Jævnstrøms-Dampmaskine fra A/S Burmeister & Wain. 3 Tegninger og 6 Fotografier af Københavns Elektricitetsværker fra Gothersgades Elektricitetsværk ved Prof. Rung. Et fuldstændigt Sæt Tegninger af Mansas Ventilstyring til Dampmaskiner fra A/S Atlas. 4 store Vægtegninger, hvoraf de 3 viser Diesel-Motoren og den fjerde Sulzers Højtrykscentrifugalpumpe fra A/S Burmeister & Wain.

— *Landmaalingssamlingen.* Anskaffelser: To Nivellerinstrumenter. To Polarplanimetre. Halvtredsinstyve Landmaalerstokke. Fem Tachymeter- og Kurve-Tavler.

— *Maskinlaboratoriet.* Anskaffelser: Et komplet Køleanlæg til at drive i Forbindelse med den for Budgettet for 1908—09 anskaffede Ammoniakkompressor. To Indikatorer. Tre Planimetre. Et Røgthermometer. Diverse andre Thermometre. To Manometre. To Kvægsølvmanometre. Et Kvægsølvvakuummeter. Et Tachoskop. En Kontrolgasmaaler. Et Poncelets Apparat til Vandmaaling. To transportable Telefonapparater og et Ledningsanlæg hertil. To Vandstandsvisere. Et Dokumentskab. Et Pengeskab. Et Materialskab. Tre smaa Borde. Fire Taburetter. En Beskyttelsesskærm. Diverse Stk. Haandværkstøj til Værkstedet. Gaver: En gammel elektrisk Maskine fra de danske Statsbaners Maskinafdeling.

— *Materiallaboratoriet.* Anskaffelser: To Keglestubbe til Trykforsøg. Fem Støbejernsforme til Beton.

— *Materialsamlingen.* Gaver: 16 Prøver af Traadvæv fra A/S De Borgersenske Fabriker ved Grosserer Wm. Truelsen. 4 Prøver af raa og anvendt Guttaperka fra Direktør K. Suenson. Slagger fra en Kabelbrand fra Kontorchef Ree, Belysningsvæsenet. 7 Prøver af Sten fra Færøerne fra Professor Palle Bruun. 15 Prøver af forskellige Byggematerialer fra Bygningskonduktør F. U. Christensen. 7 Prøver af Sildebensjern og Trussit fra Grosserer Isidor Heimann. 2 Slagge-Gips-Plader fra A/S Dansk Gipsindustrikompagni. 7 Molersten, en Hulsten og en Tagsten fra Ingeniør Fischer-Møller, Statsprøveanstalten. 16 Stenprøver fra Billedhugger Siegfrid Wagner.

3 Prøver af Nøddesten og Ærtesten fra A/S Dampskibsselskabet Hesselø ved Murmester Olaf Holbøll. 6 Stkr. Knudejern fra A/S Sophus Berendsen. En Kanonkugle fra Slaget i Køgebugt, tæret af Havvandet, fra stud. polyt. Gustav Monberg. 11 Kalkprøver fra Ingeniør N. Langkilde, Fakse Kalkbrud. 6 Cementprøvelegemer fra Ingeniør R. Wiese, Statsprøveanstalten.

— *Modelsamlingen.* Gave: En Gipsmodel af Tietgensgade-Viadukten fra Statsbaneanlæggene ved Kommitteret Ernst.

— *Samlingen vedrørende Opvarmning og Ventilation.* Anskaffelser: Et elektrisk Fjernthermometeranlæg efter Schultzes System, bestaaende af 7 Stkr. Thermometre med Kontrolstation og Batteri. Diverse Forsøgsobjekter og Manometre til Maaling af Lufthastighed og Tryk.

— *Det teknisk-kemiske Laboratorium.* Gaver: To store Vægtegninger af et Pasteuriseringsapparat fra Ingeniørfirmaet Nyeboe & Nissen. — Nogle Tegninger af Erith Stokeren fra A/S Smith, Mygind & Hüttemeier.

— *Den teknologiske Samling.* Anskaffelser: En Rørflangenøgle. To Patentstole. En Model af en Vindmølle fra Aarhusudstillingen. En Samling imiterede Diamanter og ædle Stene. En Hærdeovn.

Gaver: En Korsetfjeder af skruevundne Traade fra Kemigraf P. Andersen, Aarhus. To Stadier ved Fremstillingen af Spadserestokke af Bøgetræ fra Kommuneingeniør Vilh. Eckhausen, Odder. Stykke af en Skibskøl, ødelagt af Pæleorm, fra Maskinmester Alsing, Aarhus. Et Valsestempel til en Maskinvæv fra Vævemester Schjøth-Hansen. Et Stk. Guld-Doublé Blok, Traad heraf samt to Urkæder paa forskellige Stadier af Fabrikationen fra d'Hrr. Grosserer Hans Jensen & Co., Aarhus. Skrivemaskinen »Kosmopolit« fra Ingeniør, Cand. polyt. Borum. Et Eksemplar af den ældste Handskesymaskine fra Enkefru Henriksen. To Stk. Pitch-Pine med forskellig Vægtfylde og et Stykke af en Egetræs Gren med overgroet Savsnit fra Værkmester Ludvigsen, Aarhus. Del af en indsat Malekonus fra Schrøder & Jørgensen ved Fabrikant Charley Johnsen. En Bastard- og en Krumpasser fra Stud. polyt. Jagd. En Knappenaals-Hæftetang fra Vicebrandinspektør, Ingeniør, Cand. polyt. Wiese. Bramah-Entredørlaas fra Mekaniker Nielsen. Et Skættetræ fra Typograf Orla Topp. To Prøver lanceret Etamine samt en Snelskytte til Cops fra A/S Wessel & Vetts Fabrikker. Maskinforarbejdede Træsko paa forskellige Stadier af Fabrikationen fra I. C. Thygesen & Søn, Aarhus. Et Stk. Tøj med Vævefejl fra Underdirektør Christensen, Wessel & Vetts Væveri. Et Stk. 50 pCt. Ferrosilicium fra Ingeniør, Cand. polyt. Kai Warming. Udskaarne Elefanter og forskellige Stokke af Palmetræ fra Plantefedtfabrikken »Vega«, Aarhus. Universalknage fra Valdemar Groth. Lokomotiv-Støttebolt og et Par slidte Bremseklodser med indlagt Strækmetal m. m. fra Statsbaneværkstederne, Aarhus. En Olie-Sandkærne samt Jernplade til Paakladskning af Ler til Brug ved Støbning af delte Nav fra Støbemester Petersen, Frichs Efterfølger, Aarhus. En mislykket Stregætsning fra Kemigraf Carl Andersen, Aarhus. Et Vandrørs-Knæ, forskellige Kvalitetsprøver af Kædeled samt en Mejemaskintand, alt af hammerbart Støbejern fra John Casp. Post Söhne, Hagen W. Tre Stadier ved Fabrikationen af spiralsvejste Kædeled fra John Brown & Co. lim., Atlas Steel & Iron Works, Sheffield. Tre Visitkort af Staalblik fra Friederich Krupp, Essen, fra Chefkemiker, Dr. Corleis, Krupp, Essen. Imprægneret Taglærred fra Professor Hannover. Stykker af en uheldig Støbning fra Støbemester Søbye,

Frichs Efterfølger, Aarhus. Allens Loddepasta fra Mekaniker Magnussen. En Kasserolle med en størknet Lak, der viser Cellestruktur, fra Statsprøveanstalten. En Tobaksdaase fremstillet af en Kokosnød, en Kurv af Glasspind samt et Stk. poleret Pokkenholt med velbevaret Bark fra Snedker Viktor Petersen. Et Stykke af en Støbejernsplade med en stor, flad Blære fra Støbemester Jespersen, A/S Titan. En overrustet Bolt fra Øresunds kemiske Fabrikker. Et Stk. kanadisk Poppel, gnavet af en Pileborer, fra Værkmester Ludvigsen, Aarhus. Forskellige Prøver vedrørende Guldbroderi fra Stud. polyt. Munck, En større Samling Prøver paa Herrestoffer fra Fabrikanterne Klem & Krüger. Drejespaan, tagen med Diamantstaal, fra Maskinmester Petersen. Prøver paa indsat Materiale og Vægtegninger af Træbearbejdningsmaskiner fra Ingeniør, Cand. polyt. Storm. Et Spiralbor, vredet ved Brugen, fra Værkfører Poulsen, de danske Mejeriers Fællesindkøb og Maskinfabrik. En Bolt med indvalset Gevind fra Aktieselskabet Vejle Bolte- & Møtrikfabrik. Et Stk. Bauxit og to Stk. Alundum fra Teknologisk Institut. En ciseleret Statuette af Støbejern, orientalske Lodperler, Smykke med indfattede Lodperler, imiterede Rosaperler, norsk Ske med forskelligfarvet Emaille, en Bronzeflue med Hornvinger og en koldt emailleret Bonbonniere fra Juvelerer L. Christgau. En russisk Selvkoger, isoleret med Mo af afdøde Justitsraad Kabell til Udstillingen i 1888, fra Billedhugger Bundgaard. Ondulium-Kasser (af Bølgepap) fra Fabriken Ondulium. En Trækprøve af svensk Kanonstaal fra Premierløjtnant Ovesen. Et svært, overbrækket Drejestaal samt en bred Stikkespaan fra Mekaniker Nielsen, medico-fysisk Samling. En Samling af 40 forskellige Fjerprøver fra Københavns Fjerrenseri A/S. Et sønderbrudt Svinghjul fra Københavns Hesteskofabrik. En Samling Tegninger af Spindemaskiner fra Stud. polyt. Klem. En brændt Sten af Kiselgurpulver fra Kaukasus fra Højesteretssagfører Liebe. Formpulveret Lycodin fra A/S Titan. Et Kopstaal til Skrubdrejning fra Statsbanernes Maskinværksted. Et Stk. Træ, ødelagt af Træbukke, fra Statsprøveanstalten. Automat-Knapper til at skille efter Samling fra Maskinist T. Thorarensen. Et Træstykke, løsnet formedelst Ringskallethed, fra Assistent Thorarensen. En Hvepserede fra Discipel Aage Hannover. En Brevpresser af Jernbaneskinner i to Profiler fra Sct. Cockerill i Seraing fra Frk. Michaelsen. En engelsk og en tysk Silicasten fra A/S Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri. Et Stk. Sejsing fra Christiansborg Slots Byggeplads. En Pyroflex-Metalslange fra Chr. Berghøfer & Co., Metalschlauch-Fabrik, Cassel. Gamle, filede Øskenskruer fra Direktør G. A. Hagemann. En Skytte til en Brocherlade, et Spoleapparat til Haandspoling samt en Del Prøver af vævede Stoffer fra Underdirektør F. Christensen. Prøver af »Helmet Spiral Circles« til Opklæbning paa Slibeskiver fra V. Løwener. En fuldstændig Suite Prøver vedrørende Sulfitcellulosefabrikationen paa Kattinge Sulfitværk fra Etatsraad Ferslew ved Driftsbestyrer, Cand. polyt. Ove Hagemann. En Samling Trefarvetryk fra Grosserer Paritz Gottschalck. En Anvisning fra 1888 paa den grønlandske Handels Handelssteder i Grønland fra Stud. polyt. Hertel. 3 Prøver paa upoleret og poleret Seglgarn fra Jacob Holm & Sønner. Et Sølvbroderi fra Frk. Hansen ved Stud. polyt. Munck. Krydshoved til en Dampmaskine, repareret med en paakrympet Jernbøjle fra Værkfører C. Paulsen, de danske Mejeriers Fællesindkøb og Maskinfabrik. En Stereotyp med Matrice til en Rotationspresse fra Bogtrykkerne O. C.

Olsen & Co. En Vacuum-Motor fra Stadsingeniøren i København ved Ingeniør Hartmann. En Tegning af en Ericssons Varmluftsmaskine fra I. G. A. Eickhoff ved Cand. polyt. G. Eickhoff. En Samling Manilahamps-Transmissionstove fra Nordisk Gummi- og Guttaperka Co. ved Hr. Rørdal. En stor og smuk Samling Prøver paa Trykplader til forskellige Reproduktionsmetoder fra Carl Allers Etablissement. Et sprængt Glasrør fra den polytekniske Læreanstalts fysiske Laboratorium. En Bølgepaps Convolut fra Direktør G. A. Hagemann. Forskellige Prøver paa Firmaets Fabrikata af Expansionsskruer etc. fra Star Expansion Bolt Co., New York. Et Stk. Bismerkrog før og efter Rasling fra Th. Marstrands Eft. Tøjer farvede efter Givernes Metode fra Farbwerke vorm. Meister Lucius & Brüning, Hoechst a. Main. En romersk, en karthageniensisk og en kinesisk Mønt fra Assistent Thorarensen.

— *Samlingen for Telegrafi og Telefoni.* Gaver: 2 Stk. Kabelprøver samt 1 Wheatstones Receiver fra Det store nordiske Telegrafselskab. 11 Telegrafonruller med optagne Taler fra Ingeniør Alex. Foss. Eksemplarer af de første Telefoner, der kom til Danmark, fra Dr. Hilmar Fridericia og Søster, Aarhus, ved Prof. Hannover.

— Endvidere er der fra Indenrigsministeriet modtaget Beretning fra den internationale Komité for Maal og Vægt; fra det meteorologiske Institut Fortsættelse af flere af dets Publikationer; dansk Patenttidende fra Patentkommissionen; Jernbanebladet; Statistiske Meddelelser fra Statens statistiske Bureau; Rigsdagstidende fra Rigsdagens Bureau; Industriberetningen fra Industriforeningen i København; Beretninger m. m. fra udenlandske tekniske Højskoler samt fra forskellige offentlige og private Institutioner i Ind- og Udland; tre Bind af Ann. Report of the Pennsylvania State College fra den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles Bibliotek; Københavns Vandværk 1859—1909 fra Direktøren for Københavns Vandværk; en Række Breddebestemmelser efter Horrebows Metode fra den danske Gradmaaling; to Piecer fra Professor A. E. Kennelly, American Institute of Electrical Engineers, New York; The Life History of Lodgepale Burn Forest fra U. S. Departement of Agriculture, Washington; United States Geological Survey, Annual Report 1893—1903 fra den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles Bibliotek; Professor Hansens Forelæsninger over moderne Skibsbygningskunst fra Forfatteren; Medical Education in the United States and Canada fra The Carnegie Foundation for the Advancement of Teaching; flere Piecer fra Departement of the Interior, United States geological survey; Die neuen chemischen Institute der königlichen technischen Hochschule zu München fra den kgl. tekniske Højskole i München; The Technology Review fra Massachusetts Institute of Technology; 23 Bulletins fra University of Illinois, Urbana, Illinois; 24de Aargang af Gummi Zeitung fra Fabrikant J. F. Dessauer; Proceedings fra The Engineers Society of Western Pennsylvania; Bidrag til Kundskab om Rødgranens Vækstforhold i midtjydsk Hedebund fra Det forstlige Forsøgsvæsen; Internal lubrication of steam engines fra Ingeniør, Cand. polyt. T. C. Thomsen, London; 2den Del af Docent P. O. Pedersens Forelæsninger over Telegrafi og Telefoni fra Forfatteren; en Del Bøger fra Professor A. Ostenfeld; Afhandlinger af H. Lunden og S. Arrhenius fra Vetenskapsakademiens Bibliotek, Stockholm; forskellige Særtryk fra Laboratorieforstander A. Klöcker; forskellige Kollegiehefter fra

Direktør I. Windfeld-Hansen; forskellige Tidsskrifter fra Fabrikant Dessauer; en Del Bøger fra Professor H. I. Hannover; Catalogue of the Mechanical Engineering Collection m. m. fra Ingeniør, Cand. polyt. A. E. Borum; Dinglers polytechnisches Journal, Aargangene 1861 og 1865 (48 Hefter) fra Professor Bonnesen; Afhandlinger fra Danmarks geologiske Undersøgelser; forskellige Meddelelser fra Nobelinstitutet fra Kungl. Vetenskaps Akademi i Stockholm; Jahrbuch für die Gewasserkunde Norddeutschland 1904 und 1905 m. m. fra det kgl. preussiske Ministerium for offentlige Arbejder ved Geheimer Oberbaurat, Dr. Ing. H. Keller; forskellige Meddelelser fra Statsprøveanstalten; Materialprøvningens Udvikling i Norden og om Statsprøveanstaltens Virksomhed samt Meddelelser fra samme fra Tidsrummet under Dansk Ingeniørforenings Ledelse fra 1ste Juli 1896 til 1ste April 1909; Afhandlinger fra den danske Gradmaaling; Tegninger til Professor Hannovers Teknologi II fra Forfatteren; »Magneto-elektrisk Batteri« af Søren Hjorth, Breve fra Hr. Jules Fenguieres til S. Hjorth, fra Oberstløjtnant Ernst; Katalog over Industriforeningens Bibliotek; Profiltabeller fra C. Rahr & Co.

— *Professor Julius Thomsens Legat.* For Legatets Midler anskaffedes nogle Billeder samt afholdtes Udgifter til Indramning af samme.

— *Frederik Smidths Legat.* Til Ophængning i Læreanstaltens Undervisningslokaler anskaffedes der for Legatets Midler en Del Billeder samt bekostedes Indramning af disse.

IV. Eksaminer.

1. Afholdte Eksaminer.

Nedenfor anføres Navnene paa dem, som i 1909 har taget Adgangseksamen, og paa de Studenter i mathematisk-naturvidenskabelig Retning, som er blevne indskrevne som polytekniske Eksaminander. Til 1ste Del af polyteknisk Eksamen i Juni og Juli 1910 indstillede sig 180, af hvilke 109 bestod Prøven, nemlig 14 Fabrikingeniører, 28 Maskiningeniører, 42 Bygningsingeniører og 25 Elektroingeniører. Til 2den Del af polyteknisk Eksamen i December 1909 og Januar 1910 indstillede der sig 107 Eksaminander, nemlig 9 til Eksamen for Fabrikingeniører, 26 til Eksamen for Maskiningeniører, 54 til Eksamen for Bygningsingeniører og 18 til Eksamen for Elektroingeniører. Deraf forlod 2 Eksamen for Maskiningeniører, 8 Eksamen for Bygningsingeniører og 2 Eksamen for Elektroingeniører. En Maskiningeniør havde Udsættelse med Værkstedsuddannelsen, men fuldendte denne i Beretningsaaret.

Antallet af Kandidater i 1910 blev saaledes 95. Resultatet af Kandidaternes Eksamen meddeles nedenfor.

a. Adgangseksamen i Sommeren 1909.

Følgende 58 bestod Eksamen (96 indstillede sig):

Andersen, Astrid Kirstine
Bratz, Johan Heinrich
Buntzen, Svend Valdemar Alfred
Carlsen, Karlo Ignaz Giovanni
Christensen, Johan Frederik Volck
Christensen, Sven Aage Tiedemann
Christiansen, Hans Peter Marius
Cohen, Holger
Cornelius, Kristian Edvard Jakob
la Cour, Skjold Marstrand
Dam, Christian Axel Peter
Damgaard, Carl Dalgaard Pedersen
Dinesen, Thomas Fasti
Drachmann, Anders Bjørn

Egeland, Hans Knud Thorvald Madsen
Flagstad, Christian Reenberg
Gümoes, Carl Vilhelm
Halvorsen, Axel
Hansen, Anders Frederik
Hansen, Aage Viggo
Hansen, Hans
Hansen, Hans Fischer
Hansen, Ingeborg Cathrine
Hansen, Johannes
Harboe, Helge
Hendriksen, Karl Anders
Henningsen, Mogens Otto
Jensen, Hans Kristian Rudolf
Jensen, Herman Vilhelm Steen
Jørgensen, Ejnar
Jørgensen, Kai Hornemann
Klenow, Erik Wilhelm Robert
Kofoed, Viggo Hansen
Kähler, Gustav Erik Adolf
Larsen, Einar Villiam
Larsen, Karl Kristian Robert Bech
Larsen, Karl Marius
Larsen-Kaasgaard, Lars
Lehmann, Christian Offer Schmidt
Lindsby, Arthur Georg Larsen
Madsen, Frederik Marius
Magnussen, Knud
Mortensen, Axel Osvald
Mose, Vilhelm Hansen
Nicolaisen, Niels Andreas Oluf
Nielsen, Jens
Nielsen, Moritz Herluf Rosenberg
Nielsen, Otto Elias
Nielsen, Villy
Nissen, Villiam Andreas
Pedersen, Kristian Hansen
Petersen, Arthur Kløvborg
Pindborg, Marius
Spangenberg, Carl Frederik
Stahlschmidt, Jens Daniel Herholdt
Sørensen, Søren Peder Vilhelm
Uldall, Thorkel Gunnar Harald
Wiedemann, Christian Peter Erik

samt Karl Michaelsen og August Aage Owesen, der begge havde bestaaet Afgangsprøven ved Søværnets Maskinskole og i Henhold hertil indskreves som polytekniske Eksaminander uden forud at underkaste sig Adgangseksamen.

I Henhold til Lov af 1ste April 1871 § 7 er følgende Studenter af mathematisk-naturvidenskabelig Retning blevne indskrevne som polytekniske Eksaminander:

Alstrup, Kaj
Augsburg, Asger Skak
Bayer, Viggo
Berthelsen, Poul Alfred
Berbom, Gunnar Odd Broch
Bondgaard, Lars Foged Jensen
Brock, Henrik
Carstens, Axel Lorentz Søren Levinsen
Christensen, Ernst Søren Bech
Dahl, Carl Ervin Hans
Engberg, Jens Frederik
Engell, Svend Villads
Friderichsen, Poul Valdemar
Friis, Otto Brønniche
Gelius, Poul Rolf
Granø, Oscar Emil Vang
Hasselager, Jens Christian
Hansen, Skjold Harald Ole Hans
Hassing, Carl Valdemar
Hinrichsen, Lorentz Wulff
Hygom, Harald Henry
Holmer, Poul Asgar
Høeg, Harald
Iversen, Poul Salskov
Jensen, Niels Christian
Jørgensen, Anders Andreas
Jørgensen, Skat Harry Villiam
Jørgensen, Jørgen Eiler
Jürgensen, Richard Walter Dahl
Kierulff, Otto Schiøtz
Knudsen, Sønecke Andreas
Koefoed, Hans Georg
Koppel, Gerda
Krebs, Ove Ditlev
Kähler, Otto Valdemar
Larsen, Orla Adolf
Lange, Vilhelm Tommerup
Lichtenberg, Hans Henrik Jessen de
Liunge, Poul Christian
Ludvigsen, Jens Ludvig
Ludvigsen, Peter Ditlev
Luun, Helge
Lunøe, Christian Frederik
Marstrand, Gunnar Emil
Methling, Svend Vilhelm
Meyer, Axel Julius
Michaelsen, Erik Friis Eshington
Mikkelsen-Vendsyssel, Mikael Georgonius Hansemann
Myhre, Carl Johan Waage
Møller, Vilhelm Leth
Nielsen, Niels Christian Amandus
Nielsen, Albert Frederik Christian
Offersen, Jørgen Annas Lund
Pedersen*), Andreas Hessellund
Pedersen, Hjalmar
Petersen, Aage Poul Ehrhardt Blichfeldt**)
Petersen, Knud Kreiberg
Philipson, Erik Frank
Poulsen, Anton Richardt
Rasmussen, Erik
Rasmussen, Hans Kjeld
Rasmussen, Viggo Ravn Hans
Rothenborg, Aage Theodor
Rydahl, Aage Brandt
Rørdam, Hans Nicolai Kellermann
Saxild, Jørgen
Schaltz, Johannes
Schmidt Poul
Schousboe Torkild
Schrøder, Hugo
Schwensen, Christian
Sie, Charles Aage Evani
Slomann, Aage

---

*) Navneforandring til Haare.
**) Navneforandring til Blichfeldt-Petersen.

Steenbuch, Christian Bülow
Thomsen, Thomas Christian
Tønnesen, Hans Crillesen
Vejstrup, Carl Laurits Rasmus
Wright, Harry Karsten
Wøldike, Ejnar Steen
Zeemann, Herbert Otto Leopold Ferdinand

b. 1ste Del af polyteknisk Eksamen i 1910.

Følgende bestod Eksamen:

Fabrikingeniører.

Ahlmann, Emilie
Christensen, Christen
Cortes, Axel
Fenger, Carl Emil
Hänschell, Theodora
Jensen, Axel Valdemar
Jensen, Rasmus Olaf Jonas
Kranholm, Aage Bilefeldt Kronholm
Lange, Gunde Johan Kristian
Mynster, Inga Hostrup
Petersen, Agnes
Roed Müller, Anna Regitze
Ussing, Poul Harald
Wulff, Inger Johanne

Maskiningeniører.

(Gl. Ordning).**)
*Appelt-Jørgensen, Kjeld Thomas Leopold
*Krarup, Hans Helmuth
*Petersen, Frederik Axel Hakon
*Vosbein-Jensen, Olaf Albert Regin

(Ny Ordning).**)
Bjørn, Peter Frederik Christian Hansen
*Borch, Martin
Boye, Ancher
Christensen, Christian Richard
Hansen, Julius
Jensen, Erik Grove
*Jensen, Erik Reinhold
*Koefoed, Kaj Vilhelm Martin
Kongsted, Torkild
*Kristiansen, Aage
*Lyngbye, Kaj
*Marcussen, Jens Nielsen
*Markussen, Svend Nygaard
Nielsen, Holger
*Poulsen, Holger
*Raffenberg, Jens Christian
Rasmussen, Aage Johan Christian
*Schnackenburg, Otto August
Schou, Poul Thorvald
*Stahlschmidt, Theodor
Svendsen, Hans Peter Jensen
*Sørensen, Olaf Eusebius
Thorup, Knud Christian
Udsen, Martin Jørgensen

Bygningsingeniører.

(Gl. Ordning).**)
*Albrechtsen, Sofus Harald Vilhelm
*Hansen, Hans Holger Mads
*Kaarsberg, Hakon Stefan
*Møller, Hans Christian
Torup, Johan Frederik

(Ny Ordning).**)
Askgaard, Jens
Bech, Carl Johan
*Bechgaard, Carl August
Brandt, Victor Emil
Bræstrup, Johan Cosmus
*Clausen, Ole Cock
*Engelund, Anker Dolleris
Eriksson, Axel Valdemar
Frederiksen, Peder Tonnisen
Grove, Hans Herman Steffen
*Hansen, Karl Frederik William
Harboe, Poul Henrik Rasmus
Hindhede, Kristian
*Holstein, Svend Christian
*Holte, Carl Frederik
*Ishøj, Ernst
Larsen, Johannes
*Læssøe, Christian Frederik
Mertz, Peter Carl Linus
*Mortensen, Peter Emil
*Nielsen, Ejnar
Nielsen, Knud Flemming
*Nielsen, Poul Andreas Christian
Papsøe, Svend Oskar Kristian
Pedersen, Carl
Petersen, Axel
*Pihl, Carl Laurits Mortensen
Raaschou, Villiam
Rasmussen, Jørgen Aage Christian
*Riis, Svend
Semler, Axel
*Skakke, Niels Thomas
*Smedegaard, Elfred Johannes
*Suenson, Eigin Erik
Thybo-Nielsen, Erhard
*Tøndering, Andreas Karl Johannes Alfred
*Vestergaard, Christian Theodor

Tillægsprøve i Geologi.
Oxholm, Lorenz Thøger

---

*) Gl. Ordning m. H. t. Prøven i Kemi.
**) M. H. til Prøven i Mathematik.

Elektroingeniører.

(Gl. Ordning).**)
*Johansen, Rudolf Frederik Hein

(Ny Ordning.)**)
Andersen, Arthur Folmer Eugen
*Behrend, Axel William
Bredsdorff, Viggo
*Bøgh, Axel
Caspersen, Johan Kai
Danholt, Viggo Einar
*Eberth, Torkil
Gottlieb, Andreas Christian
*Hansen, Frithiof Orla Techt
*Hansen, Ove Ingolf
Iversen, Adolf Frederik Bennick
*Jørgensen, Otto Peder
Lassen, Niels Terp
Mortensen, Christian Ludvig
Nielsen, Niels Frederik
Nilsson, Frants Lauritz
Petersen, Povl
Qvist, Jens Christoffer Oscar
Rasmussen, Poul Frydenlund
Schaldemose, Aksel Harald
Sebelien, Harald Edvard Prosch
Sørensen, Johannes Otto
*Tramm, Asmus Johannes
Wismann, Ernst Syver Andreas

*) Gl. Ordning m. H. t. Prøven i Kemi.
**) M. H. t. Prøven i Matematik.

c. Eksamen for

Eksamensfag.	**Helstrup,** Lars Kristian Voldsgaard. Eksaminand 1904. 1. Del af Eksamen 1907.	**Høeg,** Eigil. Eksaminand (Student) 1904. 1 Del af Eksamen 1907.	**Jensen,** Holger Octavius Busch. Eksaminand 1904. 1. Del af Eksamen 1907.
Kursusarbejder.			
Geometrisk Tegning	mg.	mg.	mg.
Opmaalingstegning	mg.	mg.	mg.
Udkast til et kemisk Fabrikanlæg	mg.	godt.	ug.
Tilvirkning af 2 uorganiske og 2 organiske Stoffer	ug.	ug.	ug.
Teknisk-kemiske Øvelser	ug.	mg.	ug.
Praktisk Prøve.			
Kvalitativ kemisk Undersøgelse af et uorganisk Emne	mg.	mg.	mg.
Kvalitativ kemisk Undersøgelse af et organisk Emne	mg.	mg.	ug.
Kvantitativ kemisk Undersøgelse af et uorganisk Emne	mg.	godt.	godt.
Skriftlig Prøve.			
Fysik	ug. ug.	ug. ug.	mg. ug.
Mathematik	mg.	mg.	ug.
Almindelig Kemi	mg.	godt.	godt.
Teknisk Kemi	godt. mg.	mg. ug.	godt. mg.
Teknologi	godt.	mg.	mg.
Orden med skriftlige Arbejder ved Eksamens I. Del	ug.	ug.	ug.
Orden med skriftlige Arbejder ved Eksamens II. Del	mg.	ug.	ug.
Mundtlig Prøve.			
Uorganisk Kemi	mg.	godt.	godt.
Fysik	ug. ug.	ug. ug.	ug. mg.
Mathematik	ug.	mg.	mg.
Mineralogi og Geologi	ug.	ug.	mg.
Organisk Kemi	ug.	godt.	mg.
Teknisk Kemi	mg. mg.	godt. godt.	mg. godt.
Teknologi	godt.	godt.	mg.
Maskinlære og teknisk Mekanik	ug.	tg.	mg.
Hovedkarakter	1ste Karakter.	1ste Karakter.	1ste Karakter.

Fabrikingeniører.

Kjølhede, Axel. Eksaminand 1904. 1. Del af Eksamen 1907.	**Knudsen, Hans Rasmus.** Eksaminand 1905. 1. Del af Eksamen 1907.	**Laub, Georg Christian Haac.** Eksaminand (Student) 1904. Filos. Prøve 1905. 1. Del af Eksamen 1906.	**Petersen, Harald.** Eksaminand 1902. 1. Del af Eksamen 1906.	**Rasmussen, Christian Theodor Funch.** Eksaminand (Student) 1903. Filos. Prøve 1904. 1. Del af Eksamen 1907.	**Schmidt, Niels Nissen.** Eksaminand (Student) 1905. Filos. Prøve 1906. 1. Del af Eksamen 1907.
godt.	mg.	mg.	godt.	mg.	mg.
mg.	mg.	mg.	godt.	godt.	mg.
ug.	mg.	ug.	godt.	godt.	ug.
ug.	ug.	ug.	godt.	mg.	ug.
mg.	ug.	ug.	godt.	mg.	ug.
mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.
godt.	mg.	ug.	mg.	mg.	mg.
ug.	mg.	ug.	godt.	mg.	godt.
godt.	mg.	ug.	godt.	godt.	ug.
mg.	mg.	mg.	godt.	mg.	ug.
mdl.	godt.	mg.	tg.	tg.	ug.
godt.	godt.	mg.	godt.	godt.	mg.
godt.	ug.	ug.	godt.	godt.	ug.
godt.	mg.	ug.	tg.	godt.	mg.
godt.	mg.	mg.	godt.	godt.	mg.
ug.	ug.	ug.	ug.	mg.	ug.
ug.	ug.	ug.	ug.	mg.	ug.
godt.	mg.	godt.	godt.	godt.	ug.
godt.	ug.	mg.	godt.	godt.	ug.
mg.	mg.	mg.	godt.	godt.	ug.
godt.	ug.	ug.	godt.	godt.	ug.
mg.	ug.	ug.	godt.	mg.	ug.
tg.	mg.	mg.	tg.	tg.	ug.
tg.	ug.	mg.	godt.	tg.	ug.
godt.	ug.	godt.	godt.	mg.	ug.
godt.	mg.	ug.	tg.	tg.	mg.
tg.	tg.	mg.	tg.	godt.	tg.
2den Karakter.	1ste Karakter.	1ste Karakter.	3die Karakter.	2den Karakter.	1ste Karakter.

d. Eksamen for

Eksamensfag.	**Arntzen,** Asbjørn. Eksaminand 1903. 1. Del af Eksamen 1907.	**Balle,** Niels Christensen. Eksaminand 1905. 1. Del af Eksamen 1907.	**Bruun,** Aage. Eksaminand (Student) 1903. Filos. Prøve 1904. 1. Del af Eksamen 1906.	**Bursche,** Hans Christian Kristoffer. Eksaminand 1903. 1. Del af Eksamen 1906.
Kursusarbejder.				
Geometrisk Tegning	mg.	mg.	mg.	mg.
Opmaalingstegning	godt.	mg.	mg.	mg.
Maskinkonstruktion	godt.	mg.	mg.	godt.
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	godt.	godt.	mg.	godt.
Udkast til et Maskinanlæg	mg.	godt.	godt.	mg.
Tegning af alle Kursusopgaver	mg.	ug.	ug.	mg.
Praktisk Prøve.				
Udkast til et ikke meget sammensat Maskinanlæg Udarbejdelse af Detailtegning til en opgiven Del af et Maskinanlæg	mg.	mg.	godt.	tg.
Skriftlig Prøve.				
Mathematik	godt. mg.	ug. mdl.	ug. mg.	ug. ug.
Deskriptiv Geometri	tg.	tg.	ug.	ug.
Fysik	godt. mg.	godt. mg.	mg. mg.	godt. godt.
Uorganisk Kemi (skriftlig og praktisk)	mg.	mg.	godt.	tg.
Maskinlære	mg.	godt.	godt.	mg.
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	mg.	godt.	godt.	mg.
Teknologi	godt.	mg.	mg.	godt.
Orden med skriftlige Arbejder ved Eksamens I. Del	ug.	ug.	ug.	ug.
Orden med skriftlige Arbejder ved Eksamens II. Del	mg.	mg.	ug.	ug.
Mundtlig Prøve.				
Mathematik	mg. godt.	godt. godt.	godt. mg.	ug. mg.
Deskriptiv Geometri	godt.	godt.	ug.	ug.
Fysik	ug. mg.	mg. godt.	godt. mg.	godt. godt.
Uorganisk Kemi	tg.	godt.	godt.	mg
Maskinlære	mg. ug.	godt. godt.	mg. godt.	tg. godt.
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	mg.	godt.	mg.	tg.
Teknologi	tg. godt.	godt. ug.	mg. mg.	tg. godt.
Materiallære	ug.	ug.	mg.	godt.
Uorganisk teknisk Kemi med organisk Kemi	mg.	godt.	godt.	godt.
Opvarmning og Ventilation samt Kursusarbejdet heri	godt.	mg.	mg.	mg.
Skibsbygning samt Kursusarbejdet heri	godt.	godt.	ug.	mg.
Elektroteknik samt Kursusarbejdet heri	mg.	godt.	godt.	godt.
Hovedkarakter.	2den Karakter.	2den Karakter.	1ste Karakter.	2den Karakter.

Maskiningeniører.

Carlsen, Bjørn Gudmann. Eksaminand (Student) 1904. Filos. Prøve 1906. 1. Del af Eksamen 1907.	**Christensen,** Gustav Christian. Eksaminand 1904. 1. Del af Eksamen 1906.	**Dohn,** Henry Lindberg. Eksaminand (Student) 1904. 1. Del af Eksamen 1907.	**Eilertsen,** Thorvald Georg Axel Otto. Eksaminand 1905. 1. Del af Eksamen 1907.	**Falck,** Erik. Eksaminand (Student) 1904. 1. Del af Eksamen 1906.	**Fiedler,** Svend Gunnersen. Eksaminand 1904. 1. Del af Eksamen 1907.	**Gylding,** Kaj. Eksaminand 1903. 1. Del af Eksamen 1907.
mg.	ug.	ug.	ug.	mg.	mg.	mg.
mg.	ug.	mg.	ug.	godt.	mg.	mg.
mg.	mg.	mg.	godt.	godt.	tg.	godt.
mg.	ug.	mg.	mg.	godt.	tg.	mg.
mg.	godt.	ug.	mg.	mg.	godt.	godt.
mg.	ug.	ug.	ug.	mg.	mg.	ug.
tg.	mg.	mg.	mg.	mg.	godt.	tg.
ug.	godt.	godt.	mg.	mg.	ug	mg.
mg.	ug.	mg.	ug.	godt.	godt.	godt.
godt.	ug.	godt.	mg.	godt.	godt.	tg.
ug.	godt.	ug,	mg.	mg.	godt.	godt.
godt.	mg.	ug.	mg.	ug.	godt.	godt.
ug.	ug.	ug.	mg.	ug.	mg.	ug.
godt	mg.	mg.	godt.	godt.	mg.	godt.
ug.	ug.	mg.	godt.	godt.	mdl.	godt.
mg.	mg.	ug.	mg.	mg	ug.	tg.
ug.	ug.	mg.	ug.	ug.	ug.	ug.
ug.	ug.	ug.	ug.	ug.	ug.	mg.
ug.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.
ug.	ug.	mg.	mg.	mg.	tg.	mg.
mg.	ug.	mg.	godt.	mg.	tg.	mdl.
mg.	mg.	mg.	mg.	ug.	tg.	godt.
mg	mg.	mg.	mg.	mg.	godt.	tg.
godt.	mg.	mg.	mg.	mg.	tg.	tg.
godt.	mg.	mg.	godt.	godt.	godt.	tg.
godt.	godt.	mg.	mg.	godt.	godt.	godt.
ug.	mg.	ug.	tg.	godt.	mdl.	tg
mg.	ug.	mg.	mg.	mg.	godt.	tg.
mg.	ug.	mg.	mg.	ug.	ug.	tg.
mg.	tg.	ug.	ug.	ug.	godt.	mg.
ug.	mg.	ug.	ug.	ug.	godt.	godt.
mg.	mg.	ug.	mg.	mg.	godt.	tg.
ug.	mg.	mg.	ug.	mg.	mg.	godt.
mg.	ug.	ug.	mg.	mg.	godt.	godt.
1ste Karakter.	1ste Karakter.	1ste Karakter.	1ste Karakter.	1ste Karakter.	3die Karakter.	3die Karakter.

Eksamensfag.	**Hansen,** Axel. Eksaminand (Student) 1901. Filos. Prøve 1903. 1. Del af Eksamen 1905.	**Jessen,** Jes Andreas Pilegaard. Eksaminand (Student) 1904. 1. Del af Eksamen 1907.	**Kjeldgaard,** Niels Christian Sofus. Eksaminand 1902. 1. Del af Eksamen 1904.	**Liebst,** Poul Vilhelm. Eksaminand (Student) 1904. 1. Del af Eksamen 1907.
Kursusarbejder.				
Geometrisk Tegning	godt.	mg.	mg.	ug.
Opmaalingstegning	mg.	mg.	ug.	ug.
Maskinkonstruktion	godt.	godt.	mg.	mg.
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner.	tg.	mg.	mg.	mg.
Udkast til et Maskinanlæg	godt.	mg.	mg.	mg.
Tegning af alle Kursusopgaver	mg.	ug.	ug.	ug.
Praktisk Prøve.				
Udkast til et ikke meget sammensat Maskinanlæg; Udarbejdelse af Detailtegning til en opgiven Del af et Maskinanlæg	godt.	tg.	godt.	godt.
Skriftlig Prøve.				
Mathematik	mg. tg.	godt. mg.	mg. mdl.	tg. godt.
Deskriptiv Geometri	mdl.	ug.	mg.	godt.
Fysik	godt. godt.	godt. ug.	mg. tg.	mg. mg.
Uorganisk Kemi (skriftlig og praktisk)	tg.	mg.	godt.	ug.
Maskinlære	godt.	godt.	mg.	godt.
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner.	tg.	ug.	mg.	mg.
Teknologi	tg.	ug.	ug.	mg.
Orden med skriftlige Arbejder ved Eksamens I. Del	ug.	mg.	ug.	ug.
Orden med skriftlige Arbejder ved Eksamens II. Del	ug.	ug.	ug.	ug.
Mundtlig Prøve.				
Mathematik	mg. tg.	godt. mg.	godt. godt.	godt. godt.
Deskriptiv Geometri	godt.	mg.	godt.	mg.
Fysik	godt. godt.	mg. mg.	godt. godt.	mg. ug.
Uorganisk Kemi	mg.	ug.	mdl.	godt.
Maskinlære	godt. godt.	tg. godt.	mg. godt.	ug. mg.
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner.	mdl.	godt.	tg.	mg.
Teknologi	ug. mg.	ug. ug.	godt. mg.	mg. ug.
Materiallære	ug.	ug.	mg.	ug.
Uorganisk teknisk Kemi med organisk Kemi	ug.	godt.	ug.	ug.
Opvarmning og Ventilation samt Kursusarbejdet heri	tg.	mg.	mg.	mg.
Skibsbygning samt Kursusarbejdet heri	ug.	ug.	mg.	ug.
Elektroteknik samt Kursusarbejdet heri	mg.	mg.	ug.	mg.
Hovedkarakter	3die Karakter.	1ste Karakter.	2den Karakter.	1ste Karakter.

Møller, Otto Frederik Schou. Eksaminand 1902. 1. Del af Eksamen 1905.	**Parbst,** Gustav Olaf Dyrlund. Eksaminand 1904. 1. Del af Eksamen 1907.	**Pedersen,** Hans Eksaminand 1904. 1. Del af Eksamen 1906.	**Poulsen,** Jørgen Gustav. Eksaminand 1903. 1. Del af Eksamen 1906.	**Rasmussen,** Waldemar Christian Heinrich. Eksaminand 1904. 1. Del af Eksamen 1906.
mg.	mg.	ug.	mg.	mg.
mg.	mg.	mg.	mg.	mg.
godt.	godt.	mg.	mg.	tg.
mg.	mg.	ug.	godt.	tg.
godt.	godt.	godt.	godt.	godt.
ug.	ug.	ug.	ug.	godt.
godt.	godt.	godt.	mg.	mg.
ug.	mg.	godt.	mg.	tg.
mg.	mg.	godt.	mg.	godt.
godt.	mg.	mg.	ug.	tg.
ug.	mg.	mg.	mg.	mg.
ug.	ug.	ug.	mg.	godt.
ug.	godt.	ug.	mg.	mg.
mg.	mg.	mg.	mg.	mg.
mg.	ug.	ug.	ug.	godt.
ug.	mg.	ug.	ug.	tg.
ug.	ug.	ug.	ug.	ug.
mg.	ug.	ug.	ug.	godt.
mg.	godt.	godt.	mg.	mg.
mg.	ug.	mg.	ug.	mg.
mg.	mg.	mg.	mg.	godt.
ug.	mg.	ug.	ug.	mg.
ug.	mg.	ug.	mg.	mg.
ug.	godt.	ug.	ug.	godt.
mg.	tg.	ug.	godt.	godt.
mg.	mg.	mg.	mg.	godt.
mg.	mg.	mg.	ug.	godt.
mg.	mg.	ug.	mg.	mg.
ug.	godt.	ug.	ug.	mg.
ug.	ug.	mg.	ug.	tg.
mg.	ug.	ug.	ug.	mg.
ug.	mg.	ug.	ug.	godt.
ug.	mg.	mg.	ug.	mg.
ug.	mg.	mg.	ug.	godt.
1ste Karakter.	1ste Karakter.	1ste Karakter.	1ste Karakter.	2den Karakter.

Eksamensfag.	Sonne, Marcus Ole Edvard. Eksaminand 1903. 1. Del af Eksamen 1906.	Spangsberg, Laust. Eksaminand 1902. 1. Del af Eksamen 1906.	Weberg, Oscar Georg. Eksaminand (Student) 1904. Filos. Prøve 1906. 1. Del af Eksamen 1907.	Yttrup, Johannes Frederik Christian. Eksaminand 1905. 1. Del af Eksamen 1907.
Kursusarbejder.				
Geometrisk Tegning	mg.	ug.	mg.	mg.
Opmaalingstegning	mg.	ug.	mg.	mg.
Maskinkonstruktion	godt.	godt.	mg.	mg.
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	godt.	mg.	ug.	godt.
Udkast til et Maskinanlæg	godt.	godt.	mg.	mg.
Tegning af alle Kursusopgaver	mg.	ug.	ug.	mg.
Praktisk Prøve.				
Udkast til et ikke meget sammensat Maskinanlæg / Udarbejdelse af Detailtegning til en opgiven Del af et Maskinanlæg	godt.	godt.	godt.	ug.
Skriftlig Prøve.				
Mathematik	mg. / mg.	ug. / mg.	mg. / ug.	godt. / tg.
Deskriptiv Geometri	godt.	godt.	mg.	godt.
Fysik	mg. / mg.	godt. / godt.	mg. / ug.	mg. / mg.
Uorganisk Kemi (skriftlig og praktisk)	tg.	tg.	ug.	mg.
Maskinlære	godt.	tg.	ug.	godt.
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	godt.	tg.	ug.	mdl.
Teknologi	godt.	godt.	godt.	mg.
Orden med skriftlige Arbejder ved Eksamens I. Del	ug	ug.	ug.	ug.
Orden med skriftlige Arbejder ved Eksamens II. Del	mg.	mg.	ug.	mg.
Mundtlig Prøve.				
Mathematik	tg. / godt.	tg. / tg.	mg. / mg.	mg. / tg.
Deskriptiv Geometri	godt.	tg.	ug.	godt.
Fysik	mg. / mg.	godt. / godt.	ug. / ug.	mg. / ug.
Uorganisk Kemi	mg.	mg.	ug.	tg.
Maskinlære	tg. / godt.	godt. / tg.	ug. / mg.	godt. / mg.
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	tg.	tg.	ug.	mg.
Teknologi	mg. / tg.	mg. / tg.	mg. / ug.	mg. / ug.
Materiallære	mg.	godt.	ug.	ug.
Uorganisk teknisk Kemi med organisk Kemi	tg.	godt.	ug.	godt.
Opvarmning og Ventilation samt Kursusarbejdet heri	godt.	godt.	ug.	godt.
Skibsbygning samt Kursusarbejdet heri	mg.	mg.	mg.	ug.
Elektroteknik samt Kursusarbejdet heri	mg.	godt.	ug.	mg.
Hovedkarakter	2den Karakter.	3die Karakter.	1ste Karakter.	2den Karakter.

e. *Eksamen for Bygningsingeniører.*

Eksamensfag.	**Andersen,** Ingvard Peter. Eksaminand (Student) 1902. Filos. Prøve 1904. 1. Del af Eksamen 1906.	**Asmussen,** Svend Erik. Eksaminand (Student) 1903. Filos. Prøve 1904. 1. Del af Eksamen 1906.	**Barfred,** Aage Friis. Eksaminand 1902. 1. Del af Eksamen 1906.	**Bock,** Ove Knud. Eksaminand (Student) 1903. 1. Del af Eksamen 1907.	**Bretting,** Aage Einer. Eksaminand (Student) 1905. Filos. Prøve 1906. 1. Del af Eksamen 1907.
Kursusarbejder.					
Geometrisk Tegning	mg.	ug.	mg.	mg.	ug.
Opmaalingstegning	mg.	mg.	mg.	ug.	mg.
Opmaaling	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.
Nivellement	mg.	mg.	mg.	mg.	ug
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	mg.	mg.	tg.	godt.	mg.
Liniebestemmelse og detailleret Vejprojekt	godt.	mg.	godt.	godt.	godt.
Vandbygning	godt.	godt.	mg.	godt.	mg.
Maskinkonstruktion	godt.	mg.	mg.	mg.	mg.
Husbygning	ug.	mg.	ug.	mg.	ug.
Tegning af alle Kursusopgaver	ug.	mg.	mg.	ug.	ug.
Praktisk Prøve.					
Udkast til et Vejbygningsanlæg eller til en Del af et saadant	mg.	mg.	godt.	godt.	mg.
Udkast til en Jernkonstruktion eller til en Del af en saadan	godt.	godt.	tg.	godt.	mg.
Udkast til et Vandbygningsanlæg og Udarbejdelse af Detailtegning til en Del af et Vandbygningsprojekt	godt.	mg.	godt.	godt.	mg.
Skriftlig Prøve.					
Mathematik	tg. mg.	godt. tg.	mg. godt.	mg. mg.	ug. ug.
Deskriptiv Geometri	mg.	ug.	tg.	mg.	ug.
Fysik	mg. godt.	mg. mg.	godt. godt.	mg. tg.	ug. ug.
Uorganisk Kemi (skriftlig og praktisk)	godt.	godt.	godt.	ug.	ug.
Vejbygningsfagene	godt.	godt.	godt.	mg.	mg.
Vandbygningsfagene	godt.	godt.	godt.	mg.	mg.
Maskinlære	godt.	tg.	godt.	tg.	mg.
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	mdl.	mdl.	tg.	tg.	ug.
Orden med skriftlige Arbejder ved Eksamens I. Del	ug.	ug.	ug.	ug.	ug.
Orden med skriftlige Arbejder ved Eksamens II. Del	mg.	ug.	mg.	mg.	ug.
Mundtlig Prøve.					
Mathematik	mg. tg.	ug. tg.	tg. tg.	mg. godt.	ug. ug.
Deskriptiv Geometri	godt.	godt.	mdl.	godt.	ug.
Fysik	mg. mg.	mg. mg.	godt. mg.	tg. tg.	ug. ug.
Uorganisk Kemi	mg.	godt.	mg.	mg.	ug.
Geologi	tg.	godt.	tg.	ug.	ug.
Vejbygningsfagene	mg.	godt.	godt.	godt.	mg.
Vandbygningsfagene	mg.	godt.	mg.	godt.	mg.
Opmaaling og Nivellering	mg.	tg.	mdl.	godt.	ug.
Maskinlære	godt.	godt.	godt.	godt.	mg.
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	tg.	tg.	mdl.	tg.	ug.
Teknologi	godt.	tg.	mg.	mg.	ug.
Materiallære	godt.	tg.	tg.	ug.	mg.
Hovedkarakter	2den Karakter	2den Karakter	3die Karakter	2den Karakter	1ste Karakter m. Udm.

Eksamensfag.	**Christensen,** Christen Marcussen. Eksaminand (Student) 1903. Filos. Prøve 1904. 1. Del af Eksamen 1906.	**Christensen,** Jakob Kristen Villiam Axel. Eksaminand (Student) 1900. Filos. Prøve 1901. 1. Del af Eksamen 1905.	**Christiansen,** Niels Christian Marius. Eksaminand 1904. 1. Del af Eksamen 1907.	**Degn,** Erik Peter Fischer Jessen. Eksaminand 1905. 1. Del af Eksamen 1907.	**Engel,** Jørgen Emil Eberhardt. Eksaminand 1902. 1. Del af Eksamen 1905.
Kursusarbejder.					
Geometrisk Tegning	mg.	mg.	ug.	ug.	mg.
Opmaalingstegning	mg.	mg.	ug.	ug.	ug.
Opmaaling	mg.	mg.	mg.	ug.	mg.
Nivellement	mg.	godt.	mg.	godt.	ug.
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	godt.	mg.	mg.	mg.	ug.
Liniebestemmelse og detailleret Vejprojekt	godt.	godt.	mg.	mg.	mg.
Vandbygning	godt.	godt.	godt.	mg.	godt.
Maskinkonstruktion	godt.	godt.	mg.	mg.	mg.
Husbygning	ug.	mg.	ug.	ug.	mg.
Tegning af alle Kursusopgaver	mg.	mg.	ug.	ug.	ug.
Praktisk Prøve.					
Udkast til et Vejbygningsanlæg eller til en Del af et saadant	mg.	godt.	mg.	godt.	mg.
Udkast til en Jernkonstruktion eller Detailtegning til en Del af en saadan	mg.	tg.	godt.	godt.	godt.
Udkast til et Vandbygningsanlæg og Udarbejdelse af Detailtegning til en Del af et Vandbygningsprojekt	godt.	godt.	godt.	godt.	godt.
Skriftlig Prøve.					
Mathematik	mg.	mg.	ug.	ug.	ug.
	mg.	godt.	ug.	ug.	godt.
Deskriptiv Geometri	ug.	mdl.	ug.	mg.	mg.
Fysik	godt.	godt.	godt.	mg.	ug.
	mg.	godt.	ug.	mg.	mg.
Uorganisk Kemi (skriftlig og praktisk)	mg.	godt.	godt.	mg.	mg.
Vejbygningsfagene	godt.	godt.	godt.	godt.	godt.
Vandbygningsfagene	mg.	godt.	mg.	godt.	mg.
Maskinlære	mg	godt.	tg.	godt.	tg.
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	mdl.	mdl.	godt.	mdl.	ug.
Orden med skriftlige Arbejder ved Eksamens I. Del	mg.	ug.	ug.	ug.	ug.
Orden med skriftlige Arbejder ved Eksamens II. Del	mg.	ug.	ug.	mg.	ug.
Mundtlig Prøve.					
Mathematik	mg.	godt.	mg.	godt.	mg.
	godt.	mg.	mg.	tg.	ug.
Deskriptiv Geometri	godt.	tg.	mg.	godt.	ug.
Fysik	mg.	mg.	mg.	godt.	ug.
	mg.	mg.	godt.	godt.	ug.
Uorganisk Kemi	ug.	godt.	mg.	godt.	mg.
Geologi	mg.	mg.	ug.	tg.	mg.
Vejbygningsfagene	godt.	godt.	mg.	godt.	tg.
Vandbygningsfagene	godt.	godt.	mg.	godt.	godt.
Opmaaling og Nivellering	tg.	godt.	tg.	mg.	mg.
Maskinlære	godt.	godt.	godt.	tg.	mdl.
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	tg.	mdl.	tg.	tg.	mg.
Teknologi	mg.	mg.	godt.	mg.	tg.
Materiallære	mg.	mg.	mg.	godt.	godt.
Hovedkarakter	2den Karakter	3die Karakter	2den Karakter	2den Karakter	2den Karakter

Engqvist, Thorvald Frederik. Eksaminand (Student) 1904. Filos. Prøve 1905. 1. Del af Eksamen 1907.	Eriksen, Edvard Lerdrup. Eksaminand (Student) 1903. 1. Del af Eksamen 1907.	Estrup, Hector Frederik. Eksaminand (Student) 1904. Filos. Prøve 1905. 1. Del af Eksamen 1907.	Felding, Olav Johannes Jensen. Eksaminand (Student) 1902. 1. Del af Eksamen 1906.	Golodnoff, Paul Vilhelm. Eksaminand (Student) 1904. 1. Del af Eksamen 1907.	Gundesen, Jakob Christian. Eksaminand 1903. 1. Del af Eksamen 1906.	Hansen, Marius Theodor. Eksaminand 1904. 1. Del af Eksamen 1907.
ug.	ug.	ug.	ug.	ug.	mg.	mg.
ug.	mg.	ug.	mg.	mg.	ug	mg.
ug.	godt.	godt.	mg.	ug.	mg.	godt.
ug.	ug.	mg.	ug.	mg.	mg.	godt.
mg.	godt.	mg.	tg.	mg.	mg.	godt.
ug.	mg.	mg.	godt.	mg.	godt.	mg.
ug.	godt.	godt.	godt.	mg.	godt.	godt.
mg.	godt.	mg.	tg.	ug.	mg.	mg.
ug.	ug.	ug.	mg.	ug.	mg.	mg.
ug.	mg.	ug.	mg.	ug.	mg.	ug.
mg.	godt.	mg.	godt.	mg.	mg.	godt.
mg.	godt.	godt.	tg.	tg.	godt.	mg.
godt	godt.	mg.	godt.	godt.	godt.	mg.
ug.	tg.	ug.	mg.	godt.	mg.	godt.
ug.	mg.	ug.	mg.	tg.	godt.	godt.
mg.	tg.	ug.	tg.	mg.	ug.	tg.
ug.	godt.	ug.	mg.	godt.	mg.	godt.
ug.	mg.	ug.	mg.	tg.	godt.	ug.
ug.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	godt.
mg.	mg.	godt.	godt.	godt.	godt.	mg.
ug.	godt.	mg.	godt.	mg.	godt.	godt.
godt.	godt.	mg.	tg.	godt.	tg.	godt.
mg.	mdl.	tg.	tg.	tg.	tg.	tg.
ug.	ug.	ug.	ug.	ug.	ug.	ug.
ug.	mg.	ug.	mg.	mg.	mg.	ug.
ug.	mg.	ug.	mg.	tg.	godt.	tg.
mg.	mg.	ug.	ug.	tg.	godt.	mg.
mg.	godt.	mg.	godt.	ug.	godt.	tg.
ug.	mg.	ug.	godt.	mg.	mg.	tg.
ug.	mg.	ug.	mg.	godt	mg.	mg.
ug.	mdl.	ug.	godt.	mg.	godt.	godt.
ug.	mg.	ug.	mg.	tg.	mg.	ug.
ug.	mg.	godt.	godt.	godt.	mg.	godt.
ug.	godt.	mg.	godt.	ug.	godt.	ug.
ug.	mg.	godt.	tg.	mg	mg.	tg.
ug.	tg.	mg.	godt.	godt.	godt.	mg.
mg.	godt.	mg.	tg.	godt.	godt.	godt.
ug.	godt.	godt.	mg.	godt.	godt.	mg.
ug.	mg.	ug.	tg.	mg.	mg.	godt.
1ste Karakter m. Udm.	2den Karakter	1ste Karakter	2den Karakter	2den Karakter	2den Karakter	2den Karakter

Eksamensfag.	**Hartmann,** Holger Fangel Steenstrup. Eksaminand (Student) 1904. Filos. Prøve 1905. 1. Del af Eksamen 1907.	**Hvalkof,** Aage Lund. Eksaminand 1903. 1. Del af Eksamen 1906.	**Høst.** Theodor Bøgvad. Eksaminand (Student) 1905. Filos. Prøve 1906. 1. Del af Eksamen 1907.	**Jensen,** Karl Ludvig Emil. Eksaminand 1904. 1. Del af Eksamen 1906.	**Jensen,** Viggo Emil. Eksaminand 1901. 1. Del af Eksamen 1907.
Kursusarbejder.					
Geometrisk Tegning	mg.	mg.	ug.	godt.	mg.
Opmaalingstegning	mg.	mg.	ug.	mg.	mg.
Opmaaling	mg.	godt.	mg.	mg.	mg.
Nivellement	mg.	godt.	ug.	godt.	mg.
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner.	mg.	godt.	mg.	mg.	tg.
Liniebestemmelse og detailleret Vejprojekt	godt.	mg.	mg.	mg.	godt.
Vandbygning	mg.	godt.	mg.	mg.	mg.
Maskinkonstruktion	godt.	godt.	mg.	mg.	mg.
Husbygning	ug.	mg.	ug.	ug.	mg.
Tegning af alle Kursusopgaver	mg.	mg.	ug.	mg.	ug.
Praktisk Prøve.					
Udkast til et Vejbygningsanlæg eller til en Del af et saadant	godt.	tg.	godt.	mg.	godt.
Udkast til en Jernkonstruktion eller Detailtegning til en Del af en saadan	godt.	mdl.	mg.	godt.	godt.
Udkast til et Vandbygningsanlæg og Udarbejdelse af Detailtegning til en Del af et Vandbygningsprojekt	godt.	godt.	mg.	godt.	tg.
Skriftlig Prøve.					
Mathematik	tg.	ug.	mg.	godt.	ug.
	godt.	mg.	ug.	godt.	godt.
Deskriptiv Geometri	godt.	godt.	mg.	ug.	tg.
Fysik	godt.	godt.	mg.	godt.	tg.
	mg.	mg.	godt.	godt.	mg.
Uorganisk Kemi (skriftlig og praktisk)	ug.	mg.	ug.	mg.	godt.
Vejbygningsfagene	mg.	mg.	mg.	ug.	mg.
Vandbygningsfagene	godt.	godt.	mg.	godt.	tg.
Maskinlære	godt.	tg.	mg.	godt.	tg.
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	godt.	godt.	ug.	godt.	tg.
Orden med skriftlige Arbejder ved Eksamens I. Del	ug.	ug.	ug.	mg.	ug.
Orden med skriftlige Arbejder ved Eksamens II. Del	ug.	mg.	mg.	mg.	ug.
Mundtlig Prøve.					
Mathematik	mg.	tg.	mg.	mdl.	mg.
	ug.	mg.	godt.	godt.	mg.
Deskriptiv Geometri	mg.	godt.	mg.	godt.	godt.
Fysik	ug.	mg.	mg.	mg.	tg.
	godt.	godt.	mg.	mg.	godt.
Uorganisk Kemi	mg.	mg.	ug.	godt.	tg.
Geologi	ug.	mg.	ug.	godt.	mdl.
Vejbygningsfagene	godt.	godt.	mg.	mg.	godt.
Vandbygningsfagene	mg.	godt.	mg.	godt.	godt.
Opmaaling og Nivellering	godt.	tg.	ug.	godt.	tg.
Maskinlære	godt.	godt.	mg.	godt.	tg.
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	mg.	godt.	mg.	godt.	mdl.
Teknologi	godt.	godt.	mg.	godt.	ug.
Materiallære	ug.	godt.	mg.	mg.	tg.
Hovedkarakter	2den Karakter	2den Karakter	1ste Karakter	2den Karakter	3die Karakter

Jørgensen, Gunny Sofus. Eksaminand 1904. 1. Del af Eksamen 1907.	**Knudsen,** Hans Kryger. Eksaminand (Student) 1903. Filos. Prøve 1907. 1. Del af Eksamen 1906.	**Lassen,** Jørgen. Eksaminand 1901. 1. Del af Eksamen 1904.	**Lund,** Vilhelm Ole Johannes. Eksaminand 1903. 1. Del af Eksamen 1906.	**Lyngbye,** Carl August. Eksaminand (Student) 1904. Filos. Prøve 1905. 1. Del af Eksamen 1907.	**Malm,** Sverre. Eksaminand (Student) 1904. 1. Del af Eksamen for M. 1906. Tillægspr. i Geologi i 1908.	**Mika,** Joseph Fantz Ladislav. Eksaminand (Student) 1903. Filos. Prøve 1904. 1. Del af Eksamen 1906.
mg.	ug.	godt.	ug.	mg.	mg.	mg.
mg.	ug.	godt.	ug.	godt.	ug.	mg.
godt.	mg.	godt.	mg.	godt.	mg.	ug.
ug.	ug.	godt.	mg.	ug.	ug.	ug.
tg.	mg.	mdl.	mg.	godt.	ug.	godt.
godt.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.
godt.	mg.	tg.	mg.	ug.	mg.	mg.
mg.	mg.	godt.	mg.	godt.	mg.	mg.
ug.	ug.	mg.	mg.	ug.	mg.	ug.
ug.	ug.	mg.	ug.	ug.	ug.	ug.
godt.	mg.	godt.	mg.	godt.	mg.	godt.
tg.	mg.	tg.	tg.	godt.	mg.	godt.
mg.	mg.	godt.	godt.	mg.	mg.	godt.
godt.	mg.	tg.	mg.	tg.	ug.	mg.
tg.	mg.	tg.	godt.	mg.	ug.	godt.
mg.	ug.	godt.	tg.	tg.	ug.	godt.
godt.	mg.	mg.	godt.	godt.	ug.	godt.
mg.	mg.	mg.	godt.	mg.	ug.	mg.
mg.	mg.	godt.	mg.	godt.	ug.	mg.
mg.	mg.	godt.	tg.	godt.	mg.	mg.
mg.	mg.	godt.	tg.	godt.	godt.	mg.
godt.	mg.	godt.	godt.	godt.	mg.	tg.
tg.	mg.	mdl.	mdl.	godt.	mg.	mg.
ug.	ug.	ug.	ug.	ug.	ug.	ug.
ug.	ug.	mg.	ug.	mg.	ug.	ug.
godt.	mg.	godt.	godt.	godt.	ug.	godt.
mg.	ug.	godt.	mdl.	mg.	ug.	mg.
godt.	ug.	mg.	tg.	mg.	ug.	godt.
mg.	mg.	godt.	mg.	godt.	mg.	godt.
mg.	mg.	mg.	mg.	godt.	ug.	mg.
mg.	mg.	godt.	mg.	godt.	ug.	mg.
godt.	ug.	mg.	mg.	mg.	ug.	mg.
godt.	mg.	godt.	godt.	mg.	ug.	mg.
godt.	mg.	mg.	godt.	ug.	ug.	mg.
godt.	mg.	godt.	godt.	mg.	mg.	godt.
godt.	godt.	godt.	godt.	mg.	mg.	godt.
mg.	mg.	mg.	mdl.	mg.	mg.	tg.
mg.	ug.	ug	godt.	ug.	ug.	mdl.
godt.	ug.	ug.	godt	ug.	ug.	godt.
2den Karakter.	1ste Karakter	3die Karakter	3die Karakter	2den Karakter	1ste Karakter m. Udm.	2den Karakter

Eksamensfag.	**Mortens,** Karl Thorvald. Eksaminand 1904. 1. Del af Eksamen 1907.	**Møller,** Andras Pontecorvo. Eksaminand (Student) 1902. Filos. Prøve 1903. 1. Del af Eksamen 1906.	**Nielsen,** Axel Ernst. Eksaminand 1905. 1. Del af Eksamen 1907.	**Nielsen,** Niels Peter. Eksaminand 1905. 1. Del af Eksamen 1907.	**Nonboe,** Harald. Eksaminand (Student) 1903. Filos. Prøve 1905. 1. Del af Eksamen 1907.
Kursusarbejder.					
Geometrisk Tegning	ug.	mg.	mg.	mg.	mg.
Opmaalingstegning	ug.	mg.	mg.	ug.	mg.
Opmaaling	ug.	mg.	mg.	ug.	mg.
Nivellement	mg.	ug.	ug.	ug.	ug.
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.
Liniebestemmelse og detailleret Vejprojekt	mg.	mg.	mg.	mg.	godt.
Vandbygning	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.
Maskinkonstruktion	godt.	mg.	mg.	godt.	mg.
Husbygning	mg.	mg.	ug.	ug.	mg.
Tegning af alle Kursusopgaver	ug.	ug.	ug.	ug.	mg.
Praktisk Prøve.					
Udkast til et Vejbygningsanlæg eller til en Del af et saadant	godt.	mg.	mg.	mg.	mg.
Udkast til en Jernkonstruktion eller Detailtegning til en Del af en saadan	godt.	tg.	godt.	mg.	mg.
Udkast til et Vandbygningsanlæg og Udarbejdelse af Detailtegning til en Del af et Vandbygningsprojekt	godt.	mg.	mg.	mg.	mg.
Skriftlig Prøve.					
Mathematik	ug.	mg.	ug.	ug.	ug.
	ug.	mg.	ug.	ug.	ug.
Deskriptiv Geometri	mg.	mg.	ug.	mdl.	godt.
Fysik	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.
	ug.	godt.	ug.	mg.	ug.
Uorganisk Kemi (skriftlig og praktisk)	mg.	mg.	ug.	ug.	ug.
Vejbygningsfagene	godt.	mg.	mg.	godt.	godt.
Vandbygningsfagene	godt.	godt.	mg.	mg.	godt.
Maskinlære	godt.	godt.	mg.	godt.	mg.
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner.	tg.	godt.	ug.	ug.	ug.
Orden med skriftlige Arbejder ved Eksamens I. Del	ug.	ug.	ug.	ug.	ug.
Orden med skriftlige Arbejder ved Eksamens II. Del	mg.	ug.	ug.	ug.	mg.
Mundtlig Prøve.					
Mathematik	ug.	mg.	ug.	mg.	ug.
	mg.	godt.	ug.	mg.	ug.
Deskriptiv Geometri	godt	godt.	ug.	godt.	mg.
Fysik	mg.	godt.	ug.	mg.	mg.
	ug.	mg.	ug.	mg.	ug.
Uorganisk Kemi	ug.	mg.	ug.	ug.	ug.
Geologi	ug.	godt.	ug.	mg.	mg.
Vejbygningsfagene	mg.	godt.	mg.	godt.	godt.
Vandbygningsfagene	ug.	godt.	mg.	ug.	mg.
Opmaaling og Nivellering	tg.	godt.	ug.	ug.	ug.
Maskinlære	mg.	godt.	mg.	godt.	mg.
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	mg.	godt.	mg.	mg.	mg.
Teknologi	mg.	ug.	ug.	mg.	godt.
Materiallære	godt.	ug.	ug.	godt.	mg.
Hovedkarakter	1ste Karakter	1ste Karakter	1ste Karakter	1ste Karakter	1ste Karakter

Olsen, Oluf Vilhelm. Eksaminand 1901. 1. Del af Eksamen 1905.	**Petersen, August Julius** Andreas. Eksaminand 1904. 1. Del af Eksamen 1908.	**Plum,** Niels Munk. Eksaminand (Student) 1902. 1. Del af Eksamen 1906.	**Rasmussen,** Conrad Buchholtz. Eksaminand 1903. 1. Del af Eksamen 1907.	**Schneider,** Andreas Gotfred. Eksaminand (Student) 1905. Filos. Prøve 1906. 1. Del af Eksamen 1907.	**Schultz,** Harald August Hastrup. Eksaminand 1904. 1. Del af Eksamen 1907.	**Sehested,** Steen. Eksaminand 1904. 1. Del af Eksamen 1906.
mg.	mg.	mg.	ug.	ug.	mg.	ug.
mg.	mg.	mg.	ug.	ug.	mg.	ug.
godt.	mg.	mg.	godt.	mg.	mg.	godt.
mg.	ug.	mg.	ug.	ug.	mg.	ug.
godt.	godt.	mg.	tg.	mg.	tg.	mg.
mg.	mg.	mg.	godt.	mg.	godt.	mg.
godt.	mg.	godt.	mg.	godt.	godt.	mg.
mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	godt.	mg.
mg.	ug.	mg.	mg.	ug.	mg.	ug.
mg.	ug.	mg.	ug.	ug.	mg.	ug.
mg.	godt.	godt.	godt.	mg.	godt.	mg.
mdl.	tg.	godt.	godt.	godt.	tg.	godt.
mg.	godt.	mg.	mg.	mg.	godt.	ug.
godt.	mg.	mg.	ug.	mg.	tg.	mg.
godt.	godt.	mg.	tg.	ug.	mg.	ug.
mdl.	godt.	tg.	godt.	mg.	mg.	ug,
godt.	mg.	godt.	mg.	mg.	mg.	mg.
godt.	mg.	mg.	godt.	godt.	godt.	ug.
godt.	mg.	godt.	ug.	ug.	mg.	mg.
godt.	godt.	godt.	godt.	mg.	godt.	mg.
godt.	godt.	godt.	mg.	mg.	godt.	mg.
tg.	godt.	mg.	godt.	tg.	tg.	mg.
mdl.	mdl	mdl.	mdl.	mg.	mdl.	mg.
ug.	ug.	ug.	ug.	ug.	ug.	ug.
mg.	mg.	mg.	ug.	ug.	mg.	ug.
mg.	godt.	mg.	godt.	mg.	tg.	godt.
godt.	godt.	mg.	mg.	mg.	godt.	mg.
godt.	tg.	tg.	mg.	godt.	godt.	ug.
godt.	godt.	godt.	ug.	mg.	mg.	mg.
ug.	tg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.
mg.	tg.	godt.	godt.	ug.	mg.	ug.
godt.	godt.	mg.	godt.	ug.	mg.	ug.
godt.	godt.	tg.	godt.	ug.	godt.	mg.
mg.	godt.	godt.	mg.	mg.	ug.	ug.
mg.	godt.	godt.	godt.	ug.	godt.	mg.
tg.	godt.	mg.	tg.	mg.	godt.	ug.
mdl.	mdl.	mg.	tg.	mg.	mdl.	ug.
godt.	tg.	mdl.	tg.	ug.	ug.	mg.
mg.	tg.	godt.	ug.	mg.	godt.	ug.
3die Karakter	3die Karakter	2den Karakter	2den Karakter	1ste Karakter	3die Karakter	1ste Karakter

Eksamensfag.	**Simonsen,** Carl Ulrich. Eksaminand (Student) 1904. 1. Del af Eksamen 1907.	**Strunge,** Sigurd. Eksaminand 1904. 1. Del af Eksamen 1906.	**Thommesen,** Harald. Eksaminand (Student) 1903. Filos. Prøve 1905. 1. Del af Eksamen 1906.	**Vimtrup,** Rigbold Jensen. Eksaminand (Student) 1903. Filos. Prøve 1904. 1. Del af Eksamen 1906.	**Walter,** Rasmus Friis. Eksaminand 1903. 1. Del af Eksamen 1906.
Kursusarbejder.					
Geometrisk Tegning	godt.	ug.	mg.	ug.	mg.
Opmaalingstegning	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.
Opmaaling	ug.	godt.	ug.	ug.	ug.
Nivellement	ug.	mg.	ug.	ug.	mg.
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	mg.	mg.	mg.	godt.	godt.
Liniebestemmelse og detailleret Vejprojekt	mg.	godt.	mg.	mg.	mg.
Vandbygning	mg.	mg.	mg.	godt.	mg.
Maskinkonstruktion	mg.	godt.	mg.	mg.	mg.
Husbygning	ug.	mg.	mg.	mg.	mg.
Tegning af alle Kursusopgaver	mg.	ug.	ug.	mg.	mg.
Praktisk Prøve.					
Udkast til et Vejbygningsanlæg eller til en Del af et saadant	godt.	godt.	mg.	godt.	godt,
Udkast til en Jernkonstruktion eller Detailtegning til en Del af en saadan	godt.	godt.	godt.	tg.	mg.
Udkast til et Vandbygningsanlæg og Udarbejdelse af Detailtegning til en Del af et Vandbygningsprojekt	mg.	mg.	godt.	godt.	godt.
Skriftlig Prøve.					
Mathematik	mg.	tg.	godt.	mg.	godt.
	mg.	tg.	mg.	godt.	tg.
Deskriptiv Geometri	godt.	ug.	mg.	godt.	mg.
Fysik	mg.	godt.	mg.	ug.	godt.
	mg.	godt.	godt.	ug.	godt.
Uorganisk Kemi (skriftlig og praktisk)	mg.	ug.	mg.	mg.	mg.
Vejbygningsfagene	mg.	mg.	mg.	godt.	mg.
Vandbygningsfagene	mg.	mg.	godt.	godt.	mg.
Maskinlære	godt.	godt.	mg.	mg.	godt.
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	mg.	mg.	godt.	godt.	godt.
Orden med skriftlige Arbejder ved Eksamens I. Del	ug.	ug.	ug.	ug.	mg.
Orden med skriftlige Arbejder ved Eksamens II. Del	mg.	ug.	ug.	mg.	ug.
Mundtlig Prøve.					
Mathematik	mg.	mg.	mg.	mg.	godt.
	godt.	godt.	mg.	mg.	godt.
Deskriptiv Geometri	mg.	ug.	godt	godt.	godt.
Fysik	mg.	godt.	mg.	mg.	godt.
	mg.	mg.	mg.	ug.	godt.
Uorganisk Kemi	godt.	mg.	mg.	mg.	godt.
Geologi	mg.	ug.	mg.	mg.	godt.
Vejbygningsfagene	mg.	mg.	godt.	godt.	godt.
Vandbygningsfagene	godt.	mg.	ug.	godt.	mg.
Opmaaling og Nivellering	ug.	godt.	godt.	mg.	godt.
Maskinlære	godt.	godt.	mg.	godt.	godt.
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	mg.	mg.	mg.	mg.	godt.
Teknologi	mg.	godt.	mg.	ug.	godt.
Materiallære	mg.	ug.	ug.	godt.	mg.
Hovedkarakter	1ste Karakter	2den Karakter	1ste Karakter	1ste Karakter	2den Karakter

f. Eksamen for Elektroingeniører.

Eksamensfag.	**Andersen-Høyer,** Ulf Schack. Eksaminand 1904. 1. Del af Eksamen 1906.	**Arnfred,** Jens Terkelsen. Eksaminand (Student) 1904. Filos. Prøve 1905. 1. Del af Eksamen 1906.	**Bisgaard,** Svend Dyre. Eksaminand (Student) 1904. 1. Del af Eksamen 1906.	**Buchwald,** Christian Dethleff. Eksaminand (Student) 1903. Filos. Prøve 1904. 1. Del af Eksamen 1908.
Kursusarbejder.				
Geometrisk Tegning	mg.	mg.	mg.	godt.
Opmaalingstegning	mg.	mg.	mg.	mg.
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	mg.	mg.	mg.	godt.
Øvelsesopgaver i elektroteknisk Konstruktion.	mg.	mg.	mg.	godt.
Elektrotekniske Konstruktioner med dertil hørende Beregninger	ug.	mg.	mg.	godt.
Udkast til et elektrisk Anlæg	mg.	godt.	godt.	godt.
Maskinkonstruktion	godt.	godt.	mg.	godt.
Tegning af alle Kursusopgaver	ug.	ug.	ug.	mg.
Praktisk Prøve.				
Udkast til et ikke meget sammensat elektrisk Anlæg / Udarbejdelse af Detailtegning til en opgiven Del af et elektrisk Anlæg	ug.	mg.	mg.	godt.
Skriftlig Prøve.				
Mathematik	mg.	godt.	ug.	godt.
	tg.	godt.	ug.	godt.
Deskriptiv Geometri	mg.	godt.	ug.	mg.
Fysik	mg.	mg.	mg.	mg.
	ug.	mg.	mg.	godt.
Uorganisk Kemi (skriftlig og praktisk)	ug.	ug.	ug.	ug.
Elektroteknik	mg.	mg.	mg.	godt.
	ug.	mg.	mg.	tg.
Maskinlære	mg.	mg.	godt.	tg.
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	ug.	mg.	mg.	tg.
Teknologi	ug.	mg.	mg.	godt.
Orden med skriftlige Arbejder ved Eksamens I. Del	mg.	ug.	ug.	mg.
Orden med skriftlige Arbejder ved Eksamens II. Del	ug.	ug.	ug.	mg.
Mundtlig Prøve.				
Mathematik	mg.	godt.	ug.	godt.
	mg.	mg.	ug.	mg.
Deskriptiv Geometri	mg.	godt.	ug.	godt.
Fysik	ug.	mg.	ug.	godt.
	ug.	mg.	mg.	tg.
Uorganisk Kemi	ug.	ug.	ug.	mg.
Elektroteknik	ug.	mg.	mg.	mg.
	mg.	mg.	mg.	godt.
Maskinlære	ug.	ug.	godt.	godt.
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	ug.	godt.	godt.	tg.
Teknologi	ug.	ug.	mg.	godt.
Materiallære	ug.	ug.	godt.	mg.
Uorganisk teknisk Kemi med organisk Kemi	ug.	ug.	ug.	godt.
Hovedkarakter	1ste Karakter.	1ste Karakter.	1ste Karakter.	2den Karakter.

Eksamensfag.	**Ekman,** Oscar. Eksaminand (Student) 1903. 1. Del af Eksamen 1906.	**Faaborg-Andersen,** Valdemar. Eksaminand (Student) 1904. Filos. Prøve 1906. 1. Del af Eksamen 1907.	**Haar,** Karl Vilhelm. Eksaminand (Student) 1904. 1. Del af Eksamen 1907.	**Hansen,** Hans Christian Ivar. Eksaminand (Student) 1904. Filos. Prøve 1905. 1. Del af Eksamen 1906.
Kursusarbejder.				
Geometrisk Tegning	mg.	ug.	mg.	mg.
Opmaalingstegning	mg.	mg.	mg.	mg.
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	mg.	ug.	mg.	mg.
Øvelsesopgaver i elektroteknisk Konstruktion.	godt.	ug.	mg.	ug.
Elektrotekniske Konstruktioner med dertil hørende Beregninger	mg.	mg.	mg.	mg.
Udkast til et elektrisk Anlæg	mg.	ug.	mg.	ug.
Maskinkonstruktion	mg.	mg.	mg.	mg.
Tegning af alle Kursusopgaver	mg.	ug.	mg.	ug.
Praktisk Prøve.				
Udkast til et ikke meget sammensat elektrisk Anlæg / Udarbejdelse af Detailtegning til en opgiven Del af et elektrisk Anlæg	godt	mg.	godt.	mg.
Skriftlig Prøve.				
Mathematik	mg. / ug.	ug. / mg.	ug. / mg	ug. / godt.
Deskriptiv Geometri	ug.	mg.	mg.	ug.
Fysik	mg. / ug.	mg. / mg.	mg. / ug.	tg. / godt.
Uorganisk Kemi (skriftlig og praktisk)	ug.	ug.	ug.	ug.
Elektroteknik	godt. / mg.	godt. / godt.	mg. / godt.	mg. / mg.
Maskinlære	godt.	mg.	godt.	mg.
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	ug.	godt.	godt.	godt.
Teknologi	tg.	mg.	mg.	mg.
Orden med skriftlige Arbejder ved Eksamens I Del	ug.	ug.	mg.	ug.
Orden med skriftlige Arbejder ved Eksamens II. Del	ug.	ug.	godt.	ug.
Mundtlig Prøve.				
Mathematik	ug. / ug.	ug. / ug.	godt. / mg.	mg. / ug.
Deskriptiv Geometri	ug.	mg.	tg.	mg.
Fysik	mg. / ug.	ug. / ug.	ug. / mg.	mg. / mg.
Uorganisk Kemi	ug.	ug.	mg.	ug.
Elektroteknik	godt. / mg.	godt. / godt.	mg. / mg.	mg. / ug.
Maskinlære	mg.	mg.	mg.	ug.
Bygningsstatik og Jernkonstruktioner	ug.	mg	mg.	godt.
Teknologi	godt.	mg.	ug.	ug.
Materiallære	mg.	ug.	mg.	mg.
Uorganisk teknisk Kemi med organisk Kemi	mg.	mg.	tg.	ug.
Hovedkarakter	1ste Karakter.	1ste Karakter.	1ste Karakter.	1ste Karakter.

Hjorth, Niels Stenild Møller. Eksaminand (Student) 1904. Filos. Prøve 1905. 1. Del af Eksamen 1906.	**Jensen,** Hans Axel. Eksaminand 1903. 1. Del af Eksamen 1906.	**Jensen,** Rasmus Johannes. Eksaminand (Student) 1903. 1. Del af Eksamen 1905.	**Serup,** Poul. Eksaminand (Student) 1904. Filos. Prøve 1905. 1. Del af Eksamen 1906.	**Steppinge,** Max Edlef. Eksaminand 1904. 1. Del af Eksamen 1907.	**Sørensen,** Jens Martin. Eksaminand (Student) 1902. Filos. Prøve 1903. 1. Del af Eksamen 1907.	**Teisen,** Jørgen Theodor Bernhard. Eksaminand 1904. 1. Del af Eksamen 1907.	**Wilsbech,** Aage. Eksaminand (Student) 1903. Filos. Prøve 1904. 1. Del af Eksamen 1906.
mg.	mg.	mg.	ug.	mg.	mg.	mg.	ug.
mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	ug.
mg.	mg.	ug.	ug.	mg.	godt.	mg.	ug.
mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	godt.	mg.	mg.
mg.	mg.	ug.	ug.	mg.	godt.	mg.	mg.
ug.	ug.	mg.	mg.	mg.	tg.	mg.	ug.
mg.	mg.	mg.	godt.	mg.	godt.	mg.	ug.
ug.	ug.	ug.	ug.	ug.	mg.	mg.	ug.
ug.	mg.	mg.	mg.	mg.	godt.	mg.	godt.
mg.	mg.	ug.	ug.	mg.	mg.	mg.	ug.
mg.	mg.	ug.	ug.	ug.	mg.	tg.	ug.
mg.	ug.	ug.	ug.	ug.	godt.	tg.	ug.
mg.	mg.	godt.	mg.	tg.	godt.	ug.	ug.
godt.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	ug.	ug.
mg.	ug.	mg.	ug.	mg.	mg.	mg.	ug.
tg.	mg.	ug.	mg.	godt.	mdl.	mg.	mg.
mg.	mg.	ug.	mg.	godt.	godt.	godt.	ug.
ug.	godt.	mg.	mg.	godt.	godt.	godt.	godt.
ug.	godt.	ug.	ug.	mdl.	ug.	mdl.	ug.
mg.	mg.	mg.	mg.	godt.	godt.	godt.	mg.
ug.	ug.	ug.	ug.	ug.	ug.	ug.	ug.
ug.	ug.	ug.	ug.	ug.	mg.	mg.	ug.
godt.	godt.	godt.	ug.	ug.	tg.	godt.	mg.
mg.	mg.	mg.	mg.	godt.	godt.	godt.	godt
godt.	ug.	ug.	ug.	ug.	tg.	tg.	ug.
mg.	mg.	mg.	ug.	mg.	godt.	godt.	mg.
mg.	mg.	ug.	mg.	mg.	mg.	mg.	ug.
ug.	ug.	mg.	ug.	godt.	ug.	godt.	mg.
mg.	mg.	ug.	ug.	godt.	godt.	godt.	ug.
godt.	godt.	mg.	ug.	mg.	tg.	mg.	mg.
ug.	godt.	ug.	mg.	mg.	godt.	godt.	mg.
mg.	mg.	ug.	ug.	godt.	godt.	mg.	godt.
mg.	mg.	ug.	mg.	mg.	godt.	godt.	ug.
ug.	mg.	ug.	mg.	godt.	mg.	ug.	mg.
ug	ug.	mg.	ug.	godt.	tg.	godt.	ug.
1ste Karakter.	1ste Karakter.	1ste Karakter.	1ste Karakter	2den Karakter.	3die Karakter.	2den Karakter.	1ste Karakter.

2. Opgaver ved de praktiske og skriftlige Prøver ved de polytekniske Eksaminer.

Eksamen i December 1909 og Januar 1910.

Ved 2den Del af Eksamen for Fabrikingeniører.

Uorganisk kvalitativ Analyse. I. Stilbit, Natriumborat, Kaliumjodid, Kadmiumoxyd. 2. Bismuthylhydroxyd (Spor af Jern), Arsentrisulfid (Spor af Svovlsyre), Kadmiumsulfid, Svovl, Kulstof, Ammoniumklorid. 3. Sølvjodid, Kaliumklorat, Kaliumnitrat, Nikkelkarbonat, Mangankarbonat. 4. Baryumsulfat, Strontiumsulfat (Spor af Calcium), Magniumammoniumfosfat, Nikkelammoniumklorid. 5. Hvidt Præcipitat, Bariumjodat, Blykarbonat, Lerjord, Strontiumsulfat. 6. Jenaglas (Magnium, Calcium, Zink, Natrium, Aluminium, Kiselsyre, Borsyre), Kromjernsten, Kvægsølvtveilte. 7. Smalte, Magniumammoniumfosfat (Spor af Salpetersyre), Blykromat. 8. Kobbersulfid, Arsentrisulfid, Zinksulfid, Magnesia (Kulsyre), Natriumdithionat (Calcium). 9. Ultramarinviolet, Kryolit, Jerntveilte (Spor af Ammoniak og Kulsyre).

— *Organisk kvalitativ Analyse* 1. Eddikesurt, myresurt, og oxalsurt Metylalkohol, Ætylalkohol. 2. Vinsurt og citronsurt Blyilte, Albumin, svovlsurt Kinin. 3. Æther, Eddikeæther, Amylalkohol, Anilin, Stearinsyre. 4. Citronsyre, Stearinsyre, Morfin, Gummi (Spor af Calcium). 5 Benzoesurt Kali, Natronsæbe, Garvesyre, Gallussyre, Stivelse 6. Æther, Benzol, Phenol, Chloroform, Olein. 7. Vinsurt Natron, Ferrocyankalium, Rørsukker, Druesukker, Urinsyre. 8. Eddikesurt Natron, salicylsurt Natron, oxalsurt Blyilte, Dextrin. 9. Cyanzink, Lim, Urinstof, vinsurt Kalk.

— *Kvantitativ Analyse.* 1. Bestemmelse af Lerjord og Kromtveilte efter Stocks Metode. 2. Bestemmelse af virksom Klormængde ved Titrering med $^1/_{10}$ norm. Natriumthiosulfat. Der afleveres Prøve af den anvendte Natriumthiosulfatopløsning. 3. Bestemmelse af Platin og Klor i en Blanding af Klorider og Sulfater af disse Metaller. 4. Bestemmelse af Cerium ved Titrering med Kaliumpermanganat. 5. Bestemmelse af Kulsyreanhydrid og Vand i en Blanding af Karbonater og Sulfater af Kalium og Natrium. 6. Bestemmelse af Tin og Bly i en Legering. 7. Bestemmelse af Jern og Kalium. 8. Jodbestemmelse. 9. Kvælstofbestemmelse efter Kjeldahls Metode. Der afleveres Prøver af de brugte Titrervædsker.

— *Kemi.* Der ønskes en Oversigt over de vigtigste Metoder til Fremstilling af Metalloider, belyst ved passende Eksempler.

— *Uorganisk teknisk Kemi.* Hvilke Forureninger forekommer i almindeligt Brøndvand? Hvorledes bestemmes de, og hvorledes renser man Fødevandet til Dampkedler?

— *Organisk teknisk Kemi.* Hvorledes udføres Mæskningsprocessen i Brænderier? Gennem hvilke Undersøgelser kan man vurdere de anvendte Raastoffer?

— *Mekanisk Teknologi.* Der ønskes en af Skitser ledsaget Beskrivelse af, hvorledes man tildanner Metaller og Træ ved at fjerne Dele deraf med huggende Værktøj eller med Værktøj, der paavirkes af Slag. Tillige ønskes beskrevet og skitseret, hvorledes man fremstiller en Økse. Lokkemaskiner og Stemmemaskiner er Opgaven uvedkommende.

Ved 2den Del af Eksamen for Maskiningeniører.

Udkast til et ikke meget sammensat Maskinanlæg. Paa et inddæmmet, tørlagt Areal samler der sig om Foraaret en Vandmasse, som skal bortpumpes i Løbet af 5 Uger. Vandet dækker ved Pumpningens Begyndelse 320 Hektar Land (3 200 000 m²), og efterhaanden som Vandspejlet sænkes 0.20 m, 0.40 m, 0.60 m under den oprindelige Stand, bliver henholdsvis 120 Hektar, 200 Hektar og 270 Hektar tørlagte, og endelig ved 0.80 m Sænkning af Vandspejlet under den oprindelige Stand er hele Arealet tørt. Løftehøjden er da 3.5 m, maalt til Afløbsrendens Vandspejl, som kan regnes konstant under hele Pumpningen.

Maskineriet drives ved Dampkraft og skal have Karakter af et permanent Anlæg. Der paaregnes 10 Timers daglig Arbejdstid.

Opgaven omfatter:

1) Beregning af Vandmængden, der skal løftes. (Der tages ikke Hensyn til Tilløb, Nedbør, Fordampning eller lign.).
2) Motiveret Valg af Vandløftningsapparatet og dets Forbindelse med Dampmaskinen.
3) Beregning af den effektive Hestekraft, som Dampmaskinen skal kunne udvikle.
4) Hoveddimensionerne af Vandløftningsapparatet og Rørledningerne. (Ikke af Dampmaskinen).

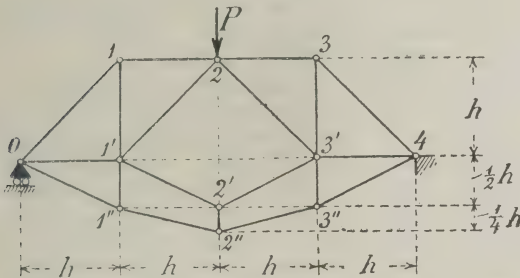
Besvarelsen maa ledsages af de fornødne Skitser.

— *Udarbejdelse af Detailtegning til en opgiven Del af et Maskinanlæg.* En Aksel skal kunne sættes i Gang og standses ved Til- og Frakobling af en Remskive, som dels kan løbe løst rundt paa denne Aksel og dels kan kobles dertil ved en Friktionskobling. Akslens Diameter = 70 m/m, Remskivens Diameter = 1000 m/m, dens Rings Bredde = 200 m/m. Den gør 150 Omdrejninger pr. Minut og skal kunne tilføre Akslen 16 Hestes Kraft.

Der ønskes Konstruktion af Koblingen.

— *Maskinlære.* 1) Tapper for Aksler med Tryk vinkelret paa Længderetningen. 2) Eksempel: En Endetap paa en vandret Aksel af blødt Staal (Siemens-Martins) er paavirket af en konstant Kraft = 3000 kg lodret nedad. Den hviler i et Leje med Broncepander, der holdes vel smurt. Bestem Tappens Diameter og Længde samt beregn Friktionsarbejdet ($\mu_1 = 0.05$) for de Tilfælde, at Akslen roterer med henholdsvis 100 og 300 Omdrejninger pr. Minut.

— *Bygningsstatik og Jernkonstruktioner.* 1. En Gitterbjælke hviler paa to simple Understøtninger i 0 og 4 og har forøvrigt den i hosstaaende Figur viste Form; alle de Knudepunkter, der er betegnede med samme Nummer (f. Eks. 2, 2′ og 2″), ligger i samme lodrette Linie; Stængerne 0—1′ og 3′—4 er vandrette og falde i hinandens Forlængelse. Man skal bestemme Spændingen i Vertikalen 2′—2″ for Belastning med en lodret Kraft P i Knudepunkt 2.

2. Den i hosstaaende Figur viste Konstruktion bestaar af en vandret Bjælke ABC med konstant Tværsnit (F_b) og Inertimoment (I_b) og en dermed stift forbunden lodret Søjle BD, der ligeledes har konstant Tværsnit (F_s) og Inertimoment (I_s); AB = BC = l, BD = h. Elasticitetskoefficienten E og Udvidelseskoefficienten ε (for en Temperaturtilvækst paa 1° C.) er den samme for Bjælke og Søjle. Konstruktionen hviler i A og D paa faste simple Understøtninger, i C paa en bevægelig simpel Understøtning. Man skal finde de af en ensformig Temperaturtilvækst paa t° fremkaldte Momenter i Bjælken og Søjlen ved B, idet der som Hovedsystem regnes med en Konstruktion, der kun hviler paa den faste Understøtning A og den bevægelige Understøtning C.

— *Mekanisk Teknologi.* Der ønskes en af Skitser ledsaget Beskrivelse af, hvorledes Kartning foregaar, samt af Haandapparater og Maskiner dertil.

Ved 2den Del af Eksamen for Bygningsingeniører.

Udkast til et Vejbygningsanlæg eller Detailtegning til en Del af et saadant. Ved Besigtigelsen af Langelandsbanen vedtoges blandt de tekniske Bestemmelser følgende:

St. 278—279. 40 cm Gennemløb.

St. 277—280. Niveauoverkørsel for offentlig Bivej fra Fakkebjerg til Bagenkop. Projekt vil være at fremlægge ved Ekspropriationen.

Tillige vedtoges følgende Regler for Niveauskæringer med offentlige Biveje:

Bredden af de nye Vejstykker og Ramper skal mindst være saa stor som Bredden af den gamle Vej. Ved Enden af Rampen skal Bredden være som den gamle Vejs, derfra forløbende til en Afstand af 5 m fra Spormidten, hvor Bredden mindst skal være 6,5 m.

Stigningsforholdet maa som Regel ikke være større end 55 ‰. I en Bredde af 5 m til hver Side af Sporets Midtlinie lægges Vejen i Højde med nærmeste Skinne. Dog skal, naar Rampen har Fald mod Banen, Vejbanens Overflade i 3 m Afstand fra Skinnen ligge 8 cm under denne.

Naar Rampen er over 1,5 m høj, skal der anbringes Sikkerhedsrækværk og Bredden derfor udvides med 0,30 m for hvert Rækværk. Tillige skal der stødende til Horizontalpartiet over Banen indlægges en Overgangsstigning af 30 ‰ paa 10 m Længde.

Det vandrette Vejstykke over Banen forsynes med Chaussering i en Bredde af 4 m og i en Tykkelse af mindst 18 cm.

Krumningsradius for de forandrede Vejstykker maa i Regelen ikke være mindre end 15 m.

Paa Grundlag af en medfølgende Plan i Maalestok 1 : 500 skal der udarbejdes Projekt til den omhandlede Niveauoverkørsel. Planum har vandret Længdeprofil med Kote 2,90 m o. dgl. Vd. (beregnet for Planumskant), og Skinnetop ligger 0,45 m over Planum.

Vejen med Skraaninger og Grøfter indtegnes med Rødt paa Planen, og paa medfølgende kvadreret Papir optegnes Længdeprofil med indlagt Planumslinie i Maalestokforhold 1 : 500 for Længder og 1 : 100 for Højder. Endvidere udføres Jordberegning og kalkulatorisk Overslag.

Til Opgavens Løsning tilstaas 12 Timer; Bøger maa frit benyttes.

— *Vandbygningsprojekt.* Igennem det paa en medfølgende Plan viste Terrain, hvis Højdeforhold er angivet ved Niveaukurver med 1 m Ækvidistance, skal anlægges en Skibsfartskanal a—b, hvis Bundlinier paa Planen er betegnede med stiplede Linier, og hvis Tværprofil er angivet øverst til venstre. Vandspejlet i Kanalen skal paa hele Strækningen a—b ligge i Koten + 16 m, Vanddybden skal være 2 m og Bundbredden 16 m; Kanalens Sideskraaninger skal have Anlæg 2. Hvor Kanalen kommer til at ligge i Paafyldning, begrænses den af Dæmninger med Kronen i Koten + 17,5 m, Kronebredde 3 m og Skraaningsanlæg 2 saavel ind mod Kanalen som ud mod det omgivende Terrain. Grunden bestaar overalt af fastlejret, sandblandet Ler.

Kanalen krydser et naturligt Vandløb c—d; dette har paa hele Strækningen c—d et parabolsk Profil med en Bredde i Vandlinien 6 m og en største Dybde 0,6 m, hvortil svarer en hydraulisk Radius (hydraulisk Middeldybde) paa 0,39 m; Vandspejlets Kote i Punkt g er + 17,4 m, Vandføringen er 1,1 m^3 pr. Sekund.

Vandløbet agtes ved Krydsningen med Kanalen ført under denne igennem en Dykkerledning af Betonrør af en saadan Størrelse, at Vandets Hastighed i Dykkerledningen bliver 2 m pr. Sekund. Dykkerledningen tænkes forsynet med et Lukke, hvorved der kan spærres for Vandets Gennemløb, og derved Vandløbets hele Vandføring bruges til Vanding af Arealet vest for Skibsfartskanalen; Afløbsvandet fra dette Areal — hvilken Vandmængde kan regnes at udgøre 0,8 m^3 pr. Sekund — optages af Samlegrøften e—f, hvis Vandspejl ved f ligger i Koten + 14,9 m, og i hvilken Vandets Hastighed kan regnes at være forsvindende lille, og skal derefter føres under Kanalen gennem en Dykkerledning og derfra gennem en aaben Grøft med Bundbredde 3 m og

Skraaningsanlæg 2 til Vandløbet c—d; Vandets Hastighed i den aabne Grøft skal være 0,4 m pr. Sekund.

Der ønskes:

1) beregnet Faldet af Vandløbet c—d og Vandspejlskoterne afsat paa Planen;
2) udført en Skitse af Hovedanordningen ved den førstnævnte Dykkerledning samt Bestemmelse af Vandspejlskoten foran Indløbet til Dykkerledningen;
3) beregnet den sidstnævnte Dykkerlednings Diameter samt Vandets Hastighed i Ledningen.

Til Brug ved Opgavens Løsning anvendes nedenstaaende Formler:

Tryktab til Modstande ved Indstrømning i en lukket Ledning (Trykledning): $\left(\frac{1}{\mu^2} \div 1\right) \frac{v^2}{2g}$

Tryktab ved Vands Bevægelse gennem saavel aabne som lukkede Ledninger: $\frac{v^2 l}{c^2 R}$

Tryktab ved Retningsforandring (Bøjning) i lukkede Ledninger:

$$\frac{v^2}{2g}\left(0{,}95 \sin^2 \frac{\Theta}{2} + 2 \sin^4 \frac{\Theta}{2}\right),$$

hvor v er Hastighed i m pr. Sekund, R den hydrauliske Radius (hydrauliske Middeldybde) i m, l Ledningens Længde i m, Θ Bøjningsvinklen, $c = \frac{87}{1 + \frac{n}{\sqrt{R}}}$ med $n = 1{,}3$ for Ledning gennem Jord og $n = 0{,}1$ for Ledning af Beton, $\mu = 0{,}7$, $g = 9{,}81$ m.

— *Detailtegning til en Del af et Vandbygningsprojekt.* Paa en medfølgende Tegning er i Maalestoksforholdet 1 : 500 angivet Beliggenheden af en Dækmole L—M, opført af Søsten og med et Tværprofil som vist øverst paa Tegningen i Maalestoksforholdet 1 : 50.

Medens Dybden paa Vandarealet nord for Dækmolen overalt er 5 m, findes der syd for Linien a—b en Grund med de paa Tegningen ved Dybdekurver med 1 m. Ækvidistance angivne Dybder.

Som Sikkerhedsforanstaltning for Sejladsen, som foregaar nord og øst før Dækmolen, ønskes i Linien a—b anbragt et Afviserværk forsynet med 2 Vandlister (Friholderlister) og afsluttet ved b med en stenfyldt Duc d'Albe.

Til Vandlister og Pæle anvendes 30 cm × 30 cm Tømmer; Bunden bestaar af sandblandet Ler; hverken Pælekrebs eller Pæleorm findes.

Der ønskes udarbejdet Projekt til Afvisermærket og Duc d'Alben ved b.

— *Udkast til en Jernkonstruktion eller Detailtegning til en Del af en saadan.* En ældre Jernbanebro bæres af to Parallel-Gitter-Hoveddragere af 40,00 m teoretisk Længde, 4,20 m teoretisk Højde og i 4,80 m Afstand fra

Fig. 1.

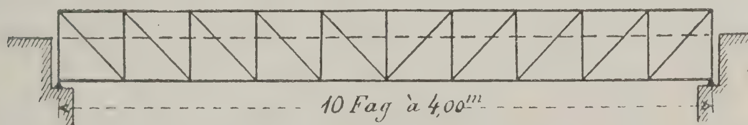

Fig. 2.

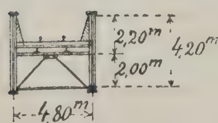
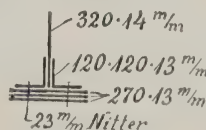

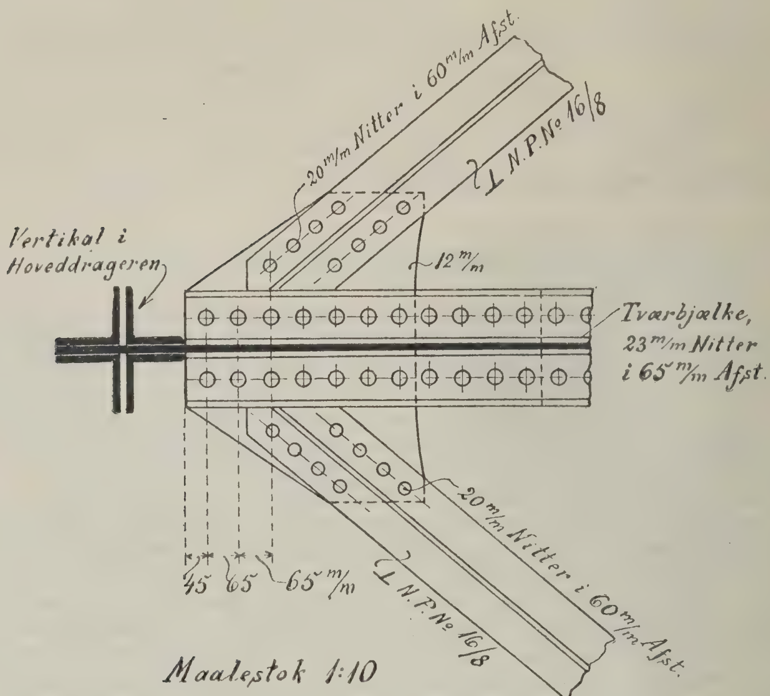

Fig. 3.

Midte til Midte. Hoved og Fod har et Tværsnit, som vist i Fig. 3, Diagonaler og Vertikaler er dannede af 4 Vinkeljern i Kors Form. Brobanen er, som det ses i ovenstaaende skematiske Figur (Fig. 1 og 2), anbragt mellem Hoved og Fod, idet Afstanden fra Underkanten af Tværbjælkens Kropplade til Tyngdepunktslinien i Hoveddragernes Fod er 2,00 m. Brobanekonstruktionen bestaar af Træ-Tværsveller, valsede Skinnedragere (I N. P. Nr. 42½) og Pladejerns Tværbjælker, der er fastnittede til Hoveddragernes Vertikaler, idet Kroppladen gaar ind mellem Vertikalernes Vinkeljern; Tværbjælken har en Kropplade paa 550 . 10 mm, Vinkeljern 100 . 100 . 12 mm og baade i Hoved og Fod 2 Lameller 250 . 12 mm, af hvilke den ene er helt gennemgaaende, medens den anden ender 0,85 m fra Hoveddragernes Midtlinie.

Over Brobanen findes der ved hver Vertikal en som stiv Halvramme konstrueret Tværafstivning, og under Brobanen ligeledes ved hver Vertikal en Gitter Tværafstivning af den i Tværsnittet i Fig. 2 skematisk viste Form,

Fig. 4.

bestaaende af en vandret Stang forneden og to Diagonaler, der løber op til Midten af Tværbjælkens Fod; alle tre Stænger er overalt dannede af et enkelt Vinkeljern 65 . 65 . 9 mm og er ved Knudepunkterne befæstede ved Nitteforbindelser, hvis Styrke svarer til Stængernes. Endelig er der til Knudeplader paa Undersiden af Tværbjælkerne (saaledes som det detailleret er vist i Fig. 4, der fremstiller et vandret Snit gennem Tværbjælkens Krop) nittet vandrette ⊥ Jerns Vinddrager Diagonaler, der passerer hen under Skinnedragerne; i hvert Fag findes to saadanne Diagonaler, der krydser hinanden ved Midten af Faget (her er den ene overskaaren og Enderne atter forbundne ved en Knudeplade), og alle Diagonalerne har samme Profil (⊥ N. P. Nr. $^{16}/_{8}$, med Kroppen vendende opad).

Den bærende Hovedkonstruktion bestaar alene af de to Hoveddragere samt de nævnte Tværafstivninger og Vinddrager-Diagonaler; eventuelt kan ogsaa Tværbjælkerne medregnes dertil.

Det har nu vist sig, at Brokonstruktionen er for svag overfor Vindtryk,

og der ønskes et Forslag til Forstærkning, der maa kunne gennemføres, uden at Færdslen afbrydes. Man kan herved gaa ud fra, at Halvrammerne over Brobanen er tilstrækkelig stærke. Vindtrykket paa Broen selv regnes ialt til 325 kg pr. løbende Meter, hvoraf 100 kg/m paa Overdelen, 100 kg/m paa Underdelen og 125 kg/m paa Brobanen; Vindtrykket paa Toget regnes til 375 kg/m. Den tilladelige Paavirkning er 800 kg/cm² for lodret Belastning alene (og med denne Paavirkning er Hoveddragerne lige netop stærke nok), 1000 kg/cm² for lodret Belastning plus Vindtryk.

Projektet maa først og fremmest angive Hovedtrækkene af den foreslaaede Forstærkning og maa dernæst indeholde Detaildimensionerne af alle eventuelt indførte nye Konstruktionsdele (ekskl. Nitteforbindelserne) og Paavisning af deres Tilstrækkelighed samt Antydning af Maaden, hvorpaa de forbindes med den eksisterende Konstruktion.

Som Besvarelse ønskes kun en Beskrivelse, indeholdende de nødvendige Beregninger og Skitser.

— *Vejbygning.* Hvilke Former af Dragere kan man benytte til Drejebroer, og hvorledes opnaar man at frigøre Broen, naar den skal aabnes?

— *Vandbygning.* Skydeportes Anvendelse som Lukke for Sluser. Hvorledes de indrettes, beregnes, anbringes og manøvreres.

— *Maskinlære.* Samme Opgave som for Maskiningeniører.

— *Bygningsstatik og Jernkonstruktioner.* Samme Opgave som for Maskiningeniører.

Ved 2den Del af Eksamen for Elektroingeniører.

Udkast til et ikke meget sammensat elektrisk Anlæg. En Fabrik, som til sin Drift behøver to asynkrone Motorer, henholdsvis paa 100 og 200 HK., og 600 Glødelamper, ligger i en Afstand af 25 km fra en større elektrisk Kraftstation og skal forsynes herfra. Der er aftalt en Tarif af 20 Øre pr. Kw. T. for Lys og Kraft, og Betalingen sker efter en særlig Maaler, som er anbragt paa selve Centralen. Fabrikkens maksimale Belastning andrager 300 HK. og 400 samtidig brændende Glødelamper; Benyttelsestiden er 2000 Timer for Kraft og 600 Timer for Lys.

Centralens Samleskinnespænding er 6000 Volt, 50 Perioder; men der er Plads disponibel til at opstille en Transformator, saaledes at Fødeledningen til Fabrikken eventuelt kan forsynes med højere Spænding; iøvrigt behøver Centralen ikke at udvide sin Maskinkraft for at kunne overtage Fabrikkens Forbrug, saaledes at den kun skal bekoste Fødeledningen med eventuelt tilhørende Transformator. Spændingstabet i Fødeledningen maa ikke overstige 5 pCt.

Det skal undersøges, hvorvidt det kan betale sig for Centralen at overtage Forbruget paa de angivne Betingelser, samt hvilket Nettoudbytte Driften eventuelt kan give. Anlægskapitalen for Fødeledningen skal forrentes med 4 pCt. p. a. og skal afskrives med 3 pCt. Centralens Driftsudgifter for Brændsel og Olie andrager 3 Øre pr. Kw. T.

Endvidere tegnes et Strømskema for Transformatorstationen paa Fabrikken, idet det forudsættes, at der til Forsyning af Fabrikkens Lavspændingsnet for Lys og Motorer findes tre Fødeledninger, nemlig en for Lys og en til hver af de to Motorer.

Til Opgavens Løsning opgives følgende:

En almindelig Træmast opstillet koster	25 Kr.
En stærk Træmast i Knæk (3 pr. Km)	30 —
Kobberpris pr. kg	140 Øre
Ophængning af Traaden pr. Meter	8 —

Lodde og Bindemateriale 2 pCt. af Kobberprisen.

Isolatorer:

6,000 Volt	10,000 Volt	15,000 Volt	25,000 Volt	40,000 Volt
2 Kr. 50 Ø.	3 Kr. 50 Ø.	4 Kr. 35 Ø.	5 Kr. 00 Ø.	6 Kr. 50 Ø.

Sikkerhedsforanstaltninger 10 pCt. af den samlede Ledningspris. Pris paa trefasede Transformatorer kan ansættes til 18 Kr. pr. K V A.

Selvinduktionskoefficienten for Luftledninger, d. v. s. den ene Ledning af et trefaset System

$$L = l\left(0{,}46 \log \frac{2\,D}{d} + 0{,}5\right) 10^{\div 3} \text{ Henry},$$

hvor l er Afstanden i km, D er Afstanden mellem Ledningerne.

$$\left(D = 38 \sqrt[4]{\frac{\text{Spænding}}{1000}}\right) \text{ og d er Traadens Diameter.}$$

Kapaciteten for Luftledninger, d. v. s. den ene Ledning af et trefaset System

$$C = \frac{0{,}024 \cdot l}{\log \frac{2\,D}{d}}.$$

— *Udarbejdelse af Detailtegninger til en opgiven Del af et elektrisk Anlæg.* Konstruer Ankeret med tilhørende Vikling til en trefaset Generator paa 170 K V A.

Ankerets Dimensioner er følgende:

Indvendig Ankerdiameter: 860 mm.
Udvendig Ankerdiameter: 1150 mm.
I Ventilationskanal à 16 mm.
Ankerlængde inkl. Ventilationskanal: 196 mm.
Antal Poler: 10.
2 Noter pr. Pol og Fase.
Notdimensioner 20 × 36 mm.
Hver Not indeholder to runde Kobberstænger paa 16 mm. Diameter, og alle Vindinger indenfor en Fase er serieforbundne.
Akslens Højde over Fundamentrammens Overkant = 450 mm.

Ankeret tegnes i Snit og set fra Siden (delvis ogsaa i Snit), og Viklingen indtegnes kun for et Polpars Vedkommende. Tegning og Farvelægning udføres med Blyant. Maalestoksforholdet 1 : 4.

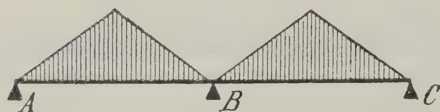
— *Elektroteknik I.* Wattmetre, deres Indretning og Benyttelse.

— *Elektroteknik II.* Der gives en Beskrivelse af de forskellige Metoder, som kan anvendes til Spændingsdeling ved Jævnstrømscentraler og Omformerstationer efter Treledersystemet.

— *Maskinlære.* Samme Opgave som for Maskiningeniører.

— *Mekanisk Teknologi.* Samme Opgave som for Fabrikingeniører.

— *Bygningsstatik og Jernkonstruktioner.* 1. En kontinuerlig Bjælke ABC med konstant Tværsnit og lige lange Fag AB = BC = l bærer i hvert Fag en Belastning P, der er fordelt efter en trekantet Belastningskurve med Toppunktet midt i Faget som vist i hosstaaende Figur. Bestem Momentet over Mellemunderstøtningen, idet de tre Understøtninger forudsættes at ligge i samme Højde.

2. En Bjælke af Længde AB = l og med konstant Tværsnit hviler i Endepunkterne A og B paa simple Understøtninger og belastes indirekte, idet der kun findes Knudepunkter i A og B samt i Bjælkens Midtpunkt. Bestem Influenslinierne for Transversalkraften og Nedbøjningen i Midtpunktet af Faget til venstre.

Eksamen i Juni og Juli 1910.

Ved 1ste Del af Eksamen for Fabrikingeniører.

Fysik I. 1. Hvorledes kan man finde Tykkelsen af en Metaltraad ved Bestemmelse af dens Vægttab i Vand og ved Maaling af Traadens Længde? Traadens Vægtfylde er ikke forudsat kendt.

Det undersøges, hvilken af de til Bestemmelsen foretagne Iagttagelser der maa ventes at indføre den største Fejl i Resultatet, naar Traaden er omtrent 2 mm tyk og 90 cm lang, naar man bruger en i hele Millimeter inddelt Maalestok, og naar Vægtens Følsomhed er 1 Inddeling for 1 Milligrams Overvægt. Traaden er cylindrisk med cirkulært Tværsnit. Bestemmelsen foretages ved en Temperatur mellem 14° og 16°; der bruges et i hele Grader inddelt Termometer. Vandets Vægtfylde er 0,99927 ved 14° og 0,99897 ved 16°.

Hvor stor kan den nævnte største Fejl blive ved dadelfri Brug af de nævnte Redskaber?

2. Hvorledes afhænger den Indflydelse, som en Temperaturforskel i en Vægts to Arme har paa Vægtens Ligevægtsstilling, af Armenes Længde og af Belastningen?

— *Fysik II.* Efter at det er vist, at man kan finde den magnetiske Kraft, som udgaar fra en Leder for en elektrisk Strøm, ved Hjælp af Biot og Savarts Lov, bestemmes specielt den magnetiske Kraft i Aksen for en cirkelbøjet Leder. Endelig skal det vises, at man ogsaa kan finde den nævnte Kraft i dette som i alle andre Tilfælde ved at erstatte Strømlederen med en magnetisk Plade.

Mathematik. 1. M er et vilkaarligt Punkt af en Kurve, P er Projektionen af M paa X-aksen. Find Kurvens Ligning, naar Afstanden fra P til Kurvens Tangent i M skal være konstant lig a.

2. Find Ligningen for en Flade, der frembringes af en Cirkel, hvis Plan er parallel med XY-planen, og hvis Centrum ligger i YZ-planen, idet Cirklen stadig skal skære dels Z-aksen, dels en Ellipse med Ligningerne

$$x = y$$
$$4x^2 + z^2 = a^2.$$

Bestem dernæst det af Fladen begrænsede Volumen.

Ved 1ste Del af Eksamen for Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører.

— *Mathematik I.* 1. Find Værdien af Integralet

$$\int_0^\pi \frac{1 + \cos x}{(1 - \frac{1}{2}\sin x)^2}\, dx.$$

2. Til Differentialligningen

$$x\left(\frac{dy}{dx}\right)^2 + (2x - y + 1)\frac{dy}{dx} - 2y + 1 = 0$$

søges saavel det fuldstændige (almindelige) Integral som det singulære Integral.

— *Mathematik II.* (Ældre Ordning). 1. I et retvinklet Koordinatsystem i Rummet har man givet en ret Linie, hvis Ligninger er

$$3x - 2y - z = 2,$$
$$x + y - z = -1,$$

samt en Flade, hvis Ligning er

$$4x^2 - y^2 - 2z^2 = 1.$$

Find Ligningerne for de Planer, som gaar gennem den givne Linie og berører den givne Flade.

2. I et retvinklet plant Koordinatsystem, hvis Begyndelsespunkt er O, har man paa X-aksen afsat OA = a, OB = b. En fri Partikkel, hvis Masse er 1, tiltrækkes til ethvert især af Punkterne A og B med en Kraft, som er proportional med Partiklens Afstand fra det vedkommende Punkt; for Enhed af Afstand er hver især af Kræfterne lig m^2. Partiklen befinder sig

fra først af i Hvile i Punktet (0, c). Find Partiklens Sted til en hvilken som helst Tid, og bestem Partiklens Bane.

— *Mathematik II.* (Ny Ordning). 1. I et retvinklet Koordinatsystem i Rummet har man givet en ret Linie, hvis Ligninger er

$$3x - 2y - z = 2,$$
$$x + y - z = -1,$$

samt en Flade, hvis Ligning er

$$4x^2 - y^2 - 2z^2 = 1.$$

Find Ligningerne for de Planer, som gaar gennem den givne Linie og berører den givne Flade.

2. I et retvinklet Koordinatsystem i Rummet har man givet en Kurve, hvis Ligninger er

$$y = \frac{x^2}{a}, \quad z = \frac{2x^3}{3a^2}$$

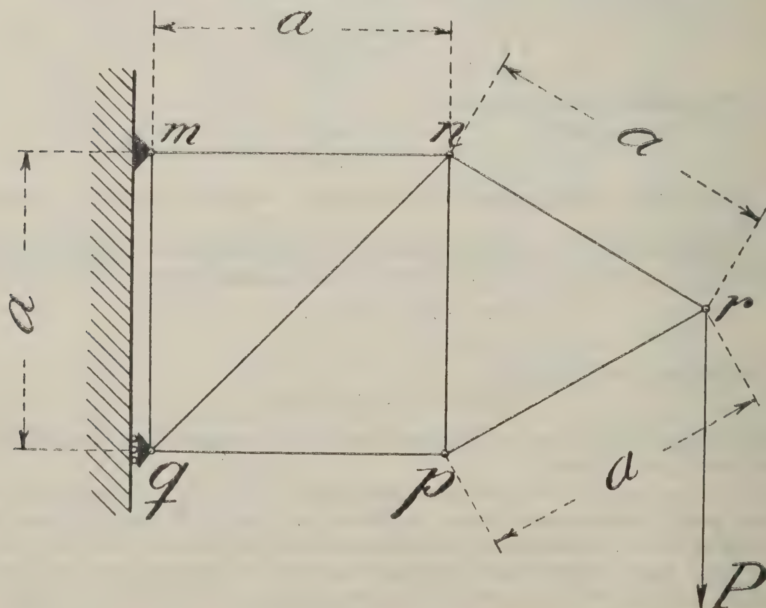
Man søger Ligningen for en Keglefiade, som har sit Toppunkt i Begyndelsespunktet, medens Keglefladens Frembringere og den givne Kurves Tangenter er parvis parallele. Det skal vises, at Keglefladen er en Omdrejningskeglefiade. Man skal bestemme dens Akse og dens Toppunktsvinkel.

— *Deskriptiv Geometri.* I dobbelt retvinklet Afbildning er der givet 2 rette Linier A og B, og paa den første af disse et Punkt a. Endvidere er der givet et Punkt p i den vandrette Billedplan.

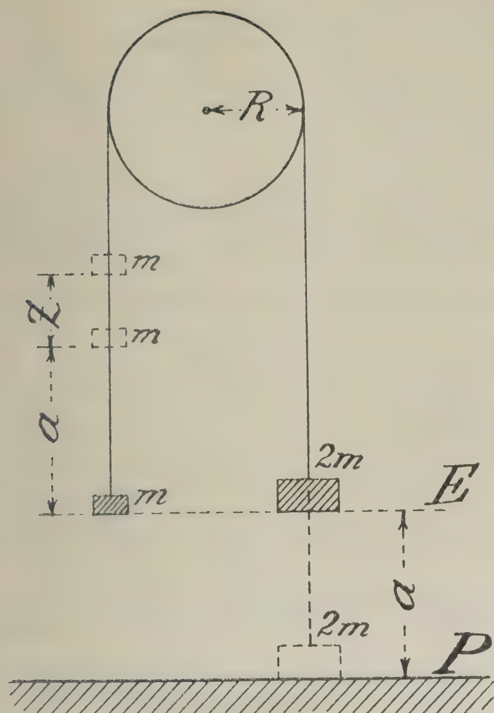
1. Bestem en Kugle, der berører Linierne A og B, den første i Punktet a, den anden i et Punkt, der har samme Højde over den vandrette Billedplan som a.

2. Den fundne Kugle er Ledeflade for en udfoldelig Flade, der indeholder begge Linierne A og B, og som skæres af den vandrette Billedplan i et Keglesnit, der gaar gennem p. Af denne udfoldelige Flade skal bestemmes en Frembringer, der gaar gennem p. (Paa Tegningen ønskes kun een Løsning gennemført).

— *Rationel Mekanik.* 1. Et Stangsystem er dannet af et Kvadrat m n p q, dettes Diagonal q n og to Stænger n r og p r, der er tilføjede saaledes, at Trekanten n r p er ligesidet; Stængerne antages vægtløse. Systemet er ophængt ved et Hængsel i det øverste Endepunkt m af den lodrette Stang

m q og støtter sig i q mod en glat, lodret Mur. I Punktet r er ophængt en Vægt paa P kg. Find Reaktionerne i m og q saavel i Størrelse som i Retning og bestem Spændingerne i alle syv Stænger. De skal baade findes ved Konstruktion og udregnes. Trækspænding ←——→ regnes positiv.

2. Om en friktionsløs homogen Trisse, hvis Masse er m, og hvis Radius er R, er lagt en vægtløs fuldstændig bøjelig Snor, der i sit ene Endepunkt bærer en Masse 2 m. Systemet er oprindelig i Hvile i Stillingen E. Hvis nu Massen 2m efter at være faldet et givet Stykke a træffer en fast vandret Plan P, hvor stor bliver da Stødets Impuls, og hvor stort et Stykke z vil den anden Masse m paa Grund af sin Fart hæve sig efter Stødets Øjeblik?

— *Støkiometriske Beregninger.* 1. Hvormange Gram Natriumkarbonat og hvor stort et Rumfang Kulsyreanhydrid dannes ved Glødning af 1 Gram surt Natriumkarbonat?

2. Hvormange Gramatomer Jod kan bindes af 1 Gram Natriumthiosulfat?

Ved Beregningerne benyttedes de paa Tabellen i Univ. Aarbog f. 1906—07 S. 1052 angivne Atomvægte.

— *Kemi.* 1. Der ønskes en Redegørelse for Dannelses- og Fremstillingsmaaderne for de opløselige Baser samt disse Stoffers vigtigste Egenskaber.

2. Hvormange Gram Vand maa anvendes til Læskning af 1 Gram brændt Kalk?

3. Samme Opgave som Støkiometriske Beregninger 2.

Adgangseksamen 1910.

I. 1. Man skal konstuere en Trekant ABC, idet man kender Beliggenheden af Vinkelspidsen A samt Beliggenheden af de Punkter, i hvilke Siden BC berører dels Trekantens indskrevne Cirkel, dels den til Siden BC svarende udvendige Røringscirkel.

2. Naar n er et ulige helt Tal, skal man bevise, at Tallet

$$n^{10} - n^8 - n^4 + n^2$$

er deleligt med 4032.

II. 1. I et Trapez er Længderne af de to parallele Sider givne lig med 1052 Meter og 532 Meter. De ikke parallele Sider er lige store og hver især lig med 269 Meter. Man søger

1) Trapezets Vinkler,
2) Trapezets Diagonaler,
3) Diagonalernes Vinkler med Siderne,
4) Trapezets Areal.

2. Ved Begyndelsen af et Aar optager en Mand et Laan paa 8,000 Kroner. Laanet skal forrentes med 3 pCt. Rente og Rentes Rente om Aaret. Laanet med paaløbende Rente og Rentes Rente skal afbetales ved lige store aarlige Afdrag, som erlægges ved Begyndelsen af hvert af 10 paa hverandre følgende Aar. Første Afdrag erlægges et Aar efter, at Laanet er optaget. Hvor store er disse aarlige Afdrag?

$$\log 1{,}03 = 0{,}01283722.$$

III. En Omdrejningskegle (ret cirkulær Kegle) har sin halve Toppunktsvinkel betegnet ved α. I Keglen er en Kugle indskreven. Man skal

1) idet α betragtes som given, finde Forholdet mellem Keglens Volumen og Kuglens Volumen,
2) idet α betragtes som given, finde Forholdet mellem Keglens hele Overflade og Kuglens Overflade,
3) idet det i 1) nævnte Forhold er givet lig n, bestemme α.
4) angive den mindste Værdi, n tør have, naar α skal kunne bestemmes, og beregne den tilsvarende Værdi af α.

IV. I et retvinklet Koordinatsystem har man givet en Cirkel, hvis Centrum er i Punktet (a,a), og som berører Koordinatakserne; $a > 0$.

En Cirkel C tænkes tegnet saaledes, at den berører Y-aksen og skærer den givne Cirkel saaledes, at de to Cirkler i ethvert af deres Skæringspunkter har to paa hinanden vinkelrette Tangenter. Der gives uendelig mange Cirkler C. Man skal

a) finde det geometriske Sted for Centrerne af Cirklerne C,
b) bestemme Koordinaterne til Centrerne af de Cirkler C, som gaar gennem et givet Punkt (m,n),
c) afgøre, hvorledes Beliggenheden af Punktet (m,n) maa vælges i Planet, for at de i b) nævnte Centrer skal faa reelle Koordinater.

V. Fripladser og Stipendier.

De af Kommunitetets Midler bevilgede 13 Stipendier à 25 Kr. maanedlig for polytekniske Eksaminander, som ikke er Studenter, blev for 1910—11 tilstaaede følgende: H. R. Børsen, P. K. Frederiksen, A. H. Hansen, H. K. M. Hemmingsen, A. Jensen, K. S. Kristensen, H. P. T. Lind, K. C. Løvstrøm, K. Chr. Michelsen, A. H. Petersen, H. Rye, E. M. Thomsen og P. J. Thorn.

— Efter endt Hovedeksamen uddelte Direktøren til hver af de 3 Kandidater, som havde bestaaet Eksamen med 1ste Karakter med Udmærkelse, nemlig E. Bretting, S. Malm og Th. F. Engqvist en Præmie paa 100 Kr. af det Rønnenkampske Legat.

— Af det paa Kommunitetets Udgiftspost 2 b. for 1909—10 bevilgede Beløb (10,000 Kr.), bestemte til at give trængende, flittige og dygtige Eksaminander fri Undervisning ved Læreanstalten, især i den første Del af deres Studietid, samt til Betaling for Prøve af deres Opmaalinger og Nivellementer, er 9,240 Kr. benyttet til Fripladser (à 20 Kr. eller 50 Kr. for hvert Halvaar, eftersom Fripladsnyderen har bestaaet 1ste Del af Eksamen eller ikke) samt 760 Kr. anvendte til Betaling for Prøve af Opmaalinger og Nivellementer.

1. Fripladser.

A. N. A. Alsøe 40 Kr., V. H. K. Amberg 40 Kr., E. S. C. Andersen 100 Kr., D. J. Andersen 40 Kr., J. T. Arnfred 20 Kr., U. S. Andersen-Høyer 20 Kr., J. I. Baastrup 40 Kr., N. C. Balle 20 Kr., C. J. Beck 40 Kr., H. C. P. Bidstrup 40 Kr., A. E. F. Black 40 Kr., A. Boye 50 Kr., V. E. Brandt

100 Kr., H. Brems 40 Kr., A. E. Bretting 20 Kr., A. O. H. M. Broby 50 Kr., H. H. V. Broust 40 Kr., E. D. v. Buchwald 20 Kr., V. Bøgvad Christensen 40 Kr., H. R. Børsen 40 Kr., P. Cammer 40 Kr., C. I. G. Carlsen 50 Kr., H. J. Carlsen 40 Kr., R. E. G. Chauveau 20 Kr., Christen Christensen 20 Kr., C. Christensen 40 Kr., C. M. Christensen 20 Kr., C. G. Christensen 20 Kr., J. K. V. A. Christensen 20 Kr., H. P. M. Christiansen 50 Kr., K. H. A. Christiansen 100 Kr., N. C. M. Christiansen 20 Kr., Chr. Clausen 40 Kr., S. M. la Cour 50 Kr., F. M. Damsbo 40 Kr., J. O. J. Drejer 40 Kr., A. P. A. Ehrhardt 20 Kr., Th. G. A. O. Eilertsen 20 Kr., P. R. Elnegaard 40 Kr., A. D. Engelund 40 Kr., A. D. I. Fischer 40 Kr., S. A. Fischer 40 Kr., R. P. Frandsen 40 Kr., P. K. Frederiksen 40 Kr., K. Fæster 40 Kr., A. F. Grøn 40 Kr., J. C. A. Gundesen 20 Kr., J. K. Gusmer 40 Kr., K. V. Haar 20 Kr., A. H. Hansen 20 Kr., H. C. I. Hansen 20 Kr., Jens Hansen 50 Kr., M. Th. Hansen 20 Kr., N. H. Hansen 100 Kr., O. I. Hansen 50 Kr., Vilh. Hansen 20 Kr., J. R. Hanssen-Stavnsbjerg 40 Kr., H. F. S. Hartmann 20 Kr., G. E. Hartz 40 Kr., K. G. C. Hein 100 Kr., L. K. V. Helstrup 20 Kr., C. Hemmingsen 40 Kr., H. K. M. Hemmingsen 40 Kr., E. H. Hertz 100 Kr., H. Hintz 20 Kr., N. S. M. Hjorth 20 Kr., A. P. Hjortsø 40 Kr., A. R. Holm 40 Kr., H. J. Holm 100 Kr., K. Husen 20 Kr., A. L. Hvalkof 20 Kr., K. L. Hvalkof 100 Kr., Niels Høy 40 Kr., M. E. Høyrup 40 Kr., C. F. A. Ingerslev 40 Kr., A. F. B. Iversen 100 Kr., Alfr. Jensen 40 Kr., C. G. Jensen 20 Kr., H. O. Jensen 20 Kr., H. A. Jensen 20 Kr., H. O. B. Jensen 20 Kr., J. N. Jensen 40 Kr., J. M. Jensen 100 Kr., P. E. V. Jensen 40 Kr., R. J. Jensen 20 Kr., M. I. Johansen 100 Kr., N. C. Juul 40 Kr., A. N. A. J. Jørgensen 100 Kr., O. V. Jørgensen 100 Kr., G. S. R. Kampmann 40 Kr., L. Karkov 40 Kr., E. H. Kirchhoff 40 Kr., H. K. Knudsen 20 Kr., Povl Knudsen 40 Kr., Rasmus Knudsen 40 Kr., K. V. M. Koefoed 100 Kr., V. A. Kofod 40 Kr., E. R. Kornbech 100 Kr., K. S. Kristensen 40 Kr., C. E. Langgaard 40 Kr., H. H. Larsen 40 Kr., O. H. Larsen 40 Kr., R. Larsen 40 Kr., H. P. Thygesen Lind 40 Kr., P. V. Liebst 20 Kr., E. J. Lyngbeck 40 Kr., K. K. Løvstrøm 40 Kr., J. F. Madsen 40 Kr., H. C. Michelsen 40 Kr., J. F. L. Mika 20 Kr., K. T. Mortensen 20 Kr., N. V. Mosbech 40 Kr., S. Mousten 40 Kr., H. C. Møller 100 Kr., H. P. S. Møller 40 Kr., J. S. Møllerhøj 100 Kr., J. P. G. Nicolaisen 100 Kr., A. E. Nielsen 20 Kr., A. M. Nielsen 40 Kr., A. V. Nielsen 40 Kr., C. A. W. Nielsen 40 Kr., Ejnar Nielsen 100 Kr., Holger Nielsen 100 Kr., Th. P. Nielsen 40 Kr., J. E. Nielsen 100 Kr., M. P. Nielsen 50 Kr., N. F. Nielsen 100 Kr., N. Peder Nielsen 40 Kr., N. Peter Nielsen 20 Kr., P. A. C. Nielsen 40 Kr., J. Normann Hansen 20 Kr., H. C. Norup 40 Kr., J. H. J. Nygaard 40 Kr., A. R. Olsen 100 Kr., O. A. Olsen 40 Kr., E. A. C. Otto 40 Kr., L. T. Oxholm 20 Kr., Johs. Parbo 40 Kr., Hans Pedersen 20 Kr., A. C. G. Petersen 40 Kr., A. H. Petersen 40 Kr., A. J. A. Petersen 20 Kr., A. K. Petersen 100 Kr., Hans Petersen 40 Kr., Ove Petersen 100 Kr., Povl Petersen 100 Kr., S. A. Petersen 20 Kr., Th. F. Petersen 40 Kr., M. Pindborg 100 Kr., A. Poulsen 40 Kr., H. Poulsen 100 Kr., L. M. Prinsholm 40 Kr., K. Rahbek 40 Kr., J. C. Raffenberg 100 Kr., K. M. H. Rasmussen 40 Kr., R. C. G. Rasmussen 100 Kr., S. Riis 20 Kr., E. Rokkjær 40 Kr., Otto Rostrup 100 Kr., Hj. Rye 20 Kr., F. C. G. Schelbeck 40 Kr., N. N. Schmidt 20 Kr., P. F. Schou 50 Kr., C. G. Schultz 20 Kr., E. Secher 40 Kr., P. Serup 20 Kr., C. U. Simonsen 20 Kr., N. T. Skakke 100 Kr., J. J. Skjødt

40 Kr., O. Skovmand 20 Kr., O. H. Smith 40 Kr., H. A. Staarup 40 Kr., C. C. H. Stenersen 40 Kr., O. P. F. Stephensen 40 Kr., S. Strunge 20 Kr., P. G. Stuhlmann 20 Kr., J. M. Sørensen 20 Kr., O. W. Sørensen 40 Kr., A. Teglbjærg 40 Kr., J. Th. B. Teisen 20 Kr., G. N. O. Thage 40 Kr., H. Thommesen 20 Kr., E. M. Thomsen 40 Kr., H. B. Thomsen 100 Kr., Janus Thomsen 40 Kr., P. J. Thorn 40 Kr., K. C. Thorup 100 Kr., E. Thybo Nielsen 100 Kr., S. N. Tulstrup 100 Kr., P. H. Ussing 100 Kr., C. T. Vestergaard 100 Kr., R. J. Vimtrup 20 Kr., Vogel Jørgensen 40 Kr., Wamberg 40 Kr., O. G. Weberg 20 Kr., E. O. Winberg 20 Kr., C. C. Winther 40 Kr., J. Wærum 50 Kr., J. F. C. Yttrup 20 Kr., G. Zoéga 40 Kr.

2. *Fri Prøve af Opmaalinger og Nivellementer* (40 Kr.)

H. Brems, H. H. V. Broust, P. Cammer, A. D. Engelund, Niels Høy, C. F. A. Ingerslev, Alfr. Jensen, J. N. Jensen, P. E. V. Jensen, V. A. Kofod, K. S. Kristensen, C. E. Langgaard, O. H. Larsen, N. V. Mosbech, J. Normann Hansen, L. M. Prinsholm, J. J. Skjødt, H. A. Staarup, Janus Thomsen.

— For det af det *Classenske Fideicommis* til Raadighed stillede Beløb (600 Kr.) har følgende haft Friplads i 1909—10: J. H. A. Bratz, H. P. Hansen, H. A. Hendriksen, N. A. Holm, H. E. Lindhard og V. H. Mose.

— For det Læreanstalten af det *Eibeschütz'ske Legat* tillagte Beløb (600 Kr.) har følgende haft Friplads i 1909—10: J. Aaen, J. Askgaard, M. Borch, E. E. Bruhn, H. Cohen, F. O. T. Hansen, J. F. J. Lenler, S. M. Markussen.

— Friplads ifølge Reglementet II. § 3: C. R. Christensen, N. P. M. Clausen, E. V. Danholt, A. V. Eriksson, P. T. Frederiksen, C. N. P. Dam, H. K. Th. M. Egeland, A. Halvorsen, H. F. Hansen, H. V. S. Jensen, A. B. K. Kranholm, Aage Kristiansen, L. Kaasgaard Larsen, N. T. Larsen, A. F. C. Nielsen, V. A. Nissen, Hj. Pedersen, K. E. Petersen, Poul Schmidt, T. K. Thomsen.

— Følgende have faaet tildelt *Bøger og Rekvisitter* til de anførte Beløb:

Efterhalvaaret 1909: A. N. A. Alsøe 8 Kr. 50 Ø., J. J. Baastrup 7 Kr. 50 Ø., J. H. A. Bratz 42 Kr. 98 Ø., H. Brems 11 Kr., H. R. Børsen 7 Kr. 50 Ø., C. G. I. Carlsen 35 Kr. 70 Ø., Chr. Christensen 4 Kr. 70 Ø., H. P. M. Christiansen 50 Kr. 74 Ø., J. V. Clausen 50 Kr. 74 Ø., H. Cohen 50 Kr. 74 Ø., C. N. P. Dam 35 Kr. 70 Ø., J. O. J. Drejer 9 Kr. 35 Ø., H. K. Th. M. Egeland 44 Kr. 70 Ø., A. V. Eriksson 43 Kr., P. K. Frederiksen 11 Kr., K. Fæster 44 Kr. 82 Ø., E. A. Hagerup 15 Kr., A. Halvorsen 38 Kr. 48 Ø., A. V. Hansen 42 Kr. 98 Ø., H. P. Hansen 4 Kr. 65 Ø., K. F. V. Hansen 4 Kr. 70 Ø., A. H. Hansen 9 Kr., Vilh. Hansen 11 Kr., J. Hanssen-Stavnsbjerg 11 Kr., K. A. Hendriksen 51 Kr. 95 Ø., A. P. Hjortsø 26 Kr. 50 Ø. R. J. Holm 9 Kr., N. Høy 14 Kr. 05 Ø., H. Jessen 8 Kr. 50 Ø., H. V. S. Jensen 35 Kr. 70 Ø., J. N. Jensen 34 Kr., P. K. M. Johansen 9 Kr. 35 Ø., E. Jørgensen 42 Kr. 05 Ø., K. S. Kristensen 43 Kr. 70 Ø., O. H. Larsen 28 Kr. 35 Ø., J. F. J. Lenler 5 Kr. 36 Ø., R. J. Lyngbeck 10 Kr. 20 Ø., S. N. Markussen 18 Kr. 35 Ø., A. O. Mortensen 44 Kr. 70 Ø., N. V. Mosbech 16 Kr. 70 Ø., V. H. Mose 35 Kr. 70 Ø., H. C. Møller 9 Kr. 35 Ø., J. E. Nielsen 12 Kr., V. Nielsen 42 Kr. 05 Ø., A. R. Olsen 9 Kr., A. H. Petersen 9 Kr. 35 Ø., A. J. A. Petersen 8 Kr. 50 Ø., A. K. Petersen 50 Kr. 74 Ø., K. E. Petersen 14 Kr. 05 Ø., M. Pindborg 42 Kr. 98 Ø., K. Rahbek 9 Kr. 35 Ø.,

J. C. Raffenberg 35 Kr. 92 Ø., K. M. H. Rasmussen 20 Kr., O. Rostrup 10 Kr. 44 Ø., F. C. G. Schelbeck 23 Kr. 50 Ø., E. Secher 24 Kr. 42 Ø., J. J. Skjødt 29 Kr. 50 Ø., O. H. Smith 7 Kr., J. D. H. Stahlschmidt 50 Kr. 74 Ø., C. C. H. Stenersen 11 Kr. 28 Ø., E. M. Thomsen 45 Kr. 94 Ø., H. B. Thomsen 9 Kr. 73 Ø., E. Thybo-Nielsen 9 Kr., C. P. E. Wiedemann 39 Kr. 26 Ø.

Foraarshalvaaret 1910: H. C. P. Bidstrup 25 Kr. 42 Ø., Hans Brems 34 Kr. 50 Ø., A. O. H. Broby 8 Kr. 50 Ø., C. I. G. Carlsen 44 Kr. 27 Ø., Alfred Carstensen 6 Kr. 35 Ø., Chr. Christensen 30 Kr. 20 Ø., J. F. V. Christensen 51 Kr. 79 Ø., S. A. T. Christensen 29 Kr. 55 Ø., H. P. M. Christiansen 23 Kr. 28 Ø., N. P. M. Clausen 16 Kr. 92 Ø., H. N. E. Dam 26 Kr. 02 Ø., J. O. J. Dreyer 16 Kr. 92 Ø., H. K. Th. M. Egeland 7 Kr. 29 Ø., A. F. Ehrhardt 23 Kr. 75 Ø., P. R. Elnegaard 15 Kr. 75 Ø., P. K. Frederiksen 32 Kr. 92 Ø., A. Halvorsen 21 Kr., A. V. Hansen 18 Kr. 35 Ø., E. A. Hansen 25 Kr. 16 Ø., Hans Hansen 35 Kr. 90 Ø., H. F. Hansen 23 Kr. 37 Ø., K. F. W. Hansen 8 Kr., N. H. Hansen 4 Kr. 64 Ø., V. Hansen 27 Kr. 75 Ø., A. P. Hjortsø 13 Kr. 75 Ø., C. Hemmingsen 18 Kr., G. E. Hartz 16 Kr. 92 Ø., H. J. Holm 12 Kr., K. L. Hvalkof 5 Kr., N. Høy 37 Kr., Alfred Jensen 33 Kr., H. V. S. Jensen 25 Kr. 64 Ø., C. G. Jensen 18 Kr., J. N. Jensen 34 Kr. 42 Ø., M. I. Johansen 7 Kr. 05 Ø., H. S. Kaarsberg 35 Kr. 92 Ø., E. H. Kirchhoff 16 Kr. 92 Ø., K. S. Kristensen 50 Kr. 42 Ø., L. K. Larsen 23 Kr. 28 Ø., N. T. Larsen 13 Kr. 16 Ø., A. G. L. Lindsby 42 Kr. 10 Ø., A. O. Mortensen 27 Kr. 37 Ø., N. V. Mosbech 38 Kr. 25 Ø., H. P. S. Møller 10 Kr. 15 Ø., N. P. Nielsen 41 Kr. 46 Ø., V. Nielsen 27 Kr. 35 Ø., V. A. Nissen 72 Kr. 41 Ø., A. R. Olsen 7 Kr. 05 Ø., V. A. A. Owesen 36 Kr. 93 Ø., Th. F. Petersen 13 Kr. 72 Ø., M. Pindborg 27 Kr. 37 Ø., K. Rahbek 19 Kr. 50 Ø., K. M. H. Rasmussen 24 Kr. 25 Ø., Otto Rostrup 9 Kr. 35 Ø., J. J. Skjødt 17 Kr., C. F. Spangsberg 45 Kr. 92 Ø., C. C. H. Stenersen 33 Kr. 50 Ø., O. P. F. Stephensen 11 Kr., C. P. E. Wiedemann 19 Kr. 98 Ø.

VI. G. A. Hagemanns Kollegium.

Kollegiets Bestyrelse m. m. i 1909—10.

Bestyrelse: Som i det foregaaende Beretningsaar.

Kollegieinspektør: Frk. *L. Pauli.*

Inspektion, valgte af Alumnerne:

1ste Maj—31te Oktbr.: Stud. polyt. *K. Carstensen*, Stud. polyt. *A. H. Hansen*, Arkitekt *S. Risom*. Suppleanter: Stud. med. *O. E. Holm*, Stud. polyt. *C. U. Simonsen.*

1ste Novbr. 1909—30te April 1910: Stud. med. *O. E. Holm*, Stud. polyt *E. J. Lyngbeck*, Stud. polyt. *O. A. Olsen.* Suppleanter: Stud. polyt. *K. Carstensen*, Stud. polyt. *A. Teglbjærg.*

1ste Maj—31te Oktbr. 1910: Stud. med. *O. E. Holm*, Stud. polyt. *N. C. Juul*, Stud. polyt. *O. A. Olsen.* Suppleanter: Stud. polyt. *H. D. Schrader*, Stud. polyt. *A. Teglbjærg.*

Økonoma: som i det foregaaende Beretningsaar.

Revisor: som i det foregaaende Beretningsaar.

— I Beretningsaaret optoges følgende nye Alumner paa Kollegiet: Stud. med. *G. V. T. Borries*, Stud. polyt. *J. H. Bratz*, Stud. polyt. *H. Brems*, Musikstuderende *Ella Faber*, Maler *J. L. Goldmann*, Musikstuderende *Edmund C. Hansen*, Stud. med. *S. E. Hoffmeyer*, Stud. polyt. *K. Husen*, Stud. polyt. *H. Høeg*, Stud. polyt. *N. Høy*, Stud. polyt. *K. S. Kristensen*, Stud. polyt. *P. V. Liebst*, Stud. med. *C. Lundsgaard*, Stud. polyt. *C. F. Lunøe*, Maler *E. Matzen*, Musikstuderende *Ellen B. Nielsen*, Stud. polyt. *H. K. M. Rasmussen*, Stud. polyt. *H. D. Schrader*.

— Af Kollegiets Studielaanefond udbetaltes der til Alumner i Regnskabsaaret 1ste September 1909—31te August 1910 Studielaan til et Beløb af 11,401 Kr. 50 Ø.

Andet Afsnit.

Universitetets og Kommunitetets økonomiske Anliggender.

A. Almindelige Bestemmelser og Forhandlinger samt Afgørelser af enkelte Tilfælde.

I. Universitetets Almanakprivilegium.

Det i Aarbog 1908—09, S. 918, omtalte aarlige Honorar paa 300 Kr. til en Bestillingsmand i Kvæsturen for Arbejde med Modtagelse og Udlevering af Almanaker og Kalendere blev bevilget paa Finansloven for 1910—11, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. A. Sp. 1211—12.

— Under 30. September 1909 indsendte Komiteen for Almanakens Udgivelse og Forhandling en saalydende Skrivelse til Konsistorium:

»Fra Observator Pechüle har Komiteen modtaget den vedlagte Skrivelse af 14. April 1909, hvori han, under Hensyn til, at Skriv- og Rejsekalenderen bliver benyttet i Skolerne som Hjælpebog ved Undervisningen i Astronomi, fremsætter Forslag om Udgivelse af en forkortet Udgave af den nævnte Kalender. Grunden til dette Forslags Fremkomst angives at være den, at Prisen for den nuværende Udgave, der indeholder adskilligt for Astronomiundervisningen unyttigt Stof, er for dyr, naar Hensyn tages til, at Kalenderen kun benyttes som Hjælpebog til et Bifag og ikke kan benyttes mere end et Aar. Det Stof, for hvilket der er Brug ved Skoleundervisningen, findes paa den nuværende Udgaves første 75 Sider, saaledes at en hertil indskrænket Udgave, der vil kunne udkomme før Skoleaarets Begyndelse, vil være tilstrækkelig.

Paa Foranledning af Kvæstors i Genpart vedlagte Skrivelse af 31. Maj 1909 har Observator dernæst i den ligeledes vedlagte Skrivelse af 9. Juli 1909 udtalt sig om i det hele at udelade af Skriv- og Rejsekalenderen de nu i denne optagne Tidstabeller for Befordringsmidlerne, hvorved Kalenderen vil formindskes med omtr. 70 Sider. Samtidig har Observator imidlertid fremsat et Forslag gaaende ud paa i Stedet for Tidstabellerne at indsætte et kort Uddrag af Reglementerne for Jernbaner, Skibe og Poster med Tilføjelse af de almindelige Regler for Priserne m. v., men iøvrigt henvise til Rejselisten.

Endelig har Komiteen modtaget den vedlagte Skrivelse af 21. September 1909 med Indstilling om Optagelse i Kalenderen af 2 fra Meteorologisk Institut modtagne Kort med magnetiske Kurver, et for Bornholm og et for det øvrige Land.

Med Hensyn til det saaledes foreliggende skal Komiteen tillade sig at bemærke følgende:

Skriv- og Rejsekalenderen er for Aaret 1909 udkommet i et Oplag paa 1,000 Eksemplarer. Saafremt hele dette Oplag afhændes, vil der, da Almanakforhandleren ifølge sin Kontrakt skal tilsvare Universitetet 75 Øre pr. Eksemplar af denne Kalender, hvis Salgspris er 1 Kr. pr. heftet Eksemplar, i det højeste kunne tilfalde Universitetet en Indtægt af ialt 750 Kr. Udgifterne til Honorar, Papir, Trykning, Hæftning m. m. udgøre imidlertid omtrent det samme Beløb, saaledes at Universitetet ikke kan paaregne nogen Indtægt af Kalenderen. Af de nævnte Udgifter udgøre Udgifterne til Papir, Trykning og Hæftning omtr. 450 Kr. Disse sidstnævnte Udgifter ville imidlertid kunne nedsættes meget betydeligt, saafremt de nu under Vejledningen for Korresponderende og Rejsende optagne Tidstabeller for Befordringsmidlerne, der optage omtr. 70 Sider, og som ere særlig vanskelige at sætte, udelades. En saadan Udeladelse maa Komiteen anse for fuldt forsvarlig, navnlig naar der i Stedet indsættes et nu tildels savnet Afsnit om de almindelige Regler for Befordringmidlernes Benyttelse i Lighed med, hvad der i Kalenderen for 1909, S. 182—83, findes for Brev-, Pakke- og Personposter. Dels ere de Tidstabeller, der optages, ikke gældende for hele Aaret, idet kun de den 1. Oktober fastsatte kunne optages, dels ere de ufuldstændige, idet kun Routen Korsør—Kiel omtales, derimod ikke Routerne Gjedser—Warnemünde, København—Malmø og andre, dels endelig er der i det hele for de Rejsende saa nem Adgang til paa anden Maade at erhverve disse Tabeller, at deres Udeladelse af Skriv- og Rejsekalenderen næppe vil bevirke nogen Nedgang i Salget af denne Kalender, der iøvrigt, naar det ovennævnte Afsnit om de almindelige Regler for Befordringsmidlernes Benyttelse optages, vil indeholde saa vigtige Oplysninger for Korresponderende og Rejsende, at den med Rette vil kunne bevare sit Navn. Ved en saadan kvantitativ Formindskelse af Indholdet ville Udgifterne til Papir, Trykning, Hæftning m. m. kunne nedsættes til omtr. 250 Kr., saaledes at Kalenderen vil kunne ventes at give et Overskud paa omtr. 200 Kr., saafremt den nuværende Salgspris af 1 Kr. for et hæftet Eksemplar bibeholdes.

Komiteen maa imidlertid anse det for vigtigt, at begge de af Observator Pechüle fremsatte Forslag, om en forkortet og billig Udgave til Skolebrug og om Optagelse af 2 Kort med magnetiske Kurver, følges. Det sidste, der kun vil medføre en ringe Udgift, behøver formentlig ingen anden Begrundelse end den af Observatoren givne. Og hvad angaar Forslaget om en forkortet og billig Udgave til Skolebrug, indeholdende i det væsentlige kun den Del af Bogen, der har Værdi ved den astronomiske Undervisning, synes det billigt at imødekomme det derom fremsatte Ønske, saa meget mere som dette, om den foran foreslaaede kvantitative Formindskelse bifaldes, vil kunne gøres uden at Kalenderens Udgivelse medfører noget Tab for Universitetet. Sættes nemlig Salgsprisen paa Udgaven til Skolebrug til 50 Øre for et hæftet Eksemplar, vil der med det af Observatoren nævnte

Oplag af denne Udgave paa højst 300 Eksemplarer fremkomme en Mindreindtægt paa omtr. 110 Kr., der maa antages at ville opvejes af det Overskud, der kan indvindes ved den foran omtalte Nedsættelse af Udgifterne.

Under Henvisning til det foranstaaende skal Komiteen ærbødigst tillade sig at foreslaa indstillet til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet:

1. at der i Stedet for de i Skriv- og Rejsekalenderen hidtil optagne Afsnit af Vejledningen for Korresponderende og Rejsende: Om Jernbaner, om Postdampskibsforbindelsen mellem Kiel—Korsør og Korsør—Nyborg og om Brev-, Pakke- og Personposter optages et Afsnit indeholdende de almindelige Regler for Befordringsmidlernes Benyttelse.
2. at der i Skriv- og Rejsekalenderen optages to Kort med magnetiske Kurver, et for Bornholm og et for det øvrige Land.
3. at der af Skriv- og Rejsekalenderen udgives et Særtryk, betegnet som »Forkortet Udgave til Skolebrug«, indeholdende, foruden de under 2. nævnte Kort, det i Kalenderen for 1909 paa de første 75 Sider optagne Stof samt en Indholdsfortegnelse, og at Salgsprisen for dette Særtryk sættes til 50 Øre pr. hæftet Eksemplar.

Da en Forandring som under 1. indstillet muligvis ikke, selv om den bifaldes af Ministeriet, vil kunne indføres allerede i Kalenderen for 1910, tillader Komiteen sig endvidere at indstille, at den under 3. omhandlede forkortede Udgave, uafhængigt heraf, udgives for 1910«.

Konsistorium indstillede 4. Oktober 1909 og Ministeriet resolverede 13. s. M. i Overensstemmelse med Komiteens Forslag.

— Ved Skrivelse af 12. Oktober 1909 bevilgede Ministeriet et Andragende fra Foreningen »Dannevirke« om, at Afgiften af den af Foreningen udgivne *Flagkalender* for 1910 maatte blive beregnet med 5 Øre pr. Eksemplar med Fradrag af 20 pCt. Rabat, jfr. Aarbog 1908—09, S. 919.

— Ved Skrivelse af 28. Maj 1910 bifaldt Ministeriet efter Omstændighederne, at der ikke foretoges Skridt til at drage et Bogtrykkeri i Aarhus til Ansvar i Overensstemmelse med Plakat af 5. August 1831 i Anledning af, at dette Bogtrykkeri paa en af det udgivet Afrivningskalender for 1909 og 1910 havde anbragt en Datoviser, uden for denne Datoviser at erlægge Afgift til Universitetet. Ministeriet bifalder derhos, at der ikke forlangtes særlig Afgift betalt af denne Datoviser for 1909 og 1910. Af Almanakkomiteens Indstilling af 18. Maj, fremsendt til Ministeriet med Konsistoriums Skrivelse af 23. s. M., fremgik det, at det paagældende Indgreb i Privilegiet var begaaet derved, at der paa en Afrivningskalender for 1909 og 1910, efter at den var bleven forsynet med Universitetets Stempel, var blevet klæbet en ny fuldstændig Kalender for det paagældende Aar.

— Under 13. Maj 1910 bifaldt Ministeriet, at der meddeltes Aktieselskabet Provinsboghandlernes Almanakforlag Tilladelse til for 1911 og indtil videre at optage Universitetets fuldstændige Almanak i en ny, billigere Udgave af »*Wisbechs Almanak*« paa samme Vilkaar som de for denne Almanak gældende.

— Ved Skrivelse af 4. November 1909 bifaldt Ministeriet, at der meddeltes Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag, i Forbindelse med Socialdemokratisk Forbund Tilladelse til at optage Universitetets fuldstændige Almanak for Aaret 1910 i et Skrift, som agtedes udgivet under Titel af

»*Arbejderens Almanak*«, paa de i Ministeriets Skrivelse af 25. November 1908 fastsatte Vilkaar, og saaledes, at det i Forbindelse dermed tilkendegaves Andragerne, at der, saafremt den saaledes givne Tilladelse ønskedes fornyet for Aaret 1911, i betimelig Tid maatte indsendes Andragende med nyt fuldstændigt Manuskript.

Det tilføjedes derhos, at saafremt yderligere Stof end det alt indsendte ønskedes optaget i »Arbejderens Almanak« for 1910, blev dette forinden at indsende til Almanakkomiteen. Jfr. Aarbog 1908—09 S. 920—22.

— Ministeriet meddelte endvidere følgende Tilladelser til at optage Universitetets fuldstændige Almanak for 1910 (for Nr. 4's Vedkommende 1911) og indtil videre i Skrifter mod en Afgift af 16 Øre pr. Eksemplar og iøvrigt paa de sædvanlige Vilkaar:

1. Under 27. Oktober 1909 Dansk Biblioteksforening af 1900 i tvende Skrifter, der agtedes udgivne under Titel henholdsvis »*Afholdsfolkenes Almanak*« og »*Fiskeri-Almanak*«.
2. Under 18. November 1909 Syd- og vestjysk Handelsforening for Landkøbmænd i et Skrift, som agtedes udgivet under Titel »*Købmændenes Almanak*«.
3. Under 13. Maj 1910 Førstelærer E. Eriksen, Vissing, i et Skrift, som agtedes udgivet under Titel »*Lommebog for den danske Lærerstand*«.
4. Under 20. Juni 1910 Handelsforeningen af 1906 i Nørresundby i et Skrift, som agtedes udgivet under Titel »*Kjøbmandens Julebog*«.

— Ved Skrivelse af 27. Oktober 1909 bifaldt Konsistorium, at der meddeltes Assistent ved Statsbanerne P. F. Pedersen Tilladelse til for Aaret 1910 og indtil videre at optage Universitetets lille Kontorkalender i det af Assistent ved Statsbanerne A. G. Johansen tidligere udgivne Skrift »*Jernbane-Lommebogen*« paa de ved Konsistoriums Resolution af 21. November 1907 fastsatte Vilkaar, dog med den Ændring, at Afgiften til Universitetet blev 10 Øre pr. Eksemplar.

— Ved Skrivelse af 10. Maj 1910 bifaldt Konsistorium, at der meddeltes Hertz' Bogtrykkeri Tilladelse til for 1911 og indtil videre at optage i en af det udgivet Kontor-Haandbog med Titel »*Hertz's røde Bog*« 3 Dagfortegnelser for det Aar, for hvilket Bogen angiver sig at gælde, og 2 Dagfortegnelser for det følgende Aar mod en Afgift af 2 × 5 Øre pr. Eksemplar og iøvrigt paa de sædvanlige Vilkaar.

II. Byggeforanstaltninger ved Universitetet og Kommunitetet.

Paa Finansloven for 1910—11, jfr. Rigsdagstidende 1909—10, Till. A. Sp. 1281—84, blev paa Universitttets Udgiftspost .9. a. 2., Hovedistandsættelser, bevilget — foruden 2den Del, 30,000 Kr., af den i Aarbog 1908—09 Side 922—23 nævnte 3-aarige Bevilling paa ialt 100,000 Kr. til Indlæg af et nyt Varmeværk i Universitetsbygningen og den foran S. 1057 omhandlede Bevilling paa 1,900 Kr. til Indretning af det paa Astronomisk Observatoriums Grund liggende Havehus til Benyttelse ved Undervisningen — 2,000 Kr. til Anbringelse af Jernskodder for Vinduerne i Trapperummet i Universitetsbiblioteket.

Universitetets Udgiftspost 9. a. 1. blev paa Finansloven for 1910—11, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. A. Sp. 1281—82 og Till. B. Sp. 783—84

og 947—50, forhøjet med 300 Kr. (det astronomiske Observatorium) og 6,500 Kr. (de lægevidenskabelige Instituter ved Rigshospitalet).

Til Universitetets Landsbykirker er paa Universitetets Udpiftspost 9. a. 2., Hovedistandsættelser, for 1910—11 bevilget a. 2,010 Kr. til Omstøbning af den store Kirkeklokke i Bringstrup, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. A. Sp. 1283—84; b. 15,185 Kr. til Udvidelse af Gladsaxe Kirkegaard, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. B. Sp. 957—58.

B. Enkelte Foranstaltninger.

I. Universitetsbygningens Forskønnelse.

a. Restaurering af Dekorationen i Universitetets Forhal og Korridorer.

Tillæg til Aarbog 1904—05.

(Jfr. om en tidligere Restaurering, Aarb. 1878—79, S. 804—11, om Køb af Constantin Hansens Kartoner og malede Skizzer, Aarb. 1881—82, S. 321—22; om Restaurering af 3 Kartoner af Marstrand og Constantin Hansen, Aarb. 1906—07, S. 1059 og Rettelser og Tilføjelser; om Køb af 2 Modelstudier af Constantin Hansen, Aarb. 1908—09, S. 923; om Udgifter vedrørende Fotograferingen af Dekorationerne, Aarb. 1907—08, S. 453; om nærværende Restaurering, Aarb. 1898—99, S. 297, 1899—1900, S. 627—28, 1900—01, S. 1015, 1901—02, S. 321, 1902—03, S. 785, 1903—04, S. 1246).

Under 22. Januar 1898 tilsendte Konsistorium det kgl. Akademi for de skønne Kunster en Skrivelse, saalydende:

»Den slette Tilstand, hvori Malerierne og Dekorationen i Universitetets Forsal og Korridorer befinde sig, har i lang Tid ligget Konsistorium paa Sinde, men man har ment, at det ikke kunde nytte at foretage nogen Restaurering, saa længe Bygningen blev oplyst ved Gas. Efterat der nu er indlagt elektrisk Belysning, anser man Tiden for kommet til at skride til en grundig Restaurering, men er i Tvivl om, hvad der i saa Henseende skal sættes som Maal, og hvorledes man overhovedet helst bør gribe Sagen an.

Konsistorium tillader sig derfor at anmode Kunstakademiet om dets gode Bistand i saa Henseende, navnlig ved velvilligst at give den fornødne Anvisning om, hvorledes den paatænkte Restaurering hensigtsmæssigst lader sig udføre«.

I Skrivelse af 14. Februar s. A. udtalte Akademiet som sin »Formening, at dette Spørgsmaal kun kan løses ved Samarbejde mellem videnskabelige Kræfter (Kemikere) og Kunstnere. Akademiet foreslaar derfor Nedsættelsen af en fra Universitets og Akademiets Side fælles Kommission og har som Delegerede til denne valgt D'Herrer Professor L. Fenger og A. Jerndorff samt Dekorationsmaler N. Fristrup«.

Under 3. Marts anmodede derefter Konsistorium Rektor, Professor Deuntzer, og Professorerne Edv. Holm og S. M. Jørgensen om at indtræde som Medlemmer af Kommissionen; efter at imidlertid Professor Jørgensen af Helbredshensyn havde udtalt Ønsket om at fritages for dette Hverv, indtraadte efter Konsistoriums Anmodning af 18. April s. A. Professor N. G. Steenberg ved den polytekniske Læreanstalt i Kommissionen.

Under 7. November 1898 indsendte Konsistorium til Ministeriet følgende Skrivelse, hvori Kommissionens Arbejde og det af denne indhentede Tilbud fra Professor Aug. Jerndorff med tilhørende Bilag er refererede:

»Universitetsbygningens Ydre har nu ved Ministeriets og Rigsdagens Velvillie erholdt en længe ønsket Restaurering, og Universitetets Festsal er, uden at det har været nødvendigt at søge særlig Bevilling dertil, i Fjor blevet oppudset over det hele med ny Forgyldning og Maling, nye Draperier m. m. For at bringe Hovedbygningen i en værdig Tilstand mangler endnu en gennemgribende Restaurering af den store Forhal og Korridorerne, hvis Dekorationer befinder sig i en meget slet Forfatning. Dette har længe ligget Konsistorium paa Sinde, men man har ment, at det ikke kunde nytte at foretage noget, saa længe Bygningen blev oplyst med Gas, og først anset Tiden for en Restaurering for kommet, efter at nu elektrisk Belysning er indlagt.

Konsistorium har derfor i Begyndelsen af dette Aar anmodet det kgl. Akademi for de skønne Kunster om, at der fra Akademiets Side maatte blive givet Anvisning med Hensyn til fornævnte Restaurering, hvorefter Akademiet udtalte, at det var af den Formening, at Spørgsmaalet kun kunde løses ved Samarbejde mellem videnskabelige Kræfter (Kemikere) og Kunstnere; Akademiet foreslog derfor Nedsættelsen af en fra Universitetets og Akademiets Side fælles Kommission og meddelte, at det som Delegerede til denne havde valgt D'Herrer Stadsarkitekt, Prof. L. Fenger, Prof. A. Jerndorff samt Dekorationsmaler N. Fristrup. Konsistorium valgte derefter til Medlemmer af Kommissionen Universitetets Rektor, Prof., Dr. phil. E. Holm og Prof. ved den polytekniske Læreanstalt N. Steenberg samt Bygningsinspektør, Prof. V. Petersen.

Denne Kommission har derefter holdt en Række Møder, og der er foretaget foreløbige Undersøgelser af Dekorationerne. Det har da vist sig, at Maleriet paa den venstre Væg i Forsalen, der i 1878—79 var ommalet, ikke længere eksisterede, men var saa godt som fuldstændigt forsvundet, væsentlig paa Grund af Fugtighed, og at denne truede med at brede sig videre, saa at man, for at afværge Murværkets og Dekorationens Ødelæggelse i endnu større Omfang, maatte ommure Væggen baade indefra og udefra. Ligeledes viste det sig, at ogsaa Dekorationen paa de øvrige Flader i sin Helhed har lidt overordentlig meget, idet ikke blot Farverne have forandret sig og ere forvitrede, men ogsaa Malingen paa mange Steder er skallet af eller truer dermed, saa at en grundig Restaurering er paatrængende nødvendig for at hindre større Ødelæggelser og undgaa endnu større Bekostninger.

Kommissionen, hvis Overvejelser særligt have været rettede paa at tilvejebringe en Restaurering af langt større Holdbarhed end den for 20 Aar siden foretagne, blev da enig om at anvise Prof. Jerndorff som den mest egnede til at udføre den lagte Plan og at anmode ham om at udarbejde et Overslag over Udgifterne ved Rensningen, Istandsættelser og delvis Fornyelse af Dekorationerne i Universitetets Forsal med tilhørende Korridorer.

Prof. Jerndorff har derpaa i vedlagte Skrivelse, mrk. B., udtalt, at Arbejdet tænkes udført paa følgende Maade. Loft- og Vægflader renses og vaskes (eventuelt med Benzin). De tidligere Udbedringer og Overmalinger, som ere udførte med Æggetempera og have vist sig uholdbare, fjernes, og de blottede Steder af Grunden præpareres til fornyet Bemaling, som tænkes

udført med Caseinfarve. Fra denne Behandling undtages dog Væggene i Korridorerne, hvor ved en tidligere Restaurering de oprindelige Freskodekorationer ere overmalede med Oliefarve, og som derfor nu maa behandles med samme Materiale. Ligeledes undtages et af de store Vægbilleder paa Forsalens vestre Væg. Dette Billede, oprindelig fremstillende Apollo og Pythea, var allerede ved den Restaurering, som foretoges i 1878—79, saa ødelagt af Fugtighed, at begge Figurer vare, saa at sige, fuldstændigt forsvundne, og blev derfor dengang erstattet med et nyt. Dette, som behandlede et andet Emne af Apollomythen, blev malet »al tempera«, men er ligesaa fuldstændigt gaaet til Grunde som det første. Det anses derfor nødvendigt at sikre et paatænkt nyt Billede for en ligesaa hurtig Ødelæggelse ved Fornyelse og Isolering af Murværket (se Bilag Nr. III.). Paa denne nye Murflade tænkes Constantin Hansens oprindelige Komposition genindsat paa sin Plads og, ligesom fra hans Haand, udført »al fresko«. Ligeledes tænkes muligt al fresko-Behandlingen anvendt til delvis Fornyelse af Midtbilledet paa den nordre Væg, navnlig til Prometheusfiguren, som allerede ved fornævnte Restauration maatte fuldstændigt opmales paa bar Grund. Temperafarven, som dengang anvendtes hertil, er stærkt mørknet og bør derfor fjernes.

Uagtet store Partier af de andre Billeder ogsaa ere meget ødelagte, er det formentlig ikke i et saadant Omfang, at det vil kunne forsvares at udskære og forny nogen hel Figur paa denne Maade. Til disse Billeders Udbedring vil der altsaa, ligesom til hele den øvrige Dekoration, anvendes Caseinfarver. Dog kan det ikke, før Rensningen er foretaget og de nødvendige Forarbejder og Forsøg ere bragte tilende, med Sikkerhed ses, hvilken Fremgangsmaade der bør følges. Der er desværre al Grund til at antage, at Forvittringen af den gamle Fresko er meget mere fremskreden end den nu synes. Ved Restaurationsarbejdet for tyve Aar siden aabenbaredes en langt værre Tilstand, end man anede.

Medens der til de store Vægbilleder foreligge originale Skizzer og Kartoner, som ville afgive den bedste Støtte for Restaureringen, findes saadanne ikke for den øvrige Dekorations Vedkommende. Her vil derfor, overalt hvor det anses fornødent, blive taget Kopier af de beskadigede Partier, før Rensningen, eller blive gjort omhyggelige Forarbejder, for at kunne rekonstruere hver Enkelthed i nærmeste Overensstemmelse med Originalen. Dette gælder navnlig for væsentlige Dele af de rige Pilastre og for de to skønne Felter paa Vinduesvæggen med Oliven og Laurbærtræer.

Alt det almindelige Malerarbejde paa Loft og Vægflader ligesom en Del Aftrækninger og lettere ornamentale Friser ville blive fornyede. Ligeledes ommales den sorte Underdel af Væggene og aftrækkes paany.

Korridorerne tænkes ligeledes omhyggeligt restaurerede, Loftene med Casein, Væggene derimod, hvor den oprindelige Freskodekoration i 1878—79 blev oliemalet, vil som før nævnt bibeholdes i dette Materiale, som i det Hele er ret vel bevaret; men paa flere Punkter bør Dekorationerne ommales for at opnaa større Harmoni med de tilstødende Fresker.

Samtidig tænkes Vinduer, Døre, Paneler, Trapper og Gulve malede, saa at det hele Rum kan fremtræde fornyet.

Det samlede Arbejde, Murerarbejde, Stilladser og Rengøring indbefattet, vil beløbe sig til 29,400 Kr., hvilket Beløb fordeler sig saaledes:

A. Malerarbejde:

1. Rensning af Loft og Vægge i Vestibulen samt Loft og Overvægge i Korridorerne (Bilag I.) .... 900 Kr.
2. *Vestibulen.*

Loftet.

Restaurering af Midtbilledet .... 500 Kr.

Figurer og Himmeltegn i de smaa Felter ...... 200 —

Den gule Frise ommales. Aftrækning og Udbedring af de lettere dekorative Led.

Bundfarver i Felterne udbedres og Loftfladen ommales (Bilag I.) .... 550 —

1,250 Kr.

Væggene.

Et Billede, Apollo og Pythia, Genfremstilling af Constantin Hansens oprindelige Komposition, males al fresko paa ny Mur. Størrelse 5 Alen × 3½ Alen .... 6,000 Kr.

6 Vægbilleder, ca. 5 Alen høje, × henholdsvis 6 Alen 6″—4 Alen 18″—3 Alen 9″, udbedres, betydelige Fornyelser, muligt ville nogle af disse kræve at udføres paa ny Puds, al fresko. 8,000 —

En omløbende Frise: Figurer udførte graat i graat paa grøn Bund, udbedres, ca. 50 Alen lang .... 1,000 —

9 Felter: Figurer udførte graat i graat paa blaa Bund udbedres .... 900 —

2 dobbelte Felter med Træer, paa Vinduesvæggen, kopieres og males nyt op .... 600 —

6 rigt dekorerede Pilastre af hele Salens Højde samt 2 do. af halv Højde, udbedres og fornys i væsentlige Partier, til disse udarbejdes forud Kopier .... 2,500 —

Gesimsen.

Den øverste omløbende Frise, Alagrec etc. De gule Vægflader. Den grønne Bund i Figurfrisen. Den blaa Bund i Felterne (Bilag I.).. 950 —

Ommaling af det sorte Panel og Aftrækning paa samme (Bilag I.) .... 240 —

20,190 Kr.

3. Korridorerne.

Samtlige Lofter delvis at ommale og dekorere. Overvæggene (Oliefarve) renses og ommales til Dels (Bilag I.) ...... 1,220 —

4. Samtlige Vinduer, Døre og Underpaneler at afvaske og opmale som tidligere, dels i Toner, dels Træ eller Marmor. Gulve og Trappetrin at fernisere og lakere (Bilag I.).. 1,140 —
5. Prøver og Eksperimenter med Hensyn til Rensning, Væggens Præparering og Coalinbehandling samt Forsøg og Indøvelse i Maling al fresko .... 1,200 —

Overført... 25,900 Kr.

At overføre...	25,900 Kr.
Andre Arbejder:	
6. Adskilligt Murerarbejde til Udtørring og Isolering af Ydermuren imod Vest og Fornyelse af det indre Murværk sammesteds for at sikre det nye Freskobillede. Murerhjælp til Freskobehandlingen (Bilag III.)...........	1,000 —
7. Stillads (Bilag II.)...................................	1,850 —
8. Tilsyn med Haandværkere og Dekorationsmalere, samt Medvirken ved sidstnævntes Arbejde..................	500 —
9. Rengøring, under og efter Arbejdets Udførelse (Bilag I.)..	150 —
Ialt...	29,400 Kr.

Ovenstaaende Overslag er udarbejdet efter gentagne Forhandlinger og nøje Gennemgang, hvortil Bygningsinspektøren har ydet sin gode Hjælp, og det er lykkedes at bringe Beløbet betydeligt ned under det første Overslag. Dette er blandt andet bevirket ved, at man har ladet alle Poster udgaa, som paa nogen Maade kunne afholdes af Universitetets almindelige Dekorationskonto, derunder navnlig Rensning og Afslibning af de store Broncedøre til Solennitetssalen og deres Oxydering. Naar desuagtet Totalsummen er blevet en Del større end hvad Restaureringen kostede i 1879, beroer dette dels paa, at Arbejdet denne Gang er baade intensivt og ekstensivt langt mere omfattende, dels paa at Priserne overhovedet ere væsentligt stegne i de forløbne 20 Aar, og til Oplysning i begge Henseender skal man henvise til hoslagte Skrivelse af 1. November d. A. fra Professor Jerndorff. Efter de langvarige og meget omhyggelige Undersøgelser og Overvejelser, der ere gaaede forud, har Konsistorium ikke mindste Tvivl om, at den omhandlede Restaurering, der er i saa høj Grad ønskelig og nødvendig, vil lede til et særdeles smukt og for en meget lang Aarrække holdbart Resultat.

Man tillader sig derfor med en indtrængende Anbefaling ærbødigst at indstille, at der til 2den Behandling i Folketinget af Finanslovforslaget for 1899—1900 paa Universitetets Budget stilles Forslag om et Beløb af 29,400 Kr. til Udgifter ved Rensningen, Istandsættelse og delvis Fornyelse af Dekorationerne i Universitetets Forsal med tilhørende Korridorer«.

Paa Finansloven for 1899—1900, jfr. Rigsdagstid. 1898—99, Tillæg B. Sp. 293—96 og 465—66 blev der derefter bevilget 29,500 Kr. paa Universitetets Udgiftspost 9. a. 2., Hovedistandsættelser, til Restaurering af Dekorationen i Universitetets Forhal og Korridorer.

Paa Grund af Lockout i Sommeren 1899 og paa Grund af omfattende Undersøgelser af, hvorledes en holdbar Restaurering navnlig af Loftet kunde opnaas, forsinkedes Arbejdets Paabegyndelse betydeligt, saaledes at der først i Vinteren 1900—01 kunde arbejdes med større Kraft.

Paa Finansloven for 1900—01 blev der efter Konsistoriums Indstilling bevilget et Beløb af 700 Kr. til Fotografering af Dekorationerne til Benyttelse under Arbejdet, jfr. Rigsdagstid. 1899—1900 Tillæg B. Sp. 1517—18; for denne Bevilling blev der af Fotograf Fred. Riise taget 41 fotografiske Plader af Dekorationerne. Endvidere blev der paa Finansloven for 1901—02 paa Universitetets Udgiftspost 9. a. 2. bevilget 11,200 Kr. til Anbringelse af et Varmeapparat i Universitetsbygningen til Opvarmning af Vestibulen og Korridorerne, jfr. Rigsdagstid. 1900—01, Tillæg A. Sp.

1157—60; dette Apparat, hvis Formaal var at beskytte Dekorationerne mod Fugtighed, blev indlagt i Efteraaret 1901. Paa Tillægsbevillingsloven for 1901—02 blev paa samme Udgiftspost bevilget 1,006 Kr. 75 Øre til Belægning af Loftsgulvet over Forsalen med Linoleum, for at Dekorationerne derved kunde beskyttes mod Fugtighed. Endelig blev paa samme Tillægsbevillingslov og paa Finansloven for 1902—03 bevilget 730 Kr. aarlig til Brændsel til det anførte Varmeapparat.

Efter Indstilling af Konsistorium meddelte Ministeriet under 23. Januar 1901 Universitetskvæsturen Ordre til at udbetale det i Finansaaret 1899—1900 ikke anvendte Beløb, 23,100 Kr., paa forventet Tillægsbevilling for Finansaaret 1900—01, og under 10. December 1901 meddelte Ministeriet Kvæsturen en tilsvarende Ordre til at udbetale det da resterende Beløb, 13,100 Kr., i Finansaaret 1901—02.

Under 28. November 1901 indsendte Konsistorium med sin Anbefaling til Ministeriet en Skrivelse af s. M. fra Professor Jerndorff, hvori androges om en yderligere Bevilling paa 29,964 Kr. 92 Øre til Fornyelse og Istandsættelse af Dekorationerne i Universitetets Forhal og Korridorer. I Skrivelse til Ministeriet af s. D. udtalte Konsistorium angaaende Spørgsmaalet om Vederlag til Professor Jerndorff følgende:

»Konsistorium skal paa det varmeste anbefale, at der ydes Prof. J. et Vederlag for hele den store og betydelige Virksomhed, han har haft med Arbejdets Ledelse i de to forløbne Aar og fremdeles vil have, hvilket Arbejde selvfølgelig har hæmmet hans Virksomhed paa andre Omraader. Man maa anse de af ham anslaaede Beløb af 5,000 Kr. for de forløbne 2 Aar og 2,000 Kr. for den fremtidige Ledelse for at være et langtfra stort, men dog nogenlunde passende Vederlag«.

Af Konsistoriums Skrivelse, der i alle Enkeltheder sluttede sig til Prof. Jerndorffs Skrivelse, hidsættes desuden Slutningen:

»Konsistorium maa selvfølgelig i højeste Grad beklage, at det har vist sig, at den givne Bevilling — ifølge de under Restaureringen fremkomne Oplysninger om Dekorationens Tilstand — har vist sig saa ganske utilstrækkelig, men man skal i saa Henseende navnlig henvise til, at det hele Arbejde nærmest har vist sig ikke blot at være en Restaurering, men snarere en hel Fornyelse, og man skal slutte sig til Prof. J.'s Udtalelse: ,,at ofre, hvad der bør ofres, kan vel siges at være Skyldighed her, overfor det kraftigste og ædleste Mindesmærke om det forløbne Aarhundredes Dekorationskunst".

Sluttelig skal man tilføje, at det efter de nu foretagne Undersøgelser og Beregninger maa anses for udelukket, at der skulde kunne blive Tale om yderligere Overskridelser.

I Henhold til det foranførte tillader Konsistorium sig ærbødigst indtrængende at anbefale, at der til 2den Behandling af Finanslovforslaget for 1902—03 paa Universitetets Budget under Udgiftspost 9. a. 2., Hovedistandsættelser, maa søges optaget et yderligere Beløb af 29,964 Kr. 92 Øre (eventuelt 27,914 Kr. 92 Øre) til Fornyelse og Istandsættelse af Dekorationen i Universitetets Forsal og dets Korridorer«.

Under 5. December 1901 modtog derefter Konsistorium fra Ministeriet en Skrivelse, saalydende:

»Efter at have modtaget D'Herrer Rektors og Professorers Skrivelse

af 28. f. M. om en yderligere Bevilling paa 29,964 Kr. 72 Øre (eller i alt Fald 27,914 Kr. 72 Øre) til Fornyelse og Istandsættelse af Dekorationen i Universitetets Forsal og dets Korridorer undlader Ministeriet ikke at meddele, at man er enig med Konsistorium i at beklage, at den Bevilling, der blev given paa Finansloven for 1899—1900 til det paagældende Arbejde, har vist sig ganske utilstrækkelig, og man nærer Betænkelighed ved at stille Forslag om, at det manglende Beløb udredes af Statskassen.

Saafremt Konsistorium derimod maatte bifalde, at Beløbet søges bevilget af Kommunitetets Midler, vil der herfra blive stillet Forslag herom saaledes, at Beløbet afholdes med Halvdelen i Finansaaret 1902—03 og Resten i det følgende Finansaar.

At Kommunitetet paa denne Maade kommer Universitetet til Hjælp ved at udrede omtrent Halvdelen af Omkostningerne ved Istandsættelsen af Dekorationen i Universitetets Forsal synes i og for sig ikke unaturligt, og en lignende Anvendelse af Kommunitetets Midler har da ogsaa tidligere funden Sted, saaledes i 1865—66 til Solennitetssalens Dekoration (Universitetets Aarbog 1882—83, pag. 19), paa en Tid, hvor Kommunitetets Formue kun udgjorde omtrent en Trediedel af den Størrelse, den nu har naaet.

Forinden videre foretages imødeser Ministeriet derfor en behagelig Udtalelse fra Konsistorium om, hvorvidt der maatte haves noget at erindre imod, at det omspurgte Beløb afholdes af Kommunitetets Midler«.

Ved Skrivelse af 15. Januar 1902 indberettede Konsistorium i Tilslutning til en vedlagt Erklæring af 14. s. M. fra Kvæstor, at man af Hensyn til Sagens Betydning for Universitetet ikke havde noget at erindre mod, at Bevillingen søgtes paa Kommunitetets Budget. Paa Finansloven for 1902—03 blev derefter bevilget yderligere 29,964 Kr. 92 Øre paa Kommunitetets Budget, jfr. Rigsdagstid. 1901—02, Tillæg B., Sp. 1143—44.

Professor Jerndorffs anførte Skrivelse af November 1901 var saalydende:

»Da Konsistorium for 3 Aar siden opfordrede mig til at overtage Ledelsen og Udførelsen af det store Udbedringsarbejde ved Dekorationerne i Universitetets Forsal og i den Anledning bad mig udarbejde et Overslag over den formentlige Bekostning ved dette Arbejde, undlod jeg ikke at gøre opmærksom paa, hvor vanskeligt det var med nogen Grad af Paalidelighed at gøre dette.

Det var i Virkeligheden saa meget mere umuligt at bedømme de Vanskeligheder, dette Arbejde kunde bringe, som der, paa Grund af Hovedrummets store Højde, ikke kunde foretages nogen Undersøgelse paa nært Hold af Dekorationens allervæsentligste Dele, og fordi der rimeligvis, saavel til Rensning som til Udbedring, maatte bruges nye Fremgangsmaader, som først ved Prøve skulde fastslaas.

Det varede da heller ikke ret længe, før der viste sig Vanskeligheder, som endog i lang Tid syntes uovervindelige, og som gjorde mig det ganske klart, at det vilde være umuligt at komme igennem Arbejdet uden betydelig Overskridelse af Bevillingen.

Naar jeg desuagtet først nu, efter 2 Aars Forløb, fremkommer med en Redegørelse for Overskridelsens Omfang, er det begrundet deri, at et

klart Overblik ikke har kunnet haves tidligere, og jeg har ment rettest at burde vente, indtil saavel Haandværkerne som jeg selv havde vundet saa megen Erfaring til Vurderingen af samtlige Arter af Arbejde, at der kunde være Sikkerhed for, at yderligere Overskridelse ikke vilde finde Sted.

Desværre viser nu Opgørelsen, at Overskridelserne ville vokse op til et Beløb af omtrent samme Størrelse som det oprindelig bevilgede.

Dette beklagelige Forholds Uundgaaelighed vil jeg nærmere begrunde i det efterfølgende.

Naar jeg først nævner, at forskellige Arbejder ere komne til, som ikke vare forudsete i den oprindelige Plan, da spiller dette ganske vist en Rolle, men det kan dog ikke siges, at disse har bevirket den væsentligste Forøgelse af Udgiften. Aarsagen maa hovedsagelig søges deri, at der er næsten ingen Del af Arbejdet, som ikke har vist sig langt vanskeligere end forud antaget, næsten ingen Del af Udsmykningen saavel som af de simple Flader, hvor ikke Ødelæggelsen var langt mere fremskreden end man kunde ane, og Arbejdet har paa den Maade, tvunget af Nødvendigheden, langt mere formet sig til en Fornyelse end en Forbedring. Ja, det kan endogsaa med fuld Føje siges, at en virkelig Nymaling paa bar Grund i de fleste Tilfælde vilde have været meget lettere og mindre bekostelig. Om en saadan Fremgangsmaade vilde have været forsvarlig, er dog et andet Spørgsmaal. Jeg tror det ikke. Jeg har i alt Fald forstaaet min Opgave saaledes, at Ærbødigheden for de gamle Dekorationers store Kunstværd og deres Betydning som et enestaaende Monument over tre af vort Lands, og hin Periodes, betydeligste Kunstnere forpligtede mig til ikke at udslette selv den mindste Del, som kunde bevares og være os vejledende ved Genfrembringelsen af det skønne Hele.

Denne Opfattelse har været raadende under hele Arbejdet og intet har været sparet af Undersøgelser og Overvejelser for at forfølge selv de svageste Spor.

Af Enkeltheder i Arbejdet, som særligt ere voksede op til et uanet Omfang, maa først nævnes de indledende Arbejder paa Loft og Frise, hvorved alle Erfaringer skulde samles med Hensyn til Valget af de opløsende Midler til Rensning og Bestemmelse af Farvestoffer, Bindemidler og de Behandlingsmaader, som maatte være mest tjenlige paa de forskellige Steder. Disse Prøver og Indøvelser have omtrent optaget hele forrige Aar. Først i Februar i indeværende Aar kunde det siges, at Arbejdet skred frem paa forholdsvis sikkert Grundlag, om end der siden bestandigt er og fremdeles vil dukke nye Vanskeligheder og Spørgsmaal op under Arbejdets forskellige Opgaver.

Ganske særlig Vanskelighed mødtes i et Farvelag af uopklaret Sammensætning, som maa være paaført ved den store Udbedring i Aarene 1878—79. Det dækkede hele Loftsplanet som et hæsligt mørkt graabrunt Lag, var stenhaardt og trodsede i lang Tid alle Opløsningsmidler. Den Rensning med Ætsnatron, som til sidst blev vor eneste Udvej, maatte efterfølges af de vidtløftigste Udvaskninger og Neutraliseringer, som foretoges dagligt i henved tre Maaneder, uden at Udblomstring af Natronsalte ophørte.

Det vil være indlysende, at alt dette har medført et overmaade stort Arbejde af Studium og Overvejelse, Raadspørgen hos Kemikere og Teknikere og mangfoldige egne Forsøg.

Jeg kommer herved til Omtalen af en betydelig Post, som jeg ikke kan undlade at paaføre Regnskabet.

Dengang jeg for tre Aar siden gjorde mit Overslag, havde jeg saa lidt Begreb om, hvad Ledelsen af et saadant Arbejde krævede, at jeg hertil beregnede 900 Kr., hvori endda er indbefattet »Medvirkning ved Dekorationsmalernes Arbejde«. At denne Sum (som paa Bevillingen er nedsat til 500 Kr., medens 1,000 Kr., som jeg havde sat til »uforudsete Udgifter«, helt bleve strøgne) knapt vilde være tilstrækkelig til at dække de bestandigt paaløbende uberegnelige og uundgaaelige Smaaudgifter, endsige kunde være Betaling for det Arbejde, jeg i disse Aar har ydet, saavel udenfor Arbejdsstedet, som under mine næsten daglige, kortere eller længere Besøg i Universitetet, tror jeg nu vil være indlysende for enhver, som blot løseligt har fulgt Arbejdets Gang. Jeg beklager meget, at jeg i sin Tid i saa høj Grad har undervurderet denne Post, men jeg haaber, at det vil findes undskyldeligt, naar man tager i Betragtning, at min tidligere Virksomhed ikke har kunnet give mig nogen Erfaring i denne Henseende. Min Forudsætning for Beregningen dengang var, at mit personlige Arbejde ved de store Vægbilleder kunde udføres samtidigt med hele den øvrige Dekoration, og at saaledes Tilsynet ikke kunde antages at kræve megen ekstra Tid. Det virkelige Forhold derimod blev, at der endnu til Dato ikke har kunnet røres ved de store Billeder (Loftsbilledet undtaget), og at der først kan begyndes paa dem, naar alt ovenfor er helt færdigt. Endvidere var, som det hele Overslag fra 1898 viser, Arbejdet langtfra tænkt at skulle antage et saadant Omfang.

Jeg tror derfor ikke, at det vil findes ubilligt, naar jeg nu mener at maatte ansætte mit Arbejde i de forløbne to Aar til 5,000 Kr. Den fremtidige Ledelse er sat til 2,000 Kr.

Da det har vist sig, at Constantin Hansens store Billeder, selv de, der syntes vel bevarede, gennemgaaende høre til de mest ødelagte af hele Dekorationen og, som det fremgaar af vore Erfaringer ved Loftets Aurora-Figur, i høj Grad angribes af den nødvendige Rensning, selv med de lempeligste Midler, da Farven i store Partier har løsnet sig fra Bunden, kan det ikke undgaas, at denne Post maa forhøjes betydeligt.

Aurora-Billedet har givet mere end fordoblet Arbejde af, hvad der var ventet (derfor nu forhøjet med 500 Kr.), og der er Vished for, at i alt Fald fire af Vægbillederne ere endnu langt mere ødelagte. (De tre Fremstillinger af Prometheus-Mythen og Billedet af Apollo og Marsyas). Udbedringssummen for Billederne er derfor hævet med ialt 8,000 Kr.

Paa mit vedlagte Overslag findes endnu en Post, som ikke kommer ind under Mestrenes Regnskab. Det er 301 Kr. 70 Øre til »kunstnerisk Ekstrahjælp«. Den store Mængde af Kopier og Tegninger af Enkeltheder, som har maattet gøres, har været langt over den oprindelige Beregning. Udenfor denne har Maleren Karl Jensen udført Kopier for ialt 516 Kr., deraf har Universitetet erhvervet en Del for 214 Kr. 30 Øre. Det er Restbeløbet, 301 Kr. 70 Øre, som er opført blandt Overskridelserne.

Endnu bør jeg vist give lidt Vejledning til Forstaaelse af Malermestrenes Konto. Denne vil vistnok overraske ved den, i Forhold til dens oprindelige Beløb, kolossale Overskridelse af ialt 11,959 Kr. 72 Øre, som fordeler

sig saaledes, at der paa det hidtil udførte Arbejde falder 3,429 Kr. 72 Øre, paa det tilbagestaaende Arbejde 8,530 Kr.

Det bedes herved erindret, at det ganske uberegneligt store Arbejde ved Loftet: De vidtløftige Forsøg, Rensningen, de maanedlange Eftervaskninger og de mangfoldige Prøver og Afskrabninger og Ommalinger, hvilke Vanskeligheder endvidere i større eller mindre Grad har fulgt og fremdeles vil følge hele Arbejdet og som paa ingen Maade kunde forudses i den Udstrækning, maa tage ganske særligt paa dette Regnskab, som yderligere er bebyrdet med Poster, som ikke oprindelig henhørte derunder.

Jeg sigter her særligt til de otte store rigt dekorerede Lisener, som jeg først efter at have set, at Firmaet raader over Kræfter, som dette Arbejde fuldt ud betryggende kan overlades til, har bedet dem overtage.

Den ogsaa herpaa nødvendige Overskridelse er altsaa herved paaført Mestrenes Regnskab. Denne udgør 1,500 Kr. Overskridelsen paa Loft og Frise er 2,600 Kr.

Ved de nye Vurderinger af det tilbagestaaende Malerarbejde er der forudset en langt mere gennemgribende Behandling af de i Oliefarve malede og dekorerede Partier, som blandt andet vil medføre fuldstændig Ommaling af alle de i Olie malede Friser og Lisener.

Da ingen af disse Dekorationer ere oprindelige og kun ere daarlig og raa Efterligning af de oprindelige Dekorationer sammesteds, kan dette kun være ønskeligt.

Malermestrene motivere den foreslaaede Grundbehandling med Afætsning af alt Oliefarvearbejde ved at henvise til, at Hovedrummet nu vil komme til at fremtræde i saa fuldt fornyet Skikkelse, medens de i sin Tid kun havde tænkt sig en almindelig Udbedring. De mene, at Besparelse af en mindre grundig Behandling af de tilstødende Yderrum vil være ubetimelig og være skæmmende for Helheden. Saa meget mere fraraade de en saadan Besparelse, da den foreslaaede Afætsning af den gamle Farve dog, om kortere eller længere Tid, maa antages at blive nødvendig.

Særligt hvad Gulve og Trapper angaar, mene de, at den gamle Fernisering har lidt saa meget under det langvarige Arbejde, at de næppe kunne faa et ordentligt Udseende uden en Afætsning til Bunden.

Jeg tør derfor ikke tilraade, men maa gøre opmærksom paa, at der med visse Begrænsninger, opførte i Bilag I. c., kan spares 2,050 Kr. paa denne Post, særligt ved at udelade en Del af Afætsningerne.

Af nye tilkomne Poster er der for Malernes Vedkommende iøvrigt kun to af Betydning.

De gule Vægge i Salen viste sig saa forvittrede, at de ikke som planlagt, kunde overmales med Caseinfarve. Der fordredes ny Puds, og dermed var det givet, at de ligesom oprindeligt, burde udføres al fresco (Bilag I. a.).

Loftene i Sidegangene i begge Etager lode sig ikke rense tilfredsstillende. Enkelthederne blive kopierede og det hele fuldstændigt nyt malet (Bilag I. a.).

Af nye Poster paa Murmestrenes Konto maa nævnes:

For at beskytte den indvendige Dekoration imod Fugtighed udefra lod jeg en udvendig Blanding paa begge Sider af Forhallen ud imod Gaardene afhugge og Cementpudsen forny (Bilag II.).

Den meget skæmmende jern- eller zinkbeslaaede Lydlem i Loftet under

Klokken lod jeg borttage og erstatte med en Monierplade, støbt paa Messinggitter og sammenpudset med Loftet (Bilag II.).

Den forud omtalte nødvendige Afhugning og Ompudsning af de gule Vægge fylder meget paa Murmesterens Regning, nemlig 1,249 Kr. 75 Øre (Bilag II.).

At Rengøringskontoen ved Arbejdets Langvarighed, og navnlig ved det meget tilkommende Murerarbejde, er forøget, behøver næppe nogen nærmere Begrundelse (Bilag I. a. og b.).

Derimod staar endnu tilbage en Forhøjelse af Betaling for Stilladset med 300 Kr. Denne begrundes ved Henvisning til, at de mange mindre Forandringer ved Stilladset, af Hensyn til Universitetets Forelæsninger, maa udføres udenfor normal Arbejdstid, hvilket altid giver et Paalæg af 50 pCt. Dertil kommer, at jeg maa forlange Stilladsbommene afskaarne, efterhaanden som Stilladset flyttes ned, da de ellers vil kaste Skygge paa Væggene, som vanskeliggøre Malerarbejdet. Herved taber Træet i Værdi (Bilag III.).

Som det vil ses af medfølgende Regnskab, vil det samlede Beløb, som endnu behøves til Fuldendelsen af det mig overdragne Arbejde, udgøre ikke mindre end 29,964 Kr. 92 Øre, som jeg desuagtet indtrængende maa anbefale det høje Konsistorium at indstille til Bevilling, uden Afkortning. Men hvis en saadan skulde findes absolut nødvendig, da anbefales det ikke at gaa videre end til Fradrag af den i Bilag I. c. opførte Fællessum for forskellige Besparelser, ialt 2,050 Kr.

Enhver yderligere Afkortning vil med Nødvendighed skade Fuldførelsen af dette Værk, paa hvis smukke Gennemførelse der allerede er indsat saa meget Arbejde.

At ofre, hvad der bør ofres, kan vel siges at være Skyldighed her, overfor det kraftigste og ædleste Mindesmærke om det forløbne Aarhundredes Dekorationskunst.

Overskridelser fra Arbejdets Begyndelse indtil 1. Oktober d. A.

Malermestrenes Beregning	3,429 Kr. 72 Øre	
Murmestrenes Regnskab	1,503 — 50 —	
Stilladset	300 — » —	
Kunstnerisk Ekstrahjælp	301 — 70 —	
Loftsbilledet	500 — » —	
Ledelse, Prøver, Eksperimenter og dagligt Tilsyn i to Aar	5,000 — » —	
		11,034 Kr. 92 Øre

Ventelig Overskridelser paa den tilbagestaaende Del af Arbejdet.

Malermestrenes Overslag	8,530 Kr. » Øre	
De store Vægbilleder	8,000 — » —	
Murerhjælp til Frescomaling ved det nye Billede (Bilag II. a.) ..	400 — » —	
Ledelse for den tilbageværende Del af Arbejdet	2,000 — » —	
		18,930 Kr. » Øre
		29,964 Kr. 92 Øre
Eventuelt kan fradrages ifølge (Bilag I. c.)		2,050 — » —
		27,914 Kr. 92 Øre«

Arbejdet paa Restaureringen fortsattes derefter og afsluttedes i Sommeren 1905. Af Dekorationerne blev der efter Restaureringen af Fotograf Fred. Riise taget 40 fotografiske Plader, der sammen med de tidligere tagne opbevares i Universitetets Arkiv.

Den samlede Udgift til Restaureringen blev 65,088 Kr. 92 Ø., hvoraf 29,500 Kr. afholdtes af Universitetets Udgiftspost 9. a. 2., 29,964 Kr. 92 Ø. af Kommunitetets Budget og 5,624 Kr. af Universitetets Dekorationskonto for Aarene 1899—1900 til 1903—04. Til Fotografier betaltes ialt 1232 Kr. 80 Ø., nemlig foruden de fornævnte 700 Kr. af Universitetets Udgiftspost 9. a. 2. 532 Kr. 80 Ø. af Dokorationskontoen.

b. Andre Sager.

— Fra Dr. med. A. Stadfeldt paa Familiens og egne Vegne modtog det lægevidenskabelige Fakultet i Oktober 1909 et af Knud Larsen udført *Maleri af afdøde Professor, Dr. med. A. S. U. Stadfeldt.* Maleriet er ophængt i Fakultetets Dekanatskontor i Fredericiagade 18.

— Ifølge testamentarisk Bestemmelse modtog Universitetet i April 1910 fra afd. Organist, Cand. phil. Thorald Jerichaus Bo et af Fru E. Jerichau-Baumann udført *Maleri af Professor theol. H. N. Clausen.* Maleriet er foreløbig ophængt i Stipendiebestyrelsens Kontor

— Paa Universitetets Udgiftspost 9. b. 4., blev i 1909—10 udbetalt 830 Kr. 65 Øre til *Hovedreparation af de to Støbejerns Trefødder udenfor Universitetsbygningens Hovedindgang;* desuden 80 Kr. (i 1908—09 60 Kr.; ialt 140 Kr.) til Konservator Svend Rønne for *Restaurering af Maleriet »Christus i Templet«*, der tidligere havde været ophængt paa Regensen, men nu overflyttedes til Dekanatsværelset paa Universitetet, hvorfra det senere er flyttet til Stipendiebestyrelsens Kontor. Paa samme Konto er endelig afholdt et Beløb af 60 Kr. til Anskaffelse af *4 Spejle,* hvoraf 2 er anbragte i Korridoren i Universitetsbygningen og 2 i Garderoben i Anneksbygningen.

II. Universitetets Landsbykirker.

— Konsistorium bifaldt ved Skrivelser af 4. September, 8. Oktober og 15. December 1909, 9. Juni samt 2de Skrivelser af 16. August 1910, at der meddeltes Tilladelse til Indhegning af følgende Gravsteder: Førstelærer C. Wienicke af Glostrup's paa Taarnby Kirkegaard, 15¾ Kv. Al. for 25 Aar, Sognefoged, Kammerraad S. Nielsen af Herløv's paa Herløv Kirkegaard, 40 Kv. Al. for 40 Aar, Skolelærer Gydesen af Ledøje's paa Ledøje Kirkegaard, 46 Kv. Al. for 80 Aar (Forlængelse af en i December 1889 meddelt Tilladelse for 20 Aar), Proprietær Jacob Petersen af Søborggaard's paa Gladsaxe Kirkegaard, 28 Kv. Al. for 40 Aar, Gaardejer Jan Clausen af Maglebylille's paa Taarnby Kirkegaard, 25 Kv. Al. for 50 Aar, Gaardejer Jørgen Peter Jacobsens paa Taarnby Kirkegaard, C. 12, 36 Kv. Al. for 50 Aar, alt imod at der betaltes den sædvanlige Kendelse af 1 Kr. pr. Kv. Al. for hver 20 Aar.

— Under 24. August 1907 modtog Konsistorium fra Ministeriet til Erklæring et Andragende fra Direktøren for Nationalmuseets anden Afdeling af 2. Juli s. A., hvori denne androg om, at der af Kontoen til kirkelige Inventariegenstandes Istandsættelse maatte blive stillet 300 Kr. til Raadighed til en til 400 Kr.

beregnet Restauration af et stærkt ødelagt Krucifiks, der fra Bringstrup Kirke, fra hvis Loft det var fremdraget, var indsendt til Museet; Krucifikset betegnedes som et typisk og karakteristisk Eksempel paa rent middelalderligt Træskærerarbejde. Andragendet var under 1. August 1907 af Provstesynet og Provstiet anbefalet under Forudsætning af, at Krucifikset efter Istandsættelsen blev anbragt i Bringstrup Kirke. I Skrivelse af 24. August s. A. udtalte Ministeriet, at den nævnte Konto var saa stærkt bebyrdet, at man ikke kunde give noget Tilsagn om at overtage nogen Del af Udgifterne. Under 30. September s. A. indsendte Konsistorium til Ministeriet en Erklæring fra Eforen for Kontoen til Landsbykirkernes Forskønnelse, Professor H. Scharling, der udtalte, at der hverken fra Sognepræsten eller Menigheden var sket Henvendelse til Universitetet om at faa Krucifikset tilbage til Kirken, ligesom Sagen ikke var blevet omtalt ved Kirkesynet i Juni 1907. Da denne Konto desuden for 1907—08 var fuldt optaget ved Udgifterne til Restaureringen af Kalkmalerierne i Sæby Kirke, vilde det være rigtigst at opsætte Sagen til Kirkesynet i Sommeren 1908, hvor Menigheden vilde faa Lejlighed til at udtale sig om den. Efter at Ministeriet ved Skrivelse af 5. Januar 1909, med hvilken fulgte Erklæringer fra Menighedsraadet og Provstesynet, havde udbedt sig en Udtalelse fra Konsistorium, særlig angaaende Spørgsmaalet om Krucifiksets Restaurering paa Universitetets Bekostning, indsendte Konsistorium under 6. Februar s. A. med sin Tilslutning en Erklæring fra Professor Scharling af 29. Januar s. A., hvori denne udtalte, at han, som han allerede havde udtalt i sin Erklæring af September 1907, ikke havde modtaget nogen Ytring fra Sognepræsten eller Menigheden om Ønskeligheden af en saadan Restauration; en saadan Ytring kunde han heller ikke finde i Menighedsraadets Erklæring, da det af denne fremgik, at hverken Sognepræsten eller Raadet kendte Krucifikset. Fra et kunstnerisk-arkæologisk Synspunkt maatte en Restaurering utvivlsomt være ønskelig, men maatte i saa Fald paahvile Nationalmuseet, medens den maatte betragtes som Universitetet uvedkommende, da et kirkeligt opbyggeligt Formaal ikke syntes at være til Stede. Ved Skrivelse af 17. April 1909 meddelte Ministeriet, at der af Kontoen til Restaurering af kirkelige Inventariegenstande ikke i nogen overskuelig Fremtid vilde kunne anvendes noget dertil, og henstillede under Henvisning til, at saavel Præst og Provst som Menighedsraad efter det i Sagen oplyste meget ønskede Restaureringen, at Universitetet som Tiendeejer lod Krucifikset restaurere for sin Regning. Under 25. September 1909 indsendte Konsistorium med sin Tilslutning en Erklæring af 16. s. M. fra Professor Scharling, der meddelte, at han ved Kirkesynet den 7. Juni 1909 havde forhandlet om Krucifikset, og at det af Forhandlingen fremgik, at Provst og Menighedsraad var enige med de sagkyndige om Ønskeligheden af en Restaurering, men ikke nærede noget Ønske om at faa Krucifikset tilbage til Kirken, bl. a. fordi der vanskelig kunde findes nogen passende Plads til det, og henviste herom til Erklæring af 25. Juni s. A. fra Sognepræsten. Professor Scharling kunde derfor ikke tilraade, at Universitetet bekostede Udgiften, men fandt det rimeligt, at Sagen blev stillet i Bero.

— Af Kontoen til Landsbykirkernes Forskønnelse er i 1909—10 anvendt 500 Kr. til en 16-armet Lysekrone til Koret i Bringstrup Kirke.

— Angaaende Byggeforetagender ved Landsbykirkerne, se ovenfor S. 1477.

— Paa Universitetets ekstraordinære Udgiftskonto er i Henhold til Ministeriets Skrivelse af 28. Juni 1910 udbetalt til Landinspektør Simesen 31 Kr. 90 Øre for Rejser til forskellige Landsbykirker og 331 Kr. 55 Øre for Arbejder vedrørende Værløse Kirkegaard.

III. Forskellige Sager.

Ved Skrivelser af 10. September 1909 og 9. Januar 1910 meddelte Konsistorium Folkeunderversitetsforeningen i København Tilladelse til i Universitetsannekset at lade afholde Forelæsningsrækker: i Efteraaret 1909 af Dr. phil. H. Bertelsen og Statsgeolog, Dr. phil. Victor Madsen og i Foraaret 1910 af Professor Edv. Lehmann.

— Under 8. December 1909 meddelte Konsistorium »Alliance française« Tilladelse til at lade et Foredrag afholde i Universitetsannekset.

— Ved Skrivelse af 4. Februar 1910 meddelte Konsistorium »Studentersamfundet« Tilladelse til at benytte Auditorium A i Universitetsannekset til et almindeligt Studentermøde Lørdag d. 26. Februar s. A. til Drøftelse af det indbyrdes Forhold mellem Universitetet og Studenterne.

— I Anledning af en fra Ministeriet modtaget Forespørgsel af 3. Marts 1910 meddelte Konsistorium under 22. s. M., at der indtil videre vilde kunne stilles Lokale til Raadighed for Eksamenskommissionen til Afholdelse af offentlig Prøve for vordende Translatører og Tolke til denne Prøves Afholdelse i Maj Maaned enten i Universitetsannekset eller i et Auditorium paa selve Universitetet.

— I Anledning af en fra Ministeriet modtaget Forespørgsel af 15. April 1910, om der paa Universitetet kunde skaffes Lokaler for Kommissionen til Afholdelse af Studentereksamen for Privatister til Brug ved Eksamens Afholdelse i Juni—Juli Eksamenstermin samt for et mindre Antal Eksaminander i Januar Termin, udtalte Konsistorium under 29. April s. A., at der, saa længe Almindelig Forberedelseseksamen, Mellemskole- og Realeksamen afholdes paa Universitetet, ikke vil være nogen Mulighed for ogsaa at skaffe Lokaler til Afholdelse af Studentereksamen for Privatister.

Denne Eksamen er derefter foreløbig henlagt til den polytekniske Læreanstalt.

— Til en af Kunstforeningen foranstaltet Udstilling af Jens Juels Arbejder i Efteraaret 1909 udlaante det lægevidenskabelige Fakultet fire Portrætmalerier af Jens Juel: Livkirurg Johan Chr. Bodendick, Læge M. Hennings, Professor Johan Clemens Tode, Professor F. C. Winsløw.

— I Anledning af en Henvendelse fra Professor Vilh. Thomsen af 17. Januar 1910 besluttede Konsistorium i sit Møde d. 19. s. M. at overtage Vedligeholdelsen af afdøde Professor K. J. Lyngby's Gravsted paa Assistens Kirkegaard (N 112), saaledes at Udgiften herved afholdtes af Konsistoriums Normalsum. Professor Thomsen oplyste i sin Henvendelse, at Vedligeholdelsen af Gravstedet efter Lyngby's Død i 1871 blev overtaget af Redaktionen af »Tidskrift for Filologi«; efter et Redaktionsskifte i 1892 havde Professor Thomsen personlig overtaget Vedligeholdelsen. Skødet for Gravstedet, der var købt paa 100 Aar, til 1971, var, saa vidt Prof. Thomsen bekendt, i sin Tid udleveret til en Slægtning af Lyngby, om hvem nu intet kunde oplyses.

— Ved Skrivelse af 21. Januar 1910 bifaldt Ministeriet efter Indstilling af Universitetets Kvæstor, at Udgifterne ved en foreløbig af Aktieselskabet »Dansk Nattevagt« udført Bevogtning af Universitetets Bygninger i St. Pederstræde og Studiestræde Søn- og Helligdage fra Kl. 12 Middag til Kl. 10 Aften afholdtes af Universitetets Udgiftspost 9. b. 1., Skatter og Afgifter m. v. Ved Skrivelse af 18. s. M. havde Kvæstor henstillet til Konsistoriums Overvejelse, hvorvidt man maatte finde det ønskeligt at søge tilvejebragt en Bevogtning af Universitetets Bygninger paa Firkanten mellem Frue Plads, Nørregade, Krystalgade og Fiolstræde samt i Studiestræde og St. Pederstræde i de angivne Timer, i hvilken Anledning Konsistorium ved Skrivelse til Kvæstor af 28. s. M. meddelte, at man fandt det meget ønskeligt, at en Bevogtning af alle de nævnte Bygninger søgtes tilvejebragt. En saadan Bevogtning var ved denne Aarbogs Udgivelse endnu ikke tilvejebragt.

— I Skrivelse til Konsistorium af 23. April 1910 meddelte Overbibliotekaren ved Universitetsbiblioteket, Dr. phil. Sofus Larsen, at der mellem ham og Overbibliotekaren ved det kgl. Bibliotek var truffet Aftale om en Fordeling mellem de to Biblioteker af de Udgifter, ca. 130 Kr., som i det første Aar var afholdt til Trykning, Porto m. m. for den til Bevarelse af danske Videnskabsmænds og Forfatteres Manuskripter m. m. af Bibliotekarforeningen i Januar 1910 nedsatte Kommission, hvis Virksomhed i lige Grad vilde komme begge Biblioteker til Gode, og for hvilken Dr. Sofus Larsen var valgt til Formand i Marts s. A. Under Henvisning til Universitetsbibliotekets yderst vanskelige økonomiske Forhold forespurgte Dr. Larsen i sin Skrivelse, om Konsistorium vilde tillade, at dettes Part til Dækning af det ovennævnte Beløb, altsaa ialt 65 Kr., blev afholdt af Universitetets Konto 10, Forskellige løbende og ekstraordinære Udgifter.

Konsistorium udtalte under 2. Maj 1910, at det ikke turde anse den nævnte Konto for anvendelig i det foreliggende Tilfælde.

— I Henhold til Ministeriets Skrivelse af 14. Juli 1909 er Udgiften til Trykning i Aaret 1908 for Universitetsudvalget til Udarbejdelse af Universitetets og Kommunitetets Lønningsforslag med de ved de faktiske Forholds Forandring i Finansaaret 1907—08 fremkomne Ændringer i Bilagene, 516 Kr. 43 Øre, afholdt med Halvdelen, 258 Kr. 22 Øre, af Universitetets Udgiftspost 10., Forskellige løbende og ekstraordinære Udgifter, og med Halvdelen, 258 Kr. 21 Øre, af Kommunitetets Udgiftspost 10., Ekstraordinære Udgifter, begge Udgiftskonti for 1909—10.

I Henhold til samme Skrivelse er Udgiften til Trykning i 1908 af Universitetskvæsturens Lønningslovforslag 52 Kr. 83 Øre afholdt af Kommunitetets Udgiftspost 10., Ekstraordinære Udgifter, for 1908—09. Jfr. Aarbog 1907—08 S. 454.

— Konsistoriums Normalsum blev i 1909—10 overskredet med 1,660 Kr. 05 Øre, hvilken Overskridelse væsentligst var foranlediget ved store Trykningsudgifter; saaledes havde det af Professor Herman Møller forfattede Festskrift til Aarsfesten 1909 paa Grund af sin Størrelse og vanskelig Sats medført en Udgift af over 2,100 Kr.; ligeledes havde der været adskillige Udgifter i Anledning af Cook-Sagen, og endelig var Udgifterne ved Aarsfesten og Repræsentationsudgifter, samt Portoudgifter, i Aarenes Løb steget betydelig. Overskridelsen blev tilladt ved Ministeriets Skrivelse af 30. Juni 1910 mod nærmere Forklaring i Regnskabsoversigten.

— Paa Tillægsbevillingsloven for 1909—10 blev, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. A. Sp. 2599—2600 og 2713—14 og Till. B. Sp. 1325—28 og 1413—14 bevilget en Overskridelse paa 556 Kr. 25 Øre under Universitetets Udgiftspost 10., Forskellige løbende og ekstraordinære Udgifter, til Dækning af forskellige paa den anførte Udgiftspost afholdte Udgifter: Af Konsistorium var følgende Udgifter søgt optagne:

Til Universitetets Repræsentation ved:

en Kongres i London for anvendt Kemi	300 Kr.
Leipzig-Universitetets 500 Aars Jubilæum	300 —
Genf-Universitetets 350 Aars Jubilæum	300 —
tilsammen...	900 Kr.
samt til paatrængende Konserveringsarbejder ved Haandskriftsamlingerne i Universitetsbiblioteket	500 —
ialt...	1,400 Kr.

men Folketingets Finansudvalg nedsatte Beløbet til de fornævnte 556 Kr. 25 Øre. Endvidere blev ligeledes paa Tillægsbevillingsloven for 1909—10, jfr. Rigsdagstid, 1909—10, Till. B. Sp. 1327—32, bevilget et Honorar af 1,800 Kr. til Kasserer Jansen for Ekstraarbejde i Kvæsturens Sekretariat. Heraf afholdtes 600 Kr. af Universitetet, 600 Kr. af Kommunitetet og 600 Kr. af Sorø Akademi.

— Paa Finansloven for 1910—11 var bevilget 3,000 Kr. til Rejseunderstøttelse for yngre Geologer til Deltagelse i Geologkongressen i Stockholm i Sommeren 1910. Efter at Ministeriet under 13. April s. A. havde overdraget det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet at foranstalte Indkaldelse af Ansøgninger og at indsende Indstilling om Beløbets Anvendelse, blev Beløbet i Overensstemmelse med Fakultetets Indstilling af 3. Maj under 9. s. M. fordelt saaledes: Docent O. B. Bøggild 400 Kr., Statsgeolog A. Jessen 400 Kr., Statsgeolog V. Milthers 375 Kr., Dr. phil. V. Nordmann 375 Kr., Cand. mag. E. Nørregaard 370 Kr., Dr. phil. A. C. Johansen 240 Kr., Dr. phil. C. Wesenberg-Lund 240 Kr., Dr. phil. P. Harder 200 Kr., Dr. phil. N. Hartz 150 Kr., Cand. mag. Axel Madsen 150 Kr., Inspektør J. P. J. Ravn 100 Kr.

— Paa Finansloven for 1910—11 blev under Kommunitetets Udgiftspost 16 bevilget *Medicinsk Forening* 200 Kr. som 1ste Del af en ny 5-aarig Bevilling paa 200 Kr. aarlig til Foreningens Studiesamling, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. A. Sp. 1317—18, og om de tidligere Bevillinger til samme Formaal, Aarb. 1894—95 S. 926, 1899—1900 S. 630—31, 1904—05 S. 340.

— Paa Finansloven for 1910—11 blev Universitetets Udgiftspost 9. b. 2., Brændsel, Belysning og Inventarium, forhøjet med 1,650 Kr. til Brændsel til Universitetets nye Varmeværk, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. A. Sp. 1285—86.

— Til Udarbejdelse af nye Jordebøger blev ved Tillægsbevillingsloven for 1909—10 bevilget 2,400 Kr. paa Universitetets Budget og 800 Kr. paa Kommunitetets Budget, jfr. Rigsdagstid. 1909—10 Till. A. Sp. 2713—14.

— Endvidere blev, se Rigsdagstid. 1909—10, Tillæg B. Sp. 1325—26, Universitetets Udgiftspost 8., Kvæsturudgifter med Undtagelse af Lønninger, tilladt overskredet med 500 Kr. til Ekstraassistance væsentlig paa Grund af Sygdomsforfald.

— Til Anskaffelse af Undervisningsmateriel til Kurset i Anatomi ved den theoretiske Undervisning i Gymnastik blev paa Finansloven for 1910—11 bevilget ekstraordinært 500 Kr. under Universitetets Udgiftspost 7. s., jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. B. Sp. 327—28.

— Paa Kommunitetets Budget blev ved Finansloven for 1910—11, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. A. Sp. 1319—20 optaget en Bevilling paa 6,000 Kr. (heraf dog kun 1,641 Kr. 78 Øre egentlig Nybevilling) til Udgivelse af den danske Nordlysekspeditions Arbejde. Herom vil Beretning blive givet i et senere Hefte af Aarbogen.

— Ved Skrivelse af 5. Juli 1909 meddelte Det danske meteorologiske Institut til Konsistorium, at man ved Oprømning paa Institutets Lofter havde forefundet følgende Ting, hidrørende fra afdøde Direktør A. Paulsens, af Universitetet bekostede, Nordlysekspedition til Island i 1899—1900: 2 Telte med Tilbehør, samt et lille Haandspil med Klaverstreng til Drageopsætning; Institutet forespurgte nu, om Konsistorium havde Brug for disse Genstande, eller om det i modsat Fald vilde overlade dem til Institutet, som formente eventuelt at kunne faa Brug for dem. Under 22. September s. A. meddelte Konsistorium Institutet, at Universitetet ikke havde Brug for de nævnte Genstande og derfor gerne overlod dem til Det danske meteorologiske Institut.

C. Embeds- og Personalforhold paa det administrative Omraade.

Ved Skrivelse af 7. September 1909 konstituerede Ministeriet efter Andragende fra Kvæstor Hørring Kontorchef Alfr. Holck under Kvæstor Hørrings Sygdom som Kvæstor paa dennes An- og Tilsvar.

Den 15. September 1909 afgik Kvæstor Thorvald Frants Alfred Hørring ved Døden. Han ansattes 14. Juli 1868 som Bogholder for samtlige under Universitetskvæsturen bestyrede Stiftelsers Midler, se Aarb. 1864—71, III. S. 158, og udnævntes 17. Marts 1884 til Kvæstor (Aarb. 1883—84, S. 265, jfr. Aarb. 1890—91, S. 828).

Ved Skrivelse af 16. September 1909 konstituerede Ministeriet efter Konsistoriums Indstilling indtil videre Kontorchef Alfr. Holck som Kvæstor paa eget An- og Tilsvar.

Ved Skrivelse af 29. September 1909 til Konsistorium meddelte Ministeriet, at paa Ministeriets derom nedlagte Forestilling var konstitueret Kontorchef i Ministeriet Karl Adolf Goos ved kgl. Resolution af 27. s. M. udnævnt til Kvæstor ved Universitetet og Sorø Akademi fra 1. November 1909 at regne.

Under 6. November 1909 udbad Ministeriet sig, i Anledning af, at Spørgsmaalet om Betimeligheden af den i Øjeblikket stedfindende Forening af Stillingerne som Kvæstor og som Overinspektør for Fængselsvæsenet var blevet fremdraget under Rigsdagsforhandlingerne, en Udtalelse fra Konsistorium om, hvorvidt dette maatte anse det for heldigt, at disse Stillinger var forenede, og hvorvidt det var med Konsistoriums Billigelse, at dette for Tiden fandt Sted.

Konsistorium udtalte i sit Svar af 17. November s. A., at det vel ikke ansaa det for udelukket, at Kvæstor ligesom Embedsmænd i tilsvarende Stillinger med sit Embede kunde forbinde en honorarlønnet Virksomhed, der

ikke stillede særligt betydelige Krav til hans Tid og Arbejdskraft, men den af Ministeriet tilladte Forening af de to Stillinger gik utvivlsomt ud herover. Hvad angik Ministeriets andet Spørgsmaal, om det var med Konsistoriums Billigelse, at den nævnte Forening fandt Sted, oplyste Konsistorium, at dets Mening ikke paa noget Punkt var blevet æsket angaaende denne Sag, og at det overhovedet ikke under nogen Form havde haft Lejlighed til at gøre sin Indflydelse gældende med Hensyn til Kvæstorembedets Besættelse, samt at det end ikke fra nogen Side — førend det modtog Ministeriets Skrivelse af 6. November 1909 — havde faaet Meddelelse om, at ved den skete Udnævnelse Overinspektoratet for Fængselsvæsenet var blevet knyttet som Bihverv til Embedet som Kvæstor ved Universitetet og Sorø Akademi.

— Ved Skrivelse af 29. November 1909 bifaldt Ministeriet efter Indstilling af Konsistorium og Kvæstor, at der udbetaltes Kontorchef Alfr. Holck et Honorar af 216 Kr. 66 Øre for Konstitution i Embedet som Kvæstor i Tiden fra 16. September til 31. Oktober 1909, og at dette Honorar afholdtes af den sparede Kvæstor-Lønning for Oktober Maaned 1909. Af denne blev endvidere i Henhold til Ministeriets Skrivelse af 2. Maj 1910 udbetalt Fuldmægtig P. Fønss 216 Kr. 67 Øre for forøget Arbejde i Kvæsturen før og efter Kvæstor Hørrings Død.

Under 30. November 1909 tillagde Konsistorium Kontorchef Holck et Beløb af 230 Kr. af Legaternes Overskudsfonds Renter i Anledning af den udmærkede Maade, hvorpaa han under afdøde Kvæstor Hørrings Sygdom og efter hans Død havde ledet Kvæstorforretningerne.

— Ved kgl. Resolution af 7. April 1910 blev Forvalter i Universitetskvæsturen, Cand. jur. Jens Christian Ferdinand Wilse efter Ansøgning afskediget i Naade og med Pension fra 1. Juni 1910 at regne. Han havde været ansat som Skriver i Kvæsturen fra 24. Maj 1864, som Fuldmægtig fra 1. Marts 1872, som Forvalter fra 24. Oktober 1876.

Ved Ministeriets Foranstaltning blev Embedet opslaaet ledigt, og under 3. Maj 1910 blev de indkomne 7 Ansøgninger tilsendt Konsistorium til Erklæring. Under 11. s. M. indsendte Konsistorium en Erklæring fra Kvæstor af 10. s. M., i Tilslutning til hvilken Konsistorium indstillede Fuldmægtig J. Petersen til Embedet. Ved kgl. Resolution af 25. Maj 1910 blev derefter Fuldmægtig, Cand. jur. Jens Petersen udnævnt til Forvalter ved Universitetskvæsturen fra 1. Juni s. A. at regne, saaledes at det blev gjort ham til Pligt at finde sig i de Ændringer og Tilføjelser til det til Embedet hørende Forretningsomraade, som Ministeriet maatte bestemme.

Til Fuldmægtig i Kvæsturens Bogholderkontor udnævntes Assistent, Cand. jur. H. E. S. Falck og til Assistent sammesteds Cand. jur. Haugsted, begge fra 1. Juni 1910.

— Ved Finansloven for 1910—11 blev den samlede Lønningssum for de ved Universitetskvæsturen og ved Sorø Akademis Kontor i Sorø ansatte Bestillingsmænd og Betjente, forhøjet med 300 Kr., saaledes at derved den ene af de to Skriverpladser i Universitetskvæsturens Sekretariat omdannedes til en Assistentplads, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. A., Sp. 1229—32. Som Assistent antog Kvæstor fra 1. April 1910 Cand. jur. O. B. Bilfeldt.

Forvalter og Bogholder ved Sorø Akademis Kontor i Sorø C. H. Sarauw afgik ved Døden 23. April 1909. Han ansattes i det nævnte Embede 22. Juli

1881. Under 22. Maj 1909 udnævntes konst. Fuldmægtig i Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet Niels Hansen-Ostenfeld til Forvalter og Bogholder.

— Af Universitetets Udgiftspost 10, Forskellige løbende og ekstraordinære Udgifter, blev i Henhold til Ministeriets Skrivelse af 9. Oktober 1909 udbetalt Rengøringskone ved Universitetet Madam Christensen 50 Kr. til Hjælp til Udgifterne ved hendes Mands Begravelse, i Henhold til Ministeriets Skrivelse af 30. s. M. et Beløb af 140 Kr., nemlig 70 Kr. for Bud ved Konsistorium H. C. Widriksens Ophold i 26 Dage i April og Maj Maaneder 1909 paa Øjekliniken i Havnegade samt til Anskaffelse af Briller og 70 Kr. til Ekstrahjælp i Anledning af hans Sygdom, i Henhold til Ministeriets Skrivelse af 4. November 1909 et Beløb af 140 Kr. til Cand. phil. F. Bachevold for Arbejde under Cand. phil. Steinckes Sygdom i Maanederne April, Maj og Juni 1909 (jfr. Aarb. 1908—09 S. 930 og nedenfor) og i Henhold til Ministeriets Skrivelse af 16. Februar 1910 et Beløb af 10 Kr. 55 Øre til Portner ved Universitetets Bygninger i Studiestræde og St. Pederstræde J. P. F. Becker for hafte Udgifter til Helbredelse af en ham overgaaet Brandskade.

— I Henhold til Ministeriets Skrivelse af 15. Marts 1910 blev der udbetalt Bud ved Universitetskvæsturen Lars Andersen, der 1. April s. A. havde været ansat 25 Aar i sin nævnte Stilling, et Gratiale af 200 Kr., hvoraf Halvdelen udrededes af Universitetets Udgiftspost 10., Forskellige løbende og ekstraordinære Udgifter, Halvdelen af Kommunitetets Udgiftspost 10., Ekstraordinære Udgifter, alt for Finansaaret 1910—11.

— I Henhold til Lov Nr. 68 af 26. Marts 1910 om et midlertidigt Lønningstillæg for Finansaaret 1910—11 blev der tilstaaet de ved Universitetet, Kommunitetet og den polytekniske Læreanstalt fast ansatte Personer, hvis samlede Indtægt fra deres Stilling ikke naaede 1,500 Kr., midlertidigt Lønningstillæg efter de sædvanlige Regler.

— Ved Tillægsbevillingsloven for 1909—10 og Finansloven for 1910—11 blev der under Universitetets Udgiftspost 6. c., Understøttelser til Universitetets Bestillingsmænd og deres efterladte, bevilget fhv. Skovfoged ved Universitetets Fredskove i Allindelille og Svalmstrup, Niels Olsen, en fast aarlig Understøttelse paa 250 Kr., jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. A., Sp. 1269—70 og 2711—14. (Jfr. Aarb. 1908—09, S. 931).

— Angaaende den Ordning af Skovfogedtjenesten ved Universitetets Fredskove, der efter Skovfoged Olsens Afgang indførtes ved Finansloven for 1910—11 se Rigsdagstid. 1909—10, Till. A. Sp. 1207—08.

— Ved Tillægsbevillingsloven for 1909—10 og Finansloven for 1910—11 blev der under samme Udgiftspost bevilget Cand. phil. F. A. A. Steincke (jfr. Aarb. 1908—09, S. 930) en aarlig Understøttelse af 1,000 Kr. fra 1. Juli 1909 at regne, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. A., Sp. 1269—70 og 2711—14. Indtil denne Understøttelse var blevet bevilget, var en Understøttelse af samme Omfang forskudsvis blevet udbetalt ham af Legaternes Overskudsfonds Renter i Henhold til Konsistoriums Bestemmelse af 30. Juni 1909.

— Paa Forslaget til Tillægsbevillingsloven for 1909—10 var optaget en Understøttelse paa 150 Kr. til afdøde Kvæstor Hørrings Datter. Dette Forslag udgik imidlertid ved Lovens 2den Behandling i Folketinget, jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. A. Sp. 2711—14 og Till. B. Sp. 1323—24.

— Bud ved Konsistorium og for Pedellerne H. Chr. Widriksen erholdt efter Ansøgning sin Afsked paa Grund af Svagelighed fra 1. April 1910; han havde været ansat i Universitetets Tjeneste siden 1. April 1859, indtil 1874 som Pedelbud, derefter som Bud ved Konsistorium og for Pedellerne. Ved Finansloven for 1910—11 blev der under Universitetets Udgiftspost 6. c. bevilget ham en aarlig Understøttelse af 975 Kr., jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. B. Sp. 519—20 og 323—26.

Under 8. April 1910 tilstod Konsistorium Bud Widriksen i Anledning af hans Afsked et Beløb af 100 Kr. af Legaternes Overskudsfonds Renter. Efter Konsistoriums Bestemmelse af 18. April 1910 blev der dernæst forskudsvis fra 1. April 1910 udbetalt ham 10 Kr. maanedlig af Legaternes Overskudsfonds Renter, indtil der var truffet Bestemmelse om Anvendelsen af det for ham i Henhold til Lov Nr. 74 af 12. April 1892 § 11 godskrevne Beløb; efter at der for dette Beløb var indkøbt en Livrente, tillagde Konsistorium ham under 26. Oktober 1910 for 1 Aar fra 1. November 1910 at regne en Understøttelse af 12 Kr. maanedlig af Legaternes Overskudsfonds Renter, idet de ham for Maanederne April—Oktober forskudsvis udbetalte 70 Kr. betragtedes som afholdte af denne Fond.

— Under 16. Marts 1910 antog Konsistorium efter Bud Widriksens Afsked, fra 1. April s. A. at regne, Universitetsbud S. Boesen som Bud ved Konsistorium og Bud for Pedellerne med den for disse Stillinger fastsatte Løn af 1,400 Kr. aarlig og i Universitetsbud Boesens Sted M. V. Bech som Universitetsbud, foreløbig paa Prøve i 3 Maaneder, med den for denne Stilling fastsatte Løn af 1,100 Kr. aarlig. Under 29. Juni 1910 meddelte Konsistorium fung. Universitetsbud Bech Ansættelse i denne Stilling fra 1. Juli s. A. med den angivne Lønning, samt med gensidig Opsigelsesfrist af 3 Maaneder.

— Ved Finansloven for 1910—11 blev der under Universitetets Udgiftspost 1. d. bevilget Lønning til en Varmemester ved Universitetet, 1,600 Kr. aarlig, stigende hvert 4de Aar med 200 Kr. indtil 2,200 Kr., jfr. Rigsdagstid. 1909—10, Till. A., Sp. 1239—40.

Ved Skrivelse af 6. Juli 1909 havde Ministeriet bemyndiget Bygningsinspektøren til i Finansaaret 1909—10 at anvende en Del af det til Fornyelse af Universitetets Varmeapparat bevilgede Beløb, jfr. Aarb. 1908—09, S. 922—23, til det ovennævnte Formaal.

— Under 22. Marts 1910 bevilgede Konsistorium Universitetsinspektør M. Clausen efter Ansøgning Fritagelse for hans Forretninger ved Universitetet i 5 à 6 Uger i April og Maj s. A., for at han i denne Tid kunde foretage en Rekreationsrejse. Under 11. April s. A. konstituerede Konsistorium Fuldmægtig i Universitetskvæsturen, Cand. jur. Povel Fønss som Fuldmægtig ved Konsistorium og Inspektør ved Universitetet fra s. D. til Midten af Maj s. A.

Efter Konsistoriums Bestemmelse af 17. Juni 1910 blev der udbetalt for Arbejde ved Konsistoriums Kontor, dels under Fuldmægtig Clausens Sygdom i Foraaret, dels under hans Fraværelse i Udlandet i April og Maj, af Konsistoriums Normalsum 200 Kr. til Fuldmægtig Fønss og 200 Kr. til Assistent ved Konsistoriums Kontor, Frk. Agnete Clausen.

Tredje Afsnit.

Patronatsforholdet til Frue Kirke.

Ved Skrivelse af 21. Januar 1910 bifaldt Konsistorium i Anledning af, at Kirkens Beholdning i rede Penge var sluppet op, at de fornødne Beløb til indkommende Regningers Dækning som Forskud paa Renterne af Kirkens Kapital pr. Juni Termin 1910 blev udredet af Legaternes Overskudsfonds Renter, saaledes at Tilbagebetaling fandt Sted, saa snart Indtægter var blevet indbetalt i Kirkens Kasse og denne derved var kommet i Besiddelse af de fornødne Midler.

I sin Indstilling af 12. s. M. oplyste den akademiske Værge, Professor Matzen, at Grunden til Underskudet var den, at Kirken ikke i det løbende Aar havde faaet et Tilskud af Kirkeligningen af 3,000 Kr., som den havde faaet i tidligere Aar; desuden havde Gravenes Vedligeholdelse paa Grund af ekstraordinære Istandsættelser kostet henimod 1,500 Kr. mod i tidligere Aar ca. 800, og Biskop Rørdams Begravelse, der i Overensstemmelse med Kirkens Tradition var afholdt af dens Kasse, havde kostet henved 800 Kr.

— I Anledning af en Henvendelse fra Stiftsprovsten af 7. Januar 1910, om ikke en i Henhold til en Udsættelse af det aarlige Syn i Juni 1909 foretaget større Istandsættelse ved Stiftsprovstegaarden, til Beløb 595 Kr. 86 Øre, da der havde vist sig Svamp i en Del af Tagværket og Gesimsen, maatte blive bekostet af Kirkens Kasse, udtalte Konsistorium i Skrivelse af 22. Januar 1910 til Stiftsprovsten, at bortset fra, at Udgifterne ved større Reparationer ved Præstegaarde formentlig paahviler Brugeren, eventuelt ved Optagelse af Laan af Stiftsmidlerne, er Kirkens økonomiske Tilstand saaledes, at Kirken ikke kan paatage sig nogen som helst ekstraordinær Udgift.

— Under 4. Januar 1910 modtog Konsistorium fra Ministeriet følgende Forespørgsel:

»I Anledning af et af Bestyrelsen for Foreningen af 7. November 1906 af Klokkere og Kordegne i København og Frederiksberg hertil indgivet Andragende om, at de paagældende Klokkere og Kordegne maa blive ligestillede med andre af Statens Embedsmænd med Hensyn til Pensionering, eventuelt saaledes, at de vedkommende Klokkere og Kordegne selv ydede Bidrag til deres Pensionering, skulde Ministeriet tjenstlig udbede sig Konsistoriums Ytringer meddelte, idet bemærkes, at det Tilskud til Selvpensionering, som der ansøges om, dog næppe vilde kunne forventes udredet af

Statskassen, hvorimod der eventuelt kunde blive Spørgsmaal om, at Kirkerne paatog sig Udredelsen af saadant Tilskud. Muligt vilde der dog hertil rettest kræves en Omregulering af Klokkerembedernes Lønningsforhold i det hele, hvilket vel i saa Fald næppe kunde ske førend ved indtrædende Ledighed i de paagældende Embeder. En saadan Ordning burde da muligt udvides til at gælde ogsaa andre Kirkebetjente end Klokkeren og Kordegnen.

Med Svaret bedes tillige Oplysning meddelt om de ved Vor Frue Kirke ansatte Kirkebetjentes nuværende Lønningsforhold og Størrelsen af deres Lønninger«.

Under 24. Januar 1910 indsendte Konsistorium med sin Tilslutning følgende Erklæring af 14. s. M. fra Kirkeinspektionen:

»Hvad Sagen i Almindelighed angaar, er man enig med Ministeriet i, at den neppe kan gennemføres, uden at der finder en Omregulering Sted af Kirkebetjentenes Lønningsforhold, samt at en saadan formentlig først kan ske ved Ledighed i de paagældende Embeder.

Denne Omregulering bør da gaa ud paa, at Kirkebetjentene sættes paa fast Gage. Da deres nuværende Løn imidlertid for en Del beror paa Akcídenser, maa der ydes en Erstatning for Tabet af disse. Men denne Erstatning kan ikke udredes af Kirkerne. For vor Frue Kirkes Vedkommende ere Indtægterne i stadig Nedgang, medens Udgifterne ere i Stigning. Kirkens økonomiske Tilstand er derfor en saadan, at den ikke vil se sig i Stand til hverken at forhøje de nuværende Pensioner eller udrede dem til flere Funktionærer uden Tilskud. Og det samme gælder utvivlsomt om de fleste, for ikke at sige alle, københavnske Kirker. Dette Tilskud maa derfor ydes af Stat eller Kommune; men det vil igen sige, at det maa tilvejebringes ved Ligning paa Sognenes Beboere. Kun under Forudsætning af, at dette finder Sted, kan Kirkeinspektionen anbefale Klokkerforeningens Andragende«.

Sammen med Inspektionens Erklæring indsendte Konsistorium følgende Oplysninger om Lønningsforholdene for Kirkens Betjente:

Klokkerembedets Indtægter fra 1. August 1908 til 31. Juli 1909.

A.	Faste Indtægter:		
	Løn af Kirkens Kasse	56 Kr. » Ø.	
	Huslejegodtgørelse	200 — » —	
	Sølvtøjets Pudsning m. m.	40 — » —	
	Præstepenge, 14 Portioner à 100 Kr.	1,400 — » —	
	Andel i Overskudet af Præstepenge.	280 — » —	
			1,976 Kr. » Ø.
B.	Andre Indtægter:		
	Daab	176 Kr. 07 Ø.	
	Vielser	921 — 50 —	
	Begravelser og fra Begravelseskontoret	415 — 50 —	
	Attestregnskab, Højtidsoffer, Ordination	129 — 97 —	
	Indtegning til Altergang	1,296 — 33 —	
			2,939 — 37 —
		Ialt...	4,915 Kr. 37 Ø.

1ste Gravers Indtægter i 1909.

A. Faste Indtægter:			
Opsyn i Kirken	100 Kr. » Ø.		
Løn	26 — 67 —		
Huslejehjælp	80 — » —		
Erstatning for Tavle og Bøssepenge	37 — » —		
Nielsens Gravsted	5 — 81 —		
Præstepenge, 7 Portioner à 100 Kr. + Restbeløb 140 Kr.	840 — » —		
		1,089 Kr. 48 Ø.	
B. Uvisse Indtægter:			
Daab 81 Kr., Lysning 9 Kr.	90 Kr. » Ø.		
Vielser	362 — » —		
Bepravelser	147 — » —		
Demisprædikerne	20 — » —		
Altergang	223 — » —		
Forevisning af Kirken (især udenfor Fritiden)	1,200 — » —		
Forskelligt	314 — » —		
Tæpper og Lys	276 — » —		
		2,632 — » —	
	Ialt...	3,721 Kr. 48 Ø.	

+ Gaver, Koncert, Konfirmation o. a.

2den Gravers Indtægter i 1909:

Præstepenge, 5 Portioner à 100 Kr.	500 Kr.
Restbeløb af Præstepenge	100 —
Løn af Kirkens Kasse	250 —
Akcidenser (Daab, Vielser, Begravelser m. m.)	950 —
Offer (ved Nytaar, Altergang)	200 —
Fremmedbesøg i Kirken	1,000 —
Ialt...	3,000 Kr.

— I Henhold til Andragende fra Sognepræsten og Menighedsraadet for Hvidovre Sogn af 28. December 1909, anbefalet af Kirkens akademiske Værge, Professor Matzen, under 8. Januar 1910, bifaldt Konsistorium ved Skrivelse af 24. Januar 1910, at Ombæringen af Klingpungen ved de tre store Højtider i Hvidovre Kirke afskaffedes fra Begyndelsen af Aaret 1910 at regne, samt at der indtil videre ikke blev anbragt nogen fast Kirkebøsse i Kirken til Erstatning for Klingpungens Afskaffelse. Af Professor Matzen var det oplyst, at Indtægten af Klingpungen i de tre sidste Regnskabsaar havde udgjort ca. 30 Kr. aarlig.

— Ved Skrivelse af 3. Maj 1910 bifaldt Konsistorium, at der af Hvidovre Kirkes Overskud for 1909—10, 4,282 Kr. 51 Øre, blev overført til Frue Kirkes Regnskab for samme Aar et Beløb af 2,772 Kr. 39 Øre til Dækning af Frue Kirkes Underskud i det nævnte Regnskabsaar. I sin Indstilling herom af 26. April 1910 havde Prof. Matzen bemærket, at det formentlig ikke vilde være nødvendigt, at dette Tilskud passerede »Frue Kirkes Fond af Hvidovre Kirkes Overskud« (jfr. Aarb. 1877—78 S. 581—82).

— Ved Skrivelse af 9. Juni 1910 bifaldt Konsistorium efter Kirkeinspektionens Indstilling, at der 1. Juli s. A. udbetaltes Bassanger i Frue Kirkes Kor, August Andersen, et Beløb af 50 Kr. i Anledning af, at det den nævnte Dag var 25 Aar, siden han indtraadte i Koret.

— Under 14. Juni 1910 indsendte Konsistorium til Københavns Magistrat en fra Kirkeinspektionen modtaget Skrivelse fra Arkitekt Fussing, hvori denne udtalte Ønsket om af Helbredshensyn at fratræde som borgerlig Værge for Vor Frue Kirke; i Tilslutning til Kirkeinspektionen udtalte Konsistorium sin Beklagelse af, at Arkitekt Fussing vilde træde tilbage, da han i høj Grad vil savnes, idet han har vist en sjælden Iver og Dygtighed under Varetagelsen af sit Hverv som borgerlig Værge ved Kirken, og henledte i Overensstemmelse med Kirkeinspektionen Opmærksomheden paa Arkitekt, Murermester Vilh. Zeltner som en til Hvervet egnet Mand. I Møde 27. Juni s. A. valgte derefter Københavns Borgerrepræsentanter Arkitekt, Murermester Zeltner til borgerlig Værge for Vor Frue Kirke.

UNIVERSITY OF ILLINOIS-URBANA
3 0112 125168614